รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 6

สาขาศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์

มิถุนายน 2558

ณ อาคารเทคโนโลยีสารสนเทศ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

คำนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ เครือข่ายวิจัยภาคกลางตอนบน สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานปลัด กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีก 8 แห่ง ได้จัดประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 6 ในหัวข้อ “เทคโนโลยีและนวัตกรรมสู่อาเซียน” ระหว่างวันที่ 23 - 25 กรกฎาคม 2557 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ และเผยแพร่ผลงานการวิจัย เทคโนโลยีและนวัตกรรม สู่สังคมภายนอก ตลอดจนเป็นเวทีให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และระดมความคิดเห็นระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ เกิดเครือข่ายนักวิจัย อันนำไปสู่การพัฒนาและสร้างสรรค์ผลงานวิจัยเพื่อนำไปใช้พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศชาติต่อไป

เอกสารฉบับนี้เป็นรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 6 รวบรวมผลงานวิจัยทั้งภาคบรรยายและโปสเตอร์ของสาขาศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งได้ผ่านการประเมินจากคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิประจำสาขา คัดเลือกให้นำเสนอในการประชุมวิชาการในครั้งนี้ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าเอกสารเล่มนี้จะเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าหรือการอ้างอิง และใช้ประโยชน์ทางวิชาการด้านต่างๆ ต่อไป

ในนามของคณะกรรมการดำเนินงานจัดประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 6 จัดประชุมวิชาการระดับชาติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 6 ขอขอบคุณนักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ที่ได้นำผลงานมานำเสนอ และผู้ที่เข้าร่วมประชุมทุกท่านที่ร่วมแลกเปลี่ยน ระดมความคิดเห็น เพื่อพัฒนางานวิจัย ขอขอบคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่ได้ประเมินและให้ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงผลงานวิจัยให้ได้คุณภาพ ขอขอบคุณ คณะกรรมการจัดงานทุกฝ่ายที่สละเวลา แรงกาย แรงใจและความคิด ขอขอบคุณหน่วยงานและผู้สนับสนุนที่ร่วมเป็นเจ้าภาพในการจัดประชุมวิชาการครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

รองศาสตราจารย์ ดร.กิตติ บุญเลิศนิรันดร์
บรรณาธิการ

สารบัญ

กลวิธีการแปลศัพท์ยุคใหม่ในนวนิยายอาชญากรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย 1
โดย สุรีย์พร ใหญ่สง่า
ทัศนคติและการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 10
ล้านนา เชียงราย
โดย สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ และ รจนา บุญลพ
การเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน 21
โดย นงนุช พรหมวีระไชย และ นันทา เติมสมบัติถาวร
การพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 28
โดย ทรงสิริ วิชิรานนท์
ความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยรัตภูมิที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา 37
โดย พณิตา คชกูล และ ราตรี สุยบางดำ
การศึกษากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน: กรณีการทำกล้วย 45
แผ่นอบม้วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วนตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
โดย นฤมล เทพนวล
การศึกษาพฤติกรรมการดื่มและผลที่เกิดขึ้นต่อร่างกาย สังคม ครอบครัวจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 57
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน
โดย นันทา เติมสมบัติถาวร และ จุไรรัตน์ สวัสดิ์
รูปแบบการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน 66
โดย มินตรา ไชยชนะ จุไรรัตน์ สวัสดิ์ และ เสน่ห์ สวัสดิ์
การพัฒนาสื่อการสอนเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในรายวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ 74
โดย วัชระ โพธิสรณ์
การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุ 83
ในกรุงเทพมหานคร
โดย สุคี ศิริวงศ์พากร
ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร 94
โดย วิมลพรรณ อาภาเวท และ เณริศาชัย ศุภมงคลลาภ
แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา 103
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
โดย วรินยา อุโมงค์ และ ธีราพร ราชคมน์
สัมมาสังกัปปะกับความคิดทางการเมือง : ศึกษาเชิงวิเคราะห์ในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา 111
โดย เดชา จันทร์ศิริ และ กัณฐิกา อ้นมณี
ยุทธศาสตร์สำหรับสถาปนิกไทยในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 120
ค.ศ. 2015กรณีศึกษาขีดความสามารถเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถาปนิกไทยกับสถาปนิกอาเซียน
โดย ขจรศักดิ์ เจ้ากรมทอง

สารบัญ(ต่อ)

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรมเสริมการเรียนรู้เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่ 134
โดย ศศิธร ชูแก้ว สุชาดา เกตุดี มนตรี บุญเรืองเศษ ดุสิต พรประสาท ธีระศักดิ์ บุญรอด
และ วรสิทธิ์ เหลืองสด
ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และ 140
เทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
โดย จันทิมา คงจันทร์ เฉลิมพล คงจันทร์ ภรณี หลาวทอง และ จิราภรณ์ แป้นแก้ว
การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี 155
ราชมงคลพระนคร
โดย สุวิมล จุลวานิช และ นพมณี ฤทธิกุลสิทธิชัย
การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการ 168
คอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ
โดย สรชัย ชวรางกูร
การพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะ 176
โดย ผ่องพรรณ จันทร์กระจ่าง
การพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา 187
โดย สราวุฒิ วงษ์เนตร
การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 195
วิทยาเขตตรัง
โดย ผ่องศรี พัฒนมณี
การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชา 205
ระเบียบวิธีวิจัย : กรณีศึกษานักศึกษาคณะบริหารธุกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
โดย อรจิรา ธรรมไชยางกูร
การพัฒนารูปแบบการเรียนด้วยการท่องคำศัพท์ภาษาอาเซียนพื้นฐานในรายวิชาอาเซียนศึกษา 213
โดย ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์
ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 225
การประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง
โดย ประภาศรี ศรีชัย
การผลิตสื่อบทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น สำหรับนักศึกษา 234
สาขาวิชาเทคโนโลยีนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
โดย พรพิมล ศักดา
การนำรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในห้องเรียน 240
โดย นิตยา สำเร็จผล และ อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์
การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวคเตอร์ทางด้านเกมในวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกร 251
โดย ปทุม วัฒนพรพรหม และ ธนพรรษ พฤกษะวัน

สารบัญ(ต่อ)

ปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 260
โดย ขวัญชีวา หยงสตาร์
การจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน 272
โดย กลอยใจ จันแหล้ และ สุกัญญา ทองนาค
การพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี 282
โดย จำรัก ซื่อตรง
วิถีชุมชนกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในตำบลย่านยาวอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี 290
โดย จักร์กวี ซื่อตรง
การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ 298
โดย ธวัชชัย เทียนประทีป
การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 308
โดย พรพิไล เติมสินสวัสดิ์
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง 317
โดย เดือนรุ่ง ช่วยเรือง
การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 323
โดย นิภารัตน์ สายประเสริฐ
การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่อง ความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง 336
โดย เกริกวุฒิ รังสีปัญญา และ นุชลี อุปภัย
การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา สู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา 347
โดย พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร และ จินตนา นกอยู่
การพัฒนาชุมชนโดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์:กรณีศึกษาชุมชนตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา 364
โดย ภิญญลัคน์ วีรภัทรรัตน์วรา
การพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษากับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษากรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา 378
โดย สัคพัศ แสงฉาย กิตติคุณ มีทองจันทร์ และ นภาศรี สุวรรณโชติ
การปรับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อประเทศสมาชิกอาเซียนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์ 387
โดย ชฎาพร จีนชาวนา

สารบัญ(ต่อ)

ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 394
โดย ฉัตรฤดี สุบรรณ ณ อยุธยา
รูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน 406
โดย รุ่งโรจน์ สงสระบุญ
พฤติกรรมในการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน 416
โดย คณิศร จี้กระโทก ไชยวัฒน์ หอมแสง ไพศาล ดาแร่ และ วัชภูมิ เพชรแสงไส
การพัฒนาคู่มือภาษาชอง ไทย อังกฤษ เพื่อสื่อสารการท่องเที่ยว การไหว้ผีโรงของชาวชอง 423
โดย เจตน์จรรย์ อาจไธสง
การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชาสมุนไพรเชียงดากลุ่มวิสาหกิจชุมชนต.สันมหาพนอ.แม่แตง 430
จ.เชียงใหม่
โดย เยาวนาถ นรินทร์สรศักดิ์
การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความพึงพอใจและแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษา 440
ถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
โดย อรกมล หัตถวิก กีรติ ตันเสถียร และ ปกรณ์ สุปินานนท์
การวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์จังหวัด 447
ลำพูน
โดย วิสูตร อาสนวิจิตร พีรยา สมศักดิ์ และ จุฑารัตน์ ศิริจันทร์ชื่น
การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่อง 456
การใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี
โดย นิคม ทิศแก้ว สมศักดิ์ จัตตุพรพงษ์ และ ปกรณ์ สุปินานนท์
การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วน 466
จังหวัดในภาคตะวันออก
โดย ธณกฤษ งามมีศรี และ เบญจ์ พรพลธรรม
การวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ 475
ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
โดย สมศักดิ์ บุตรสาคร
ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสารสนเทศกับการรับรองมาตรฐานของโรงพยาบาล 485
โดย วัฒนา นนทชิต
ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัด 494
สุพรรณบุรี
โดย ศุภชัย เจนศักดิ์ศรีสกุล
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการจัดการแรงงานข้ามชาติ ในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูป 505
อาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง
โดย บุญชิน ตั้งบุญชัยเจริญ

สารบัญ(ต่อ)

ประสิทธิผลการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา 515
โดย ประพัน ไพรอังกูร และ วรรณารัตน์ อัศวเดชาชาญยุทธ์
ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษา 527
โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
โดย เพ็ญศิริ ลี้ตระกูล
การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี 538
ราชมงคลพระนคร
โดย กิจทวีสิน วิชัยดิษฐ
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี 549
ราชมงคลสุวรรณภูมิ
โดย อำนาจ สุขแจ่ม มนตรี สามงามดี และ อเนก พุทธิเดช
รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 559
วิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ
โดย อเนก พุทธิเดช ประเสริฐ ทองทิพย์ และ ภัทราวดี มากมี
ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 570
โดย สนทยา เขมวิรัตน์ ดวงใจ เขมวิรัตน์ ศรีนาย คุเณนทราศัย และ สมศรี เวิ่นทอง
การศึกษาลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 580
โดย ดวงใจ เขมวิรัตน์ ดำรงฤดี มิตรภักดี ชวนี สุภิรัตน์ และ ปิยธิดา รุจะศิริ
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำทางการเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชน ในลุ่มน้ำลำเชียงไกร 588
โดย มุรธาธีร์ รักชาติเจริญ
การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตร 599
วิชาชีพ ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน
โดย อรนันท์ เชาว์พานิช
ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน 608
โดย ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง และ เบญจ์ พรพลธรรม
ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนคณะเภสัชศาสตร์ 619
มหาวิทยาลัยมหิดล
โดย อรพรรณ์ โขมะสรานนท์ วารุณีย์ บัวทอง อิทธิพล อิทธิอำนวยพันธุ์ และ วรัญญา ฉายอุไร
การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง วิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ 628
โดย ตติยา องค์ศิริพร
การศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาแคลคูลัส 1 เรื่องการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชันของนักศึกษา 638
ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
โดย สุพดี ธรรมเพชร และ สิงหา จุงศิริ

สารบัญ(ต่อ)

โอกาสทางการตลาดของสินค้าพื้นเมือง 644
โดย ดุษฎี พรหมทัต
การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 649
โดย อรนันท์ เชาว์พานิช
ประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงในการเคหะแห่งชาติ 659
โดย อนุเทพ ศรีชวาลา
แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน 670
โดย บรรจง อูปแก้ว วัชราภรณ์ ชัยวรรณ และ ฐานันดร ตั้งสงบ
พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 683
โดย เลิศทิวัส ยอดล้ำ
การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ 693
โดย วรรษวดี แก้วประพันธ์ วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว และพัชรินทร์ ฆังฆะ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ (Peer Review) 704

กลวิธีการแปลศัพท์ยุคใหม่ในนวนิยายอาชญากรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

Translation Strategies for Neologisms in Crime Fictions from English to Thai

สุรีย์พร ใหญ่สง่า[1*]

Sureeporn Yaisa-nga[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศัพท์ภาษาอังกฤษยุคใหม่ในนวนิยายอาชญากรรม และเพื่อศึกษากลวิธีการแปลศัพท์ยุคใหม่จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ข้อมูลคำศัพท์ยุคใหม่ รวบรวมมาจากนวนิยายอาชญากรรมภาษาอังกฤษ ที่จัดพิมพ์ในช่วงปี พ.ศ. 2546-2555 โดยสุ่มคัดเลือกมาศึกษารวม 7 เรื่อง คำศัพท์ยุคใหม่ถูกนำมาเปรียบเทียบกับคำแปลในฉบับแปลภาษาไทย เพื่อดูกลวิธีการแปล พร้อมทั้งวิเคราะห์คุณภาพของงานแปลที่ได้ ผลการศึกษาพบว่า ประเภทของคำศัพท์ยุคใหม่ประเภทที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ คำปรากฏร่วม (collocation) คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) และคำที่สร้างขึ้นใหม่ (new coinage) ส่วนประเภทที่พบน้อยที่สุด คือ กลุ่มคำวลี (phrasal word) ในด้านกลวิธีการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ กลวิธีที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การแปลแบบตรงตัว (literal) การแปลแบบถ่ายโอน (transference) และการแปลแบบทำให้เป็นธรรมชาติ (naturalization) ส่วนกลวิธีที่พบน้อยที่สุด คือ การแปลแบบเทียบเคียงเชิงวัฒนธรรม (cultural equivalent) สำหรับคุณภาพของการแปล โดยภาพรวม พบว่ามีคุณภาพในระดับดี คือ มีความถูกต้อง ชัดเจน และเป็นธรรมชาติ

คำสำคัญ : กลวิธีการแปล ศัพท์ยุคใหม่ นวนิยายอาชญากรรม

Abstract

This research aims to study neologisms in English crime fictions and translation strategies used to translate those neologisms into Thai language. Neologisms were collected from 7 English crime fictions published during 2000-2013. All neologisms were compared to their translated equivalence to analyze types of neologisms, translation strategies used, and quality of translation. Results of the study indicate that the first three mostly found types of neologisms were collocation, old words with new sense, and new coinage. The least found type was phrasal word. Regarding translation strategies, the three mostly used strategies were literal translation, transference or transliteration, and naturalization strategies. The least used strategy was cultural equivalent translation. Finally, overall, the translated fictions showed good quality in accuracy, clarity and naturalness.

Keywords: Translation Strategies, Neologisms, Crime Fictions

[1] สาขาวิชาศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พิษณุโลก ต.บ้านกร่าง อ.เมือง จ .พิษณุโลก 65000

* Corresponding author. E-mail: sureeporn@rmutl.ac.th

บทนำ

เป็นที่ทราบกันดีว่า ภาษา คือ เครื่องมือสื่อสารที่สำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของสังคมมนุษย์ สังคมแต่ละกลุ่มต่างมีภาษาเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของตนเอง ซึ่งเป็นภาษาที่สร้างขึ้นมา เพื่อสร้างความเข้าใจกันในกลุ่มนั้น ๆ นอกจากนั้น ภาษายังเป็นสิ่งที่สะท้อนถึงวิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมของกลุ่ม ภาษาจึงมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง ตามวิถีชีวิตความเป็นอยู่ และสภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปในสังคมแต่ละกลุ่ม ดังนั้น จึงมีการสร้างคำศัพท์ใหม่ ๆ ขึ้นอยู่เสมอ เพื่อสนองตอบต่อความต้องการในการสื่อสาร ที่เปลี่ยนแปลงไปตามความก้าวหน้าทางวิทยาการ ซึ่งคำศัพท์ที่สร้างขึ้นใหม่ (Neologisms) เหล่านี้ อาจยังไม่แพร่หลายเมื่อเริ่มนำมาใช้งาน หรือมีการใช้งานเพียงเฉพาะกลุ่ม บางส่วนอาจหายไปเพราะไม่เป็นที่นิยมใช้ แต่บางส่วนก็มีการใช้งานอย่างต่อเนื่อง และกลายเป็นคำศัพท์ปกติของภาษานั้น ๆ ไปในที่สุด

เนื่องจากแต่ละกลุ่มสังคมใช้ภาษาที่แตกต่างกันในการสื่อสาร ดังนั้น เมื่อมนุษย์ต้องการสื่อสารข้ามกลุ่มสังคม จึงจำเป็นต้องมีการแปล (Translation) จากภาษาต้นทาง (Source language) ไปเป็นภาษาปลายทาง (Target language) เพื่อให้สมาชิกของทั้งสองกลุ่มสังคมเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน สามารถแลกเปลี่ยนความคิด ความเชื่อ และข้อมูลต่าง ๆ ระหว่างกันได้ การแปลจึงเป็นทักษะที่จำเป็น ทั้งเพื่อการใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ และเพื่อการสร้างความบันเทิง

แต่ละกลุ่มสังคมมีการจัดทำเอกสารประเภทต่าง ๆ ขึ้น เพื่อบันทึกและถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น และจินตนาการออกมาโดยใช้ภาษาเฉพาะของกลุ่ม ซึ่งนวนิยายก็เป็นวรรณกรรมประเภทหนึ่ง ที่มีการจัดทำและเผยแพร่ออกไปทั่วโลก นวนิยาย (Fictions) เป็นเรื่องที่แต่งขึ้นตามจินตนาการของผู้เขียน ที่เขียนออกมาให้ผู้อ่านได้รับรู้เรื่องราวต่าง ๆ และได้เกิดความเพลิดเพลินในแนวที่สนใจ ซึ่งมีหลายประเภทแยกตามเนื้อหา เช่น นวนิยายรัก นวนิยายตลกขบขัน นวนิยายอาชญากรรม เป็นต้น โดยผู้เขียนใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดเหตุการณ์ ความคิด และอารมณ์ของตัวละครต่าง ๆ นวนิยายมักถูกเขียนขึ้นโดยอิงกับวัฒนธรรมของผู้เขียน หรือของกลุ่มวัฒนธรรมที่ผู้เขียนสนใจ และเพื่อให้ผู้อ่านได้รับอรรถรสที่สมจริง จึงมักต้องใช้ภาษาตามยุคสมัยและวัฒนธรรมของเนื้อเรื่อง เช่น เนื้อเรื่องที่เกิดขึ้นในสังคมยุคใหม่ ที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ก็ต้องใช้ศัพท์ยุคใหม่ที่สะท้อนถึงรูปแบบการดำเนินชีวิตของตัวละครในกลุ่มสังคมตามเนื้อหา นอกจากนั้น ผู้เขียนนวนิยายยุคใหม่ยังนิยมเขียนนวนิยายโดยมีการอ้างอิงข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เช่น วิธีการสืบสวนสอบสวน วิธีการวิเคราะห์ร่องรอยทางอาชญากรรม เป็นต้น ดังนั้น นอกจากจะได้ความบันเทิงแล้ว ผู้อ่านยังจะได้รับความรู้ในเนื้อหา ความรู้ทางภาษาและวัฒนธรรมจากเรื่องราวในนวนิยายด้วย ผู้ที่ชอบอ่านนวนิยาย และมีความสนใจในวัฒนธรรมอื่น ๆ มักนิยมอ่านนวนิยายจากต่างประเทศ ดังจะเห็นได้จากการที่ร้านหนังสือต่าง ๆ มีนวนิยายจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายอย่างแพร่หลาย สำหรับผู้อ่านนวนิยายที่ไม่มีความเชี่ยวชาญในการอ่านภาษาอังกฤษ หรือภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ก็สามารถหาซื้อ นวนิยายฉบับแปลที่ทางสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ได้จัดพิมพ์ออกจำหน่าย ซึ่งมีเป็นจำนวนมากในปัจจุบันได้

ดังนั้น ศัพท์ยุคใหม่ที่ปรากฏในนวนิยายจึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและควรค่าแก่ศึกษา เนื่องจากรูปแบบการดำเนินชีวิตของสังคมตะวันตก ก้าวรุดหน้าไปอย่างรวดเร็วตามพัฒนาการของเทคโนโลยี จึงมีการใช้คำศัพท์ใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้นตามวิถีชีวิตปัจจุบันของชาวตะวันตก แต่เนื่องจากศัพท์เหล่านี้ ยังไม่มีศัพท์บัญญัติหรือคำที่เทียบเคียงกันได้ในภาษาไทย การแปลศัพท์ยุคใหม่ จึงขึ้นกับความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญของผู้แปลเป็นสำคัญ ว่าจะใช้กลวิธีใดในการถ่ายทอดศัพท์ยุคใหม่ ให้ผู้อ่านฉบับภาษาไทยเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และได้อรรถรสคงเดิมมากที่สุด ซึ่งจากการสำรวจนวนิยายแปลในปัจจุบัน พบว่าคุณภาพของงานแปลมีความหลากหลายมาก

ในด้านกลวิธีการแปล Newmark (1988) แนะนำว่า ผู้แปลมักจะแปลแบบตรงตัวเป็นขั้นแรก และจะเลี่ยงไปใช้กลวิธีอื่น ๆ เฉพาะเมื่อแปลแบบตรงตัวไม่ได้จริง ๆ เท่านั้น Newmark เชื่อว่า การแปลแบบตรงตัวเป็นกลวิธีพื้นฐานของการแปลทั้งในเชิงที่เน้นการสื่อสารและเชิงที่เน้นความหมาย แต่ในกรณีของการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ Newmark แนะนำว่ามีกลวิธีการแปลที่สามารถนำไปใช้ได้อีก 17 กลวิธี คือ การถ่ายโอน (Transference) การทำให้เป็นธรรมชาติ (Naturalization) การเทียบเคียงเชิงวัฒนธรรม (Cultural equivalent) การเทียบเคียงเชิงหน้าที่ (Functional equivalent) การเทียบเคียงเชิงบรรยาย (Descriptive equivalent) การใช้คำเหมือน (Synonymy) การแปลผ่าน (Through translation) การแปลง (Shift or Transposition) การดัดแปลง (Modulation) การใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จัก (Recognized translation) การตั้งชื่อ (Translation label) การชดเชย (Compensation) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential analysis) การลดและการขยาย (Reduction and expansion) การถ่ายความ (Paraphrase) การใช้กลวิธีคู่ (Couplet) และการใช้หมายเหตุ การเสริมความ หรืออภิธานศัพท์ (Notes, addition, glosses)

ในส่วนของการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ในนวนิยาย Hegedus (2005) ได้ศึกษาการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ในนวนิยายสองเรื่องของ Douglas Adams คือ The Hitchhiker's Guide to the Galaxy และ The Restaurant at the End of the Universe และพบว่า ผู้แปลใช้กลวิธีการแปล 8 กลวิธีด้วยกัน คือ การถ่ายโอน (Transference) การทับศัพท์ (Transliteration) การทำให้เป็นธรรมชาติ (Naturalization) การเพิ่ม (Addition) การตัด (Omission) การชดเชย (Compensation) การเน้นความหมาย (Semantic translation) การแปลงแบบสมบูรณ์ (Total transformation) โดยวิธีที่พบว่ามีการใช้มากที่สุดคือ การเน้นความหมาย (Semantic translation)

ในทำนองเดียวกัน Adriani (2005) ดำเนินการวิเคราะห์ประเภทและกลวิธีการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ในนวนิยาย "แฮรี่ พอตเตอร์กับภาคีนกฟีนิกซ์" ของเจ เค โรว์ลิ่ง โดยอ้างอิงการจำแนกประเภทและกลวิธีการแปลของ Newmark ผู้วิจัยพบคำศัพท์ยุคใหม่ 233 คำ จำแนกได้ 12 ประเภท โดยประเภทที่พบมากที่สุด คือ คำปรากฏร่วม (collocation) ซึ่งมีมากถึงร้อยละ 45.5 ของคำศัพท์ยุคใหม่ทั้งหมดที่พบ ในด้านกลวิธีการแปลคำศัพท์ใหม่ ผู้วิจัยพบว่า ผู้แปลใช้วิธีดังต่อไปนี้ คือ การถ่ายโอน (transference) การแปลง (transposition) การทำให้เป็นธรรมชาติ (naturalization) การเทียบเคียงเชิงบรรยาย (descriptive term) การเทียบเคียงเชิงหน้าที่ (functional term) การแปลแบบตรงตัว (literal translation) การใช้หมายเหตุ (notes) และการใช้กลวิธีคู่ (couplet) โดยกลวิธีที่ใช้มากที่สุดกับคำศัพท์ใหม่ทุกประเภท คือ การถ่ายโอน (transference) เพราะเป็นกลวิธีที่ง่ายที่สุดในการถ่ายทอดแนวคิดจากต้นฉบับไปสู่ฉบับแปล ผลการวิจัยบ่งชี้ว่า ผู้แปลควรต้องสามารถเลือกกลวิธีการแปล ที่ทำให้ผู้อ่านฉบับแปลสามารถระบุสิ่งที่อ้างถึงได้ โดยเฉพาะแนวคิดซึ่งเป็นของใหม่สำหรับผู้อ่าน เนื่องจากผู้แปลไม่ได้ถ่ายทอดเพียงแค่คำ แต่ยังถ่ายทอดข้อมูลใหม่ของแนวคิดที่ยังไม่เป็นที่รู้จักให้กับผู้อ่านฉบับแปลด้วย

Tareq MahMoud Yasin Alawnew (2007) ได้ศึกษาการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ในสองยุคของปาเลสไตน์ คือ ช่วงปี ค.ศ.1987-1993 และปี ค.ศ. 2000-2005 โดยเน้นประเด็นปัญหาการแปลผิด ซึ่งเกิดจากสาเหตุเชิงวัฒนธรรม การเมือง และภาษา บนพื้นฐานของการประเมินความถูกต้อง และความมีประสิทธิภาพของการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ นอกจากนั้น ยังศึกษากลวิธีที่ผู้แปลใช้ในการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ที่เกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม ผลการวิเคราะห์งานแปลพบว่า ผู้แปลจำเป็นต้องรู้ข้อมูลภูมิหลัง เพื่อช่วยให้ผู้แปลเข้าใจแนวคิดของที่มาของคำศัพท์ นอกจากนั้น ยังพบว่าในการแปลคำศัพท์ยุคใหม่นั้น บริบทของคำศัพท์ถือเป็นสิ่งสำคัญ เพื่อช่วยให้ผู้แปลเข้าใจความหมาย และผู้แปลจำต้องมีความเข้าใจอย่างลึกซึ้งในวัฒนธรรมของต้นฉบับและวัฒนธรรมปลายทาง เพราะภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม และบางครั้งอาจต้องมีการเพิ่มเติมข้อมูลอื่น ๆ เข้าไปเพื่อรักษาความหมายเดิมของต้นฉบับเอาไว้

ส่วนนิรนาม (2005) ได้ศึกษาคำศัพท์ยุคใหม่ในด้านสื่อสารมวลชนของภาษาจีน ซึ่งไม่ปรากฏในพจนานุกรมภาษาจีน-อังกฤษฉบับใด หลักการแปล คุณภาพของการแปล และวิธีการแก้ไขปัญหาในการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ในภาษาจีน ซึ่งแพร่หลายเข้ามาในประเทศเนื่องจากกระแสโลกาภิวัฒน์ คำศัพท์ใหม่เหล่านี้มักจะใช้ในการนิยามนวัตกรรม ปรากฏการณ์ใหม่ หรือแนวคิดเดิม ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมายใหม่ในยุคข้อมูลข่าวสาร และคำศัพท์เหล่านี้แพร่หลายไปในหมู่ผู้ใช้ ด้วยอิทธิพลของสื่อสารมวลชน ผู้ศึกษาได้สรุปว่า ในการแปลคำศัพท์ใหม่ ผู้แปลจะต้องมีความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับ และสามารถถ่ายทอดความหมายออกมาเป็นภาษาฉบับแปลได้อย่างถูกต้อง นอกจากความรู้ทางภาษาแล้ว ยังต้องมีความรู้ในเรื่องอื่น ๆ อีกด้วย เพราะคำศัพท์ยุคใหม่มักมาจากเรื่องราวหรือเหตุการณ์ใหม่ ๆ ในหลากหลายมิติ ผู้แปลจะต้องมีประสบการณ์ มีความเข้าใจในความแตกต่างด้านวัฒนธรรม และสามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในยุคสารสนเทศได้อย่างชาญฉลาด ส่วนข้อบกพร่องในการแปลนั้น ผู้ศึกษาพบว่า 1) เกิดจากการใช้ภาษาลูกผสมระหว่างจีนกับอังกฤษ (Chinglish) ซึ่งเกิดจากการแปลแบบคำต่อคำ และการนำโครงสร้างของภาษาจีนมาใช้กับภาษาอังกฤษ โดยไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบทางความหมายที่เกิดขึ้น 2) ความไม่ตระหนักถึงพฤติกรรมทางภาษาของคำในภาษาอังกฤษ จึงอาจทำให้มีการใช้คำขยายมากเกินความจำเป็น หรือการใช้ลำดับของคำผิดพลาด 3) ความไม่เข้าใจในความหมายของคำศัพท์ในภาษาต้นฉบับ ทำให้แปลความหมายผิดไป และ 4) ใช้ภาษาผิดระดับหรือรูปแบบ (register) ซึ่งสามารถทำให้เกิดปัญหาในการสื่อสารได้ โดยเฉพาะคำที่เป็นคำยืมต่าง ๆ ซึ่งผู้แปลควรจะต้องค้นคว้าให้ดีก่อนว่าคำเต็มในภาษาต้นฉบับหมายถึงอะไร

ด้วยความหลากลายในระดับคุณภาพของงานแปลนวนิยาย จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ที่ปรากฏอยู่ในตลาดปัจจุบัน งานวิจัยชิ้นนี้ จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะระบุและจำแนกชนิดของคำศัพท์ภาษาอังกฤษยุคใหม่ ที่ปรากฏในนวนิยายอาชญากรรม และศึกษากลวิธีที่ผู้แปลใช้ ในการแปลคำศัพท์ยุคใหม่จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ที่ทำให้ผู้อ่านฉบับภาษาไทยเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง และได้อรรถรสคงเดิมมากที่สุด ทั้งนี้ เพื่อให้ได้แนวทางที่ดีในการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ และนำผลที่ได้มาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอนต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) ผสมกับเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาคำศัพท์ยุคใหม่ (Neologisms) ที่ปรากฏใช้ในนวนิยายอาชญากรรมภาษาอังกฤษ ที่มีการจัดพิมพ์ออกจำหน่ายในช่วงปีพ.ศ. 2546-2555 (ค.ศ. 2003-2012) และศึกษากลวิธีที่ผู้แปลใช้ในการแปลศัพท์ ยุคใหม่จากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ในฉบับแปลภาษาไทยของนวนิยายกลุ่มที่ศึกษา รวมถึงวิเคราะห์คุณภาพของการแปลคำศัพท์กลุ่มดังกล่าว โดยมีขั้นตอนหลักในการศึกษาดังนี้

1. เลือกนวนิยายอาชญากรรม ซึ่งมีการจัดพิมพ์เผยแพร่ทั้งในต้นฉบับภาษาอังกฤษ และในฉบับแปลภาษาไทย ในช่วงปีพ.ศ. 2546-2555 (ค.ศ. 2003-2012) โดยการสุ่มเลือกอย่างง่าย (simple random) จำนวน 7 เรื่อง ได้แก่

1.1 เรื่อง Trace หรือชื่อไทย “ร่องรอยสยอง” เขียนโดย Patricia Cornwell (2005) แปลโดยประกายแก้ว (2552)

1.2 เรื่อง Visions in Death หรือชื่อไทย “ดวงตาสังหาร” เขียนโดย J. D. Robb (2005) แปลโดย วรรณภา จารุมัยพร (2553)

1.3 เรื่อง The Scarecrow หรือชื่อไทย “ฆาตกรหุ่น” เขียนโดย Michael Connelly (2008) แปลโดย ขีดขิน จินดาอนันต์ (2554)

1.4 เรื่อง The Broken Window หรือชื่อไทย “ถอดรหัสฆาตกรรม” เขียนโดย Jeffrey Deaver (2009) แปลโดยพีระ ทวีชัย (2554)

1.5 เรื่อง Live Wire หรือชื่อไทย “หลอก” เขียนโดย Halan Coben (2011) แปลโดยมณฑารัตน์ ทรงเผ่า (2555)

1.6 เรื่อง Hell’s Corner หรือชื่อไทย “แผนถล่มมุมนรก” เขียนโดย David Baldacci (2011) แปลโดยปิยะภา (2554)

1.7 เรื่อง The Sixth Man หรือชื่อไทย “แกะรหัสอัจฉริยะที่หก” เขียนโดย David Baldacci (2011) แปลโดยปิยะภา (2555)

2. รวบรวมข้อมูลที่เป็นคำศัพท์ภาษาอังกฤษยุคใหม่ (คำหรือกลุ่มคำ) จากนวนิยายที่คัดเลือก โดยนำคำศัพท์นั้นไปเทียบว่ามีอยู่ในพจนานุกรม New Oxford Dictionary of English (Pearsall & Hanks, 2001) หรือไม่

3. รวบรวมข้อมูลคำแปลของศัพท์ยุคใหม่ที่พบจากในฉบับแปลภาษาไทย

4. วิเคราะห์และจำแนกกลุ่มของคำศัพท์ภาษาอังกฤษยุคใหม่ โดยอ้างอิงชนิดของคำศัพท์ใหม่จาก Newmark (1988)

5. วิเคราะห์กลวิธีที่ใช้ในการแปลศัพท์เป็นภาษาไทย โดยอ้างอิงกลวิธีการแปลจาก Newmark (1988) และ Hegedus (2005) พร้อมกับวิเคราะห์คุณภาพของงานแปลคำศัพท์ โดยใช้วิธีการแปลกลับเป็นภาษาต้นฉบับ (Back Translation Test) ตามรูปแบบของ Newmark (1988)

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลที่ได้พบจากการวิเคราะห์คำศัพท์ภาษาอังกฤษยุคใหม่ (คำหรือกลุ่มคำ) จากนวนิยายที่คัดเลือกทั้ง 7 เรื่อง ได้ผลการศึกษาแยกเป็น 2 ประเด็นหลัก ดังนี้

กลุ่มของคำศัพท์ยุคใหม่ที่พบในนวนิยายอาชญากรรม

จากการวิเคราะห์คำศัพท์ยุคใหม่ ในนวนิยายอาชญากรรมภาษาอังกฤษ ที่มีการจัดพิมพ์ออกจำหน่ายในช่วงปี พ.ศ. 2546-2555 และคำแปลที่พบในฉบับแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งสุ่มคัดเลือกมาศึกษาจำนวน 7 เรื่อง พบคำศัพท์ยุคใหม่จำนวน 8 กลุ่ม อ้างอิงตามการจำแนกกลุ่มของคำศัพท์ใหม่จาก Newmark (1988) ดังภาพที่ 1

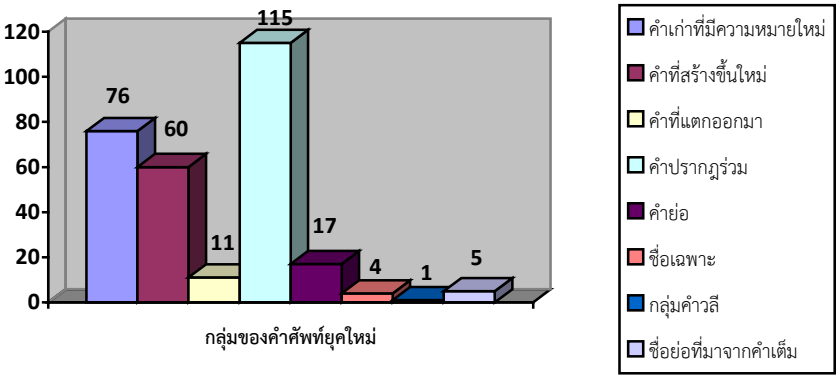

ภาพที่ 1 กลุ่มของคำศัพท์ยุคใหม่ที่พบในนวนิยายที่ศึกษา

จากภาพที่ 1 จะเห็นได้ว่า กลุ่มของคำศัพท์ใหม่ประเภทที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ คำปรากฏร่วม (collocation) จำนวน 115 คำหรือร้อยละ 39.79 คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) จำนวน 76 คำหรือร้อยละ 26.30 และคำที่สร้างขึ้นใหม่ (new coinage) จำนวน 60 คำหรือร้อยละ 20.76 ส่วนประเภทของคำศัพท์ยุคใหม่ที่พบน้อยที่สุดคือกลุ่มคำวลี (phrasal word) พบเพียง 1 คำหรือร้อยละ 0.35 และประเภทที่ไม่พบเลย คือ คำศัพท์ยุคใหม่ประเภทคำที่ถ่ายโอนมา (Transferred words) และคำศัพท์ใหม่เทียม (Pseudo-neologism)

จากการวิเคราะห์คำศัพท์ยุคใหม่ที่พบในกลุ่มนวนิยายที่เลือกศึกษา ซึ่งส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ที่มีการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งมีชื่อเรียกที่เกิดจากการนำคำมาประสมกัน โดยอาจเป็นคำเดิม หรือคำใหม่ก็ได้ นอกจากนั้น ยังมีการนำชื่อของเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในการสนทนา เพื่อให้ภาษากระชับ รวบรัด จึงเกิดคำใหม่ขึ้นมากจากเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีใช้ในปัจจุบัน เช่น คำว่า Google สามารถเป็นได้ทั้งคำนาม (ซึ่งหมายถึงตัวโปรแกรม) และคำกริยา (ซึ่งหมายถึงการสืบค้นข้อมูลด้วยโปรแกรมนี้) เป็นต้น

กลวิธีที่ใช้ในการแปลศัพท์เป็นภาษาไทย

ในด้านกลวิธีการคำศัพท์ยุคใหม่ (คำหรือกลุ่มคำ) ในนวนิยายอาชญากรรมภาษาอังกฤษ ที่มีการจัดพิมพ์ออกจำหน่ายในช่วงปีพ.ศ. 2546-2555 และคำแปลที่พบในฉบับแปลเป็นภาษาไทย ซึ่งสุ่มคัดเลือกมาศึกษาจำนวน 7 เรื่อง พบกลวิธีการแปลโดยอ้างอิงตามการจำแนกกลุ่มของ Newmark (1988) จำนวน 10 กลวิธี ดังภาพที่ 2

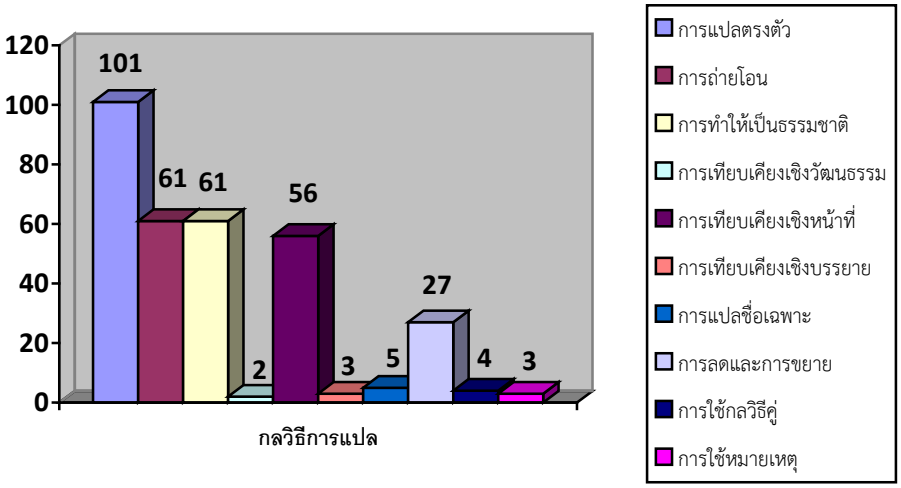

ภาพที่ 2 กลวิธีที่ใช้ในการแปลคำศัพท์ใหม่ในนวนิยายอาชญากรรมจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย

ภาพที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กลวิธีการแปลคำศัพท์ใหม่ประเภทที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การแปลแบบตรงตัว (literal) จำนวน 101 รายการหรือร้อยละ 31.27 การแปลแบบถ่ายโอน (transference) และการแปลแบบทำให้เป็นธรรมชาติ (naturalization) จำนวน 61 คำหรือร้อยละ 18.89 เท่ากัน ส่วนกลวิธีการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ที่พบน้อยที่สุด คือ การแปลแบบเทียบเคียงเชิงวัฒนธรรม (cultural equivalent) พบเพียง 2 รายการหรือร้อยละ 0.62 และกลวิธีที่ไม่พบเลยมี 8 กลวิธี คือ การใช้คำเหมือน (synonymy) การแปลผ่าน (through translation) การแปลง (shift or transposition) การดัดแปลง (modulation) การใช้คำซึ่งเป็นที่รู้จัก (recognized translation) การชดเชย (compensation) การวิเคราะห์องค์ประกอบ (componential analysis) และการถ่ายความ (paraphrase)

ในด้านคุณภาพของการแปล พบว่างานฉบับแปลส่วนใหญ่มีคุณภาพดี คือ ถูกต้องตรงความหมาย ชัดเจนเป็นที่เข้าใจของผู้อ่าน และมีความเป็นธรรมชาติในภาษาไทย ถึงร้อยละ 94.12 ของรายการคำศัพท์ทั้งหมดที่ศึกษา 323 รายการ มีเพียงส่วนน้อย คือ 19 รายการ หรือร้อยละ 5.88 เท่านั้น ที่ผู้แปลแปลไม่ถูกต้อง ไม่ชัดเจน หรือไม่เป็นธรรมชาติในภาษาไทย ซึ่งอาจเกิดขึ้นเพราะผู้แปลพยายามยึดตามความหมายของคำในภาษาต้นฉบับมากเกินไป จนทำให้ภาษาฉบับแปลดูไม่เป็นธรรมชาติ เช่น แปลคำว่า “triangulate” เป็นคำว่า “มาทำมุมสามเหลี่ยม” ซึ่งมีความหมายตรงตัว แต่ไม่สื่อความหมาย ไม่ทำให้เกิดความเข้าใจและฟังไม่เป็นธรรมชาติ หรืออาจเกิดจากความไม่เข้าใจในข้อมูลทางเทคนิคของคำศัพท์เฉพาะทางของผู้แปล เช่น แปลคำว่า “dark fiber” ว่า “เส้นใยมืด” ซึ่งไม่ถูกต้องในเชิงเทคนิค และไม่สื่อความหมายให้ผู้อ่านเข้าใจได้ เป็นต้น

สรุป

จากผลการศึกษาพบว่ากลุ่มของคำศัพท์ใหม่ประเภทที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ คำปรากฏร่วม (collocation) จำนวน 115 คำหรือร้อยละ 39.79 คำเดิมที่มีความหมายใหม่ (old words with new sense) จำนวน 76 คำ หรือร้อยละ 26.30 และคำที่สร้างขึ้นใหม่ (new coinage) จำนวน 60 คำหรือร้อยละ 20.76 นั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ Adriani (2005) นั้นอาจเกิดเนื่องจากเหตุผลว่า นวนิยายที่เลือกมาศึกษาเป็นนวนิยายประเภทอาชญากรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับการฆาตกรรม การจารกรรม และการสืบสวนสอบสวน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อุปกรณ์และเทคโนโลยีสมัยใหม่ ซึ่งมีชื่อเรียกที่เกิดจากการนำคำมาประสมกัน ซึ่งอาจเป็นคำเดิม หรือคำใหม่ก็ได้ เพื่อใช้เรียกเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นใหม่ จึงทำให้มีการพบคำศัพท์ยุคใหม่กลุ่มนี้มากที่สุด

นอกจากนั้น เนื้อหาส่วนใหญ่ของนวนิยาย ยังอยู่ในรูปแบบของการสนทนา ซึ่งมักใช้ภาษาที่กระชับ รวบรัด และใช้คำซึ่งเป็นที่เข้าใจตรงกันทั้งผู้พูดและผู้ฟัง โดยมีการนำชื่อของเทคโนโลยีต่างๆ มาใช้ในภาษาสนทนาด้วย จึงเกิดคำใหม่ขึ้นมากจากเทคโนโลยีต่าง ๆ ที่มีใช้ในปัจจุบัน เช่น Google ซึ่งเป็นชื่อเฉพาะของโปรแกรมสำหรับสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ (คำนาม) กลายมาเป็นคำกริยาที่ใช้กันทั่วไป โดยเป็นที่เข้าใจตรงกันว่าหมายถึงการสืบค้นข้อมูลโดยใช้โปรแกรม Google เป็นต้น

ในส่วนของกลวิธีการแปลคำศัพท์ยุคใหม่ ซึ่งพบว่ากลวิธีที่พบมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ การแปลแบบตรงตัว (literal) จำนวน 101 รายการหรือร้อยละ 31.27 การแปลแบบถ่ายโอน (transference) และการแปลแบบทำให้เป็นธรรมชาติ (naturalization) จำนวน 61 คำหรือร้อยละ 18.89 เท่ากันนั้น สอดคล้องกับที่ Newmark (1988) กล่าวไว้ว่าผู้แปลควรเลือกใช้การแปลแบบตรงตัวเป็นลำดับแรก และใช้กลวิธีอื่น ๆ เมื่อไม่สามารถใช้การแปลแบบตรงตัวได้ ซึ่งในกรณีที่ศึกษานี้พบว่าใช้การถ่ายโอน (การทับศัพท์) และการทำให้เป็นธรรมชาติ (การถ่ายโอนและปรับแต่งให้เป็นธรรมชาติในภาษาฉบับแปล) มากรองลงมา โดยในการแปลพบว่า ผู้แปลพยายามใช้คำที่มีความหมายเทียบเคียงกับคำในต้นฉบับมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เช่น แปลคำว่า “hack” ว่า “เจาะ(ระบบ)” หรือ แปล “search window” ว่า “ช่องค้นหา” เป็นต้น แต่ก็มีไม่น้อย ที่ผู้แปลใช้กลวิธีการถ่ายโอนหรือการทับศัพท์ สำหรับคำซึ่งเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไป เช่น แปล “laptop” ว่า “แลปท็อป” แปล “website” ว่า “เว็บไซต์” หรือ “blog” ว่า “บล็อก” เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้ แม้จะไม่มีคำเทียบเคียงในภาษาไทย แต่ก็เป็นชื่อของเทคโนโลยีใหม่ ๆ ซึ่งผู้อ่านรู้จักดีอยู่แล้ว

ในส่วนของคุณภาพการแปล พบว่างานแปลส่วนใหญ่มีคุณภาพดี ผู้แปลพยายามรักษาความถูกต้อง และใช้ระดับภาษาที่เหมาะสม มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เมื่อทดสอบด้วยเทคนิคการแปลกลับแล้ว พบว่าไม่ตรงกับความหมายต้นฉบับ หรือไม่สื่อความหมายในภาษาฉบับแปล

อย่างไรก็ตาม การศึกษาในครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะคำศัพท์ยุคใหม่ ที่ปรากฏในนวนิยายอาชญากรรมภาษาอังกฤษ ที่มีการจัดพิมพ์ออกจำหน่ายในช่วงปี พ.ศ. 2546-2555 (ค.ศ. 2003-2012) เท่านั้น ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษาเอกสารต้นฉบับภาษาอังกฤษประเภทอื่น ๆ หรือวรรณกรรมนวนิยายประเภทอื่น ๆ ซึ่งอาจมีกลุ่มของคำศัพท์ยุคใหม่ที่แตกต่างออกไป และควรค่าแก่การศึกษาเพิ่มเติม เพื่อจะได้เรียนรู้วิวัฒนาการของภาษาที่เกิดขึ้น ตามพัฒนาการของโลกยุคใหม่

เอกสารอ้างอิง

ขีดขิน จินตอนันต์. 2554. ฆาตกรหุ่น. กรุงเทพฯ, บริษัทแพรวสำนักพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิง จำกัด. แปลจาก Michael Connelly. 2008. The Scarecrow. New York, Grand Central Publishing.

เชวง จันทรเขตต์. 2528. การแปลเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

ปัญญา บริสุทธิ์. 2537. ทฤษฎีและวิธีปฏิบัติในการแปล. กรุงเทพฯ, ธรรมกมลการพิมพ์.

ปิยะภา. 2554. แผนถล่มมุมนรก. กรุงเทพฯ, บริษัทนกฮูกพับลิชชิง จำกัด. แปลจาก David Baldacci. 2011. Hell's Corner. London, Pan Books.

ปิยะภา. 2555. แกะรหัสอัจฉริยะที่หก. กรุงเทพฯ, บริษัทนกฮูกพับลิชชิง จำกัด. แปลจาก David Baldacci. 2011. The Sixth Man. London, Columbus Rose, Ltd.

ประกายแก้ว. 2552. ร่องรอยสยอง. กรุงเทพฯ, นานมีบุ๊คส์ ไครม์แอนด์มิสทรี. แปลจาก Patricia Cornwell. 2005. Trace. London, Time Warner Books.

ประภา ลิมปรุ่งพัฒนกิจ. 2548. การศึกษาการแปลด้วยการใช้คำซ้อนในงานแปลวรรณกรรมเด็ก กรณีศึกษาวรรณกรรมแปลเรื่อง "แม่มด" ของโรอัลด์ ดาห์ล โดยสาลินี คำฉันท์. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี

พัชรี โภคาสัมฤทธิ์. 2553. รายงานการวิจัย เรื่อง การวิเคราะห์การแปลเอกสารทางธุรกิจจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ

พีระ ทวีชัย. 2554. ถอดรหัสฆาตกรรม. กรุงเทพฯ, บริษัทเพิร์ลพับลิชชิง จำกัด. แปลจาก Jeffrey Deaver. 2009. The Broken Window. London, Hodder & Stoughton Ltd.

มณฑารัตน์ ทรงเผ่า. 2555. หลอก. กรุงเทพฯ, บริษัทแพรวสำนักพิมพ์ อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิง จำกัด. แปลจาก Harlan Coben. 2011. Live Wire. London, Orion Books Ltd.

วรนาถ วิมลเฉลา. 2535. คู่มือสอนแปล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ, สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วรรณภา จารุมัยพร. 2553. ดวงตาสังหาร. กรุงเทพฯ, บริษัทเพิร์ลพับลิชชิง จำกัด. แปลจาก J.D. Robbs. 2005. Visions in Death. New York, Berkley Books.

สัญฉวี สายบัว. 2536. หลักการแปล. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สิทธา พินิจภูวดล. 2543. คู่มือนักแปลอาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ, นานมีบุ๊คส์.

หอมหวน ชื่นจิตร. 2527. การแปล: อาชีพสู่ปวงชน. กรุงเทพฯ, โรงพิมพ์ยูไนเต็ดโปรดักชั่น.

Anonymous. 2009. C-E Translation of Media Neologisms: Problems & Solutions. (online) Available" http://www.latest-science-articles.com/Philosophy_Humanities/ (23th August 2010).

American Heritage Dictionary of the English Language. 4th ed. 2000. Houghton Mufflin Company Limited.

Ardiani, V.H. 2005. The Analysis of Translating Neologisms in Novel “Harry Potter and the Order of Phoenix” by J. K. Rowling. (online) Available: http://digilib.upi.edu/pasca.available/etd-1125105-095019/unrestricted/ 2005.11.05.Vita_Hapsari_Ardiani.Doc (23th August 2010).

Baldacci, D. 2011a. Hell’s Corner. London, Pan Books.

Baldacci, D. 2011b. The Sixth Man. London, Columbus Rose, Ltd.

Berco, D. A. 2010. Difficulties in Translation of Neologisms from Publicistic Style. (online) Available: http://dberco.ulim.md/ (23th August 2010).

Choi, J. 2006. Interpreting neologisms Used in Korea’s Rapidly Changing Society. *Meta*, 51.

Coben, H. 2011. Live Wire. London, Orion Books Ltd.

Connelly, M. 2008. The Scarecrow. New York, Grand Central Publishing.

Cornwell, P. 2005. Trace. London, Time Warner Books.

Deaver, J. 2009. The Broken Window. London, Hodder & Stoughton Ltd.

Finlay, I. 1974. Translating. London, The English Universities Press Limited.

Hegedus, H. 2005. The translation of neologisms in two novels of Douglas Adams: The Hitchhiker’s Guide to the Galaxy and the Restaurant at the End of the Universe. (online) Available: http://ilonahegedus.topicities.com/ (23th August 2010)

Lehrer, A. 2003. Understanding trendy neologisms. *Rivista di Linguistica*, 15.2: 371-384.

McArthur, T. (ed.). 1992. The Oxford Companion to the English Language. Oxford, Oxford University Press.

Newmark, P. 1988. A Textbook of Translation. London, Prentice Hall.

Nida, E.A. and Taber, C.R. 1974. The Theory and Practice of Translation. Leiden, Netherlands: E.J. Brill.

Pearsall, J. & Hanks, P. (eds.) 2001. New Oxford Dictionary of English. Oxford, Oxford University Press.

Robbs, J.D. 2005. Visions in Death. New York, Berkley Books.

Tareq Mahmoud Yasin Alawneh. 2007. Translation of Neologisms of the two Palestinian Intifada the First (1987-1993) and the Second (2000-2005). An-Najah National UniversityFaculty of Graduate Studies.

Webster’s New American Dictionary. 1994. Springfield, Merriam-Webster Inc.

ทัศนคติและการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

Attitudes and perception of students toward the ASEAN Community, Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Rai

สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ[1*] และ รจนา บุญลพ[1]

Sirichom Pichedboonkiat[1*] and Rotjana Boonlop[1]

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง ทัศนคติและการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของนักศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียน 2) ศึกษาความพร้อมของนักศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียน และ 3) ศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 335 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัย พบว่า

1) ศึกษาทัศนคติและการรับรู้ของนักศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียน พบว่า ทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.06, S.D=0.75) สำหรับ การรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.19, S.D=0.15) หากพิจารณาเป็นรายข้อเกี่ยวกับการรับรู้ของนักศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียน พบว่า นักศึกษามีการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุด คือ “ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน” ($\overline{X}$= 4.54, S.D=0.50)

2) ศึกษาความพร้อมของนักศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียน พบว่านักศึกษามีความพร้อมต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.19, S.D=0.16) หากพิจารณาเป็นรายข้อเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษาเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียนพบว่า นักศึกษามีความพร้อมต่อการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุด คือ“การดำเนินชีวิตตามหลักประชาธิปไตย” ($\overline{X}$= 4.54, S.D=0.50)

3) ศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาในการรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 พบว่า

3.1 ควรให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการปรับตารางการเรียนการสอนให้ตรงกับอาเซียนให้เป็นไปตามมติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

3.2 ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกเรียนภาษาอาเซียนเป็นภาษาที่ 3 มากขึ้น

3.3 ควรเพิ่มทางเลือกในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักที่อาเซียนประกาศให้เป็นภาษากลาง

3.4 ควรสร้างเครือข่ายด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศอาเซียน

3.5 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรอาเซียน คือ ในวิชาพื้นฐาน จะบรรจุ “วิชาอาเซียน” เพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือก

คำสำคัญ : ทัศนคติ, การรับรู้, การเตรียมพร้อม, นักศึกษาระดับปริญญาตรี, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, อาเซียน

[1] สาขาวิชาสังคมศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายเชียงราย 57120

[1] Department of Social Science Faculty of business administration and liberal arts, Rajamangala University of Technology Lanna Chiangrai, Chiangrai 57120

* Corresponding author. E-mail: Sirichom12@gmail.com

Abstract

This research aims to 1) examine the attitudes and perceptions of students towards an ASEAN Community. 2) The readiness of the students towards the ASEAN Community, and 3) learn ways to prepare students to fully step into the ASEAN Community by the year 2558. The sample used in this study was 335 students of RMUTL, Chiang Rai in the year 2012. Data collection instrument was a questionnaire. The statistics used in data analysis were percentage, frequency, mean and standard deviation.

The results showed that

1) A study of the attitudes and perceptions of students towards an ASEAN Community found that

1.1 Attitude towards the ASEAN University of Technology Lanna, Chiang Rai found that the overall attitude of the average student at a high level. ($\overline{X}$= 4.06, S.D=0.75)

1.2 Perception of students toward the ASEAN Community, Rajamangala University of Technology Lanna, Chiang Rai found that the overall attitude of the average student at a high level. ($\overline{X}$= 4.19 S.D=0.15) If considered in the article about the perception of students towards an ASEAN Community that students are perceived to be, in most ASEAN is "the impact of the merger of the ASEAN Community". ($\overline{X}$= 4.54, S.D=0.50)

2) The readiness of the students towards the ASEAN Community, which found that Students are prepared for the ASEAN Community at the overall, is at a high level. ($\overline{X}$= 4.19 S.D=0.16) If considered in the article about the readiness of students to support the ASEAN community that students are ready to enter the ASEAN community in the most "life according to the principles of democracy". ($\overline{X}$= 4.54, S.D=0.50)

3) Approach to prepare students to fully step into the ASEAN Community by the year 2558 found that

3.1 Higher education institutions should be adjusted the teaching schedule in accordance with ASEAN according to the resolution of the President of Thailand.

3.2 Encourage students to learn the language of the third ASEAN more.

3.3 Should add the option to learn English because English is the main language of ASEAN declared a common language.

3.4 Promote and support the creation of a network of educational relationships with the leading universities of the ASEAN countries.

3.5 Should be updated as the course is the foundation course will put ASEAN "ASEAN subjects" as another alternative.

Keywords: Attitude, Perception, readiness, Undergraduate Student, RMUTL, ASEAN

บทนำ

อาเซียน (ASEAN) หรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Association of South East Asian Nations) เป็นองค์กรระหว่างประเทศที่ก่อตั้งโดยปฏิญญากรุงเทพ (Bangkok Declaration) หรือปฏิญญาอาเซียน (ASEAN Declaration) ที่วังสราญรมย์ ในวันที่ 8 สิงหาคม 2510 โดยเป็นการก่อตั้งจากผู้แทนทั้ง 5 ประเทศ ประกอบด้วย ประเทศอินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ และไทย หลังจากการที่ 5 ประเทศ ได้ลงนามปฏิญญากรุงเทพฯ ได้มีสมาชิกเพิ่มเติม ได้แก่ ประเทศบรูไน ดารุสซาลาม ประเทศเวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา ตามลำดับ จากนั้น อาเซียนมีสมาชิกทั้งสิ้น 10 ประเทศ อาเซียน (ASEAN) ได้ตรากฎบัตรอาเซียน (ASEAN Charter) ประกอบด้วยข้อบทต่าง ๆ จำนวน 13 บท 55 ข้อ การบังคับใช้กฎบัตรอาเซียนมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 15 ธันวาคม 2551 หลังจากที่ประเทศสมาชิกครบทั้ง 10 ประเทศ ได้ให้สัตยาบันกฎบัตร

การวางเป้าหมายให้อาเซียนเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมแห่งอาเซียน อาเซียนได้ตั้งเป้าเป็นประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน ในปี 2558 โดยมุ่งหวังเป็นประชาคมที่มีประชาชนเป็นศูนย์กลาง มีสังคมที่เอื้ออาทรและแบ่งปัน ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้านเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมอัตลักษณ์อาเซียน (ASEAN Identity) เพื่อรองรับการเป็นประชาคมสังคม และวัฒนธรรมอาเซียน โดยได้จัดทำแผนงานการจัดตั้งประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน (ASEAN Socio-Cultural Community Blueprint) ซึ่งประกอบด้วยความร่วมมือใน 6 ด้าน ได้แก่1) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 2) การคุ้มครองและสวัสดิการสังคม 3) สิทธิและความยุติธรรมทางสังคม 4) ความยั่งยืนด้าน สิ่งแวดล้อม 5) การมุ่งสร้างอัตลักษณ์อาเซียนและ 6) การลดช่องว่างทางการพัฒนา

ดังนั้นประเทศในอาเซียน (ASEAN)จึงต้องเร่งเตรียมพร้อมรับการเป็นประชาคมอาเซียนอย่างสมบูรณ์ ในปี พ.ศ.2558 กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดออกนโยบายในการประชุม เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 ประกอบด้วย ผู้เข้าร่วมประชุมคือผู้แทนองค์กรหลักของกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา ผู้อำนวยการเครือข่ายมหาวิทยาลัยอาเซียนและผู้แทนกรมอาเซียน กระทรวงการต่างประเทศ ที่ประชุมได้ให้ความเห็นชอบร่างนโยบายเพื่อดำเนินงานตามปฏิญญาชะอำ-หัวหินด้านการศึกษา จำนวน5 นโยบาย ดังนี้นโยบายที่ 1 การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสาร และเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อมของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

นโยบายที่ 2 การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษา และประชาชนให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวประชาคมอาเซียน เช่น ความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญการที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรม และการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน รวมทั้งการพิจารณาแผนผลิตกำลังคน

นโยบายที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ในอาเซียน รวมทั้งเพื่อให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่าง ๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพ ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกของอาเซียน

นโยบายที่ 4 การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับร่วมด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

นโยบายที่ 5 การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

จากงานวิจัยของธนุตรา ไพรนอก (2555) วิจัยเรื่อง"การรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ความเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี" พบว่าส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างทราบว่ามีประชาคมอาเซียนปี 2558 มาจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด การเลือกด้านต่างๆในการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนที่จะส่งผลดีกับประเทศไทย กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เลือกด้านการศึกษามากที่สุด ความพร้อมต่อความเป็นประชาคมอาเซียน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความพร้อมต่อความเป็นประชาคมอาเซียน คือ พร้อมมากที่สุด ความพึงพอใจต่อการรับรู้และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความเป็นประชาคมอาเซียน พบว่าส่วนใหญ่มีความพึงพอใจต่อการที่ประเทศไทย จะเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 และงานวิจัยของแพรภัทร ยอดแก้ว. (2555) ได้วิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง ความรู้และทัศนคติต่อประชาคมอาเซียน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม พบว่า กลุ่มนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูง มีความรู้เกี่ยวกับอาเซียน อยู่ในระดับมาก และมีทัศนคติต่ออาเซียน อยู่ในระดับดี นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐมที่มีโปรแกรมวิชาต่างกันมีทัศนคติต่อประชาคมอาเซียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01และ.05 ทั้งโดยรวมและรายด้านนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม ที่มีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน มีทัศนคติต่ออาเซียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับทัศนคติต่ออาเซียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01

ด้วยเหตุนี้ จึงอาจจะกล่าวได้ว่า คำว่า “ประชาคมอาเซียน” เป็นวลีที่มีการกล่อมโสตประสาทให้ประชาชนทุกอาชีพและทุกวัยได้ตระหนักพร้อมรับมือกับสิ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ด้วยความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่าการศึกษาเรื่องอาเซียนซึ่งได้ศึกษากันมากมายและหลากหลายประเด็นทั้งในแง่เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศแล้ว การศึกษาบูรณาการทางภาษาและสังคมนั้น ยังไม่ปรากฏให้เห็นมากเท่าใดนัก แม้ว่าการศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้และความพร้อมของประชาชนในประเทศไทยหรือประเทศต่าง ๆ ในกลุ่มอาเซียนจะปรากฏอยู่มากมายก็ตาม แต่ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงราย แล้วนั้น พบว่า ยังไม่มีการศึกษาในประเด็นนี้ขึ้นมา ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงได้เล็งเห็นความสำคัญและความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาประเด็นดังกล่าว เพื่อเป็นข้อมูลที่จะสะท้อนมุมมองและความคิดดังกล่าวของนักเรียนและนักศึกษาทุกรับระดับที่จะได้รับผลกระทบต่อตนเองในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติและการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

2. เพื่อศึกษาความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ต่อการเป็นประชาคมอาเซียน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายในการรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 2,565 คน และกำหนดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 335 คน โดยใช้ตารางของ Krejcie และ Morgen (สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ, 2553: 53) แยกเป็นคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ จำนวน 127 คน และคณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 203 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถามซึ่งสร้างขึ้นมาจากการเก็บรวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.899 แบ่งออกเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการรับรู้และทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางการเตรียมความพร้อมของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต่อการเป็นประชาคมอาเซียนเป็นแบบสอบถามลักษณะปลายเปิด

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลวิจัย คือ ค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

การวิจัย เรื่องทัศนคติและการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ผลการวิจัยเพื่อตอบวัตถุประสงค์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ทัศนคติและการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

1.1 ทัศนคติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายต่อการเป็นประชาคมอาเซียนพบว่าทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.06, S.D=0.75) และหากพิจารณาในรายละเอียดพบว่าทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ในด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุด ($\overline{X}$= 4.14, S.D=0.75) และในด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\overline{X}$= 4.02, S.D=0.76) สำหรับการพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละด้านของประชาคมอาเซียน ปรากฏผลดังนี้

ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน

ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน พบว่า ภาพรวมของด้านนี้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$= 4.14, S.D=0.75) หากพิจารณาในรายข้อของด้านนี้ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ “ท่านเห็นด้วยกับการสร้างประชาคมอาเซียนให้มีค่านิยมร่วมกัน” ($\overline{X}$= 4.41, S.D=0.65), “ท่าน

คิดว่าประเทศสมาชิกอาเซียนสามารถอยู่ด้วยกันได้โดยสงบสุข" ($\bar{X}$= 4.28, S.D=0.76) และ"ท่านสนับสนุนการต่อต้านการก่อการร้ายอาชญากรรมข้ามชาติต่าง ๆ เช่น ยาเสพติดการค้า" ($\bar{X}$= 4.27, S.D=0.83)

ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ในด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.03, S.D=0.75) หากพิจารณาในรายข้อพบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนในด้านนี้อยู่ในระดับมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ "ความพอใจกับนโยบายการพัฒนาทางเศรษฐกิจการลดปัญหาความยากจนและความเหลื่อมล้าทางสังคมภายใน ปี 2020" ($\bar{X}$= 4.17, S.D=0.64) "การสนับสนุนโครงการเชื่อมโยงเส้นทางหลวงของอาเซียนและการปรับมาตรฐานของเส้นทางคมนาคมทางบกและทางรถไฟให้มีมาตรฐานเดียวกัน" ($\bar{X}$= 4.17, S.D=0.77) และ"ความดีใจที่มีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (การเงินการขนส่งเทคโนโลยีสารสนเทศและพลังงาน) ในอาเซียน" ($\bar{X}$= 4.13, S.D=0.72) รวมทั้ง "การสนับสนุนการให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศสมาชิกใหม่ของอาเซียนเพื่อลดช่องว่างการพัฒนาและช่วยให้ประเทศเหล่านี้เข้าร่วมกระบวนการรวมตัวทางเศรษฐกิจของอาเซียนได้ดีขึ้น" ($\bar{X}$= 4.08, S.D=0.77)

ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

ทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ต่อการเป็นประชาคมอาเซียน ในด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.02, S.D=0.76) หากพิจารณาในรายข้อของด้านนี้ พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ "การสนับสนุนความพยายามในระดับโลก (global efforts) ในเรื่องต่างๆอเช่นการรักษาสันติภาพการปราบปรามโจรสลัดการตอบสนองต่อภัยพิบัติ" ($\bar{X}$= 4.17, S.D=0.73) "การสนับสนุนการรับรู้ข่าวสารอาเซียน ซึ่งจะเป็นรากฐานที่จะนำไปสู่การเป็นประชาคมอาเซียน" ($\bar{X}$= 4.11, S.D=0.70) และ "การเห็นด้วยกับเป้าหมายที่ต้องการให้ประชากรอาเซียนมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีและมีการพัฒนาในทุกด้าน" ($\bar{X}$= 4.06, S.D=0.77) รวมทั้ง "การเห็นด้วยกับความเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์มรดกทางวัฒนธรรมและอัตลักษณ์ระดับภูมิภาคร่วมกัน" ($\bar{X}$= 4.06, S.D=0.70)

1.2 การรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย มีการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.19, S.D=0.15) หากพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษามีการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ "ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน" ($\bar{X}$= 4.54, S.D=0.50) "ด้านที่สถาบันการศึกษาควรพัฒนาความสามารถบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน" ($\bar{X}$= 4.39, S.D=0.50)และ "ผลดีของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนต่อประเทศไทย" ($\bar{X}$= 4.34, S.D=0.48)

2. ความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ต่อการเป็นประชาคมอาเซียน พบว่า ความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายที่มีต่อประชาคมอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.19, S.D=0.16) หากพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักศึกษามีความพร้อมต่อการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุดใน *3* อันดับแรก คือ"การดำเนินชีวิตตามหลักประชาธิปไตย" ($\bar{X}$= 4.54, S.D=0.50) "การทำงานร่วมกับบุคคลจากประเทศสมาชิกอาเซียน" ($\bar{X}$= 4.39, S.D=0.50) และ "ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงข้อมูล" ($\bar{X}$= 4.37, S.D=0.50)

3. แนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายในการรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 สรุปได้ดังนี้

3.1 ควรให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการปรับตารางการเรียนการสอนให้ตรงกับอาเซียนให้เป็นไปตามมติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

3.2 ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกเรียนภาษาอาเซียนเป็นภาษาที่ 3 มากขึ้น

3.3 ควรเพิ่มทางเลือกในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักที่อาเซียนประกาศให้เป็นภาษากลาง

3.4 ควรสร้างเครือข่ายด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศอาเซียน

3.5 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรอาเซียน คือ ในวิชาพื้นฐาน จะบรรจุ “วิชาอาเซียน” เพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือก และมีนโยบายให้ทุกคณะที่สามารถเปิดการเรียนการสอนวิชาเกี่ยวกับอาเซียนได้ ให้เปิดการเรียนการสอนด้านนี้ ด้วย เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ ให้เพิ่ม วิชา กฎหมายอาเซียน หรือ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ให้เพิ่ม วิชาเศรษฐกิจอาเซียน เป็นต้น

อภิปรายผล

1. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับทัศนคติของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายต่อการเป็นประชาคมอาเซียนทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านประชาคมการเมืองด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและด้านความมั่นคงอาเซียนและ ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.06, S.D=0.75) นั้น อาจเป็นเพราะว่าการประชาสัมพันธ์ของรัฐบาลและหน่วยงานของรัฐทุกกระทรวง ทบวง กรมและการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อสารมวลชนในรูปแบบต่าง ๆ ตลอดจนการส่งเสริมข้อมูลข่าวสารโดยผ่านกระบวนการเรียนการสอนในทุกระดับการศึกษา ทำให้นักศึกษาเกิดการตื่นตัวและรับรู้ได้ถึงผลกระทบของการปรับตัวและการเตรียมพร้อมเพื่อให้เกิดการการแลกเปลี่ยนรู้ระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน รวมทั้งความรู้สึกเป็นเจ้าของว่าประชาคมอาเซียนเป็นของประชาชนทุกคน โดยเฉพาะผลกระทบทางบวกหรือผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเป็นประเทศสมาชิกประชาคมอาเซียน ส่งผลให้นักศึกษามีทัศนคติที่ดีต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่น การฝึกทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล และการเรียนรู้วัฒนธรรมของประเทศในกลุ่มอาเซียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุรินทร์ พิศสุวรรณ (2555) ที่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับประชาคมอาเซียน 2015 ว่า ปัจจัยที่จำเป็นจะต้องสร้างเพื่อให้อาเซียนก้าวสู่การเป็นประชาคมอาเซียนที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่ การสร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันในกลุ่มประชาคมอาเซียนไม่ว่าจะในแง่ของภาษา วัฒนธรรมและการเมืองการปกครองภายในประเทศ ตลอดจนต้องทำให้อาเซียนเป็นของประชาชน คือให้ประชาชนมีสำนึกรู้ถึงความเป็นเจ้าของประชาคมอาเซียนให้ได้ นอกจากนี้ จะต้องส่งเสริมการให้ความรู้แก่นักเรียนนักศึกษา โดยเฉพาะการปรับทัศนคติของเยาวชนให้มีความพร้อมที่จะแข็งขันและตักตวงโอกาสจากต่างประเทศ เพราะทัศนคติของประเทศไทยค่อนข้างเป็นบวกในด้านการแข่งขัน โดยจะเห็นได้จากการเตรียมความพร้อมและการตื่นตัวเรื่องตลาดอาเซียน แต่ยังดีไม่พอหรือยังไม่พร้อมต่อการออกไปแสวงโชคในตลาดอาเซียน เนื่องจากลักษณะนิสัยคนไทยอย่างหนึ่ง คือ คิดว่าอยู่บ้านสบายดี ไม่ต้องดิ้นรน ไม่อยากออกไปแข่งขันกับใคร ดังนั้น จึงต้องเน้นให้นักศึกษาปรับทัศนคติให้รู้สึกว่าเศรษฐกิจของประเทศไทยเล็กเกินไป นักศึกษาต้องพร้อมที่จะออกไปเผชิญ ต่อสู้และตักตวงโอกาสจากต่างประเทศ

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ของนักศึกษาต่อการเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.19, S.D=0.15) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การที่นักศึกษามีความรู้และตื่นตัวอยู่ในระดับมากขึ้น เนื่องจากสถาบันการศึกษาทุกระดับ โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาได้จัดกิจกรรมส่งเสริมและสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประชาคมอาเซียน เพื่อให้นักศึกษามีความรู้และเกิดความตื่นตัวในการปรับตัวและเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเป็นประชาคมอาเซียน เนื่องจากนักศึกษาระดับอุดมศึกษาจะได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เช่น การแข่งขันและโอกาสการทำงานในตลาดแรงงานระหว่างประเทศในกลุ่มประชาคมอาเซียน หากนักศึกษาไม่พัฒนาศักยภาพของตนเองให้มีศักยภาพทัดเทียมกับนักศึกษาของประเทศอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียน เช่น ทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร อาจส่งผลให้นักศึกษาเกิดการเสียเปรียบและเสียโอกาสในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสมคิด เลิศไพฑูรย์ (2555) ที่กล่าวถึง ความสำคัญของภาษาอังกฤษในโลกปัจจุบัน การเรียนรู้การใช้ภาษาอังกฤษในชีวิตประจำวัน การเตรียมความพร้อมที่ดีในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะ ทักษะภาษาอังกฤษเป็นสิ่งสำคัญที่ควรเน้นหนักด้วยการฝึกฝนทักษะของตนเองในการใช้งานภาษาอังกฤษทั้งฟัง พูด อ่าน เขียนและการเรียนรู้ภาษาที่สอง หรือสามทำให้เรามีความรู้สึกเห็นคุณค่าภาษานั้นๆ และพร้อมที่จะเรียนรู้อยู่เสมอ

2. จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ต่อการเป็นประชาคมอาเซียน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.19, S.D=0.16) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนซึ่งประกอบด้วย ประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนและประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน กำลังจะมาถึงในปี พ.ศ.2558 ทำให้ทั้งภาครัฐ เอกชนและภาคประชาชนกำลังตื่นตัวและเตรียมพร้อมเข้าสู่ยุคใหม่ของความร่วมมือที่ใกล้ชิดกันยิ่งขึ้น ผู้ที่เข้าใจการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นและสามารถปรับตัวได้ก็จะได้ประโยชน์กับความร่วมมือดังกล่าว จากตลาดการบริโภคจำนวน 600 ล้านคนและขนาดทางเศรษฐกิจที่ใหญ่มหาศาลประมาณ 1.85 ล้านล้านดอลลาร์เมื่อปี พ.ศ. 2553 หรือประมาณ 6 เท่าของขนาดเศรษฐกิจไทย แต่ผู้ที่ไม่สามารถปรับตัวได้หรือขาด ความตระหนักรับรู้กับการเปลี่ยนแปลงที่กำลังจะเกิดขึ้นก็อาจจะเสียโอกาสหรือไม่สามารถแข่งขันในสังคมที่เปิดกว้างและมีคู่แข่งจำนวนมากได้ นอกจากนั้นยังต้องให้ความสำคัญกับสังคมที่สามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงของโลกปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมยุคข้อมูลข่าวสาร (Information age) และสามารถยืนอยู่บนยอดคลื่นของการเปลี่ยนแปลงได้ก็จะสามารถอยู่รอดและเป็นผู้ชนะ ในทางตรงกันข้าม หากสังคมใดตามไม่ทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นก็จะคอยเสื่อมลงและถูกแทนที่โดยผู้ที่อยู่บนยอดคลื่นของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องผลการวิจัยของสักรินทร์ นิยมศิลป์ (2555) ที่พบว่า สังคมใดมีความตระหนักรับรู้และเตรียมพร้อมในการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นมากน้อยเพียงใด นักศึกษา คือ ปัญญาชนที่ในอนาคตจะทำหน้าที่ผู้นำของสังคม มุมมองของคนเหล่านี้ จึงอาจเป็นพื้นฐานของการปรับตัวของแต่ละสังคมในอนาคตได้ นักศึกษาจากประเทศสมาชิกอาเซียนมีทัศนคติต่อการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนค่อนข้างดีและเห็นประโยชน์จากการรวมตัวที่เกิดขึ้น ที่สำคัญนักศึกษาส่วนใหญ่ตระหนัก รับรู้ว่าตนเป็นพลเมืองอาเซียน ฉะนั้น การเตรียมพร้อมรับการรวมเป็นประชาคมเดียวในอนาคตอันใกล้ เพราะการ “รู้เขา รู้เรา” หรือการเรียนรู้ศึกษาทั้ง 3 ด้านหลักข้างต้นของประเทศในประชาคมอาเซียน ถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญเพื่อการปรับตัวและประเมินโอกาส อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

3. แนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายในการรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558

3.1 ควรให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการปรับตารางการเรียนการสอนให้ตรงกับอาเซียนให้เป็นไปตามมติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย

3.2 ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกเรียนภาษาอาเซียนเป็นภาษาที่ 3 มากขึ้น

3.3 ควรเพิ่มทางเลือกในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักที่อาเซียนประกาศให้เป็นภาษากลาง

3.4 ควรสร้างเครือข่ายด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศอาเซียน

3.5 ควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรอาเซียน คือ ในวิชาพื้นฐาน จะบรรจุ “วิชาอาเซียน” เพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือก และมีนโยบายให้ทุกคณะที่สามารถเปิดการเรียนการสอนวิชาเกี่ยวกับอาเซียนได้ ให้เปิดการเรียนการสอนด้านนี้ ด้วย เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ ให้เพิ่ม วิชากฎหมายอาเซียนหรือคณะบริหารธุรกิจและศิลปะศาสตร์ ให้เพิ่มวิชาเศรษฐกิจอาเซียน เป็นต้น

สรุป

ทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาในรายด้าน พบว่า นักศึกษามีทัศนคติต่อการเป็นประชาคมอาเซียนทั้ง 3 ด้านอยู่ในระดับมากทั้งหมด คือ “ด้านประชาคมการเมืองและความมั่นคงอาเซียน” “ด้านประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน” และ “ด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

การรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายมีภาพรวมอยู่ในระดับมากและหากพิจารณาเป็นรายข้อเกี่ยวกับการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย พบว่า นักศึกษามีการรับรู้ต่อการเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ “ผลกระทบจากการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียน” “ด้านที่สถาบันการศึกษาควรพัฒนาความสามารถบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานสากลเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน” และ “ผลดีของการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนต่อประเทศไทย”

ความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายที่มีต่อประชาคมอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และหากพิจารณาเป็นรายข้อเกี่ยวกับความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายที่มีต่อประชาคมอาเซียน พบว่า นักศึกษามีความพร้อมต่อการเข้าสู่ความเป็นประชาคมอาเซียนอยู่ในระดับมากที่สุดใน 3 อันดับแรก คือ“การดำเนินชีวิตตามหลักประชาธิปไตย”“การทำงานร่วมกับบุคคลจากประเทศสมาชิกอาเซียน”และ “ความสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเข้าถึงข้อมูล”

แนวทางการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายในการรองรับการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนภายในปี 2558 คือ ควรให้สถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีการปรับตารางการเรียนการสอนให้ตรงกับอาเซียนให้เป็นไปตามมติที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย ควรส่งเสริมให้นักศึกษาเลือกเรียนภาษาอาเซียนเป็นภาษาที่ 3 มากขึ้น ควรเพิ่มทางเลือกในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจาก ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักที่อาเซียนประกาศให้เป็นภาษากลาง ควรสร้างเครือข่ายด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยชั้นนำของประเทศอาเซียน และควรมีการปรับปรุงหลักสูตรให้เป็นหลักสูตรอาเซียน คือ ในวิชาพื้นฐาน จะบรรจุ “วิชาอาเซียน” เพื่อเป็นอีกหนึ่งทางเลือก และมีนโยบายให้ทุกคณะที่สามารถเปิดการเรียนการสอนวิชาเกี่ยวกับอาเซียนได้ ให้เปิดการเรียนการสอนด้านนี้ ด้วย เช่น คณะวิศวกรรมศาสตร์ ให้เพิ่ม วิชา กฎหมายอาเซียน หรือ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ ให้เพิ่มวิชาเศรษฐกิจอาเซียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1. ควรมีการจัดการอบรมและสัมมนาให้กับนักศึกษาเกี่ยวกับเรื่องการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

2. ควรพัฒนาหลักสูตรให้มีความเป็นอาเซียน เพื่อให้นักศึกษาต่างประเทศสามารถเข้ามาศึกษาและแลกเปลี่ยนประสบการณ์

3. ควรเพิ่มทางเลือกในการเรียนภาษาอังกฤษ เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักที่อาเซียนประกาศให้เป็นภาษากลาง

4. ควรมีการแลกเปลี่ยนและประชาสัมพันธ์ให้นักศึกษาในกลุ่มประเทศอาเซียนได้มีโอกาสศึกษาในประเทศไทยโดยเน้นการใช้ภาษาอังกฤษเป็นภาษากลางหรือภาษาอื่น ๆ ในกลุ่มอาเซียนในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับนักศึกษา

1. ควรติดตามข่าวสารและข้อมูลต่าง ๆ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิดการปรับตัวเพื่อการอยู่รอดในสังคม

2. ควรพัฒนาทักษะการใช้ภาษาของประเทศเพื่อนบ้านให้เป็นภาษาที่สอง

ข้อเสนอแนะสำหรับอาจารย์

1. ควรเพิ่มการเรียนการสอนที่ใช้ภาษาอังกฤษในกระบวนการเรียนการสอน

2. ควรปรับรูปแบบการเรียนการสอนให้เกิดความเข้าใจตรงกันของนักศึกษาและอาจารย์ ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการขยายผลการศึกษาให้ครอบคลุมบัณฑิตทุกคณะวิชาและทุกสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการติดตามผลการเตรียมความพร้อมต่อการเป็นประชาคมอาเซียนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีมาตรฐานสากล

3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการรับรู้ข้อตกลงและข้อบัญญัติของอาเซียน ของประชาชน เพื่อให้ประชาชนปรับตัวและปฏิบัติตามกฎและข้อบัญญัติได้ถูกต้อง

4. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการเตรียมความพร้อมเพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียนของสถาบันการศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนใน 8 กลุ่มวิชาชีพเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรและทักษะวิชาชีพของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการต่างประเทศ กรมอาเซียน. 2552. บันทึกการเดินทางอาเซียน. กระทรวงการต่างประเทศ. กรุงเทพมหานคร.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2533. เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีการวิจัย. โอเอสพริ้นติ้งเฮาส์. กรุงเทพมหานคร.

ธนุตรา ไพรนอกและคณะ. 2555. การรับรู้และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารความเป็นประชาคมอาเซียนของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี. อุดรธานี. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: https://www.facebook.com/aseanudon/posts/320161608091350

แพรภัทธ ยอดแก้ว. 2555. คุณลักษณะพลเมืองอาเซียน. เอกสารประกอบการสอน รหัสวิชา 2000111วิชาอาเซียนศึกษา.คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครปฐม.

ล้วน สายยศและอังคณาสายยศ. 2540. สถิติวิทยาทางการวิจัย. สุวีริยาสาส์น. กรุงเทพมหานคร.

สักกรินทร์ นิยมศิลป์.2555. ประชาคมอาเซียนกับการก้าวสู่ภูมิภาคแห่งความมั่งคั่งร่วมกันในปี พ.ศ. 2573 (The ASEAN Community and the the Next Move toward "RICH" ASEAN in 2030). จดหมายข่าวประชากรและการพัฒนา. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม. มหาวิทยาลัยมหิดล. นครปฐม.

สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ. 2553. ระเบียบวิธีวิจัย.โรงพิมพ์เจริญอักษร. พะเยา.

สุรินทร์ พิศสุวรรณ. 2555. อาเซียน รู้ไว้ได้เปรียบแน่. อมรินทร์. กรุงเทพมหานคร.

สมคิด เลิศไพฑูรย์. 2555. กฎหมายปกครองท้องถิ่น.สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. กรุงเทพมหานคร.

การเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาลจังหวัดน่าน

Media Exposure and Lifestyles of Students in Nan Municipality

นงนุช พรหมวีระไชย[1*] และ นันทา เติมสมบัติถาวร[1]

Nongnuch Promveerachai[1*] and Nanta Toemsombatthaworn[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาลจังหวัดน่านโดยทำการศึกษานักเรียนและนักศึกษาที่เรียนในโรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร สตรีศรีน่าน และวิทยาลัยเทคนิคน่าน เป็นเพศชายจำนวน 207 คน และเพศหญิงจำนวน 210 คน โดยใช้แบบสอบถามการเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีสื่อประเภทโทรทัศน์ในความครอบครองมากที่สุด รับชมรายการละครไทยจากสถานีโทรทัศน์ช่อง 3 เป็นประจำฟังรายการเพลงจากสถานีวิทยุ FM 93.75 บ่อยที่สุดอ่านพาดหัวข่าวจากหนังสือพิมพ์รายวันข่าวสดบ่อยที่สุดและอ่านนิตยสารประเภทวัยรุ่นเป็นประจำส่วนเว็บไซต์ที่ใช้เป็นประจำ คือ Hotmail,Yahoo,Gmailด้านเหตุผลในการเปิดรับสื่อส่วนใหญ่ต้องการเปิดรับสื่อเพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ รองลงมาคือต้องการเปิดรับสื่อเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินและผ่อนคลายความเครียดส่วนด้านรูปแบบการดำเนินชีวิตส่วนใหญ่คิดว่าการอยู่ก่อนแต่งไม่ใช่เรื่องเสียหาย รองลงมาคือสนใจเรื่องรูปร่างและผิวพรรณ

คำสำคัญ : การเปิดรับสื่อ รูปแบบการดำเนินชีวิต

Abstract

This analysis was to study media exposure and lifestyles of students in Nan municipality. The sample from one of the studies included students accounted for 207 males and 210 females that were studying at the following schools: Srisawatwittayakarn, Strisrinan and Nan Technical College in the field of the current data analysis; frequencies, percentages, means and standard deviations were used.

The results concluded that most students were in possession of many types of media. This includes the following: Watching the television on channel 3; consisted of Thai Drama. Listening to music from radio station 93.75 FM. Reading literations of newspapers or magazines. Using internet for e-mailing on a regular basis. Most of the students required the media exposure for recreational reasons. For the lifestyle aspect, most of them can agree that a cohabitation before marriage is a good choice. They were also interested in different body shapes and skin.

Keywords: Media Exposure, Lifestyles

[1] สาขาวิชาระบบสารสนเทศฯ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

* Corresponding author .E-mail:nn-2500@hotmail.com

บทนำ

สังคมปัจจุบันเป็นสังคมข้อมูลข่าวสารที่มนุษย์สามารถรับรู้ เรียนรู้ และเข้าถึงข้อมูลข่าวสารต่างๆ ได้อย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและส่งผลกระทบต่อองค์กรและบุคลากรในองค์กรอย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ การติดต่อสื่อสารของมนุษย์มีทั้งในรูปแบบหรือสัญลักษณ์ต่างๆในการสื่อความเข้าใจระหว่างกันเริ่มตั้งแต่การสื่อความหมายอย่างง่ายเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความต้องการของตนโดยใช้อวัจนภาษารวมไปถึงการสื่อสารความคิดด้วยภาษาพูดภาษาเขียนซึ่งเป็นการสื่อความหมายที่เป็นถ้อยคำพัฒนาการของสังคมมนุษย์ในปัจจุบันมีการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีขนาดใหญ่และมีความหลากหลายเพิ่มขึ้นทำให้มนุษย์ต้องมีปฏิสัมพันธ์และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันในระดับที่สูงขึ้นทำให้การสื่อสารทำความเข้าใจระหว่างกันมีความสำคัญเป็นทวีคูณตลอดจนมีการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามามีบทบาทต่อการสื่อความหมายให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น(ณัฏฐพันธ์ เขจรนันท์,2551 : 178)

ส่วนรูปแบบการดำเนินชีวิต ของแต่ละบุคคล ได้รับอิทธิพลมาจากหลายปัจจัยโดยกลุ่มทางสังคมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วย นับเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อรูปแบบการดำเนินชีวิตของบุคคลเป็นอย่างมาก เช่น กลุ่มเพื่อน ครอบครัว บุคคลสำคัญในชีวิต รูปแบบการดำเนินชีวิตมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล บุคคลจะแสดงออกของบุคคลใดบุคคลหนึ่งก็มีความเป็นไปได้ที่เราจะสามารถคาดคะเนพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคลนั้นได้ เช่น คนที่มีแนวคิดแบบเสรีนิยม รักความอิสระ มักจะชอบเดินทางท่องเที่ยว เป็นต้น

รูปแบบการดำเนินชีวิต โดยทั่วไปแล้วจะบ่งบอกถึง ทัศนคติ ค่านิยม และมุมมอง ของแต่ละบุคคล ดังนั้น รูปแบบการดำเนินชีวิต จึงมีความหมายในเชิงของอัตตาหรือตัวตน และใช้ในการสร้างสัญลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่ประกอบกับอัตลักษณ์ของบุคคล(Spaargaren, G., and B. VanVliet,2000)

จังหวัดน่านเป็นจังหวัดหนึ่งนอกจากจะมีธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรม ที่น่าสนใจแล้ว น่านยังมีวิถีชุมชนที่โดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ ชาวชุมชนน่านส่วนหนึ่งอพยพมาจาก เชียงแสน และสิบสองปันนา จึงทำให้วิถีชีวิตความเป็นอยู่ของหลายชุมชนในเมืองน่านมีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ก่อเกิดเป็นหลากหลายชุมชนท่องเที่ยวที่น่าสนใจขึ้นมา(ASTVผู้จัดการออนไลน์.2553)และเลหล้า ตรีเอกานุกูล.(2556). ก็ได้วิจัยเรื่องมองมนต์"น่าน" ผ่านวิถีชุมชนผลการวิจัยพบว่า จังหวัดน่าน เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีพัฒนาการทางประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีการสั่งสมวัฒนธรรมประเพณีที่สืบทอดจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน อันเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาจังหวัดน่านให้คงอยู่อย่างมีเอกลักษณ์ สืบทอดเป็นมรดกจากรุ่นสู่รุ่นบนฐานของวัฒนธรรมที่ดีงาม เป็นทุนที่มีคุณค่าที่มีอยู่ในตัวเอง

รูปแบบการดำเนินชีวิต ซึ่งประกอบด้วย กิจกรรม ความสนใจและความคิดเห็นในเรื่องสังคม รวมถึงการเปิดรับข้อมูลข่าวสาร ยังสามารถสะท้อนปัญหา หรือบอกเล่าเรื่องราวที่เป็นปัญหาที่กำลังจะเกิดขึ้นในสังคม

ของบุคคลคนนั้นซึ่งแสดงออกมาให้ปรากฏซ้ำๆกันและจากการที่จังหวัดน่านมีทุนทางวัฒนธรรมอันเป็นทรัพย์สินทางปัญญาเป็นวิถีชีวิตของชาวเมืองน่านที่มีมาตั้งแต่ในอดีตแต่เนื่องจากค่านิยมในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วดังนั้นพฤติกรรม ทัศนคติ รูปแบบการดำเนินชีวิตของวัยย่างเข้าสู่วัยรุ่นในจังหวัดน่านอาจจะมีความแตกต่างออกไปด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน เพื่อให้รู้จักและเข้าใจถึงผู้บริโภคในการนำเสนอสื่อให้เหมาะสมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับสื่อของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน
2. เพื่อศึกษารูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน

ขอบเขตของการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน ในปีการศึกษา 2556 ที่เรียนในโรงเรียนสตรีศรีน่าน ศรีสวัสดิ์วิทยาคาร และวิทยาลัยเทคนิคน่าน จำนวน 8,382 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้เลือกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 420 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบโควตา (Quota sampling) โดยกำหนดให้สัดส่วนตัวอย่างชายและหญิงเท่ากันจากโรงเรียนสตรีศรีน่าน ศรีสวัสดิ์วิทยาคาร และวิทยาลัยเทคนิคน่าน

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน ในปีการศึกษา 2556 ที่เรียนในโรงเรียนศรีสวัสดิ์วิทยาคาร สตรีศรีน่าน และวิทยาลัยเทคนิคน่าน จำนวน 420 ฉบับ ได้รับคืนมา จำนวน 417 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 99.29

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา เป็นแบบสอบถามการเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาโดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปจำนวน 6 ข้อตอนที่ 2 เกี่ยวกับพฤติกรรมการเปิดรับสื่อจำนวน 26 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check list) ตอนที่ 3 เกี่ยวกับเหตุผลในการเปิดรับสื่อ จำนวน 13 ข้อตอนที่ 4 สอบถามเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินชีวิตจำนวน 32 ข้อเป็นแบบสอบถามแบบประมาณค่า (Rating Scale)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลที่เป็นสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง และพฤติกรรมการเปิดรับสื่อ โดยหาค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 และตอนที่ 2

2. วิเคราะห์เหตุผลในการเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิต โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เพื่อใช้ในการอธิบายลักษณะข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 และตอนที่ 4 โดยใช้แบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating scales) ตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีระดับเหตุผลมากที่สุด/เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีระดับเหตุผลในระดับมาก/เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีระดับเหตุผลในระดับปานกลาง/เฉยๆ
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีระดับเหตุผลอยู่ในระดับน้อย/ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีระดับเหตุผลอยู่ในระดับน้อยที่สุด/ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 50.36 มีอายุ 16-20 ปี คิดเป็นร้อยละ 90.89 ศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 89.69 มีอุปกรณ์การสื่อสารและเทคโนโลยีที่มีในครอบครอง คือโทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 93.53 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 81.77 มีแหล่งที่มาของเงินรายได้มาจากบิดามารดา คิดเป็นร้อยละ 91.61

2. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ

สื่อที่เปิดรับบ่อยที่สุดคือสื่อประเภทโทรทัศน์ คิดเป็นร้อยละ 69.10 รองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 28.54 สาเหตุที่เปิดรับบ่อยเพราะเป็นสื่อฟรี คิดเป็นร้อยละ 51.10 รองลงมาคือ มีความสนใจเป็นพิเศษ คิดเป็นร้อยละ 24.70

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อแยกตามประเภท/รายการ

โทรทัศน์ รับชมโทรทัศน์เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 98.32 โดยส่วนใหญ่จะรับชมวันละครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 44.88 รองลงมารับชมวันละ 2 ครั้งหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 23.66 โดยจะรับชมสถานีโทรทัศน์ ช่อง 3 เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 32.93 รองลงมาคือ สถานีโทรทัศน์ช่อง 5 คิดเป็นร้อยละ 27.07

ตารางที่ 1 แสดงร้อยละของผู้ที่รับชม ชื่อรายการและสถานีโทรทัศน์ที่รับชมแยกตามประเภท/รายการโทรทัศน์

ประเภท / รายการ	รับชม(ร้อยละ)	ช่องที่รับชม(ร้อยละ)
ละครไทย	100.00	ช่อง 3(43.04) ช่อง 5 (33.67)
วาไรตี้โชว์	75.95	ช่อง 5 (44.34) ช่อง 3 (40.33)
เกมโชว์	75.19	ช่อง 3 (43.77) ช่อง 5 (30.64)

หมายเหตุ* ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

วิทยุ รับฟังวิทยุเป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 83.45 โดยส่วนใหญ่รับฟังวันละ 2 ครั้งหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 35.63 รองลงมาสัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 22.70 โดยจะรับฟังรายการวิทยุจากสถานีวิทยุ FM 93.75 บ่อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35.63 รองลงมาคือ สถานีวิทยุ FM 94.75 คิดเป็นร้อยละ 22.99 อุปกรณ์ที่ใช้รับฟังวิทยุ คือ โทรศัพท์เคลื่อนที่ คิดเป็นร้อยละ 31.03 รองลงมาคือวิทยุพกพา คิดเป็นร้อยละ 24.14

ตารางที่ 2 แสดงร้อยละของผู้ที่รับฟัง ชื่อรายการและสถานีวิทยุที่รับฟังแยกตามประเภท /รายการวิทยุ

ประเภท / รายการ	รับฟัง (ร้อยละ)	สถานีที่รับฟัง(ร้อยละ)
เพลง	100.00	FM 93.75 (29.41) FM 94.75 (26.18)
ข่าวประจำวัน	63.35	FM 93.75 (34.06) FM 94.75 (28.38)
รายงานผลกีฬา	54.71	FM 93.75(38.71) FM 94.75(26.34)

หมายเหตุ* ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

หนังสือพิมพ์อ่านหนังสือพิมพ์เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 90.41 โดยส่วนใหญ่อ่านวันละ 2 ครั้งหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 25.99 หนังสือพิมพ์ที่อ่านบ่อยที่สุด คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ คิดเป็นร้อยละ 42.18 รองลงมา คือ หนังสือพิมพ์มติชน คิดเป็นร้อยละ 28.38

ตารางที่ 3 แสดงร้อยละของผู้ที่อ่านคอลัมน์ และหนังสือพิมพ์ที่อ่านแยกตามประเภท/ รายการของหนังสือพิมพ์

ประเภท / รายการ	อ่าน(ร้อยละ)	หนังสือพิมพ์ที่อ่าน(ร้อยละ)
พาดหัวข่าว	85.68	ไทยรัฐ(75.23) มติชน(48.30)
ข่าวเศรษฐกิจ	69.50	ไทยรัฐ(54.58) มติชน(28.63)
สุขภาพและอนามัย	69.50	ไทยรัฐ(42.75) มติชน (24.81)

หมายเหตุ* ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

นิตยสาร/วารสารอ่านนิตยสาร/วารสาร เป็นประจำคิดเป็นร้อยละ 73.38 โดยส่วนใหญ่อ่านนิตยสาร/วารสาร วันละ 2 ครั้งหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 41.50 รองลงมาคือ สัปดาห์ละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 26.14

ตารางที่ 4 แสดงร้อยละของผู้ที่อ่านนิตยสาร/วารสารแยกตามประเภท/รายการของนิตยสาร/วารสาร

ประเภท / รายการ	อ่าน(ร้อยละ)	ชื่อนิตยสาร/วารสารที่อ่าน (ร้อยละ)
วัยรุ่น	72.88	ไม่ระบุ (100)
คอมพิวเตอร์และเทคโนโลยี	67.32	ไม่ระบุ (100)
แฟชั่น/การแต่งกาย	64.38	ไม่ระบุ (100)

หมายเหตุ* ผู้ตอบเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

อินเทอร์เน็ต ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำคิดเป็นร้อยละ 100.00 ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ต วันละครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.06 รองลงมาวันละ 2 ครั้งหรือมากกว่า คิดเป็นร้อยละ 23.74 ช่วงเวลาในการใช้อินเทอร์เน็ตคือเวลา 05.01-09.00 น. คิดเป็นร้อยละ 39.09 ระยะเวลาในการใช้ต่อครั้ง 1 ชั่วโมง คิดเป็นร้อยละ 35.97 สถานที่ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นประจำคือ ที่บ้านใกล้เคียง/บ้านเพื่อน คิดเป็นร้อยละ 34.29 เว็บไซต์ที่ใช้เป็นประจำ คือ Hotmail,Yahoo,Gmail คิดเป็นร้อยละ 28.78 เหตุผลที่ใช้คือ รับ/ส่ง e-mail คิดเป็นร้อยละ 29.02 เว็บไซต์ที่ใช้รองลงมาคือ Search engine (Google,Yahoo,Sanook) คิดเป็นร้อยละ 24.46 เหตุผลที่ใช้คือ ค้นหาข้อมูลข่าวสาร คิดเป็นร้อยละ 24.46

3. เหตุผลในการเปิดรับสื่อ

เหตุผลในการเปิดรับสื่อของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจ ($\bar{X}$=4.05) รองลงมาเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน($\bar{X}$=3.66) เพื่อผ่อนคลายความเครียด($\bar{X}$=3.60) เพื่อต้องการรู้เหตุการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม ($\bar{X}$=3.55) และเพื่อแสวงหาข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}$=3.54) ตามลำดับ

4. รูปแบบการดำเนินชีวิต

รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการอยู่ก่อนแต่งไม่ใช่เรื่องเสียหาย ($\bar{X}$=3.90) รองลงมาสนใจเรื่องรูปร่างและผิวพรรณ ($\bar{X}$=3.77) เมื่อมีเวลาว่างส่วนใหญ่จะท่องอินเทอร์เน็ตและแชทกับเพื่อน ($\bar{X}$=3. 62) จะใช้เวลาว่างกับเพื่อนมากกว่ากับครอบครัว ($\bar{X}$=3. 61) พร้อมที่จะเรียนรู้และยอมรับเทคโนโลยีใหม่ๆที่นำมาใช้กับสิ่งที่สนใจ ($\bar{X}$=3. 59) โทรศัพท์มือถือเป็นส่วนที่สำคัญมากในชีวิต ($\bar{X}$=3.56) อินเทอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลที่สำคัญที่สุด ($\bar{X}$=3.53) การเลือกซื้อสินค้า/ราคา จะคำนึงถึงความเหมาะสมของคุณภาพสินค้าและราคา ($\bar{X}$=3. 52) และเห็นว่าการดูคลิบส่วนตัวของใครๆไม่ใช่เรื่องผิด ($\bar{X}$=3.51) ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษา เรื่องการเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. ผลจากการวิจัย พฤติกรรมการเปิดรับสื่อพบว่านักเรียนและนักศึกษาในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน มีการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุดรองลงมาคือ อินเทอร์เน็ต นิตยสาร/วารสารและหนังสือพิมพ์ ส่วนการเปิดรับฟังวิทยุมีการเปิดรับน้อยที่สุด ซึ่งจากการเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากที่สุด ก็เพราะว่า เป็นเครื่องรับสื่ออยู่ที่บ้านและเป็นสื่อฟรีมีความหลากหลายของเนื้อหาให้เลือกชม ส่วนเหตุผลในการเปิดรับสื่อก็เพราะว่า เพื่อเป็นการพักผ่อนหย่อนใจสามารถให้ความผ่อนคลายและความสนุกสนาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เขมพัฒน์ ปัญญาเปียง(2551) ที่พบว่าโทรทัศน์ เป็นสื่อที่ผู้ตอบแบบสอบถาม เปิดรับมากและบ่อยที่สุดเพื่อตอบสนองความต้องการข้อมูลข่าวสารและความบันเทิงและสอดคล้องกับการศึกษาของจิตรากร รัตนาภรณ์นุกุล (2551)ก็พบว่ากลุ่มเจเนอเรชั่นเอ็มเปิดรับสื่อโทรทัศน์มากและบ่อยที่สุด เพื่อตอบสนองความต้องการด้านความบันเทิง

2. ส่วนรูปแบบการดำเนินชีวิต พบว่านักเรียนและนักศึกษา ในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน ส่วนใหญ่เห็นด้วยว่าการอยู่ก่อนแต่งไม่ใช่เรื่องเสียหายรองลงมาคือ สนใจเรื่องรูปร่างและผิวพรรณ เวลาว่างส่วนใหญ่จะท่องอินเทอร์เน็ตและแชทกับเพื่อน และจะใช้เวลาว่างกับเพื่อนมากกว่ากับครอบครัวจากการที่นักเรียนและนักศึกษาส่วนใหญ่คิดว่า

การอยู่ก่อนแต่งไม่ใช่เรื่องเสียหาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ยุคสมัยนี้ คนจะรักกันไม่ใช่เรื่องยากเหมือนสมัยก่อน โดยเฉพาะนักเรียนและนักศึกษา เมื่อมีโอกาสได้ไปเรียนไกลบ้าน ไกลหูไกลตาผู้ปกครอง ก็มีโอกาสพบเจอคนมากมายด้วยยุคสมัยที่เปลี่ยนไปทำให้เจอกันง่าย รักกันง่าย แล้วก็"อยู่ก่อนแต่ง" กันง่ายขึ้น จะมีให้เห็นตามหอพักนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ สฤญทิพย์ ชนะชัยชน (2552) พบว่า กลุ่มตัวประกอบด้านความคิดเห็นกลุ่มที่ 1 ไม่สนใจศีลธรรมจริยธรรม คิดว่าการเล่นพนันไม่ใช่เรื่องผิด การสูบบุหรี่ กินเหล้าเป็นเรื่องปกติ การอยู่ก่อนแต่งไม่ใช่เรื่องเสียหาย และการดูคลิปส่วนตัวของใครๆไม่ใช่เรื่องผิด และสอดคล้องกับการศึกษาของ นิติยา อิธิเสน และคณะ (2553) พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครมีทัศนะคติที่มีต่อพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสในระหว่างศึกษาอยู่ในระดับปานกลางคือ การที่นักศึกษาอยู่ห่างจากพ่อแม่ทำให้มีอิสระในการอยู่ร่วมกันก่อนสมรส นักศึกษาชายและหญิงส่วนใหญ่แล้วใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันเพราะตามกระแสของสังคม การใช้ชีวิตระหว่างศึกษาที่อิสระและนักศึกษาชายหญิงใช้ชีวิตอยู่ด้วยกันเนื่องจากความรัก ต้องการคนเข้าใจไว้คอยปรึกษาหารือ

สรุป/ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาการเปิดรับสื่อและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักเรียนและนักศึกษา ในเขตเทศบาล จังหวัดน่าน นั้นทำให้ทราบถึงสิ่งที่ควรปรับปรุง เช่น ควรมีการสนับสนุนให้มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้และทัศนคติในเรื่องการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสในระหว่างศึกษา โดยให้นักเรียนและนักศึกษาเห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นและควรทำการวิจัยถึงผลดีและผลเสียของการอยู่ร่วมกันในระหว่างการศึกษา

เอกสารอ้างอิง

เขมพัฒน์ ปัญญาเปียง.2551. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของเจเนอเรชั่นบี ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ : การวิจัยค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

จิตรากร รัตนาภรณ์นุกูล.2551. พฤติกรรมการเปิดรับสื่อมวลชนของเจเนอเรชั่นเอ็ม ในอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ : การวิจัยค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์.2551. พฤติกรรมองค์การ.กรุงเทพมหานคร.วี.พริ้นท์.

นิติยา อิธิเสน และคณะ. 2553. การศึกษาทัศนคติของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนครที่มีต่อพฤติกรรมการอยู่ร่วมกันก่อนสมรสในระหว่างศึกษา. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร.

เลหล้า ตรีเอกานุกูล.2556. ทุนทางสังคมและวัฒนธรรมของจังหวัดน่านต่อการส่งเสริมการเป็นเมืองเก่าที่มีชีวิต. วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่, 6 (3), หน้า 95-103.

สฤญทิพย์ ชนะชัยชน.2552. รูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษาปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ : การวิจัยค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ASTV ผู้จัดการออนไลน์.2553.มองมนต์"น่าน" ผ่านวิถีชุมชน.(ระบบออนไลน์).แหล่งข้อมูล: http://www.manager.co.th/Travel/ViewNews.aspx?NewsID=9530000053707 (22 เมษายน 2556).

Spaargaren, G., and B. VanVliet.2000.Lifestyle, Consumption and the Environment: The Ecological Modernisation of Domestic Consumption.Environmental Politics.9(1): 50-75.

การพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Development Approaches on Characteristics of Good Citizen of the Students, Rajamangala University of Technology PhraNakhon

ทรงสิริ วิชิรานนท์[1*]
Songsiri Wichiranon[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครและนำเสนอแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่มีบทบาทกำกับดูแลกิจการนักศึกษา จำนวน 11 คน และ 2) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในปีการศึกษา 2555 จำนวน 385 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีคุณลักษณะพลเมืองดีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน นักศึกษามีความซื่อสัตย์ค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{x}$=4.45,S.D.=0.40) ด้านความรู้และทักษะนักศึกษาสามารถปรับตัวได้ในสถานการณ์ต่างๆมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$=4.19,S.D.=0.83) ด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย นักศึกษาเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$=4.25,S.D.=0.69) ด้านสังคมและวัฒนธรรมนักศึกษาเทิดทูนสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x}$=4.48,S.D.=0.71)และด้านเศรษฐกิจการเห็นคุณค่าของการประกอบอาชีพที่สุจริต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด($\bar{x}$=4.35,S.D.=0.72)ส่วนแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คือ 1.สร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรที่พัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะพลเมืองที่ดีและ 2. สร้างหลักสูตรกิจกรรม โดยกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นหน่วยชั่วโมง/หน่วยกิจกรรม รวมถึงกำหนดกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วม

คำสำคัญ : การพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองดี

Abstract

This research is aimed to study the characteristics of the good citizen of the students of Rajamangala University of Technology PhraNakhon and presents the development approaches on the characteristics of the good citizen of the students. The target groups include 11 executives 'university and 385 students who registered in the academic year 2012. The research tools consist of the interviews and the questionnaires. The statistics include the frequency, percentage; mean and standard deviation The Result of the study were that most students have good citizen characteristics in all aspects as a whole. As for each aspect, it was found out as the followings. For the basic background characteristics, the students' good citizen characteristics on faithfulness were in the maximum average($\bar{x}$=4.45,S.D.=0.40). For Knowledge and skill, the students' adaptation in various situations was in the maximum average($\bar{x}$=4.19,S.D.=0.83).For Democratic political aspect, the students' appreciation themselves and toward others was in the maximum average ($\bar{x}$=4.25,S.D.=0.69).For Society and culture, the students' respect of the nation, religion, and the Royal family was in the maximum average($\bar{x}$=4.48,S.D.=0.71). For Economic aspect, the students' value of faithful occupation was in the maximum average ($\bar{x}$=4.35,S.D.=0.72) and the approaches to develop good citizen characteristics of the students should be implemented as the followings. 1) Revise the

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพมหานคร 10300

* Corresponding author. E-mail: songsiri.w@rmutp.ac.th

curriculum based on student-centered learning aimed to develop good citizen characteristics of the students. 2). Develop good citizen characteristics of the students by activities. The activities were setting the requirement of hours, numbers of activities, and types of activities students have to accomplish.

Keywords: Development, Characteristics of Good Citizen

บทนำ

คนนับเป็นรากฐานสำคัญของสังคมเป็นสิ่งที่ต้องลงทุนในการพัฒนาก่อนสิ่งอื่นใดให้คนมีความเข้มแข็งเป็น "พลังของแผ่นดิน" เป็นบุคคลที่มีความรู้ความสามารถดูแลรับผิดชอบการดำเนินชีวิตของตนเองได้เป็นอย่างดี มีคุณภาพ มีคุณธรรมภายในกรอบกติกาของสังคมอย่างมีความสุข สังคมจะพัฒนาได้ต้องขึ้นอยู่กับการพัฒนาคนที่อยู่ในสังคมนั้น รากฐานการพัฒนาคนอยู่ที่เป็นคนมีความสุข คือ สามารถใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข (ประเวศ วะสี, 2546) กระแสโลกาภิวัฒน์และเศรษฐกิจฐานความรู้ในสังคมเทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อสังคมไทยทั้งที่พึงประสงค์และไม่พึงปรารถนา การพัฒนาเศรษฐกิจโดยไม่พัฒนาคนและสังคมย่อมส่งผลเสียในด้านต่าง ๆ ซึ่งนำไปสู่คุณภาพชีวิตของคนไทยที่ตกต่ำ สังคมไทยในปัจจุบันมีความเปราะบางด้านคุณธรรมจริยธรรม มุ่งเน้นการเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วสู่วิถีโลกปัจจุบันโดยขาดการตริตรองอย่างรอบคอบของการก้าวเดินไปข้างหน้า (อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา, 2553) ภาพที่เห็นชัดเจนก็คือ การทุจริตคอรัปชั่น การก่ออาชญากรรม การเสพและการค้ายาเสพติดของวัยรุ่น จากปัญหาและสถานการณ์ต่างๆที่เกิดขึ้น เด็กและเยาวชนได้รับอิทธิพลโดยตรงทำให้มีค่านิยมด้านวัตถุ ขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบ และจริยธรรมในสังคม นักศึกษาซึ่งเป็นเยาวชนที่จะเติบโตไปเป็นพลเมืองของประเทศ พบเห็นและดำเนินชีวิตท่ามกลางสภาพแวดล้อมดังกล่าว เราจึงพบว่าเยาวชนให้การรับรู้น้อยมากต่อการประพฤติตนเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศ มีพฤติกรรมการใช้วิถีชีวิตแบบเสพสุขจากสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆไม่รับรู้เรื่องกิจกรรมทางสังคมและวางเฉยต่อการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบ ขาดความสัมพันธ์กับบุคคลในครอบครัวและผู้อื่น ไม่มีจิตอาสาและจิตสาธารณะ ไม่อุทิศตนเพื่อส่วนรวมซึ่งเป็นคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองที่ดี

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า คุณธรรมที่สำคัญของเยาวชนในระดับอุดมศึกษาควรมุ่งเน้นไปที่ความรับผิดชอบ การมีวินัย ความสามารถในการพึ่งตนเอง และการมีความตั้งใจที่จะกระทำ หรืออีกนัยหนึ่งคือพฤติกรรมที่สะท้อนความเป็นพลเมืองดีของสังคม (สุวิมล ว่องวาณิชและนงลักษณ์ วิรัชชัย ,2543) ส่วนดวงเดือน พันธุมนาวิน (2550) ได้สังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรมในประเทศไทยและต่างประเทศ โดยผลการวิจัยในกลุ่มนิสิตนักศึกษาประมวลได้ว่า ปัจจัยเชิงเหตุด้านจิตลักษณะที่สำคัญของพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในเยาวชนไทยได้แก่ ลักษณะมุ่งอนาคต ความสามารถในการควบคุมตน ทัศนคติที่ดีต่อพฤติกรรมเชิงจริยธรรม การมีสุขภาพจิตดี ความเชื่ออำนาจในตน เหตุผลเชิงจริยธรรม และเอกลักษณ์แห่งอีโก้ส่วนปัจจัยเชิงเหตุด้านสถานการณ์ที่สำคัญ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน และใช้เหตุผลจากบิดามารดาครูอาจารย์ การอบรมเลี้ยงดูแบบพุทธ การเห็นแบบอย่างที่ดีในการกระทำพฤติกรรมเชิงจริยธรรมจากคนรอบข้าง การสนับสนุนส่งเสริมจากคนรอบข้างและโรงเรียน และการเปิดรับสื่อที่ดีมีประโยชน์และภูมิหลังส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีพฤติกรรมพลเมืองดีคือ เพศ ฐานะ และผลการเรียน

ในปีพ.ศ.2553 กระทรวงศึกษาธิการดำเนินงานจัดทำข้อเสนอนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองขึ้น 4 ยุทธศาสตร์ โดยในยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับเด็กและเยาวชน (1) เร่งให้เกิดวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา ตั้งแต่ผู้บริหารครู และบุคลากร

ทางการศึกษาทุกคนโดยเน้นการเป็นผู้สอนและการเป็นผู้ปฏิบัติ "ความเป็นพลเมือง"เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับผู้เรียน (2) ปรับและทบทวนเนื้อหาสาระการเรียนรู้ในวิชาหน้าที่พลเมืองที่เน้น "ความรู้"ในเรื่องรัฐธรรมนูญ และการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ให้เหลือเท่าที่จำเป็น และ (3) พัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมในเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง เน้นกระบวนการกลุ่มและฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมือง มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่น คำนึงถึงส่วนรวม มีความรับผิดชอบต่อตนเองต่อผู้อื่น และต่อสังคม ผ่านการลงมือทำโครงการ/กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองให้เป็นพลเมือง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครเป็นสถาบันอุดมศึกษาหนึ่งที่ให้ความสำคัญในการผลิต และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพทั้งด้านความรู้และคุณธรรม พร้อมที่จะออกไปเป็นพลเมืองดีของสังคม ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจต้องการหาคำตอบว่าแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะนักศึกษาของมหาวิทยาลัย จะช่วยให้มีข้อมูลเชิงวิชาการสำหรับประกอบการพิจารณาหาแนวทางหรือข้อเสนอแนะในการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีให้แก่นักศึกษาของมหาวิทยาลัยต่อไป

คำถามการวิจัย 2 ประเด็น

1) ลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นอย่างไร

2) แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ควรเป็นอย่างไร

ซึ่งคำถามดังกล่าวจะทำให้ทราบถึงลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา และช่วยให้สามารถจัดทำข้อเสนอและแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมืองที่ดีให้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครได้อย่างสอดคล้องกับสภาพที่เป็นจริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครทั้งนี้เพื่อนำข้อมูลดังกล่าวมาจัดทำแนวทางการพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1) ผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่กำกับดูแลการพัฒนานักศึกษา ได้แก่ รองอธิการบดีด้านกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา และรองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกคณะ

2) นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ลงทะเบียนภาคเรียนที่2/2555 จำนวน 9,266 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ

1) รองอธิการบดีด้านกิจการนักศึกษา ผู้อำนวยการกองพัฒนานักศึกษา รองคณบดีฝ่ายกิจการนักศึกษาทุกคณะ ใช้เลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 11 คน

2) นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ลงทะเบียนภาคเรียนที่ 2/2555 จำนวน 385 คน ได้จากการเปิดตารางสำเร็จรูปของTaro Yamane ในระดับความเชื่อมั่น 95% กำหนดความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 5% เมื่อได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างแล้วผู้วิจัยได้สุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือวิจัยในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างสำหรับผู้บริหารฯ โดยมีประเด็นคำถาม ดังนี้

1.ลักษณะพลเมืองที่ดีของนักศึกษาที่ควรมีลักษณะเป็นอย่างไรและการที่จะมีลักษณะดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยเงื่อนไขใดเป็นปัจจัยสนับสนุนในด้านใดบ้าง

2.ลักษณะกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยมีอยู่จะช่วยพัฒนาส่งเสริมให้นักศึกษามีลักษณะความเป็นพลเมืองดีมีอะไรบ้าง หรือควรมีลักษณะอย่างไร และจะส่งผลต่อการปฏิบัติตนของนักศึกษาอย่างไร

3.แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษา ควรมีแนวทางอย่างไร

2) แบบสอบถามใช้สำหรับนักศึกษา โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดีและได้นำแนวคิดลักษณะพลเมืองที่ดีมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถาม รวมถึงสอบถามความคิดเห็นของผู้สอนและนักศึกษาต่อลักษณะพลเมืองที่ดีเพื่อมาเติมเต็มแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยลักษณะข้อคำถามมีทั้งปลายปิดและปลายเปิด

ลักษณะเครื่องมือประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลเป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของนักศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามที่ใช้วัดระดับความคิดเห็นต่อคุณลักษณะพลเมือง ประกอบไปด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณลักษณะพื้นฐาน ความรู้และทักษะ ด้านการเมืองการปกครอง ด้านสังคมและวัฒนธรรม และด้านเศรษฐกิจ จำนวน 50 ข้อ ซึ่งมีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยประเมินจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน และแบบสอบถามมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.88

ตอนที่ 3 ข้อมูลความคิดเห็นเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS version 11.5 โดยการหาค่าเฉลี่ย(Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5 ระดับส่วนข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นเพิ่มเติม ใช้วิธีบันทึกเป็นเรียงความ และจัดเป็นหมวดหมู่

ส่วนแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ตามประเด็นแล้วนำเสนอผลโดยการบรรยาย

ผลการศึกษา

ข้อมูลนักศึกษา

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.31) กำลังศึกษาในชั้นปีที่ 4 (ร้อยละ 31.12) ในคณะบริหารธุรกิจ (ร้อยละ 25.94) มีผลการเรียนเฉลี่ยในภาคการศึกษาที่ผ่านมา 2.50 – 2.99 (ร้อยละ 33.14) ปัจจุบันพักอาศัยบ้านตนเอง (ร้อยละ 58.50) โดยผู้ปกครองมีอาชีพรับจ้าง (ร้อยละ 32.28) มีรายได้ต่อเดือนอยู่ระหว่าง 10,000-20,000 บาท (ร้อยละ 37.75) นักศึกษามีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับปานกลาง (ร้อยละ 65.99) และได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (ร้อยละ 57.35)

ลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษา

นักศึกษามีลักษณะพลเมืองดีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.98, S.D.= 0.45)เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านสังคมและวัฒนธรรม ($\bar{X}$= 4.13, S.D.= 0.51) รองลงมา คือด้านการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตย และด้านคุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา ($\bar{X}$= 4.07, S.D.= 0.53 และ $\bar{X}$= 3.95, S.D.=0.67 ตามลำดับ) ในขณะที่ด้านเศรษฐกิจมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ดังตารางที่ 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความหมายของการมีคุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษา

คุณลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษาโดยรวม	$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
1. ด้านคุณลักษณะพื้นฐานของนักศึกษา	3.95	0.67	ระดับมาก
2. ด้านความรู้ และทักษะ	3.88	0.65	ระดับมาก
3. ด้านการเมือง การปกครองในระบบ	4.07	0.53	ระดับมาก
ประชาธิปไตย	4.13	0.51	ระดับมาก
4. ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3.86	0.54	ระดับมาก
5. ด้านเศรษฐกิจ			
รวม	**3.98**	**0.45**	**มาก**

โดยมีรายละเอียดความคิดเห็นของนักศึกษาต่อความเป็นพลเมืองดี ดังนี้

1. ลักษณะพลเมืองดีที่มีความสำคัญ คืออันดับแรก คือ ซื่อสัตย์ อันดับ 2 คือมีน้ำใจ และอันดับ 3 เป็นคนเก่งและคนดี

2. ลักษณะพลเมืองดีที่ควรพัฒนาในฐานะนักศึกษาอันดับแรกคือ การใช้หลักพุทธศาสนาพัฒนาตนเองและจิตใจ อันดับ 2 คือมีความรับผิดชอบ และอันดับ 3 คือการตั้งใจเรียน

3. ลักษณะพลเมืองดีที่ควรพัฒนาในฐานะสมาชิกในสังคมอันดับแรกคือ การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการรักษากฎระเบียบ อันดับ 2 คือการไม่สร้างความเดือดร้อนให้ผู้อื่นและอันดับ 3 คือการมีน้ำใจ

4. บทบาทของมหาวิทยาลัยในการพัฒนาลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษาอันดับ 1 คือ การจัดอบรมคุณธรรมจริยธรรม อันดับ 2 คือฝึกอบรมการปฏิบัติตนตามกฎระเบียบและอันดับ 3 การจัดอบรมหน้าที่พลเมือง

ปัจจัย/เงื่อนไขที่มีผลต่อลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษา

ปัจจัยที่มีผลต่อลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษา ได้แก่ ครอบครัว การอบรมสั่งสอนและการเป็นแบบอย่างที่ดีของพ่อแม่สถาบันการศึกษา หลักสูตร การอบรมสั่งสอน กิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมสนับสนุนตลอดจนครูอาจารย์ต้องทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกศิษย์สังคม สื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆต้องช่วยกันรณรงค์

ความคิดเห็นผู้บริหารเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา

ความหมายพลเมืองดีโดยทั่วไปหมายถึงการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ยอมรับกฎ กติกาของสังคม มีความกล้าทางจริยธรรม สำนึกในความกตัญญู รู้คุณต่อผู้มีพระคุณทุกระดับและประเทศชาติ ส่วนลักษณะเฉพาะตนที่ควรมีคือ ซื่อสัตย์ มีวินัย ขยัน ประหยัด เสียสละ เห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น รวมถึงการมีจิตสาธารณะ

ลักษณะพลเมืองดีที่นักศึกษามีนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครมีความเคารพผู้ใหญ่ผู้อาวุโส เคารพในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รู้ผิดชอบชั่วดี อดทน มีความคิดสร้างสรรค์ สุภาพ มีสำนึกความเป็นไทย และมีมนุษยสัมพันธ์

ส่วนลักษณะพลเมืองดีที่นักศึกษาขาด ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครขาดการให้ความสำคัญกับการตรงต่อเวลา ความมีวินัยในตนเองโดยเฉพาะความรับผิดชอบต่อตัวเองและสังคม การพูดจาด้วยภาษาที่เหมาะสม การใฝ่รู้ ค้นคว้าเพิ่มเติม

ความคิดเห็นของผู้บริหารฯ ต่อการพัฒนาลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

1. **สร้าง /ปรับปรุงหลักสูตร** ที่พัฒนานักศึกษาให้มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองที่ดี เป็นต้นแบบที่ดีแก่บุคคลอื่น มีจิตสำนึกเพื่อสังคมและประเทศชาติโดยให้มีความสมดุลระหว่างทฤษฎีกับการปฏิบัติ และเอื้อให้นักศึกษามีความเชี่ยวชาญเฉพาะศาสตร์พร้อมกับรอบรู้สหวิทยาการ ทั้งนี้เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางและช่วยให้นักศึกษาคิดเป็นวิเคราะห์เป็น และสามารถนำความรู้ที่มีอยู่ไปประยุกต์ใช้

2. **สร้างหลักสูตรความเป็นพลเมืองด้วยกิจกรรม** ส่งเสริมให้นักศึกษาเข้าร่วมกิจกรรมที่มีอยู่แล้ว ได้แก่ กิจกรรมมหาวิทยาลัย กิจกรรมคณะ กิจกรรมสาขาวิชา รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมกับหน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัยตามความสนใจของนักศึกษา โดยกำหนดความสำคัญของนักศึกษาที่ร่วมกิจกรรม เช่น การเป็นประธานจัดงาน การเป็นกรรมการ หรือเป็นผู้ร่วมงาน กำหนดหน่วยชั่วโมง/หน่วยกิจกรรม/กำหนดช่วงชั้นปีการศึกษาที่เข้าร่วม รวมถึงกำหนดกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วม

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครต่อคุณลักษณะพลเมือง พบว่า คุณลักษณะพลเมืองดีที่นักศึกษาควรพัฒนาในฐานะนักศึกษาอันดับแรก คือ การใช้หลักพุทธศาสนาพัฒนาตนเองและจิตใจซึ่งสอดคล้องกับความเห็นของผู้บริหารที่ว่า กิจกรรมของมหาวิทยาลัยที่พัฒนานักศึกษาให้มีความเป็นพลเมืองดี ได้แก่ อบรมคุณธรรม จริยธรรม แสดงให้เห็นว่าทั้งผู้บริหารและนักศึกษามีความเห็นสอดคล้องกันในการให้ความสำคัญกับการพัฒนาทางด้านจิตใจ ซึ่งเป็นไปตามแผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555 – 2559 ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ที่ระบุถึงการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานผู้เรียน ครูคณาจารย์ บุคลากร

ทางการศึกษาและสถานศึกษา มีกลยุทธ์และแนวทางการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมและความเป็นพลเมืองในระบบการศึกษา

2.ผลการศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครต่อความหมายคุณลักษณะพลเมืองที่พบว่าพลเมืองดีหมายถึง ผู้ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตน ยอมรับกฎ กติกาของสังคม มีความกล้าทางจริยธรรม สำนึกในความกตัญญู รู้คุณต่อผู้มีพระคุณทุกระดับและประเทศชาติ ซื่อสัตย์ มีวินัย เห็นคุณค่าในตัวเองและผู้อื่น ขยัน ประหยัด เสียสละ จะเห็นได้ว่าเป็นมุมมองในคุณลักษณะที่เป็นลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับ วลัย พานิช (2542:226-235) สำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : online และวิชัย ภู่โยธินและคณะ (2551) ที่เห็นตรงกันว่าคุณลักษณะความเป็นพลเมืองจะต้องมีคุณธรรมในลักษณะดังกล่าว อันเป็นวัตถุประสงค์ของการพัฒนาให้เป็นพลเมืองดีที่ต้องการให้เป็นผู้ปฏิบัติตามบรรทัดฐานของสังคม เพื่อปลูกฝังทักษะการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม เพื่อปลูกฝังความมีระเบียบวินัย และเคารพกฎหมาย เพื่อปลูกฝังให้มีทัศนคติและค่านิยมที่ดีต่อสังคม

3. ผลการศึกษาจากความคิดเห็นของนักศึกษาและผู้บริหารมหาวิทยาลัยต่างเห็นสอดคล้องกันในการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน หลักสูตรการจัดกิจกรรมของมหาวิทยาลัย เพื่อสร้างความตระหนักถึงความเป็นพลเมืองให้กับนักศึกษาซึ่งเป็นไปตามแนวนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองของกระทรวงศึกษาธิการ ในยุทธศาสตร์ที่ 1 ได้ให้ความสำคัญกับการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองสำหรับเด็กและเยาวชน โดยมีกลยุทธการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนและกิจกรรมในเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง เน้นกระบวนการกลุ่มและฝึกฝนให้ผู้เรียนเกิดทักษะที่เป็นพื้นฐานของความเป็นพลเมือง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยดังกล่าว ผู้วิจัยขอเสนอแนะเป็น 2 ส่วน คือส่วนที่เกี่ยวกับข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมือง และส่วนที่เกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัยต่อเนื่อง ดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรหรือกิจกรรมส่งเสริมความเป็นพลเมือง

จากการประมวลแนวคิดการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี และผลการศึกษา สามารถนำมานำเสนอต่อมหาวิทยาลัย ได้ดังนี้

1. กำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการดำเนินงานพัฒนาความเป็นพลเมืองดีที่ชัดเจน โดยจัดให้เป็นแผน/ วาระสำคัญของมหาวิทยาลัย (University Agenda)

2. ทำแผนยุทธศาสตร์หรือแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาลักษณะพลเมืองดี โดยจัดเป็นรูปแบบการบริหารจัดการบทบาทของอาจารย์ หลักสูตร และการจัดกระบวนการเรียนรู้ และบทบาทนักศึกษาของมหาวิทยาลัยให้สอดคล้องเหมาะสมและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และควรจัดกิจกรรมพัฒนาลักษณะพลเมืองอย่างเป็นระบบตั้งแต่ระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ และระดับสาขาวิชา อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

3. กำหนดคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย

4. ควรทบทวนภารกิจการปฏิบัติงานของอาจารย์โดยเน้นความตระหนักและความสำคัญของการเป็นแบบอย่างที่ดีในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ทั้งนี้เพราะอาจารย์เป็นต้นแบบของนักศึกษา

5. กำหนดจรรยาบรรณวิชาชีพของแต่ละสาขาวิชาให้ชัดเจน

ข้อเสนอแนะสำหรับการค้นคว้าวิจัย

1.การวิจัยการพัฒนาลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษาแตะละคณะ เพื่อช่วยให้มีข้อมูลเฉพาะ ตรงตามธรรมชาติของนักศึกษา เพื่อจะได้พัฒนานักศึกษาได้ตรงตามเป้าประสงค์ของมหาวิทยาลัย

2.การวิจัยในชั้นเรียนเกี่ยวกับวิธีการ เทคนิค หรือกิจกรรมเพื่อปลูกฝังลักษณะพลเมืองให้แก่นักศึกษาในรายวิชาต่างๆ

สรุป

การศึกษา การพัฒนาคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาครั้งนี้ พบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะพลเมืองดีโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับมาก และการพัฒนาลักษณะพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครตามความคิดของผู้บริหารมี ได้แก่สร้างหรือปรับปรุงหลักสูตรที่พัฒนานักศึกษาให้มีลักษณะพลเมืองที่ดีให้มีความสมดุลระหว่างภาคทฤษฎีกับการปฏิบัติและ สร้างหลักสูตรกิจกรรม โดยกำหนดการเข้าร่วมกิจกรรม เป็นหน่วยชั่วโมง/หน่วยกิจกรรม รวมถึงกำหนดกิจกรรมที่ต้องเข้าร่วม สำหรับข้อเสนอแนะได้แบ่งเป็นข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ได้แก่ ควรกำหนดวิสัยทัศน์และกลยุทธ์ในการดำเนินงานพัฒนาความเป็นพลเมืองดีที่ชัดเจน จัดให้เป็นแผน / วาระสำคัญของมหาวิทยาลัย (University Agenda) จัดทำแผนยุทธศาสตร์หรือแนวทางปฏิบัติ เผยแพร่คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัย ส่วนข้อเสนอแนะในการดำเนินการควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อวิเคราะห์และกำหนดคุณลักษณะความเป็นพลเมืองของนักศึกษา จัดโครงการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง จัดโครงการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษาอย่างต่อเนื่อง กำหนดตัวบ่งชี้และพฤติกรรมที่แสดงออกทางด้านความเป็นพลเมืองดีอย่างชัดเจน กำหนดกลยุทธ์ในการพัฒนานักศึกษา รวมถึงบูรณาการการประกันคุณภาพกับการสร้างกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาและกระบวนการพัฒนาความเป็นพลเมืองดี

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่สนับสนุนงบประมาณวิจัยสถาบันในการทำวิจัย ขอบคุณ ดร.อรุณี อรุณเรือง ที่ช่วยแก้ไขบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขอบคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยที่เกี่ยวข้องกับกิจการนักศึกษาทุกท่าน รวมถึงขอบใจนักศึกษาทั้ง 9 คณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย จนทำให้การจัดทำวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ. 2542. แนวการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างเสริมคุณลักษณะ ดี เก่ง มีสุข. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.

กิตติศักดิ์ ปรกติ. 2555. เอกสารประกอบการอภิปราย ความสำคัญของพลเมืองต่อการพัฒนาประชาธิปไตยไทย ในการประชุมวิชาการของสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 13 ประจำปี 2554 ระหว่างวันที่ 22-24 มีนาคม 2555 ณ ศูนย์ประชุมสหประชาชาติ.

คณะกรรมการนโยบายและการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง. มปป. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมือง พ.ศ. 2553-2561. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

จิราพร พรายมณี และคณะ.2550. รายงานวิจัยเรื่อง การพัฒนาแบบวัดคุณลักษณะความเป็นมนุษย์และพลเมืองดีของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุนันทา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2550.กฎหมายกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ในวารสารพัฒนาสังคม .ปีที่ 9 ฉบับที่ 1(1-29)

นฤมล โอสถานุเคราะห์. 2549. แนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาตามพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.

ปภัสสร ไพบูลย์ฐิติพรชัย.2553.ความเป็นพลเมืองของนักเรียนโรงเรียนพณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ปริญญา เทวานฤมิตรกุล. 2556. คู่มือการจัดกิจกรรมในรายวิชาเพื่อสร้าง “พลเมือง” ในระบอบประชาธิปไตย เอกสารประกอบการประชุมเชิงปฏิบัติการ “เทคนิคการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองสู่การปฏิบัติ” 15 มีนาคม 2556.

วลัย พานิช.2542. ความเป็นพลเมืองดีในวิชาสังคมศึกษา การวิเคราะห์หลักสูตรมัธยมศึกษาประมวลบทความการเรียนการสอนและการวิจัยระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย ภู่โยธิน และคณะ. 2551. หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม. กรุงเทพฯ:อักษรเจริญทัศน์.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2548. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. 2554. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 – 2561). กรุงเทพมหานคร: พริกหวานกราฟฟิค.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. มปป. แผนพัฒนาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 11 2555-2559. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

สุวิมล ว่องวาณิช และนงลักษณ์ วิรัชชัย. 2543.ปัจจัยและกระบวนการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณธรรมระดับบุคคลเพื่อมุ่งความสำเร็จของส่วนรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัย : การศึกษาเชิงปริมาณและคุณภาพ.กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553. คุณธรรมนำความรู้. กรุงเทพฯ: พรีมายด์.

ความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยรัตภูมิที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

The Opinion of Rattaphum College Staffs towards Quality Assurance Operation

พณิตา คชกูล[1*] และ ราตรี สุยบางดำ[1]

Phanita Kachakul[1*] and Ratree Suibangdam[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยรัตภูมิที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยรัตภูมิ ประชากรคือ บุคลากรของวิทยาลัยรัตภูมิทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน จำนวน 30 คน ปีการศึกษา 2556 ผู้วิจัยทำการศึกษาประชากรทั้งหมด เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95 สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าไคสแควร์ ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร ตามลำดับ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สภาพการจ้าง และประสบการณ์ทางการประกันคุณภาพ ไม่มีความ สัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวการดำเนินงานด้านทัศนคติที่ระดับนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 วิทยาลัยต้องสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมมากขึ้น เพื่อช่วยให้การทำงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำสำคัญ : ความคิดเห็น การประกันคุณภาพการศึกษา

Abstract

This research aims to study opinion of Rattaphum college staffs towards the quality assurance operations and to study relationship of individual factors that effects Quality Assurance Operations. The population of this research is all staffs of Rattaphum College includes 30 academic and supporting staffs, Academic year 2013. All of the staffs are participating in this study. The research instrument is a questionnaire The statistic used for data analysis are frequency, mean and Chi-Square. The result showed that the opinion towards the quality assurance operation was at high level in all aspects includes attitude, process, personnel, and resources, respectively. Individual factors found that gender and employment status and experience in Quality Assurance had no relationship with the opinion towards the Quality Assurance Operation, meanwhile; Age and Education level in individual factors a relationship with the opinion towards attitude in Quality Assurance at 0.05 statistically significant. The college needs to support on information technology resources for the sake of the effective working performance of Quality Assurance Operation.

[1] วิทยาลัยรัตภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สงขลา 90180

[1] Rattaphum College, Rajamangala University of Technology Srivijaya Songkhla 90180

* Corresponding author. E-mail: panita.k@rmutsv.ac.th

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาศักยภาพของคน คนมีคุณภาพจะเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศ เมื่อประชาชนมีคุณภาพการที่จะพัฒนาประเทศสู่ความเป็นสากลและมีเอกราชย่อมทำได้ง่ายกว่าประเทศที่ด้อยพัฒนา การศึกษาในระดับอุดมศึกษานับเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนากำลังคนของประเทศ ในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพราะเป็นที่รวมของคนระดับสมองของชาติ เป็นที่ชุมชนของผู้แสวงหาความรู้และการเรียนรู้อย่างมาก เป็นที่รวมของทรัพยากรทางการศึกษาอันทรงคุณค่า สังคมเชื่อคาดหวังและพึ่งพิงทางวิชาการ สังคมให้เกียรติยกย่องผู้ทรงคุณวุฒิ เชื่อถือในความเป็นกลางและความยุติธรรมในแนวคิด ความสำคัญของสถาบันอุดมศึกษาจึงมีบทบาทสูงต่อสังคมและมีเอกลักษณ์เฉพาะในการสร้างศักยภาพของมนุษย์ สถาบันอุดมศึกษาจะได้รับความคาดหวังจากสังคมสูง แต่ผลผลิตของสถาบันอุดมศึกษาและมาตรฐานของระบบการศึกษาไทยอยู่ในสภาวะวิกฤต เพราะผลิตคนได้ไม่เป็นที่พอใจของสถานประกอบการ มหาวิทยาลัยเน้นเนื้อหาวิชามากกว่าสร้างวิจารณญาณและความคิดสร้างสรรค์ บัณฑิตมีความเข้มข้นทางวิชาการต่ำกว่ามาตรฐานสากล ขาดความสามารถในการแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ ด้วยตนเอง รวมถึงคุณลักษณะที่จำเป็น เช่น วิจารณญาณ การรอบรู้ การรู้ลึก การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างประสานสอดรับกันเป็นระบบ มุ่งหน้าไปทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เป็น “มนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 8) การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพ และผลผลิตไม่มีคุณภาพ ในแนวคิดของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการป้องกัน ได้ผนวกกับแนวคิดจากระบบประกันคุณภาพการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการกับแนวคิด ระบบการประเมินผลภายใน ที่อาศัยวงจรการทำงานแบบ PDCA กล่าว คือ การร่วมกันวางแผน (Plan : P) ร่วมกันปฏิบัติตามแผน (DO : D) ร่วมกันตรวจสอบหรือการประเมิน (Check : C) และร่วมกันนำผลการประเมินย้อนกลับมาปรับปรุงแก้ไข (Action : A)

วิทยาลัยรัตภูมิเป็นหน่วยงานภายในของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย โดยเริ่มเปิดการเรียนการสอนในปีการศึกษา2549 ถึงแม้จะเป็นหน่วยงานใหม่แต่ก็ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินงานประกันคุณภาพมีการดำเนินงานตามตัวชี้วัดที่ทางมหาวิทยาลัยกำหนด แต่การดำเนินงานยังประสบปัญหาอุปสรรค ที่ทำให้เกิดความล่าช้าและไม่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน ซึ่งจากการศึกษาเอกสารและสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้อง พบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยรัตภูมิประสบปัญหาดังนี้

1. ปัญหาด้านบุคลากร ได้แก่ บุคลากรส่วนใหญ่ไม่มีความรู้และความเข้าใจในการระบบการประกันคุณภาพเป็นเรื่องใหม่ ต้องใช้เวลาในการศึกษาและทำความเข้าใจให้กับบุคลากรทุกระดับ เพื่อให้มองเห็นความสำคัญในการดำเนินการตามนโยบายของมหาวิทยาลัย ประกอบกับบุคลากรมีภารกิจมากจึงไม่สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่องและผู้รับผิดชอบยังขาดความเข้าใจตัวชี้วัดและเกณฑ์คุณภาพที่กำหนด

2. ปัญหาด้านกระบวนการ ได้แก่ มหาวิทยาลัยยังขาดระบบและกลไกประกันคุณภาพที่ชัดเจน ไม่มีคู่มือการประกันคุณภาพ ในระดับมหาวิทยาลัย ทำให้วิทยาลัยไม่มีแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพที่ชัดเจน การเขียนรายงานการประเมินตนเองวิเคราะห์จุดแข็งจุดอ่อนไม่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ การตรวจสอบผลการดำเนินงาน

ยังเน้นการตรวจสอบกระบวนการมากกว่าผลผลิต มุ่งเน้นการตรวจสอบเอกสารหลักฐานมากกว่าการตรวจสอบคุณภาพของผลผลิต จึงไม่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพ

3. ปัญหาด้านทรัพยากร ได้แก่ ระบบสารสนเทศในการจัดเก็บข้อมูล เวลา และทรัพยากรมีจำกัด ทำให้ไม่สามารถสรุปได้ว่าผลจากการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา คุ้มค่าหรือไม่ เมื่อเปรียบเทียบการลงทุนทั้งด้านงบประมาณ วัสดุ/อุปกรณ์ และคน

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจในการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยรัตภูมิที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อมูลใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา

ประชากร คือ บุคลากรของวิทยาลัยรัตภูมิทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุน จำนวน 30 คน ปีการศึกษา 2556 ผู้วิจัยทำการศึกษาประชากรทั้งหมด จึงไม่มีการสุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม มี 2 ตอน ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลเป็นแบบสอบเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามแบบสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร มีด้านทัศนคติ เป็นลักษณะคำถามแบบประมาณค่า (Rating Scale) กำหนดการประมาณค่าเป็น 5 ระดับตามมาตราลิเคิร์ท (Likert Scale) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับสถานภาพส่วนบุคคล โดยค่าสถิติ ไคสแควร์ นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบจำนวน 3 คน มีค่าความเชื่อมั่นตามวิธีการของครอนบัคได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.95 สถิติที่ใช้ในวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย และค่าไคสแควร์ การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยได้ดำเนินการเป็น 4 ขั้นตอนดังนี้ 1) ติดต่อประสานงานกับหัวหน้าสาขา และหัวหน้างานทุกฝ่าย 2) ทำการประชุมกับผู้ร่วมวิจัย เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกันในเรื่องของข้อคำถามและกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการ 3) ทำการจัดตารางการเก็บข้อมูล เพื่อให้สามารถเก็บข้อมูลในครบทุกสาขาทุกหลักสูตร โดยใช้ระยะเวลาเก็บข้อมูลประมาณ 2 วัน 4) นำแบบสอบถามที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถามและนำไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดย ใช้ค่าสถิติ และสรุปอภิปรายผลด้วยตารางประกอบคำอธิบาย โดยมีเกณฑ์การแปลผลตามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับของลิเคิร์ทดังนี้

ระดับคะแนน	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีการดำเนินการน้อยที่สุด
ระดับคะแนน	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีการดำเนินการน้อย
ระดับคะแนน	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีการดำเนินการปานกลาง
ระดับคะแนน	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีการดำเนินการมาก
ระดับคะแนน	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีการดำเนินการมากที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร ตามลำดับ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สภาพการจ้าง และประสบการณ์ทางการประกันคุณภาพ ไม่มีความ สัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวการดำเนินงานด้านทัศนคติที่ระดับนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกปัจจัยส่วนบุคคล

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	14	46.7
หญิง	16	53.3
รวม	30	100.0
อายุ		
อายุต่ำกว่า 35 ปี	17	56.7
อายุ 35-44 ปี	8	26.7
อายุ 45-54 ปี	3	10.0
อายุ 55 ปีขึ้นไป	2	6.70
รวม	30	100.0
การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	0	0
ปริญญาตรี	11	36.7
ปริญญาโท	18	60.0
ปริญญาเอก	1	3.30
รวม	30	100.0

ตารางที่ 2 แสดงระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ความคิดเห็นต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพ	$\bar{x}$	S.D.	อันดับ
ด้านกระบวนการ	4.08	0.56	2
ด้านบุคลากร	3.90	0.63	3
ด้านทรัพยากร	3.78	0.67	4
ด้านทัศนคติ	4.14	0.73	1
รวม	3.97	0.58	

ตารางที่ 3 แสดงค่าไคสแควร์ของความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับสถานภาพส่วนบุคคล ด้านเพศ

การดำเนินงาน	x^2	P-value
ด้านกระบวนการ	15.268	.505
ด้านบุคลากร	23.304	.443
ด้านทรัพยากร	13.393	.203
ด้านทัศนคติ	14.464	.416

ตารางที่ 4 แสดงค่าไคสแควร์ของความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับสถานภาพส่วนบุคคล ด้านอายุ

การดำเนินงาน	x^2	P-value
ด้านกระบวนการ	55.760	.206
ด้านบุคลากร	74.926	.292
ด้านทรัพยากร	33.434	.304
ด้านทัศนคติ	63.137	.019

ตารางที่ 5 แสดงค่าไคสแควร์ของความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับสถานภาพส่วนบุคคล ด้านระดับการศึกษา

การดำเนินงาน	x^2	P-value
ด้านกระบวนการ	30.619	.536
ด้านบุคลากร	36.692	.835
ด้านทรัพยากร	17.823	.599
ด้านทัศนคติ	44.768	.023

ตารางที่ 6 แสดงค่าไคสแควร์ของความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษากับสถานภาพส่วนบุคคล ด้านสภาพการจ้าง

การดำเนินงาน	x^2	P-value
ด้านกระบวนการ	50.417	.378
ด้านบุคลากร	67.917	.514
ด้านทรัพยากร	36.708	.186
ด้านทัศนคติ	53.250	.114

ตารางที่ 7 แสดงค่าไคสแควร์ของความสัมพันธ์ระหว่างความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษากับสถานภาพส่วนบุคคล ด้านประสบการณ์การทำงานประกันคุณภาพ

การดำเนินงาน	x^2	P-value
ด้านกระบวนการ	18.000	.324
ด้านบุคลากร	21.600	.544
ด้านทรัพยากร	5.640	.845
ด้านทัศนคติ	19.440	.149

อภิปรายผล

ผลการศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยรัตภูมิที่มีต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นว่าการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ด้านกระบวนการ มหาวิทยาลัยได้มีการจัดทำคู่มืองานประกันคุณภาพขึ้นอย่างชัดเจน ทำให้บุคลากรสามารถรับทราบถึงแนวทางการปฏิบัติงาน กระบวนการต่าง ๆ ส่งผลให้วิทยาลัยสามารถดำเนินงานการประกันคุณภาพได้อย่างชัดเจน เพราะกิจกรรมส่วนใหญ่มีลักษณะของการดำเนินการแบบครั้งเดียวแล้วมีผลต่อเนื่องระยะยาว มีโอกาสเปลี่ยนแปลงน้อย แต่จำเป็นต้องมีการจัดเผยแพร่ประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง เพื่อให้บุคลากรได้รับทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของการดำเนินงานอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสมพิศ อยู่สุขสวัสดิ์ (2546) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรในด้านกลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก บุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าร้อยละ 60 แต่ยังมีความต้องการให้มีการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างทั่วถึง ด้านบุคลากร วิทยาลัยได้สนับสนุนให้บุคลากรทุกคนได้รับการอบรม ประชุม สัมมนา เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาอย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ทำให้บุคลากรเกิดความกระตือรือร้นในการให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา แต่บุคลากรยังไม่ได้รับการกระตุ้นหรือสร้างแรงจูงใจในการปฏิบัติงานด้านประกันคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และโอกาสที่จะให้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและร่วมกันวางแผนเกี่ยวกับขั้นตอนในการดำเนินงานยังมีน้อย ทำให้ผลการดำเนินงาน

ไม่เป็นตามความคาดหวังของวิทยาลัย สอดคล้องกับประภาศ ปานเจี้ยง (2555) ได้ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของมหาวิทยาลัยหาดใหญ่มีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปานกลาง ด้านการได้รับแรงจูงใจหรือกำลังใจในการทำงานประกันคุณภาพการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ บุคลากรมีความรู้เรื่องการว่าแผนการปฏิบัติ การตรวจสอบ และการปรับปรุงแก้ไขเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพน้อย อีกทั้งยังรับข้อมูลไม่ทั่วถึงจึงไม่สามารถทำให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพในระดับมากได้ ด้านทรัพยากร วิทยาลัยให้การสนับสนุนในด้านเอกสาร แบบฟอร์มในการรายงานผลรวมถึงจัดบุคลากรที่ให้คอยให้คำแนะนำปรึกษา แต่ยังมีปัญหาในการจัดเก็บข้อมูล เอกสารที่เกี่ยวข้องยังไม่ได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ได้บันทึกข้อมูลเป็นอิเล็กทรอนิกส์ จึงไม่สามารถทำการประมวลผล ทำให้ต้องเสียเวลาในการรวบรวมและจัดเตรียมข้อมูลใหม่ สอดคล้องกับข้อเสนอแนะของคณะกรรมการการประเมินคุณภาพภายใน ประจำปีการศึกษา 2555 (2556 : 19) ส่งเสริมสนับสนุนความเชี่ยวชาญเทคโนโลยี มีทักษะปฏิบัติให้แก่บุคลากร เช่น สนับสนุนงบประมาณ สนับสนุนเครื่องมือและอุปกรณ์ บุคลากรส่วนใหญ่ของวิทยาลัยมีอายุต่ำกว่า 35 ปี บุคลากรจะมีความคาดหวังสูงต่อการสนับสนุนทรัพยากร โดยเฉพาะในด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งถือว่าเป็นทรัพยากรสำคัญที่สุดประการหนึ่งที่จะช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานประกันคุณภาพศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ วิทยาลัยจึงควรสนับสนุนให้เกิดความพร้อมทางเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น ทั้งเรื่องของบุคลากรที่เข้ามาดูแลระบบสารสนเทศ เครือข่ายภายใน การอบรมให้ความรู้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ มาช่วยอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานด้านทัศนคติ บุคลากรมีประสบการณ์จากการเข้าร่วมอบรม ประชุม ร่วมถึงเป็นผู้รับผิดชอบในการทำงานประกันคุณภาพ จึงเห็นผลการทำงานที่พัฒนาดีขึ้นและยอมรับงานประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของงานประจำที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกับวิทยาลัยมีบุคลากรจำนวนน้อย ทำให้บุคลากรทุกคนมีโอกาสที่จะได้ร่วมรับผิดชอบเกี่ยวกับงานประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อวิทยาลัยได้มอบหมายภาระงานให้แต่และคนอย่างชัดเจน ทุกคนจึงต้องเริ่มต้นศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงาน ทุกคนเล็งเห็นความสำคัญและพยายามเข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในฐานะสมาชิกขององค์กร

ผลการศึกษาสัมพันธ์ของปัจจัยส่วนบุคคลที่มีต่อการดำเนินงานการประกันคุณภาพการ ศึกษาของวิทยาลัยรัตภูมิ พบว่า ปัจจัยด้านเพศ สภาพการจ้าง และประสบการณ์ไม่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย เนื่องมาจากบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมและได้รับโอกาสเท่าเทียมกันในการดำเนินงานเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และยังมีสิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกันในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารโดยไม่มีการแบ่งแยกเพศและสถานภาพการจ้าง ประกอบกับทุกคนต้องปฏิบัติงานร่วมกันโดยใช้แนวทางปฏิบัติงานที่มหาวิทยาลัยกำหนดเหมือนกันส่งผลให้ปัจจัยส่วนบุคคลดังกล่าวไม่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา

ส่วนปัจจัยด้านอายุ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานด้านทัศนคติ บุคลากรส่วนใหญ่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่สามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติได้เพราะการรับรู้และทักษะ เนื่องจากวิทยาลัยมีการส่งเสริมให้บุคลากรมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารรวมถึงโอกาสการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพในทุกส่วน

สรุป

บุคลากรวิทยาลัยรัตภูมิให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ ด้านทัศนคติ ด้านกระบวนการ ด้านบุคลากร ด้านทรัพยากร ตามลำดับ ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ สภาพการจ้าง และประสบการณ์ทางการประกันคุณภาพ ไม่มีความ สัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ และระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นเกี่ยวการดำเนินงานด้านทัศนคติที่ระดับนัยทางสถิติที่ระดับ 0.05 วิทยาลัยต้องสนับสนุนทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีความพร้อมมากขึ้น เพื่อช่วยให้การทำงานประกันคุณภาพมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาลัยรัตภูมิ ทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณประจำปี 2556

เอกสารอ้างอิง

ประภาศ ปานเจี้ยง. 2555. “ การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยหาดใหญ่” การประชุมหาดใหญ่วิชาการ ครั้งที่ 3 พฤษภาคม : 177-189

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. 2542 มาตรฐานและระบบการประกันคุณภาพการศึกษา แหล่งที่มา : www.mwit.ac.th/~person/01-Statutes/ NationalEducation.pdf 1 พฤษภาคม 2556.

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย. 2555. รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน ประจำปีการศึกษา 2555. กองวิเทศสัมพันธ์และประกันคุณภาพการศึกษา, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย, สงขลา.

ยุทธ ไกยวรรณ์. 2550. วิเคราะห์ข้อมูลวิจัย 1 กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ

สมพิศ อยู่สุขสวัสดิ์. 2548. “ การศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม” วารสารวิชาการเทคโนโลยีอุตสาหกรรม 1/1 (กุมภาพันธ์-กรกฎาคม) : 33-37

วชิราภรณ์ สุรธนะสกุล และ ณรงค์ฤทธิ์ สมบัติสมภพ .2546 “ ความคิดเห็นของบุคลากรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามแนวทางของทบวงมหาวิทยาลัย” วารสารวิจัยและพัฒนา มจธ. 26/1 (มกราคม-มีนาคม) : 69- 90

อรทัย แสงธำรง. 2551. “ความคิดเห็นของบุคลากรต่อปัจจัยสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ” รายงานการวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

การศึกษากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน: กรณีการทำกล้วยแผ่นอบม้วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

Educational the knowledge transfer process folk wisdom and promoting economic community: Case for a Banana Baking Sheet Roll of Community Enterprise Banana Baking Sheet Roll Tumbon Ban Hae, Muang District, Ang Thong Province

นฤมล เทพนวล[1*]
Naruemon Thepnuan[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง และ 2) เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ประชากร จำนวน 10 คน ได้แก่ ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน จำนวน 1 คน สมาชิกวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน จำนวน 3 คน ผู้รับการถ่ายทอด จำนวน 3 ราย และผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วน จำนวน 3 ราย ซึ่งได้มาแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม และแบบสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผลการวิจัย พบว่า กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน คือ 1) การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง 2) การให้ฝึกปฏิบัติจริง 3) การบอกกล่าวแนะนำ และ 4) การบรรยายและการสาธิต และความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนสามารถสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และสร้างความเชื่อมโยงกับอาชีพอื่น

คำสำคัญ : ภูมิปัญญาชาวบ้าน การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน กล้วยแผ่นอบม้วน กลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วย แผ่นอบม้วน

Abstract

This research aims 1) to study the knowledge transfer process folk wisdom in making Banana Baking Sheet Roll of Community Enterprise Banana Baking Sheet Ban Hae and 2) to study the link of wisdom in making banana baking sheet roll to promote community economic Ban Hae. The populations used in this study were President of community enterprise Banana Baking Sheet Roll, member of Community Enterprise and professionals who are involved in Banana Baking Sheet Roll selected by Purposive Sampling. Equipment used was a questionnaire Focus Group and In-depth interviews. The results showed that the the knowledge transfer process folk wisdom in making Banana Baking Sheet Roll was, 1) to make it look as sample 2) practice 3) to give advice, and 4) a lecture and demonstration. The link of the folk wisdom of making banana roll baking sheet to make money for the family and create linkages with other professional sales career selling bananas to make banana lancer gas baking sheet and roll.

Keywords : Folk wisdom, Economic community, Banana Baking Sheet Roll, Community enterprise Banana Baking Sheet Roll

[1] สาขาศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน จังหวัดน่าน

[1] Liberal Art, Faculty of Business Administration and Liberal Art, Rajamangala University of Technology Lanna Nan, Nan,

* Corresponding author. Email: naruemontt@gmail.com

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (2555-2559) มุ่งสู่วิสัยทัศน์ระยะยาวที่ทุกภาคส่วนในสังคมไทยได้เห็นพ้องร่วมกันกำหนดเป็นวิสัยทัศน์ปี พ.ศ. 2570 ไว้ว่า “คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดี เกื้อกูลและเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี” (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

จากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำการจ้างงานทำงานลดลง แรงงานบางส่วนกลับสู่ชนบท การมีงานทำในชนบทเป็นสิ่งที่แก้ปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ผลผลิตทางการเกษตรเป็นแนวทางที่ช่วยให้คนชนบทมีอาชีพเสริมและก่อให้เกิดรายได้เพิ่มในครอบครัว โดยการนำวัตถุดิบจากธรรมชาติและทักษะการผลิตของภูมิปัญญาชาวบ้านมาใช้เพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนผลผลิตทางการเกษตรของชุมชน ให้แต่ละชุมชนมีผลิตภัณฑ์ที่ดีและสามารถสร้างรายได้โดยการพึ่งพาตนเองเป็นหลัก สิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือที่ช่วยกระตุ้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของชุมชน มีความคิดที่จะปรับปรุงอย่างสร้างสรรค์ และพัฒนาคุณภาพผลผลิตของชุมชนให้ได้มาตรฐานและตรงกับความต้องการของผู้บริโภค ซึ่งจะเป็นการสร้างเสริมภูมิปัญญาของท้องถิ่นสู่ระดับสากล อันจะส่งผลให้สังคมเมืองและสังคมชนบทมีความเข้มแข็งขึ้นตามลำดับ

กล้วยถือเป็นพืชเศรษฐกิจที่นิยมปลูกกันมา และผลผลิตกล้วยส่วนใหญ่ใช้ภายในประเทศในรูปของอาหารสดและอาหารสด และอาหารแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ต่างๆ ทั้งยังหากินได้ง่าย มีประโยชน์ มีคุณค่ามหาศาล อุดมไปด้วยแร่ธาตุต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นวิตามินเอ วิตามินบี วิตามินซี แคลเซียม ฟอสฟอรัส คาร์โบไฮเดรตสูง และมีเกลือแร่ที่จำเป็นต่อร่างกายเหล่านี้มีลักษณะการดำเนินการเชิงอุตสาหกรรมพื้นบ้านที่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่เป็นกลุ่มเล็กๆ ในชนบทรวมถึงชาวจังหวัดอ่างทองด้วย (เพ็ชรดา แซ่โง้ว, 2547, หน้า 1)

กล้วยแผ่นอบม้วน เป็นการแปรรูปกล้วยน้ำว้าเป็นผลิตภัณฑ์ ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ บ้านแห ตั้งอยู่เลขที่ 55 หมู่ 2 ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตการเกษตร และเป็นการเพิ่มรายได้ให้กลุ่มจนบัดนี้มีลู่ทางทำกิน ดังนั้นจึงได้ก่อตั้งขึ้นมาโดยประธานกลุ่มได้เข้าอบรมการแปรรูปกล้วยจากศูนย์วิจัยจุฬาภรณ์ นำความรู้มาปฏิบัติตั้งแต่ พ.ศ.2542 และพยายามคิดค้นพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนได้กล้วยแผ่นอบม้วน ที่มีคุณภาพถูกใจผู้บริโภค ประกอบกับกล้วยเป็นผลไม้ที่หาได้ไม่ยาก จึงผลิตออกสู่ตลาดได้ตลอดปี ซึ่งนับเป็นอีกทางเลือกหนึ่งในการเพิ่มมูลค่าให้กับกล้วยและเป็นทางเลือกหนึ่งที่ช่วยส่งเสริมและเพิ่มรายได้ให้กับชุมชน (กระทรวงอุตสาหกรรม, 2548)

ตำบลบ้านแห ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองอ่างทอง มีสภาพพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม ตั้งอยู่บนฝั่งตะวันตกของแม่น้ำเจ้าพระยาลงมาทางใต้ของตัวจังหวัดอ่างทอง อาชีพหลักทำนา ทำสวน ทำไร่ อาชีพเสริม เลี้ยงสัตว์ แปรรูปผลิตผลทางการเกษตร (มาลี แดงดอกไม้, 2542) จากสภาพภูมิประเทศและความเป็นอยู่ของชาวบ้านแหที่เอื้ออำนวยต่อการส่งเสริมอาชีพและเศรษฐกิจชุมชน ประกอบกับการพัฒนาและเติบโตของเศรษฐกิจชุมชน กล่าวได้ว่าเป็นเป้าหมายสำคัญของรัฐบาลในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ตามแผนกระตุ้นให้ชุมชนเข้มแข็ง ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ถือได้ว่าเป็นชุมชนที่พัฒนา ชาวบ้านในตำบลบ้านแหจึงมีพัฒนาการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรโดยเฉพาะกล้วยน้ำว้ากาบขาวพันธุ์มะลิอ่องให้เป็นกล้วยแผ่นอบม้วนขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มมูลค่าให้กับกล้วย และยัง

เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนที่ยั่งยืน ตลอดจนถ่ายทอดเทคโนโลยีและภูมิปัญญาชาวบ้านในการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรของชุมชนจากรุ่นสู่รุ่นอีกด้วย

จากสภาพดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษากระบวนการถ่ายถอดภูมิปัญญาชาวบ้านและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน กรณีการทำกล้วยแผ่นอบม้วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง เพื่อเป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนให้ดำรงอยู่อย่างต่อเนื่อง ตลอดจนเป็นแหล่งในการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านจากรุ่นสู่รุ่นให้คงอยู่สืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง
2. เพื่อศึกษาความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

วิธีการศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตในการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

1.1 บริบทบ้านแห ประกอบด้วย ประวัติการก่อตั้งหมู่บ้าน สภาพทั่วไปและสภาพภูมิอากาศ และขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมของชาวบ้านแห

1.2 ศึกษากระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านการทำกล้วยแผ่นอบม้วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

1.3 ความเชื่อมโยงภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง ในการศึกษาครั้งนี้ได้มีการศึกษาการเชื่อมโยง 2 กรณี ได้แก่ การสร้างรายได้ให้กับครอบครัว และการสร้างความเชื่อมโยงกับอาชีพอื่น

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษากระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านและกระบวนการของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบอ้วน ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองจังหวัดอ่างทอง เฉพาะในพื้นที่บ้านเลขที่ 55 หมู่ 2 ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

3. ขอบเขตด้านประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้จำนวน 10 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการเลือกประชากรแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และทำการศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) โดยแบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

3.1 ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 1 คน ไดแก่ ผู้ใหญ่นงนุช คำคง เพื่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความมา และการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

3.2 สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน (ผู้ถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน) โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) จำนวน 3 คน ได้แก่ ผู้ใหญ่นงนุช คำคง คุณอัมพร กุลพันธ์ และคุณอำไพ จำรูญพันธ์

3.3 ผู้รับการถ่ายทอด หมายถึง ผู้ที่ได้รับการถ่ายทอด ซึ่งเป็นผู้สนใจในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้และทักษะในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนจากสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบโดยการเชิญผู้รับถ่ายทอด ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลสำคัญมาร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จำนวน 3 คน ได้แก่ คุณดลลชา กุลพันธ์ คุณศิรินทิพย์ ประสมศิลป์ และคุณระพีพร เนตรทอง

3.4 ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วน ได้แก่ ลูกจ้าง คนขายแก๊ส และคนขายกล้วย จำนวน 3 คน ได้แก่ คุณอนัน สังข์ฉ่ำ ลูกจ้างทำกล้วยแผ่นอบม้วน คุณชิด ชุมแสง เจ้าของร้านขายแก๊สและเกลือ และคุณสงบ โพธิประจักษ์ คนขายกล้วย

4. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview) และแบบสอบถามการสนทนากลุ่ม โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งได้จากกรอบแนวคิด ทฤษฎี เอกสารผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยมาพิจารณาจัดทำเป็นเครื่องมือใช้ในการรวบรวมข้อมูล และการสังเกตพฤติกรรมขององค์กรชุมชน

ขั้นตอนในการสร้างแบบสัมภาษณ์ มีดังนี้คือ

1. ศึกษาขั้นตอนและรูปแบบการทำแบบสัมภาษณ์จากเอกสารต่างๆ โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่ให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากแหล่งเอกสารต่างๆ เพื่อใช้เป็นความรู้พื้นฐานเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

2. สำรวจและศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งในกลุ่มอาชีพการทำกล้วยแผ่นอบม้วน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ บ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

3. สร้างแบบสัมภาษณ์ให้ครอบคลุมเนื้อหาตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาแล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเพื่อปรับปรุงแก้ไข จนได้แบบสัมภาษณ์ที่สมบูรณ์ตรงจุดมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้อย่างแท้จริง

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง แบ่งออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

ตอนที่ 3 ความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง

การสัมภาษณ์

ผู้วิจัยใช้เทคนิควิธีการสังเกตการณ์อย่างมีส่วนร่วมเป็นหลักสำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามและได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ เพื่อให้ได้รายละเอียดตามวัตถุประสงค์ของการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. สัมภาษณ์ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ คือ นางนงนุช คำคง เพื่อทราบถึงประวัติความเป็นมาของกลุ่มและกระบวนการทำกล้วยแผ่นอบม้วน การถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำกล้วยแผ่นอบม้วน และการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนบ้านแห

2. สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ ที่ทำกล้วยแผ่นอบม้วน ถึงการถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาการทำกล้วยแผ่นอบม้วน และการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนบ้านแห

3. ผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วน ได้แก่ ลูกจ้าง คนขายแก๊ส และคนขายกล้วยถึงกระบวนการของภูมิปัญญาการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนบ้านแห

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

5.1 ขั้นสำรวจศึกษาเอกสาร โดยการสำรวจและศึกษาเอกสารที่ให้ความเกี่ยวกับเรื่องที่จะศึกษาจากแหล่งเอกสารต่างๆ เพื่อใช้เป็นความรู้พื้นฐานเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้า

5.2 ศึกษาภาคสนาม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลภาคสนามโดยการสัมภาษณ์ สังเกต การสัมภาษณ์จะใช้วิธีการบันทึกในรูปไฟล์วิดีโอประกอบกับการจดบันทึกตามความเหมาะสม ส่วนการสังเกตใช้วิธีการจดบันทึกในการสัมภาษณ์ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มบุคคลที่จะสัมภาษณ์

5.2.1 การสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลในพื้นที่ศึกษา โดยสร้างแนวคำถามอย่างกว้างๆ เพื่อเป็นแนวทางการสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า ซึ่งคำถามต่างๆ สามารถยืดหยุ่นได้ไม่กำหนดตายตัว โดยการสัมภาษณ์ผู้วิจัยใช้การซักถาม พูดคุยสนทนาแบบเป็นกันเองมากที่สุด เพื่อป้องกันมิให้บุคคลที่เป็นแหล่งข้อมูลเกิดกังวลใจในการให้คำตอบ ซึ่งอาจมีผลต่อความเชื่อถือของข้อมูล การซักถามในประเด็นและข้อคำถามต่างๆ จะมีการเปลี่ยนลำดับไปได้ตลอดเวลาตามสถานการณ์หรือความเหมาะสม ตลอดจนใช้ศิลปะในการตะล่อมกล่อมเกลา ในการซักถามพูดคุยเพื่อให้ได้ข้อมูลระดับลึกที่เข้าถึงความเป็นจริงมากที่สุด ซึ่งก่อนหน้าที่ผู้วิจัยจะทำการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้สร้างความคุ้นเคยกับผู้ประกอบอาชีพการทำกล้วยแผ่นอบม้วน รวมทั้งชาวบ้านในพื้นที่ศึกษา

5.2.2 การสังเกต ใช้วิธีการสังเกต 2 วิธี คือ

5.2.2.1 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม โดยผู้วิจัยเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่ผู้ถูกสังเกตกำลังกระทำอยู่ เช่น การเตรียมวัสดุเพื่อการทำกล้วยแผ่นอบม้วน และการสนทนาอย่างไม่เป็นทางการ เป็นต้น ทั้งนี้ตัวผู้วิจัยได้ฝึกหัดเรียนรู้การทำกล้วยแผ่นอบม้วนจากผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริงมากที่สุด

5.2.2.2 การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสังเกตโดยผู้ถูกสังเกตไม่รู้ตัว การแสดงพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตเป็นไปอย่างธรรมชาติทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นจริง เช่น สภาพแวดล้อมโดยทั่วไป วิถีชีวิตประจำวันของชาวบ้านเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ดังนี้

6.1 ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์และความพอเพียงของข้อมูล ที่ได้มาทั้งหมดมีความถูกต้องครบถ้วนหรือไม่ (Content Validity) ได้คำตอบตรงประเด็นคำถามหรือไม่เพียงใด และมีมากพอจะวิเคราะห์หรือไม่ เป็นข้อมูลตามแนวคิด ทฤษฎี หรือโครงสร้างเพียงใด ซึ่งถ้าไม่ครบถ้วนต้องกลับไปเก็บรวบรวมใหม่

6.2 ตรวจสอบความน่าเชื่อถือได้ข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลว่าข้อมูลที่ได้นั้น มีความน่าเชื่อถือ (Reliability) ในเรื่องของเวลา สถานที และบุคคลที่ให้ข้อมูลว่าต่างเวลา ต่างสถานที และต่างบุคคล ข้อมูลที่ได้มีความน่าเชื่อถือหรือไม่ หรือเก็บเมื่อใดก็ได้ผลเหมือนกันทุกครั้งไปหรือไม่

6.3 นำข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึกทุกฉบับที่ผ่านการตรวจสอบความถูกต้อง มาดำเนินการวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสังเคราะห์ในภาพรวมตามกรอบที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลมาจำแนกหรือแยกออกเป็นประเภท หรือตามตัวแปรต่างๆ ซึ่งเป็นการวิเคราะห์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ หรือหาคำตอบหรือข้อสรุปในการตอบปัญหาวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยที่กำหนดไว้ ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยผู้วิจัยจะโยงไปหาแนวความคิดหรือทฤษฎีต่างๆ โดยแยกในภาพรวม และแยกวิเคราะห์ในแต่ละประเด็นที่เด่นๆ และวิเคราะห์ข้อมูลตามแนวความคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสามารถกำหนดเป็นกรอบแนวคิดได้หลายรูปแบบ โดยอาศัยข้อมูลหรือปรากฏการณ์ต่างๆ ในชุมชน เช่น สภาพทางสังคมและสิ่งแวดล้อม มาใช้วิเคราะห์ให้เห็นสาเหตุที่ก่อให้เกิดผลต่างๆ การวิเคราะห์นี้เป็นการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

6.4 การแปลผล เมื่อผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาแล้ว นำข้อมูลมาแปลความหมายตามความเป็นจริง ด้วยการอธิบายตามแนวความคิดของข้อมูลที่รวบรวมได้ เป็นการแปลผลแบบบรรยาย ขยายความให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ ที่สำคัญคือ แปลผลตามความหมายของข้อมูล ตามความคิด ความเข้าใจ หรือจากสิ่งต่างๆ ที่ได้เห็น ซึ่งเป็นการเขียนบรรยายตามลักษณะข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ตามความเป็นจริง โดยอ้างเหตุผลจากแนวความคิด ทฤษฎี และประสบการณ์ที่ได้จากภาคสนาม แล้วจึงสร้างข้อสรุปหรือข้อสมมติฐานขั้นต้นโดยอาศัยแนวคิด ทฤษฎีที่หลากหลายซึ่งจะได้องค์ความรู้ใหม่ อาจนำมาเป็นแนวคิด ทฤษฎีและสร้างเป็นข้อสรุปหรือข้อค้นพบของชุมชนนี้ต่อไป

ผลการศึกษา

กระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน

จากการศึกษากระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน สามารถสรุปผลการศึกษา ได้ตามประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง

เป็นการสอนตัวต่อตัว โดยผู้ถ่ายทอดจะทำให้ดูอย่างช้าๆ ในแต่ละขั้นตอน จนกว่าผู้รับถ่ายทอดจะเข้าใจและนำไปเป็นพื้นฐานในการทำต่อไป ผู้รับการถ่ายทอดจะได้รับการถ่ายทอดจากการให้ดู การสังเกต เมื่อดูบ่อยๆ ก็จะสามารถจดจำวิธีทำได้

2. การให้ฝึกปฏิบัติจริง

การให้ผู้รับการถ่ายทอดปฏิบัติจริงไปพร้อมๆ กับผู้ถ่ายทอด โดยเริ่มจากให้ผู้รับถ่ายทอดสังเกตวิธีการทำดูก่อน แล้วจึงให้ปฏิบัติไปพร้อมๆ กัน การถ่ายทอดจะกลมกลืนอยู่กับการทำงาน โดยผู้ถ่ายทอดจะคอยกำกับดูแลอยู่ใกล้ๆ เมื่อมีประสบการณ์มากขึ้นก็จะมอบหมายงานให้รับผิดชอบและทำให้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย

3. การบอกล่าวแนะนำ

เป็นลักษณะการอธิบายวิธีการที่ถูกต้องและขั้นตอนที่สำคัญๆ ที่ผู้ถ่ายทอดได้ผ่านประสบการณ์ และความชำนาญจนเกิดเป็นองค์ความรู้ ที่สามารถนำมาบอกกล่าวให้ผู้รับการถ่ายทอดได้รู้และฝึกทำ

4. การบรรยายและการสาธิต

เป็นการอธิบาย ขั้นตอน หลักการพื้นฐาน และแนะนำในเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการกล้วยแผ่นอบม้วนในทุกขั้นตอน และจะสาธิตวิธีการทำไปพร้อมๆ กันด้วย ให้ผู้รับการถ่ายทอดได้จดจำ หรือการบันทึกขั้นตอนต่างๆ ที่ผู้ถ่ายทอดได้บรรยายหรือสาธิต โดยสอนให้กับกลุ่มนักเรียน นักศึกษา และผู้ที่มาศึกษาดูงาน

ความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

จากการสัมภาษณ์สามารถสรุปถึงความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ได้ดังนี้

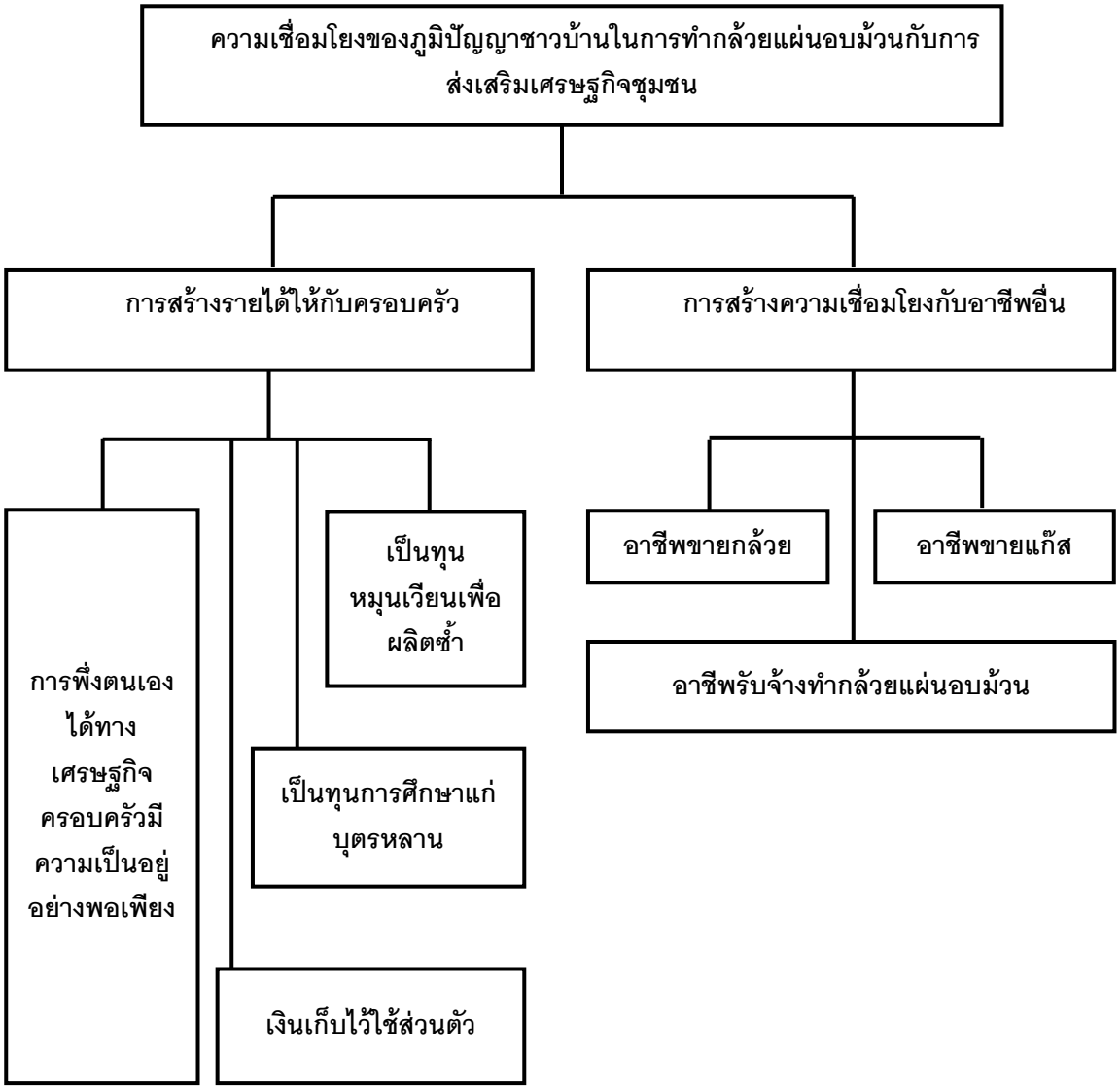

ภาพที่ 1 แสดงความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

1. การสร้างรายได้ให้กับครอบครัว

ผู้ที่ทำกล้วยแผ่นอบม้วน ไม่ว่าจะเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วนสามารถที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ซึ่งสามารถสรุปใจความสำคัญได้ดังนี้

1.1 การพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง รายได้จากการทำกล้วยแผ่นอบม้วนนำมาเป็นค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้อย่างพอเพียง

1.2 เป็นทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตซ้ำ รายได้จากการทำกล้วยแผ่นอบม้วน และเป็นส่วนหนึ่ง ส่วนหนึ่งนำมาเป็นทุนหมุนเวียนเพื่อซื้อของมาทำในวันต่อไป

1.3 เงินเก็บไว้ใช้ส่วนตัว รายได้จากการทำกล้วยแผ่นอบม้วนส่วนหนึ่งนำมาเป็นเงินเก็บไว้ใช้จ่ายส่วนตัวยามจำเป็นได้

1.4 เป็นทุนการศึกษาให้แก่บุตรหลาน รายได้จากการทำกล้วยแผ่นอบม้วนส่วนหนึ่งนำมาเป็นทุนการศึกษาให้บุตรหลาน

2. การสร้างความเชื่อมโยงกับอาชีพอื่น

ในประเด็นการสร้างความเชื่อมโยงกับอาชีพอื่นในชุมชน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ผู้ประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วน ในประเด็นการสร้างงาน /การกระจายรายได้ จากการศึกษาข้อมูลผู้ที่มีอาชีพเกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วน สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 อาชีพขายกล้วย กล้วยถือเป็นวัตถุดิบหลักและสำคัญในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน โดยเสียค่าใช้จ่ายในการในการซื้อกล้วย 15,000 บาท ต่อ 15 วัน ซึ่งถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายที่เยอะ ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ดังนั้นจึงแก้ปัญหาด้วยการให้คนในชุมชนเป็นผู้นำมาขาย

2.2 อาชีพขายแก๊ส ในขั้นตอนการอบกล้วยซึ่งมีปริมาณมากจำเป็นต้องใช้แก๊สปริมาณมาก โดยใช้เฉลี่ยวันละ 2-3 ถัง เมื่อก่อนจะต้องเดินทางไปสั่งในร้านที่ตลาด และบางครั้งจะรอให้รถแก๊สผ่านมา ทำให้เสียเวลาในการเดินทาง และการทำงานหยุดชะงัก มาในปัจจุบันได้สั่งร้านในชุมชน เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางและส่งเสริมให้ร้านค้าในชุมชนมีรายได้ด้วย

2.3 อาชีพรับจ้างทำกล้วยแผ่นอบม้วน ลูกจ้างถือเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนให้สำเร็จลุล่วง เมื่อก่อนสมาชิกในกลุ่มจะทำกันเอง แต่ต่อมาสมาชิกบางครั้งเริ่มมีอายุมากขึ้นทำไม่ไหวบ้าง มีภาระอย่างอื่นต้องรับผิดชอบบ้าง จึงจำเป็นต้องจ้างลูกจ้างเพื่อมาทำกล้วยแผ่นอบม้วน และยังเป็นการสร้างงานให้กับคนในชุมชนด้วย

กล่าวโดยสรุปการทำกล้วยแผ่นอบม้วนช่วยให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เชื่อมโยงต่อกัน ทำให้เงินหมุนเวียนอยู่ในภายในชุมชน ครอบครัวและชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชน

อภิปรายผล

กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ

กระบวนการถ่ายทอด จากผลการศึกษา พบว่า กระบวนการถ่ายทอดภูมิปัญญาการทำกล้วยแผ่นอบม้วน โดยภาพรวมมีวิธีการถ่ายทอด 4 วิธีการ ได้แก่ 1) การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง 2) การให้ฝึกปฏิบัติจริง 3) การบอกล่าวแนะนำ และ 4) การบรรยายและการสาธิต ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลการวิจัยของพยุงพร ไตรรัตน์สิงหกุล (2537) ได้วิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถ่ายทอดหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสาน บ้านหนองปาตอง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการวิจัยพบว่า วิธีการถ่ายทอด มีดังนี้ คือ 1) การถ่ายทอดจากบรรพบุรุษ มีการสอน

สืบทอดกันมาในครอบครัว ตั้งแต่พ่อสอนลูก แม่สอนลูก พี่สอนน้อง และสอนกันในหมู่ญาติพี่น้อง โดยวิธีการบอกเล่าด้วยปากเปล่า 2) การฝึกฝนด้วยตนเอง จากการที่บรรพบุรุษในครอบครัวมีการทำเครื่องจักสาน สืบทอดกันมานาน ทำให้มีความเคยชินกับเครื่องจักสาน เนื่องจากได้พบเห็นทุกวันเมื่อต้องการทำสามารถทำเองได้โดยไม่ต้องมีใครสอน 3) การเรียนรู้และประสบการณ์จากเพื่อนบ้าน วิธีการถ่ายทอดเป็นการบอกเล่าด้วยปากซึ่งผู้สอนก็สอนโดยการปฏิบัติจริงบอกวิธีการทำด้วยการบอกเล่าการสอนมักไม่มีการปิดบังความรู้กัน 4) การเรียนรู้จากการฝึกอบรมของหน่วยงานราชการ ได้แก่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน กรมพัฒนาชุมชน ได้นำกลุ่มจักสานหมู่บ้านหนึ่งไปเรียนรู้วิธีการทำลวดลาย การย้อมสีตอก จากอีกหมู่บ้านหนึ่ง บุคคลที่ได้รับการถ่ายทอดมาก็นำวิธีการเหลานี้มาถ่ายทอดให้กับคนในหมู่บ้านอีกต่อหนึ่ง และสอดคล้องกับงานวิจัยของจำเนียร ตูบหอม และคณะ (2547) ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้และทักษะการทำทองลายโบราณของช่างทอง ตำบลศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย ผลการศึกษาพบว่า วิธีการถ่ายทอด เน้นการถ่ายทอดเป็นรายบุคคลหรือตัวต่อตัว และเป็นการสอน ปฏิบัติ สาธิตให้ดูเป็นตัวอย่างควบคู่กับการบอกเล่า และสอดคล้องกับงานวิจัยของวิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์ (2550) ทำการวิจัยเรื่องการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษาการทำข้าวหลามในชุมชน พระงาม จังหวัดนครปฐม พบว่า วิธีการถ่ายทอด จำแนกได้ 5 วิธี ได้แก่ ทำให้ดูเป็นตัวอย่าง การฝึกปฏิบัติจริง การบอกกล่าวและแนะนำ การบรรยายและสาธิต การให้จดเป็นลายลักษณ์อักษร และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของกุลธิดา มังกรไชยา (2551) ศึกษาเรื่อง ภูมิปัญญาชุมชนบ้านบุในการผลิตขันลงหินเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ผลการวิจัยพบว่า การถ่ายทอดความรู้โดยวิธีการมุขปาฐะ ผู้รับการถ่ายทอดจะสังเกต จดจำทำเลียนแบบ แต่วิธีที่ดีที่สุด คือ การฝึกให้ปฏิบัติจริง ผู้รู้จะทำการสอนตัวต่อตัว โดยมากเพศชายมักถูกฝึกเป็นช่างตี ส่วนเพศหญิงสามารถฝึกเป็นช่างลาย ช่างกลึง และช่างกรอ ให้เฉพาะคนในครอบครัว และเครือญาติ แต่ปัจจุบันการถ่ายทอดความรู้ปรับเปลี่ยนให้กับคนภายนอกด้วยแต่ก็ยังไม่สามารถสร้างช่างรุ่นใหม่ขึ้นมาทดแทนได้

ความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนกับการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ตำบลบ้านแห อำเภอเมืองอ่างทอง จังหวัดอ่างทอง

1. การสร้างรายได้ให้กับครอบครัว จากผลการศึกษา พบว่า ผู้ที่ทำกล้วยแผ่นอบม้วนไม่ว่าจะเป็นสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วนสามารถที่จะสร้างรายได้ให้กับครอบครัว ทำให้คนในครอบครัวมีรายได้ประจำ สามารถนำมาเป็นค่าใช้จ่ายภายในครอบครัวได้อย่างพอเพียง ใช้เป็นทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตซ้ำ และเงินเก็บไว้ใช้ส่วนตัวในยามจำเป็น ตลอดจนเป็นทุนการศึกษาให้แก่บุตรหลาน ส่งผลให้ผู้ทำอาชีพนี้สามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ และเมื่อแต่ละครอบครัวสามารถพึ่งพาตนเองก็จะทำให้เศรษฐกิจของชุมชนดีขึ้นไปด้วย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของวิมลสิริ รุจิภาสพรพงศ์ (2550) กล่าวคือ การทำข้าวหลามในชุมชนพระงาม เป็นอาชีพที่สามารถผลิตกันภายในครอบรัว สถานที่ผลิตจะอยู่ภายในบริเวณบ้าน การจัดการแรงงานเป็นการใช้สมาชิกในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่การทำข้าวหลามจึงสามารถนำมายึดเป็นอาชีพหลัก ทำให้คนในครอบครัวมีรายได้ประจำ ส่งผลให้ ผู้ประกอบอาชีพนี้สามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจ เมื่อแต่ละครอบครัวพึ่งตนเองได้ก็จะส่งผลต่อเศรษฐกิจของชุมชนไปในขณะเดียวกัน และผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของนงนุช พันยาก (2549) ศึกษาเรื่อง เศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษาธุรกิจผ้ากาบบัว บ้านโนนสวาง ตำบลโนนสวาง อำเภอกุดข้าวปุ้น จังหวัดอุบลราชธานี มีแนวคิดว่า การประกอบการสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้นในระดับพอมีพอกินดีขึ้นในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านสังคมโจรขโมยในหมู่บ้านลดลง คุณภาพชีวิตดีขึ้น ทำให้มีเงินหมุนเวียนในครอบครัว

มากขึ้น ไม่ต้องขายข้าวใช้หนี้เหมือนแต่ก่อนตอนสิ้นปีก็มีเงินปันผล นอกจากนี้ทางกลุ่มยังมีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอเพื่อสะสมไว้เป็นต้นทุนในการผลิต และยังสอดคล้องกับแนวคิดของจิโรจน์ ตั้งสกุล (2547) ศึกษาวิจัยเรื่อง ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุม : กรณี เครื่องทองลงหินชุมชนประดิษฐ์โทรการ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร กล่าวคือ ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำเครื่องทองลงหินกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน สามารถทำให้ครอบครัวและชุมชนเป็นหน่วยการผลิตที่มีการสร้างรายได้ วิถีชีวิตคนในชุมชนมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง การดำเนินกิจกรรมของกลุ่มหัตถกรรมเครื่องทองลงหินเป็นจุดเริ่มต้นในการเกิดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง กลุ่มออมทรัพย์มีแนวคิดในเรื่องการพึ่งตนเองด้านเงินทุนการใช้เทคโนโลยีแบบพื้นบ้าน มีช่องทางจัดจำหน่ายที่สามารถสร้างชื่อเสียงและความภาคภูมิใจแก่คนในชุมชน และสอดคล้องกับแนวคิดของ เคมปฟ์ (Kempf, 2001-2006) ได้ศึกษาแนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของทีมปฏิบัติการอำเภอแอชแลนด์ กล่าวคือ โครงการเสริมสร้างการลงทุนรัฐวิสคอนซิลตะวันออกเฉียงเหนือจัดการดูแลด้านการฝึกงาน การศึกษา และการให้บริการด้านสังคมและการเงินสำหรับแรงงานผู้ถูกโยกย้ายสับเปลี่ยน ผลการดำเนินการ ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดโครงการอีก 6 โครงการ และการลงทุนครั้งสำคัญมูลค่ากว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐหรือประมาณ 450 ล้านบาท ผู้ใช้แรงงานเก่าแก่จำนวน 8 ราย ได้เปิดธุรกิจเป็นของตนเองมูลค่าประมาณ 450,000 ดอลลาร์สหรัฐ นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดกองทุนการศึกษาซึ่งมีผู้ได้รับทุนจำนวน 33 รายจากผู้สมัครขอรับทุนจำนวน 85 ราย

2. การเชื่อมโยงกับอาชีพอื่น จากการศึกษา พบว่า การทำกล้วยแผ่นอบม้วน ช่วยส่งเสริมให้เกิดอาชีพที่เกี่ยวข้องกับการทำกล้วยแผ่นอบม้วน ได้แก่ อาชีพขายกล้วย อาชีพขายแก๊ส และอาชีพรับจ้างทำกล้วยแผ่นอบม้วน การทำกล้วยแผ่นอบม้วนจึงมีบทบาทในการช่วยสร้างงานและกระจายรายได้ให้กับชุม ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น รู้จักการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ และยังมีเงินหมุนเวียนภายในครอบครัว และทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งตลอดจนสามารถที่จะประสานงานและสร้างความเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอกในด้านต่างๆ ได้เป็นอย่างดี ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจของชุมชน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดของนงนุช พันยาก (2549) ที่กล่าวว่า ร้านค้าและศูนย์เศรษฐกิจชุมชนในอำเภอเมืองอุบลราชธานี มีรูปแบบการขยายสาขาจำหน่ายจะมีการขยายสาขาแบบเป็นหุ้นส่วน มีเงินปันผลให้การใช้ระบบสินเชื่อในการประกอบการมี 2 ลักษณะ คือ กู้เงินจากสถาบันทางการเงินมาเป็นทุน และการให้ลูกค้าซื้อผลิตภัณฑ์โดยใช้ระบบเงินผ่อน ด้านการร่วมมือประสานงานกับชุมชน มีการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ในชุมชนอย่างต่อเนื่อง ได้แก่ วัดในหมู่บ้าน สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอกุดข้าวปุ้น องค์การบริหารส่วนตำบลโนนสวาง สำนักงานเกษตรอำเภอกุดบ้าปุ้น ที่การทำการกำนัน ที่ทำการผู้ใหญ่บ้าน และมหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี โดยมีจุดประสงค์เพื่อของบประมาณสนับสนุนการฝึกอบรมเพิ่มทักษะปฏิบัติในกระบวนการผลิต การตลาด การยกระดับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ และนำศึกษาดูงานแหล่งเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในกระบวนการใช้แรงงานใช้วิธีโดยสรุป มี 5 ประการ รับผู้สมัครใจเข้ามาทดสอบฝีมือดูความสนใจและใส่ใจในงานฝีมือสามารถพิสูจน์ฝีมือและความสามารถได้ มีความละเอียดประณีตในชิ้นงาน และยอมรับนับถือผู้ถ่ายทอดงานฝีกมือให้ในฐานะครู ส่วนการแบ่งประเภทแรงงาน มีการแบ่งประเภทกลุ่มแรงงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล และยังสอดคล้องกับแนวคิดของกุลธิดา มังกรไชยา (2551) ได้กล่าวว่า แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ขันลงหิน ด้านรูปแบบยังคงยึดรูปแบบตามโครงสร้างทรงกลมแบบเดิม วัตถุดิบเดิม การพัฒนารูปแบบใหม่ คือ ระฆังตั้งโชว์ ด้านการบรรจุภัณฑ์ ลดต้นทุนด้วยการเชื่อมโยงเครือข่ายภูมิปัญญาพื้นบ้านโดยใช้หัตถกรรมจากเครือข่ายนำมาเป็นวัสดุทำบรรจุภัณฑ์ได้แก่ กล่อง ไม้แกะสลัก ด้านการพัฒนาฝีมือช่าง ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐและภาค เอกชนมีส่วนร่วมกันเป็นเจ้าภาพ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการการทำขันลงหินให้แก่เด็กและเยาวชน แนวทางการจัดการผลิตภัณฑ์ขันลงหินเชิง

ธุรกิจในระดับชุมชน จำเป็นต้องมีการบูรณาการจัดการ 5 ด้าน คือ ด้านการวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การวิเคราะห์และการควบคุม และสอดคล้องกับแนวคิดของ เชค และเคริ์ก (Czech, Clerk, 2001-2006) ที่กล่าวว่า โครงการนี้สามารถกระตุ้นให้เกิดผลดีต่อชุมชนอย่างหลากหลาย กล่าวคือ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาศักยภาพด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน การดำเนินธุรกิจต่างๆ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นเป็นแนวทางให้เกิดธุรกิจใหม่ๆ ขึ้นในชุมชน ทำให้ระบบน้ำอุปโภคบริโภคในชุมชนสะดวกสบายขึ้น นอกจากนี้กลุ่มพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเอเธนส์ยังได้ลงทุนสร้างศูนย์ป้องกันความเสี่ยงต่อการลงทุน ซึ่งส่งผลดี ต่อชุมชนมากยิ่งขึ้นโดยลำดับ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของเคมปฟ์ (Kempf, 2001-2006) ที่กล่าวว่า โครงการเสริมสร้างการลงทุนรัฐวิสคอนซิลตะวันออกเฉียงเหนือจัดการดูแลด้านการฝึกงาน การศึกษา และการให้บริการด้านสังคมและการเงินสำหรับแรงงานผู้ถูกโยกย้ายสับเปลี่ยนผลการดำเนินการ ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดโครงการอีก 6 โครงการ และการลงทุนครั้งสำคัญมูลค่ากว่า 10 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณ 450 ล้านบาท จากความพยายามตั้งแต่ต้นทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีแก่ชุมชนมากกว่า 2 ปี เพราะสามารถเพิ่มงานใหม่ขึ้นมาถึง 192 รายการ มีการฝึกอบรมงานเพิ่มขึ้น 156 รายการ

สรุป

จาการศึกษากระบวนการถ่ายทอดและเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วน ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง สามารถสรุปได้ดังนี้

1. กระบวนการถ่ายทอด มีวิธีการโดย 1) การทำให้ดูเป็นตัวอย่าง 2) การให้ฝึกปฏิบัติจริง 3) การบอกกล่าวแนะนำ และ 4) การบรรยายและการสาธิต ปัญหาและอุปสรรคในการถ่ายทอด ได้แก่ 1) การไม่มีเวลาถ่ายทอด 2) การใช้เวลาว่างไปทำอย่างอื่น 3) การมีการศึกษาสูงจึงเลือกจะประกอบอาชีพอื่น และ 4) การขาดแคลนวัตถุดิบ

2. การเรียนรู้ภูมิปัญญาชาวบ้าน ความเชื่อมโยงของภูมิปัญญาชาวบ้านในการทำกล้วยแผ่นอบม้วนสามารถ 1) สร้างรายได้ให้กับครอบครัว โดยทำให้มีการพึ่งตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ครอบครัวมีความเป็นอยู่อย่างพอเพียง เป็นทุนหมุนเวียนเพื่อผลิตซ้ำ มีเงินเก็บไว้ใช้ส่วนตัว และเป็นทุนการศึกษาให้แก่บุตรหลาน และ 2) สร้างความเชื่อมโยงกับอาชีพอื่น ได้แก่ อาชีพขายกล้วย อาชีพขายแก๊ส และอาชีพรับจ้างทำกล้วยแผ่นอบม้วน

คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจโรจน์ แก้วอุไร ที่ได้ให้คำแนะนำปรึกษา ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง จนงานวิจัยสำเร็จสมบูรณ์ได้ ผู้ศึกษาค้นคว้าขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ และขอขอบพระคุณผู้ใหญ่นงนุช คำคง ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ บ้านแห ตำบลบ้านแห อำเภอเมือง จังหวัดอ่างทอง ตลอดจนสมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบม้วนที่กรุณาเสียสละเวลาอันมีค่ามาถ่ายทอดความรู้ในการทำกล้วยแผ่นอบม้วน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงอุตสาหกรรม. 2548. กล้วยแผ่นอบม้วน OTOP 5 ดาวผลงานเด่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านแห.
(ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล. http://library.dip.go.th/multim5/edoc/14085.doc (10 ธันวาคม 2552).

กุลธิดา มังกรไชยา. 2551. ภูมิปัญญาชุมชนบ้านบุในการผลิตขันลงหินเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน.
ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

จิโรจน์ ตั้งสกุล. 2547. ภูมิปัญญาชาวบ้านกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุม : กรณี เครื่องทองลงหินชุมชนประดิษฐ์โทรการเขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพมหานคร.

จำเนียร ตูบหอม และคณะ. 2547. ศึกษาเรื่อง การศึกษากระบวนการถ่ายทอดความรู้และทักษะการทำทองลายโบราณของช่างทอง ตำบลศรีสัชนาลัย อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

นงนุช คำคง. ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนกล้วยแผ่นอบ. สัมภาษณ์, 21 พฤษภาคม 2553

พยุงพร ไตรรัตน์สิงหกุล. 2537. ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการถ่ายทอดหัตถกรรมพื้นบ้านเครื่องจักสานบ้านหนองปาตอง อำเภอพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา: การวิเคราะห์เชิงประวัติศาสตร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.

เพ็ชรดา แซ่โง้ว. 2547. การพัฒนาผลิตภัณฑ์กล้วยแผ่น. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.

มาลี แดงดอกไม้. 2542. อ่างทองเมืองพระ. แสงปัญญาเลิศ, กรุงเทพมหานคร.

วิมลศิริ รุจิภาสพรพงษ์. 2550. การสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นและการส่งเสริมเศรษฐกิจ ชุมชนกรณีศึกษาการทำข้าวหลามในชุมชนพระงาม จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555-2559. สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, กรุงเทพมหานคร

Czech, Lisa. And Clerk, Village. 2001-2006. Economic and community development through an industrial park. (online). Available: ttp://www.uwex.edu/ces/cced/economies/northernedge/N._EDGE_Marathon1.pdf (December 22, 2009).

Kempf, Frank R. 2001-2006. Building community economic development capacity- Ashland action team. (online). Available: http://www.uwex.edu/ces/cced/economies/northernedge/bestpractices/ashland2.cfm (December 22, 2009).

การศึกษาพฤติกรรมการดื่มและผลที่เกิดขึ้นต่อร่างกาย สังคม ครอบครัว จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน

A Study of Behavior and effects occurrence to physical, social and family of Alcoholic Drinking of Undergraduate Students at Rajamangala University of Technology Lanna Nan

นันทา เติมสมบัติถาวร[1*] และ จุไรรัตน์ สวัสดิ์[1]

Nanta Toemsombatthaworn[1*] and Churairat Sawad[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบพฤติกรรมการดื่มและผลที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน กลุ่มประชากรที่ใช้วิจัยได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบตามสะดวก จำนวน 534 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดได้แก่ แบบสอบถามพฤติกรรมการดื่มและผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติแจกแจงความถี่ ร้อยละ

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนมากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ที่บ้านเพื่อน ดื่มเพื่อสังสรรค์กับเพื่อน เบียร์เป็นเครื่องดื่มที่นิยมมากที่สุด ดื่มเดือนละ 1-2 ครั้ง เมื่อดื่มทำให้เกิดอุบัติเหตุ ค่าใช้จ่ายในการดื่มแต่ละครั้ง มากกว่า 120 บาท ผลกระทบจากการดื่มจะมีอาการคลื่นไส้อาเจียน ปวดศีรษะมีอาการเมาค้าง เป็นคนใจร้อน วู่วาม ทำอะไรโดยไม่ยั้งคิด และมีการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวบ่อยขึ้น

คำสำคัญ : เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมการดื่ม ผลกระทบจากการดื่ม

Abstract

The purposes of this research were to study the behavior and effects occurrence of alcoholic drinking of undergraduate students who was studying in Rajamangala University of Technology Lanna Nan. The population of this study were 534 undergraduate students from Rajamangala University of Technology Lanna Nan. The samples size were collected by convenience sampling. The instrument was questionnaire constructed by the researchers. The quantitative data were presented as frequency percentage.

The finding was found that the most of students preferred to drink alcohol at their friend's house for getting on well with their friends. Beer was the most popular drinking among students so they drank beer a few a month. An accident was an effect from drinking and the costs of their drinking for one time more than 120 Baht. The most impact were vomit, headache and hangover. Impatient. And it was often caused the quarrel.

Keywords: Alcoholic Drinking , Behavior Drinking , Impact Drinking

[1] สาขาศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน 55000

[1] Department of Liberal Arts . Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Lanna Nan 55000

* Corresponding anther Email : noknanta_t@hotmail.com

บทนำ

ในปัจจุบันนี้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีบทบาทมากในกลุ่มประชาชนทุกชนชั้น ทุกโอกาส และผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น ทำให้เกิดความสูญเสียทั้งร่างกาย จิตใจ และทรัพย์สินมากมาย เป็นที่ยอมรับกันทั่วไปว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้นก่อให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ ในขณะที่มีแนวโน้มทั้งจำนวนผู้ดื่ม และปริมาณการดื่มเพิ่มสูงขึ้นอย่างรวดเร็ว สำหรับคนไทยมีอายุ 15 ปีขึ้นไปมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่า 20 ล้านคน โดยมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ เบียร์ เป็นอันดับที่ 85 ของโลก มีปริมาณการดื่มเท่ากับ 1.31 ลิตร/คน/ปี และมีการดื่มเหล้าเป็นอันดับที่ 5 ของโลก เท่ากับ 7.13 ลิตร/คน/ปี ประเทศไทยมีปัญหาเรื่องสุขภาพจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งทำให้เกิดโรคต่างๆ ถึง 60 โรค เช่น โรคมะเร็งตับ โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจ เส้นเลือดในสมองแตก ฯลฯ โดยพบผู้ป่วยที่เป็นโรคตับแข็งกว่า 20,000 รายต่อปี พบผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะมีความเครียดร้อยละ 51.2 มีอาการซึมเศร้า ร้อยละ 48.6 ส่วนวัยรุ่นที่มีบิดาเป็นโรคพิษสุราเรื้อรัง มีปัญหาสุขภาพจิตมากกว่าเด็กทั่วไปถึง 11.5 เท่า (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, 2549)

ทางด้านสังคมได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือการเกิดอุบัติเหตุ จาก 64 ประเทศทั่วโลกพบเกิดอุบัติเหตุในเพศชาย ร้อยละ 37-43 และเพศหญิง ร้อยละ 18-43 ต่อปี สำหรับประเทศไทยมีการเกิดอุบัติเหตุจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ร้อยละ 50 จากการเกิดอุบัติเหตุทั้งหมด และพบมากในกลุ่มที่มีอายุ 21-35 ปี ร้อยละ 42.0 กลุ่มอายุ 15-20 ปี ร้อยละ 18.7 (ไพบูลย์ สุริยวงศ์, 2546) เนื่องจากผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดปัญหาหลายด้าน ดังนั้น จึงควรมีการกำหนดมาตรการต่างๆในการควบคุมการดื่มเพื่อช่วยลดปัญหาและผลกระทบต่างๆ ตลอดจนการสร้างเสริมสุขภาพของประชาชนและสร้างกระแสการลดละ เลิก การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในสังคมไทย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน มีนักศึกษาที่อยู่ในวัยที่มีช่วงอายุระหว่าง 19-24 ปี ส่วนใหญ่นิยมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบที่ผ่านมามีทั้งเสียชีวิตและบาดเจ็บ ผู้วิจัยมีความสนใจ และเล็งเห็นปัญหาที่เกิดจากการดื่มฯ เพื่อความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของนักศึกษา จึงทำการวิจัยเพื่อหาสาเหตุของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ พฤติกรรมในการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการป้องกันการสูญเสียต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาน่าน
2. เพื่อศึกษาผลกระทบจากการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาน่าน

แนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

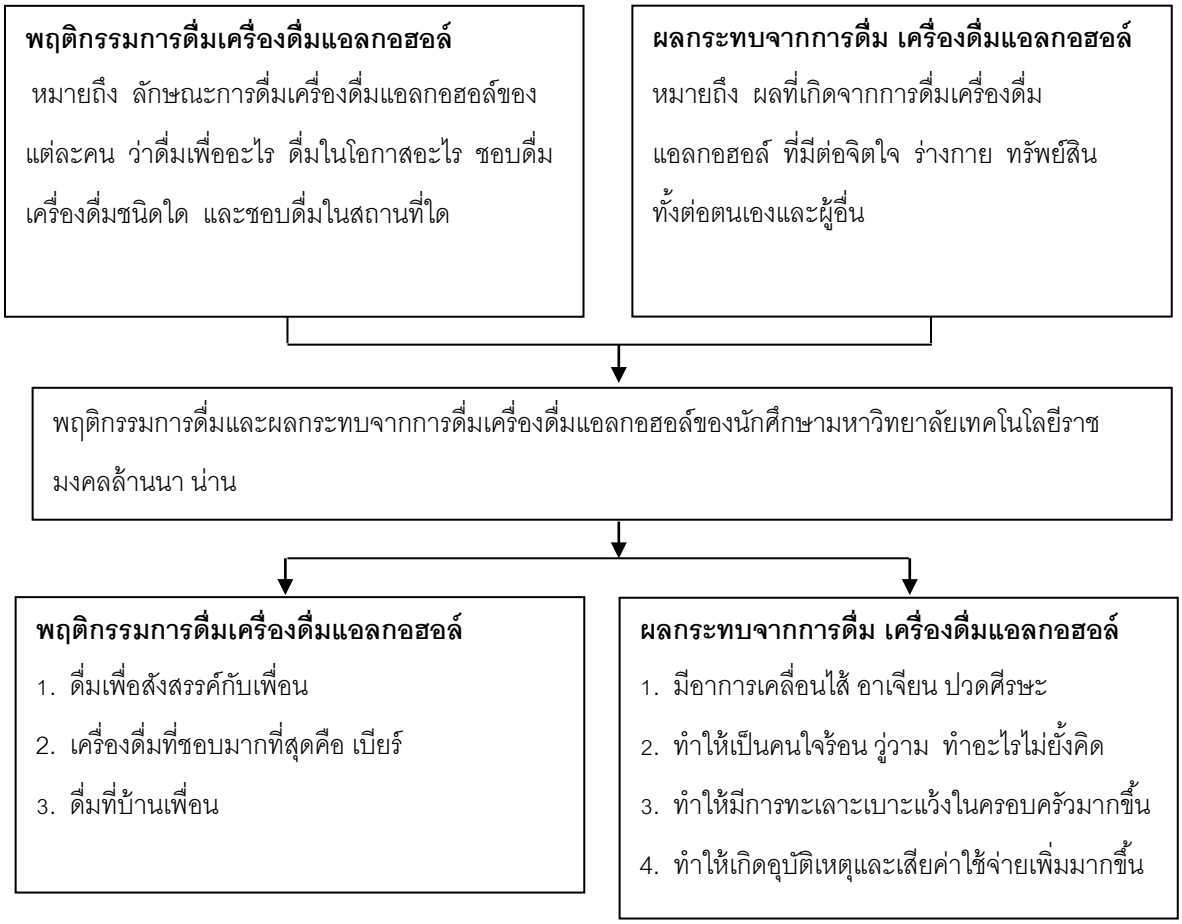

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ที่เรียนระดับปริญญาตรี จำนวน 2,000 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ที่เรียนระดับปริญญาตรี จากคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร โดยการกำหนดโควตา คณะละ 200 คน แล้วเลือกกลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 600 คน แต่ในการเก็บข้อมูลจริงได้ข้อมูลกลับคืนจำนวน 534 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม กำหนดรับแบบสอบถามคืนภายใน 3 สัปดาห์ ระยะเวลาในการเก็บข้อมูลประมาณ 2 เดือน ตั้งแต่เดือน กุมภาพันธ์ ถึงเดือน มีนาคม 2553 และทำการเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนมาทั้งสิ้น 534 ฉบับ จาก 600 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.00

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้น

2. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยการหาค่าร้อยละ

3. วิเคราะห์ข้อมูล เกี่ยวกับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ทางด้านร่างกาย ด้านสังคม และครอบครัว โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสถิติสำเร็จรูป โดยใช้ค่ามาตราส่วนของลิเกิร์ต (Likert Scale) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ระดับความหมาย
4.50- 5.00	มีผลที่เกิดขึ้นมากที่สุด
3.50-4.49	มีผลที่เกิดขึ้นมาก
2.50-3.49	มีผลที่เกิดขึ้นปานกลาง
1.50-2.49	มีผลที่เกิดขึ้นน้อย
1.00-1.49	มีผลที่เกิดขึ้นน้อยที่สุด

ผลการศึกษา

จำนวนนักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 534 คน เป็นเพศชาย 321 คน คิดเป็นร้อยละ 55.00 เพศหญิง 213 คน คิดเป็นร้อยละ 45.00 มีอายุระหว่าง 19-22 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 82.30 นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามส่วนมาก เป็นนักศึกษาที่เรียนอยู่ในชั้นปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 38.30 ผู้ตอบแบบสอบถามมีพฤติกรรมดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 471 คน คิดเป็นร้อยละ 88.40 ไม่ดื่ม 63 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 ความถี่ในการดื่มตอบมากที่สุด คือ 1-2 ครั้งต่อเดือน คิดเป็นร้อยละ 57.57 สถานที่ในการดื่ม พบว่าดื่มที่บ้านเพื่อนมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.34 และดื่มที่บ้านตัวเองน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 8.55 เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่พักอยู่หอพัก จุดประสงค์ในการดื่ม เพื่อสังสรรค์กับเพื่อนมากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริรัฐ (สิริรัฐ สุคันธา, 2550) ประเภทเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มมากที่สุดคือ เบียร์ คิดเป็นร้อยละ 59.19 สอดคล้องกับงานวิจัยของกัลยาณี (กัลยาณีศรีบุระ,2550) ดื่มน้อยที่สุดคือ ไวน์ เนื่องจากเบียร์ เป็นเครื่องดื่มที่หาซื้อได้ง่าย มีขายตามร้านค้าที่อยู่ใกล้ที่พัก และราคาถูก ตรงกับ จักรกฤษณ์ (จักรกฤษณ์ สุขยิ่ง, 2549) ช่วงเวลาในการดื่มแต่ละครั้งไม่ใช่ช่วงเวลาเดียวกัน ผลจากการดื่มพบว่า ทำให้เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 61.43 เนื่องจากเมื่อดื่มแล้วนักศึกษาชอบขับขี่รถจักรยานยนต์ เมื่อร่างกายของคนเราได้รับแอลกอฮอล์เข้าไปแล้ว ทำให้สมองและการทำงานของระบบประสาท รวมทั้งกล้ามเนื้อต่างๆบกพร่อง ตามองไม่ชัดเจน การทำงานของสมองและสายตาไม่สัมพันธ์กัน ตรงกับที่ ทิศนา (ทิศนา แขมมณี, 2549) กล่าวไว้ ค่าใช่จ่ายในการดื่มแต่ละครั้งมากกว่า 120 บาท เพราะเมื่อใครได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วทำให้ใจใหญ่คลักเงินง่าย และต้องซื้อของกินอย่างอื่นมาร่วมด้วย จึงทำให้เสียเงินมากขึ้น

ผลที่เกิดขึ้นทางด้านร่างกาย พบว่า มีผลกระทบในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.25 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีอาการคลื่นไส้ อาเจียน ปวดศีรษะอย่างรุนแรง และเมาค้าง มีผลกระทบมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.67 สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประภัสสร (ประภัสสร สุวรรณบงกช, 2549) อาการดังกล่าวถือว่าเป็นเพียงอาการเริ่มต้นเท่านั้น ซึ่งถ้าปล่อยให้ร่างกายได้รับแอลกอฮอล์เป็นประจำ จะทำให้เกิดโรคที่ร้ายแรง เช่น โรคตับแข็ง ทำให้ถึงแก่ชีวิตได้ และข้อที่นักศึกษาเห็นว่ามีผลกระทบ น้อย ที่สุดคือ สมรรถภาพทางเพศลดลง เฉลี่ย 1.98 อาจเป็นเพราะว่านักศึกษายังอยู่ในวัยรุ่นร่างกายแข็งแรง จึงยังไม่เจอปัญหานี้มากนัก[ตารางที่ 1]

ผลที่เกิดขึ้นทางด้านสังคม พบว่า โดยรวมมีผลกระทบในระดับน้อย ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้กลายเป็นคนใจร้อน วู่วาม ทำอะไรโดยไม่ยั้งคิด มีผลกระทบมากที่สุด เฉลี่ยเท่ากับ 2.40 ตามที่ ทิศนา (ทิศนา แขมมณี, 2549) กล่าวว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์บ่อยๆจะเกิดการเสพติด เมื่อไม่ได้ดื่มจะทำให้หงุดหงิด กระวนกระวาย เกิดประสาทหลอน หวาดระแวง กลัวคนจะมาทำร้าย จำวัน เวลา และบุคคลไม่ได้ ส่วนข้อที่ได้รับผลกระทบน้อยที่สุด คือ ขโมยเงินไปซื้อมาดื่มข่มขู่คนในครอบครัว เฉลี่ย 1.91 เนื่องจากนักศึกษายังไม่มีอาการติดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาก ตอนนี้เป็นพียงการดื่มเพื่อความสนุกสนาน และสังสรรค์กับเพื่อนเท่านั้น [ตารางที่ 2]

ผลที่เกิดขึ้นทางด้านครอบครัว พบว่า โดยรวมมีผลกระทบอยู่ในระดับน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ข้อที่มีระดับผลกระทบมากที่สุด คือทำให้มีการทะเลาะเบาะแวงในครอบครัวบ่อยขึ้น เฉลี่ย 2.22 เป็นเพราะเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วทำให้ร่างกายอ่อนแอ สุขภาพไม่ดี ไม่สามารถทำงานได้ตามปกติ ค่าใช้จ่ายในบ้านสูงขึ้น ครอบครัวไม่มีความสุข บางครอบครัวต้องเกิดการแตกแยก ทำให้เกิดปัญหาในสังคมมากมาย ทิศนา (ทิศนา แขมมณี, 2549) ส่วนข้อที่มีผลกระทบทางสังคมน้อยที่สุดคือ ขับรถในขณะเมา ทำร้ายร่างกาย เฉลี่ย 1.88 เป็นเพราะนักศึกษายังอยู่ในวัยเรียนไม่ดื่มจนเมาไม่รู้ตัวรวมทั้งมีกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยบังคับอยู่ จึงต้องระมัดระวังเพื่อไม่ให้ถูกลงโทษ [ตารางที่ 3]

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ด้านร่างกาย

ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\bar{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ท่านเคยเป็นโรคกระเพาะอาหารเพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.40	1.28	น้อย
2. ท่านเคยอาเจียนเป็นเลือดสีดำปนแดงหรือถ่ายอุจาระสีดำเป็นมันและมีกลิ่นคาว โดยที่ไม่ได้รับประทานยาบำรุงเลือด	2.08	1.20	น้อย
3. ท่านมีอาการเบื่ออาหารเนื่องจากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.52	1.17	ปานกลาง
4. ท่านมีอาการคลื่นไส้อาเจียน ปวดศีรษะอย่างมากหรือมีอาการเมาค้างหลังการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.67	1.29	ปานกลาง
5. ท่านเคยมีอาการเมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างหนัก	2.07	1.25	น้อย
6. ท่านเอะอะอาละวาดหรือทำลายทรัพย์สินเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.03	1.20	น้อย
7. ท่านเคยขาดเรียนอันเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.09	1.15	น้อย
8. ท่านเคยพยายามเลิกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แต่ไม่สำเร็จ	2.71	1.20	น้อย
9. สุขภาพร่างกายท่านทรุดโทรมลงเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.52	1.17	ปานกลาง
10. สมรรถภาพทางเพศของท่านลดลงเนื่องจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1.98	1.10	น้อย
รวม	**2.25**	**1.20**	**น้อย**

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ด้านสังคม

ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\overline{X}$	S.D.	แปลค่า
1. ท่านแสดงอารมณ์หงุดหงิดหรือโมโหผู้อื่นง่าย	2.31	1.22	น้อย
2. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้ท่านกลายเป็นคนใจร้อน วู่วาม ทำอะไรโดยไม่ยั้งคิด	2.40	1.24	น้อย
3. ท่านเคยมีความรู้สึกหดหู่ หรือซึมเศร้า ไม่อยากทำอะไร หรือพูดกับใคร	2.25	1.19	น้อย
4. ท่านเคยมีปัญหาด้านอารมณ์จากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จนต้องไปหรือมีผู้พาไปพบแพทย์หรือคลินิกสุขภาพจิต	2.02	1.13	น้อย
5. ท่านทำทุกวิธีเพื่อให้ได้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เช่น ขโมยเงินไปซื้อมาดื่ม ข่มขู่คนในครอบครัว	1.19	1.08	น้อย
6. ท่านไม่เคยสนใจดูแลตัวเองเพราะใช้เวลาไปกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1.99	1.11	น้อย
7. ท่านเคยรู้สึกว่าตัวเองไม่มีคุณค่า หรือเคยคิดตำหนิตัวเอง	2.10	1.15	น้อย
8. ท่านรู้สึกเป็นทุกข์จากปัญหาทั้งทางร่างกายและจิตใจที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.10	1.15	น้อย
9. ท่านรู้สึกอายหรือไม่ต้องการให้คนอื่นรู้ว่าท่านดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นประจำ	1.91	1.12	น้อย
10. ท่านเคยมีอาการหลงลืมหรือจำไม่ได้ว่าทำอะไรไปบ้างหลังจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.15	1.15	น้อย
รวม	**2.11**	**1.15**	**น้อย**

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ด้านครอบครัว

ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	$\overline{X}$	S.D.	แปลค่า
1. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้มีการทะเลาะเบาะแว้งในครอบครัวบ่อยขึ้น	2.22	1.26	น้อย
2. ท่านเคยหรือมีผู้บอกว่าท่านเคยใช้คำพูดที่ไม่สุภาพหรือรุนแรงกับสมาชิกในครอบครัว	2.11	1.16	น้อย
3. บุคคลในครอบครัวของท่านรู้สึกเสียใจ ร้องไห้ หรือมีอาการซึมเศร้าเพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่าน	2.10	1.19	น้อย
4. สมาชิกในครอบครัวของท่านเคยแสดงความรังเกียจหรือตำหนิเกี่ยวกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่าน	2.04	1.14	น้อย
5. สัมพันธภาพระหว่างครอบครัวของท่านกับญาติพี่น้องไม่ค่อยดีเพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่าน	1.98	1.12	น้อย
6. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของท่านทำให้สมาชิกในครอบครัวรู้สึกอายที่จะไปพูดคุยหรือทำกิจกรรมในชุมชนร่วมกับท่าน	1.99	1.13	น้อย
7. ท่านมีเวลาให้กับครอบครัวหรือร่วมกิจกรรมในครอบครัวน้อยเพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1.96	1.10	น้อย
8. ท่านมีปัญหาหนี้สินหรือรายได้ไม่พอใช้จ่ายเพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	1.95	1.12	น้อย
9. ประสิทธิภาพในการเรียนของท่านลดลงเพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์	2.08	1.12	น้อย
10. ท่านเคยถูกตำรวจจับหรือถูกกักขังตัวไว้เพราะการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้วทำผิดกฎหมาย เช่น ขับรถในขณะเมา, ก่อเหตุทะเลาะวิวาท ทำร้ายร่างกาย ฯลฯ	1.88	1.11	น้อย
รวม	**2.03**	**1.15**	**น้อย**

สรุป

นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถามเป็นนักศึกษาชายมากกว่านักศึกษาหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.00 : 45.00 มีอายุระหว่าง 19-22 ปี ร้อยละ 82.30 กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 มากที่สุด ร้อยละ 38.30 นักศึกษาส่วนมากดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คิดเป็นร้อยละ 88.40 ความถี่ในการดื่ม 1-2 ครั้งต่อเดือน สถานที่ในการดื่มส่วนมากจะดื่มที่บ้านเพื่อน จุดประสงค์ในการดื่ม ดื่มเพื่อสังสรรค์กับเพื่อนมากที่สุด เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่นิยมดื่มมากที่สุด คือ เบียร์ ผลจากการดื่ม ทำให้เกิดอุบัติเหตุมากที่สุด ค่าใช้จ่ายในการดื่มแต่ละครั้ง มากกว่า 120 บาท

ผลที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ของนักศึกษา ทางด้านร่างกาย พบว่าทำให้มีอาการคลื่นไส้อาเจียน ปวดหัวอย่างรุนแรงรวมทั้งมีอาการเมาค้าง มากที่สุด เฉลี่ย 2.67

ผลที่เกิดขึ้นทางด้านสังคม ทำให้เป็นคนใจร้อน วู่วาม ทำอะไรไม่ยั้งคิด มากที่สุดเฉลี่ย 2.40 ส่วนผลกระทบทางด้านครอบครัวนั้น พบว่า เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แล้ว ทำให้มีการทะเลาะเบาะแวงในครอบครัวบ่อยขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด เฉลี่ย 2.22

ผลที่เกิดขึ้นจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา แสดงให้เห็นว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อตัวนักศึกษาทุกด้าน ถึงแม้ว่าแต่ละด้านจะมีผลที่เกิดขึ้นน้อย อาจจะเป็นเพราะระยะเวลาในการดื่มยังไม่นานนักศึกษาอายุยังน้อยผลที่เกิดขึ้นต่อร่างกายจึงมีผลกระทบน้อย ส่วนทางด้านสังคมนั้นนักศึกษามีสังคมเฉพาะในกลุ่มนักศึกษาและในด้านครอบครัว นักศึกษาส่วนใหญ่จะพักหอพักผลที่เกิดขึ้นด้านครอบครัวจึงมีน้อย แต่ข้อมูลดังกล่าวถือว่าเป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปใช้เพื่อแก้ไขปัญหา โดยต้องใช้ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา ผู้ปกครอง รวมทั้งเจ้าของหอพัก ในการดูแลนักศึกษา ให้มีการสอดส่องดูแลไม่ให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือดื่มน้อยลง ทำให้ลดผลกระทบได้ในระดับหนึ่ง นักศึกษาจะมีความปลอดภัยในการใช้ชีวิตมากขึ้น ทำให้ตั้งใจเรียน จะประสบผลสำเร็จในการเรียนตามที่วางไว้

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ให้คณาจารย์เอาใจใส่ดูแล แนะนำให้นักศึกษามีพฤติกรรมการดื่มน้อยลง และเลิกไปในที่สุด โดยเฉพาะนักศึกษาหญิง ที่มีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากขึ้น

2. ไม่ควรไปดื่มที่บ้านคนอื่น แนะนำว่าถ้าจะดื่มก็ควรดื่มที่บ้านตัวเองพอเมาแล้วจะได้นอนหลับ ไม่ต้องขับขี่รถจะได้ไม่เกิดอุบัติเหตุ แต่อย่าดื่มบ่อย

3. ผู้ปกครองควรตรวจสอบค่าใช้จ่ายของลูกด้วย ถ้าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็นก็ควรแนะนำตักเตือน

4. ทางมหาวิทยาลัยควรให้มีการตรวจสุขภาพของนักศึกษาทุกระดับชั้น ทุกปี เพราะในปัจจุบันให้มีการตรวจสุขภาพเฉพาะนักศึกษาชั้นปีที่ 1 เท่านั้น เพราะโรคที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์นั้น จะค่อยๆสะสมไปเรื่อยๆ อาจจะเป็นโรคที่ร้ายแรงแบบไม่รู้ตัว ถ้ามีการตรวจสุขภาพทุกปีจะได้ทราบและรักษาได้ทัน

5. เมื่อมีการจัดงานต่างๆ ไม่ควรนำเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มารับแขก ควรให้บริการเฉพาะน้ำดื่มธรรมดาเท่านั้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างมากกว่านี้ และวิจัยกลุ่มตัวอย่างจากแหล่งชุมชนต่างๆรวมทั้งบุคคลในวัยทำงานด้วย

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณนักศึกษาที่ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถาม ทำให้ได้ข้อมูลมาทำการวิจัยในครั้งนี้ และขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่สนับสนุนทุนวิจัย พร้อมทั้งบุคลากรที่อำนวยความสะดวกในการเบิกจ่ายงบประมาณ จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กัลยาณี ศรีบุระ. 2550. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของผู้บริโภคในเขตเทศบาลนครขอนแก่นจังหวัดขอนแก่น. รายงานการศึกษาอิสระ ปริญญาเศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์ธุรกิจบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

จักรกฤษณ์ สุขยิ่ง. 2549. “พิษภัยของแอลกอฮอล์ : ส่วนเด็กโต” สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 27: 172-192.

ทิศนา แขมมณี. 2549. “พิษภัยของแอลกอฮอล์ : ส่วนเด็กเล็กและเด็กกลาง” สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน. 27 : 165-170.

ประภัสสร สุวรรณบงกช. 2549. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบุคลากรสาธารณสุข จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ไพบูลย์ สุริยวงศ์. 2549. ตำราระบาดวิทยาอุบัติเหตุจราจร. กรุงเทพฯ : โฮลิสติก พับลิชชิ่ง.

สิริรัฐ สุคันธา และคณะ. 2550. ศึกษาพฤติกรรมการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของประชาชนใน จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ. 2549. ความคิดเห็นต่อการงดเหล้าเข้าพรรษา กรณีตัวอย่างประชาชนอายุ 18-60 ปีในเขตกรุงเทพมหานคร (ONLINE) http://www.stopdrink.com , วันที่เปิดข้อมูล (29 เม.ย. 2552).

รูปแบบการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

A Model of English Proficiency Development for Thai Osteopathy Service Business in Muang District, Nan Province

มินตรา ไชยชนะ[1*] จุไรรัตน์ สวัสดิ์[1] และ เสน่ห์ สวัสดิ์[1]

Mintra Chaichana,[1*] Churairat Sawad[1] and Sanae Sawad[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและศึกษาผลการใช้รูปแบบพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน การวิจัยแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ 1. สำรวจข้อมูลความต้องการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษ 2. สร้างรูปแบบพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษ 3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ พนักงานนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน จำนวน 50 คน ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ เครื่องมือที่ใช้ในการสำรวจ ได้แก่แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับความต้องการพัฒนาการใช้ภาษาอังกฤษ แผนการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและฝึกบทบาทสมมติ แบบสัมภาษณ์หลังฝึกอบรม การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้ค่าความถี่และร้อยละ สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1. พนักงานนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน มีความต้องการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษทุกทักษะ โดยทักษะด้านการฟัง-การพูด มีความต้องการมากที่สุด ด้านเนื้อหามีความต้องการพัฒนาด้านคำศัพท์ และสำนวน 2. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษที่ต้องการได้แก่การอบรมเชิงปฏิบัติการ และการฝึกบทบาทสมมติโดยจำลองจากเหตุการณ์จริง 3. ผลการพัฒนาศักยภาพพบว่าพนักงานบริการนวดแผนไทยได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทยตรงกับความต้องการ และได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมอบรม ไปใช้ในการสื่อสาร และกล้าพูดคุยกับชาวต่างชาติมากขึ้น

คำสำคัญ : รูปแบบการพัฒนาศักยภาพ ภาษาอังกฤษ งานบริการนวดแผนไทย

Abstract

The purposes of this research were to construct and study the result of the model of English proficiency development for Thai osteopathy business service in Muang District, Nan province. This research was divided into 3 periods; 1. survey the need of English proficiency development. 2. construct a model of English proficiency development. 3. study the result of using the model of English proficiency development. The subjects of this study were purposively sampling of 50 Thai osteopaths. A questionnaire and a structured interview concerning the needs of English proficiency development, workshop training plan, role play practice lesson were used. Qualitative data were analyzed by content analysis while quantitative data were statistically analyzed to find frequencies and percentages.

It was found that 1. Thai osteopaths in Muang District, Nan province needed to improve all English skills, especially speaking and listening. In term of content areas, vocabularies and basic expressions were needed to develop. 2. They preferred the workshop training model and role play practice. 3. The result of potential development of English was found that the Thai masseurs who were taught English for Thai osteopaths gained the knowledge with their needs and could use it for communication and promote their confidence.

Keywords: A Model of English Proficiency Development, English, Thai Osteopathy

[1] สาขาศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน 55000

[1] Department of Liberal Arts. Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Lanna Nan, 55000, Thailand

* Corresponding anther. Email : tin_mint@hotmail.com

บทนำ

การนวดแผนไทย เป็นหนึ่งในภูมิปัญญาด้านการแพทย์แผนไทย สังคมไทยในอดีตมีการถ่ายทอดภูมิปัญญาไทยวิชาการนวดแผนไทยตามบรรพบุรุษหรือคนในตระกูลเดียวกัน การนวดแผนไทยเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์โดยอาศัยการสัมผัสอย่างมีหลักการระหว่างผู้ให้การรักษาและผู้รับการรักษา การนวดแผนไทยจะส่งผลโดยตรงต่อร่างกายและจิตใจตั้งแต่การทำให้เกิดการไหลเวียนของเลือดลม กล้ามเนื้อผ่อนคลาย รักษาอาการปวดเมื่อยตามร่างกาย อาการฟกช้ำ เคล็ด ขัดยอก จนกระทั่งสามารถช่วยให้สุขภาพดี จิตใจสดชื่นและผ่อนคลายได้อย่างดี ปัจจุบันการนวดแผนไทยนับว่ามีความสำคัญ และเป็นที่ยอมรับทั้งในประเทศและต่างประเทศ

การนวดแผนไทยมีวิวัฒนาการสืบทอดมาอย่างยาวนานต่อเนื่องจากสมัยกรุงศรีอยุธยาจนถึงปัจจุบัน จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่บันทึกเรื่องราวเกี่ยวกับการนวดแผนไทยที่เก่าแก่ที่สุด คือศิลาจารึกสมัยสุโขทัยที่ขุดพบในป่ามะม่วง ซึ่งตรงกับสมัยพ่อขุนรามคำแหง ได้จารึกรูปแบบการรักษาโรคด้วยการนวดไว้ ต่อมาในสมัยอยุธยามีหลักฐานที่ปรากฏอย่างชัดเจนเกี่ยวกับการนวดแผนไทย ในปี พ.ศ. 1998 ในรัชสมัยของสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถมีพระราชกฤษฎีกาแบ่งหน้าที่ของแพทย์ตามความชำนาญเฉพาะทางโดยแยกเป็นกรมต่างๆ เช่น กรมการแพทย์ กรมหมอยา กรมหมอกุมาร กรมหมอนวด เป็นต้น นอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดศักดินาและยศตำแหน่งเป็นหลวง ขุน หมื่น พัน และครอบครองที่นาตามยศและศักดินาที่ดำรงตำแหน่งอยู่ ดังปรากฏอยู่ในกฎหมาย “นาพลเรือน" ต่อมาในรัชสมัยของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเป็นยุคที่การนวดแผนไทยรุ่งเรืองมาก โดยปรากฏในจดหมายเหตุของราชทูตจากประเทศฝรั่งเศสชื่อ ลา ลู แบร์ ในปีพ.ศ. 2230 ว่า “ในกรุงศรีสยามนั้น ถ้าใครป่วยไข้ลง ก็เริ่มทำเส้นสายยืด โดยให้ผู้ชำนาญทางนี้ขึ้นไปบนร่างกายของคนไข้แล้วใช้เท้าเหยียบ กล่าวกันว่าหญิงมีครรภ์มักใช้ให้เด็กเหยียบเพื่อให้คลอดบุตรง่ายไม่พักเจ็บ ปวดมาก” (กัญจนา ดีวิเศษ และคณะ, 2544)

ปัจจุบันอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมที่มีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย ซึ่งการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้เข้าสู่ประเทศมากกว่ารายได้จากการส่งออกสินค้าประเภทอื่นๆ นับว่าอุตสาหกรรมท่องเที่ยวมีบทบาทในการพัฒนาประเทศ มีการกระจายรายได้สู่ภูมิภาค ก่อให้เกิดการจ้างงานหมุนเวียนเงินตราในระบบเศรษฐกิจและสร้างชื่อเสียงให้กับประเทศ ธุรกิจนวดแผนไทยเป็นอีกธุรกิจหนึ่งที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐบาลในการสร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับแรงงานท้องถิ่น ผู้ประกอบการ โดยส่งเสริมให้ธุรกิจนวดแผนไทยสามารถเพิ่มมูลค่าทางสินค้า (Value Added) มุ่งเน้นว่าการปรับปรุงและการพัฒนาธุรกิจนวดแผนไทยให้สามารถสร้างรายได้ให้แก่ระบบเศรษฐกิจในท้องถิ่น สามารถเพิ่มการนำเข้าเงินตราจากต่างประเทศและเพิ่มมูลค่าทางการตลาด จากปัจจัยที่เอื้ออำนวยในด้านต่างๆ จึงทำให้ธุรกิจนวดแผนไทยในปัจจุบันมีการขยายตัวอย่างรวดเร็วเพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว สถานประกอบการแต่ละแห่งต่างก็ใช้กลยุทธ์ด้านต่างๆ เพื่อเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาด จึงทำให้ธุรกิจนวดแผนไทยเข้าสู่ภาวะการแข่งขันสูงขึ้น ดังนั้นสถานประกอบการจึงมีความจำเป็นที่จะต้องเพิ่มศักยภาพด้านต่างๆ เพื่อให้ธุรกิจสามารถดำเนินกิจการต่อไปได้

จังหวัดน่านก็เป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่ยังคงวัฒนธรรมท้องถิ่นอันงดงาม ทำให้เหล่าบรรดานักท่องเที่ยวทั้งในและต่างประเทศให้ความสนใจและหลั่งไหลเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในจังหวัดน่านเพิ่มมากขึ้น ธุรกิจการท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจที่เพิ่มรายได้ให้กับจังหวัดน่าน หนึ่งในธุรกิจการท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้กับจังหวัดน่านที่มีแนวโน้มในการเจริญเติบโตคือธุรกิจงานบริการนวดแผนไทย ซึ่งในอนาคตคาดว่าจะมีสถานบริการนวดแผนไทยเปิดบริการเพิ่มมากขึ้นเป็นจำนวนมาก และยังสามารถนำไปใช้ในการสนับสนุนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงควรที่จะต้องทำการศึกษาศักยภาพที่จำเป็นในธุรกิจงาน

บริการนวดแผนไทยในจังหวัดน่าน เพื่อนำผลที่ได้ไปปรับปรุงธุรกิจงานบริการจากเดิมที่มีขนาดเล็กที่ทำขึ้นภายในครอบครัวให้เป็นธุรกิจงานบริการนวดที่มีมาตรฐานสำหรับรองรับนักท่องเที่ยวที่เข้ามาในจังหวัดน่าน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. สร้างรูปแบบพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน
2. ศึกษาผลการใช้รูปแบบพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษ สำหรับงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ พนักงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่พนักงานนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ ซึ่งผ่านการขึ้นทะเบียนกับศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัดน่านแล้ว จำนวน 50 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ซึ่งเป็นคำถามปลายปิดและปลายเปิด ลักษณะคำถามประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้พื้นฐานด้านภาษาอังกฤษ จำนวนครั้งในการเข้าร่วมอบรมภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานบริการนวดแผนไทย
2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความต้องการใช้ภาษาอังกฤษด้านการสื่อสารของพนักงานบริการนวดแผนไทย เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน 4 ข้อ ลักษณะข้อคำถามเป็นข้อมูลเกี่ยวกับจำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาใช้บริการนวดแผนไทย ประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาในด้านการสื่อสาร ประเด็นคำถามเกี่ยวข้องกับความต้องการพัฒนาทักษะด้านการสื่อสารของพนักงานบริการนวดแผนไทย รูปแบบการพัฒนาที่ต้องการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. คณะผู้วิจัยได้นัดหมายกับกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอเก็บข้อมูลงานวิจัยในวันที่ 14 กันยายน 2556 ณ ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงาน จังหวัดน่าน โดยใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลทั่วไป และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลความต้องการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร โดยใช้อุปกรณ์ในการบันทึกภาพและบันทึกเสียงในการเก็บข้อมูล
2. นำผลการสำรวจความต้องการในการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษ ของพนักงานบริการนวดแผนไทย มาเป็นข้อมูลในการสร้างรูปแบบการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษ อันได้แก่ การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและฝึกบทบาทสมมติ
3. นำรูปแบบที่ได้ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้แก่พนักงานบริการนวดแผนไทยที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ
4. ภายหลังการฝึกอบรมตามรูปแบบที่สร้างขึ้นแล้ว คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อประเมินผล ติดตามผลของพนักงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ถึงประโยชน์ที่ได้รับจากการอบรมในครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงคุณภาพ และข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้

1. ข้อมูลเชิงปริมาณ คือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ และ ร้อยละ

2. ข้อมูลเชิงคุณภาพ ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสังเกต การแสดงความคิดเห็นต่างๆ การอภิปรายและข้อเสนอแนะของพนักงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน โดยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เนื้อหาและสรุปความ

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไปของพนักงานบริการนวดแผนไทย ในเขต อ.เมือง จ.น่าน ที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 86 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 14

2. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอายุ 25 - 30 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 76 รองลงมาอายุมากกว่า 30 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18 และน้อยที่สุดอายุต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 6

3. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 52 รองลงมาจบการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30 และจบการศึกษาระดับอุดมศึกษามีจำนวนน้อยที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 18

4. ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เข้าอบรมภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานบริการนวดแผนไทยเป็นครั้งแรก จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 46 รองลงมาคือผู้ที่ไม่เคยเข้าร่วมอบรมภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานนวดแผนไทย จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 34 และน้อยที่สุดคือผู้ที่เข้าร่วมอบรมภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานนวดแผนไทยมากกว่า 1 ครั้ง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20

5. จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างพนักงานนวดเกี่ยวกับความต้องการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ พบว่า

5.1 กลุ่มตัวอย่างต้องการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการทักทาย เพราะการทักทายเป็นสิ่งสำคัญที่สุดที่จะช่วยสร้างความประทับใจให้กับลูกค้าเมื่อก้าวเข้ามาในร้าน และการทักทายเป็นการสร้างปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อลูกค้าที่เข้ารับบริการการนวด

5.2 กลุ่มตัวอย่างต้องการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับสำนวนภาษาอังกฤษที่ใช้ในการเชื้อเชิญให้ใช้บริการ และสอบถามความต้องการของลูกค้าเกี่ยวกับการนวดว่า ลูกค้าต้องการนวดประเภทใด อาทิ การนวดตัว การนวดฝ่าเท้า การนวดน้ำมัน เป็นต้น เพื่อตอบสนองความต้องการของลูกค้าให้ได้มากที่สุด

5.3 กลุ่มตัวอย่างต้องการอบรมภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการบอกข้อมูลเกี่ยวกับชนิดของบริการนวดแผนไทย เช่น นวดหัว นวดไหล่ นวดตัว นวดเท้า นวดสมุนไพร เป็นสิ่งที่พนักงานนวดแผนไทยต้องสามารถสื่อสารได้ เพราะผู้ให้บริการจะทักทายลูกค้าและถามความต้องการของลูกค้าว่าต้องการรับบริการนวดประเภทใด และก่อนที่ผู้ใช้บริการนั้นจะตกลงรับการนวดนั้น ต้องมีการตกลงราคาระหว่างผู้ให้บริการและผู้ใช้บริการเพื่อความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกัน

5.4 กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นว่า ก่อนการให้บริการนวดแผนไทยแก่ลูกค้านั้น พนักงานนวดแผนไทยควรให้ลูกค้าชาวต่างชาติเตรียมตัวก่อนที่จะรับการนวดเพื่อความสะดวกในการให้บริการและใช้บริการการนวดแผนไทย เช่นการให้คำแนะนำลูกค้าก่อนให้บริการนวด

5.5 กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นว่า การบริการนวดจำเป็นต้องมีการสื่อสารภาษาอังกฤษกับลูกค้าให้เปลี่ยนท่าในการนวดบ้าง เพื่อความสะดวกสบายของผู้ให้บริการนวด ผู้ให้บริการควรรู้จักที่จะสนทนาเกี่ยวกับการเปลี่ยนอิริยาบถตามที่ต้องการ นอกจากนี้ผู้ให้บริการนวดควรรู้สำนวนภาษาอังกฤษเพื่อการสอบถามความรู้สึกของลูกค้าหลังใช้บริการว่ามีความรู้สึกอย่างไรบ้าง

5.6 กลุ่มตัวอย่างแสดงความเห็นว่า หลังจากให้บริการนวดแผนไทยแก่ชาวต่างชาติแล้ว ควรกล่าวขอบคุณและการกล่าวอำลา รวมทั้งการเชิญชวนให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีกในโอกาสหน้า และการกล่าวอำลากับลูกค้า นอกจากนี้การพูดคุยทางโทรศัพท์กับลูกค้าที่ต้องการรับบริการก็มีปัญหาในการสื่อสาร เพราะพนักงานบริการนวดแผนไทยฟังและพูดโต้ตอบกับชาวต่างชาติไม่ได้ เมื่อลูกค้าต้องการจองเวลาเข้ารับบริการนวดแผนไทย หรือสอบถามเส้นทางไปที่ร้าน

จากที่ได้สัมภาษณ์และทราบถึงความต้องการพัฒนาภาษาอังกฤษจากพนักงานนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่านแล้ว ทางคณะผู้วิจัยจึงได้ประชุมปรึกษาหารือเพื่อสร้างรูปแบบการฝึกอบรมภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานนวดแผนไทย โดยรูปแบบการพัฒนาประกอบด้วยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและฝึกบทบาทสมมติ และจัดหาวิทยากรทั้งชาวไทยและชาวต่างชาติเพื่อให้ความรู้แก่พนักงาน และได้ดำเนินการฝึกอบรมการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษสำหรับพนักงานบริการนวดแผนไทย ระหว่างวันที่ 20 กรกฎาคม 2556 – 4 สิงหาคม 2556 ณ ชมรมรักษ์นวดไทย จังหวัดน่าน

หัวข้อที่ฝึกอบรมมีดังต่อไปนี้ การทักทาย (Greeting) การเชิญชวนให้ใช้บริการนวดแผนไทย การสอบถามข้อมูลและการแนะนำบริการนวดแผนไทย การสอบถามความต้องการใช้บริการของลูกค้า การถามและตอบเกี่ยวกับค่าบริการนวด การต่อรองราคา การให้คำแนะนำแก่ลูกค้าก่อนให้บริการนวดแผนไทย คำสั่งที่ใช้ในการให้บริการนวดแผนไทย การถามและตอบเกี่ยวกับความรู้สึกของลูกค้า การพูดคุยเกี่ยวกับสุขภาพของลูกค้า การพูดถึงประโยชน์ของการนวดแผนไทย การขอต่อเวลารับบริการนวดแผนไทยการนัดหมายเวลาให้ลูกค้ากลับมาใช้บริการอีก

หลังจากพนักงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ได้เข้าร่วมโครงการอบรบการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษแล้ว คณะผู้วิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลการอบรมภาษาอังกฤษโดยการสังเกตการณ์และการปฏิบัติงานจริง ณ ชมรมรักษ์นวดไทย จังหวัดน่าน ถึงประโยชน์ที่พนักงานบริการนวดแผนไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่านได้รับ พบว่าพนักงานบริการนวดแผนไทยได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทยตรงกับความต้องการ และได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมอบรม ไปใช้ในการสื่อสารเมื่อมีชาวต่างชาติมาเข้ารับบริการนวดแผนไทยในร้าน และกล้าที่จะพูดกับชาวต่างชาติมากขึ้น และยังพบอีกว่าลูกค้าชาวต่างชาติ มีความประทับใจที่พนักงานบริการนวดแผนไทยสามารถสื่อสารด้วยภาษาอังกฤษได้บ้างและได้กลับเข้ารับบริการเป็นครั้งที่สองมากกว่า ร้อยละ 50 นอกจากนี้ยังพบปัญหาในการใช้ภาษาอังกฤษที่ไม่สามารถโต้ตอบได้อย่างฉับพลันเพราะต้องใช้เวลาในการคิดคำศัพท์และประโยคอยู่บ้าง แต่ท้ายที่สุดแล้วก็สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสารทั้ง 2 ฝ่าย นอกจากการนำความรู้ที่ได้รับไปพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษด้านการสื่อสารแล้ว พนักงานบริการนวดแผนไทย ยังได้นำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปประยุกต์ใช้ในด้านอื่นๆ ในชีวิตประจำวัน เช่น สามารถสื่อสารขั้นพื้นฐานในสถานการณ์ต่างๆ และสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับชาวต่างชาติได้ สำหรับรูปแบบของการจัดโครงการ พนักงานบริการนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ได้กล่าวว่า วัน เวลาและสถานที่ที่จัดการอบรมมีความเหมาะสม เนื่องจากตรงกับวันเสาร์ อาทิตย์ และสถานที่ที่จัดการอบรม ณ ชมรมรักษ์นวดไทยก็สะดวกในการเดินทาง

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาพบว่าพนักงานบริการนวดแผนไทยต้องการพัฒนาทักษะการสื่อสารทางด้านการฟังและพูด ซึ่งมีความจำเป็นในการใช้สื่อสารกับชาวต่างชาติที่เข้ารับบริการนวด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อารี จังสถิตย์กุล (2531) ที่ได้วิเคราะห์ความต้องการในการใช้ภาษาอังกฤษของคนขับรถรับจ้างในกรุงเทพมหานคร เกี่ยวกับปริมาณความต้องการใช้ ทักษะที่ใช้และวัตถุประสงค์ในการใช้ภาษาอังกฤษของคนขับรถรับจ้าง นอกจากนี้ยังศึกษาถึงปัญหาในการสื่อสารกับชาวต่างประเทศ จากการวิจัยพบว่าคนขับรถรับจ้างมีความต้องการใช้ทักษะฟัง-พูด มากที่สุดและต้องการปรับปรุงทักษะการพูด วัตถุประสงค์ในการใช้ภาษาอังกฤษที่ต้องการมากที่สุดของคนขับรถรับจ้าง คือการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยวให้แก่นักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศ สามารถใช้ภาษาอังกฤษในธุรกิจโรงแรมได้ปานกลาง ซึ่งเป็นระดับที่ใช้ได้ทั่วๆ ไป และสอดคล้องกับวิรัช ประวันเตา (2545) ที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรวบรวมความรู้ภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้าและพิสูจน์ความรู้ภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้าที่มีการใช้อยู่ในปัจจุบัน ตลอดจนเพื่อเผยแพร่ความรู้ภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้า ผลการวิจัย พบว่าหมอนวดส่วนมากจะประสบกับปัญหาเกี่ยวกับการสื่อสาร (ฟัง พูด อ่าน เขียน) ของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติที่เข้ามาใช้บริการนวดฝ่าเท้า เพราะขาดทักษะด้านการสื่อสารในภาษาอังกฤษ ส่วนใหญ่หมอนวดมีความต้องการพัฒนาทักษะของตนเอง เช่น การพูดแนะนำตัวเอง การกล่าวสวัสดี การเรียนรู้คำศัพท์เกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้า เช่น กรุณาถอดรองเท้า เปลี่ยนเสื้อผ้าตามลำดับ เป็นไปในทางเดียวกันกับ มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และ นภัสสร สุวรรณประกร (2548) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่าการใช้ภาษาอังกฤษในด้านการสื่อสารของพนักงานธุรกิจงานบริการนวดสปา ธุรกิจการเสริมสวย นวดแผนไทย ต้องใช้ภาษาในด้านการสื่อสาร และปัญหาที่พนักงานประสบมากที่สุดก็คือการสื่อสารภาษาอังกฤษ เพราะงานบริการมักจะมีนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติเข้ามาใช้บริการจึงต้องจำเป็นต้องมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับภาษา เช่น อังกฤษ จีน กัมพูชา และญี่ปุ่น และยังสอดคล้องงานวิจัยของ ชูสิมา พนมศักดิ์ (2549) ที่ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้ประกอบอาชีพนวดแผนไทยต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคที่มีผู้ประกอบอาชีพนวดแผนไทยต้องเผชิญเป็นอันดับแรก คือปัญหาด้านการสื่อสารระหว่างการปฏิบัติงานในกรณีที่มีผู้มาใช้บริการที่เป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติมักมีปัญหาด้านการสื่อสารที่คนส่วนใหญ่ไม่สามารถสื่อสารกับนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติได้

จากการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลภายหลังการอบรมภาษาอังกฤษ ของพนักงานบริการนวดแผนไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่านได้รับ พบว่าพนักงานบริการนวดแผนไทยได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทยตรงกับความต้องการ และได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมอบรม ไปใช้ในการสื่อสารเมื่อมีชาวต่างชาติมาเข้ารับบริการนวดแผนไทยในร้าน และกล้าที่จะพูดกับชาวต่างชาติมากขึ้น และมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุนีตา โฆษิตชัยวัฒน์ (2556) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ความรู้ด้านกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษและทักษะสังคมสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร พบว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักศึกษาหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อหลักสูตรฝึกอบรมโดยภาพรวมในระดับมากที่สุด

สรุป

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า 1. พนักงานนวดแผนไทย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน มีความต้องการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาอังกฤษทุกทักษะ โดยทักษะด้านการฟัง-การพูด มีความต้องการมากที่สุด ด้านเนื้อหามีความต้องการ

พัฒนาด้านคำศัพท์ และสำนวน 2. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษที่ต้องการได้แก่การอบรมเชิงปฏิบัติการและการฝึกบทบาทสมมติโดยจำลองจากเหตุการณ์จริง 3. ผลการพัฒนาศักยภาพพบว่าพนักงานบริการนวดแผนไทยได้รับความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทยตรงกับความต้องการ และได้นำความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมอบรม ไปใช้ในการสื่อสาร และกล้าพูดคุยกับชาวต่างชาติมากขึ้น ดังนั้นหน่วยงานของรัฐและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมโครงการอบรมภาษาอังกฤษที่เหมาะสมให้กับพนักงานบริการนวดแผนไทยเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวที่มากขึ้นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. จากการศึกษาค้นคว้าพบว่า พนักงานบริการนวดแผนไทยในเขตอำเภอเมือง จังหวัดน่าน ต้องการพัฒนาศักยภาพด้านภาษาอังกฤษสำหรับงานบริการนวดแผนไทย ผลการศึกษาค้นคว้าจึงเป็นข้อมูลสำหรับหน่วยงานของรัฐในการส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อทราบถึงความต้องการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารของพนักงานบริการนวดแผนไทย รวมทั้งเป็นแนวทางและข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานของรัฐและศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานในการหาทางแก้ปัญหาให้กับพนักงานบริการนวดแผนไทยอย่างเหมาะสม ดังนั้นจึงควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมโครงการอบรมภาษาอังกฤษที่เหมาะสมให้กับพนักงานบริการนวดแผนไทยเพื่อเพิ่มศักยภาพในการทำงานให้สูงขึ้น เพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวที่มากขึ้นของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อันจะนำไปสู่รายได้ของประเทศอีกทางหนึ่ง

2. รูปแบบการพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษโดยการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและบทบาทสมมติที่พัฒนาในงานนี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้กับอาชีพอื่นๆ เช่น พนักงานโรงแรม พนักงานต้อนรับ ตำรวจท่องเที่ยว ฯลฯ

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้นคว้าในครั้งต่อไป

1. ควรมีการสำรวจความต้องการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในวงการธุรกิจที่ให้บริการทางการท่องเที่ยวหรือสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทย

2. ควรมีการสร้างรูปแบบพัฒนาศักยภาพภาษาอังกฤษโดยใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย เช่น การเรียนด้วยโปรแกรมออนไลน์ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เว็บเพจ เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง

คำขอบคุณ

งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี คณะผู้วิจัยขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน ที่สนับสนุนงบประมาณการวิจัย ทำให้รายงานการวิจัยสำเร็จเป็นฉบับสมบูรณ์

บรรณานุกรม

กัญจนา ดีวิเศษ และคณะ. 2544. การแพทย์แผนไทยกับการดูแลสุขภาพ. โรงพิมพ์ องค์การขนส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, กรุงเทพฯ.

ชูสิมา พนมศักดิ์. 2549. ความคิดเห็นของผู้ประกอบอาชีพหมอนวดแผนไทยต่อการปฏิบัติงานในจังหวัดชลบุรี. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

มิ่งสรรพ์ ขาวสอาด และ นภัสสร สุวรรณประกร. 2548. แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพอย่างยั่งยืนในจังหวัดเชียงใหม่. สถาบันวิจัยสังคมมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

วิรัช ประวันเตา. 2545. บทความวิจัย การศึกษารวบรวมความรู้ภูมิปัญญาไทยเกี่ยวกับการนวดฝ่าเท้าในเขตพื้นที่จังหวัดพิษณุโลก. สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 9 จังหวัดพิษณุโลก, พิษณุโลก.

สุนีตา โฆษิตชัยวัฒน์. 2556. การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมค่ายภาษาอังกฤษเพื่อเสริมสร้างทักษะการพูดภาษาอังกฤษ ความรู้ด้านกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ และทักษะสังคมสำหรับนักศึกษาสาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. Veridian E-Journal, SU Vol.6 No. 1 January – April 2013.

อารี จังสถิตกุล. 2531. การวิเคราะห์ความต้องการใช้ภาษาอังกฤษของคนขับรถรับจ้างในกรุงเทพมหานคร. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

การพัฒนาสื่อการสอนเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในรายวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ

วัชระ โพธิสรณ์[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อออกแบบเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ
2. เพื่อสร้างสื่อประกอบการสอนทั้งที่เป็นเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์และ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บทเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ

กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาชั้นปีที่ 3 หลักสูตรสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภาคเรียนที่ 1ปีการศึกษา 2556 จำนวน 60 คน

ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามชุดแรก พบว่าความพึงพอใจโดยเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาบทเรียนรายวิชาการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย3.15 จากคะแนนเต็ม 5 หรือคิดเป็นร้อยละ 63ผลการวิเคราะห์ยังพบอีกว่าความพึงพอใจโดยเฉลี่ยของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกหัดชนิดข้อเขียนของรายวิชาการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยรวม 3.38 หรือคิดเป็น ร้อยละ 67.67ผลการวิเคราะห์แบบสอบถามชุดที่สอง พบว่านักศึกษารู้สึกพึงพอใจต่อแบบฝึกหัดออนไลน์ในภาพรวมในระดับมาก คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.65 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.98

บทนำ

สมาคมประชาชาติเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ หรือ อาเซียน (ASEAN) จะรวมตัวกันเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ในปี พ.ศ. 2558 โดยมียุทธศาสตร์ 4 ด้านหลัก คือ

1. การเป็นฐานการผลิตและตลาดเดียวกัน (A Single Market and Production Base) โดยให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน แรงงานฝีมือและเงินทุนอย่างเสรี

2. การสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของอาเซียนเพื่อให้เป็นภูมิภาคเศรษฐกิจที่สามารถแข่งขันได้ (A Competitive Economic Region) โดยส่งเสริมกรอบนโยบายด้านเศรษฐกิจที่สำคัญ เช่น กรอบนโยบายการแข่งขันของอาเซียน สิทธิในทรัพย์สินทางปัญญา นโยบายภาษีและการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานโดยเฉพาะด้านการขนส่งและเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นต้น

3. การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเสมอภาค (Equitable Economic Development) เพื่อลดช่องว่างการพัฒนาระหว่างประเทศสมาชิก โดยการสนับสนุนการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และส่งเสริมโครงการต่าง ๆ ภายใต้กรอบการริเริ่มการรวมกลุ่มของอาเซียน เป็นต้น

4. การบูรณาการเข้าสู่เศรษฐกิจโลก (Integration into the Global Economy) เน้นการปรับประสานนโยบายเศรษฐกิจของอาเซียนที่มีต่อประเทศภายนอกภูมิภาค เช่น การจัดทำเขตการค้าเสรี และการสร้างเครือข่ายด้านการผลิตและจำหน่าย เป็นต้น

[1] สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

* Corresponding author. E-mail: wphoth2004@yahoo.com

จากยุทธศาสตร์หลักข้างต้นบ่งชี้ว่าจะต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ซึ่งประชาชนไทยจะต้องปรับตัวให้เข้าได้กับความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น ส่งผลให้มีความกังวลใจในทุกภาคส่วน เช่น

การเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดจากประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน คาดว่าจะเห็นได้ชัดเจนหลังจากปี พ.ศ. 2558 โดยสรุปดังนี้

-เสรีภาพในการลงทุนของพลเมืองชาติสมาชิกอาเซียนจะมีมากยิ่งขึ้นโดยสามารถลงทุนในประเทศสมาชิกใดก็ได้

- ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวและการบินที่เด่นชัดขึ้นเนื่องจากตั้งอยู่ใจกลางกลุ่มประเทศอาเซียน และจะมีความโดดเด่นในเรื่อง การจัดการประชุมต่างๆการแสดงนิทรรศการการเป็นศูนย์กระจายสินค้า ศูนย์กลางการคมนาคม และการบริการด้านการแพทย์และสุขภาพจะเติบโตอย่างมาก

- การค้าขายจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ 25ในส่วนของอุตสาหกรรมบางอย่าง เช่น รถยนต์การท่องเที่ยวการคมนาคมแต่อุตสาหกรรมที่น่าห่วงของไทยคือ ที่ใช้แรงงานเป็นหลัก เช่น ภาคการเกษตรก่อสร้าง อุตสาหกรรมสิ่งทอจะได้รับผลกระทบ เนื่องจากฐานการผลิตอาจย้ายไปประเทศที่ผลิตสินค้าทดแทนได้

-ภาษาอังกฤษ จะเป็นสิ่งที่สำคัญอย่างมาก เนื่องจากจะมีพลเมืองอาเซียน มาติดต่อและพำนักในประเทศไทยมากขึ้นโดยทั่วไป และส่วนใหญ่ไม่สามารถพูดภาษาไทยได้ จึงต้องใช้ภาษาอังกฤษ โดยป้ายประกาศต่างๆ หนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ จะมีภาษาอังกฤษมากขึ้น

-คนไทยที่ใช้ภาษาอังกฤษได้ บางส่วนจะไปทำงานในต่างประเทศ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ เพราะคนไทยที่มีความสามารถด้านนี้ในปัจจุบันได้รับค่าแรงถูกมาก จึงมีแนวโน้มจะไปทำงานในประเทศสิงคโปร์มากขึ้น ขณะเดียวกันชาวต่างชาติก็จะเข้ามาทำงานในไทยมากขึ้นเช่นกัน อาจมีชาวพม่าหรือกัมพูชาที่มีความรู้ความสามารถมาทำงานกับคนไทยโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลาง

-การค้าขายบริเวณชายแดนจะคึกคักอย่างมาก อุตสาหกรรมโรงแรมการท่องเที่ยวร้านอาหารรถเช่า บริเวณชายแดนจะคึกคักมากขึ้นด่านศุลกากรชายแดนอาจมีบทบาทน้อยลงมาก แต่จะมีปัญหาเรื่องยาเสพติด และปัญหาสังคมตามมาเช่นกัน

-ประเทศไทยจะไม่ขาดแรงงานที่ไร้ทักษะอีกต่อไป เพราะแรงงานจะเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรี แต่ปัญหาสังคมย่อมจะเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

-สาธารณูปโภคในประเทศไทยอาจขาดแคลน เพราะชาวชาติสมาชิกอาเซียนที่มาพำนักอาศัยหรือมาติดต่อธุรกิจ

-กรุงเทพฯ จะแออัดมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีที่ตั้งเป็นจุดศูนย์กลางของอาเซียนและเป็นเมืองหลวงของไทย การจราจรจะติดขัดมากขึ้นและสนามบินสุวรรณภูมิจะแออัดมากขึ้น

-ประเทศไทยจะเป็นศูนย์กลางอาหารโลกในการผลิตอาหาร เพราะมีภูมิความรู้ด้านนี้มากและมีประสบการณ์สูง บริษัทอาหารในไทยมีความแข็งแกร่ง ประกอบกับทำเลที่ตั้งเหมาะสม

-ปัญหาสังคมจะรุนแรงถ้าไม่ได้รับการวางแผนที่ดี เนื่องจากจะมีขยะจำนวนมากเพิ่มมากขึ้นปัญหาการแบ่งชนชั้นระหว่างชาติจะเกิดขึ้น จะมีชุมชนสลัมเกิดขึ้น และอาจมีชุมชนชาวพม่าลาวกัมพูชา ผุดขึ้นหรือกระจายเป็นหย่อมๆปัญหาอาชญากรรมจะรุนแรง สถิติการก่ออาชญากรรมจะเพิ่มขึ้นอย่างมากจากชนชั้นที่มีปัญหาผู้คนจะทำผิดกฎหมายมากขึ้นเนื่องจากคนต่างชาติจำนวนมากอ้างความกฎหมาย

นอกจากนั้น ในส่วนที่เกี่ยวกับยุทธศาสตร์ด้านที่ 1 การเป็นฐานการผลิตและตลาดเดียวกันซึ่งมีประเด็นเรื่องการเคลื่อนย้ายแรงงานฝีมืออย่างเสรีในกลุ่มประเทศสมาชิก ซึ่งจากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยเชิงสำรวจต่างๆ พบว่าความตระหนักเพื่อการเตรียมความพร้อมของคนไทยยังอยู่ในระดับต่ำ เช่น ผลการศึกษาของกองวิจัยตลาดแรงงาน ฝ่ายวิเคราะห์ตลาดแรงงาน กระทรวงแรงงาน (2553) ที่พบว่า นักเรียน นักศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนของไทย มีถึงร้อยละ 99.46 ยังไม่ทราบเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีอาเซียน

จากการคาดการณ์เกี่ยวกับการเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนว่าจะส่งผลให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีความสำคัญในการเป็นสื่อกลางระหว่างพลเมืองของชาติอาเซียน ทำให้จำเป็นต้องมีการพัฒนาทักษะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ ประกอบกับเป็นที่ยอมรับกันว่าการเขียนภาษาอังกฤษ ถือเป็นทักษะที่พัฒนาได้ยากที่สุด (บำรุง โตรัตน์, 2524) เนื่องจากทักษะการเขียนจะดีหรือไม่นั้นขึ้นอยู่กับการพัฒนาความรู้ทั้งในเรื่องคำศัพท์และหลักการใช้ภาษาอังกฤษ ประกอบกับทักษะการฟัง ทักษะการพูด และทักษะการอ่านของผู้เรียนที่ได้สะสมไว้ คนไทยส่วนใหญ่เมื่อพูดภาษาต่างประเทศอย่างไรก็จะเขียนอย่างนั้นซึ่งไม่ถูกต้องตามหลักการเขียนภาษาอังกฤษ และจากประสบการณ์ในการสอนภาษาอังกฤษมานานพบว่านักศึกษาไทยที่ผู้วิจัยพบส่วนมากมีข้อบกพร่องในทักษะการเขียนภาษาอังกฤษเป็นอย่างมาก ทำให้การสอนเป็นไปด้วยความยากลำบากโดยต้องมีการแก้ไขงานเขียนของนักศึกษาแทบทุกคนทุกชิ้น

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้นนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำงานวิจัยนี้ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อออกแบบเนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ และสร้างสื่อประกอบการสอนทั้งที่เป็นเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์
2. เพื่อสร้างสื่อประกอบการสอนทั้งที่เป็นเอกสารและสื่ออิเล็กทรอนิกส์และ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการใช้บทเรียนที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนสำหรับวิชาการเขียนภาษาอังกฤษ

วิธีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล มี 4 ชุด ได้แก่

1. เนื้อหาบทเรียนในรายวิชาการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษและแบบฝึกหัดการเขียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
2. แบบสอบถามความพึงพอใจชนิดข้อเขียนเกี่ยวกับการใช้บทเรียนและแบบฝึกหัดการเขียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน
3. แบบฝึกหัดการเขียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนชนิดออนไลน์ซึ่งเป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์สำหรับระบบการเรียนการสอนออนไลน์ (Electronic Learning)
4. แบบสอบถามความพึงพอใจในการใช้แบบฝึกหัดการเขียนภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนชนิดออนไลน์บนระบบการเรียนการสอนออนไลน์หรืออีเลิร์นนิ่ง

สำหรับวิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Method) โดยมีขั้นตอนดังแผนภาพต่อไปนี้

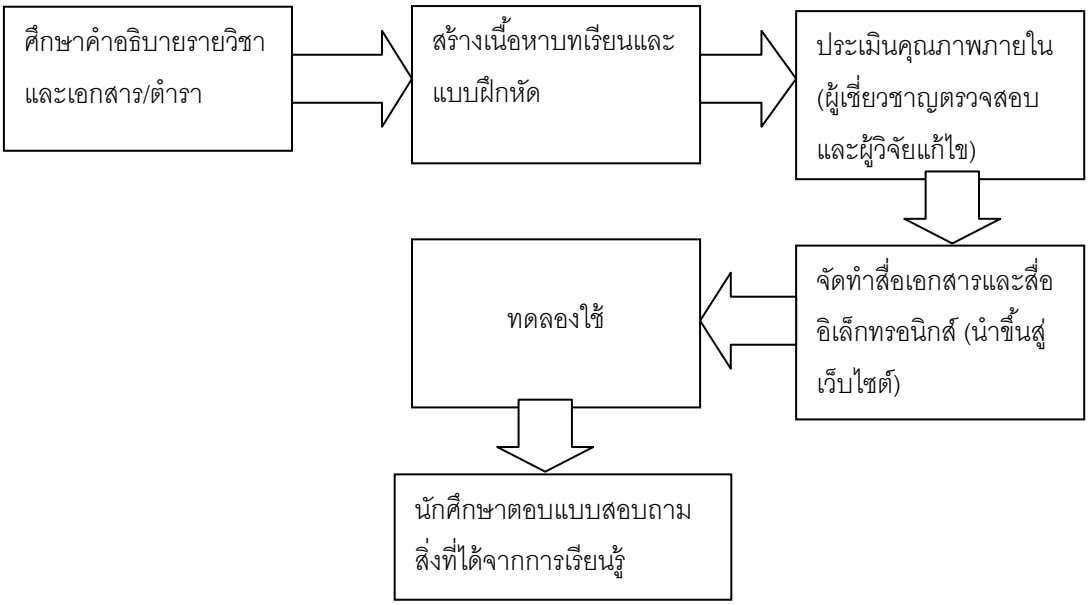

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลอาจแบ่งได้เป็น 3 ส่วนหลักดังต่อไปนี้

1. **การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาบทเรียนในรายวิชาการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษ**จากการตอบแบบสอบถามโดยนักศึกษาจำนวนทั้งสิ้น 60 คน โดยเฉลี่ยพบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาบทเรียนรายวิชาการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยรวม 3.15 จากคะแนนเต็ม 5 หรือคิดเป็นร้อยละ 63 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อเนื้อหาบทเรียน

ข้อคำถาม	ความถี่					คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
	5	4	3	2	1			
6. ความเข้าใจบทเรียน	-	10	48	2	-	188	3.13	62.67
7. ความชอบ/พึงพอใจต่อบทเรียน	1	13	41	5	-	190	3.20	63.33
สรุปความพึงพอใจต่อเนื้อหาบทเรียนในภาพรวม	1	23	89	7	1	189	3.15	63

2. **การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกหัดการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนชนิดข้อเขียน** โดยเฉลี่ยพบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกหัดชนิดข้อเขียนของรายวิชาการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างมาก คิดเป็นคะแนนเฉลี่ยรวม 3.38 จากคะแนนเต็ม 5 หรือคิดเป็นร้อยละ 67.67 ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกหัดชนิดข้อเขียน

ข้อคำถาม	ความถี่					คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
	5	4	3	2	1			
10. แบบฝึกหัด Practice 1 มีความยากมากน้อยเพียงใด	-	11	44	5	-	186	3.1	62
11. แบบฝึกหัด Practice 2 มีความยากมากน้อยเพียงใด	-	12	46	2	-	190	3.17	63.33
12. แบบฝึกหัด Practice 3 มีความยากมากน้อยเพียงใด	-	19	41	-	-	199	3.32	66.33
13. คุณได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมากน้อยเพียงใด	2	30	25	3	-	211	3.52	70.33
14. คุณชอบแบบฝึกหัดชุดนี้มากน้อยเพียงใด	1	15	42	2	-	195	3.25	65
สรุปความพึงพอใจต่อแบบฝึกหัดชนิดข้อเขียนในภาพรวม (เฉลี่ยข้อ 13-14)	3	45	67	5	-	203	3.38	67.67

3. **การวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกหัดการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษเกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนชนิดออนไลน์**เฉลี่ยผลลัพธ์การทำแบบสอบถามเกี่ยวกับแบบฝึกหัดชนิดออนไลน์ทั้งหมด พบว่านักศึกษารู้สึกพึงพอใจต่อแบบฝึกหัดออนไลน์ในภาพรวมในระดับมาก คิดเป็นคะแนนเฉลี่ย 3.65 จากคะแนนเต็ม 5 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.98 ดังรายละเอียดในตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 3 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกหัดชนิดออนไลน์ทั้งหมด

ข้อคำถาม	ความถี่					คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	คิดเป็นร้อยละ
	5	4	3	2	1			
สรุปความพึงพอใจต่อแบบฝึกหัดออนไลน์ในภาพรวม	90	421	372	17	-	3,284	3.65	72.98

จากผลการวิเคราะห์ค่าความพึงพอใจเฉลี่ยในการทำแบบฝึกหัดชนิดออนไลน์ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ย 3.65 หรือคิดเป็นร้อยละ 72.98 เมื่อนำมาเทียบกับค่าคะแนนความพอใจเฉลี่ยที่มีต่อแบบฝึกหัดการเขียนความเรียงภาษาอังกฤษชนิดข้อเขียน ซึ่งได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 คะแนนหรือคิดเป็นร้อยละ 67.67 จึงพบว่าความแตกต่างระหว่างค่าคะแนนความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกหัดชนิดออนไลน์กับแบบฝึกหัดชนิดข้อเขียนมีค่าเท่ากับ 0.27 คะแนน หรือต่างกันคิดเป็นร้อยละ 5.31 ซึ่งบ่งชี้ว่า นักศึกษามีความพึงพอใจต่อแบบฝึกหัดชนิดออนไลน์มากกว่าชนิดข้อเขียนแบบดั้งเดิมบ้างเล็กน้อย

คำขอบคุณ

งานวิจัยเรื่องนี้ ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2556 ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณหน่วยงานดังกล่าว รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องทุกๆ ท่านที่ช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

กองวิจัยตลาดแรงงาน ฝ่ายวิเคราะห์ตลาดแรงงาน. เงื่อนไขเกี่ยวกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในประชาคมอาเซียน, กรุงเทพฯ : กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน, 2553.

บำรุง โตรัตน์. วิธีสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ. นครปฐม : ภาควิชาหลักสูตรและวิธีสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2524.

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. ค้นเมื่อ 14 ตุลาคม 2556, จากเว็บไซต์ : http://www.xn-12cfnfi1a0ej0dodd8dp7dwb9aj9ay4tja.net/.

พัชราวลัย วงศ์บุญสิน และคณะ. รายงานการวิจัย เรื่อง การวิจัยเปรียบเทียบการปฏิรูป การศึกษาของ ประเทศในกลุ่มอาเซียน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2548.

สุมิตรา อังวัฒนกุล. การวิจัยทางการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2535.

Doolan, Stephen M. and Miller, Donald.“Generation 1.5 written error patterns: A comparative study” Journal of Second Language Writing.21 (2012) 1-22, Elsevier Inc., 2011. (Available online at www.sciencedirect.com, 15 March 2012)

Hogue, Ann. First Steps in Academic Writing. 2nd ed. New York : Pearson Education, Inc., 2008.

Oshima, Alice and Hogue, Ann. Writing Acdemic English. 4th ed. New York: Pearson Education, Inc., 2006.

Plummer, Michael G. and Yue, Chia Siow.Realizing the ASEAN Economic Community: a Comprehensive Assessment.Singapore: ISEAS Publishing, ASEAN Secretariat, 2009.

ภาพประกอบ

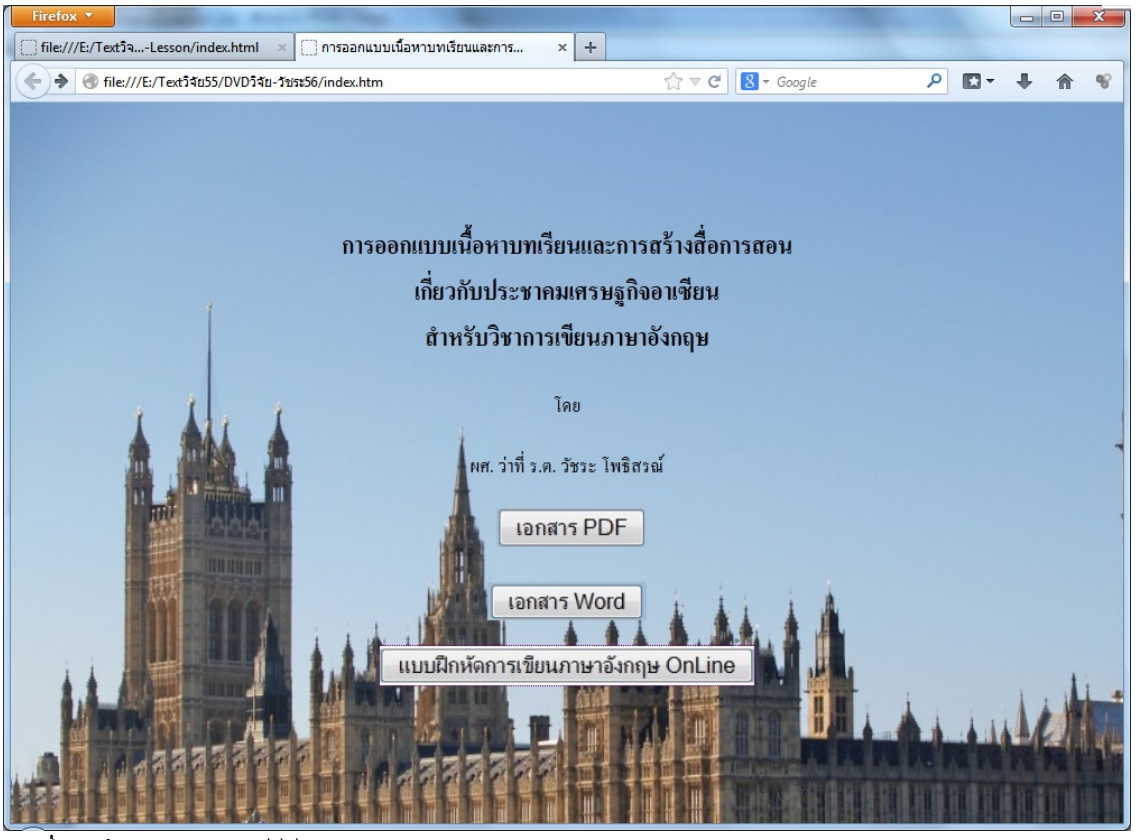

ภาพที่ 1 หน้าแรกของแผ่นดีวีดีประกอบงานวิจัย

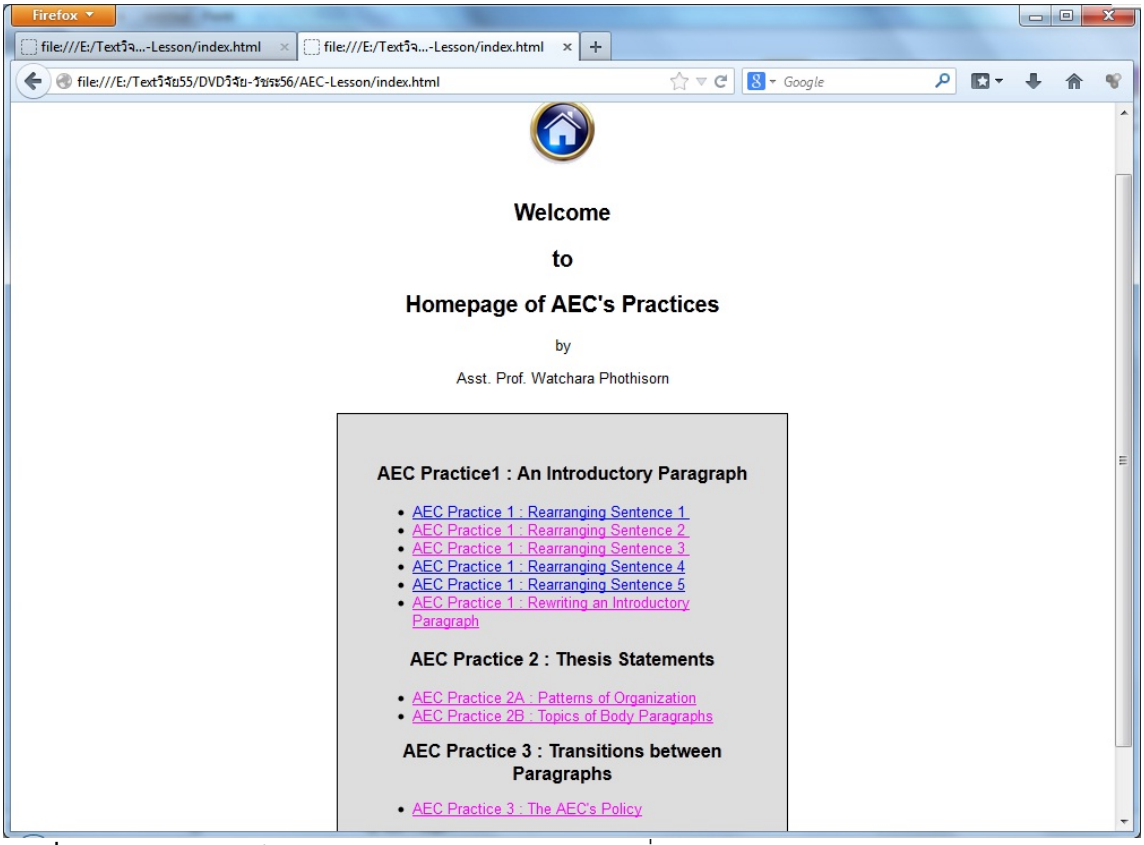

ภาพที่ 2 โฉมเพจของแบบฝึกหัดการเขียนภาษาอังกฤษออนไลน์เกี่ยวกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน

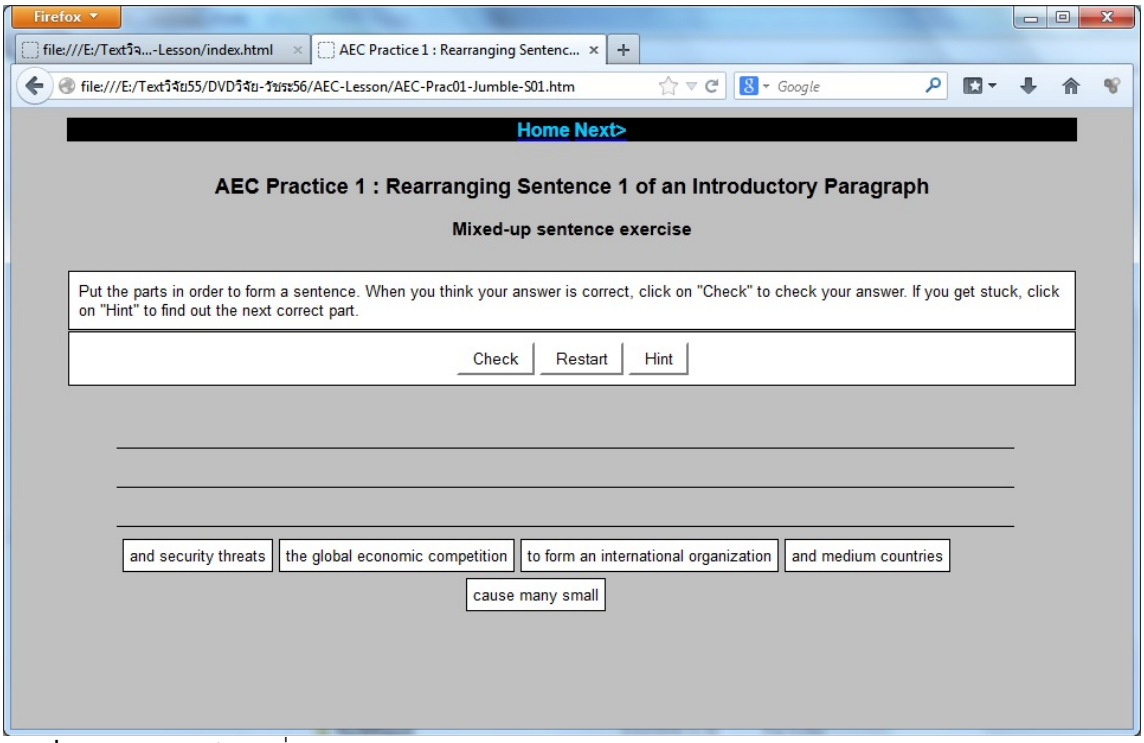

ภาพที่ 3 หน้าจอแบบฝึกหัดที่ 1

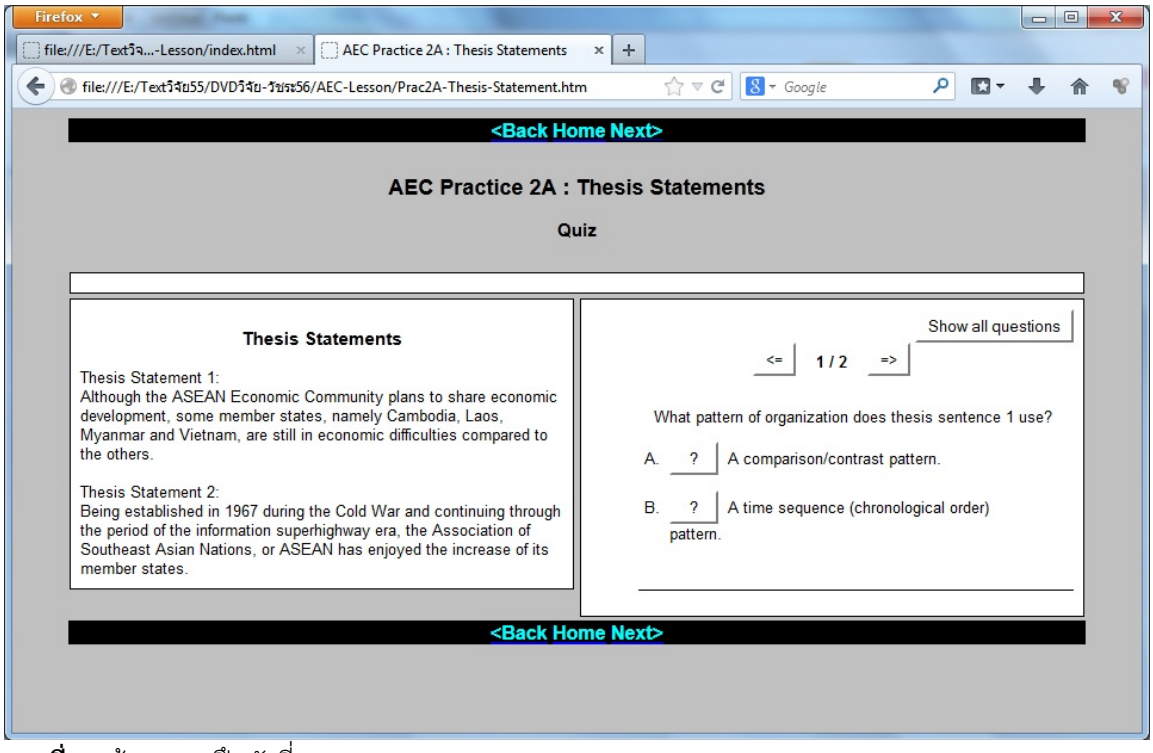

ภาพที่ 4 หน้าจอแบบฝึกหัดที่ 2

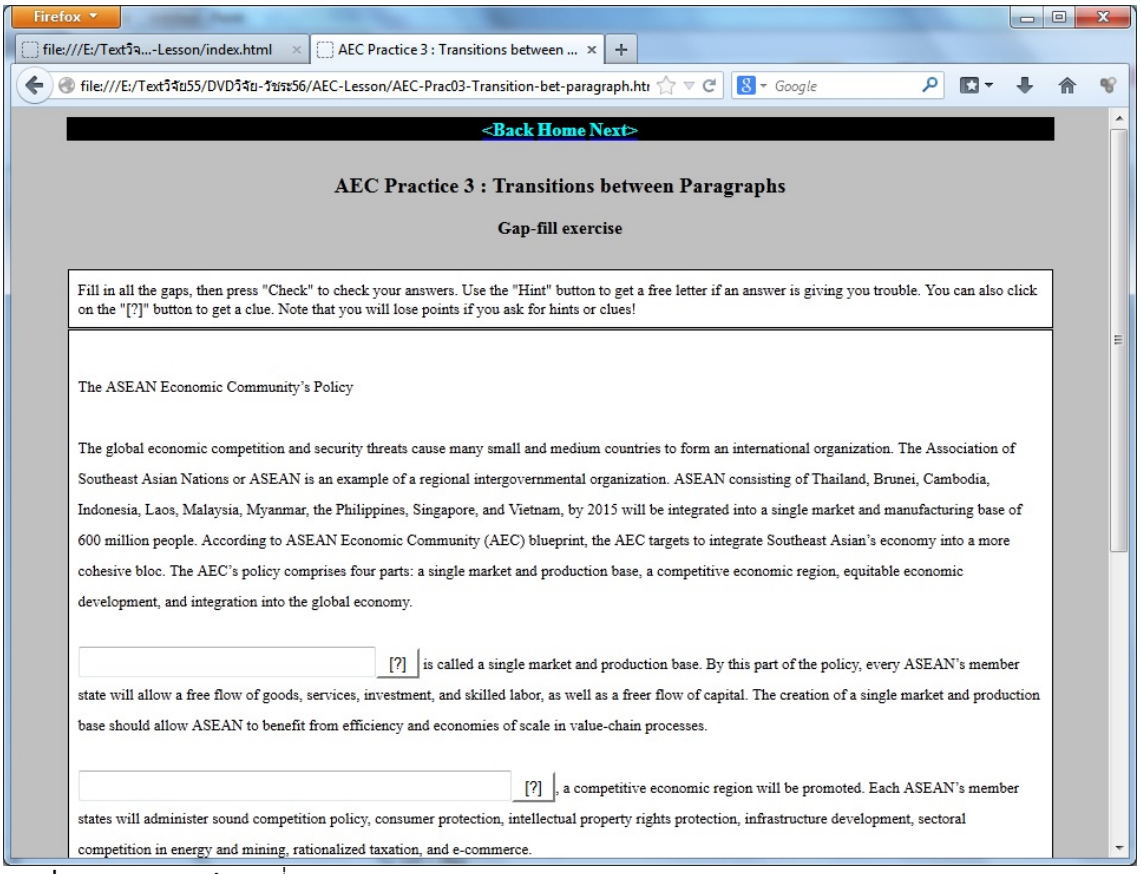

ภาพที่ 5 หน้าจอแบบฝึกหัดที่ 3

การศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

A Study of Media Exposure Behavior to Relation with Elderly of Self-reliance in Bangkok Metropolis

สุดี ศิริวงศ์พากร[1*]

Sukee Siriwongpakorn[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ(1) ศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร(2) เพื่อศึกษาความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร(3) ศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร และ (4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไปจำนวน 400 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ได้แก่ การสุ่มแบบแบ่งชั้น และการสุ่มแบบง่าย ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ทดสอบค่าทีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวและใช้สถิติไคว์สแคว์ ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุพบว่า ส่วนใหญ่เปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำ เปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงนานๆ ครั้ง เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์นานๆ ครั้ง เปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตนานๆ เปิดรับสื่อกิจกรรมนานๆ ครั้ง และเปิดรับสื่อบุคคลบ่อยครั้ง และมีความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า การศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนเพศและสถานะการพักอาศัยต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกันและพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุจากทุกสื่อ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเนียง สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อกิจกรรม และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์

คำสำคัญ: พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสาร การพึ่งตนเอง ผู้สูงอายุ

Abstract

The objectives of this research were to study the behavior of elderly in Bangkok Metropolitan 1) media exposure, 2) self-reliance, 3) the personal factors of self-reliance, and 4) the correlation of media exposure and self-reliance. The data were collected multi stage sampling included stratified sampling and simple random sampling from 400 elders who were aged 60 years and over residing in Bangkok Metropolitans. Data analysis employed frequency, percentage, arithmetic mean ($\bar{X}$),standard deviation (S.D.). Statistics used for hypothesis testing included t-Test, One-way Analysis of Variance, and Chi-square. The results of study showed that: Among the elderly was the media with the highest exposed television broadcasts, radio broadcasts, publication, internet, and activity media was exposed in low level, which the personal media was in averages level. The elderly self-reliance was at middle level. Hypothesis testing resulted as follows: Elderly with different education, income, and member in family reported different perception of self-reliance with a statistical

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชาการสื่อสารการตลาด คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[1] Assistance Professor, Department of Integrated Marketing Communication, Faculty of Mass Communication Technology, Rajamangala University of Technology PraNakhon

* Corresponding author. E-mail: sukee.s@rmutp.ac.th

significance at .05. However, there was no significant difference at .05 among the sample group with different gender and resident status. The six media: television broadcasts, radio broadcast, publication, internet, activity media, and personal media showed the correlation on self-reliance of the elders with statistic signification at .05.

Keywords: Behavior, Media exposure, Self-reliance, Elderly

บทนำ

ในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งกำลังเป็นประเด็นที่ได้รับความสนใจมากทั้งในระดับชาติและในระดับโลก เพราะมีผลกระทบอย่างกว้างขวางทั้งในระดับมหาภาค ได้แก่ ผลต่อผลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) รายได้ต่อหัวของประชากร การออมและการลงทุน งบประมาณของรัฐบาล การจ้างงานและผลิตภาพของแรงงาน และในระดับจุลภาค ได้แก่ ผลต่อตลาดผลิตภัณฑ์และบริการด้านต่างๆ โดยเฉพาะด้านการเงินและด้านสุขภาพ ในการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ (โพสทูเดย์, 2 มีนาคม 2552) ซึ่งสำนักงานด้านเศรษฐกิจและกิจการสังคม แผนกประชากรของสหประชาชาติ ประเมินว่า สัดส่วนจำนวนประชากรโลกจะขึ้นอยู่กับผลพวงทั้งจากอัตราเสี่ยงการเสียชีวิตระหว่าง หรือขณะตั้งครรภ์ของมารดาที่ลดลงไปถึงประชากรผู้สูงวัยมากขึ้น ซึ่งส่วนใหญ่กลุ่มประเทศพัฒนาแล้วมีประชากรสูงวัยเกินอายุ 60 ปี ถึง 22% จากประชากรทั้งประเทศ จึงคาดว่าอีก 41 ปีข้างหน้าจะมีผู้เฒ่ามากขึ้น 33% ต่างจากประเทศด้อยพัฒนาที่มีผู้สูงวัยเกิน 60 ปี เพียง 9% และจะเพิ่มขึ้นเท่าตัวในช่วงเวลาเดียวกันเท่านั้น อย่างไรก็ดี ประชากรจะล้นโลกถึง 9,000 ล้านคน ภายในปี 2593 เพิ่มจากปี 2552 นี้ 6,800 ล้านคน (ไทยรัฐ, 12 มีนาคม 2552) ดังนั้นภาคควรรัฐมีนโยบายชัดเจนในการส่งเสริมและสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) ภาคเอกชน มูลนิธิ จัดบริการดูแลในระยะยาวตามความต้องการในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการดูแลในครอบครัวให้เข้มแข็ง โดยมีการกำหนดเกณฑ์และการประเมินความต้องการดูแลระดับต่างๆ ในการรับเข้า อีกทั้งกำหนดมาตรฐานการดูแลผู้สูงอายุในสถานบริการดูแลระยะยาว ทั้งในภาครัฐและเอกชน โดยกำหนดองค์และเอกชนโดยกำหนดองค์กรกำกับดูแลและรับขึ้นทะเบียนสถานบริการที่ชัดเจน ส่วนในเชิงปฏิบัติจะต้องจัดอบรมผู้ให้การดูแลผู้สูงอายุอย่างเป็นระบบ และส่งเสริมให้สถานบริการจัดบริการที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น การดูแลชั่วคราว การดูแลกลางวันเพื่อสนับสนุนการดูแลในครอบครัว (ศิริพันธุ์ สาสัตย์,2553)

การสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2550 มีผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ประมาณ 7 ล้านคน คิดเป็น 10.7% ของประชากรทั้งหมด 65 ล้านคนคาดว่าในปี 2568 ผู้สูงอายุจะเพิ่มเป็น 20% ปัญหาที่น่าเป็นห่วงคือ ผู้สูงอายุประมาณ 80% มีโรคประจำตัวที่พบมากที่สุด คือ โรคความดัน โลหิตสูง เบาหวาน โรคหัวใจ อัมพฤกษ์ อัมพาต โรคหลอดเลือดสมองตีบ ถุงลมปอดโป่งพอง ต้อกระจก (พิมพ์ไทย, 23 มกราคม 2552) ซึ่งจะเห็นได้ว่า สัดส่วนของผู้สูงอายุมีอัตราเพิ่มมากขึ้นตามที่ ธนนุช ตรีทิพยบุตร เลขาธิการสถิติแห่งชาติ ได้กล่าวไว้ว่า จากผลการสำรวจประชากรผู้สูงอายุของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า โครงสร้างของประชากรไทยในปัจจุบันมีประชากรในประเทศไทยทั้งสิ้นมีประมาณ 66 ล้านคน เป็นวัยเด็ก ร้อยละ 21.5 วัยทำงานร้อยละ 67.4 วัยผู้สูงอายุร้อยละ 11.2 ซึ่งจากผลการสำรวจพบร้อยละ 89.7 เห็นว่าควรมีการเตรียมการเพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุ โดยมีการเตรียมในเรื่องเงินร้อยละ 98.2 ที่อยู่อาศัยร้อยละ 97.4 สุขภาพร้อยละ 96.3 สภาพจิตใจร้อยละ 93.9 หาผู้ดูแลร้อยละ 88.6 มรดก ร้อยละ 83.9 อย่างไรก็ตาม คนส่วนใหญ่หรือร้อยละ 73.0 ไม่ได้เป็นสมาชิกกองทุนประกันสังคมหรือกองทุนอื่นๆเพื่อยามชราภาพจึงน่าเป็นห่วงโดยเฉพาะในกลุ่มของแรงงานนอกระบบ ซึ่งภาครัฐบาลควรเข้ามาดูแล นอกจากนี้ แม้ร้อยละ 64.6 เห็นว่าควรดูแลผู้สูงอายุในครอบครัว แต่มีเพียงร้อยละ 20.2 ที่เห็นว่าควรดูแลผู้สูงอายุทั่วไป โดยปัดให้เป็นความรับผิดชอบของภาครัฐ (สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์, 9 เมษายน 2552) ซึ่งในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุนั้น ยัง

เป็นเรื่องที่ประชาชนต้องการให้รัฐบาลเตรียมการสำหรับจำนวนผู้สูงอายุที่จะมีเพิ่มขึ้น 5 อันดับแรก คือ รัฐบาลควรจัดงบประมาณให้ผู้สูงอายุอย่างทั่วถึงและเพียงพอร้อยละ 74.6 ควรเพิ่มจำนวนบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุร้อยละ 42.0 ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชน (บุตรหลาน) เห็นคุณค่าของผู้สูงอายุร้อยละ 29.8 ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุอยู่กับครอบครัวร้อยละ 26.2 และจัดหางานที่เหมาะสมให้กับผู้สูงอายุ ร้อยละ 22.8 (คณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (นายกรัฐมนตรี), 3 มิถุนายน 2552)

ความเสื่อมสภาพโดยความสูงอายุนอกจากจะทำให้ผู้สูงอายุมีปัญหาสุขภาพแล้วผู้สูงอายุยังมีความเสี่ยงต่อการได้รับความเสียหายที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุด้วยที่เรียกกันว่า“ความเปราะบาง”ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุนอกจากจะเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางเสื่อมสภาพแล้วยังเกิดได้จากการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ไม่เหมาะสมด้วย ประกอบด้วย 2 ด้าน คือ ความเปราะบางด้านร่างกาย และความเปราะบางด้านจิตใจ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2554: 30) และแนวทางที่จะสามารถแก้ปัญหาได้อย่างยั่งยืน คือ ส่งเสริมด้านพึ่งพาตนเองได้ในเรื่องค่าใช้จ่าย แน่นอนว่าสังคมที่มีผู้สูงอายุมากย่อมทำให้รูปแบบการใช้ชีวิตของประชากรเปลี่ยนไป ด้วยข้อเท็จจริงที่ว่าผู้สูงอายุจะต้องดูแลและพึ่งพาตัวเองมากขึ้น สิ่งแวดล้อมในอนาคตจึงต้องเป็นสิ่งแวดล้อมที่ให้ชีวิตของผู้สูงอายุเหล่านั้นง่ายขึ้น (กรุงเทพธุรกิจ, 17 กุมภาพันธ์ 2552)ดังนั้น การพึ่งตนเองเองของผู้สูงอายุในปัจจุบันมีมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้เนื่องมาจากสภาพสังคมปัจจุบันที่ต่างคนต่างต้องดินรมเพื่อหาเลี้ยงชีพ ส่งผลให้ผู้สูงอายุถูกทอดท้องให้อยู่บ้านเพียงลำพังผู้สูงอายุขาดการดูแลเอาใจใส่จากบุตรหลาน เพราะการประกอบอาชีพนอกชุมชน การแยกครอบครัวไปที่อื่น ทำให้ผู้สูงอายุที่อยู่บ้านต้องพึ่งพาตนเองมากขึ้น บางรายต้องหารายได้ด้วยตนเองด้วยการทำงานรับจ้างเล็กๆ น้อยๆ เพื่อความอยู่รอดของตนเอง ซึ่งผู้สูงอายุแต่ละคนมีลักษณะการพึ่งตนเองแตกต่างกันไปตามโครงสร้างของชุมชนนั้นๆ และเนื่องจากกรุงเทพมหานคร เป็นเมืองหลวงของประเทศไทย มีประชาชนอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งผู้สูงอายุก็มีจำนวนค่อนข้างมาก และจะต้องพยายามเอาตัวรอดด้วยการพึ่งตนเองให้มากที่สุด กอปรกับความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่ก้าวไปอย่างรวมเร็ว ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความต้องการเปิดรับข่าวสาร และสามารถใช้สื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อให้สามารถติดต่อสื่อสารกับบุตรหลาน และเพื่อนกลุ่มเดียวกันได้ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

2) เพื่อศึกษาความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

3) ศึกษาความแตกต่างระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

4) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารกับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าความเชื่อมั่นที่ .82 และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างธันวาคม 2555 ถึง มีนาคม 2556

ประชากรที่ศึกษาคือผู้สูงอายุ ที่มีอายุตั้งแต่ 60 ปี ขึ้นไป (ตาม พ.ร.บ. ผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546) ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 657,004 คน (กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, 2554) โดยแบ่งผู้สูงอายุตามเขตที่อยู่อาศัย 50 เขต ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดของยามาเน่ (Yamane, 1967) ผู้วิจัยได้กำหนดระดับค่าความเชื่อมั่นในการเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ 95% ค่าระดับความคลาดเคลื่อน 5% ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วย วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi Stage Sampling ประกอบด้วย สุ่มตัวอย่างแบบ Stratified Sampling และการสุ่มตัวอย่างแบบ Simple Random Sampling

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติที่ใช้ในการสมมติฐานได้แก่ การทดสอบค่าที (t-test) การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มมากตัวอย่าง 2 กลุ่มใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ทำการทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่(Scheffe's Method) และการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์โดยใช้สถิติ Chi-square

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำเสนอผลการศึกษาออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

1) ข้อมูลพื้นฐาน

1.1) ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 58.50 มีการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 51.50 รายได้ระหว่าง 10,001-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.50 อาศัยอยู่กับครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 88.50 จำนวนสมาชิกในครอบครัวจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 และมีประสบการณ์การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เคยมีประสบการณ์การเปิดรับสื่อเกี่ยวกับผู้สูงอายุ คิดเป็นร้อยละ 74.50

1.2) พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 44.3 เปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.60 เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.26 เปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.31 เปิดรับสื่อกิจกรรมนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.32 และเปิดรับสื่อบุคคลบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.61

1.3) ความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.33 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การพึ่งตนเองด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลีย 3.67 รองลงมาคือการพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.34 การพึ่งตนเองด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.19 และมีการพึ่งตนเองด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.13 ตามลำดับ

2) ผลการทดสอบสมติฐาน

2.1) สมมติฐานที่ 1ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา รายได้ สถานภาพของครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน สรุปได้ดังนี้

เพศต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**ไม่แตกต่างกัน**

การศึกษาต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

รายได้ต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

สถานะการพักอาศัยต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร**ไม่แตกต่างกัน**

จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร **แตกต่างกัน** อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

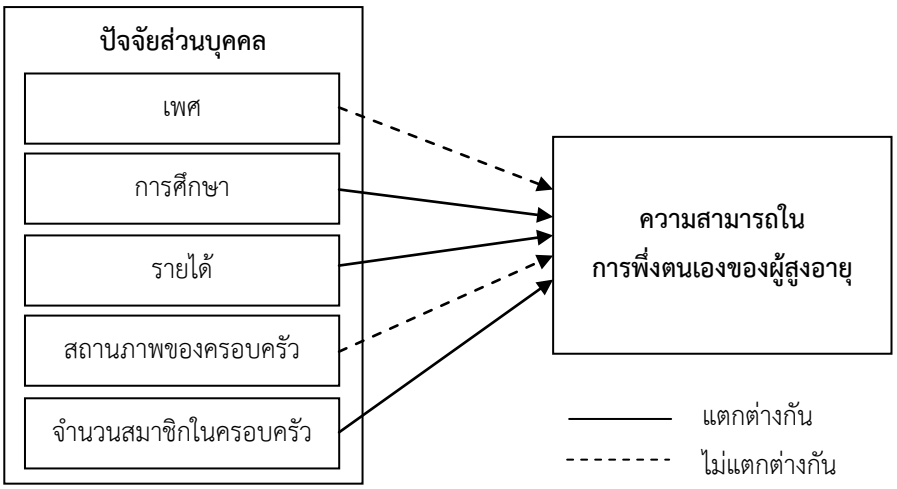

ภาพที่ 1 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1

2.2) **สมมติฐานที่ 2** พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุจากทุกสื่อ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเนียง สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อกิจกรรม และสื่อบุคคล**มีความสัมพันธ์**กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากผลการทดสอบสมมติฐาน สามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

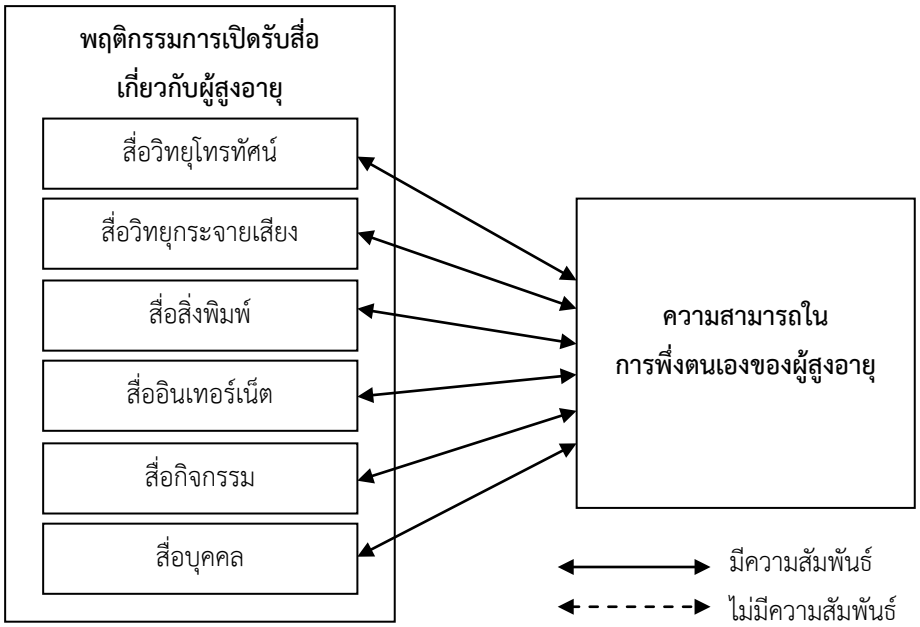

ภาพที่ 2 ผลการทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผล

พฤติกรรมการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับผู้สูงอายุ พบว่า ส่วนใหญ่เปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำ คิดเป็นร้อยละ 44.30 เปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 39.60 เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์นานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 38.26 เปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 46.31 เปิดรับสื่อกิจกรรมนานๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 48.32 และเปิดรับสื่อบุคคลบ่อยครั้ง คิดเป็นร้อยละ 41.61 ทั้งนี้เนื่องมากจากช่วงวัยของผู้สูงอายุที่อาจมีปัญหาในเรื่องของสุขภาพ การใช้สายตา รวมถึงทักษะการใช้เทคโนโลยี ดังนั้น จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุมีการเปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำซึ่งสื่อวิทยุโทรทัศน์มีภาพลักษณ์ด้านสื่อบันเทิงมากกว่าสื่อข่าวสารโดยตรงเช่นเดียวกับวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อมวลชนที่มีจุดเด่นในการแพร่กระจายข่าวและภาพอย่างไม่มีขอบเขตจำกัด เพราะศักยภาพการส่งสารถึงผู้ชมทันทีทันใดในวงกว้าง ตราบเท่าที่รัศมีคลื่นไฟฟ้าสามารถส่งผ่านไปถึงผู้รับ และผู้รับมีเครื่องรับโทรทัศน์ประจำบ้าน คุณสมบัติด้านการสื่อสารด้วยภาพและเสียง เสนอเนื้อหาข่าวสารได้ทันเหตุการณ์ สามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมได้เป็นอย่างดี (มาลี บุญศิริพันธ์, 2556) สอดคล้องกับ รัตยา โตควณิชย์ (2545) ที่พบว่าผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการเปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์สูงกว่าสื่ออื่นๆ

ความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยผู้สูงอายุสามารถพึ่งตนเองด้านร่างกายอยู่ในระดับมาก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายเนื่องจากประสิทธิภาพการทำงานของอวัยวะต่างๆ ของร่างกายลดน้อยลง อันเป็นผลจากความเสื่อมตามกระบวนการสูงอายุ ซึ่งเป็นไปตามอายุไขของแต่ละบุคคล (ไบร์เรน และเรนเนอร์; 1977 อ้างถึงใน คำจันทร์ ร่มเย็น, 2550) ดังนั้น จึงส่งผลให้ผู้สูงอายุต้องสนใจดูแลสุขภาพของตัวเองเป็นอันดับแรก ดังที่ บรรลุ ศิริพาณิช (2542) ได้นำเสนอเกี่ยวกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพึ่งตนเองด้านร่างกายที่มีผลต่อที่มีผลต่อการมีชีวิตที่ยืนยาว มี 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านอาหารการกิน ก็เป็นเรื่องสำคัญในการทำให้ชีวิตยืนยาว ได้มีการวิจัยเรื่องอาการกับอายุยืนหลายหลายแห่งให้ผลค่อนข้าวตรงกันว่า การจำกัดอาหารไม่ให้กิน

เหลือเฟือ (เกินกว่าจำเป็น) มีผลทำให้สัตว์ที่จำกัดอาหารมีอายุยืนยาวกว่าสัตว์ที่กินอาหารอย่างเหลือเฟือ และปัจจัยด้านยาและอาหารเสริม ซึ่งมนุษย์ปรารถนาจะมีชีวิตอยู่ยืนยาวไม่อยากตาย ยิ่งผู้มีอำนาจวาสนาร่ำรวยยิ่งอยากอยู่ในอำนาจและสมบัติไปนานๆ จึงมีกระบวนการคิดค้นหายาหาอาหารเสริมต่างๆ ที่จะมาใช้เพื่อให้เกิดผลตามปรารถนา นอกจากนี้ยังมีปัจจัยด้านการออกกำลังกาย ซึ่งการออกกำลังกายอย่างเหมาะสมจะช่วยให้อายุยืน ผลจากการออกกำลังกายจะทำให้เกิดการใช้พลังงานมากขึ้น ช่วยควบคุมน้ำหนักได้ แรงดันเลือดจะลดลง และอาการกระดูกพรุนซึ่งพบมากในวัยสูงอายุและทำให้กล้ามเนื้อมีความแข็งแรงมาขึ้น ช่วยปกป้องให้ข้อต่อต่างๆ ดีขึ้น ดังนั้น การออกกำลังกายสม่ำเสมอจะทำให้ร่างกายกระปรี้กระเปร่า สมบูรณ์และมีภาพลักษณ์ดีขึ้น ลดอาการซึมเศร้าลดอาการทางประสาทและความกังวลใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ ทองคำ (2549) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านร่างกายอยู่ในระดับสูง

การพึ่งตนเองด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลางซึ่งปัจจัยด้านสังคมและเศรษฐกิจมีผลต่อความยืดยาวของชีวิต ประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดสูงกว่าประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำซึ่งประชากรในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ญี่ปุ่น อเมริกา อังกฤษ ประชากรมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดยืนยาวกว่าประเทศที่มีความเจริญต่ำกว่าได้อย่างชัดเจน (บรรลุ ศิริพาณิช, 2542)ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพีรพัฒน์ พันศิริ (2553) ได้ศึกษาการวัดภาวการณ์พึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกสหสัมพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวการณ์พึ่งพาตนเองด้านสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง แต่ขัดแย้งกับงานวิจัยของ เตือนใจ ทองคำ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสังคมของผู้สูงอายุอยู่ในระดับสูง

การพึ่งตนเองด้านจิตใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้มีสุขภาพจิตดีย่อมอายุยืนยาวกว่าผู้มีสุขภาพจิตเสื่อมโทรม (บรรลุ ศิริพาณิช, 2542)ดังนั้น การพึ่งตนเองด้านจิตใจจะต้องส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเป็นบุคคลบุคคลที่มีจิตใจเข้มแข็งและมั่นใจว่าจะช่วยตนเองพึ่งพอตนเองได้ และรู้จักพอ ไม่โลภมากเกินไป หรืออยากได้อยากมีจนเกินไปความสามารถของตน สามารถที่จะต่อสู้กับปัญญาอุปสรรค์ต่างๆ ในการเลี้ยงชีพ หรือพัฒนาชีวิตให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น การที่บุคคลพึ่งตนเองได้ทางจิตใจแล้วยังจะเป็นรากฐานของการพึ่งตนเองด้านอื่นๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยี เป็นต้น (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2542) สอดคล้องกับงานวิจัยของพระมหาพีรพัฒน์ พันศิริ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การวัดภาวการณ์พึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกสหสัมพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร พบว่า ภาวการณ์พึ่งพาตนเองด้านจิตใจของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง และงานวิจัยของเตือนใจ ทองคำ (2549) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง

การพึ่งตนเองด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีผลต่อความยืนยาวของชีวิต ประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีอายุเฉลี่ยเมื่อแรกเกินสูงกว่าประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ (บรรลุ ศิริพาณิช, 2542) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ ทองคำ (2549) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ด้านเศรษฐกิจอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาพีรพัฒน์ พันศิริ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง การวัดภาวการณ์พึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกสหสัมพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร พบว่าภาวการณ์พึ่งตนเองด้านการเงินของผู้สูงอายุอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 1ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ การศึกษา รายได้ สถานภาพของครอบครัว และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน พบว่า เพศ เพศต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกุศล กีบาง (2546) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยคัดสรรที่เป็นตัวทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี พบว่า เพศชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อาทิตยา ทะวงศ์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลข่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ

การศึกษาต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมพร ใจสมุทร (2547) ที่ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเขตลาดกระบัง พบว่าระดับการศึกษาต่างกันมีพฤติกรรมการดูแลตนเองด้วยการออกกำลังกายแตกต่างกัน

รายได้ต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เตือนใจ ทองคำ (2549) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์ พบว่าผู้สูงอายุที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจต่างกันมีพฤติกรรมการดูแลตนเองแตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของอาทิตยา ทะวงศ์ (2553) ที่ศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลข่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่ารายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนะ ธนสาร และคณะ (2553)ที่ศึกษาเรื่อง การศึกษาภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุในค่ายบุรฉัตร ราชบุรี พบว่าผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนที่แตกต่างกันมีภาวะสุขภาพจิตที่แตกต่างกัน โดยผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้ต่อเดือนมีภาวะสุขภาพจิตแตกต่างกับผู้สูงอายุที่มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 15,001 บาท ขึ้นไป

สถานะการพักอาศัยต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการทำให้ชีวิตยืนยาว ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านเศรษฐกิจและสังคม มีผลต่อความยืนยาวของชีวิต ประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีอายุเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดสูงกว่าประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ 2) ปัจจัยด้านอาหารการกิน เป็นเรื่องสำคัญในการทำให้ชีวิตยืนยาว 3) ปัจจัยด้านอุณหภูมิของร่างกาย 4) ปัจจัยด้านยา-อาหารเสริม 5) ปัจจัยด้านการออกกำลังกาย 6) ปัจจัยด้านสุขภาพจิต ผู้มีสุขภาพจิตดีย่อมอายุยืนกว่าผู้มีสุขภาพจิตเสื่อมโทรม ซึ่งปัจจัยข้อนี้อาจอยู่ในปัจจัยเดียวกันกับเศรษฐกิจและสังคม เพราะประเทศที่มีเศรษฐกิจและสังคมดีย่อมเป็นผลให้ประชากรมีสุขภาพจิตดี ตรงกันข้ามประเทศที่ประชากรมีสุขภาพจิตดีจะเป็นผลให้เศรษฐกิจและสังคมดีขึ้นด้วย และ 7) ปัจจัยในแต่ละบุคคล(บรรลุ ศิริพาณิช, 2542) จึงทำให้ลักษระการอาศัยอยู่ด้วยตัวเองหรืออาศัยอยู่กับครอบครัวไม่มีผลต่อความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุ

จำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกันความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ซึ่งบทบาทของครอบครัวต่อการสนับสนุนทางสังคมแก่ผู้สูงอายุนั้น มีการเปลี่ยนแปลงที่สัมพันธ์กับวัฏจักรชีวิตผู้สูงอายุ และสมาชิกอื่นๆ ในครอบครัว โดยบทบาทมีการเปลี่ยนแปลงไปพร้อมกับกระบวนการเปลี่ยนถ่ายอำนาจและความรับผิดชอบจากสมาชิกรุ่นหนึ่งไปยังอีกรุ่นหนึ่ง ภายใต้ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสุขภาพซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อกระบวนการเปลี่ยนถ่ายดังกล่าว การที่ผู้สูงอายุเปลี่ยนจาก ผู้ให้ ไปเป็น ผู้รับ ย่อมส่งผลกระทบต่อภาวะทางจิตของผู้สูงอายุและสมาชิกในครอบครัวด้วย (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร, 2551) และบรรลุ ศิริพาณิช (2542) ปัจจัยด้านสังคม

และเศรษฐกิจมีผลต่อความยืดยาวของชีวิต ประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมจะมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดสูงกว่าประเทศที่มีความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำซึ่งประชากรในประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจและสังคม เช่น ญี่ปุ่น อเมริกา อังกฤษ ประชากรมีอายุคาดเฉลี่ยเมื่อแรกเกิดยืนยาวกว่าประเทศที่มีความเจริญต่ำกว่าได้อย่างชัดเจน ดังนั้น การที่ผู้สูงอายุอาศัยอยู่ในครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกแตกต่างกันจึงส่งผลให้มีความสามารถในการพึ่งตนเองแตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 2พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุจากทุกสื่อ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเนียง สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อกิจกรรม และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ซึ่งขัดแย้งกับการศึกษาของ นครไทย จันสวัสดิ์ (2553) ที่ศึกษาวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในโครงการหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในกลุ่มผู้สูงอายุกรณีการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังงิ้วใต้ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร พบว่าการรับรู้ข่าวสารที่ไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ในการดูแลสุขภาพตามโครงการหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นของประชาชนในเขตรับผิดชอบองค์การบริหารส่วนตำบลวังงิ้วใต้ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร

สรุป

ผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครมีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุส่วนใหญ่เปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียงนานๆ ครั้ง เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์นานๆ ครั้ง เปิดรับสื่ออินเทอร์เน็ตนานๆ เปิดรับสื่อกิจกรรมนานๆ ครั้ง และเปิดรับสื่อบุคคลบ่อยครั้ง และมีความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครที่มีการศึกษา รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัวต่างกัน ความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครแตกต่างกัน ส่วนเพศและสถานะการพักอาศัยต่างกัน ความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครไม่แตกต่างกันและพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับผู้สูงอายุจากทุกสื่อ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเนียง สิ่งพิมพ์ อินเทอร์เน็ต สื่อกิจกรรม และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความสามารถในการพึ่งตนเองของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2555 คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี และผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม จึงทำให้งานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย. 2554. สถิติประชากร. (ระบบออไนลน์). แหล่งข้อมูล www.dopa.go.th

กุศล กีบาง. 2546. ปัจจัยคัดสรรที่เป็นตัวทำนายความสามารถในการดูแลตนเองของผู้สูงอายุไร้ที่พึ่งในสถานสงเคราะห์คนไร้ที่พึ่งธัญญบุรี จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต.พยาบาลศาสตร์ (การพยาบาลผู้สูงอายุ)มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

คำจันทร์ ร่มเย็น. 2550. การศึกษาความต้องการว้าเหว่และการพัฒนาโปรแกรมเพื่อลดความว้าเหว่ของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุวัดราษฎร์บูรณะ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

ชนะ ธนสาร และคณะ. (2553). รายงานวิจัยเรื่อง การศึกษาภาวะสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุในค่ายบุรฉัตร ราชบุรี. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต, กรุงเทพฯ.

เตือนใจ ทองคำ. 2549. พฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุในอำเภอตากฟ้า จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาชุมชน มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

นครไทย จันสวัสดิ์. (2553). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสารและความรู้เกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ในโครงการหลักประกันสุขภาพระดับท้องถิ่นในกลุ่มผู้สูงอายุกรณีการศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลวังงิ้วใต้ อำเภอดงเจริญ จังหวัดพิจิตร. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพัฒนาสังคม มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

บรรลุ ศิริพาณิช. 2542. ผู้สูงอายุไทย. สภาผู้สูงอายุไทย, กรุงเทพฯ.

ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการเตรียมตัว เพื่อเข้าสู่วัยสูงอายุและการตระหนักเห็นคุณค่าของผู้สูงอายุ พ.ศ. 2552. ที่ประชุมคณะรัฐมนตรี นายอภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ (นายกรัฐมนตรี).3 มิถุนายน 2552.

พระมหาพีรพัฒน์ พันศิริ. 2553. การวัดภาวการณ์พึ่งพาตนเองของผู้สูงอายุ กรณีศึกษาผู้สูงอายุที่เป็นสมาชิกสหสัมพันธ์ชมรมผู้สูงอายุกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

มาลี บุญศิริพันธ์. 2556. วารสารศาสตร์เบื้องต้น ปรัชญาแลแนวคิด. พิมพ์ครั้งที่ 2. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.

มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย. 2554. รายงานประจำปี สถานการณ์ผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2553. ที คิว พี., กรุงเทพฯ.

รัตยา โตควณิชย์. (2545). รูปแบบการดำเนินชีวิต พฤติกรรมการเปิดรับสื่อ และพฤติกรรมการบริโภคสินค้าและบริการของผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์ (การโฆษณา) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2551. การเข้าถึงสิทธิตามพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 ของผู้สูงอายุ (ฉบับเผยแพร่ประชาชน). มิสเตอร์ก๊อปปี้ (ประเทศไทย), กรุงเทพฯ.

ศิริพันธุ์ สาสัตย์. 2552. ทิศทางและแนวโน้มในการดูแลผู้สูงอายุในระยะยาว. วารสารสภาการพยาบาล. 25(3 กรกฎาคม-กันยายน 2553), 5-10.

สมพร ใจสมุทร. 2547. พฤติกรรมการดูแลตนเองและคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุเขตลาดกระบัง. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต วิทยาศาสตร์ (เวชศาสตร์ชุมชน) จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สัญญา สัญญาวิวัฒน์. 2542. ทฤษฎีสังคมวิทยา : การสร้าง การประเมินค่า และการใช้ประโยชน์. พิมพ์ครั้งที่ 4. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ

อาทิตยา ทะวงศ์. 2553. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ กรณีศึกษา ตำบลข่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. การศึกษาค้นคว้าอิสระตามหลักสูตรศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริการการพัฒนาสังคม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, กรุงเทพฯ.

เร่งหนุ่มสาวออมเงินรับวัยชรา.พิมพ์ไทย.23 มกราคม 2552.

สถิติคนชราครองโลก.ไทยรัฐ.12 มีนาคม 2552.

สู่สังคมผู้สูงอายุ.” โพสทูเดย์.2 มีนาคม 2552.

ห่วงคนไทยส่วนใหญ่ไม่ได้เตรียมพร้อมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุ. สำนักข่าวกรมประชาสัมพันธ์. 9 เมษายน 2552.

ออกแบบเพื่อผู้สูงอายุ ความท้าทายของนักออกแบบในอนาคต.กรุงเทพธุรกิจ. 17 กุมภาพันธ์ 2552.

ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารกับพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร

Relationship Between Media Exposure Toward Volunteer Spirit Among The Teenagers in Bangkok

วิมลพรรณ อาภาเวท[1*] และ เณริศาชัย ศุภมงคลลาภ[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร 2) เปรียบเทียบลักษณะทางประชากรของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมจิตอาสา และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า 1) ลักษณะทางประชากรศาสตร์ (เพศ,อายุ,ระดับชั้นปีที่ศึกษา,กลุ่มวิชาที่ศึกษา,มหาวิทยาลัย,รายได้/ค่าใช้จ่าย,สถานที่พักอาศัย และลักษณะครอบครัว) ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่ต่างกันมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างกัน 2) การเปิดรับข่าวสาร และทัศนคติจิตอาสามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมจิตอาสาโดยเป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง ขณะที่ความรู้จิตอาสามีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมจิตอาสาและเป็นความสัมพันธ์ระดับต่ำนอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า สื่อที่กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับจิตอาสามากที่สุด คือ สื่ออินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 58.2 ส่วนผลการวิจัยเกี่ยวกับความรู้เกี่ยวกับจิตอาสา พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีทัศนคติเกี่ยวกับกิจกรรมจิตอาสา อยู่ในระดับทัศนคติดี และมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาในระดับปานกลาง

คำสำคัญ: การเปิดรับข่าวสาร, พฤติกรรมจิตอาสา, วัยรุ่น

Abstract

The objectives of this research were to 1) study the media exposure, knowledge, attitude, and volunteer spirit behavior of the teenagers in Bangkok 2) comparison of the demographic characteristics with volunteer spirit behavior and 3) the relations between media exposure, knowledge, and attitude with volunteer spirit behavior of the teenagers in Bangkok. The results of the study were as followed: The Teenagers in Bangkok who are different in demographic characteristics (gender, age, education level, years, subjects of study, university, income, residential and family characteristics) has a different volunteer spirit behavior. Media exposure and volunteer spirit attitudes correlated positively with volunteer spirit behavior in the middle level relations. While knowledge of volunteer spirit correlated negatively with volunteer spirit behavior, in the low level relations. Moreover, the sample exposure the contents of volunteer spirit on the internet is the most 58.2 percent. The sample has knowledge about the volunteer spirit in the middle level. Good attitude in volunteer spirit activities and the sample had a volunteer spirit behavior in the middle level.

Keywords: Media Exposure, Volunteer Spirit Behavior, Teenager

[1] คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[2] สาขาวิชาเทคโนโลยีการโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

* Corresponding author. E-mail : wimonphan.av@hotmail.com

บทนำ

สังคมไทยในปัจจุบันเป็นสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงในหลายๆ ด้าน เป็นผลที่มาจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของกระแสโลกาภิวัฒน์ นำมาสู่การเปลี่ยนแปลงบริบทของสังคมไทย ให้ผลกระทบทั้งที่เป็นคุณและเป็นโทษในระดับต่างๆ โดยเฉพาะความเติบโตทางด้านวัตถุที่เจริญก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดอิทธิพลของวัฒนธรรมบริโภคนิยม วัตถุนิยม และกระตุ้น โน้มน้าว ส่งเสริมให้บุคคล โดยเฉพาะเยาวชนวัยหนุ่มสาว อันเป็นพลังสำคัญของสังคมในอนาคต ตั้งเป้าหมายชีวิตที่เป็นการแสวงหาความมั่งคั่ง และวิถีชีวิตแบบฟุ้งเฟ้อ รักสบาย เน้นการแข่งขันชิงดีชิงเด่น เกิดวิธีคิดแบบตัวใครตัวมัน ขาดจิตสำนึกสาธารณะ

“จิตอาสา” เป็นการให้และการช่วยเหลือสังคม และได้มีกำหนดไว้ในวาระแห่งชาติ เป็นการปลุกน้ำใจคนไทยให้งอกงามขึ้นอีกครั้ง ในการมาช่วยกันดูแลสังคมไทย ดูแลสิ่งแวดล้อม ชุมชน ตลอดจนปัญหาต่างๆ รอบๆ ตัว สนใจดูแลความทุกข์ของคนรอบข้าง เข้าใจผู้อื่น ร่วมกันสร้างสรรค์สิ่งดี ทำดีให้เป็นรูปธรรมในสังคมไทย และรับผิดชอบสังคมร่วมกัน ซึ่งสิ่งที่ปรากฏขึ้นนี้ มีสาเหตุมาจากการไหลบ่าของข่าวสาร (Free Flow Communication) ที่มาจากทุกทิศ ทางในรูปแบบของสื่อประเภทต่างๆ ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงในหลายๆด้านของสังคมไทย ล้วนเกิดมาจากการรับข่าวสารผ่านทางสื่อ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่ออินเตอร์เน็ต สื่อบุคคล และสื่ออื่นๆ จากนั้นผู้ที่รับข่าวสารจากช่องทางต่างๆ ย่อมเกิดการรับรู้ และการเรียนรู้ในสารนั้น และอาจนำไปสู่การสื่อสารให้กับบุคคลอื่นต่อๆ กันไป

การสื่อสารจึงเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการใช้ชีวิตในสังคม เพราะการสื่อสารเป็นการใช้ภาษาพูด หรือ ภาษาท่าทาง เพื่อแสดงให้ผู้อื่นเข้าใจถึงความคิด ความรู้สึกและความต้องการทั้งของตัวเราเอง และช่วยให้เราสามารถเข้าใจผู้อื่นด้วย เช่นกันเป็นประเด็นที่ถกเถียงกันมายาวนาน ว่าสื่อสามารถสร้างพฤติกรรมทั้งด้านบวกและด้านลบให้แก่ผู้รับสารได้จริงหรือไม่ ดังนั้นประเด็นเรื่องผลกระทบอันเกิดจากการเปิดรับสื่อจากสื่อประเภทต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่นักวิชาการได้ทำการศึกษามาโดยตลอด ถ้าพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้แล้ว พบว่า เยาวชนหรือวัยรุ่นไทยเป็นส่วนหนึ่งของการได้รับผลกระทบดังกล่าวด้วย

ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่าในยุคปัจจุบันการสื่อสารเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่ง ข่าวสารที่ไหลผ่านทางช่องทางต่างๆ นั้นทำให้ผู้รับสารเกิดการเรียนรู้ จนนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ และท้ายที่สุดจึงนำไปสู่การประพฤติปฏิบัติ ข่าวสารจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ใช้ประกอบการตัดสินใจในกิจกรรมต่าง ๆ ของมนุษย์ ความต้องการข่าวสารจะเพิ่มมากขึ้นเมื่อบุคคลนั้นต้องการข้อมูลในการตัดสินใจหรือไม่แน่ใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง นอกจากนั้นข่าวสารยังเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เปิดรับมีความทันสมัย สามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ของโลกปัจจุบันได้ดียิ่งขึ้น

จิตอาสา คำนี้จะคุ้นหู และมีการพูดถึงกันค่อนข้างมาก การที่บุคคลใดบุคคลหนึ่งมีจิตใจที่เป็นผู้ให้ เช่น ให้สิ่งของ ให้เงิน ให้ความช่วยเหลือด้วยกำลังแรงกาย แรงสมอง ซึ่งเป็นการเสียสละ สิ่งที่ตนเองมี แม้กระทั่งเวลา เพื่อเผื่อแผ่ให้กับส่วนรวม อีกทั้งยังช่วยลด "อัตตา" หรือความเป็นตัว เป็นตน ของตนเองลงได้บ้าง พฤติกรรมเช่นนี้จึงเรียกว่า “จิตอาสา”

จากปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงได้มุ่งศึกษาถึงการเปิดรับข่าวสารที่มีผลต่อพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร เพราะการสื่อสารมีความสำคัญ และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่น จึงทำการศึกษาว่าวัยรุ่นมีการเปิดรับข่าวสารอย่างไร รวมทั้งมีผลต่อทัศนคติเกี่ยวกับจิตอาสาหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางในการสื่อสารกับกลุ่มวัยรุ่นเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการขาดพฤติกรรมของจิตอาสาที่ขัดกับสังคมวัฒนธรรมไทยได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบลักษณะทางประชากรของวันรุ่นในกรุงเทพมหานครกับพฤติกรรมจิตอาสา
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมจิตอาสาของวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ศึกษาได้แก่ วัยรุ่นที่เป็นนิสิต นักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลที่กำลังศึกษาใน สถาบัน/มหาวิทยาลัยของรัฐ ประเภทต่างๆ และสถาบัน/มหาวิทยาลัยเอกชน จำนวน 53 แห่ง ซึ่งจำนวนนิสิต นักศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น 1,016,788 คน (แหล่งข้อมูล : สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา)

กลุ่มตัวอย่าง จะเก็บขนาดกลุ่มตัวอย่าง 400 ตัวอย่างจากจำนวนสถาบัน/มหาวิทยาลัยที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลทั้งสิ้น 53 แห่ง ซึ่งจะเป็นขนาดที่สามารถใช้เป็นตัวแทนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ได้อย่างพอเพียงและเหมาะสม โดยยอมให้มีความคลาดเคลื่อนร้อยละ10ที่ระดับนัยสำคัญ .05 ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ Multi Stage Sampling ซึ่งมีขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Cluster Sampling) โดยใช้กลุ่มสถาบันเป็นชั้นตามที่สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษากำหนดไว้ ได้แก่ กลุ่มที่ 1 สถาบัน/มหาวิทยาลัยอุดมศึกษาของรัฐ มี 17 แห่ง กลุ่มที่ 2 คือ สถาบัน/มหาวิทยาลัยไม่จำกัดรับ มี 2 แห่ง กลุ่มที่ 3 คือ สถาบัน/มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ มี 5 แห่ง และกลุ่มที่ 4 คือ มหาวิทยาลัยเอกชน มี 29 แห่ง และกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามกลุ่มได้ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสถาบัน จำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มสถาบัน/มหาวิทยาลัย	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
สถาบัน/มหาวิทยาลัยของรัฐ	284,511	112
สถาบัน/มหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ	94,195	37
มหาวิทยาลัยไม่จำกัดจำนวนรับ	410,850	162
สถาบัน/มหาวิทยาลัยในสังกัดของเอกชน	227,232	89
รวม	**1,016,788**	**400**

หน่วย : คน

ขั้นตอนที่ 2 การเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ หรือ การเลือกตัวอย่างแบบใช้ความสะดวก (Accidental sampling or Convenience sampling) โดยเลือกตัวอย่างที่กำลังศึกษาในมหาวิทยาลัยต่างๆ ตามจำนวนที่ได้สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิในขั้นตอนที่ 1

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) โดยแบบสอบถามดังกล่าวประกอบด้วยคำถามแบบปลายเปิด (Open-Ended Questions) และคำถามแบบปลายปิด (Close-Ended Questions) รวมทั้งแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale Questions) โดยแบ่งโครงสร้างคำถามออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์
ส่วนที่ 2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร
ส่วนที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับจิตอาสา
ส่วนที่ 4 ทัศนคติเกี่ยวกับจิตอาสา
ส่วนที่ 5 พฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นแบบสอบถามที่ให้กลุ่มตัวอย่างกรอกด้วยตนเองคณะผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลร่วมกับผู้ช่วยวิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการอบรมผู้ช่วยวิจัยก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงจากนั้นจึงนำแบบสอบถามมากำหนดรหัส ถอดรหัสและเขียนรหัสลงในแบบสอบถาม แล้วนำไปบันทึกเข้าเครื่องคอมพิวเตอร์โดยตรง และประมวลผลโดยโปรแกรมทางสถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์เบื้องต้น โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) โดยใช้ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Arithmetic Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard Division) และนำเสนอข้อมูลในตารางประกอบความเรียงเพื่ออธิบายข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง
2. การวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงอ้างอิง (Inferential Statistics)
   - ใช้ t-test เพื่อการทดสอบความแตกตางระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่ม ได้แก่ ตัวแปรเพศ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05
   - ใช้สถิติ One-way ANOVA Analysis เพื่อทดสอบความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่างที่มีมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป ได้แก่ อายุ ระดับชั้นปี รายได้ต่อเดือน กลุ่มวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ ประเภท มหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษา ลักษณะที่พักอาศัย และลักษณะของครอบครัว โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05 จะทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe's Method)
3. ใช้สถิติสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรการเปิดรับข่าวสาร ความรู้จิตอาสา ทัศนคติจิตอาสาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา

ผลการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาจำนาน 400 คน เป็นเพศหญิง 217 คน เพศชาย 183 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 และ 45.8 ส่วนใหญ่มีอายุ 19 – 20 ปีจำนวน 138 คน กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 1 จำนวน 136 คน โดยศึกษาในกลุ่มวิชาเทคโนโลยี/วิทยาศาสตร์ จำนวน 235 คนเป็นมหาวิทยาลัย/สถาบันไม่จำกัดรับ จำนวน 163 คน และมีค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อเดือนน้อยกว่า 4000 บาทต่อเดือน จำนวน85 คน และพักอาศัยอยู่ในบ้านพ่อแม่/ผู้ปกครอง จำนวน 180 คน

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารจากสื่อ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร อินเทอร์เน็ตและสื่อบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด ส่วนประเภทข่าวสารที่ชอบเปิดรับมากที่สุดคือ เรื่องทั่วๆ ไปถัดไปคือข่าวบันเทิง คิดเป็นร้อยละ38.3 และ 26.0 ตามลำดับ

ส่วนด้านความรู้เกี่ยวกับจิตอาสาพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 76.8

สำหรับทัศนคติเกี่ยวกับจิตอาสา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 โดยมีรายละเอียด ดังนี้ กิจกรรมจิตอาสาเป็นการให้ทั้งแรงกาย แรงใจ รวมทั้งสิ่งของโดยไม่หวังผลตอบแทน อยู่ในระดับทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.38 กิจกรรมจิตอาสาเป็นการเอื้อเฟื้อ เสียสละ เวลา แรงกาย แรงใจ อยู่ในระดับทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 สถาบันการศึกษา และครอบครัวควรส่งเสริมกิจกรรมจิตอาสาในวัยรุ่น อยู่ในระดับ ทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 กิจกรรมจิตอาสาเป็นการทำด้วยความสมัครใจ อยู่ในระดับ ทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 วัยรุ่นควรแสวงหาโอกาสในการริเริ่มกิจกรรมจิตอาสา อยู่ในระดับ ทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 จิตอาสาคืองานที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม อยู่ในระดับ ทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26 ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาก่อให้เกิดความเมตตา กรุณา มุทิตาจิต อุเบกขา และ ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนควรสนับสนุนให้เกิดกิจกรรมจิตอาสาในสังคม อยู่ในระดับ ทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 การเข้าร่วมกิจกรรมสาธารณะเป็นการฝึกให้วัยรุ่นรู้จักการให้ อยู่ในระดับ ทัศนคติดีมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 การทำกิจกรรมจิตอาสาในวัยรุ่นเป็นการส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ อยู่ในระดับทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 กิจกรรมจิตอาสาช่วยพัฒนาสังคมให้น่าอยู่ อยู่ในระดับ ทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 การเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาอย่างต่อเนื่องช่วยพัฒนาวัยรุ่นให้เป็นคนเก่งในสังคม อยู่ในระดับ ทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 จิตอาสาเป็นเรื่องที่ทำให้วัยรุ่นมีคุณค่าต่อสังคม อยู่ในระดับ ทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 กิจกรรมจิตอาสาทำให้ วัยรุ่นมีเพื่อนมากขึ้น อยู่ในระดับ ทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 วัยรุ่นควรใช้เวลาว่างในการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา อยู่ในระดับ ทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 กิจกรรมจิตอาสายิ่งมีมากยิ่งทำให้คนที่ได้รับความเดือดร้อนน้อยลง อยู่ในระดับ ทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 วัยรุ่นควรเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสาที่จัดขึ้นในถาบันการศึกษาเท่านั้น อยู่ในระดับ ทัศนคติดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 การทำกิจกรรมจิตอาสาก่อให้เกิดการแสวงหาผลประโยชน์จากภาวะวิกฤตในสังคม อยู่ในระดับ ทัศนคติปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.09 กิจกรรมจิตอาสาเป็นกิจกรรมที่ทำกันในหมู่วัยรุ่นเท่านั้น อยู่ในระดับ ทัศนคติปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 กิจกรรมจิตอาสาทำให้วัยรุ่นเสียการเรียน อยู่ในระดับ ทัศนคติปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.85

ข้อมูลด้านพฤติกรรมจิตอาสากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ โดยเฉลี่ยมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.43 โดยมีรายละเอียดดังนี้ การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อสังคมด้านศาสนา มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 การเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อ สังคมด้านการศึกษามีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62 การเข้าร่วมกิจกรรมการบริจาคสิ่งของต่างๆ มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 การเข้าร่วมกิจกรรมการบริจาคเงิน มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 การเข้าร่วมกิจกรรมช่วยเหลือด้านสาธารณภัยต่างๆมีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.46 การเข้าร่วมกิจกรรมอื่นๆ มีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 การเข้าร่วมกิจกรรมให้ความช่วยเหลือ ผู้ด้อยโอกาสมีพฤติกรรมจิตอาสาอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.12 และกิจกรรมจิตอาสาที่สนใจเข้าร่วมมากที่สุดคือกิจกรรมที่จัดโดยองค์กรสาธารณกุศล คิดเป็น

ร้อยละ 40.8 และประเภทกิจกรรมจิตอาสาที่สนใจเข้าร่วมมากที่สุดคือ กิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อสังคมต่างๆ คิดเป็นร้อยละ 56.6

สมมติฐานที่ 1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครต่างกันมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างกันสรุปผลได้ดังนี้

เพศและอายุที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างกัน โดยอายุกลุ่มอายุที่แตกต่างกัน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างกันซึ่งกลุ่มอายุต่ำกว่า 17 ปี กับกลุ่มที่มีอายุ 17 – 18 ปี กลุ่มที่มีอายุ 19 – 20 ปี กลุ่มที่อายุ 21 – 22 ปี กลุ่มที่มีอายุ 23 – 24 ปี และกลุ่มที่มีอายุมากกว่า 24 ปี ขึ้นไป รวมถึงกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 17 – 18 ปี มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจาก กลุ่มที่มีอายุ 19 – 20 ปี และ กลุ่มที่มีอายุมากกว่า 24 ปีขึ้นไป เช่นเดียวกับระดับชั้นปีที่ศึกษา ก็มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา แตกต่างกันโดยกลุ่มชั้นปีที่ 1 มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจาก กลุ่มชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่4

นอกจากนี้ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มวิชาที่ศึกษาในปัจจุบันมหาวิทยาลัยที่กำลังศึกษาอยู่ ที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา แตกต่างกันโดยกลุ่มมหาวิทยาลัย / สถาบันของรัฐจำกัดรับ มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจากกลุ่มมหาวิทยาลัย / สถาบันของรัฐไม่จำกัดรับ (ม.รามคำแหง, ม.สุโขทัยธรรมาธิราช)มหาวิทยาลัย / สถาบันในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน กลุ่มมหาวิทยาลัย / สถาบันของรัฐไม่จำกัดรับ (ม.รามคำแหง, ม.สุโขทัยธรรมาธิราช) มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจากกลุ่ม มหาวิทยาลัย / สถาบันในกำกับของรัฐ และมหาวิทยาลัยเอกชน

ขณะเดียวกัน กลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้/ค่าใช้จ่ายส่วนตัวต่อเดือน แตกต่างกัน ก็มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างกันพบว่า โดยกลุ่มที่มีรายได้น้อยกว่า 4,000 บาท มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจาก กลุ่มที่มีรายได้ 4,001 – 6,000 บาท, 6,001 – 8,000 บาท, 8,001 -10,000 บาทและมากกว่า 10,000 บาท

ด้านลักษณะสถานที่พักอาศัยของกลุ่มตัวอย่างที่แตกต่างกัน ทำให้มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา แตกต่างกัน โดยกลุ่มที่พักอาศัยหอพักเอกชน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจาก กลุ่มที่พักอาศัย บ้านพ่อแม่ / ผู้ปกครอง กลุ่มที่พักอาศัยบ้านเช่า/คอนโดมิเนียม/ห้องชุด มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจาก กลุ่มที่พักอาศัย บ้านพ่อแม่ / ผู้ปกครอง

และความแตกต่างของลักษะครอบครัว มีผลต่อพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา แตกต่างกันโดยพบว่า กลุ่มครอบครัวที่เข้มงวดมีการวางกฎระเบียบอย่างชัดเจน มีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างจาก กลุ่มครอบครัวที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ และกลุ่มครอบครัวที่สมาชิกทุกคนสามารถทำอะไรตามที่ตนต้องการ

จากการทดสอบสมมติฐาน โดยใช้วิธีการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า ลักษณะทางประชากรของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครที่ต่างกันมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 2การเปิดรับข่าวสาร ความรู้จิตอาสา ทัศนคติจิตอาสาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา สรุปผลได้ดังนี้

การเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา และเป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐาน

ความรู้เกี่ยวกับจิตอาสามีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา และเป็นความสัมพันธ์ระดับต่ำ ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

ทัศนคติจิตอาสามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา และเป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง เป็นไปตามสมมติฐาน

อภิปรายผล

สมมติฐานที่ 1ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครต่างกันมีพฤติกรรมเกี่ยวกับ จิตอาสาแตกต่างกัน

ผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นไปตามสมมติฐาน กล่าวคือลักษณะทางประชากรของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานคร อันได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้นปีที่ศึกษา กลุ่มวิชาที่ศึกษา มหาวิทยาลัย รายได้/ค่าใช้จ่าย สถานที่พักอาศัย และลักษณะครอบครัวที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสาแตกต่างกัน ซึ่ง Assael (1995) ได้อธิบายว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมผู้บริโภคประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล (The Individual Consumer) ได้แก่ ปัจจัยด้านประชากร เช่น เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ฯลฯ รวมถึงรูปแบบการดำรงชีวิตและบุคลิกภาพต่างกันมีผลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม

โดยในประเด็นเรื่องเพศและอายุนั้น ผลการวิจัย พบว่า เพศและอายุที่ต่างกันมีพฤติกรรมจิตอาสาที่แตกต่างกันด้วย สอดคล้องกับการวิจัยของ พัทธนันท์ เด็ดแก้ว (2550) เรื่อง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศเกาหลีจากสื่อมวลชนที่มีผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคสินค้าเกาหลีของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ที่พบว่าเพศต่างกันจะมีพฤติกรรมการบริโภคสินค้าเกาหลีแตกต่างกัน โดยเพศหญิงมีการพฤติกรรมการบริโภคสินค้าเกาหลีมากกว่าเพศชาย และอายุต่างกัน จะมีพฤติกรรมการบริโภคสินค้าเกาหลีแตกต่างกัน ในส่วนของครอบครัวนั้น ผลการวิจัย พบว่า วัยรุ่นที่มาจากครอบครัวที่มีลักษณะแตกต่างกันจะมีพฤติกรรมจิตอาสาต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การรับรู้พฤติกรรมจิตอาสาของนิสิตมหาวิทยาลัยที่เข้าร่วมชมรมด้านบำเพ็ญประโยชน์ ของ พรปณต ปกครอง (2554) พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลให้เกิดพฤติกรรมจิตอาสาส่วนใหญ่มาจากบริบททางครอบครัว ทั้งคุณพ่อ คุณแม่ และพี่น้อง ซึ่งได้รับการปลูกฝังทั้งนี้กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในงานวิจัย พักอาศัยอยู่บ้านพ่อแม่ / ผู้ปกครอง และกลุ่มตัวอย่างครึ่งหนึ่งอยู่ในครอบครัวที่สมาชิกทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องราวต่างๆ ซึ่งส่งผลให้มีพฤติกรรมที่แตกต่างจากวัยรุ่นซึ่งไม่ได้พักอาศัยอยู่กับครอบครัว

สมมติฐานที่ 2การเปิดรับข่าวสาร ความรู้จิตอาสา ทัศนคติจิตอาสาของวัยรุ่นในเขตกรุงเทพมหานครมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมเกี่ยวกับจิตอาสา

จากผลจากการวิจัย สามารถอธิบายได้ตามทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม หรือ KAP ซึ่งให้ความสำคัญกับตัวแปร 3ตัว คือ ความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และการยอมรับปฏิบัติ (Practice) ของผู้รับสารอันอาจมีผลกระทบต่อสังคมต่อไปจากการรับสารนั้น ๆการเปลี่ยนแปลงทั้งสามประเภทนี้ จะเกิดขึ้นในลักษณะต่อเนื่อง กล่าวคือเมื่อผู้รับสารได้รับสารก็จะทำให้เกิดความรู้ เมื่อเกิดความรู้ขึ้นก็จะไปมีผลทำให้เกิดทัศนคติและขั้นสุดท้าย คือการก่อให้เกิดการกระทำสามารถสรุปได้ว่า ถ้าวัยรุ่นมีความรู้ก็จะส่งผลให้เกิดทัศนคติที่ดีและนำไปสู่การปฏิบัติตน (เอกนฤน บางท่าไม้,สื่อมวลชนเพื่อการศึกษา) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การเปิดรับสื่อความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ของผู้ปกครองนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 เขตกรุงเทพมหานคร ของสุวรรณี โพธิศรี (2534) ซึ่งพบว่า ปริมาณการเปิดรับข่าวสารโรคเอดส์ มีความสัมพันธ์ทางบวก

กับความรู้ ทัศนคติ และ พฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ นันทนัช โสมนรินทร์ และ ณัฏฐ์ชุดา วิจิตรจามรีในเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติ ในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กันในเชิงบวก โดยการเปิดรับข่าวสารมีความสัมพันธ์กับความรู้ ความรู้มีความสัมพันธ์กับทัศนคติ ทัศนคติมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรม

ส่วนเรื่องการเปิดรับข่าวสาร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆในระดับมาก และเลือกเปิดรับข่าวสารจิตอาสาจากสื่ออินเทอร์เน็ตมากที่สุดสอดคล้องกับรูปแบบการเปิดรับสื่อของวัยรุ่นในปัจจุบัน ที่หันมาใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารมากกว่าสื่อหลัก เช่น โทรทัศน์และวิทยุสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน กับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมลดโลกร้อนของนิสิต นักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา ในเขตกรุงเทพมหานคร ของ ภควัญชน์รัตน์ ภู่วิจิตร์ (2555) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา โดยภาพรวมมีการเปิดรับในระดับสูง เมื่อพิจารณาตามลำดับ “อินเทอร์เน็ต” มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับการวิจัยของ พัทธนันท์ เด็ดแก้ว เรื่อง การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับประเทศเกาหลีจากสื่อมวลชนที่มีผลต่อค่านิยมและพฤติกรรมการบริโภคสินค้าเกาหลีของประชาชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งทำการศึกษากลุ่มตัวอย่างอายุ 18-35ปี พบว่า การเปิดรับข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสินค้าและวัฒนธรรมประจำชาติเกาหลี ผ่านทางสื่อมวลชนส่วนใหญ่รับรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 3.14 และสอดคล้องกับผลวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย ของเยาวชนทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา ของ อัจฉรามณี สามิภักดิ์ ซึ่งพบว่า การเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนทั้งสองกลุ่มมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยและสอดคล้องกับการสำรวจของ สยามเทคโนโลยีโพลล์ ซึ่งทำการสำรวจวัยรุ่นอายุระหว่าง 15-25 ปี จำนวน 1,082 คน ในพื้นที่กรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 24-29 กรกฎาคม 2556 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ติดตามข่าวสารผ่านสื่อสังคมออนไลน์เป็นประจำทุกวัน 57.21% ขณะที่ 31.89% ติดตามเป็นบางวัน สำหรับประเภทข่าวสารที่กลุ่มตัวอย่างนิยมติดตามผ่านสื่อสังคมออนไลน์ เรียงจากมากที่สุดถึงน้อยที่สุดดังนี้ ข่าวเด่นทั่วๆ ไป 83% ข่าวบันเทิง 77% ข่าวสังคม 72% ข่าวกีฬา 68 ข่าวการศึกษา 66% ข่าวไอที 64% ข่าวการเมือง 60.68% ข่าวแฟชั่น 58% ข่าวเศรษฐกิจ 57% ข่าวอาชญากรรม 54% และข่าวสุขภาพ 52%

อย่างไรก็ตามในด้านความรู้เกี่ยวกับจิตอาสานั้น ผลการวิจัย พบว่า มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับพฤติกรรมการเข้าร่วมกิจกรรมจิตอาสา แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับจิตอาสาในระดับปานกลาง มีพฤติกรรมจิตอาสาในระดับปานกลางเท่านั้น

ด้านทัศนคติจิตอาสาของวัยรุ่น ผลวิจัยพบว่ามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมจิตอาสา โดยทัศนคติเรื่องจิตอาสาของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับดี สอดคล้องกับนันทนัช โสมนรินทร์และ ณัฏฐ์ชุดา วิจิตรจามรีในเรื่อง การเปิดรับข่าวสาร ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออก ของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ที่พบว่า ทัศนคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออกในเชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .113 ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่าเมื่อมีทัศนคติในการป้องกันโรคไข้เลือดออกก็จะมีการปฏิบัติตนในการป้องกันโรคไข้เลือดออกมากขึ้น

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ในการสนับสนุนทุนเพื่อการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กัลยกร วรกุลลัฏฐานีย์. การรับรู้พฤติกรรม ที่มีต่อจิตสำนึกสาธารณะ และ การสื่อสารการตลาดที่มีประสิทธิผลต่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรมี่เกี่ยวกับจิตสำนึกสาธารณะของเยาวชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 2551

กาญจนา แก้วเทพ. สื่อสารมวลชน : ทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์, 2541.

อัจฉรามณี สามิภักดิ์. (2539). พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร กับความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของเยาวชน ทั้งในระบบ/นอกระบบการศึกษา. วิทยานิพนธ์นิเทศศาสตรมหาบัณฑิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

The Optimization in Research Projects Management of Educational Personnel in Rajamangala University of Technology LannaChiangrai

วรินยา อุโมงค์[1] และ ธีราพร ราชคมน์[1*]

Warinya U-mong[1] and Teeraporn Ratchakom[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงรายครั้งนี้ได้วิเคราะห์ปัญหา อุปสรรคและหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย จำนวน 153 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัย ค่าความเชื่อมั่น 0.60 วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการศึกษา คือ บุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายมีความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัย ใน 4 ด้าน คือ 1)ด้านขั้นตอนการทำวิจัย 2)ด้านระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัย 3)ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 4)ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.34 และในรายด้าน พบว่า มีความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้มากที่สุด คือ “ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่” ค่าเฉลี่ย3.60 และน้อยที่สุด คือ “ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน” ค่าเฉลี่ย 3.15 ซึ่งแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย คือ นักวิจัยต้องมีความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัยทั้งนี้ หน่วยงานวิจัยและบริการวิชาการ ต้องตรวจทานเอกสารการเบิกจ่ายก่อนนำส่งเอกสารตามสายงาน และจัดทำคู่มืองานวิจัยสำหรับนักวิจัย

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ โครงการวิจัย บุคลากรทางการศึกษา

Abstract

The purposes of this research aim to analyze the problems, difficulties, and find out the process for enhancing the efficiency of research management skill of educational personnel in Rajamangala University of Technology Lanna, Chiangrai (RMUTL CR). In this study,a sample is the group of 153 educational personnel in RMUTL CR. Research instrument used questionnaires of research management skills. The reliability was 0.60, and the research analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. From the results found that the educational personnel in RMUTL CR commented on knowledge, understanding, and acknowledgement in research project management of educational personnel in RMUTL CR within 4 areas; 1) the process of doing researches, 2) the rules or regulations of doing researches, 3) the supporting budgets, and 4) all services of staffs. The results of these found that there were in the moderate level. The median was 3.34. Moreover, in each area found that all services of staffs have commented on knowledge, understanding, and acknowledgement at 3.60,on the other hand the least median was "the supporting budget" was 3.15. The way to increase the efficiency of research management skill was that the researchers should understand and follow the rules and

[1] งานวิจัยและบริการวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย 57120

[1] Research and Academic Services Rajamangala University of Technology Lanna Chiangrai 57120

* Corresponding author. E-mail: warinya_u@hotmail.com,koy_teerapon@hotmail.com

regulations of research. Also, the research and academic services should check all payment documents before submitting to all offices in the university and should provide the research guide books for the researchers.

Keywords: management, research projects, educational personnel

บทนำ

การจัดการ(Management) หมายถึง ขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่างๆ สำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยคนและทรัพยากรขององค์การ ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ได้แก่ ขบวนการ (process) ประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ขบวนการ (process) หมายถึงหน้าที่ต่างๆ ด้านการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การโน้มนำองค์การ และการควบคุม ซึ่งประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness)เป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะของการจัดการโดยประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานอย่างถูกวิธี เป็นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำ เข้า (inputs) กับผลผลิต (outputs) หากบุคคลสามารถทำงานได้ผลผลิตมากกว่าในขณะที่ใช้ปัจจัยนำเข้าน้อยกว่า หรือ เท่ากัน แสดงถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งปัจจัยนำเข้าในการจัดการคือทรัพยากรขององค์การ ได้แก่ คน เงิน วัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องจักร และทุน ทรัพยากรเหล่านี้มีจำกัด และเป็นต้นทุนในการดำเนินงานขององค์การ ดังนั้นการจัดการที่ดีจึงต้องพยายามทำให้มีการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและให้เกิดผลผลิตมากที่สุด

ประสิทธิผล (effectiveness) สำหรับประสิทธิผลในการจัดการหมายถึงการทำได้ตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ การจัดการที่มีเพียงประสิทธิภาพนั้นยังไม่เพียงพอต้องคำนึงว่าผลผลิตนั้นเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (บรรยงค์ โตจินดา,2552.)

ดังนั้น องค์กรต่าง ๆ รวมถึง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย จึงต้องมีการบริการจัดการองค์กรในด้านต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย มีจัดการศึกษามุ่งพัฒนาบุคคลให้มีความเจนจัดทางวิชาการ มีความเชี่ยวชาญเชิงปฏิบัติและมีคุณสมบัติที่จำเป็นตามลักษณะของงานอาชีพพร้อมที่จะทำงานและปรับปรุงตนเองให้ก้าวหน้าทันต่อวิวัฒนาการทางเทคโนโลยีรวมทั้งปลูกฝังความเป็นระเบียบวินัย และความประณีต สำนึกในจรรยาอาชีพ มีคุณธรรมและความรับผิดชอบต่อหน้าที่และสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาจัดการศึกษาโดยมุ่งเน้นพัฒนากำลังในคำกล่าว "สร้างคนสู้งาน เชี่ยวชาญเทคโนโลยี" ตลอดจนมีวิสัยทัศน์และพันธกิจ ด้านการจัดการศึกษาวิชาชีพเฉพาะทางระดับอุดมศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างบัณฑิตนักปฏิบัติที่มีคุณธรรมบนพื้นฐานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การเปิดโอกาสให้ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาได้ศึกษาต่อ การสร้างงานวิจัยและบริการวิชาการที่เน้นนวัตกรรมและเทคโนโลยี การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมล้านนา และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และการนำระบบบริหารจัดการที่ดีมาใช้ในการพัฒนามหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นผู้นำด้านการจัดการศึกษาและสร้างสรรค์สังคมอย่างแท้จริง ตามแผนยุทธศาสตร์ 15 ปี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เป้าหมายยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ(มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา, 2557.)

จากข้างต้น งานวิจัย เป็นหนึ่งในพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ที่บุคลากรทางการศึกษา ต้องถือปฏิบัติเป็นภาระงานที่สำคัญ แต่จากรวบรวมฐานข้อมูลงานวิจัยประจำปี จากงานวิจัยและบริการวิชาการที่เป็นผู้ประสานงานและควบคุมดูแลตลอดจนให้ข้อมูลคำปรึกษาด้านงานวิจัยและบริการวิชาการ

(ข้อมูล ณ วันที่ 14 พฤศจิกายน 2555 จากหน่วยงานวิจัยและบริการวิชาการ กองการศึกษา มทร.ล้านนา เชียงราย) พบว่า

1) งบประมาณผลประโยชน์ ประจำปี 2554มีโครงการที่ได้รับอนุมัติ ทั้งสิ้น จำนวน 28 เรื่องโดยมีงานวิจัยดำเนินงานแล้วเสร็จตามสัญญารับทุนจำนวน 16 เรื่อง มีงานวิจัยที่ขยายเวลา จำนวน 12 เรื่องและงานวิจัยที่ไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่ขยายและล่าช้า จำนวน 12 เรื่อง

2) งบประมาณแผ่นดินประจำปี 2554 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติ ทั้งสิ้น จำนวน 7 เรื่องงานวิจัยดำเนินงานแล้วเสร็จตามสัญญารับทุน จำนวน 4 เรื่องโดยมีงานวิจัยที่ขยายเวลา จำนวน 3 เรื่องและมีงานวิจัยที่ไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่ขยายและล่าช้า จำนวน1 เรื่อง

3) งบประมาณภายนอกประจำปี 2554 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติ ทั้งสิ้น จำนวน 13 เรื่องและงานวิจัยดำเนินงานแล้วเสร็จตามสัญญารับทุนครบถ้วนทั้งจำนวน 13 เรื่อง

4) งบประมาณผลประโยชน์ประจำปี 2555 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติ ทั้งสิ้น จำนวน 43 เรื่องได้ดำเนินงานแล้วเสร็จตามสัญญารับทุน จำนวน 14 เรื่อง โดยมีงานวิจัยที่ขยายเวลา จำนวน 29 เรื่องและมีงานวิจัยที่ไม่แล้วเสร็จตามระยะเวลาที่ขยายและล่าช้า จำนวน3เรื่อง

5) งบประมาณแผ่นดินประจำปี 2555 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติ ทั้งสิ้นจำนวน 5 เรื่องซึ่งได้ดำเนินงานแล้วเสร็จตามสัญญารับทุน ครบถ้วนทั้งจำนวน 5 เรื่อง

6) งบประมาณภายนอกประจำปี 2555 มีโครงการที่ได้รับอนุมัติ ทั้งสิ้น จำนวน 9 เรื่องซึ่งได้ดำเนินงานแล้วเสร็จตามสัญญารับทุน ครบถ้วนทั้งจำนวน 9 เรื่อง

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่างานวิจัยงบผลประโยชน์จะมีการบริการจัดงานโครงการที่ไม่เป็นไปตามแผนงานมากที่สุด รองลงมาคืองานวิจัยงบแผ่นดิน จากการวิเคราะห์ข้อมูลจะพบว่าส่วนใหญ่ งานวิจัยที่ได้รับงบประมาณอุดหนุนจากภายนอกมีการดำเนินงานตามแผนมากที่สุด อาจเนื่องด้วย แหล่งทุนมีกฎเกณฑ์ตามสัญญาที่เข้มข้น ซึ่งจากปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการนำไปใช้ประโยชน์ใน ด้านงานประกันคุณภาพ ในการบูรณาการกับการเรียนการสอน งานบริการวิชาการและการดำเนินงานในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เกิดความล่าช้า ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้และส่งผลให้นักวิจัยเสียสิทธิ์ในการขอทุนวิจัยในปีถัดไป จากแหล่งทุนเดิมดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายอันจะส่งผลให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย สามารถนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะในการตรวจประเมินงานประกันคุณภาพการศึกษา ตลอดจน การดำเนินงานในด้านอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลตามมา

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

2. เพื่อหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย ของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถาม เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1.กำหนดตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสังกัด
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัย

2.กำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ทั้งสิ้น จำนวน 153 คน ประกอบด้วย 1)อาจารย์ประจำจำนวน 90 คน 2)เจ้าหน้าที่สายสนับสนุนจำนวน 63 คน (งานทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย, 2555)

3.กำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ดังนี้

1. แบบสอบถามเพื่อใช้เก็บรวบรวมข้อมูลความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัย ด้านขั้นตอนการทำวิจัยด้านระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัย ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน ในด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ โดยแบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทั่วไปของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบตรวจสอบรายการ (Check List)ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษาขั้นสูงสุด สังกัด ในหน่วยงานมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ประกอบด้วย 4 ด้าน ดังนี้ 1) ด้านขั้นตอนการทำวิจัย 2) ด้านระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัย 3) ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 4) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ สำหรับเกณฑ์การประเมินใช้เกณฑ์วัดของไชยยศ เรืองสุวรรณ(2553)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับความเข้าใจและการรับรู้ การบริหารจัดการโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form)

4.การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากแนวคิด ทฤษฎี หลักเกณฑ์ หลักการเกี่ยวกับ แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพและปัญหา อุปสรรค ในการบริหารจัดการโครงการวิจัยจากตำรา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดกรอบและขอบเขตเนื้อหาในการสร้างแบบสอบถามได้ครอบคลุมเนื้อหา

2. สร้างแบบสอบถามนำเสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความชัดเจน ความครอบคลุมของเนื้อหาและความถูกต้องสมบูรณ์ของเครื่องมือ

3. นำแบบสอบถามที่ได้ผ่านกระบวนการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไข และนำไปทดลองใช้กับ เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพเชียงใหม่ จำนวน 20 คน ซึ่งไม่ใช่ประชากรที่แท้จริง

4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบหาค่าความเชื่อมั่นของแอลฟา ครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.60

5. นำเครื่องมือที่ได้ ไปเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมายที่แท้จริง จำนวน 153 คน

5.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยเก็บข้อมูลในช่วง เมษายน –พฤษภาคม 2556 โดยนำแบบสอบถามไปแจกยังกลุ่มเป้าหมายจำนวน 153 ชุด และได้รับคืนจำนวน 120 ชุด คิดเป็นร้อยละ 78.43

6.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ แจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ คือ 0.60 ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามลักษณะทั่วไปของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษาขั้นสูงสุด สังกัดในหน่วยงานมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าร้อยละ และนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมทั้งบรรยายข้อมูลใต้ตารางแบบความเรียง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัย ประกอบด้วย 4 ด้าน เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงบรรยาย (Descriptive Statistics) โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และนำเสนอในรูปแบบตารางพร้อมทั้งบรรยายข้อมูลใต้ตารางแบบความเรียง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่นๆ ความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ การบริหารจัดการโครงการวิจัย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form) ใช้การบรรยายข้อมูลแบบความเรียง

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Opened Form)ใช้การบรรยายข้อมูลแบบความเรียง

ผลการศึกษา

1. ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อยู่ในช่วงอายุ ปี 35-26 โดยมีระดับการศึกษาขั้นสูงสุดระดับปริญญาตรี และสังกัดหน่วยงานคณะบริหารธุรกิจและศิลปศาสตร์

2. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

บุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายแสดงความคิดเห็นต่อความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ใน 4 ด้าน คือ 1) ด้านขั้นตอนการทำวิจัย 2) ด้านระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัย 3)ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 4) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.34 และหากพิจารณาในรายด้านพบว่า มีความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้มากที่สุด คือ “ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่” ค่าเฉลี่ย 3.60 และน้อยที่สุด คือ “ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน” ค่าเฉลี่ย 3.15

3. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย ของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

นักวิจัยต้องเข้าใจขั้นตอนการทำวิจัยและปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัยตามระเบียบสถาบันเทคโนโลยีฯว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการวิจัย 2547 อย่างเคร่งครัดซึ่งหน่วยงานวิจัยและบริการวิชาการ ต้องตรวจทานเอกสารการเบิกจ่ายก่อนนำส่ง ตามสายงานบังคับบัญชาและหน่วยงานวิจัยและบริการวิชาการ ต้องดำเนินการจัดทำคู่มืองานวิจัยสำหรับนักวิจัยที่มีขั้นตอนการทำวิจัยตลอดจนมีแบบฟอร์มงานวิจัยตัวอย่างหนังสือ ตัวอย่างเอกสารเบิกจ่ายเงิน ตลอดจนระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัยตามระเบียบสถาบันเทคโนโลยีฯว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการวิจัย 2547

อภิปรายผล

1. ปัญหาและอุปสรรคในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

บุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายแสดงความคิดเห็นต่อ ความรู้ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ใน 4 ด้านคือ 1) ด้านขั้นตอนการทำวิจัย 2) ด้านระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัย 3) ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 4) ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการโครงการวิจัยใน 4 ด้านในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเชียงราย ส่วนใหญ่เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ ซึ่งส่วนใหญ่อาจมีความรู้และประสบการณ์ด้านวิจัยน้อยจึงส่งผลต่อการบริหารจัดการโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังคำกล่าวของเฉลิมเกียรติ แก้วหอม.2555.แนวคิด ทฤษฎีประสิทธิภาพในการทำงาน.(ระบบออนไลน์).แหล่งข้อมูล http://sukanrat.blogspot.com/2012/09/blog-post_804.html (9 มกราคม2556). ได้กล่าวไว้ว่า หลักการทำงานให้มีประสิทธิภาพมี หลัก 12 ประการมีดังนี้

1. ทำความเข้าใจและกำหนดแนวคิดในการทำงานให้กระจ่าง
2. ใช้หลักสามัญสำนึกในการพิจารณาความน่าจะเป็นไปได้ของงาน
3. คำปรึกษาแนะนำต้องสมบูรณ์และถูกต้อง
4. รักษาระเบียบวินัยในการทำงาน
5. ปฏิบัติงานด้วยความยุติธรรม

6. การทำงานต้องเชื่อถือได้มีความฉับพลัน มีสมรรถภาพและมีการลงทะเบียน ไว้เป็นหลักฐาน
7. งานควรมีลักษณะแจ้งให้ทราบถึงการดำเนินงานอย่างทั่วถึง
8. งานเสร็จทันเวลา
9. ผลงานได้มาตรฐาน
10. การดำเนินงานสามารถยึดเป็นมาตรฐานได้
11. กำหนดมาตรฐานที่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแก่สอนงานได้
12. ให้บำเหน็จแก่งานที่ดี

หากพิจารณาในรายด้านพบว่า มีความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้มากที่สุด คือ “ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่”และน้อยที่สุด คือ “ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน”ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย ส่วนใหญ่เป็นนักวิจัยหน้าใหม่ยังขาดความรู้และประสบการณ์ในการบริการจัดการโครงการวิจัย และการขอทุนจากภายนอก ตลอดจน นโยบายของมหาวิทยาลัย การจัดสรรงบประมาณผลประโยชน์ด้านงานวิจัย ที่มุ่งเน้นการกระจายงบประมาณให้ทั่วถึง จึงส่งผลต่อการบริหารจัดการโครงการให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล ดังคำกล่าวของบรรยงค์ โตจินดา,2552. ได้กล่าวไว้ว่าการจัดการ (Management) หมายถึง ขบวนการที่ทำให้งานกิจกรรมต่างๆสำเร็จลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลด้วยคนและทรัพยากรขององค์การ ซึ่งองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการจัดการ ได้แก่ ขบวนการ (process) ประสิทธิภาพ (efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) ขบวนการ (process)หมายถึงหน้าที่ต่างๆด้านการจัดการ ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การโน้มนำองค์การ และการควบคุม ซึ่งประสิทธิภาพ(efficiency) และประสิทธิผล (effectiveness) เป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะของ การจัดการโดยประสิทธิภาพ หมายถึง การทำงานอย่างถูกวิธี เป็นการเปรียบเทียบระหว่างปัจจัยนำเข้า (inputs) กับผลผลิต (outputs) หากบุคคลสามารถทำงานได้ผลผลิตมากกว่าในขณะที่ใช้ปัจจัยนำเข้าน้อยกว่า หรือ เท่ากัน ซึ่งแสดงถึงการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากกว่า ซึ่งปัจจัยนำเข้าในการจัดการคือทรัพยากรขององค์การ ได้แก่ คน เงิน วัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องจักร และทุน ทรัพยากรเหล่านี้มีจำกัด และเป็นต้นทุนในการดำเนินงานขององค์การ ดังนั้นการจัดการที่ดีจึงต้องพยายามทำให้มีการใช้ทรัพยากรน้อยที่สุดและให้เกิดผลผลิตมากที่สุด

2. แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย ของบุคลากรทางการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย

นักวิจัยต้องเข้าใจขั้นตอนการทำวิจัยและปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัยตามระเบียบสถาบันเทคโนโลยีฯว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการวิจัย 2547 อย่างเคร่งครัดซึ่งหน่วยงานวิจัยและบริการวิชาการ ต้องตรวจทานเอกสารการเบิกจ่ายก่อนนำส่ง ตามสายงานบังคับบัญชาและหน่วยงานวิจัยและบริการวิชาการ ต้องดำเนินการจัดทำคู่มืองานวิจัยสำหรับนักวิจัยที่มีขั้นตอนการทำวิจัยตลอดจนมีแบบฟอร์มงานวิจัยตัวอย่างหนังสือ ตัวอย่างเอกสารเบิกจ่ายเงิน ตลอดจนระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัยตามระเบียบสถาบันเทคโนโลยีฯว่าด้วยการใช้จ่ายเงินอุดหนุนเพื่อการวิจัย 2547

สรุป

ปัญหา อุปสรรคและหาแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย คือ บุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายมีความรู้ ความเข้าใจและการรับรู้ในการบริหารจัดการ

โครงการวิจัย ใน 4 ด้าน คือ 1)ด้านขั้นตอนการทำวิจัย 2)ด้านระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัย 3)ด้านงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุน 4)ด้านการให้บริการของเจ้าหน้าที่ในภาพรวม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 3.34 ซึ่งแนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัย คือ นักวิจัยต้องมีความเข้าใจและปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับการวิจัยทั้งนี้ หน่วยงานวิจัยและบริการวิชาการ ต้องตรวจทานเอกสารการเบิกจ่ายก่อนนำส่งเอกสารตามสายงาน และจัดทำคู่มืองานวิจัยสำหรับนักวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

ในการทำวิจัยครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะทั่วไปดังนี้

1. มหาวิทยาลัยควรส่งเสริมให้จัดโครงการการพัฒนาศักยภาพนักวิจัย เน้นการบูรการกับการเรียนการสอน การวิจัย และการบริการวิชาการ เป็นประจำทุกปี เพื่อให้ บุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
2. ควรมีการพัฒนาระบบสารสนเทศด้านงานวิจัยให้ทันสมัยอยู่เสมอ และให้นักวิจัยได้นำข้อมูล ข่าวสารด้านงานวิจัย ไปใช้ในการบริหารจัดการโครงการที่มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล
3. งานวิจัยนี้สามารถนำไปเป็นแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการโครงการวิจัยของบุคลากรทางการศึกษาได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาเขตพื้นที่เชียงรายต่อการบริหารจัดการโครงการวิจัย
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริมการหรือพัฒนาศักยภาพนักวิจัยหน้าใหม่
3. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและการดำเนินโครงการวิจัยที่มีประสิทธิภาพ

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงรายที่สนับสนุนทุนวิจัยประจำปีงบประมาณ 2556 และกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สิริโฉม พิเชษฐบุญเกียรติ ที่เป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

เฉลิมเกียรติ แก้วหอม.2555.แนวคิด ทฤษฎีประสิทธิภาพในการทำงาน.(ระบบออนไลน์).
แหล่งข้อมูล:http://sukanrat.blogspot.com/2012/09/blog-post_804.html (9 มกราคม2556).
ไชยยศ เรืองสุวรรณ.2553.เทคโนโลยีการศึกษาทฤษฎีการวิจัย.โอเอสพริ้นติ้งเฮ้าส์, กรุงเทพมหานคร.
บรรยงค์ โตจินดา. 2552. องค์การและการจัดการ. รวมสาส์น, กรุงเทพมหานคร.
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา.2557.แผนกลยุทธ์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา พ.ศ. 2557-2561.

สัมมาสังกัปปะกับความคิดทางการเมือง : ศึกษาเชิงวิเคราะห์ในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา

Right Thought and Political Thoughts: An Analytical Study of Buddhist Context

เดชา จันทร์ศิริ[1*] และ กัณฐิกา อ้นมณี[2]

Decha Chansiri[1*] and Kantika Onmanee[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง สัมมาสังกัปปะกับความคิดทางการเมือง : ศึกษาเชิงวิเคราะห์ในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1)เพื่อศึกษาสัมมาสังกัปปะที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา 2)เพื่อศึกษาความคิดทางการเมืองในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา และ 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมมาสังกัปปะกับความคิดทางการเมืองในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา จากการศึกษาพบว่า 1) ด้านสัมมาสังกัปปะ (การดำริชอบ) ประกอบด้วย เนกขัมมวิตก อพยาบาทวิตก และอวิหิงสาวิตก 2) ด้านความคิดทางการเมืองนั้น พุทธศาสนาไม่ได้กล่าวไว้ชัดเจน แต่ในพระไตรปิฎกให้แนวทางไว้โดยการใช้ธรรมะเป็นหลักสำหรับการปกครองในระบบต่าง ๆ เพื่อให้อยู่ร่วมกันอย่างสันติสุขโดยให้สมาชิกรู้จักหลักอธิปไตยคือรู้หลักแห่งความเป็นใหญ่ และ 3) ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสัมมาสังกัปปะกับความคิดทางการเมือง จะพบได้จากปัญหาต่าง ๆ เช่น ปัญหาความคิดทางเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย เมื่อสืบสาวไปถึงที่สุดแล้วล้วนเกิดมาจากมิจฉาสังกัปปะทั้งสิ้น ดังนั้นมิจฉาสังกัปปะจึงเป็นตัวทำลายสันติภาพ เป็นกองหนุนของมิจฉาทิฏฐิ ขณะเดียวกันปัญหาเหล่านั้นแม้จะมีอยู่แต่ก็ไม่ถึงขั้นวิกฤตรุนแรง เพราะในสังคมไทยยังมีตัวแปรบางอย่างที่มาช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบาได้ ซึ่งตัวแปรเหล่านั้นเป็นผลเกิดมาจากการดำริชอบนั่นคือสัมมาสังกัปปะ

คำสำคัญ : สัมมาสังกัปปะ ความคิดทางการเมือง

Abstract

The purposes of this research are : 1) to study the right thought in Buddhism, 2) to study the political thoughts in term of Buddhist context, and 3) to study the relationship between the right thought and the political thoughts in term of Buddhist context. From the analytical study, it is found that Sammasagnkappa or the right thought consists of Nekkamma-vitakka : the thought of renunciation and the thought free from selfish desire, Abapada-vitakka : the thought free from hatred, and Avihisa-vitakka : the thought of non-violence or the thought free from cruelty. In term of the political thought, it has not been evidently stated in the Buddhist teachings, it has just been mentioned in Tripitaka or the Pali Cannon as a way to govern and rule the people in society or in the city, focusing on making them live together in peace and learning the principle of sovereignty. Additionally, the relationship between the right thought and the political thoughts can be clearly seen from the problems, e.g. the political thought in democracy. When searching for the cause of those mentioned problems, it is found that they are absolutely caused by Micchasamkappa : the wrong thought. Therefore, it can be said that the wrong thought is a key factor to destroy the peace and is also the important factor causing the wrong view and less moral problems. Despite those problems exist; it is not a severe crisis. This is because in Thai society there are also some variables that help alleviate the situation. Those variables derive from Sammasagnkappa or the right thought.

Keywords: Right Thought, Political Thoughts

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป-สังคม/มนุษย์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์73170

[1] General Education, Liberal Arts Rajamangala University of Technology Rattanakosin 73170

[2] สาขาการจัดการงานก่อสร้าง คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 73170

[2] Construction Management, Architecture and Design Rajamangala University of Technology Rattanakosin 73170

* Corresponding author. E-mail: ware_49@hotmail.com

บทนำ

สถาบันทางสังคมเป็นสถาบันที่มีส่วนช่วยให้การดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นไปอย่างสงบสุข สถาบันเหล่านี้เกิดจากกระบวนการพัฒนาด้านความคิดของมนุษย์ โดยเริ่มจากการตั้งข้อสังเกต ค้นคว้า สอบสวนสิ่งต่างๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้เพื่อพยายามค้นหาข้อดี ข้อบกพร่อง ตั้งปัญหาโต้แย้ง หรือสนับสนุนกลไกต่างๆ ของสังคม รวมทั้งเสนอแนวความคิดเพื่อปฏิรูปหรือสร้างสรรค์สังคมอย่างมีระบบ ความคิดทางการเมืองก็เช่นกันเป็นส่วนหนึ่งของสถาบันทางสังคมที่กำเนิดมาจากการที่มนุษย์รู้จักคิด รู้จักแก้ไข ปรับปรุง เปลี่ยนแปลงสิ่งรอบตัว เพื่อให้การดำรงชีวิตของตนดีขึ้น ความคิดทางการเมืองจึงเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่สะท้อนการเคลื่อนไหวทางปัญญาของมนุษย์ แต่หากว่าความคิดนั้นเป็นไปในทางไม่ชอบย่อมทำให้เกิดความเดือดร้อนขึ้นภายในจิตใจ และเพราะไม่รู้จักวิธีคิดที่ถูกต้อง จึงมีความรู้สึกต่อสิ่งเหล่านั้นด้วยความยินดีหรือพอใจ และยินร้ายเมื่อไม่พอใจ หรือไม่เป็นไปตามที่ตนต้องการ เกิดการผูกอาฆาตพยาบาท การคิดเบียดเบียนซึ่งกันและกัน อันเป็นต้นเหตุแห่งความคิดผิดทั้งมวล ทำให้เกิดความแตกแยกทางความคิด ทางสังคม อีกทั้งยังเป็นสาเหตุให้เกิดสงครามหรือปัญหาอื่น ๆ อีกมากมาย ปัญหาดังกล่าวนี้อาจกล่าวได้ว่ามีสาเหตุมาจากความคิดผิด หรือมิจฉาสังกัปปะเป็นประการสำคัญ การจะตัดสินใจทำอะไรนั้นขึ้นอยู่กับความคิดเป็นสำคัญ ถ้ารู้จักใช้ความคิดให้ถูกต้อง การพูด การคิดจะถูกต้องด้วย ทำให้ความทุกข์ลดน้อยลงมีแต่ความสุขแทน แต่ถ้าไม่รู้จักใช้ความคิดให้ถูกต้องหรือคิดผิดจะเป็นเหตุให้พูดผิด ทำผิด ก่อให้เกิดความทุกข์ วิตกกังวลไม่สบายใจอันเป็นต้นเหตุทำให้สุขภาพจิตเสีย และนำมาซึ่งปัญหาต่าง ๆ มากมาย จะเห็นได้จากพุทธพจน์ที่ว่า “ธรรมทั้งหลาย มีใจ เป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สิ่งทั้งหลาย สำเร็จมาแต่ใจ เพราะฉะนั้น หากว่าบุคคลใดมีใจชั่ว จะพูดอะไรก็ตาม จะทำอะไรก็ตาม เพราะเหตุที่มีใจชั่วนั้น ความทุกข์ย่อมจะติดตามเขาไปเหมือนล้อหมุนไปตามรอยเท้าโคที่ลากเกวียน, ธรรมทั้งหลาย มีใจเป็นหัวหน้า มีใจเป็นใหญ่ สิ่งทั้งหลาย สำเร็จมาแต่ใจ เพราะฉะนั้น หากว่าบุคคลใดมีใจผ่องใส จะพูดอะไรก็ตาม จะทำอะไรก็ตาม เพราะเหตุที่มีใจผ่องใสนั้น ความสุขย่อมจะติดตามเขาไปเหมือนเงาติดตามตัว” (ขุ.ธ. 25/2/24)

ด้วยเหตุที่ความคิด ทัศนคติ และค่านิยมที่ยึดถือของคนเรามีอิทธิพลและมีบทบาทในการกำหนดชีวิตของมนุษย์ในสังคมเป็นอย่างมาก พุทธศาสนาถือว่าความคิดเป็นมโนกรรม เป็นกรรมที่สำคัญและมีผลร้ายแรงที่สุดยิ่งกว่ากายกรรมและวจีกรรม เพราะเป็นมูลเหตุให้เกิดกายกรรมและวจีกรรม สามารถจะนำชีวิตและสังคมของมนุษยชาติทั้งหมดไปสู่ความเจริญงอกงาม ความหลุดพ้น หรือนำไปสู่ความเสื่อม ความพินาศก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากความคิดนั้นเป็นมิจฉาสังกัปปะย่อมจะมีผลร้ายแรงต่อตนเองและผู้อื่นทั้งในชาตินี้และชาติหน้าได้อย่างมากมาย ในทางตรงข้ามสัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบ ย่อมมีคุณประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและผู้อื่นอย่างมากเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุผลดังกล่าว เพื่อให้รู้เท่าทันว่าแท้จริงแล้วสัมมาสังกัปปะนั้นเป็นอย่างไร ความคิดที่เป็นแบบสัมมาสังกัปปะนั้นเป็นอย่างไร และความคิดที่ถูกต้องโดยอาศัยความคิดแบบสัมมาสังกัปปะตามแนวทางที่พระพุทธองค์ประทานให้ถ้านำไปใช้ในเชิงการเมืองแบบพุทธนั้นเป็นอย่างไร เพื่อให้รู้เท่าทันต่อการวางท่าทีหรือแนวความคิดทางการเมืองไทยในรูปแบบต่าง ๆ และเพื่อนำหลักสัมมาสังกัปปะมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อตนเองและต่อสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ 1)เพื่อศึกษาสัมมาสังกัปปะที่ปรากฏในพระพุทธศาสนา 2)เพื่อศึกษาความคิดทางการเมืองในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา และ 3)เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสัมมาสังกัปปะกับความคิดทางการเมืองในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา

วิธีการศึกษา

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเน้นวิจัยทางเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) โดยการศึกษาจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary sources) คือ พระไตรปิฎก เอกสารชั้นทุติยภูมิ (Secondary sources) เช่น อรรถกถา ฎีกา อนุฎีกา ปกรณ์วิเสสอื่น ๆ ตลอดทั้งเอกสารงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนี้ โดยเน้นการวิเคราะห์หลักพุทธธรรมของพุทธศาสนาเถรวาทในระดับโลกิยะเท่านั้น ไม่ไปถึงส่วนที่เป็นโลกุตตระ เมื่อศึกษาข้อมูลทั้งหมดแล้วจึงทำการวิเคราะห์ ตีความ แปลความและรวบรวมเรียบเรียงนำเสนอผลงานการวิจัย สำหรับสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูลนั้นประกอบด้วยหอสมุดแห่งชาติ และหอสมุดของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ โดยใช้ระยะเวลาดำเนินการวิจัยระหว่างเดือน ต.ค. 2554 - ก.ย. 2555

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ลักษณะของสัมมาสังกัปปะ

สัมมาสังกัปปะ จัดเป็นกุศลวิตก (อง.ฉกฺก. 22/380/496) ได้แก่ ความนึกคิดที่ดีงาม ความคิดชอบหรือความคิดที่ถูกต้อง แบ่งออกเป็น 3 ประการ คือ

1. เนกขัมมสังกัปปะ คือ ความคิดออกจากกาม เป็นความนึกคิดในทางเสียสละไม่ติดในการสนองความอยากของตน ความคิดที่ปราศจากโลภะ ปราศจากกาม ไม่หมกมุ่นพัวพันติดในสิ่งที่สนองความอยากต่าง ๆ เป็นความคิดที่ปราศจากความเห็นแก่ตัว มีความคิดเสียสละ เป็นความคิดที่เป็นคุณเป็นกุศล

2. อพยาบาทสังกัปปะ คือ ความคิดไม่พยาบาท เป็นความนึกคิดที่ประกอบด้วยความรัก ความหวังดี ไม่ขัดเคืองหรือเพ่งมองในแง่ร้าย ไม่มีความเคียดแค้น ชิงชัง ขัดเคือง หรือมองในแง่ร้ายต่าง ๆ โดยเฉพาะมุ่งเอาธรรมที่ตรงข้ามคือเมตตา จัดเป็นความนึกคิดที่ปราศจากโทสะและพยาบาท การมีจิตใจที่สะอาด สดชื่นแจ่มใส ไม่เต็มด้วยความพยาบาทเคียดแค้น

3. อวิหิงสาสังกัปปะ คือ ความไม่เบียดเบียน เป็นความนึกคิดที่ประกอบด้วยกรุณาไม่คิดร้ายหรือมุ่งทำลาย โดยเฉพาะมุ่งเอาธรรมที่ตรงข้ามคือกรุณา ซึ่งหมายถึงความคิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ไม่ต้องการให้ใครประสบความวิบัติ ความเดือดร้อน ใครที่ประสบความวิบัติ ความเดือดร้อนอยู่ ก็ต้องการที่จะช่วยเหลือ ให้เขาหลุดพ้นจากความทุกข์ สรุปคือ “เรื่องของปัญญาสิกขา” (พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐิตญาโณ). 2538: 125)

สัมมาสังกัปปะเป็นองค์มรรคองค์หนึ่ง ในมรรค 8 ที่มีความสำคัญไม่น้อยกว่าองค์มรรคอื่น ๆ มีอานุภาพกำจัดทุกข์ก่อให้เกิดสุขประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติตามสมควรแก่การปฏิบัติ การอบรมสัมมาสังกัปปะจึงเท่ากับการพัฒนาตนให้สมบูรณ์อันมีความหลุดพ้นจากทุกข์ต่าง ๆ เป็นผลตอบแทน สิ่งที่ตรงข้ามกับสัมมาสังกัปปะ คือมิจฉาสังกัปปะ

ความคิดทางการเมืองในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา

ความคิดทางการเมืองมีปรากฏในพระสุตตันตปิฎก ในลักษณะของการสนทนาที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสเรื่องการเมืองกับพระสงฆ์ในบางโอกาส เช่น ตรัสกับพระอานนท์ถึงการล่มสลายของเมืองปาฏลีบุตร ดังนั้นจึงขอประมวลข้อคิดทางการเมืองที่ปรากฏเฉพาะตามพระไตรปิฎกจากการตอบคำถามของพราหมณ์และกษัตริย์ที่มาทูลถามพระพุทธเจ้า ตลอดจนคำปรารภและคำเทศนาที่พระพุทธเจ้าได้ตรัสในโอกาสต่าง ๆ สรุปได้ ดังนี้

ในอัคคัญสูตร ได้กล่าวถึงรัฐว่า เดิมทีมนุษย์ยังไม่มีรัฐ ยังไม่มีการปกครอง มนุษย์อยู่รวมกันตามธรรมชาติ ไม่มีบ้านเรือน ไม่มีการยึดครองที่ดิน ไม่มีการสะสมกักตุนสิ่งของเครื่องอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ทุกคนอยู่ด้วยกันอย่างสันติ

และตั้งมั่นในความดีงาม ต่อมาเมื่อมนุษย์มีจำนวนมากขึ้น ปัญหาต่าง ๆ ก็ตามมา เริ่มแรกมนุษย์ผู้หนึ่งมีความคิดว่าเป็นการลำบากที่จะต้องไปหาอาหารและข้าวสาลีทั้งเวลาเช้า กลางวัน และเวลาเย็น จึงได้เก็บข้าวสาลีมากักตุนไว้เฉพาะตน เพื่อให้บริโภคได้หลายเวลา ต่อมามีคนเอาแบบอย่างเกิดขึ้น ข้าวสาลีที่มีในท้องทุ่งค่อย ๆ หมดไป(ที.ปา. (ไทย) 11/128/99) ด้วยเหตุที่อาหารตามธรรมชาติค่อย ๆ หมดไป ประกอบกับการเพิ่มจำนวนประชากรมากขึ้นจึงต้องมีการแบ่งแยกอาณาเขตกัน ต่อมามีคนโลภไปขโมยของคนอื่น และถูกจับได้นำมากล่าวตักเตือนลงโทษบางคนเมื่อถูกจับได้ปฏิเสธไม่ยอมรับว่าตนได้ขโมย ปัญหาเหล่านี้เป็นส่วนหนึ่งที่ผลักดันให้มนุษย์ดำริตั้งรัฐและตั้งตัวแทนขึ้นมาปกครองเพื่อดูแลสังคมให้สงบเรียบร้อย รัฐในอัคคัญสูตรนี้ถือว่าเป็นสูตรที่ว่าด้วยการกำเนิดรัฐที่พระพุทธเจ้าทรงชี้ให้เห็นถึงจุดเริ่มต้นและพัฒนาการ จากสัตว์ผู้ประเสริฐจากอาภัสสรพรหมสู่สามัญด้วยกระบวนการของการกระทำที่ลองผิดลองถูกด้วยอำนาจของกิเลสในที่สุดก็พัฒนาเป็นบ้านเรือน ชุมชน เมือง จนมีรูปแบบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์และที่สำคัญมีระบบกฎหมายและการลงโทษที่เหมาะสำหรับคนที่มีจำนวนน้อย และพระสูตรนี้เองเป็นการล้มล้างความเชื่อในระบบวรรณะของศาสนาพราหมณ์ที่มีมาก่อนพระพุทธเจ้าถึงพันปี

อุดมรัฐในจักกวัตติสูตร มนุษย์นั้นมีพฤติกรรมที่แตกต่างกัน มีทั้งสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น ดังนั้นจึงต้องมีกลไกบางอย่างมาควบคุมดูแลมนุษย์ กลไกลนั้นก็คือรัฐ รัฐในมุมมองดังกล่าวจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ แนวทางการแก้ปัญหา อาจแตกต่างกันบ้างขึ้นอยู่กับหลักการและวิธีการของแต่ละรัฐว่าจะมีวิธีการอย่างไร หรือขึ้นอยู่กับอุดมการณ์ของรัฐที่แตกต่างกันออกไป รัฐในอุดมคติของพุทธศาสนาเถรวาทนั้น เป็นรัฐที่สร้างบนประสบการณ์พื้นฐานที่สะสมการแก้ปัญหาชีวิตของพระพุทธเจ้าและมีเป้าหมายเพื่อแก้ปัญหาของมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาด้านจิตใจ พระพุทธศาสนาต้องการให้ทุกคนอยู่ด้วยความร่มเย็นมีจิตใจสะอาด สว่าง สงบ บริสุทธิ์ เรียนรู้จักการพึ่งตนเอง หรือรู้จักการพึ่งตนเองก่อนพึ่งบุคคลอื่น จึงได้เสนอหลักธรรมและวินัยเป็นเครื่องกล่อมมนุษย์ รัฐในพุทธศาสนาจึงเป็นรัฐที่มีธรรมะเป็นหัวใจทั้งในการกำหนดคุณสมบัติของผู้ปกครอง ตลอดจนธรรมะของการอยู่ร่วมกันของประชาชน ทั้งนี้ถ้าให้คำจำกัดความของอุดมรัฐในที่นี้ก็คือธรรมิกสังคมนั่นเอง

รูปแบบการปกครองและผู้ปกครอง พระพุทธเจ้าไม่กำหนดรูปแบบการปกครองว่าอย่างไหนดี เพราะไม่มีรูปแบบใดที่เหมาะกับทุกคน ทุกสถานที่ ทุกเวลา การปกครองทุกรูปแบบมีความบกพร่องอยู่ในตัว และสามารถปรับในส่วนที่บกพร่องเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนได้ทั้งนั้น จึงทรงเลือกวิธีชี้ข้อบกพร่องและเสนอให้ปรับปรุงข้อบกพร่องนั้น พระพุทธองค์ทรงเห็นว่ารูปแบบการปกครองไม่สำคัญเท่ากับธรรมะในการปกครอง ไม่ว่ารูปแบบการปกครองจะมีลักษณะเช่นใด หากปฏิบัติถูกธรรมแล้วก็เป็นการปกครองที่ดีได้ รูปแบบการปกครองไม่ใช่จุดมุ่งหมายเป็นเพียงอุปกรณ์หรือเครื่องมือเท่านั้น เป็นสิ่งที่มนุษย์บัญญัติขึ้น จึงไม่มีรูปแบบใดที่ถาวรที่สุดดีที่สุด หากกล่าวโดยปรมัตถ์แล้วรูปแบบการปกครองจริงแท้ไม่มี รูปแบบการปกครองเป็นสมมติสัจจะ มีการเปลี่ยนแปลงไปตามโอกาสและระยะเวลา พระพุทธเจ้าจึงไม่กำหนดรูปแบบการปกครองที่ตายตัว หรือเสนอรูปแบบการปกครองที่เป็นระบบชัดเจน การศึกษาแนวคิดทางการปกครองในพระพุทธศาสนาจึงมีขอบเขตจำกัดด้วยเหตุผลข้างต้น ในขณะเดียวกันธรรมะหรือคำสอนของพระพุทธเจ้าก็สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการปกครองรัฐ อันก่อให้เกิดความผาสุกของประชาชน ซึ่งถือว่าเป็นจุดหมายปลายทางแห่งการศึกษารูปแบบการปกครอง อนึ่ง จะเห็นว่าพระพุทธเจ้าในสมัยที่ยังไม่ได้เสด็จออกผนวชนั้น ทรงศึกษาระบบการปกครองแบบต่าง ๆ ในยุคนั้นทุกระบบ เนื่องจากพุทธบิดาต้องการให้พระองค์เป็นพระเจ้าจักรพรรดิ ครั้นทรงบรรลุสัมมาสัมโพธิญาณแล้ว พระองค์จึงมีวิสัยทัศน์ในการใช้หลักธรรมเข้าไปใช้กับการปกครองและสอนให้ผู้นำหรือผู้ปกครองนั้นๆ สร้างความผาสุกสมบูรณ์ให้แก่ประชาชน แทนที่จะยึดติด

กับระบบหรือรูปแบบการปกครอง ระบบการปกครองที่ดีอยู่แล้วจะให้ผลดีตามอุดมคติก็ต้องได้ผู้นำผู้ปกครองตามอุดมคติด้วย หากเป็นคนไม่ดีระบบนั้น ๆ จะเป็นเครื่องมือในการแสวงหาผลประโยชน์แสวงหาอำนาจให้แก่ตัวผู้ปกครองหรือบรรดาพวกพ้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างสัมมาสังกัปปะกับความคิดทางการเมืองของพระพุทธศาสนา แยกประเด็นได้ดังนี้

เนกขัมมสังกัปปะกับความคิดทางการเมืองของพระพุทธศาสนา

เนกขัมมสังกัปปะ เป็นความนึกคิดในทางสละปลอดจากกาม หรือความนึกคิดในทางเสียสละที่ไม่ติดในการสนองความอยากของตน โดยเฉพาะกามตัณหาซึ่งเป็นตัวก่อให้เกิดปัญหากับเรามากมาย เกิดการชิงดีชิงเด่น การแย่งสิ่งอันเป็นที่รักที่ชอบใจ เป็นเหตุให้คนในสังคมมีปัญหากระทบกระทั่งกันอยู่เสมอ ความเดือดร้อนระส่ำระสายของสังคม การเบียดเบียนกัน การทำลายกันของคนในสังคม มีสาเหตุมาจากกามตัณหาเป็นส่วนมาก เช่น การข่มขืนแล้วฆ่าหรือการใส่ร้ายกันเพราะแรงริษยาในเรื่องเพศ การประพฤติผิดศีล 5 และแม้แต่การข่มเหงลวนลาม เอาเปรียบเพศหญิงที่ปรากฏเป็นข่าวในสื่อต่างๆ ปัญหาเหล่านี้กล่าวได้ว่ามีกามตัณหาเป็นต้นเหตุ สังคมที่มีคนทุศีลมากย่อมจะมีความวุ่นวายมาก เพราะคนที่มัวเมาในวัตถุกามนั้นเป็นเหตุ ปัญหาความตกต่ำทางศีลธรรมทั้งหลายล้วนมีผลที่เกิดมาจากมิจฉาสังกัปปะเป็นสาเหตุทั้งสิ้น ปัญหาสำคัญที่สุดก็คือจิตใจของคนในสังคมนั้นจะต้องได้รับการพัฒนาแก้ไขให้มีธรรมะให้มีศีลธรรมประจำใจ เมื่อมีปัญหาเกิดขึ้นเราจะต้องทำสมาธิให้แก่กล้าเพราะถ้าสติไม่แก่กล้าแล้วจะแก้ลำบากยิ่งนัก สิ่งสำคัญประการแรกคือการเอาชนะใจตนเองให้ได้เสียก่อน เพราะถือว่าความคิดหรือจิตใจของคนเราเป็นสิ่งสำคัญอันดับแรก เมื่อจิตเราตั้งมั่นหรือแก่กล้าพอที่จะตัดสินใจทำอะไรลงไปย่อมจะประสบความสำเร็จ เพราะฉะนั้นสมาธิจึงเป็นองค์ธรรมของเนกขัมมสังกัปปะ ซึ่งสัมพันธ์กับความคิดทางการเมืองตรงที่พระพุทธเจ้าทรงเห็นความทุกข์ของชีวิต จึงทรงเสนอทางออกเพื่อการดำรงชีวิตที่ดี ทรงสั่งสอนศีลธรรม เพื่อเป็นหลักดำเนินชีวิตของมนุษย์ และมีจุดมุ่งหมายที่จะให้สังคมหรือรัฐ มีธรรมะหรือศีลธรรมเป็นหลักยึดพุทธศาสนาจึงมีวัตถุประสงค์โดยตรงที่จะพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ให้สมบูรณ์ เพื่อให้บรรลุสัจธรรมหรือความหลุดพ้น แต่จากอดีตถึงปัจจุบัน มีข้อสังเกตที่ชัดเจน การเข้าถึงอุดมคติสูงสุดหรือการบรรลุพระนิพพานอันเป็นเป้าหมายของพุทธศาสนาเถรวาทนั้น บุคคลที่ปฏิบัติตามจะบรรลุนิพพานได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น จึงได้เสนอทางออกให้กับบุคคลที่ไม่สามารถเข้าถึงนิพพานหรือสัจธรรมอันสูงสุดได้ ให้ยึดธรรมะอันเป็นธรรมนูญชีวิตให้กับบุคคลเพื่อให้เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม อย่างไรก็ตามพุทธศาสนาเถรวาทยังมีรัฐในอุดมคติสูงสุดคือ สังคมสงฆ์ อันเป็นสังคมที่มีเป้าหมายเพื่อการหลุดพ้นหรือพระนิพพาน การเข้าสู่สังคมสงฆ์เป็นสิ่งที่ไม่ยาก แต่เมื่อเข้าสังคมแล้วจะปฏิบัติให้ถึงพระนิพพานเป็นสิ่งที่ยาก และมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับประชาชนทั่วไป เมื่อคนในสังคมมีความคิดถูกต้องคือมีความต้องการที่จะลดการยึดติดจากกามคุณ ได้แก่ รูป เสียง กลิ่น รส โผฏฐัพพารมณ์ คือ ความปรารถนาที่จะเป็นทาสของกามวัตถุลดลงแล้ว ต้องคอยใคร่ครวญเสมอว่า กามวัตถุก็ดี อำนาจทางการเมือง ตำแหน่งทางเมืองที่สำคัญก็ดีเมื่อพิจารณาลึก ๆ แล้ว ล้วนมาจากการผูกพันกับกามวัตถุ เพราะมีจิตที่ขาดสมาธิในการไตร่ตรอง จึงนำไปสู่การขาดปัญญาที่แท้จริง

อพยาบาทสังกัปปะกับความคิดทางการเมืองของพระพุทธศาสนา

อพยาบาทสังกัปปะ เป็นความนึกคิดปลอดจากพยาบาท หรือความนึกคิดที่ประกอบด้วยเมตตา ได้แก่ การไม่คิดประทุษร้ายกัน บุคคลที่มีจิตเต็มไปด้วยโทสะจะมีพฤติกรรมที่เป็นไปในทางที่ไม่พึงประสงค์ เมื่อโทสะเกิดมีแก่บุคคลใดย่อมทำให้บุคคลนั้นมีจิตใจเดือดร้อนเศร้าหมองเป็นสนิมในใจเหมือนกับสนิมของอาวุธ เมื่อเกิดขึ้นแล้ว

ย่อมทำให้อาวุธหรือศาสตราซึ่งเป็นของมีคมเป็นกร่อนไปจนใช้การไม่ได้ จิตใจที่ถูกโทสะครอบงำก็เหมือนกันฉันนั้น โทสะจึงเป็นกิเลสปิดบังใจให้มืดมิด เห็นผิดเป็นชอบเห็นชั่วเป็นดี เมื่อโทสะเกิดมีขึ้นในจิตใจก็ทำให้จิตใจมืดมิด ให้โทษทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น การดับโทสะนั้นไม่จำเป็นต้องใช้ศาสตราวุธเหมือนฆ่าสัตว์ หรือฆ่ามนุษย์เพียงแค่พัฒนาจิตใจให้มีเมตตาจึงจะสามารถดับโทสะนั้นได้ พุทธศาสนาจึงสอนวิธีดับโทสะโดยการแผ่เมตตาหรือการเจริญเมตตา การแผ่เมตตาจะลดโทสะ อาฆาตพยาบาท ความคิดเบียดเบียนได้ เพราะผู้ที่ควรโกรธและผู้ที่จะอาฆาต เบียดเบียนก็ไม่มี คนมีเมตตาย่อมปรารถนาดีหวังดีต่อบุคคลอื่นและสัตว์อื่น มีใจเยือกเย็น แม้ถูกด่าว่าก็ไม่มีการโกรธเคืองซึ่งสัมพันธ์กับพุทธศาสนามองสังคมหรือรัฐหรือแม้แต่ผู้ปกครองรัฐหรือผู้บริหาร ถ้าคนในสังคมหรือในรัฐมีจิตที่ไม่พยาบาท นึกคิดที่ประกอบด้วยความรัก ความหวังดี ไม่ขัดเคืองหรือเพ่งมองในแง่ร้าย คือความดำริที่ไม่มีความเคียดแค้นชิงชัง ขัดเคือง หรือเพ่งมองในแง่ร้ายต่าง ๆ ต่อกัน มุ่งเอาธรรมที่ตรงข้ามคือเมตตา ซึ่งหมายถึงความปรารถนาดี ความมีไมตรี ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข จัดเป็นความนึกคิดที่ปราศจากโทสะและพยาบาท กล่าวคือความปองร้ายมุ่งหมายให้ผู้อื่นถึงความพินาศอยู่เสมอ ถ้าปฏิบัติได้ตามข้อเสนอดังกล่าวย่อมกลายเป็นอุดมรัฐหรือรัฐในอุดมคติได้เช่นกัน เพราะทุกคนทั้งชนชั้นในระดับล่างและระดับสูงไม่มีการผูกอาฆาต ผูกเวรต่อกันมีแต่จิตที่ประกอบด้วยเมตตาย่อมเป็นสังคมที่สงบสุขได้อย่างยั่งยืน

อวิหิงสาสังกัปปะกับความคิดทางการเมืองของพระพุทธศาสนา

อวิหิงสาสังกัปปะ เป็นความนึกคิดปลอดจากการเบียดเบียนหรือความนึกคิดที่ประกอบด้วยกรุณาไม่คิดร้ายหรือมุ่งทำลาย โดยมีองค์ธรรมได้แก่ กรุณา มุทิตา และอุเบกขา ถ้ามองโดยภาพรวมแล้ว ไม่ว่าปัญหาทางด้านสังคมเศรษฐกิจ การเมือง คอรัปชั่น หรือปัญหายาเสพติด ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นหากเราตั้งใจจริง มีความคิดที่ประกอบไปด้วยความไม่เบียดเบียน มีแต่ความสงสารคิดอยากช่วยเหลือในส่วนต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะประสบความสำเร็จได้ก็ด้วยเราตั้งอยู่ในองค์ธรรม คือ อคติธรรม เช่นไม่ลำเอียงเพราะชอบ เพราะเห็นว่าเป็นพวกพ้อง เพราะเห็นว่าเป็นญาติพี่น้อง ผู้บังคับบัญชาหรือผู้ใต้บังคับบัญชาก็แล้วแต่ ปัญหาการคอรัปชั่น ปัญหาความคิดเห็นที่แตกแยกกันทางการเมืองจะหายไปด้วยเพราะยึดหลักคุณธรรม ข้อที่ว่าไม่ลำเอียงเพราะรักใคร่ ไม่ลำเอียงเพราะชอบ ไม่ลำเอียงเพราะชัง เราจะต้องวางความคิดของเราให้อยู่ตรงกลาง เพราะถ้าเรามีความคิดเอนเอียงเข้าข้างใดข้างหนึ่งแล้วปัญหาต่าง ๆ จะแก้ได้ยากยิ่ง ลำเอียงเพราะหลงหรือลำเอียงเพราะกลัวจุดนี้ก็สำคัญ เพราะปัญหาต่าง ๆ เกิดได้จากความเกรงอกเกรงใจหรือความกลัวนั่นเอง ดังนั้นเราต้องวางจิตเป็นกลางให้เที่ยงตรงประดุจตราชั่ง ให้ถือว่าความจริงก็คือความจริง เมื่อเราวางกรอบความคิดได้เช่นนี้ ปัญหาต่าง ๆ เหล่านั้นก็จะหมดไป ซึ่งสัมพันธ์กับพุทธศาสนาตรงที่พระพุทธองค์ทรงใช้ธรรมะเป็นแนวทางในการปกครองทุกระบบต่าง ๆ และยังเสนอธรรมะเป็นหลักไว้เพื่อไม่ให้เบียดเบียนกันทั้งในระดับบุคคล ครอบครัว สังคม และรัฐไว้อีกด้วย เช่น ความคิดทางการเมืองในมหาปรินิพพานสูตร แม้พระพุทธองค์จะไม่ได้ตรัสหลักการทำสงครามเพื่อให้เป็นประโยชน์แก่ฝ่ายไหนก็ตาม พระองค์ทรงปรารภความสามัคคีของเจ้าวัชชีที่มีอปริหานิยธรรม 7 ประการ แต่วัสสการพราหมณ์ได้นำทฤษฎีของพระพุทธเจ้ามาตีประเด็น และได้นำแนวคิดดังกล่าวไปใช้กับงานของตนโดยเริ่มจากการเข้าไปแทรกตัวเพื่อทำลายความสามัคคีของกุลบุตร ในแคว้นวัชชี ทำให้มองเห็นว่าแม้พระองค์จะทรงสั่งสอนในเรื่องเกี่ยวกับสันติภาพและความอดทนแก่พระสาวก แต่ก็ปรากฏหลายครั้งในประวัติศาสตร์พระพุทธศาสนาที่ชาวพุทธเบี่ยงเบนจากคำสั่งสอนในเรื่องนี้ ความขัดแย้งทางด้านเชื้อชาติและศาสนาบางกรณีในหลายภูมิภาคของโลกแสดงให้เห็นว่า ชาวพุทธไม่มีความอดกลั้นและเลือกปฏิบัติ หรือหาประโยชน์ใส่ตน บางทีการบิดเบือนทางศาสนาก็ให้ผลจนมีการใช้กำลังต่อคนที่เป็นปรปักษ์ ดังเช่นกรณีที่ พระเจ้า

ทุฏฐคามณีอภัยแห่งประเทศศรีลังกา อ้างพระพุทธศาสนาเพื่อสนับสนุนการทำสงคราม (พระเทพโสภณ (ประยูร มีฤกษ์). 2543 : 62-63)

พุทธศาสนาเน้นให้ผู้ปกครองมีธรรมะ หลักธรรมที่เหมาะสมและเข้ากับการเมืองได้ทุกระบบคือ หลักสาราณียธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นเครื่องระลึกถึงกัน เป็นหลักการที่จะทำให้เกิดความประสานพร้อมเพรียงกัน และผนึกรวมกันเป็นเอกภาพ เป็นหลักธรรมที่สามารถแก้จุดอ่อนของระบบประชาธิปไตย เนื่องจากจะเน้นหลักการ อยู่ร่วมกัน ด้วยความมีเมตตาเป็นพื้นฐาน หลักเมตตาจะมีความสำคัญด้วยเหตุที่ว่าจะใช้เป็นหลักควบคุมการกระทำ การปฏิบัติต่อกันของสมาชิกในสังคม ทั้งนี้เพื่อผลักดันให้สมาชิกสามารถนำไปพัฒนาศักยภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์ในทางสร้างสรรค์แก่สังคมได้ตามความมุ่งหมาย หลักสาราณียธรรม 6 ประการ คือ เมตตากายกรรม เมตตาวจีกรรม เมตตามโนกรรม สาธารณโภคี ศีลสามัญญตาและทิฐิสามัญญตา คนในสังคมประชาธิปไตยนี้อย่างน้อยต้องมีความเห็นความเข้าใจและความเชื่อมั่นในหลักการของประชาธิปไตยร่วมกัน เริ่มแต่ยอมรับระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนี้แล้ว ถ้าจะให้เป็นประชาธิปไตยที่ดีก็ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระของประชาธิปไตยอย่างน้อยก็เข้าใจเรื่องเสรีภาพว่าความหมายของมันคืออะไร ถ้าไม่มีความเข้าใจร่วมกัน มีความเข้าใจผิดพลาด เช่น การเข้าใจเสรีภาพเป็นการทำได้ตามชอบใจ หรือทำได้ตามใจคือไทยแท้

เนื่องจากสังคมไทยในปัจจุบันมีปัญหามากมายทั้งทางด้านสังคม ระบบการปกครองบางสมัยของรัฐบาลหรือเศรษฐกิจของประเทศเจริญรุดหน้าไปมาก ทำให้สังคมเจริญเติบโตตามไปด้วย แต่เมื่อเกิดเหตุเศรษฐกิจถดถอยสังคมที่เคยเป็นอยู่กลับปรับตัวไม่ทันกับสภาวะ และมีปัจจัยอีกหลายประการที่ทำให้เกิดปัญหาขึ้น ทำให้ก่อเกิดปัญหาทางทัศนคติ เรื่องความคิดตามมา เช่น ปัญหาด้านการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย ซึ่งถ้าเราศึกษาแล้วจะพบว่าเกิดจากมิจฉาสังกัปปะทั้งสิ้น คือความดำริประกอบด้วยกามวิตก พยาบาทวิตก วิหิงสาวิตก ขณะเดียวกันปัญหาเหล่านั้น แม้จะมีอยู่แต่ก็ไม่ถึงขั้นวิกฤตรุนแรงเพราะในสังคมไทย ยังมีตัวแปรบางอย่างที่มาช่วยผ่อนหนักให้เป็นเบา ตัวแปรเหล่านั้นก็เป็นผลเกิดมาจากความดำริชอบคือสัมมาสังกัปปะนั่นเอง

สรุปผล

เนื้อหาของงานวิจัยทั้งหมดสามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. สัมมาสังกัปปะ เป็นความคิดเพื่อตัดสินใจกระทำในสิ่งที่ดีมีประโยชน์ เว้นจากสิ่งชั่ว ที่อาจก่อให้เกิดทุกข์โทษ เป้าหมายสูงสุดตามหลักอริยสัจคือการคิดที่สามารถนำไปสู่ความดับทุกข์หรือนิโรธ ประกอบด้วยความคิดชอบหรือความคิดที่ถูกต้อง จำแนกได้ 3 ลักษณะ คือ 1)ความคิดที่จะสละโลกียวิสัย (เนกขัมมวิตก) 2)ความคิดไม่โกรธเคืองขุ่นแค้น (อพยาบาทวิตก) และ 3)ความคิดไม่เบียดเบียนประทุษร้ายใคร (อวิหิงสาวิตก)

2. ความคิดทางการเมืองในบริบทแห่งพระพุทธศาสนา พระพุทธองค์ทรงให้ใช้ธรรมะเป็นแนวทางในการปกครองไว้โดยมุ่งเน้นการแก้ปัญหาชีวิตในระดับของบุคคล การพัฒนาบุคคล ความคิดดังกล่าวจึงมีรากฐานมาจากการตรัสรู้ธรรมของพระพุทธเจ้า ดังนั้นสังคมในอุดมคติของพุทธศาสนาเถรวาทคือ สังคมสงฆ์ที่ยึดถือธรรมวินัยเป็นหลักร่วมกัน โดยมีจุดมุ่งหมายคือความหลุดพ้นหรือพระนิพพาน ด้วยเหตุที่การบรรลุถึงสังคมอุดมคตินั้น เป็นเรื่องที่มีความยากลำบาก หลักธรรมที่ควบคุมกำกับดูแลและเหมาะสมกับระบบการปกครอง จึงเป็นแนวทางเลือกที่พุทธศาสนาเสนอเพื่อประโยชน์สุขของประชาคมมากกว่า ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพระพุทธศาสนาไม่ได้ยุ่งเกี่ยวกับการเมือง พระพุทธเจ้าทรงดำเนินการพระศาสนาอย่างอิสระไม่ขึ้นต่อพรรคการเมืองใด ๆ หรือว่าต่อระบบการปกครองใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะฉะนั้น พระองค์ทรงประกาศพระศาสนาไปได้ทุกประเทศแว่นแคว้นไม่เลือกว่าแคว้นนั้น ๆ จะมีการ

ปกครองในระบบใด พระศาสนาสามารถแทรกเข้าสู่จิตใจของประชาชนได้ทุกชาติวรรณะและทุกเพศทุกวัยในระยะเวลา 45 พระพรรษา ที่ทรงประกาศพระพุทธศาสนา พระองค์ได้เสด็จจาริกไปยังแคว้นต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา การดำเนินการเผยแผ่พระศาสนาของพระองค์และบรรดาสาวกทั้งหลายมิได้ถูกแทรกแซงจากผู้ปกครองประเทศและนักการเมืองใด ๆ ทั้งสิ้น พระองค์ทรงทำงานอย่างเป็นอิสระจริง ๆ โดยได้รับความอุปถัมภ์จากบรรดาผู้ปกครองประเทศและประชาชนด้วยดี แต่เป็นการให้ความอุปถัมภ์อย่างบริสุทธิ์ใจ มิได้มีการเมืองมาปะปนเลย การเผยแผ่พระศาสนาจึงดำเนินไปด้วยดีและบริสุทธิ์ผุดผ่องอย่างยิ่ง พระศาสนาจึงสามารถทรงตัวอยู่ได้ด้วยดีและอย่างบริสุทธิ์ตลอดมา

3. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างสัมมาสังกัปปะกับความความคิดทางการเมืองในบริบทแห่งพระพุทธศาสนานั้น เมื่อเราสืบสาวราวเรื่อง ปัญหาทางการเมืองในทุกระดับล้วนแต่เกิดมาจากกิเลสหลัก 3 ตัว คือ โลภ โกรธ หลง และกิเลส 3 ตัวหลักนี้ เป็นเหตุให้เกิดมิจฉาสังกัปปะทั้งสิ้น และมิจฉาสังกัปปะก็เกิดมาจากมิจฉาทิฏฐิอีกที ถ้าจะแก้ไขให้ได้ผลจะต้องแก้โดยการปรับมิจฉาทิฏฐิให้เป็นสัมมาทิฏฐิ ต้องให้นักการเมืองหรือนักปกครองได้เห็นทุกข์ ในชีวิตของตนเองและในประชาชน เมื่อเห็นทุกข์แล้วโดยธรรมชาติจะเกิดคุณธรรมคือ เมตตากรุณา เมื่อเกิดเมตตากรุณาแล้วย่อมไม่เบียดเบียนบุคคลอื่นอย่างเด็ดขาด มีแต่จะช่วยเหลือเกื้อกูลให้เขาพ้นจากความทุกข์ ดังนั้น มิจฉาสังกัปปะจึงเป็นตัวทำลายสันติภาพ เป็นกองหนุนของมิจฉาทิฏฐิ แม้แต่ปัญหาความตกต่ำทางศีลธรรมทั้งหลายทั้งปวง ล้วนเป็นปัญหาที่มีผลมาจากมิจฉาสังกัปปะเป็นสาเหตุทั้งสิ้น ถ้าจะแก้ปัญหาทั้งหลายจึงต้องแก้ที่จิตใจของคนในสังคมนั้น ๆ คนจะต้องได้รับการพัฒนาแก้ไขให้มีธรรมะให้มีศีลธรรมประจำใจ จึงจำเป็นจะต้องส่งเสริมให้ทุกคนได้ปฏิบัติธรรมอย่างน้อยก็ควรจะมีศีลห้า และหาโอกาสฝึกสมาธิภาวนาอบรมปัญญาเพื่อดับตัณหาตามลำดับต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ผลจากการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัย ควรมีการนำหลักสัมมาสังกัปปะไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์อย่างจริงจังชัดเจน จนเกิดเป็นรูปธรรม และสามารถวัดผลประเมินผลได้ และควรศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อมเพิ่มเติม

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ผู้วิจัยเห็นว่ามีประเด็นที่น่าสนใจต่อการทำวิจัยเพิ่มเติม ควรมีการศึกษาสัมมาสังกัปปะกับปัญหาสังคมอื่น ๆ เช่น ปัญหาอบายมุข ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาโสเภณี หรือแม้แต่ปัญหาสภาวะจิตบกพร่อง เป็นต้น

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ทรงสิทธิ์ สอนรอด ที่เมตตาจิตแปลบทคัดย่อภาษาอังกฤษ ขอขอบพระคุณปราชญ์ผู้เป็นเจ้าของผลงานทางวิชาการทั้งตำรา หนังสือหรือบทความทางวิชาการต่าง ๆ ทั้งที่เอ่ยนามและไม่ได้เอ่ยนาม และงานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ทุนอุดหนุนการวิจัยงบประมาณประจำปี 2554

เอกสารอ้างอิง

ปรีชา ช้างขวัญยืน. 2538. ความคิดทางการเมืองในพระไตรปิฎก. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

_____. 2540. ทรรศนะทางการเมืองของพระพุทธศาสนา. บริษัทสามัคคีสาส์นจำกัด, กรุงเทพฯ.

พระกิ่งก้าน ฐานุตฺตโร (สิงห์สุพรรณ์). ความสำคัญของสัมมาสังกัปปะในพระพุทธศาสนาฝ่ายเถรวาท. วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พระครูโสภณปริยัติสุธี. 2552. รัฐศาสตร์ในพระไตรปิฎก. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พระธรรมปิฎก (ป.อ. ปยุตฺโต). 2538. พุทธธรรม. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ:

_____. 2541. ธรรมนูญชีวิต. สหธรรม จำกัด, กรุงเทพฯ.

_____. 2542. วิธีคิดตามหลักพุทธธรรม. ธรรมสาร, กรุงเทพฯ :

พระมหาธรรมรัต อริยธมฺโม. 2542. การศึกษาเชิงวิเคราะห์หลักรัฐศาสตร์ที่มีในพระไตรปิฎก. วิทยานิพนธ์ปริญญาศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

พระเทพโสภณ (ประยูร มีฤกษ์). 2543. โลกทัศน์ของชาวพุทธ. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พระราชธรรมนิเทศ (ระแบบ ฐิตญาโณ). ธรรมปริทรรศน์. กรุงเทพฯ: มหามกุฏราชวิทยาลัย, 2538.

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. 2540. พระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย เล่มที่ 9-12. มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

มหามกุฏราชวิทยาลัย. 2522. พระไตรปิฎกภาษาไทย. มหามกุฏราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

_____. 2531. วิสุทธิมคฺค นาม ปกรณวิเสสสฺส ปฐโม ภาโค, ทุติย ภาโค, ตติโย ภาโค. มหามกุฏราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

_____. 2534. พระไตรปิฎกภาษาไทย. มหามกุฏราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

_____. 2537.ธมฺมปทฏฺฐกถา ปฐโม ภาโค. มหามกุฏราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

วศิน อินทสระ. 2543. หลักธรรมอันเป็นหัวใจสำคัญของพระพุทธศาสนา. มหามกุฏราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ยุทธศาสตร์สำหรับสถาปนิกไทยในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี ค.ศ. 2015 : กรณีศึกษาขีดความสามารถเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถาปนิกไทย กับสถาปนิกอาเซียน

Strategies for Thai Architects to Accommodate the ASEAN Economic Community in 2015: A Case Study of Comparative Efficacy between Thailand ASEAN Architec

ขจรศักดิ์ เจ้ากรมทอง[1*]

Kajohnsak Chaokromthong[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อวิเคราะห์ขีดความสามารถของสถาปนิกไทย วิเคราะห์ขีดความสามารถเชิงเปรียบเทียบของสถาปนิกไทยกับสถาปนิกในภูมิภาคอาเซียน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ระหว่างตัวแปรอิสระต่างๆ กับขีดความสามารถเชิงเปรียบเทียบระหว่างสถาปนิกไทยกับสถาปนิกอาเซียน การวิจัยใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลจากตัวอย่างสถาปนิกไทย จำนวน 192 คน

ผลการศึกษาพบว่า ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม มีการพัฒนาวิชาชีพ (CPD) หลังจากขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพของสถาปนิกไทย การอบรมเพื่อการเลื่อนระดับ หลังขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพของสถาปนิกไทย การอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการศึกษาดูงานด้านสถาปัตยกรรมกับหน่วยงานวิชาชีพของสถาปนิกไทย ระดับความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรมในด้านความรู้ที่ใช้ประกอบในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก และด้านภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับสูง ด้านความรู้ภาษาต่างประเทศในกลุ่มอาเซียน อยู่ในระดับต่ำมาก ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรม ด้านงานออกแบบมีประสบการณ์อยู่ในระดับสูง ด้านความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม เปรียบเทียบกับสถาปนิกในอาเซียน (จากระดับคะแนน 10.0) ด้านงานออกแบบ มีขีดความสามารถสูง ($\overline{X} = 7.35$) ด้านงานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง มีขีดความสามารถสูงมาก ($\overline{X} = 8.02$) ด้านงานตรวจสอบ มีขีดความสามารถที่สูง ($\overline{X} = 6.96$) ด้านงานให้คำปรึกษา มีขีดความสามารถที่สูง ($\overline{X} = 6.59$) ความสามารถของสถาปนิกไทย ด้านสถาปัตยกรรมในด้านความรู้ และประสบการณ์โดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียนอยู่ในระดับปานกลาง ค่อนข้างสูง มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ระหว่างตัวแปรลักษณะภูมิหลัง ประสบการณ์ด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ และขีดความสามารถด้านสถาปัตยกรรมของตนเอง กับขีดความสามารถเปรียบเทียบของสถาปนิกไทยกับสถาปนิกอาเซียน โดยตัวแปรประสบการณ์สถาปัตยกรรมในต่างประเทศ และขีดความสามารถด้านสถาปัตยกรรมของตนเอง เป็นตัวแปรแทรกซ้อน

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ประเด็นยุทธศาสตร์ด้าน ประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ ส่งเสริมผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ของไทยเข้าไปรับงานในต่างประเทศ และการส่งเสริมให้มีโอกาสได้เข้าร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยทั่วไปด้านสถาปัตยกรรม กลยุทธ์ที่มีความสำคัญ คือ การอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม การเป็นสถาปนิกฝึกหัด การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการศึกษาดูงานด้านสถาปัตยกรรมกับหน่วยงานวิชาชีพ การอบรมเพื่อการเลื่อนระดับหลังขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพ ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความสามารถของ

[1] สาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์นนทบุรี เลขที่ 7/1 ถ.นนทบุรี ต.สวนใหญ่ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000

[1] School of Architecture, Faculty of Engineering and Architecture, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Nonthaburi Center. No.7/1, Nonthaburi Rd., Suanyai, Muang, Nonthaburi, 11000.

* Corresponding author. E-mail: kajohnsak7@gmail.com

ตนเองด้านสถาปัตยกรรม กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ การพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านงานศึกษาโครงการงานบริการด้านการออกแบบสถาปัตยกรรม การพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านงานออกแบบ ด้านงานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง ด้านงานตรวจสอบ ด้านงานให้คำปรึกษา ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ ประสบการณ์ ความรู้ทางสถาปัตยกรรม ความรู้ภาษาในประเทศอาเซียน กฎหมายเกี่ยวกับสถาปัตยกรรมในประเทศอาเซียน ประเด็นยุทธศาสตร์ด้านการให้ความสำคัญต่อเรื่องทั่วไปงานด้านสถาปัตยกรรม กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ การมีมนุษย์สัมพันธ์สื่อสารกับบุคคลอื่นได้ การพัฒนาศักยภาพ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและการมีความสามารถจริงในงานที่ทำ พัฒนาสถานศึกษา องค์ความรู้ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนาผู้สอน การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ การมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ

คำสำคัญ : สถาปนิกไทย ยุทธศาสตร์สถาปนิกไทย ประสบการณ์ทำงานในต่างประเทศ ความสามารถเชิงเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม

Abstract

This research aimed to analyze the efficacy of Thai architects, comparative efficacy of Thai architects vis a vis their counterparts in ASEAN, and causal relationship between background variables, foreign experience in architecture, human resource development in architecture on the one hand and self-efficacy in architecture, important matters in architecture and comparative efficacy in architecture on the other. A questionnaire was used in a sample survey of 192 architects in Thailand.

It was revealed that the Professional Development Program (CPD) after the registration to the Architectural Council provided a human resource development opportunity for Thai architectures. Other human resource development programs included, training for promotion to a higher professional levels, training for enhancing architecture capability, training and workshops as well as study tours in architecture organized by Thai architectural organizations. Self-efficacy in architecture of Thai architects in knowledge and practical experience in architecture, particulary architectural design were high. Compared with their counterparts in ASEAN, comparative efficacies of Thai architects in architectural design, administration and direction of construction work, inspection, and consulting services, averaged ($\overline{X}$) at the levels of 7.35, 8.02, 6.96 and 6.59 out of 10 points respectively. However, their knowledge and experience were at the upper medium level compared with their counterparts in ASEAN. It was also demonstrated that there was a causal relationship between background variables, foreign experience in architecture, and self-efficacy in architecture on the one hand and relative efficacy in architecture on the other, with foreign experience in architecture and self-efficacy in architecture being intervening variables.

To enhance competitiveness of Thai architects vis-a-vis those in ASEAN, the following strategies were proposed: Foreign experience in architecture strategy-promotion of Thai real estate corporations to do architectural works in foreign countries, and encouraging Thai architects to form a joint-venture with foreign architects in the field of architecture; Human Resource Development strategy-training programs for Thai architects to enhance knowledge and skills in architecture, workshop and study tour program, and training for upgrading of professional levels; Self-efficacy enhancement strategy architectural efficacy enhancement in architectural design, administration and direction of construction works, inspection and consulting provisions; Comparative efficacy in architecture strategy-enhancement of knowledge and experience in architecture, ASEAN languages, and knowledge of architectural regulations and laws in ASEAN among Thai architects; Strategy of other matters relate with architecture-improving human relation and communication skills, continuous improvement in architectural skills as well as improvement of educational organizations, body of knowledge, technology, curriculums, instructors and professional ethics.

Keywords: Thai Architects, Human resource development, Foreign experience, Comparative Architects efficacy.

บทนำ

ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนมีข้อตกลงยอมรับร่วมในคุณสมบัตินักวิชาชีพของอาเซียน (Mutual Recognition Arrangements, MRAs) ทั้งหมด 7 สาขา คือ แพทย์ ทันตแพทย์ พยาบาล สถาปัตยกรรม การสำรวจ นักบัญชี และวิศวกรรม นักวิชาชีพดังกล่าว หากมีความสามารถและคุณสมบัติผ่านตามเงื่อนไขที่แต่ละประเทศกำหนด ก็จะสามารถไปทำงานในกลุ่มสมาชิกอาเซียนได้อย่างเสรี โดยได้รับการปฏิบัติเยี่ยงชนชาตินั้นๆ MRA สาขาสถาปัตยกรรมบริการ มีหลักการคือ เปิดให้สถาปนิกที่มีคุณสมบัติตามที่กำหนดสามารถจดทะเบียนเป็นสถาปนิกวิชาชีพอาเซียน ซึ่งบางประเทศรวมทั้งไทยกำหนดให้สถาปนิกวิชาชีพอาเซียนต้องปฏิบัติงานร่วมกับสถาปนิกท้องถิ่น โดยสถาปนิกที่ต้องการจดทะเบียนดังกล่าวต้องผ่านการประเมินจากคณะกรรมการกำกับดูแล (Monitoring Committee, MC) ในแต่ละประเทศ ในส่วนของประเทศไทยจะดำเนินการโดยสภาสถาปนิก สำหรับการดำเนินงานในเรื่องนี้ของอาเซียนจะอยู่ภายใต้การดูแลของคณะกรรมการประสานงานด้านสถาปนิกวิชาชีพอาเซียน ประกอบด้วยผู้แทนจาก MC ของประเทศสมาชิก (กระทรวงพาณิชย์, 2554:14) สภาสถาปนิกเตรียมการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานระดับภูมิภาค ดังนี้

1) การเตรียมการตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานระดับภูมิภาคของสภาสถาปนิก

2) การเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของสภาสถาปนิก ในฐานะผู้มีอำนาจกำกับดูแลวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุม ได้พิจารณาข้อตกลงยอมรับร่วมกัน เพื่ออำนวยความสะดวกในการเคลื่อนย้ายสถาปนิกวิชาชีพอาเซียน โดยคำนึงถึงหลักการ 3 ด้าน คือ (1) การศึกษา (2) การประกอบวิชาชีพ และ (3) กฎระเบียบในประเทศนั้นๆ ซึ่งข้อตกลงยอมรับร่วมกันของอาเซียนด้านสถาปัตยกรรมนี้มีการกำหนดคุณสมบัติของสถาปนิกก่อนประกาศใช้อย่างเป็นทางการ ไว้ ดังนี้ 1) จบการศึกษาจากสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต 2) มีใบอนุญาตเป็นสถาปนิก 3) มีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปีนับแต่จบการศึกษา 4) เมื่อจบแล้วต้องทำงานโดยมีใบอนุญาตอย่างน้อย 5 ปี 5) มีการพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างต่อเนื่อง (CDP) 6) ทำงานรับผิดชอบสถาปัตยกรรมสำคัญอย่างน้อย 2 ปี 7) ไม่เคยทำผิดมาตรฐานหรือจรรยาบรรณวิชาชีพ 8) ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสภาสถาปนิกอาเซียน

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการศึกษายุทธศาสตร์ของสถาปนิกไทย ที่ปฏิบัติงานวิชาชีพสถาปนิกควบคุม และในภาวะที่ต้องปฏิบัติตามกรอบของการปฏิบัติวิชาชีพสถาปนิกจากการเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียนด้านบริการ วิธีการวิจัยดำเนินการโดยสำรวจข้อมูลภาคสนาม (Field Survey) หรือใช้ข้อมูล ประเภทข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) โดยใช้การสำรวจจากตัวอย่าง (Sample Survey) เพื่อรวบรวมข้อมูลเชิงประจักษ์ (Empirical Data) และใช้ข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) หรือข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสารและรายงานต่างๆ เป็นข้อมูลเสริม (Complementary Data) จากสถาปนิกไทยในสาขาวิชาชีพควบคุม ที่ได้รับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพสถาปนิกควบคุม และอาศัยอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 192 คน

ผลการศึกษา

1. ลักษณะกลุ่มตัวอย่างของการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างเป็นเพศชาย ร้อยละ 68.2 เพศหญิง ร้อยละ 31.8 ส่วนใหญ่มีอายุ 30 - 39 ปี โสดร้อยละ 53.1 การศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 44.3 จบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยของรัฐ ร้อยละ 84.4 จบสาขาวิชา

สถาปัตยกรรม ร้อยละ 69.3 จบการศึกษาจากต่างประเทศ ร้อยละ 2.6 โดยขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทภาคี ร้อยละ 64.6 ประกอบอาชีพประจำเป็นพนักงานเอกชน/ลูกจ้างประจำของรัฐร้อยละ 63.5 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 30,001-40,000 บาท ร้อยละ 35.9

2. ประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ

ประสบการณ์การทำงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศของสถาปนิกไทย พบว่า มีประสบการณ์การทำงานด้านสถาปัตยกรรมในประเทศ มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 37.5

3. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม

การพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง (CPD) หลังจากขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพของสถาปนิกไทย พบว่า กลุ่มตัวอย่างเคยเข้าอบรมการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ร้อยละ 70.8 เข้าอบรมเพื่อการเลื่อนระดับ ร้อยละ 54.2 เข้าอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม ร้อยละ 75.0 เข้าอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการศึกษาดูงานด้านสถาปัตยกรรมกับหน่วยงานวิชาชีพ ร้อยละ 67.7

4. ระดับความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม (คะแนนเต็ม 4.00 คะแนน)

4.1 ความรู้ที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ด้านภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับสูง ความรู้ภาษาต่างประเทศในกลุ่มอาเซียน อยู่ในระดับต่ำมาก ความรู้ด้านกฎหมายระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน อยู่ในระดับต่ำมาก ความรู้ด้านวัฒนธรรมในแต่ละประเทศในกลุ่มอาเซียน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ความรู้ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิกด้านวิชาชีพสถาปัตยกรรมควบคุมของประเทศในกลุ่มอาเซียนอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

4.2 ทักษะการใช้เครื่องมือในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ได้แก่ ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ มีทักษะการใช้ที่สูงค่อนข้างสูงมาก เช่น การติดตั้งโปรแกรมสำหรับผู้ใช้ (User) เพื่อการใช้งาน มีทักษะระดับสูง คือ $\overline{X}$ = 3.05 โปรแกรมไมโครซอฟท์ออฟฟิศ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.04 โปรแกรมการนำเสนอผลงาน-เพาเวอร์พอยต์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.97 โปรแกรมการเขียนรูป-ออโตแคด อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.97 โปรแกรมการเขียนรูป-สเก็ตอัพ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.33 การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.15 การจัดการไฟล์ มีอยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.46 การติดตั้ง-ถอดถอนโปรแกรม อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.81

4.3. ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรม (คะแนนเต็ม 4.00 คะแนน)

4.3.1 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ได้แก่งานศึกษาโครงการ เช่น การออกแบบโครงร่างของโครงการ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.97 การจัดทำแผนงาน อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.12 การประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโครงการ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.04

4.3.2 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในงานออกแบบ มีประสบการณ์อยู่ในระดับสูง เช่น การกำหนดรายละเอียดโครงการ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.03 การกำหนดแนวความคิดในการออกแบบและวางผัง อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.08 การจัดทำแบบและเอกสารการก่อสร้าง อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.13 การกำหนดรูปแบบและรายการวัสดุ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.07 การประมาณราคาค่าก่อสร้าง อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.02 การตรวจสอบรูปแบบระหว่างการก่อสร้างในงานสถาปัตยกรรมทั้งที่ก่อสร้างใหม่ ดัดแปลง รื้อถอน เคลื่อนย้าย บูรณะ ฟื้นฟู หรืออนุรักษ์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.77

4.3.3 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในงานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง มีประสบการณ์อยู่ในระดับสูง เช่น การบริหารจัดการและจัดทำแผนการบริหารโครงการ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.79 การกำหนดหลักเกณฑ์โครงการ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.68 การคำนวณราคาและควบคุมค่าก่อสร้าง การควบคุมการก่อสร้าง

ดัดแปลง ซ่อมแซม รื้อถอน หรือเคลื่อนย้ายอาคารหรือสิ่งก่อสร้างให้เป็นไปตามรูปแบบรายการและสัญญา อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.60 การวินิจฉัยแผนงานและวิธีการก่อสร้าง การรับรองผลการทดสอบวัสดุและอุปกรณ์ที่ใช้ในโครงการ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.57

4.3.4 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในงานตรวจสอบ มีประสบการณ์ อยู่ในระดับสูง เช่น การสำรวจ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.49 การค้นคว้า อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.51 การวิเคราะห์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.56 การทดสอบ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.54 การหาข้อมูลและสถิติต่างๆ เพื่อเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการตรวจสอบรูปแบบ อุปกรณ์ประกอบของอาคาร อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.45 ระบบสุขอนามัย บริหารจัดการเพื่อความปลอดภัยในอาคารหรือสิ่งก่อสร้าง อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.40 งานตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรง อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.48 ความปลอดภัยในอาคารในด้านสถาปัตยกรรมควบคุม อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.51 งานระบบอาคารที่เกี่ยวข้องและการออกเอกสารรับรองผลการตรวจสอบ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.64

4.3.5 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในงานให้คำปรึกษา มีประสบการณ์ อยู่ในระดับสูง เช่น การให้ข้อเสนอแนะงานศึกษาโครงการ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.48 การให้ข้อเสนอแนะงานออกแบบ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.82 การให้ข้อเสนอแนะงานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 2.97 การให้ข้อเสนอแนะงานตรวจสอบ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 2.81

5. ด้านความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม (คะแนนเต็ม 10.00 คะแนน)

5.1 ขีดความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม และเปรียบเทียบกับสถาปนิกในอาเซียน อยู่ในระดับที่สูง เช่น ด้านงานศึกษาโครงการ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ, $\overline{X}$ = 3.30 ด้านงานออกแบบ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 7.35 ด้านงานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 8.02 ด้านงานตรวจสอบ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.96 ด้านงานให้คำปรึกษา อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.59

5.2 ความสามารถของสถาปนิกไทย ด้านความรู้ และประสบการณ์โดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง เช่น เปรียบเทียบกับราชอาณาจักรกัมพูชา ด้านความรู้ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.98 และประสบการณ์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.96 เปรียบเทียบกับบรูไน ดารุสซาราม ด้านความรู้ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 7.01 และประสบการณ์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.47 เปรียบเทียบกับสหภาพพม่า ด้านความรู้ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.49 และประสบการณ์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.92 เปรียบเทียบกับสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ ด้านความรู้ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.93 และประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง, $\overline{X}$ = 6.51 เปรียบเทียบกับสหพันธรัฐมาเลเซีย ด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง, $\overline{X}$ = 6.52 และประสบการณ์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.20 เปรียบเทียบกับสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง $\overline{X}$ = 6.23 และประสบการณ์ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 7.27 เปรียบเทียบกับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง, $\overline{X}$ = 7.19 และประสบการณ์ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 6.56 เปรียบเทียบกับสาธารณรัฐสิงคโปร์ ด้านความรู้ อยู่ในระดับปานกลาง, $\overline{X}$ = 6.53 และประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง, $\overline{X}$ = 5.77 เปรียบเทียบกับสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ด้านความรู้ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 5.70 และประสบการณ์ อยู่ในระดับปานกลาง, $\overline{X}$ = 6.30

6. เรื่องทั่วไปที่สำคัญทางด้านสถาปัตยกรรม (คะแนนเต็ม 4.00 คะแนน)

สถาปนิกไทยให้สำคัญเรื่องทั่วไปทางด้านสถาปัตยกรรม อยู่ในระดับสูง-สูงมาก เช่น มีความรู้ความสามารถจริงในส่วนของงานที่ทำ อยู่ในระดับสูง, $\overline{X}$ = 3.05 มีการพัฒนางาน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.78 มีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.73 มีมนุษยสัมพันธ์ สื่อสาร

กับบุคคลอื่นได้ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.85 มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อสาธารณชน อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.67 รู้ทันเทคโนโลยี อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.77 ความรู้ในกฎหมายและกฎระเบียบของแต่ละประเทศ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.61 การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และประชาคมโลก อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.47 การพัฒนาสถานศึกษาและองค์ความรู้ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.44 การพัฒนาเทคโนโลยีและเครื่องมืออุปกรณ์ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.64 การพัฒนาครู อาจารย์ทั้งระบบ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.72 การพัฒนาศักยภาพของสถาปนิกไทย อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.69 การวิจัยและถ่ายทอดองค์ความรู้ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.69 การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.70 การส่งเสริมการมีงานทำ อยู่ในระดับสูงมาก, $\overline{X}$ = 3.73

7. ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 1. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทสามัญและวุฒิ อายุสูง แต่งงานแล้ว การศึกษาสูง มีการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นผู้มีประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศสูง ส่วนผู้ที่ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทภาคี และมีอายุต่ำ เป็นผู้มีประสบการณ์ในต่างประเทศต่ำกว่า อย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้ อายุ ($\beta_{\text{อายุ}}$ = 0.307, P ≤ 0.001) สถานภาพสมรส ($\beta_{\text{สมรส}}$ = 0.193, P ≤ 0.01) ระดับการศึกษา ($\beta_{\text{การศึกษา}}$ = 0.119, P ≤ 0.05) การศึกษาจากต่างประเทศ ($\beta_{\text{ต่างประเทศ}}$ = 0.144, P ≤ 0.05)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 2. ปรากฏว่า ผู้ที่มีอายุสูงเป็นผู้ที่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรมสูงกว่า ผู้ที่มีอายุน้อยกว่า ทั้งนี้เนื่องจากการที่มีอายุสูงย่อมมีเวลาในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรมมากกว่า อย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้ อายุ ($\beta_{\text{อายุ}}$ = 0.187, P ≤ 0.05) ระดับการศึกษา ($\beta_{\text{การศึกษา}}$ = 0.210, P ≤ 0.01) ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทวุฒิ ($\beta_{\text{ประเภท}}$ = 0.212, P ≤ 0.01) และอาชีพประจำเป็นงานเอกชน ($\beta_{\text{อาชีพ}}$ = -0.172, P ≤ 0.01)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 3. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกไทยที่มีอายุสูง ระดับการศึกษาสูง การขึ้นทะเบียนใบประกอบวิชาชีพ ประเภทวุฒิ และอาชีพประจำในภาคเอกชน เป็นผู้มีความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรมสูง อย่างมีนัยสำคัญ ดังนี้ อายุ ($\beta_{\text{อายุ}}$ = 0.170, P ≤ 0.05) ระดับการศึกษา ($\beta_{\text{การศึกษา}}$ = 0.200, P ≤ 0.01) ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทวุฒิ ($\beta_{\text{ประเภท}}$ = 0.421, P ≤ 0.001) และอาชีพประจำ ($\beta_{\text{อาชีพ}}$ = -0.211, P ≤ 0.001)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 4. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทสามัญและวุฒิ มีความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรมสูงกว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทภาคี อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_{\text{ประเภท}}$ = 0.342, P ≤ 0.001)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 5. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกไทยที่มีการศึกษาสูง มีความสนใจใฝ่หาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ด้านสถาปัตยกรรม สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_{\text{การศึกษา}}$ = -0.138, P ≤ 0.05) (F = 1.167, P = 0.316) และมีอิทธิพลประมาณร้อยละ 0.9

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 6. ปรากฏว่าบทบาทการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม มีส่วนสร้างเสริมหรือยกระดับประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศน้อย ตัวแปรการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีความสัมพันธ์กับประสบการณ์ในต่างประเทศในเชิงบวก (β = 0.538, P ≤ 0.001)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 7. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกไทยที่มีประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศสูง เป็นผู้มีความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรมสูงด้วย อย่างมีนัยสำคัญ (β = 0.419, P $\leq$ 0.001)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 8. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกไทยที่มีประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศสูง เป็นผู้มีความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรมสูงกว่า มีอิทธิพล อย่างมีนัยสำคัญ (F = 49.769, P = 0.000) ต่อความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม (β = 0.454, P $\leq$ 0.001)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 9. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกไทย ที่มีประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศสูง ให้ความสำคัญเรื่องทั่วไปทางด้านสถาปัตยกรรมสูงด้วย ส่วนผู้ที่มีประสบการณ์ในต่างประเทศต่ำ ให้ความสำคัญเรื่องทั่วไปต่ำ อย่างมีนัยสำคัญ (β = 0.217, P = 0.001)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 10. ปรากฏว่าผู้ที่ขึ้นทะเบียนเป็นสถาปนิกไทย ที่มีการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม มีส่วนส่งเสริมให้มีการพัฒนาเรื่องทั่วไปที่สำคัญทางด้านสถาปัตยกรรม อย่างต่อเนื่องอย่างมีนัยสำคัญ (β = 0.277, P $\leq$ 0.001)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 11. ปรากฏว่าลักษณะส่วนบุคคล และประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ มีอิทธิพลต่อความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม อย่างมีนัยสำคัญ (F = 8.067 และ P = 0.000) โดยมีอิทธิพลต่อความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม ร้อยละ 34.5 ผู้ที่มีอายุสูง ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทสามัญและวุฒิ การศึกษาสูง และการศึกษาจากต่างประเทศ เป็นผู้มีความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรมสูงกว่า ผู้ที่อายุต่ำกว่า ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทภาคี การศึกษาต่ำ และการศึกษาจากต่างประเทศ อย่างมีนัยสำคัญ อายุ ($\beta_{\text{อายุ}}$ = 0.307, P $\leq$ 0.001) สถานภาพสมรส ($\beta_{\text{สมรส}}$ = 0.193, P $\leq$ 0.01) ระดับการศึกษา ($\beta_{\text{การศึกษา}}$ = 0.119, P $\leq$ 0.05) การศึกษาจากต่างประเทศ ($\beta_{\text{ต่างประเทศ}}$ = -0.144, P $\leq$ 0.05) ขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพประเภทวุฒิ ($\beta_{\text{ประเภท}}$ = 0.146, P $\leq$ 0. 0.05)

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 12. ในตัวแบบที่ 1 ปรากฏว่าลักษณะส่วนบุคคลกับความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม ที่มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล (Causal Relationships) อย่างมีนัยสำคัญ อายุ ($\beta_{\text{อายุ}}$ = 0.187, P $\leq$ 0.01) ระดับการศึกษา ($\beta_{\text{การศึกษา}}$ = 0.210, P $\leq$ 0.05) ประเภทขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพ ($\beta_{\text{ประเภท}}$ = 0.212, P $\leq$ 0.01) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ($\beta_{\text{รายได้}}$ = -0.172, P $\leq$ 0.01) โดยลักษณะส่วนบุคคลต่างๆ มีอิทธิพลต่อความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรมร้อยละ 31.5

ผลการทดสอบสมมุติฐาน 12. ในตัวแบบที่ 2 ลักษณะส่วนบุคคล และการพัฒนาวิชาชีพในการตรวจสอบอาคาร มีอิทธิพลอย่างมีนัยสำคัญ (F = 31.135 และ P = 0.000) มีอิทธิพลรวม ร้อยละ 65.5 โดยที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม มีอิทธิพลต่อความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม อย่างมีนัยสำคัญ ($\beta_{\text{กลไก}}$ = 0.672, P $\leq$ 0.001)

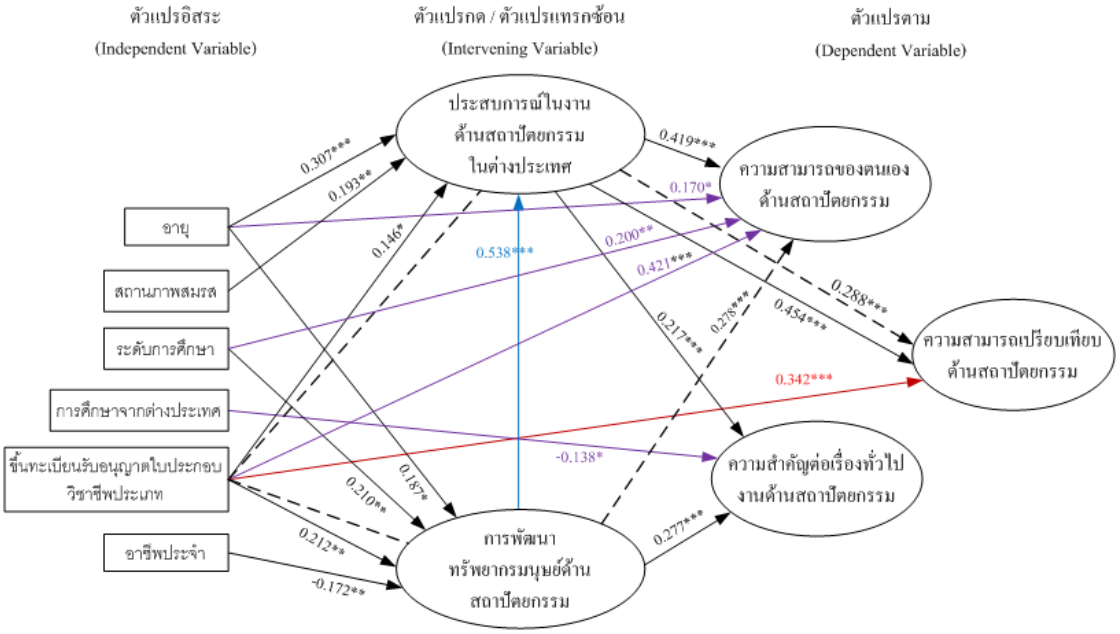

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย หรือกระบวนทัศน์ของการปฏิบัติการวิจัย (Operational Paradigm for Research)

อภิปรายผล

1. ประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ

ระดับประสบการณ์การทำงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศของสถาปนิกไทย ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับค่อนข้างต่ำ เพราะไม่ไปปฏิบัติงานในต่างประเทศ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประชาสัมพันธ์ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ มากกว่า 10 ปี ร้อยละ 37.5 เปรียบเทียบผลงานวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมข้ามชาติ เพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ไมตรี สุนทรวรรณ, 2555) ให้ความสำคัญการปฏิบัติงานในต่างประเทศ โดยมีการกำหนดยุทธศาสตร์ การประสานความร่วมมือระหว่างองค์กรชัดเจน

2. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม

ระดับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม เช่น การพัฒนาวิชาชีพ (CPD) หลังจากขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพ การอบรมเพื่อการเลื่อนระดับ เพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติงาน อบรมจรรยาบรรณวิชาชีพ อบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการศึกษาดูงาน ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับดี เพื่อรองรับต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก (ชลดา ประยูรพาณิชย์, 2555) สนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ขององค์การอุตสาหกรรมยานยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเป็นไปตามสมมุติฐาน

3. ระดับความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม

3.1 ระดับความรู้ที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ด้านภาษาอังกฤษ ความรู้ภาษาต่างประเทศในกลุ่มอาเซียน อยู่ในระดับต่ำ เนื่องจากสถาปนิกไทยไม่ได้พัฒนาด้านภาษา

3.2 ทักษะการใช้เครื่องมือในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ อยู่ในระดับสูง เพราะสถาปนิกต้องใช้คอมพิวเตอร์ช่วยในการปฏิบัติงาน

3.3 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก

3.3.1 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ด้านงานศึกษาโครงการ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่ามีประสบการณ์ระดับสูง

3.3.2 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ด้านงานออกแบบ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า มีประสบการณ์ระดับสูง

3.3.3 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ด้านงานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง มีประสบการณ์อยู่ในระดับสูง

3.3.4 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ด้านงานตรวจสอบ มีประสบการณ์อยู่ในอยู่ในระดับสูง

3.3.5 ประสบการณ์ในวิชาชีพสถาปัตยกรรมที่ใช้ในการประกอบวิชาชีพสถาปนิก ด้านงานให้คำปรึกษา มีประสบการณ์อยู่ในระดับสูง

4. ด้านความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม

4.1 ระดับความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม และเปรียบเทียบกับสถาปนิกในอาเซียน ในระดับที่สูง

4.2 ระดับความสามารถของสถาปนิกไทย ด้านสถาปัตยกรรมในด้านความรู้ และประสบการณ์โดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ ในอาเซียน ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง

5. การให้ความสำคัญเรื่องทั่วไปทางด้านสถาปัตยกรรม

สถาปนิกไทยควรให้ความสำคัญเรื่องทั่วไปทางด้านสถาปัตยกรรม เช่น มีความรู้ ความสามารถจริงในงานที่ทำ มีการพัฒนางาน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง มีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ มีมนุษยสัมพันธ์ สื่อสารกับบุคคลอื่นได้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม ต่อสาธารณชน รู้ทันเทคโนโลยี ความรู้ในกฎหมายและกฎระเบียบของแต่ละประเทศ จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับดี (นงนุช จวงตระกูล, 2555) ผลการเปรียบเทียบความพร้อมด้านความรู้ ทักษะ สถาปนิกไทยที่ทำงานในบริษัทที่มีขนาดต่างกัน มีความพร้อมด้านภาษาต่างประเทศแตกต่างกัน และวิธีการเตรียมความพร้อมด้านความรู้ที่ใช้มากที่สุด คือการติดตามศึกษาข้อมูลข่าวสารจากภายในและภายนอกบริษัท สถาปนิกไทยควรเตรียมความพร้อมต่อการเปิดเสรีด้านแรงงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนให้พร้อมทั้งสามด้าน

สรุป

ยุทธศาสตร์ที่ 1. ประสบการณ์ในงานด้านสถาปัตยกรรมในต่างประเทศ เพื่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนการปฏิบัติงานต้องอยู่ในกรอบต่างๆ ตามข้อตกลงร่วมกัน การเข้าไปมีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศจะเป็นก้าวต่อไปในการเข้าสู่เสรีการค้าโลก ถ้าจะไปปฏิบัติงานตามสนธิสัญญาต่างๆ ตามที่มีข้อตกลงกัน สถาปนิกไทยส่วนใหญ่มีความเก่งในเรื่องการปฏิบัติวิชาชีพอยู่แล้ว หลายคนเคยมีประสบการณ์ในต่างประเทศ โดยเฉพาะประเทศในแถบเอเชียใต้แต่ยังไม่มีบริบทแวดล้อมอื่นๆ ครอบคลุม

การปฏิบัติงานในต่างประเทศต่างมีความจำเป็นเพื่อให้เกิดการปฏิบัติตามกรอบขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม ภาษา เพื่อให้ปฏิบัติงานในประเทศนั้นๆ ได้อย่างกลมกลืน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ

1. กลยุทธ์การเข้าไปมีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศ ด้วยทักษะงานที่ปฏิบัติอยู่ ทำให้สถาปนิกไทยเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานด้านนี้ โดยการทำงานผ่านระบบสารสนเทศ มีสถาปนิกผู้ได้รับการให้ประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมในต่างประเทศเป็นผู้ที่ให้โอกาส สถาปนิกผู้ได้รับโอกาสจะมีความเข้าใจในบริบทต่างๆ ของงาน ได้ประสบการณ์ที่ดี และอาจจะเป็นที่ยอมรับในลักษณะการผ่านงานมาบ้าง

2. กลยุทธ์การได้เข้าร่วมงานกับสถาปนิกต่างชาติ กฎหมายไม่ได้รับรองหรือให้ใบประกอบวิชาชีพแก่คนต่างด้าว เพราะฉะนั้นการที่สถาปนิกไทยอาจได้เป็นหัวหน้าทีมเพื่อทำการออกแบบสถาปัตยกรรมให้แก่เจ้าของงานจึงเป็นประสบการณ์ที่ดี เมื่อมีกรอบการปฏิบัติงานของสถาปนิกอาเซียน สถาปนิกผู้เคยได้ปฏิบัติงานกับสถาปนิกต่างชาติจึงได้เปรียบ ทั้งเรื่องภาษา และความเข้าใจในอื่นๆด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ 2. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ด้านสถาปัตยกรรม ต้องมีการบ่มเพาะตั้งแต่เริ่มเข้า ทั้งระดับปริญญาและต่ำกว่าปริญญา โดยมีหลักสูตรที่ผ่านการรับรองโดยสภาสถาปนิกเป็นการเฉพาะ เนื่องจากผลของการปฏิบัติงานอาจส่งผลกระทบต่อสาธารณชน เพราะกลไกของการพัฒนาต้องเป็นที่ยอมรับ ทั้งนี้สามารถอธิบายได้ตามแนวคิดของสถาปนิกที่ได้กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติวิชาชีพ และจรรยาบรรณของสถาปัตยกรรม ในการฝึกอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม ทั้งโดยการให้การศึกษาเพิ่มเติม โดยองค์กรทางการศึกษาโดยเฉพาะสมาคมสถาปนิกสยามได้จัดการฝึกอบรมอยู่เป็นประจำ ประกอบกับการพัฒนาโดยการฝึกอบรม ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปว่า การที่จะให้ได้เปรียบในการแข่งขันนั้นจะต้องขยายออกไปให้กว้างขว้างมากกว่าการพัฒนาขั้นพื้นฐาน

การพัฒนาวิชาชีพ (CPD) หลังจากขึ้นทะเบียนรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพสภาสถาปนิก การเพิ่มระดับทางวิชาชีพและการเข้าไปเป็นสมาชิกอาเซียน โดยสถาปนิกผู้รับใบอนุญาตจะต้องมีหน่วยงานฝึกอบรมด้านข้อกำหนดของสภาสถาปนิก ซึ่งในสภาสถาปนิกที่มีบทบาทคล้ายกัน เช่น สภาสถาปนิก ก็มีการฝึกอบรมหน่วย CPD เช่นกัน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญ คือ

1. กลยุทธ์ทางด้านการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมต้องมีความรู้มาเพิ่มพูนเสมอ การได้รับการอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพของตนเองจึงมีความจำเป็นและเพื่อเป็นการเสริมความรู้แบบต่อยอด ในด้านการต่อยอดทางความรู้ในทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม อาจมีได้หลายแบบเช่น การเรียนในสาขาเฉพาะทางด้านสถาปัตยกรรมที่สูงขึ้นในระดับปริญญาโทหรือเอก การเรียนเพื่อรับวุฒิบัตรในแขนงรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับงานสถาปัตยกรรม

2. กลยุทธ์ทางด้านการอบรมจรรยาบรรณวิชาชีพสถาปัตยกรรม นอกจากสถาบันการศึกษาแล้ว สภาสถาปนิก จะเป็นผู้ที่มีบทบาทในการฝึกอบรมสถาปนิกใหม่ที่ผ่านการสอบเพื่อขอใบรับรองในการปฏิบัติวิชาชีพ และมีเขียนไว้ในข้อปฏิบัติของสถาปนิก จรรยาบรรณทางวิชาชีพเป็นคำมั่นสัญญาที่สถาปนิกพึงมีต่อวิชาชีพของตนเอง

3. กลยุทธ์ทางด้านการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง (CPD) หลังจากขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพเพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของการปฏิบัติวิชาชีพสากล กำหนดให้มีการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง พัฒนาตนเองตามกรอบที่วางไว้โดยให้มีความสำคัญกับการเลื่อนระดับ และการเพิ่มพูนความรู้

4. กลยุทธ์ทางด้านการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการศึกษาดูงานด้านสถาปัตยกรรมกับหน่วยงานวิชาชีพ การอบรมในระยะสั้นๆ เพื่อให้เห็นผล ซึ่งสมาคมทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม เช่น สมาคมสถาปนิกสยาม จะเป็นแกนกลางในการให้ความรู้แก่สถาปนิก และสามารถเก็บแต้มการอบรมได้ด้วย

5. กลยุทธ์ทางด้านการอบรมเพื่อการเลื่อนระดับหลังขึ้นทะเบียนรับอนุญาตใบประกอบวิชาชีพ การเลื่อนระดับมี 3 ระดับ คือ ภาคี สามัญ และวุฒิ การเลื่อนในแต่ละระดับต้องอาศัยทั้งประสบการณ์ในการทำงาน การเข้าร่วมฝึกอบรม และได้แต้มในหน่วยความรู้ แต่ในปัจจุบันยังขาดในเรื่องของการอบรมหลังจากผ่านกระบวนการเลื่อนขั้นตามที่กล่าว ซึ่งถ้าในสภาสถาปนิกกำหนดให้ผู้ที่ผ่านการเลื่อนระดับเข้ารับการฝึกอบรมตามกรอบเวลาก็จะทำให้สถาปนิกนั้นสำนึกในบทบาทของตนเองมากขึ้น

ยุทธศาสตร์ที่ 3. ความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม ตามแนวทางปฏิบัติวิชาชีพ สถาปนิกมีขอบเขตการให้บริการงานสถาปัตยกรรมตามขอบเขตการปฏิบัติวิชาชีพโดยปรากฏอยู่ในกฎกระทรวง ตามพระราชบัญญัติสถาปนิก พ.ศ.2543 มีขอบเขตการปฏิบัติดังนี้ 1) งานออกแบบ 2) งานอำนวยการก่อสร้าง 3) งานพิจารณาตรวจสอบ 4) งานวางโครงการและงานวางแผนบริเวณ 5) งานให้คำปรึกษา ซึ่งสอดคล้องกับเอกสารขององค์การการค้าโลกที่ระบุว่า การบริการสถาปนิกในข้อบัญชีที่ 86711 บริการทางด้านที่ปรึกษาและขั้นตอนก่อนการออกแบบทางสถาปัตยกรรม (Advisory and Pre-design Services) บัญชี 86712 (Architectural Design Services) ประกอบไปด้วยบริการขั้นออกแบบร่าง (Schematic Design Services) บริการขั้นพัฒนาแบบ (Design Development Services) และการบริการออกแบบขั้นสุดท้าย (Final Design Services) กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ

1. กลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านงานศึกษาโครงการ งานบริการด้านการออกแบบสถาปัตยกรรม ต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้ในด้านต่างๆ ของโครงการเพื่อกำหนดว่าส่วนใดมีความบกพร่องโดยเฉพาะเรื่องของการลงทุนซึ่งเป็นการคาดคะเนอย่างมีเหตุมีผล สถาปนิกอาจต้องทำงานกับบุคลากรในหลากหลายอาชีพ ทั้งนักการเงิน นักการตลาด และเจ้าของซึ่งเป็นนักลงทุน ในเบื้องต้น สถาปนิกต้องมีความเข้าใจในพื้นฐานของงานส่วนที่กล่าวถึงพอสมควร การรอบรู้ในลักษณะของความหลากหลายนี้ เป็นขีดความสามารถของสถาปนิกที่ต้องอาศัยประสบการณ์และการเรียนรู้คู่ขนานกันไป

2. กลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านงานออกแบบ สถาปนิกย่อมมีความเชี่ยวชาญทางด้านการออกแบบเป็นพื้นฐาน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดรายละเอียดของโครงการ แนวความคิดในการออกแบบและวางผังรูปแบบของวัสดุก่อสร้าง การประมาณการค่าก่อสร้างซึ่งเป็นงานออกแบบใหม่หรือประเภทอาคารปรังปรุงใหม่ ความเชี่ยวชาญรวมทั้งขีดความสามารถเฉพาะของตนเองที่ต้องอาศัยการเพิ่มเติมในการเรียนรู้ โดยเฉพาะประสบการณ์ที่ถูกสะสมมาจากการปฏิบัติวิชาชีพ

3. กลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านงานบริหารและอำนวยการก่อสร้าง มักจะพบในสถาปนิกที่มีความชำนาญงานและเชี่ยวชาญในเรื่องของการบริหารจัดการ ซึ่งการบริหารจัดการโครงการหมายรวมถึงการกำหนดหลักเกณฑ์ การคำนวณราคากลาง การควบคุมงานก่อสร้าง และสิ่งปลูกสร้างให้เป็นไปตามสัญญาและรูปแบบของการก่อสร้าง โดยเฉพาะการควบคุมการก่อสร้างหลังจากการออกแบบ เขียนแบบเสร็จสิ้น และแบบนั้นถูกนำไปก่อสร้าง สถาปนิกพึงมีพันธกรณีคือต้องควบคุมการก่อสร้างให้เป็นไปตามแบบ โดยมีกฎหมายรองรับและต้องรับผิดชอบต่อสาธารณชนกรณีเกิดความเสียหายในช่วงดังกล่าวด้วย สถาปนิกมักจะถูกร้องขอให้ปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวจากเจ้าของโครงการหรือเจ้าของงานเสมอ ความรอบรู้จากการเรียนรู้และประสบการณ์ที่มีมากขึ้น จะทำให้สามารถปฏิบัติงานได้ดี

4. กลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านงานตรวจสอบ เป็นอีกเรื่องหนึ่งของกลไกการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยปกติแล้วสถาปนิกผู้ตรวจสอบต้องผ่านกระบวนการเรียนรู้และสอบเพื่อที่จะเป็นผู้ตรวจสอบนั่นหมายถึงว่า กฎหมายที่บังคับกับอาคารประเภทควบคุมทั้งหลายจะต้องมีการรับรองการใช้อาคารในรอบของปีหรือห้าปี โดยการตรวจสอบนั้นคำนึงถึงความปลอดภัยต่อการใช้อาคารเป็นหลัก งานด้านการตรวจสอบอาจรวมถึงการ

สำรวจ ค้นคว้า การวิเคราะห์ การทดสอบ หลักเกณฑ์ประกอบการตรวจสอบรูปแบบ อุปกรณ์ประกอบอาคาร ระบบสุขอนามัยหรือสิ่งแวดล้อม รวมทั้งตรวจสอบในความมั่นคงแข็งแรงในตัวอาคารด้วย นั่นหมายรวมถึงสถาปนิกตรวจสอบ ต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตรวจสอบอาคารตามบทบาท หน้าที่ และกรอบในความรับผิดชอบของตนเอง ซึ่งในส่วนนี้ นอกจากขีดความสามารถของตนเอง ยังต้องอาศัยการฝึกอบรมเฉพาะทางเพื่อการตรวจสอบอาคารด้วย

5. กลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านงานให้คำปรึกษา สถาปนิกมักจะมีบทบาทการให้คำปรึกษาก่อนที่จะลงมือในการปฏิบัติงานใน (1) (2) (3) และ (4) ก่อนเสมอ ซึ่งรวมถึงข้อเสนออื่นๆ อันพึงมีต่อเจ้าของงาน สถาปนิกจำเป็นต้องรอบรู้ในเรื่องต่างๆที่ให้คำปรึกษาพอสมควรเพราะจะนำมาซึ่งความน่าเชื่อถือ ความเข้าใจในงานได้เป็นอย่างดี การให้คำปรึกษาเป็นขีดความสามารถของตนเองที่เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติงานทางวิชาชีพสถาปัตยกรรม

จะเห็นได้ว่ายุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาขีดความสามารถของตนเองด้านสถาปัตยกรรม สถาปนิกต้องหากลยุทธ์ เพื่อที่จะนำพาตนเองไปสู่กรอบของการทำงานในบริบทของกลุ่มประเทศอาเซียนได้อย่างมีทักษะและคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ 4. ความสามารถเปรียบเทียบด้านสถาปัตยกรรม โดยเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆในอาเซียน

ด้วยประชาคม ประกอบด้วยนานาประเทศ 10 ประเทศ การโยกย้ายแรงงานเสรี ด้านบริการทางวิชาชีพสถาปัตยกรรมประเทศอื่นๆ ก็สามารถเข้ามาทำงานในประเทศโดยผ่านกรรมการ และข้อตกลงยอมรับร่วม (MRA) และข้อกำหนดของสถาปนิกอาเซียนที่กำหนดร่วมกันไว้ สถาปนิกไทยที่ปฏิบัติวิชาชีพ จึงต้องมีประสบการณ์และความรู้อย่างดี จึงจะสามารถไปประกอบวิชาชีพได้ในต่างประเทศ ทั้งนี้กรรมการปฏิบัติวิชาชีพได้ถูกกำหนดโดยผู้ที่จะไปประกอบวิชาชีพต้องผ่านการเป็นสถาปนิกอาเซียน และการเข้าเป็นสถาปนิกอาเซียนนั้น จึงต้องมีคุณสมบัติที่กำหนดใน MRA คือ 1) จบสถาปัตยกรรมศาสตรบัณฑิต 2) มีใบอนุญาตเป็นสถาปนิก 3) มีประสบการณ์อย่างน้อย 10 ปี นับแต่จบการศึกษา 4) เมื่อจบแล้วต้องทำงานโดยมีใบอนุญาตอย่างน้อย 5 ปี 5) มีการพัฒนาวิชาชีพสถาปัตยกรรมอย่างต่อเนื่อง (CDP) 6) ทำงานรับผิดชอบสถาปัตยกรรมสำคัญอย่างน้อย 2 ปี 7) ไม่เคยทำผิดมาตรฐานหรือจรรยาบรรณวิชาชีพ 8) ปฏิบัติตามข้อกำหนดของสภาสถาปนิกอาเซียน กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ

1. กลยุทธ์ด้านประสบการณ์ โดยการเปรียบเทียบความสามารถด้านสถาปัตยกรรม จากงานวิจัย พบว่าสถาปนิกไทยมีประสบการณ์ที่มากกว่า กลุ่มสถาปนิกในกลุ่มประเทศอาเซียน โดยเฉพาะกลุ่มประเทศที่สถาปนิกไทยเคยเข้าไปทำงาน เช่น ลาว พม่า กัมพูชา บรูไน เวียดนาม และในกลุ่มประเทศ สิงค์โปร มาเลเซีย ซึ่งสถาปนิกไทยส่วนใหญ่ที่มีบทบาทในการทำงานมานาน การเข้าร่วมในประชาคมอาเซียน สถาปนิกไทยที่มีประสบการณ์การทำงานในต่างประเทศย่อมมีความได้เปรียบเพราะได้เคยปฏิบัติงานมาบ้างแล้ว ประกอบกับการเข้าเป็นสถาปนิกอาเซียน ได้มีข้อตกลงร่วมกัน ทำให้สถาปนิกไทยได้เปรียบกว่าในประเทศอื่นในกลุ่มอาเซียน ทั้งทักษะและความรู้ อาจมีในเรื่องของการใช้ภาษากลาง ในประเทศต่างๆ ที่ยังด้อยอยู่ และการศึกษาทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ในกลุ่มประเทศอาเซียน ประเทศไทยยังอยู่ในระดับการให้การศึกษาแบบสากลและมีสาขาทางสถาปัตยกรรมที่ถูกกำหนดไว้ครบถ้วน ซึ่งผิดกับบางประเทศที่ยังให้การศึกษาไม่ทั่วถึง

2. กลยุทธ์ด้านความรู้ กระบวนการความรู้ทางสถาปัตยกรรมศาสตร์ เป็นการเรียนรู้ ตั้งแต่ การเข้ารับการศึกษาในระดับวิชาชีพ ผู้เข้ารับการศึกษาในหลักสูตร ระดับการศึกษาปริญญาตรี ใน 5 ปีการศึกษา เมื่อจบการศึกษาจะต้องเข้ารับการสอบเพื่อขอรับใบประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ตามแขนงสาขาที่จบมา เมื่อได้รับใบประกอบวิชาชีพระหว่างปฏิบัติวิชาชีพต้องได้รับการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้ที่เรียกว่า การพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง ที่ใช้ในการเลื่อน

ระดับของสถาปนิก จะเห็นได้ว่าเป็นกระบวนการต่อยอดความรู้และทักษะจากการปฏิบัติงาน ตัวสถาปนิกจำเป็นต้องพัฒนาขีดความสารถของตนเองอย่างสม่ำเสมอโดยผ่านกระบวนการการเรียนรู้ต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 5. การให้ความสำคัญต่อเรื่องทั่วไปในงานด้านสถาปัตยกรรม โดยพื้นฐานต้องมีความรู้ในเรื่องทั้งที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพและงานที่ทำ การศึกษาในระบบการเรียนการสอน สถาปนิกจบใหม่ต้องสอบเพื่อขอรับใบประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรมจากสภาสถาปนิก อาจจะมีกลไกในการพัฒนาความรอบรู้ด้วยตนเองตามกรอบของงานเป็นการศึกษาเพิ่มเติม การพัฒนาศักยภาพถูกกำหนดไว้ในกรอบของการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่อง (CPD) ทั้งนี้สถาปนิกต้องรอบรู้ในเรื่องทั่วไป ในการที่จะพัฒนาตนเองต่อการปฏิบัติวิชาชีพการเป็นสถาปนิกอาเซียนตามข้อกำหนดต่อไป กลยุทธ์ที่มีความสำคัญคือ

1. กลยุทธ์ด้านการมีมนุษย์สัมพันธ์ สื่อสารกับบุคคลอื่นได้ มนุษย์สามารถสื่อสารกันได้โดยความเข้าใจในหลักการของภาษาเป็นขั้นพื้นฐาน การที่สถาปนิกสามารถสื่อสารกับผู้อื่นด้วยความเข้าใจที่ตรงกัน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ย่อมส่งผลให้งานที่ปฏิบัตินั้นมีความถูกต้องสมบูรณ์ การสื่อสารกับผู้อื่น กับองค์กร โดยมีพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ที่ดีอยู่แล้ว การเข้าใจนัยของผู้อื่น ด้วยดี ก็สามารถที่จะสื่อสารความเข้าใจได้มากขึ้น รวดเร็วขึ้น

2. กลยุทธ์ด้านการพัฒนาศักยภาพของสถาปนิกว่าด้วยการพัฒนางาน พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและการมีความสามารถจริงในงานที่ทำ กระบวนการบ่มเพาะกระบวนการคิด ที่ถูกต้องมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะกระบวนการคิดเป็นสิ่งที่ควรให้ความสำคัญเพราะความคิดเป็นสิ่งที่นำไปสู่การแสดงออกเชิงพฤติกรรม สถาปนิก หรือนักศึกษาสถาปัตยกรรมต้องผ่านกระบวนการคิด และการตัดสินใจในการทำงานที่อยู่บนพื้นฐานความถูกต้องทั้งมวล ในด้านการพัฒนาศักยภาพความเป็นสถาปนิกให้มีความต่อเนื่องทางความคิด ความรู้ เท่าทันในความรู้ทั้งหลายที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม โดยสภาสถาปนิกได้กำหนดกรอบของการพัฒนาวิชาชีพต่อเนื่องไว้ใน กฎหมายของสถาปนิก ไม่ว่าจะเป็นการเลื่อนระดับทางวิชาชีพ หรือแม้กระทั้งการเข้าไปเป็นสถาปนิกอาเซียน

3. กลยุทธ์ด้านพัฒนาสถานศึกษา องค์ความรู้ การรู้เท่าทันเทคโนโลยี ตลอดจนการพัฒนาผู้สอน การปรับปรุงหลักสูตรให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ ถือเป็นการพัฒนาสถานศึกษา องค์ความรู้ และผู้สอน การมีหลักการประกันคุณภาพในสถานศึกษา ช่วยให้หลักสูตรดำเนินการไปในทิศทางที่ถูกต้อง และเป็นสากลโดยมีตัวชี้วัดที่เหมือนกัน วิชาชีพสถาปัตยกรรมที่สอนในมหาวิทยาลัยในปัจจุบันนั้น ถูกสอนในระบบมหาวิทยาลัย โดยมีสภามหาวิทยาลัย สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา สภาคณบดีคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ และสภาสถาปนิก เป็นผู้ร่วมกันกำชับกำกับดูแล ออกมาตรการต่างๆ เพื่อให้ได้สถาปนิกที่จบการศึกษาแล้ว สามารถปฏิบัติงานได้ รอบรู้ มีคุณธรรมจริยธรรม มีขีดความสามารถของตนเองอย่างชัดเจน และสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

4. กลยุทธ์ด้านการมีจรรยาบรรณในการประกอบวิชาชีพ เพื่อให้สถาปนิก มีคุณภาพและมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม ซึ่งสอดคล้องกับหลักการทางศาสนา และสอดคล้องกับการกำกับดูแลของสภาสถาปนิก ว่าด้วยเรื่องจรรยาบรรณในการปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรม เพื่อให้ผู้เข้าสู่วิชาชีพสถาปัตยกรรมได้มีความรู้เพียงพอมีจริยธรรมแห่งวิชาชีพในการรับผิดชอบต่องานที่ปฏิบัติ

5. กลยุทธ์ด้านการมีความรู้ในกฎหมายและกฎระเบียบของแต่ละประเทศ และการปรับตัวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและประชาคมโลก การรู้ในบริบทของกฎหมายในการปฏิบัติวิชาชีพในประเทศต่างๆ ในกลุ่มอาเซียน ย่อมทำให้การปฏิบัติวิชาชีพสถาปัตยกรรมของสถาปนิก มีความชัดเจนในการทำงานมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการทำงานก่อสร้าง ต้องอาศัยบริบทของกฎหมายเพื่อการรองรับ ชิ้นงานที่เกิดขึ้น กฎหมายและระเบียบข้อปฏิบัติ ของแต่ละประเทศไม่เหมือนกัน แต่จะมีแนวปฏิบัติที่คล้ายกัน สถาปนิกไทยต้องปรับตัวโดยการศึกษา พัฒนาความรอบรู้ของ

ตนเองในกฎหมายประเทศต่างๆ โดยอาศัยสื่อรอบตัวและข้อกำหนดพื้นฐานต่างๆ ในประเทศนั้นๆ ก่อนที่จะเข้าไปทำงานในด้านนี้

สรุปยุทธศาสตร์ทั้ง 5 ด้าน มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการให้บริการทางวิชาชีพ กลยุทธ์ในการพัฒนามาจากผลของการประกอบวิชาชีพสถาปัตยกรรม ซึ่งควรจะมีทิศทางของการพัฒนาความรู้ทางวิชาการ ทักษะในการปฏิบัติงาน ทักษะด้านอื่นๆ ที่จะสนับสนุนการทำงาน เรื่องของภาษา เทคโนโลยี นวัตกรรมใหม่ และการบริการจัดการในส่วนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง จะสามารถทำให้สถาปนิกไทยเข้าสู่กรอบของการเป็นสถาปนิกอาเซียนได้อย่างมีคุณภาพ โดยเฉพาะการตั้งอยู่ในจรรยาบรรณของการปฏิบัติวิชาชีพตามข้อกำหนดของข้อตกลงในการเป็นสถาปนิกไทยเพื่อรองรับการเปิดเสรีประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงพาณิชย์. (2554). ธุรกิจบริการวิชาชีพวิศวกรรมและสถาปัตยกรรม. นนทบุรี: กระทรวงพาณิชย์.

ชลดา ประยูรพาณิชย์. (2555). การศึกษาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อรองรับต่อประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กรณีศึกษาอุตสาหกรรมยานยนต์ในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก. วิทยานิพนธ์การจัดการมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา.

นงนุช จวงตระกูล. (2555). ความพร้อมต่อการเปิดเสรีด้านแรงงานในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนของวิศวกรไทยที่ทำงานอยู่ในกลุ่มบริษัทอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์ วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไมตรี สุนทรวรรณ. (2555). ยุทธศาสตร์การประกอบวิชาชีพวิศวกรรมข้ามชาติเพื่อรองรับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ASEAN Secretariat. (2009). ASEAN Structure. Retrieved January 31, 2014.

Association of Southeast Asean Nations. (2012). ASEAN Economic Community. [online]. from http://www.asean.org/communities/asean-economic-community. (accessed: November 15, 2012).

Daniell, M. (2004). Strategy: A Step-by-Step Approach to the Development and Presentation of World Class Business Strategy. New York: Palgrave Macmillan, 80.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่

The Development of Multimedia Activity Instruction to Enhance Learning on Resistor Resistance Concept

ศศิธร ชูแก้ว[1*] สุชาดา เกตุดี[1] มนตรี บุญเรืองเศษ[1] ดุสิต พรประสาท[1]
ธีระศักดิ์ บุญรอด[1] และ วรสิทธิ์ เหลืองสด[1]

Sasithorn Chookaew,[1*] Suchada Katedee,[1] Montree Bunruangses,[1] Dusit Pornprasat ,[1]
Teerasak Boonrod[1] and Warasit Raungsod [1]

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานค่าคงที่ สำหรับนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำบทเรียนกลับไปทบทวนด้วยตนเอง โครงสร้างภายในประกอบด้วย บทเรียนทบทวนความรู้เกี่ยวกับตัวต้านทานแบบคงที่ แบบฝึกหัดการอ่านค่าแถบสี และกิจกรรมเสริมความเข้าใจในรูปแบบของเกมตัวต้านทาน โดยแบ่งเกมส์ออกเป็น 3 ประเภท คือ เกมส์จับคู่ เกมส์คำถามคำตอบ และเกมส์ถูกผิด ซึ่งนอกเหนือจากผู้เรียนจะได้ได้รับความรู้จากเนื้อหาในบทเรียนแล้ว ยังได้ความสนุกและท้าทายในการทำกิจกรรม ทำให้เนื้อหาที่ยากและน่าเบื่อไม่สามารถเป็นอุปสรรคในการเรียนรู้เรื่องตัวต้านทานแบบคงที่ได้ ผลจากการศึกษาพบว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนและความพึงพอใจต่อบทเรียนอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : คอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ตัวต้านทานแบบค่าคงที่ ความก้าวหน้าทางการเรียน

Abstract

The objectives of this study are to develop the activity instruction to enhance learning on topic Resistor Resistance concept for students of Diploma Program in order to the students can repeat themselves. The structure of instruction consists of the resistor resistance lesson, the resistor color code exercise, and the activities for enhance learning 3 types namely Matching game, Question-Answer game, and Correct- False game. Furthermore, the students can receive the contents knowledge, they enjoy playing and challenge the activity so the difficulty and boredom of contents that no trouble for learning of Resistor Resistance concept. The result of this study shows that the students have learning progression (normalized gain) and get high satisfaction as well.

Keywords: computer multimedia, resistor resistance, normalized gain

[1] สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครกรุงเทพมหานคร 10300

[1] Computer Engineering, Faculty of Industrial Education, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok,Thailand 10300.

* Corresponding author. E-mail: Sasithorn.c@rmutp.ac.th

บทนำ

ในปัจจุบัน การเรียนสอนได้พัฒนาไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์มาช่วยในการสร้างสื่อการสอนเพื่อให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาที่มีรายละเอียดเนื้อหาที่เข้าใจยาก แต่เป็นพื้นฐานของการเรียนวิชาทางวิศวกรรมศาสตร์ เช่น วิชาอิเล็กทรอนิกส์เบื้องต้น มีธรรมชาติเนื้อหาที่มีความซับซ้อนและอยากในการทำความเข้าใจในบางบทเรียนเมื่อเรียนแล้วผู้เรียนอาจไม่สามารถจดจำได้ จึงทำให้ต้องมีการสอนเพิ่มเติมจากการสอนปกติ และในหลายๆเนื้อหามีความไม่น่าสนใจ อาทิ เนื้อหาเกี่ยวกับตัวต้านทาน (Resister) ซึ่งเป็นอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ชนิดหนึ่งที่มีหน้าที่ในการจำกัดกระแสและแรงดันไฟฟ้าให้น้อยลง ในการจำกัดกระแสและแรงดันไฟฟ้าของตัวต้านทานนั้นขึ้นอยู่กับค่าของตัวต้านทานตัวนั้นๆ เนื่องจากตัวต้านมีหลายประเภทและมีค่าที่แตกต่างกันหลายค่า การเลือกใช้ตัวต้านทานให้เหมาะสมกับงานและการอ่านค่าความต้านทานจึงมีส่วนสำคัญมาก เนื่องจากในการเลือกใช้ตัวต้านทานที่ไม่เหมาะสมกับงานหรือการอ่านค่าความต้านทานที่ผิดพลาดอาจทำให้วงจรหรือระบบต่างๆ เกิดการลัดวงจรและอาจทำให้อุปกรณ์ในวงจรนั้นเกิดการชำรุด หรือเสียหายไปด้วย (ยงยุทธ ชนบดีเฉลิมรุ่ง, 2556) ดังนั้นจำเป็นจะต้องมีสื่อหรือบทเรียนเสริม ซึ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในบทเรียนมากขึ้นจากเดิม โดยบทเรียนจะเน้นเนื้อหาที่ง่ายต่อความเข้าใจ เสริมบทเรียนเสริมจะประกอบไปด้วยทฤษฎีต่างๆ ของบทเรียนบทเรียนนั้นๆ แบบฝึกหัดต่างๆ เกมส์เสริมความคิด และอื่นๆ อีกมากมายที่เกี่ยวข้องและทำให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจในบทเรียน บทเรียนเสริมควรเป็นสื่อที่สามารถศึกษาได้ทุกเวลา ไม่จำเป็นต้องศึกษาโดยทันที การศึกษาบทเรียนเสริม สามารถให้ผู้เรียนศึกษากับคอมพิวเตอร์แบบตัวต่อตัวหรือการช่วยกันคิดหาคำตอบที่ถูกต้องจากเกมส์เสริมความคิดต่างๆ ก็ได้ ด้วยเหตุดังกล่าวข้างต้น คณะผู้วิจัยจึงได้พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่ เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และจดจำได้ดีขึ้น โดยภายในบทเรียนประกอบด้วย บททบทวน แบบฝึกหัด และเกมส์ตัวต้าน ซึ่งเกมส์จะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ และสนุกกับการเรียนรู้ เกมส์จะเน้นสีสันที่สดใสและสอดแทรกกิจกรรมที่เน้นเนื้อหา เช่น การอ่านค่าตัว และกิจกรรมอ่านค่าแถบสีให้อีกด้วย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่
2. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจผู้เรียนที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่

ขอบเขตการวิจัย

กลุ่มประชาการ คือ นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัติวิชาชีพ (ปวช.) ที่เรียนรายวิชาไฟฟ้าเบื้องต้น หลักสูตรของกรมอาชีวศึกษา โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเจาะจง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้นประกาศนียบัติวิชาชีพ (ปวช.) ชั้นปี 2 แผนกอิเล็กทรอนิกส์ ของสถาบันการศึกษาระดับอาชีวศึกษาแห่งหนึ่งในจังหวัดเพชรบุรี จำนวน 30 คน

วิธีการศึกษา

ขั้นตอนการพัฒนาบทเรียน

ในการพัฒนาบทเรียนในครั้งนี้ได้อาศัยขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนของ ADDIE MODEL (Melanie, M, 2008) ซึ่งจะประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

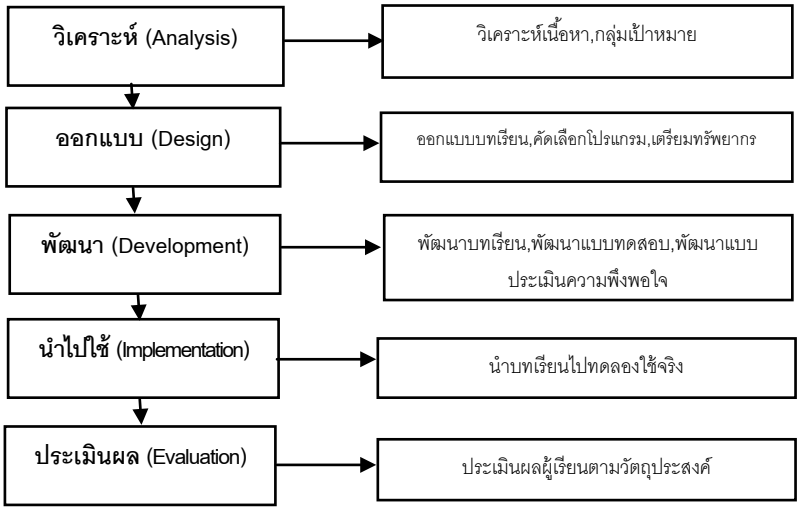

รูปที่ 1 แสดงขั้นตอนการพัฒนาบทเรียน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการพัฒนาบทเรียนตามแนวทางที่วางไว้ ทำให้ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบคงที่ ประกอบด้วยบทเรียนทบทวนเนื้อหา เรื่องตัวต้านทานแบบคงที่และแบบฝึกหัด ดังแสดงในรูปที่ 2

รูปที่ 2 แสดงหน้าจอของบทเรียนและแบบฝึกหัด

นอกจากนั้น ภายในบทเรียนยังประกอบด้วยกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบเกมส์ 3 ประเภท คือ เกมส์จับคู่ เกมส์คำถามคำตอบ และเกมส์ถูกผิด เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน ดังแสดงในรูปที่ 3

รูปที่ 3 แสดงหน้าจอกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในรูปแบบเกมส์

วิธีการเก็บข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้มีดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบและอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและผู้วิจัย ในขั้นตอนแรกผู้เรียนต้องทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นข้อสอบมาตรฐานที่ได้หาความเชื่อมั่นมาแล้ว การทดสอบในครั้งนี้มีข้อสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 30 ข้อ เพื่อเป็นการวัดความรู้เดิมของผู้เรียน หลังจากนั้นผู้วิจัยจะให้กลุ่มตัวอย่างนำบทเรียนไปศึกษาเองที่บ้านตามอัธยาศัยเป็นเวลา 1 สัปดาห์ และเมื่อครบเวลาที่ให้ผู้เรียนทำกิจกรรมเกี่ยวกับเนื้อหาในบทเรียน ผู้วิจัยจะนัดให้กลุ่มตัวอย่างมาทำแบบทดสอบหลังเรียน (Post-test) จำนวน 30 ข้อ ซึ่งเป็นข้อสอบแบบคู่ขนาน เพื่อนำคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในการหาความก้าวหน้าทางการเรียน และทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบคงที่ เมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยจะนำผลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและรายงานผลการวิจัยต่อไป

ผลการศึกษา

ผลจากการศึกษาพบว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเสริมการเรียนรู้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่ งานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้การหาค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน และใช้ค่าทางสถิติ t-test แบบ One-Sample Statistics ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์ โดยผลทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลต่างของความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียน แสดงใน

ตารางที่ 1 ซึ่งแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่าง	การทดสอบ	ค่าเฉลี่ย (Mean)	SD	t
30	ทดสอบก่อนเรียน	10.37	3.01	0.000*
	ทดสอบหลังเรียน	24.23	2.52	

*p ≤ 0.01

การศึกษาผลการประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนโดยใช้วิธี Average normalized gain (Hake, 1998) ของบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบคงที่ จากการพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วิธี Average normalized gain ดังนี้

<g> = (80.78%)-(34.56.44%) / (100 %)-(34.56%)

= 46.22 / 65.44

= 0.71

จากผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนในระดับปานมาก (<g> =0.71) เมื่อเทียบกับเกณฑ์ของ Hake ที่จัดกลุ่มผู้เรียนที่มีความก้าวหน้าทางการเรียน “มาก” <g> ≥ 0.7 ระดับ“กลาง 0.7 ≤ <g> ≥ 0.3 และระดับ “ต่ำ” 0.0 ≤ <g> >0.3 และในการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียในรูปแบบกิจรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบคงที่ มีค่าเฉลี่ย **4.51** นั่นหมายถึงผลการประเมินระดับความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

หัวข้อประเมิน	SD	ค่าเฉลี่ย	ระดับความพึงพอใจ
องค์ประกอบของหน้าจอ	0.57	4.50	มาก
การใช้ตัวอักษร ภาพประกอบ ภาพเคลื่อนไหว	0.50	4.43	ค่อนข้างมาก
การใช้เสียงบรรยายและเสียงประกอบ	0.63	4.43	ค่อนข้างมาก
การปฏิสัมพันธ์ของบทเรียน	0.57	4.50	มาก
รูปแบบการนำเสนอที่หลากหลาย	0.61	4.80	มาก
การรับรู้ในการนำเสนอบทเรียน	0.56	4.37	ค่อนข้างมาก
		4.51	**มาก**

อภิปรายและสรุปผล

จากการศึกษางานวิจัยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเสริมการเรียนรู้กิจกรรมเสริมการเรียนรู้ เรื่อง ตัวต้านทานแบบค่าคงที่ ผลปรากฏว่าสอดคล้องกับงานวิจัย (Dachawut & Sasithorn, 2012 , ศศิธร และคณะ,2556) ซึ่งได้ทำการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ในรูปแบบกิจกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในเนื้อหาที่ยากในการทำความ

เข้าใจ โดยผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์สามารถเกิดการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว (one-on-one) ซึ่งเป็นสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom,1984)

ดังนั้นงานวิจัยครั้งนี้สามารถนำเสนอแนวคิดในการพัฒนาบทเรียนที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนโดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ในรูปแบบเกมส์ ทำให้การเรียนการสอนที่น่าเบื่อสำหรับผู้เรียนกลายเป็นเรื่องที่เข้ารู้สึกสนุกกันกันเรียนและอย่ากทจะทบทวนหรือเรียนซ้ำให้เกิดทักษะก่อนที่จะนำไปปฏิบัติจริง ซึ่งในอนาคตสามารถนำไปพัฒนาเกมส์ที่มีกลไกที่ซับซ้อนมากขึ้นหรือมีการวิเคราะห์ปัญหาทางการเรียนของผู้เรียนก่อนที่บทเรียนจะแนะนำให้ผู้เรียนทำกิจกรรมที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละคนจะทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้นด้วย

คำขอบคุณ

งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จได้ความร่วมมือนักศึกษาและคณาจารย์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

ยงยุทธ ชนบดีเฉลิมรุ่ง.2556.อิเล็กทรอนิกส์พื้นฐาน. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.กรุงเทพฯ.

ศศิธร ชูแก้ว และคณะ.2556. การใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา. วารสารวิชาการและวิจัย มทร.พระนคร(ฉบับพิเศษ). การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5

Boom B.S.1984. The sigma problem: the search for methods of group instruction as effective as one-on-one tutoring. Educational Researcher (13).4-16.

Dechawut Wanichsan & Sasithorn Chookaew. 2012. Interactive computer media instruction using a flowchart strategy to support students in computer programming course. Proceedings of the 1st International Conference on Innovation in Education. Thailand.

Melanie Mcgurr. 2008. Improving the flow of materials in a Cataloging Department: Using ADDIE for a project in the Ohio State University Libraries. *Library Resources and Technical Services 52*(2), 54-60

Richard R. Hake. 1998. Interactive-engagement vs traditional methods: A six-thousand-student survey of mechanics test data for introductory physics courses .Am. J. Phys. 64–74.

ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

Causal Factors Affecting Teachers Teaching Behavior for Science and Technology Teachers Standard of Rajamangala University of Technology

จันทิมา คงจันทร์[1] เฉลิมพล คงจันทร์[2*] ภรณี หลาวทอง[3] และ จิราภรณ์ แป้นแก้ว[3]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และวิเคราะห์เส้นทางระหว่างปัจจัยและพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างของอาจารย์เทคโนโลยีราชมงคลอีสานประจำปีการศึกษา 2555 จำนวน 300 คน ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย ตัวแปรแฝง 4 ตัวและตัวแปรสังเกตได้ 15 ตัว เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นมาตรฐานส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 141 ข้อ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยสถิติเชิงบรรยาย วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ตรวจสอบความตรงของโมเดลของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยโปรแกรมลิสเรล 8.8 Student Edition

ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สรุปได้ดังนี้

1.1 ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย อายุและประสบการณ์การสอน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอน โดยส่งผ่านตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1.2 ลักษณะทางสังคม ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครูและการปฏิบัติสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ โดยส่งผ่านตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ลักษณะทางจิตวิทยา ประกอบด้วย ความสุขใจในการสอน การยอมรับนวัตกรรมเจตคติที่มีต่อการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การเห็นคุณค่าในตนเอง อิทธิบาท 4 ความเชื่ออำนาจในตนและความเครียดในการสอน มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. รูปแบบเส้นทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์ (χ^2) เท่ากับ 38.348 p = 0.864 df = 49 GFI = 0.983 AGFI = 0.959 CFI = 1.000

คำสำคัญ : ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ มาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

[1] สาขาวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ คณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ 32000

[2] สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ 32000

[3] สาขาวิชาการจัดการ คณะเทคโนโลยีการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ 32000

* Corresponding author. E-mail: chalermpol_p_tor@hotmail.com

Abstract

The purposes of this research were to study the causal factors affecting teachers' teaching behavior guided by science and technology teacher standard and to analyze the path of relationship between factors and teachers' teaching behavior guided by science and technology teacher standard in Rajamangala University of Technology Isan. Total sample group comprised 300 teacher of Rajamangala University of Technology Isan. Variables consisted of 4 latent variables and 15 observable variables. Research the instrument in this study was 5-level valuation questionnaires, totaling 141 questions. Preliminary data analysis was performed by using package program, together with testing for consistency of causal model with LISREL 8.8 Student Edition application software.

The research results were as follows:

1. The causal factors affecting teachers' teaching behavior guided by science and technology teacher standard. The study found out the following:

1.1 Personal characteristics consisted of age and teaching experience show direct effect on teachers' teaching behavior at the .01 level of significance and indirect effect on teachers' teaching behavior by passing psychological variable at the .05 level of significance.

1.2 Social characteristics consisted of transformational leadership and get interaction between teacher show direct effect on teachers' teaching behavior at the .05 of significance and indirect effect by passing psychological characteristics variable at the .01 level of significance.

1.3 Psychological characteristics consisted of subject well-being, implementation of innovation, attitude, achievement motivation, self-esteem, Ittibath 4, internal locus of control and stress in teaching show direct effect on teachers' teaching behavior guided by science and technology teacher standard at the .01 level of significance.

2. The characteristics of path of relationship between factor and teachers' teaching behavior guided by science and technology teacher standard of Rajamangala University of Technology Isan model fitted nicely to empirical data (χ^2 = 38.348 p = 0.864 df = 49 GFI = 0.983 AGFI = 0.959 CFI = 1.000)

Keywords: Causal Factors Affecting, Teachers Teaching Behavior, Science and Technology Teachers Standard

บทนำ

วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านการพัฒนาวัตถุและพัฒนามนุษย์ ด้านการพัฒนามนุษย์นั้น วิทยาศาสตร์ทำให้มนุษย์มีความสามารถในการใช้เหตุผล และมีการตัดสินใจอย่างวิทยาศาสตร์ หรือมีจิตใจเยี่ยงวิทยาศาสตร์(Science Mind)(ไพฑูรย์ สุขศรีงาม.2529 : 10,2530:1) ดังนั้นทุกประเทศจึงให้มีการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา เพื่อให้นักเรียนแตกฉานทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (Yager.1984 : 194)สามารถใช้วิทยาศาสตร์ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต ตลอดจนแก้ไขปัญหาของยุคคล สังคม สิ่งแวดล้อมและประเทศชาติได้อย่างเหมาะสม (ไพฑูรย์ สุขศรีงาม.2534:60; Hofstein and Yager. 1982: 541) โดยการจัดการเรียนให้สอดคล้องกับธรรมชาติของวิทยาศาสตร์ ซึ่งใช้การสอนสืบเสาะที่เน้นทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ จึงจะสามารถพัฒนาสติปัญญาและเจตคติที่เกี่ยวข้องได้ (Raghubir.1979:13;Tamir.1983:659)สถาบันส่งเสริมวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้ปรับหลักสูตรวิทยาศาสตร์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 เป็นต้นมาเพื่อให้นักเรียนคิดเป็นทำเป็น โดยอาศัยการเรียนการสอนแบบสืบเสาะ ที่เน้นการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ในปี พ.ศ.2533 ได้มีการปรับปรุงหลักสูตรวิทยาศาสตร์อีก โดยจัดเนื้อหาให้

มีความสัมพันธ์กับเทคโนโลยีสังคมและสิ่งแวดล้อมมากขึ้น สอนให้นักเรียนทำเป็น คิดเป็น แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ยังคงใช้การสอนแบบสืบเสาะที่เน้นการใช้ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

สำหรับการพัฒนาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ในโรงเรียนนั้น สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯสยามบรมราชกุมารี ทรงมีพระราชดำริว่า คณิตศาสตร์เป็นพื้นฐานสำคัญของการศึกษา ส่วนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีความสำคัญในการฝึกความคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผลและกระบวนการแก้ปัญหาเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการทำงานในโลกสมัยใหม่ที่แวดล้อมด้วยเทคโนโลยี (สุมณฑา พรหมบุญ.2545:1) ด้วยเหตุนี้ การศึกษาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจึงเป็นความจำเป็นในยุคปัจจุบันการพัฒนาคนในชาติให้ก้าวทันความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นสิ่งสำคัญ โดยกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ฉบับปรับปรุง 2545 ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาในมาตรา 22, 23(2) ว่ามาตรา 22 การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ มาตรา 23 การจัดการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องต่อไปนี้(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการ การบำรุงรักษาและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีในฐานะผู้ดูแลและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ได้จัดทำมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขึ้นครั้งแรกในประเทศไทย เผยแพร่ในปี 2545 และจะเริ่มใช้ในปี 2547 ผลการประเมินครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีตามมาตรฐานดังกล่าวจะสะท้อนคุณภาพการจัดการศึกษาในทุกด้านและเป็นข้อสนเทศเกี่ยวกับจุดเด่นจุดด้อยของบุคลากรในสถานศึกษาที่จะใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา วางแผนจัดการ จัดระบบการตรวจสอบและประเมินผล มาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมี 10 มาตรฐานแต่ละมาตรฐานกำหนดคุณลักษณะไว้ 3 ด้านได้แก่ ด้านความรู้ ด้านการแสดงออกและด้านความสามารถ และกำหนดตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินทั้งหมด 76 ตังบ่งชี้ มาตรฐานที่ 1 ธรรมชาติวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มาตรฐานที่ 2 การนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้อย่างมีคุณธรรมและมีความสนใจใฝ่พัฒนาวิชาชีพของตนเอง มาตรฐานที่ 3 การนำโอกาสการเรียนรู้ตามระดับการเรียนรู้และพัฒนาการของผู้เรียน มาตรฐานที่ 4 จัดกระบวนการเรียนรู้ตามความแตกต่างของผู้เรียนมาตรฐานที่ 5 การใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมเพื่อช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนมาตรฐานที่ 6 การสร้างแรงกระตุ้นเกิดแรงบันดาลใด มาตรฐานที่ 7 พัฒนาทักษะสื่อสารเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้โดยการสืบเสาะหาความรู้ มาตรฐานที่ 8 การพัฒนาหลักสูตร สาระการเรียนรู้และการวางแผนการสอน มาตรฐานที่ 9 การประเมินเพื่อพัฒนาการเรียนรู้มาตรฐานที่ 10 การนำชุมชนมาร่วมการจัดการศึกษาและพัฒนาการเรียนรู้แก่ผู้เรียน

เนื่องจากวิทยาศาสตร์มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของคนทุกคนและมีบทบาทในชีวิตของคนแทบทุกด้าน โดยถือเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยยกระดับมาตรฐานความเป็นอยู่ของคนในสังคมให้สูงขึ้น ดังนั้น จึงหลีกเลี่ยงที่จะเรียนรู้วิทยาศาสตร์ไม่ได้ แต่การเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ในปัจจุบันยังไม่สามารถทำให้ผู้เรียนนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ไปใช้ได้ เพราะจะเป็นการเรียนประวัติศาสตร์มากกว่าการศึกษาวิธีการทางวิทยาศาสตร์ ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ที่ถูกต้องภายใต้การดูแลและอำนวยความสะดวกของครู และที่สำคัญอย่างยิ่งขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่ามีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนของ

อาจารย์มากมาย แต่จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการสอนตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมีดังนี้ 1) การยอมรับนวัตกรรม 2) ความเชื่ออำนาจในตน 3) เจตคติต่อการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ 4) การเห็นคุณค่าในตนเอง 5) ความสุขในการสอน 6) ความเครียดในการสอน 7) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 8) อิทธิบาท 4 9) ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครู 10) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง 11) อายุ และประสบการณ์การสอน (วรรณิพา รอดแรงค้า.2550 และอรพิน ศรีแก้ว.2551)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน เพราะมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานเป็นมหาวิทยาลัยในกลุ่มที่มีการจัดการเรียนการสอนเน้นวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี แต่มีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์น้อยมากและยังไม่มีการวิจัยที่ศึกษาถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ผลการวิจัยจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนและเป็นแนวทางในการพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะขีดความสามารถตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จะส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นซึ่งจะช่วยในการผลิตบัณฑิตออกไปสู่สังคมอย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน
2. เพื่อวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับพฤติกรรมการสอนตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ อาจารย์ผู้สอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 5 วิทยาเขตคือ วิทยาเขตกลาง วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตสกลนครและวิทยาเขตสุรินทร์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1,045 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ อาจารย์ผู้สอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้ง 5 วิทยาเขต คือ วิทยาเขตกลาง วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตสกลนครและวิทยาเขตสุรินทร์ ปีการศึกษา 2555 ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นและการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครซี่และมอร์แกน จำนวน 300 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหาการวิจัย

1. ตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยหรือสาเหตุที่ทำให้อาจารย์มีพฤติกรรมการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญออกเป็น 3 กลุ่มปัจจัยดังนี้

กลุ่มที่ 1 ปัจจัยลักษณะทางจิตวิทยา ได้แก่ 1. การยอมรับนวัตกรรม 2. ความเชื่ออำนาจในตน 3. เจตคติต่อการสอนแบบผู้เรียนเป็นสำคัญ 4. การเห็นคุณค่าในตนเอง 5. ความสุขในการสอน 6. ความเครียดในการสอน 7. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ 8. อิทธิบาท 4

กลุ่มที่ 2 ปัจจัยลักษณะทางสังคม ได้แก่ 1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครู 2. การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง

กลุ่มที่ 3 ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ 1. อายุ 2. ประสบการณ์การสอน

2. ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้ 1) ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูลและ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีรายละเอียด ดังนี้

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นอาจารย์ที่สอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานทั้ง 5 วิทยาเขต คือ ศูนย์กลางนครราชสีมา กาฬสินธุ์ ขอนแก่น สกลนคร และสุรินทร์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 300 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 12 ตอน ตอนที่ 1 สภาพทั่วไป ตอนที่ 2 แบบวัดพฤติกรรม มีค่าอำนาจจำแนก 4.41-8.59 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 ตอนที่ 3 แบบวัดการยอมรับนวัตกรรม มีค่าอำนาจจำแนก 2.25-8.44 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.77 ตอนที่ 4 แบบวัดความเชื่ออำนาจตน มีค่าอำนาจจำแนก 2.08-9.17 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.72 ตอนที่ 5 แบบวัดเจตคติต่อการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีค่าอำนาจจำแนก 4.09-10.45 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.86 ตอนที่ 6 แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง มีค่าอำนาจจำแนก 3.09-7.86 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.70 ตอนที่ 7 แบบวัดความสุขในการสอน มีค่าอำนาจจำแนก 5.01-8.754 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.89 ตอนที่ 8 แบบวัดความเครียดในการสอน มีค่าอำนาจจำแนก 7.83-11.82 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.94 ตอนที่ 9 แบบวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีค่าอำนาจจำแนก 5.88-14.90 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.87 ตอนที่ 10 แบบวัดอิทธิบาท 4 มีค่าอำนาจจำแนก 7.65-12.84 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.92 ตอนที่ 11 แบบวัดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครู มีค่าอำนาจจำแนก 5.03-11.07 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.94 และตอนที่ 12 แบบวัดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีค่าอำนาจจำแนก 5.68-14.66 และมีค่าความเชื่อมั่น 0.94

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

1. ทำหนังสือจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ถึงรองอธิการบดีประจำวิทยาเขตทั้ง 5 วิทยาเขต ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. นำแบบสอบถามและแบบวัดและหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลไปยังวิทยาเขตต่างๆ และเก็บรวบรวมข้อมูลเก็บอาจารย์ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์

ผลการศึกษา

อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มีภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครู (LEAD) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.875 มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.801 อิทธิบาท 4 (BUD) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.837 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (ACH) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.274 ความสุขในการสอน (HAP) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.250 เจตคติต่อการสอน (ATT) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.221 การยอมรับนวัตกรรม (INV) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.155

การเห็นคุณค่าในตนเอง (SEL) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.136 ความเชื่ออำนาจในตน (IES) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.938 และความเครียดในการสอน (STR) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.172

1. **ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้นของปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน** การวิเคราะห์โมเดลลิสเรล เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ซึ่งเป็นโมเดลสมมติฐานทางทฤษฎีที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นว่า มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์หรือไม่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งแรก ปรากฏว่า โมเดลตามสมมติฐานไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไคสแควร์ ต่อองศาอิสระ (Degree of freedom) และค่าความน่าจะเป็น (p) ผู้วิจัยจึงดำเนินการปรับแก้โมเดลโดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนในการวัดตัวแปรสังเกตได้ มีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งการปรับโมเดลในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยพิจารณาจากดัชนีปรับแก้โมเดล (Modification indices) และผลจากการปรับโมเดล จึงได้โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

2. **ดัชนีการวัดระดับความกลมกลืน** ประกอบด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (GFI) และดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้แล้ว (AGFI) เท่ากับ 0.983 และ 0.959 ตามลำดับ ดัชนีทั้งสองเข้าใกล้ 1.00 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ตัวแปรพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ไดรับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา (PSYCHO) ตัวแปรลักษณะทางสังคม (SOCIAL) ตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล (PER) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.655 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) 0.164 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) และ0.019 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) ตามลำดับ นอกจากนั้นตัวแปรพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ (BEH) ได้รับอิทธิพลทางอ้อมจากตัวแปรลักษณะทางสังคม (SOCIAL) และตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล (PER) โดยมีขาดอิทธิพลเท่ากับ 0.362 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) และ0.015 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05) ตามลำดับ นอกจากอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ (BEH) ยังมีตัวแปรอื่นๆที่ได้รับอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม คือ ตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา (PSYCHO) ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรลักษณะทางสังคม (SOCIAL) และตัวแปรลักษณะส่วนบุคคล (PER) โดยมีขาดอิทธิพลเท่ากับ 0.553 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01) และ0.023 (มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05)

ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ร้อยละ 67.5 สรุปรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล (PER) ประกอบด้วย อายุและประสบการณ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนโดยส่งผ่านตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ลักษณะทางสังคม (SOCIAL) ประกอบด้วย ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครูและการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์โดยส่งผ่านลักษณะทางจิตวิทยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ลักษณะทางจิตวิทยา (PSYCHO) ประกอบด้วย ความสุขในการสอน อิทธิบาท 4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอน เจตคติต่อการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การยอมรับนวัตกรรม ความเชื่ออำนาจในตน การเห็นคุณค่าในตนเอง และความเครียดในการสอนมีอิทธิพลตรงต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ตัวแปรผล	BEH			PSYCHO		
ตัวแปรเหตุ	TE	IE	DE	TE	IE	DE
PER	0.034** (0.010) 3.446	0.015* (0.007) 2.152	0.019** (0.007) 2.883	0.023* (0.011) 2.156	- - -	0.023* (0.011) 2.156
SOCIAL	0.526** (0.077) 6.870	0.362** (0.061) 5.918	0.164* (0.079) 2.077	0.553** (0.079) 6.961	- - -	0.553** (0.079) 6.961
PSYCHO	0.655** (0.078) 8.390	- - -	0.655** (0.078) 8.390	- - -	- - -	- - -

ค่าไค-สแควร์ = 38.348 p = 0.864 df = 49 GFI = 0.983 AGFI = 0.959 CFI = 1.000
RMSEA = 0.000

ตัวแปรผล	ATT	HAP	ACH	SEL	BUD	IES	INV	STR
ความเที่ยง	0.559	0.631	0.530	0.490	0.427	0.383	0.593	0.074

ตัวแปรผล	PRE	PRO	EVAL
ความเที่ยง	0.747	0.854	0.537

ตัวแปรเหตุ	AGE	EXP	LEAD	INTER
ความเที่ยง	0.704	0.990	0.458	0.572

สมการโครงสร้างของตัวแปร	PSYCHO	BEH
R^2	0.390	0.675

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 **มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

TE = Total Effect, IE = Indirect Effect, DE = Direct Effect

โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ได้จากการวิจัย แสดงดังภาพที่ 1

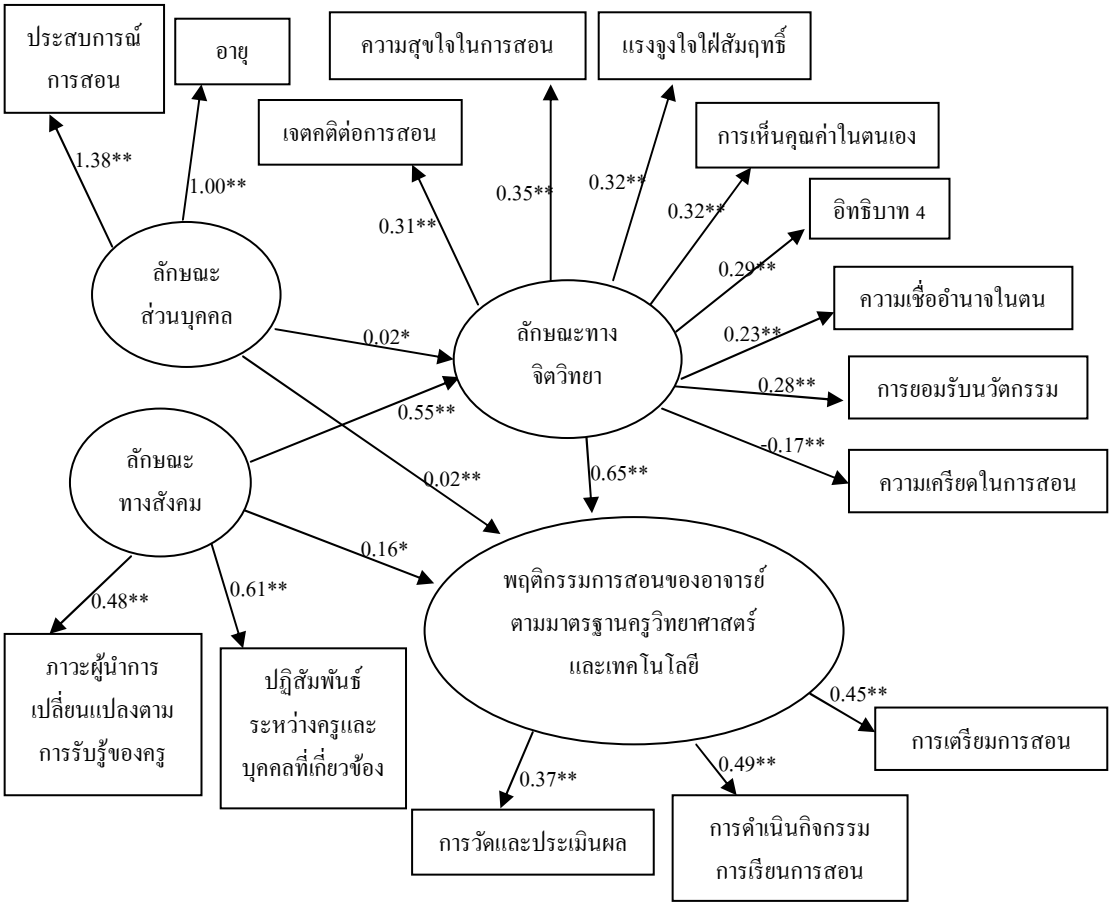

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางระหว่างปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายตามสมมติฐานและผลการวัดพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้ดังนี้

1. ความสอดคล้องระหว่างผลการวิจัยกับแนวคิดในการวัดพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.1 ผลการวิจัยพบว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเป็นไปตามกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีคือ ปัจจัยลักษณะทางสังคม ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยลักษณะทางจิตวิทยา พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ผู้วิจัยพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุจากตัวบ่งชี้ 1) การเตรียมการสอน อาจารย์ผู้สอนในระดับมหาวิทยาลัยต้องมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชา จุดประสงค์ของเนื้อหาวิชา การเตรียมสาระของเนื้อหาวิชา ตลอดจนต้องรู้ขอบข่ายของรายวิชา นั้น ๆ เป็นอย่างดี เพราะความสำคัญของการศึกษานั้น ผู้สอนต้องมีความรู้และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้นั้น ๆ สู่ผู้เรียน นอกจากนั้น อาจารย์

ต้องเตรียมกิจกรรม เตรียมสื่ออุปกรณ์ แหล่งเรียนรู้ และเตรียมการวัดและประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงของผู้เรียน 2) การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอน อาจารย์จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ผู้เรียนได้มีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนหรือกลุ่ม การจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดความกระตือรือร้นและแรงจูงใจในการเรียนรู้ 3) การวัดและประเมินผล อาจารย์เน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยมีการมอบหมายงานและติดตามผลงานที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการแจ้งวิธีการวัดผลและประเมินผลล่วงหน้า เพื่อให้ผู้เรียนได้เตรียมตัวในการประเมินความรู้ความสามารถของตน วัดตามสภาพจริง วัดจากการปฏิบัติและผลงานของนักศึกษา

1.2 ผลการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ในเกณฑ์ดี โดยตัวแปรปัจจัยลักษณะทางจิตวิทยามีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุด รองลงมาคือ ปัจจัยลักษณะทางสังคมและปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลตามลำดับ สอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา บุญญพนิช (2547) พบว่า ตัวแปรในกลุ่มลักษณะทางชีวสังคม ลักษณะทางสังคม และลักษณะทางจิต สามารถทำนายพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญได้ การศึกษาวิจัยของสุวดี แย้มเกษร (2547) พบว่า ตัวทำนายพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ มีตัวแปรความสุขใจ การยอมรับนวัตกรรม อิทธิบาท 4 สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติในกลุ่มรวม ทำนายได้ร้อยละ 51 และเมื่อวิเคราะห์ผลในกลุ่มย่อยพบว่า ความสุขใจและการยอมรับนวัตกรรมเข้าทำนายพฤติกรรมของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ ได้ทุกกลุ่มยกเว้นกลุ่มครูสังกัดโรงเรียนเอกชน ความเชื่ออำนาจในตนเข้าทำนายพฤติกรรมของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติได้ในกลุ่มครูอายุมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของ มนทิพย์ จานเขื่อง (2549 : 133) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของครู 5 ตัวแปรคือ ความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียน แรงจูงใจในการปฏิบัติงาน เจตคติของครูต่อนักเรียน บุคลิกลักษณะของครู และผลการเรียนในระดับปริญญาตรีประสบการณ์ในการสอนมีอิทธิพลทางอ้อมต่อพฤติกรรมการสอนของครูผ่านบุคลิกลักษณะของครู สอดคล้องกับงานวิจัยของนีออนและคณะ (2550 : 85) พบว่า ตัวทำนายสำคัญของพฤติกรรมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษา มี 5 ตัวแปร คือ ความตั้งใจในการสอน เจตคติต่อการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความใกล้ชิดศาสนา และ ลักษณะมุ่งอนาคตควบคุมตน ทำนายได้ร้อยละ 40 ส่วนในกลุ่มครูมัธยมศึกษาพบตัวทำนายสำคัญ 4 ตัวแปร คือ เจตคติต่อการสอน ความตั้งใจในการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความใกล้ชิดศาสนา ทำนายได้ร้อยละ 40 และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวดี วังสินธ์ (2553 : 143) ได้ศึกษาวิจัยพบว่า ตัวแปรเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเรียงลำดับความสำคัญดังนี้ คือ ประสบการณ์ในการสอน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน โดยมีค่าอิทธิพลรวมเท่ากับ .625 .610, .303 และ-.057 ตามลำดับ

2. ลักษณะความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัจจัยลักษณะทางจิตวิทยา พบว่า ปัจจัยทางจิตวิทยามีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาจากน้ำหนักขององค์ประกอบ พบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยาที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์มากที่สุดตามลำดับ คือ ความสุขใจในการสอน การเห็นคุณค่าในตนเอง เจตคติต่อการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอน การยอมรับนวัตกรรม อิทธิบาท 4 และความเครียดในการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวดี แย้มเกษร (2547) พบว่า ครูที่มีอิทธิบาท 4 มากจะมีพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติสูงกว่าครูที่มีอิทธิบาท 4 น้อย ครูที่มีเจตคติต่อการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติมาก จะมีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติสูงกว่าครูที่มีเจตคติต่อการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาน้อย ครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนมากจะมีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติสูงกว่าครูที่มีความเชื่ออำนาจในตนน้อย ครูที่มีความสุขใจมากจะมีจะมีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติสูงกว่าครูที่มีความสุขใจน้อยและครูที่มีการยอมรับนวัตกรรมมากจะมีพฤติกรรมการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติสูงกว่าครูที่มีการยอมรับนวัตกรรมการสอนน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของวีรวรรณ สุกิน (2551 : 10) พบว่า อาจารย์สาขาวิศวกรรมศาสตร์รับรู้ว่าตนเองมีความสารถในการสอนมากเท่าใดยิ่งจะทำให้มีพฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิภาพสูงขึ้น อาจารย์มีความตระหนักในหน้าที่รับผิดชอบสูง ก็จะทำให้รับรู้ว่าตนเองมีความสารถในการสอนสูงด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวดี วังสินธ์ (2553 : 145) พบว่า เจตคติต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องจากเจตคติเป็นเครื่องกระตุ้นพฤติกรรมของมนุษย์ที่สำคัญ ทำให้มนุษย์มีคุณค่า ผลของพฤติกรรมจากเจตคติจะทำให้บุคคลเริ่มการกระทำ กระทำอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ หากอาจารย์มีเจตคติที่ดีต่อการสอน มีความศรัทธาในอาชีพย่อมปฏิบัติงานอย่างภาคภูมิใจ และมุ่งในการสอนของตนให้สัมฤทธิ์ผล พร้อมทั้งมีความรู้สึกเป็นสุขในการสอน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนด้วย แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เนื่องมาจากแรงจูงใจเป็นตัวการที่ทำให้เกิดพลังในการผลักดันแสดงพฤติกรรมออกมา แรงจูงใจจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงาน เพราะ เป็นส่วนหนึ่งของการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน เพื่อให้ประสบผลตามเป้าหมาย

ปัจจัยลักษณะทางสังคม พบว่า องค์ประกอบของปัจจัยลักษณะทางสังคมได้แก่ ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครู และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมโดยส่งผ่านตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยาต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครู และตัวแปรสังเกตได้ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้องมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครู และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สอดคล้องกับผลงานวิจัยของสุภาพร รอดถนอม (2542) พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับมากกับประสิทธิผลองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และดวงใจ นิลพันธุ์ (2543) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร ความพึงพอใจในการทำงาน และความผูกพันต่อองค์กรของพนักงาน กรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคมผลการศึกษาพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความพึงพอใจในการทำงานและมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความผูกพันต่อองค์กรอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และบัณฑิต แท่นพิทักษ์ (2540) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำ อำนาจ ความศรัทธาและความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนใช้ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงมากกว่าภาวะผู้นำแบบแลกเปลี่ยน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอภิวรรณา แก้วเล็ก (2542) ได้ศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า ภาวะผู้นำแบบเปลี่ยนแปลงส่งผลต่อประสิทธิผล

ของโรงเรียน 4 มิติคือ ด้านความสามารถในการผลิตผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ด้านความสามารถในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทัศนคติทางบวก ด้านความสามารถในการปรับเปลี่ยนและพัฒนาโรงเรียนให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ด้านความสามารถในการแก้ไขปัญหาภายในโรงเรียน แสดงว่าตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงตามการรับรู้ของครูมีความสัมพันธ์ หรือสามารถทำนายตัวแปรต่าง ๆ เช่น ประสิทธิภาพการทำงาน ผลการปฏิบัติงานของผู้นำหรือผู้ตาม ผลการปฏิบัติงานโดยรวมของกลุ่มหรือองค์กร ความพึงพอใจของผู้ตามและความผูกพันขององค์กร ดังนั้นตัวแปรภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานของครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยอาจารย์ที่มีการรับรู้ว่าผู้บริหารมีภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงอยู่ในระดับสูง จะมีความสามารถในการใช้กระบวนการต่าง ๆเพื่อพัฒนาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น ส่วนตัวแปรการปฏิสัมพันธ์ของครูกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัติ ปานศิลา (2542) ที่ศึกษาการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณ์ และการรับรู้เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขตำบล พบว่า การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานอย่างไม่เป็นทางการ เป็นตัวทำนายพฤติกรรมการทำงานด้านการปฏิบัติงานสนับสนุนสาธารณสุขขั้นมูลฐานและพัฒนาชนบทโดยทำนายได้กลุ่มรวมร้อยละ 4 ส่วนตัวแปรการได้รับการถ่ายทอดทางสังคมในการทำงานอย่างไม่เป็นทางการเป็นตัวทำนายได้พฤติกรรมการทำงานด้านบริหาร ซึ่งแสดงให้เห็นว่า การปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูและบุคคลที่เกี่ยวข้องเป็นตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงลักษณะทางสังคมที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล พบว่าลักษณะส่วนบุคคลประกอบด้วยอายุ และประสบการณ์การสอน มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมโดยส่งผ่านตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยาต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาน้ำหนักองค์ประกอบพบว่า ตัวแปรสังเกตได้ของตัวแปรแฝงลักษณะส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรอายุ (1.00) และ ประสบการณ์ (1.38) สอดคล้องกับผลงานวิจัยของนุชนารถ ธาตุทอง (2539) ที่พบว่า นักวิชาการศึกษาอายุมากมีพฤติกรรมการทำงานสูงกว่านักวิชาการในกลุ่มอื่น ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของเดชานุภาพ จิวารักษ์ (2541) พบว่า ครูที่มีอายุมากมีการยอมรับการจัดระบบการเรียนการสอน และจัดระบบการเรียนการสอนได้ดีกว่าครูที่มีอายุน้อย ครูที่มีอายุแตกต่างกันมีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการ ด้านกระบวนการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผลอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุวิช แย้มเผื่อน (2545) ที่พบว่า ครูที่มีอายุต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการต่างกัน ซึ่งจากงานวิจัยทั้งหมดดังกล่าว คาดว่า ตัวแปรอายุของอาจารย์มีผลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนตัวแปรสังเกตได้ประสบการณ์การสอน ผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยของทวีศิลป์ สารแสน (2543) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนจะมีความมั่นใจในการสอนมากกว่าครูที่ไม่มีประสบการณ์การสอน สอดคล้องกับสุวรรณา ปิ่นแก้ว (2543) ที่ศึกษาพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย มีพฤติกรรมการสอนด้านกระบวนการเรียนการสอนน้อยกว่าครูที่มีประสบการณ์การสอนมาก สอดคล้องกับอภิญญา เหมระ (2544) พบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนน้อย มีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้านการเตรียมการ ด้านดำเนินการ ด้านการประเมินผลน้อยกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมาก สอดคล้องกับผลงานของสุวิช แย้มเผื่อน (2545) ที่พบว่าครูที่มีประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับงานวิจัยของ

นีออน พิณประดิษฐ์ และคณะ (2550 : 94) พบว่า กลุ่มครูมัธยมศึกษาที่มีอายุราชการมากและได้รับการสนับสนุนทางสังคมมาก มีพฤติกรรมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากกว่ากลุ่มครูที่มีอายุราชการน้อยและได้รับการสนับสนุนทางสังคมน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐวดี วังสินธ์ (2553 : 147) พบว่า ประสบการณ์ในการสอนมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากครูที่มีประสบการณ์มากจะมีความรู้ มีทักษะความชำนาญ มีจิตวิทยา และมีเทคนิควิธีการสอนที่หลากหลายมากกว่าครูที่มีประสบการณ์น้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยนี้ทำให้ทราบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมากที่สุดคือ ตัวแปรลักษณะทางจิตวิทยา ดังนั้นลักษณะทางจิตวิทยาของอาจารย์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มหาวิทยาลัยและคณะวิชาจึงควรส่งเสริมให้อาจารย์ใช้หลักอิทธิบาท 4 ในการทำงาน สร้างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ จัดสภาพแวดล้อมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการทำงาน เพื่อให้อาจารย์รู้สึกพึงพอใจและมีความสุขในการทำงาน มีเจตคติที่ดีต่อการสอนซึ่งจะส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ ควรส่งเสริมให้อาจารย์เห็นคุณค่าในตนเองโดยการยกย่องชมเชยอาจารย์ที่มีผลงานดีเด่น สร้างสัมพันธภาพที่ดีโดยการส่งเสริมให้อาจารย์มีการจัดกิจกรรมร่วมกัน

1.2 อาจารย์และผู้บริหาร ควรคำนึงถึงองค์ประกอบของพฤติกรรมการสอน และนำไปเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้อาจารย์มีการพัฒนาการสอนอย่างต่อเนื่อง รู้เป้าหมายในการจัดการเรียนการสอนตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

1.3 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ควรมีการพัฒนาอาจารย์ โดยให้อาจารย์ได้มีโอกาสศึกษาดูงานและฝึกประสบการณ์ในสถานศึกษา หรือแหล่งสถานประกอบการที่ใช้องค์ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ตลอดจนจัดหาสื่อที่ทันสมัย อุปกรณ์และครุภัณฑ์ที่เพียงพอ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง

2 .ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และใช้การวิเคราะห์ทางสถิติในการกำหนดข้อมูลให้เป็นตัวเลข เป็นการศึกษาในมุมกว้าง ควรมีการศึกษาในเชิงคุณภาพควบคู่กันไป เพื่อทำให้ได้มุมมองที่ลึกซึ้งและทราบเหตุผลที่แท้จริงของพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

2.2 ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ตามมาตรฐานครูวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจากผู้เรียน หัวหน้าสาขา คณบดี และควรมีการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอื่นๆ ด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความเมตตาและช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย จึงประกาศเกียรติคุณไว้ดังนี้ ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กิตติ มุลาลินน์ รองอธิการบดีประจำวิทยาเขตสุรินทร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนาว์ เสาวกูล คณบดีคณะเกษตรศาสตร์และเทคโนโลยี ที่ให้การสนับสนุนการทำงานวิจัยและ

กำกับติดตามผลงานวิจัยให้ก้าวหน้า ขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งตลอดเวลาที่ทำการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

ณัฐวดี วังสินธ์. (2553). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษายโสธร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและประเมินทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ดวงใจ นิลพันธ์.(2543). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำของผู้บริหาร ความพึงพอใจในการทำงานและความผูกพันต่อองค์การของพนักงาน : ศึกษากรณีบริษัทในกลุ่มธุรกิจสื่อสารโทรคมนาคม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เดชานุภาพ จิวารักษณ์. (2541). องค์ประกอบที่ส่งผลต่อระบบการสอนของครูวิชาสังคมศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ. วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ทวีศิลป์ สารแสน. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมทางการเรียนในห้องด้านครูผู้สอนกับความพึงพอใจของนักเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.

นีออน พิณประดิษฐ์ ราตรี ธรรมบุตร และจันทร์จิรา พลนงค์. (2550). ปัจจัยทางจิตสังคมที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครู. วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 30(1), 85-97.

นุชนารถ ธาตุทอง. (2539). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งในบทบาทความคลุมเครือในบทบาท ลักษณะทางจิตบางประการ กับพฤติกรรมการทำงานของนักวิชาการในส่วนภูมิภาค. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

บัณฑิต แท่นพิทักษ์. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำอำนาจ ความศรัทธา และความพึงพอใจในงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุษฎีบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ไพฑูรย์ สุขศรีงาม. (2529). ข้อจำกัดของวิทยาศาสตร์. วิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน, 1(1), 10- 15.

_____. (2534) “ ค่านิยมวิทยาศาสตร์กับการสอนวิทยาศาสตร์วิทยาศาสตร์.” วารสารมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม. 10(2) : 60-71.

มนทิพย์ จานเขื่อง. (2549). ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูที่สอนรายวิชาคณิตศาสตร์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ : การวิเคราะห์เส้นทาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา ครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

วรรณทิพา รอดแรงค้า. (2550). สภาพการจัดการเรียนการสอนวิทยาศาสตร์ตามแนวปฏิรูปหลักสูตรวิทยาศาสตร์ขั้นพื้นฐานตามการรับรู้ของครูวิทยาศาสตร์ในประเทศไทย. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วิรัติ ปานศิลา.(2542). การถ่ายทอดทางสังคมในการทำงาน จิตลักษณ์และการรับรู้ เกี่ยวกับบทบาทที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการทำงานของบุคลากรสาธารณสุขระดับ ตำบล ภาคเหนือในประเทศไทย. ปริญญานิพนธ์ วท.ด. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วีรวรรณ สุกิน. (2551, กันยายน). อิทธิพลของจิตลักษณะและสถานการณ์ในการทำงานที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสอนอย่างมีประสิทธิภาพของอาจารย์ สาขาวิชาวิศวกรรมศาสตร์. วารสารพฤติกรรมศาสตร์. 14(1), 1-19.

สุมณฑา พรหมบุญ. (2539). “สถานภาพ ปัญหาและแนวโน้มการศึกษาด้านวิยาศาสตร์ในประเทศไทย” วารสารวิทยาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 12(1) : 1-6.

สุวดี แย้มเกษร. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการสอนของครู ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแห่งชาติ.
ปริญญานิพนธ์วท.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุวรรณา ปิ่นแก้ว. (2543). พฤติกรรมการสอนของครูภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดเทศบาล เขตการศึกษา 5. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปกร.

สุวิช แย้มเผื่อน. (2545). การสังเกตพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ผู้สอนวิชาบริหารธุรกิจในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตบพิตรพิมุขจักรวรรดิ. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สุภาพร รอดถนอม.(2542). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง และการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล กับประสิทธิผลองค์การ ตามการรับรู้ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการพยาบาล บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อภิวรรณา แก้วเล็ก. (2542). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปกร.

อรพิน สีแก้ว. (2551). ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการสอนของครูตามแนวปฏิรูปการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพะเยาเขต 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษา ศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยและสถิติการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

อัจฉราพร บุญญพนิช. (2547). ปัจจัยทางจิตสังคมที่มีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของครูประถมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานครเขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการ วิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒ.

Hofstein, A. and Yager, R.E. (1982, July) “Societal Issues as Organizers for Science Education in the 80’s,” School Science and Mathematics. 82(7) : 539-547.

Raghubir, K.F. (1979, January) “The Laboratory Investigative Approach to Science Teaching,” Research in Science teaching. 16(1) : 13-17.

Tamir, P. (1983, October) “Inquiry and the Science Teacher,” Science Education. 67(5) : 657- 672.

Yager, R.E. (1984, March) “The Major Crisis in science Education,” School Science and Mathematics. 84(3) : 189-197.

การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

A Study of Graduate Students Emotional Quotient (EQ) at Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phranakhon

สุวิมล จุลวานิช[1] และ นพมณี ฤทธิกุลสิทธิชัย[1*]

Suwimol Chulwanich[1] and Nopmanee Rittikulsithichai[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครและเพื่อเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ สาขาวิชาและชั้นปี กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาการโรงแรม สาขาวิชาการท่องเที่ยวและสาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้ใหญ่อายุ18-60 ปี ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าt-test (Independent Two Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA)และวิธีLeast-Significant Difference (LS.D.)

ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมีระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและในด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข อยู่ในระดับปกติและไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นองค์ประกอบด้านดี เรื่องความรับผิดชอบระหว่างเพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 นักศึกษาสาขาวิชาต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ โดยรวมและในรายด้านอยู่ในระดับปกติและไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นักศึกษาในชั้นปีการศึกษาต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับปกติ ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 มีความฉลาดทางอารมณ์ด้านดีเรื่องการควบคุมตนเองสูงกว่าปกติ และพบว่านักศึกษาในชั้นปีการศึกษาต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นองค์ประกอบด้านสุขไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ : ความฉลาดทางอารมณ์ นักศึกษาปริญญาตรี

Abstract

This research aimed to study and compare the Emotional Quotient (EQ) of the undergraduate students of the faculty of Liberal Arts, RMUTP. The comparison was done with all aspects of the EQ and also with each category within each aspect classifying according to variables determined such as the sex, the divisions of the students and their year of study. The samples were students in all four years and all divisions of the faculty namely the Hotel Division, the Tourism Division and the English for International Communication Division. The data were collected in academic year 2013 and the research instrument was derived from the Thai Emotional Intelligence Screening Test for ages 12 to 60Form of Department of Mental Health, Ministry of Public Health which included three main aspects: the virtue aspect, the competence aspect and the happiness aspect. The data were analyzed with descriptive statistics, t-test (Independent Two Sample t-test),One-way ANOVA and Least-Significant Difference (L.S.D.)

The results were as follows: the overall Emotional Quotient of the male and female students was normal and not significantly different in all aspect namely: the virtue aspect, the competence aspect and the happiness aspect. The EQ of

[1] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

* Corresponding author. E-mail: nopmanee.r@rmutp.ac.th

male students and that of female students were normal, and not significantly different, except the responsibility of female students which was significant at the level of 0.05. Moreover, the EQ of the students from different divisions was normal and not significantly different and the EQ of the students from different academic year was normal in all aspects. However, the EQ of the first year students in self-controlling was higher than the others. Also, it was found that the results of the students from different year were significant at the level of 0.05 but the result in the happy aspect was not significantly different.

Keywords: Emotional Quotient, Graduate students

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา(2556:บทสรุปผู้บริหาร)ได้กำหนดแผนพัฒนาการศึกษาในระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและสังคมไทยให้มีคุณภาพ ผลิตกำลังคนที่มีศักยภาพตรงความต้องการของตลาดแรงงานให้ทำงานเพื่อดำรงชีพตนเอง มีคุณธรรม ความรับผิดชอบ มีสุขภาวะทั้งร่างกายและจิตใจรวมทั้งพัฒนาให้เป็นมืออาชีพเป็นที่ยอมรับของสังคมการจัดการศึกษาและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้จึงเป็นการเตรียมเยาวชนสู่อนาคตที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลง

การจะประสบความสำเร็จในชีวิตนั้นมิได้ขึ้นอยู่กับความสามารถทางสติปัญญาเพียงอย่างเดียว จากงานวิจัยในรัฐแมทซาชูเสท สหรัฐอเมริกา (กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต,2544: 7) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความฉลาดทางเชาวน์ปัญญากับความสำเร็จในชีวิตพบว่าความฉลาดทางเชาวน์ปัญญามีความสัมพันธ์เล็กน้อยกับความสามารถในการทำงานได้ดีหรือการดำเนินชีวิต แต่ปัจจัยด้านอื่นมีส่วนส่งเสริมให้สามารถทำงานได้ดี เช่น ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ ความรับผิดชอบ ความอดทนความสามารถในการจัดการกับความผิดหวัง จึงส่งผลให้นักวิชาการในปัจจุบันและบุคคลทั่วไปให้ความสำคัญกับความฉลาดทางอารมณ์(EQ - Emotional Quotient)

อันเป็นความสามารถในการตระหนักรู้ในความคิด ความรู้สึก ภาวะอารมณ์ที่เกิดกับตนและผู้อื่น สามารถควบคุมชี้นำความคิดในการแสดงออกทางอารมณ์ของตนได้อย่างสมเหตุสมผล (Salovey&Mayer,1990 อ้างถึงใน วีระวัฒน์ ปันนิตามัย,2545:8) บาร์ออน (Baron,1992 อ้างถึงใน วีระวัฒน์ ปันนิตามัย,2545:11) ได้เสนอว่าความสามารถส่วนตัวทั้งด้านอารมณ์และสังคม ส่งผลต่อความสำเร็จในการเผชิญต่อสภาพแวดล้อมได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับเทอดศักดิ์ เดชคง (2547:65) กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์เป็นทักษะทางอารมณ์ที่ช่วยส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปตามเป้าหมายคือ การเป็นคนดี มีความสุข ดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่า มีเป้าหมายสามารถนำพาสู่ความสำเร็จในชีวิตได้อย่างแท้จริงและที่สำคัญเป็นสิ่งที่สามารถฝึกฝนเพิ่มพูนทักษะได้การที่เยาวชนต้องเผชิญกับปัญหาด้านอารมณ์ความรู้สึกต่างๆจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลง จนเป็นผลให้เสียโอกาสทางการศึกษาและอนาคตที่ดีปัญหาเหล่านี้มิได้เกิดจากความอ่อนแอทางเชาวน์ปัญญาแต่มาจากความอ่อนแอทางเชาวน์อารมณ์ที่ไม่สามารถรู้เท่าทันในอารมณ์และจัดการกับความรู้สึกของตนเองและผู้อื่นได้ สถาบันการศึกษาจึงมิควรมุ่งพัฒนาผู้เรียนเฉพาะด้านวิชาการ ควรพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ทักษะการแก้ปัญหาควบคู่ไปด้วย (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์,2551)

สถาบันอุดมศึกษาจึงต้องตระหนักในการทำหน้าที่พัฒนานักศึกษาทั้งทางด้านอารมณ์ควบคู่กับการพัฒนาในด้านอื่นๆเพื่อพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถาบันอุดมศึกษา ผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรม สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลและสาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ โดยผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพสู่สังคมในด้านการให้บริการ ติดต่อและทำงานร่วมกับบุคคลที่หลากหลายทุก

วงการวิชาชีพ ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความฉลาดทางอารมณ์ควบคู่กับความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ ตระหนักรู้ในตนเอง ยอมรับและเห็นคุณค่าในตน สามารถควบคุมตน มองโลกในแง่ดี

มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตัวได้และแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม จัดได้ว่าเป็น “คนดี คนเก่งและคนที่มีความสุข”

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครในด้านดี ด้านเก่ง ด้านสุข เพื่อหาแนวทางในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งการจัดประสบการณ์ สภาพแวดล้อมอันจะนำไปสู่การพัฒนา เสริมสร้างความพร้อมให้สามารถรับรู้อารมณ์ของตนเองและผู้อื่นมีพฤติกรรมที่เหมาะสมนำมาซึ่งความสำเร็จในการเรียน เพิ่มศักยภาพให้สามารถทำงาน อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป

วิธีการศึกษา

การศึกษาวิจัยนี้มีรายละเอียดในการดำเนินการดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้เป็นนักศึกษาปริญญาตรีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สาขาวิชาการท่องเที่ยว สาขาวิชาการโรงแรมและสาขาวิชาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากลในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 762 คน

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling)ตามสาขาวิชาและชั้นปีการศึกษา ตามตารางของ Krejcie & Morgan(บุญธรรม จิตต์อนันต์, 2546 : 99) จำนวน 260 คน

ตารางแสดง การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง

สาขา / ชั้นปี	ประชากร				รวม	กลุ่มตัวอย่าง				รวม
	1	2	3	4		1	2	3	4	
สาขาวิชาการท่องเที่ยว	85	82	72	38	277	29	28	25	13	95
สาขาวิชาการโรงแรม	82	73	55	34	244	28	25	19	11	83
สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล	76	73	63	29	241	26	25	21	10	82
รวม					762					260

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักศึกษาได้แก่ ระดับชั้นปี สาขาวิชา เพศ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง

ตอนที่ 2 เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ซึ่งมีการวิจัยเพื่อพัฒนาขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2546 และยังคงใช้ในปัจจุบัน(สำนักพัฒนาสุขภาพจิต,2546) โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุขแบบประเมินมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ(Cronbach Coefficient) = 0.82 ค่าความเชื่อมั่นในด้านดี = 0.55 ค่าความเชื่อมั่นในด้านเก่ง = 0.67ค่าความเชื่อมั่นในด้านสุข = 0.77 ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาใช้ทั้งฉบับ มีจำนวน 52 ข้อ โดยการแบ่งเป็นองค์ประกอบใหญ่ 3 ด้าน และด้านย่อย 9 ด้านคือ

1. องค์ประกอบด้านดี แยกเป็นการควบคุมตนเอง 6 ข้อ การเห็นใจผู้อื่น 6 ข้อและความรับผิดชอบ 6 ข้อ

2. องค์ประกอบด้านเก่งแยกเป็นแรงจูงใจ 6 ข้อการตัดสินใจและแก้ปัญหา 6 ข้อ การมีสัมพันธภาพ 6 ข้อ

3. องค์ประกอบด้านสุขแยกเป็นความภูมิใจตัวเอง4ข้อความพอใจในชีวิต 6 ข้อ ความสุขสงบทางใจ 6 ข้อ

ในการสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
2. ศึกษาแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข
3. สร้างแบบสอบถามในส่วนข้อมูลทั่วไปของนักศึกษา
4. จัดพิมพ์แบบสอบถามตามแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต
5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษา จำนวน 260 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองแจกแบบประเมินไปยังนักศึกษาปริญญาตรีคณะศิลปศาสตร์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยได้รับความอนุเคราะห์จากอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ประจำสาขาวิชาอาจารย์ที่ปรึกษาในการแจกแบบประเมิน ติดตามและรวบรวมกลับคืนได้อย่างครบถ้วน หลังจากนั้นได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของการกรอกแบบประเมินทุกฉบับก่อนการนำไปใช้สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่รวบรวมได้วิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาแจกแจงความถี่คำนวณร้อยละ

2.ตรวจแบบประเมินโดยให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขกำหนดไว้และได้รับ

การตรวจสอบจากนักจิตวิทยาซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในงานวิจัยนี้ จากนั้นนำไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติโดยใช้สถิติ

ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่า t-test (Independent Two Sample t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และวิธี Least-Significant Difference (LS.D.) โดยจำแนกตามตัวแปร เพศ สาขาวิชาและระดับชั้นปีของนักศึกษา

ผลการศึกษา

จากข้อมูลทั่วไป กลุ่มตัวอย่าง 260 คน เป็นเพศหญิง 199 คิดเป็นร้อยละ 76.54 และเพศชายจำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 23.46

ผลการศึกษาพบว่า

1. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา คณะศิลปศาสตร์ทั้งโดยรวมและในด้านดี ด้านเก่งและด้านสุขอยู่ในเกณฑ์ปกติดังแสดงในตาราง

ตารางที่1 แสดงค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและในรายด้าน

ความฉลาดทางอารมณ์	ช่วงคะแนนปกติ	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านดี		53.90	6.66	
1. ควบคุมตนเอง	14 – 18	17.72	2.53	ปกติ
2. เห็นใจผู้อื่น	15 – 21	17.57	2.49	ปกติ
3. รับผิดชอบ	17 – 23	18.62	2.96	ปกติ
ด้านเก่ง		50.68	6.40	
1. มีแรงจูงใจ	15 – 21	17.35	2.65	ปกติ
2. ตัดสินและแก้ปัญหา	14 – 20	16.15	2.49	ปกติ
3. สัมพันธภาพ	15 – 21	17.18	2.63	ปกติ
ด้านสุข		46.85	6.65	
1. ภูมิใจในตนเอง	9 – 13	11.10	1.81	ปกติ
2. พอใจในชีวิต	16 – 22	18.29	3.50	ปกติ
3. ความสุขสงบทางใจ	15 – 21	17.46	2.75	ปกติ
โดยรวม	130-170	151.43	17.81	ปกติ

2. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ จำแนกตามเพศอยู่ในเกณฑ์ปกติทั้งโดยรวมและในรายด้านซึ่งเพศหญิงมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าในด้านดี ด้านสุข และเพศชายมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าในด้านเก่งแต่ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นด้านดีในองค์ประกอบย่อยเรื่องความรับผิดชอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 2 แสดงค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและในรายด้านจำแนกตามเพศ

ความฉลาดทางอารมณ์	เพศชาย (n = 61)		เพศหญิง (n = 199)		T
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
ด้านดี	52.69	6.97	54.27	6.54	-1.62
1. ควบคุมตนเอง	17.66	2.66	17.73	2.49	-.21
2. เห็นใจผู้อื่น	17.26	2.52	17.66	2.47	-1.09
3. รับผิดชอบ	17.77	2.92	18.87	2.93	-2.58*
ด้านเก่ง	50.70	6.87	50.67	6.26	-.03
1. มีแรงจูงใจ	17.66	2.92	17.26	2.57	1.02
2. ตัดสินและแก้ปัญหา	16.21	2.49	16.13	2.49	.24
3. สัมพันธภาพ	16.84	2.60	17.29	2.64	-1.17
ด้านสุข	46.10	6.65	47.08	6.65	-1.01
1. ภูมิใจในตนเอง	11.00	2.08	11.13	1.72	-.49
2. พอใจในชีวิต	17.90	3.63	18.41	3.47	-1.00
3. ความสุขสงบทางใจ	17.20	2.58	17.54	2.80	-.85
โดยรวม	149.49	18.41	152.02	17.63	-.97

3. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา เมื่อจำแนกตามสาขาวิชาอยู่ในเกณฑ์ปกติทั้งโดยรวมและในรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 3 แสดงค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและในรายด้านจำแนกตามสาขาวิชา

ความฉลาดทางอารมณ์	ช่วงคะแนนปกติ	สาขาวิชาการโรงแรม			สาขาวิชาการท่องเที่ยว			สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล		
		$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านดี		54.42	7.68		53.33	5.91		54.02	6.41	
1. ควบคุมตนเอง	14 – 18	17.80	2.55	ปกติ	17.52	2.64	ปกติ	17.87	2.38	ปกติ
2. เห็นใจผู้อื่น	15 – 21	17.90	2.81	ปกติ	17.24	2.14	ปกติ	17.60	2.49	ปกติ
3. รับผิดชอบ	17 – 23	18.72	3.36	ปกติ	18.57	2.77	ปกติ	18.56	2.77	ปกติ
ด้านเก่ง		50.65	6.97		50.47	5.95		50.95	6.36	
1. มีแรงจูงใจ	15 – 21	17.31	2.91	ปกติ	17.48	2.46	ปกติ	17.24	2.62	ปกติ
2. ตัดสินและแก้ปัญหา	14 – 20	16.08	2.47	ปกติ	15.93	2.38	ปกติ	16.46	2.62	ปกติ
3. สัมพันธภาพ	15 - 21	17.25	2.91	ปกติ	17.06	2.49	ปกติ	17.24	2.52	ปกติ
ด้านสุข		46.35	7.42		46.85	6.11		47.35	6.48	
1. ภูมิใจในตนเอง	9 – 13	11.11	1.87	ปกติ	11.05	1.98	ปกติ	11.15	1.54	ปกติ
2. พอใจในชีวิต	16 – 22	18.05	3.79	ปกติ	18.41	3.33	ปกติ	18.40	3.42	ปกติ
3. ความสุขสงบทางใจ	15 - 21	17.19	2.83	ปกติ	17.39	2.58	ปกติ	17.80	2.86	ปกติ
โดยรวม	130-170	151.42	20.39	ปกติ	150.65	15.98	ปกติ	152.33	17.19	ปกติ

4. ระดับความฉลาดทางอารมณ์จำแนกตามชั้นปีการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ปกติทั้งโดยรวมและในรายด้านยกเว้นด้านดี เรื่องการควบคุมตนเองนักศึกษาชั้นปีที่ 1มีค่าคะแนนสูงกว่าเกณฑ์ปกติดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4 แสดงค่าคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมและในรายด้านจำแนกตามชั้นปีการศึกษา

ความฉลาดทางอารมณ์	ช่วงคะแนนปกติ	ชั้นปีที่ 1			ชั้นปีที่ 2			ชั้นปีที่ 3			ชั้นปีที่ 4		
		$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล	$\bar{x}$	S.D.	การแปลผล
ด้านดี		55.80	6.72		53.72	6.33		52.49	6.73		52.35	6.29	
1. ควบคุมตนเอง	14 – 18	18.27	2.35	*สูงกว่าปกติ*	17.50	2.58	ปกติ	17.31	2.65	ปกติ	17.65	2.46	ปกติ
2. เห็นใจผู้อื่น	15 – 21	18.16	2.63	ปกติ	17.72	2.30	ปกติ	17.03	2.49	ปกติ	16.79	2.21	ปกติ
3. รับผิดชอบ	17 – 23	19.37	2.77	ปกติ	18.50	3.21	ปกติ	18.15	2.86	ปกติ	17.91	2.68	ปกติ
ด้านเก่ง		52.02	6.84		50.92	6.32		49.82	5.66		48.50	6.21	
1. มีแรงจูงใจ	15 – 21	17.67	2.94	ปกติ	17.44	2.63	ปกติ	17.34	2.34	ปกติ	16.41	2.41	ปกติ
2. ตัดสินและ	14 – 20	16.43	2.60	ปกติ	16.36	2.61	ปกติ	15.83	2.24	ปกติ	15.56	2.29	ปกติ
แก้ปัญหา	15 – 21	17.92	2.75	ปกติ	17.13	2.55	ปกติ	16.65	2.32	ปกติ	16.53	2.78	ปกติ
3. สัมพันธภาพ													
ด้านสุข		48.11	6.57		47.14	6.86		45.88	6.27		44.97	6.65	
1. ภูมิใจในตนเอง	9 – 13	11.34	2.05	ปกติ	11.00	1.77	ปกติ	11.03	1.59	ปกติ	10.88	1.68	ปกติ
2. พอใจในชีวิต	16 – 22	18.92	3.23	ปกติ	18.65	3.60	ปกติ	17.58	3.58	ปกติ	17.29	3.46	ปกติ
3. ความสุขสงบทางใจ	15 – 21	17.86	2.79	ปกติ	17.49	2.65	ปกติ	17.26	2.74	ปกติ	16.79	2.85	ปกติ
โดยรวม	130-170	155.93	18.23	ปกติ	151.78	17.67	ปกติ	148.18	16.50	ปกติ	145.82	17.39	ปกติ

4.1 นักศึกษาชั้นปีการศึกษาต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4.1 แสดงการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมจำแนกตามชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	3442.02	3	1147.34	3.73*
ภายในกลุ่ม	78,715.59	256	307.48	
รวม	82,157.61	259		

* p <0.05

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ LS.D. (Least-Significant Different) ดังตาราง

ตารางที่ 4.1.1 แสดงการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมจำแนกตามชั้นปี

สถานภาพ		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	ชั้นปีที่ 4
	$\bar{x}$	155.93	151.78	148,18	145.82
ชั้นปีที่ 1	155.93		4.15	7.74*	10.10*
ชั้นปีที่ 2	151.78			3.60	5.96
ชั้นปีที่ 3	148.18				2.36
ชั้นปีที่ 4	145.82				

4.2 นักศึกษาชั้นปีที่ต่างกันมีระดับความฉลาดทางอารมณ์ในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ยกเว้นด้านสุขไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 4.2.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี จำแนกตามชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	510.87	3	170.29	3.97*
ภายในกลุ่ม	10,987.32	256	42.92	
รวม	11,498.20	259		

* p<0.05

ตารางที่ 4.2.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง จำแนกตามชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	364.73	3	121.58	3.04*
ภายในกลุ่ม	10,233.77	256	39.98	
รวม	10,598.50	259		

* $p<0.05$

ตารางที่ 4.2.3 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านสุข จำแนกตามชั้นปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	319.69	3	106.56	2.45
ภายในกลุ่ม	11,145.46	256	43.54	
รวม	11,465.15	259		

อภิปรายผล

จากการวิจัยพบว่า

1. ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโดยรวมและรายด้านมีค่าคะแนนอยู่ในระดับเกณฑ์ปกติในทุกด้าน โดยเฉพาะด้านดี เรื่องความรับผิดชอบมีคะแนนสูงกว่าปกติซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจักรกฤษณ์ ศรีกล่ำ (2549: 62) เรื่องความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า มีค่าคะแนนอยู่ในระดับปกติและด้านความรับผิดชอบมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ซึ่งสอดคล้องกับภรณี เอื้อจรัสพันธ์และคณะ(2549: บทคัดย่อ) พบว่า ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาแพทย์มหาวิทยาลัยขอนแก่นในภาพรวมและในรายด้านอยู่ในระดับปกติ ด้านความรับผิดชอบมีเพียงส่วนน้อยที่สูงกว่าปกติแสดงว่า นักศึกษาคณะศิลปศาสตร์เป็นผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ในเกณฑ์ปกติสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสังคมและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังที่กระทรวงสาธารณสุข กรมสุขภาพจิต (2544: 1) กล่าวไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถทางอารมณ์ในการดำเนินชีวิตร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ มีความสุข ทั้งนี้สถาบันการศึกษาจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาคนให้มีความฉลาดทางอารมณ์ สร้างผู้เรียนให้มีความรู้ ความเข้าใจในสภาวะอารมณ์ของตนเองและผู้อื่น (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์,2551) จากงานวิจัยนี้แสดงว่า คณะศิลปศาสตร์ได้จัดการเรียนการสอนสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนานักศึกษาให้มีความฉลาดทางอารมณ์สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร คือ สร้างคนดี คนเก่งมีทักษะในงาน พัฒนาให้เป็นทุนมนุษย์ (Human Capital) ของประเทศ

2. การเปรียบเทียบความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยจำแนกตามตัวแปรตามเพศ สาขาวิชาและชั้นปี

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่านักศึกษาหญิงและชายมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในระดับปกตินักศึกษาหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่านักศึกษาชาย ในด้านดีและด้านสุข แต่ในด้านเก่งนักศึกษาชายมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่า และไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แต่สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ โรบินเฟลด (Robinfraidอ้างถึงในจักรกฤษณ์ ศรีกล่ำ,2549: 63)ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในเมืองเนวาดา มลรัฐนิวเจอร์ซี่ พบว่า เพศชายมีความฉลาดทางอารมณ์น้อยกว่าเพศหญิง โกลแมน (Goleman) ได้ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ในชายหญิงพบว่าเพศหญิงมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการตระหนักรู้ในอารมณ์และการเห็นอกเห็นใจผู้อื่นได้ดีกว่า ส่วนเพศชายจะมีความเชื่อมั่นในตนเอง ความสามารถในการเผชิญกับปัญหาได้ดีกว่าและองค์ประกอบโดยรวมไม่มีความแตกต่างกัน (สำนักบริการ

สารสนเทศ, 2553) สอดคล้องกับงานวิจัยของโรเบิร์ต โรเซ็นทัล (Robert Rosenthal) (อ้างถึงในเทอดศักดิ์ เดชคง,2547: 44) ทำวิจัยเกี่ยวกับความเข้าใจ เห็นอกเห็นใจ การปรับตัว การรับรู้ความรู้สึกซึ่งเพศหญิงดีกว่าเพศชาย แสดงให้เห็นว่าโดยธรรมชาติของเพศชายและหญิงย่อมแตกต่างกัน แต่โดยพื้นฐานของมนุษย์แล้วทุกคนปรารถนาที่จะเป็นคนที่มีคุณค่า มีความดีงาม มีความสามารถ มีแรงจูงใจที่จะพัฒนาศักยภาพไปสู่ทางที่สมบูรณ์ มนุษย์จึงมีความดีโดยธรรมชาติหากอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ดีจะพัฒนาไปในทางที่ดี ซึ่งสังคมและครอบครัวมีความสำคัญต่อการพัฒนา (ทิศนา แขมมณี, 2550: 50-76อ้างถึงในสุริน ชุมสาย ณ อยุธยา, 2555)นอกจากนั้นผลการวิจัยพบว่า ในด้านความรับผิดชอบมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยนักศึกษาหญิงมีความรับผิดชอบสูงกว่า อาจกล่าวได้ว่าโดยทางสรีรวิทยาผู้หญิงจะมีพัฒนาการทางสมองซีกซ้ายได้ดีกว่า ซึ่งจะควบคุมด้านความคิดวิเคราะห์ ส่งผลให้มีความระมัดระวัง ละเอียดรอบคอบ ใส่ใจในรายละเอียด ไม่ละทิ้งกลางคัน อีกทั้งบทบาททางสังคมที่ผู้หญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูฝึกให้มีความรับผิดชอบ เอาใจใส่ผู้อื่นระมัดระวังตนในการแสดงออก ทำให้ผู้หญิงมีความรับผิดชอบมากขึ้น (อรพินทร์ ชูชม, 2550)จึงส่งผลให้พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามสาขาวิชา พบว่า นักศึกษาทุกสาขาวิชา มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวม และรายด้านอยู่ในเกณฑ์ปกติและไม่แตกต่างกันซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาทุกสาขามีความฉลาดทางอารมณ์ที่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน มีความสามารถในการควบคุมตน ควบคุมอารมณ์ รู้จักแสดงออกได้อย่างเหมาะสม เข้าใจ เห็นใจ ยอมรับผู้อื่น รู้จักให้และรับ มีความรับผิดชอบรู้จักประโยชน์ส่วนรวมสามารถจูงใจตนเอง ให้กำลังใจตัดสินปัญหาได้ มีความภาคภูมิใจในตน สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดี ดำเนินชีวิตได้อย่างเป็นสุขซึ่งสอดคล้องตามปณิธานของมหาวิทยาลัยในการสร้างคนดีสู่โลกของอาชีพ

2.3 จำแนกตามชั้นปีพบว่า นักศึกษาทุกชั้นปี มีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยนักศึกษาชั้นปีต่างกันมีความฉลาดทางอารมณ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ พบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 1มีความแตกต่างกับชั้นปีที่ 3และ4เนื่องจากอายุและประสบการณ์ในรั้วมหาวิทยาลัย ที่แตกต่างกัน นอกนั้นไม่พบความแตกต่างกันเป็นรายคู่

องค์ประกอบด้านดี เรื่องการควบคุมตนเองของนักศึกษาแต่ละชั้นปีไม่ต่างกันเพราะสังคมไทยให้ความสำคัญต่อมารยาทสังคม วัฒนธรรมเป็นกรอบบรรทัดฐาน ส่งผลให้พฤติกรรมด้านการควบคุมอารมณ์ไม่แตกต่างกัน ส่วนในด้านความเห็นใจผู้อื่นและด้านความรับผิดชอบ พบว่า ชั้นปีที่ 1มีความต่างกับชั้นปีที่ 3 และ 4 นั้นเป็นเรื่องของประสบการณ์ตามที่กล่าวมาแล้ว เรื่องของวัยและการเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ส่งผลต่อการทำงาน และมองเห็นความซับซ้อนของสังคมมากขึ้น ทำให้ความเห็นอกเห็นใจน้อยลง ส่วนในด้านความรับผิดชอบ นักศึกษาชั้นปีที่ 3และชั้นปีที่ 4 ต้องมีความรับผิดชอบมากขึ้นในการเรียน ทำให้ความรับผิดชอบในบางด้านลดน้อยลงจึงมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ประกอบด้านเก่ง พบว่า นักศึกษามีความฉลาดทางอารมณ์ ในเกณฑ์ปกติ โดยเรื่องแรงจูงใจและการตัดสินแก้ปัญหา ไม่แตกต่างกันเพราะเป็นช่วงวัยต่อเนื่องกับความเป็นผู้ใหญ่มีความคิดเป็นเหตุผลมากขึ้น กล้าเผชิญ

และแก้ปัญหาจึงเป็นแรงจูงใจที่จะค้นหาและเข้าใจตนเอง ซึ่งถ้าอยู่ในสังคมที่ดีและมีแบบอย่างที่ดีก็จะเกิดแรงจูงใจในการเอาแบบอย่างที่ดี แสดงพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวัง (ศรีเรือน แก้วกังวาน, 2549: 329) แสดงให้เห็นว่าคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ได้ทำหน้าที่ในการพัฒนานักศึกษา อบรมสั่งสอนและเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักศึกษา ส่วนเรื่องการมีสัมพันธภาพ พบว่า ชั้นปีที่ 1 ต่างกับชั้นปีที่3และชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติอาจกล่าวได้ว่า ชั้นปีที่ 1 เป็นช่วงวัยที่ให้ความสำคัญกับกลุ่มเพื่อน มีสัมพันธภาพและรักษาไว้โดยไม่มีเงื่อนไขมากนักนอกจากการได้เข้าร่วมกลุ่มแต่เมื่อชั้นปีที่สูงขึ้น มีการการพึ่งพาตนเองมากขึ้น ความเป็นอิสระในตนมีมากขึ้น มีความรับผิดชอบในงานมากขึ้น การให้ความสำคัญกับอนาคตมีสูงมากขึ้นกว่าด้านสัมพันธภาพ

องค์ประกอบด้านสุข พบว่า นักศึกษาทุกชั้นปีมีความฉลาดทางอารมณ์โดยรวมอยู่ในเกณฑ์ปกติ และไม่แตกต่างกัน สำหรับเรื่องความภาคภูมิใจในตนเองและความสุขสงบทางใจ ไม่แตกต่างกัน อาจกล่าวได้ว่า ในวัยนี้เป็นวัยที่ก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ การได้เข้ารับการศึกษาในมหาวิทยาลัยเป็นการสร้างความภาคภูมิใจให้ตนเองและคนรอบข้าง ซึ่งส่งผลให้ภาคภูมิใจในตนและมีความสุขสงบทางใจ แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ด้านความพอใจในชีวิตมีความแตกต่างกัน โดยชั้นปีที่ 1มีความแตกต่างกับชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ซึ่งเป็นไปได้ว่า ชั้นปีที่ 1 เพิ่งเข้าเรียน ภาระงานหนักในการเรียนไม่มากนัก ความยินดีกับความสำเร็จในการศึกษาต่อ มีความสนใจต่อสัมพันธภาพในกลุ่มจึงมีผลทำให้ความพึงพอใจสูงกว่าเมื่อศึกษาในชั้นปีสูงขึ้นมีประสบการณ์การเรียนมากขึ้น ความต้องการและความคาดหวังต่อความสำเร็จย่อมมีมากขึ้นตามลำดับ ดังทฤษฎีความต้องการลำดับขั้นของมาสโลว์ ทำให้คิดในเรื่องการรักษาผลการเรียนไว้ การทำให้ผลการเรียนดีขึ้น การฝึกฝนด้านวิชาการ และการงานให้คล่องแคล่วมีทักษะ เป็นการเตรียมความพร้อมในการประกอบอาชีพจึงทำให้มีความเครียด กังวลมากขึ้น

สรุป

จากผลการศึกษาวิจัยระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาปริญญาตรีคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ทั้งโดยรวมและในองค์ประกอบด้านดี องค์ประกอบด้านเก่งและองค์ประกอบด้านสุขอยู่ในระดับเกณฑ์ปกติ แสดงให้เห็นว่าคณะศิลปศาสตร์ได้ปฏิบัติหน้าที่ผลิตบัณฑิตสู่สังคมสอดคล้องกับปณิธานของมหาวิทยาลัยคือ“การสร้างคนดีสู่โลกของอาชีพ” ด้วยเหตุที่ความฉลาดทางอารมณ์เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาฝึกฝนได้ ผลการศึกษาครั้งนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและกำหนดรูปแบบของการจัดกิจกรรมให้แก่นักศึกษา เพื่อเป็นการช่วยเสริมสร้างความฉลาดทางอารมณ์ โดยเฉพาะด้านความรับผิดชอบความเห็นใจผู้อื่น ด้านสัมพันธภาพและด้านความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. จัดกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาต่อไป
2. ควรให้ความสำคัญต่อการจัดสภาพแวดล้อม ประสบการณ์ที่เอื้อให้นักศึกษามีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เพิ่มศักยภาพของนักศึกษาให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยทางจิตสังคมที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา
2. ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในระดับมหาวิทยาลัยเพื่อเตรียมพร้อมรับมือเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากงบประมาณรายได้คณะ งบประมาณประจำปี 2556 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

เอกสารอ้างอิง

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2551. เพิ่ม EQ .ป้องกันเครียดในผู้เรียน.(ระบบออนไลน์).แหล่งข้อมูล: http://blog.eduzones.com/drkrieng/1939.(14 พฤษภาคม 2555).

คมเพชรฉัตรศุภกุล, ผ่องพรรณเกิดพิทักษ์. 2544. การสร้างมาตรประเมินและปกติวิสัยของความฉลาดทางอารมณ์สำหรับวัยรุ่นไทย.ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

จักรกฤษณ์ ศรีกล่ำ. 2549. ความฉลาดทางอารมณ์ของนิสิตปริญญาตรีชั้นปีที่ 1และชั้นปีที่ 2สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

เทอดศักดิ์ เดชคง. 2547. จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติปัญญา. พิมพ์ครั้งที่ 9.มติชน, กรุงเทพฯ.

บุญธรรม จิตต์อนันต์. 2546 การวิจัยทางสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3, สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ภรณี เอื้อจรัสพันธ์และคณะ. 2549. ระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาแพทย์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ปีการศึกษา 2549. ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. 2545. เชาวน์อารมณ์ (EQ) :ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต. พิมพ์ครั้งที่ 3, เอ็กซ์เปอร์เน็ท, กรุงเทพฯ.

ศรีเรือน แก้วกังวาน. 2549. จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย. พิมพ์ครั้งที่ 9. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
ศึกษาธิการ. กระทรวง. สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา.2556. แผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559. โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สาธารณสุข. กระทรวง. กรมสุขภาพจิต. 2544. คู่มือความฉลาดทางอารมณ์ฉบับปรับปรุง. ศูนย์สารนิเทศและประชาสัมพันธ์, นนทบุรี.

สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา. 2555. ทฤษฎีมนุษยนิยม. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล:http://surinx.blogspot.com. (18 กรกฎาคม 2556).

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2552. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542(แก้ไขเพิ่มเติม 2545).
(ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล:www.seal2thai.org/kru012htm.(14 พฤษภาคม 2555).

สำนักบริการข้อมูลและสารสนเทศ. 2553. ปัจจัยที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์.(ระบบออนไลน์).แหล่งข้อมูล: File: //C: \Documents.and Setting\AdministratorCCE5B7E22D675 (13 พฤษภาคม 2555).

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต. 2546. แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์สำหรับผู้ใหญ่ อายุ 18-60ปี. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล:www.dmh.go.th./index.php?m=Rss2581. (9มิ.ย.2555).

อรพินทร์ ชูชม. 2550. มศว. เผยเด็กยุคใหม่อ่อนแอเพราะพ่อแม่. เดลินิวส์.12 กรกฎาคม 2550. (ระบบออนไลน์) แหล่งข้อมูล:http://WWW.Socialwarning.m-socioty.go.th./socwarn/data. (14 พฤษภาคม 2555).

การพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ

The Development of Multimedia Promotion of Spatial Visualization Fundamental Effect on 3 Dimensional Operating Skills

สรชัย ชวรางกูร[1*]

Sorrachai Shawarangkoon[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์กับกลุ่มควบคุม โดยกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ศึกษารายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ จำนวน 70 คน แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มทดลอง จำนวน 35 คน ได้แก่กลุ่มที่ศึกษาจากโปรแกรมบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ก่อนการเรียนปกติ และกลุ่มควบคุม จำนวน 35 คน ได้แก่ กลุ่มที่ได้ศึกษาโดยการเรียนปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ แบบทดสอบพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ และแบบประเมินทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ได้แก่ สถิติพื้นฐาน สถิติการหาค่าประสิทธิภาพ (E_1/E_2) และสถิติค่าทีแบบ 2 กลุ่มอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติมีประสิทธิภาพที่ระดับ 81.59/82.72 และทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหวของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : บทเรียนมัลติมีเดีย การนึกภาพมิติสัมพันธ์ ทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ

Abstract

The study was the experimental research. The purposes of this study were to develop and validate the efficiency of the multimedia promotion of spatial visualization fundamental effect on 3D animation operating skills and to compare the 3D animation operating skills between using the multimedia and control group. The sample of this research was 70 undergraduate students who study courses in 3D computer animation. They were divided into two groups each was 35 students: experimental group learning by multimedia based learning promotion of spatial visualization fundamental before traditional animation and 35 students: control group learning by traditional instruction. The research tools comprises of the multimedia based learning promotion of spatial visualization fundamental effect on 3D animation operating skills, spatial visualization fundamental test, and 3D animation operating skill form. The data analysis was conducted through statistic methods: elementary statistics, efficient statistic (E_1/E_2) and independent t-test.

[1] คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์วาสุกรี พระนครศรีอยุธยา 13000

[1] Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, Wasukri Campus, Ayutthaya 13000

* Corresponding author. E-mail: tek_design5@hotmail.com

The results of the research showed that: the efficiency ratio of the multimedia based learning promotion of spatial visualization fundamental effect on 3D animation operating skills was 81.59/82.72 and the operating skills of the experimental group was higher than the control group significantly at .05.

Keywords: Multimedia based learning, Spatial visualization, 3D Animation Operating Skills

บทนำ

อุตสาหกรรมภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ (3D Animation) เป็นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนงานวิจัยแบบบูรณาการในอุตสาหกรรมซอฟแวร์ ที่ได้รับสนับสนุนจากภาครัฐและเป็นอุตสาหกรรมที่เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถประยุกต์ใช้กับวงการต่างๆ ได้มาก ดังที่ คงทัต ทองพูน (2551) ได้กล่าวว่า ในปัจจุบันคอมพิวเตอร์กราฟิกสร้างภาพเคลื่อนไหว 3 มิติได้รับความนิยมเป็นอย่างมาก ทั้งด้านงานโทรทัศน์และภาพยนตร์ เพราะสามารถสร้างผลงานภาพจากจินตนาการผ่านการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กราฟิก 3 มิติมาประสานกันอย่างลงตัว เหมาะสมกับงานแต่ละประเภท เช่นการสร้างพื้นที่ภูมิประเทศจำลอง สร้างวัตถุและวัสดุต่างๆ และตัวละครในภาพยนตร์ รวมถึงฉากที่สมจริงและเกินจริงได้ตามความต้องการ อาชีพนักสร้างภาพเคลื่อนไหว 3 มิติโดยใช้คอมพิวเตอร์ (3D Animator) จึงเป็นอาชีพที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานอย่างมาก ซึ่งสถาบันอุดมศึกษาทั้งภาครัฐบาลและเอกชน ได้พยายามพัฒนาหลักสูตร โดยเน้นผลิตบุคลากรด้านวิชาชีพที่มีคุณภาพรองรับอุตสาหกรรมภาพเคลื่อนไหว 3 มิตินี้

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็นหนึ่งในสถาบันศึกษาที่สนับสนุนการพัฒนาบัณฑิตนักปฏิบัติเพื่อเข้าสู่อุตสาหกรรมภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ได้มีการจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ เช่นรายวิชา พื้นฐานภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ (Introduction to 3-Dimensional Animation) เป็นต้น โดยเน้นการปฏิบัติโดยใช้โปรแกรมประยุกต์ (Application Program) ประเภทคอมพิวเตอร์สร้างจินตภาพ (Computer Generated Imagery: CGI) ที่มีลักษณะเป็นโปรแกรมกราฟิกสร้างวัตถุจำลอง 3 มิติในลักษณะของเวกเตอร์ แสดงผ่านจอภาพคอมพิวเตอร์ซึ่งมีลักษณะเป็นสองมิติ จากการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของผู้วิจัยในการเรียนการสอนจะพบว่านักศึกษาบางคนมีความสับสนเรื่องทิศทางในการจำลองมิติทางมุมมอง ทำให้นักศึกษารู้สึกถึงความยากในการใช้งานโปรแกรม ส่งผลให้นักศึกษาไม่สามารถปฏิบัติงานตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมายได้

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า พื้นฐานหนึ่งของทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ และจำเป็นต้องการได้รับการพัฒนา คือ การนึกภาพมิติสัมพันธ์ (Spatial Visualization) ซึ่งเป็นทักษะทางปัญญาด้านหนึ่งของมนุษย์ ดังที่เทอร์สโตน (Thurstone, 1934) ได้ทำการวิจัยเมื่อปี ค.ศ.1933 ที่เรียกว่า การวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis) ทำให้สามารถแยกแยะความสามารถทางสมอง ประกอบด้วยองค์ประกอบเป็นกลุ่มๆ หลายๆ กลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีหน้าที่เป็นอย่างๆ ไปโดยเฉพาะ หรือ อาจจะทำงานร่วมกันบ้างก็ได้ องค์ประกอบหนึ่งก็คือ องค์ประกอบด้านมิติสัมพันธ์ (Space factor: S factor) ความสามารถด้านนี้จะส่งผลให้คนเข้าใจถึงขนาดและมิติต่างๆ อันได้แก่ ความสั้น-ยาว ไกล-ใกล้ และพื้นที่หรือทรวดทรงที่มีขนาดและปริมาตรแตกต่างกัน สามารถสร้างจินตนาการให้เห็นส่วนย่อยและส่วนผสมของวัตถุต่างๆ เมื่อนำมาซ้อนทับกันสามารถรู้ความสัมพันธ์ของรูปทรงเรขาคณิตเมื่อเปลี่ยนแปลงที่อยู่ นอกจากทฤษฎีของเทอร์สโตนแล้ว ยังมีทฤษฎีพหุปัญญาของ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (Gardner, 1993) ซึ่งการ์ดเนอร์นำเสนอแนวคิดใหม่เกี่ยวกับสติปัญญาของมนุษย์ โดยอธิบายว่ามนุษย์แต่ละคนมีระดับความสามารถหรือสติปัญญาด้านต่างๆ ในระดับหนึ่ง โดยที่แต่ละคนจะมีระดับความสามารถแต่ละด้านไม่เท่ากัน และมีการผสมผสานความสามารถต่างๆ ในตัวเองที่แตกต่างกันด้วย โดยความสามารถเหล่านี้สามารถพัฒนา

ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ซึ่งสติปัญญาด้านหนึ่งที่การ์ดเนอร์กำหนดไว้คือ สติปัญญาทางด้านการนึกภาพมิติสัมพันธ์หรือความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ นั่นคือ มีความสามารถรับรู้ภาพสัมพันธ์ที่มองเห็นอย่างมั่นใจ และสามารถเปลี่ยนการรับรู้ได้อย่างดีเมื่อรูปทรงทั้งหลายเปลี่ยนแปลงในรูปแบบต่างๆ มีความสามารถสูงในการมองเห็นพื้นที่ ซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีทางสมองทำให้สรุปเชื่อมโยงได้ว่า มีปัจจัยพื้นฐานทางสมอง คือ องค์ประกอบพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ที่เป็นทักษะที่สำคัญในการปฏิบัติโปรแกรมคอมพิวเตอร์ 3 มิติ

จากเหตุผลในการวิเคราะห์ถึงความสำคัญของพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนานวัตกรรมทางการศึกษาที่จะส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ โดยนวัตกรรมที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองคือ การใช้บทเรียนมัลติมีเดีย (Multimedia) ซึ่งเป็นบทเรียนในรูปแบบการนำเสนอข้อความ ภาพนิ่ง เสียง และภาพเคลื่อนไหวเข้าเป็นส่วนหนึ่งของบทเรียนคอมพิวเตอร์ รวมทั้งผู้เรียนยังสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนที่เรียนได้ สอดคล้องกับปัทมาพร เย็นบำรุง (2541) ที่กล่าวว่า บทเรียนมัลติมีเดียมีการนำเสนอตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว เสียง และการปฏิสัมพันธ์เข้าด้วยกันด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ และ สอดคล้องกับงานวิจัยของมานิต พรมโนภาส (2548) ที่กล่าวถึงลักษณะเด่นของบทเรียนมัลติมีเดียว่า สามารถนำเสนอสื่อได้หลายชนิด นับว่าเป็นความคุ้มค่าในด้านการศึกษา เพราะบทเรียนมัลติมีเดียสามารถแก้ไขปัญหา และตอบสนองประสาทสัมผัสเป็นอย่างดี ซึ่งสามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ซึ่งเหมาะสมในการนำมาพัฒนาพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่จำเป็นจะต้องให้ผู้เรียนได้เห็นภาพและภาพเคลื่อนไหวได้อย่างชัดเจน ในลักษณะที่มีการนำเสนอกิจกรรมที่เป็นไปตามแนวคิด ทฤษฎี ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสม จะส่งผลให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ และเพื่อศึกษาเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมการนึกภาพมิติสัมพันธ์กับกลุ่มควบคุม

วิธีการศึกษา

การกำหนดตัวแปร

การวิจัยระยะนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) โดยตัวแปรต้นได้แก่ วิธีการสอน โดยแบ่งเป็น กลุ่มที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์กับกลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีสอนแบบปกติ และตัวแปรตามได้แก่ ทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ แสดงดังภาพที่ 1

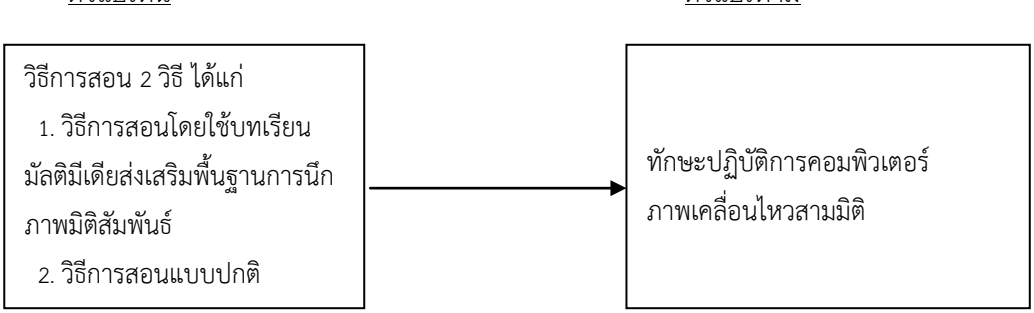

ภาพที่ 1 การกำหนดตัวแปรในงานวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ที่ศึกษารายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ที่ศึกษารายวิชาทางด้านคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ จำนวน 70 คน โดยได้มา จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลองจำนวน 35 คน และกลุ่มควบคุมจำนวน 35 คน

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย

1. แบบทดสอบวัดพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์

มีขั้นตอนการสร้างแบบทดสอบ ได้แก่

1) ศึกษาเอกสาร ตำรา แนวคิดจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิธีการสร้างแบบทดสอบ รวมถึงรูปแบบทดสอบทางด้านมิติสัมพันธ์ที่เป็นมาตรฐาน โดยนำมาประยุกต์กับการวัดพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ

2) กำหนดวัตถุประสงค์ โดยวัตถุประสงค์ของแบบทดสอบจะกำหนดตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบบทเรียนมัลติมีเดียที่สังเคราะห์ขึ้น

3) ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดพื้นฐานสำคัญ โดยเป็นแบบทดสอบชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และมีคำตอบที่ถูกต้องเพียงข้อเดียว

4) ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (IOC) ซึ่งแบบประเมินแต่ละข้อมีค่าความตรงเชิงเนื้อหา มากกว่า 0.5 ทุกข้อ

5) ผู้วิจัยแก้ไข ปรับปรุง ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

6) นำไปทดลองใช้กับนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ซึ่งมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

7) นำผลจากการทดสอบมาตรวจให้คะแนนโดยตอบถูกให้ 1 คะแนน ตอบผิดให้ 0 คะแนน และบันทึกผลคะแนน

8) วิเคราะห์ค่าความยากง่าย โดยแบบทดสอบนี้มีค่าความยากง่ายอยู่ระหว่าง 0.23-0.77

9) วิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนก โดยแบบทดสอบนี้มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.20-0.80

10) ตัดแบบทดสอบที่ไม่ผ่านการประเมิน นำข้อมูลเฉพาะข้อที่ผ่านการประเมินมาหาค่าความเชื่อมั่น (KR-20) โดยแบบทดสอบฉบับนี้มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.969

2. บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ที่มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ซึ่งมีขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนมัลติมีเดีย ดังนี้

1) วิเคราะห์ (Analysis) มีส่วนในการวิเคราะห์ตามรูปแบบบทเรียนมัลติมีเดียที่ได้พัฒนาขึ้น

2) ออกแบบ (Design) เป็นขั้นของการเตรียมการพัฒนา ได้แก่ การออกแบบผังงาน การเขียนบทดำเนินเรื่อง การออกแบบหน้าจอภาพ และ การออกแบบสตอรี่บอร์ด

3) พัฒนา (Development) เป็นขั้นสร้างบทเรียนมัลติมีเดียขึ้น ได้แก่ การเตรียมสื่อมัลติมีเดีย และการสร้างโปรแกรม

4) นำไปใช้ (Implement) เป็นขั้นการนำผลงานไปใช้กับลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มเป้าหมาย

5) ขั้นประเมินผล (Evaluate) เป็นการประเมินผลบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้น โดยผู้เชี่ยวชาญและการหาประสิทธิภาพของบทเรียน

แบบประเมินทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ

แบบประเมินทักษะการปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติได้จากการเรียนการสอนปกติ ที่ระบุในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) รายวิชาพื้นฐานภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ (Introduction to 3-dimensional Animation) โดยออกแบบวิธีการสอนใบปฏิบัติงาน 15 ใบปฏิบัติงาน โดยใช้แบบประเมินผลงานเป็นแบบการประเมินทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติที่มีเกณฑ์การให้คะแนน (Scoring Rubrics)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยนี้ ได้เก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยการดำเนินการแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม แต่ละกลุ่มมีรายละเอียดการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. การเก็บข้อมูลสำหรับกลุ่มทดลอง

1) ชี้แจงนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ถึงขั้นตอนการใช้บทเรียนตอนการใช้บทเรียน

2) ให้กลุ่มตัวอย่างใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์

3) ทำการทดสอบ โดยใช้แบบทดสอบวัดพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ภายในโปรแกรม

4) ศึกษารายวิชาพื้นฐานภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ตามรายละเอียดรายวิชา (มคอ.3) ในชั่วโมงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ ใบปฏิบัติงานทั้งหมด 15 ใบปฏิบัติงาน

5) ตรวจผลงาน พร้อมบันทึกคะแนนทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ในแต่ละสัปดาห์โดยใช้แบบประเมินผลงาน

6) นำผลการประเมินทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุม

2. การเก็บข้อมูลสำหรับกลุ่มควบคุม

1) ชี้แจงนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ถึงขั้นตอนการเรียนการสอน

2) ศึกษารายวิชาพื้นฐานภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ด้วยวิธีการสอนปกติ ตามรายละเอียดรายวิชา (มคอ.3) ในชั่วโมงเรียนจำนวนทั้งสิ้น 15 สัปดาห์ ใบปฏิบัติงานทั้งหมด 15 ใบปฏิบัติงาน

3) ตรวจผลงาน พร้อมบันทึกคะแนนทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ในแต่ละสัปดาห์โดยใช้แบบประเมินผลงาน

4) นำผลการประเมินทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ มาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกลุ่มทดลอง

สถิติที่ใช้ในงานวิจัย

1) สถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ ความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ (IOC) อำนาจจำแนก ความยากง่าย และความเชื่อมั่น

3) สถิติวิเคราะห์ค่าประสิทธิภาพของบทเรียน (E_1/E_2)

4) สถิติวิเคราะห์เปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ได้แก่ สถิติค่าที แบบ 2 กลุ่มอิสระต่อกัน (Independent t-test)

ผลการศึกษา

ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์

คะแนนการทดสอบ	จำนวนนักเรียน	คะแนนเต็ม	ค่าเฉลี่ย	ประสิทธิภาพ E_1/E_2
คะแนนจากการทดสอบระหว่างเรียน (E_1)	31	120	97.90	81.59/82.72
คะแนนจากการทดสอบหลังเรียน (E_2)	31	120	99.26	

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการหาประสิทธิภาพบทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ เท่ากับ 81.59/82.72 ซึ่งมีค่ามากกว่า 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์กับกลุ่มควบคุม แสดงดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์กับกลุ่มควบคุม

ทักษะ	กลุ่ม	จำนวน	คะแนนเฉลี่ย (คะแนน)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่าสถิติ t
ทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ	กลุ่มทดลอง	35	113.31	4.98	5.567*
	กลุ่มควบคุม	35	105.46	6.71	

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ มีค่าสถิติ t เท่ากับ 5.567 แสดงว่ากลุ่มทดลองที่ใช้วิธีการสอนโดยใช้รูปแบบบทเรียนมัลติมีเดียปรับพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ มีคะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมที่ใช้วิธีการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ มีค่าประสิทธิภาพ เท่ากับ 81.59/82.72 ซึ่งมีค่ามากกว่า 80/80 เป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ซึ่งมีประเด็นสาเหตุที่ทำให้บทเรียนมัลติมีเดียมีประสิทธิภาพสามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. เนื่องจากพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ มีลักษณะเป็นการส่งเสริมทักษะการมองภาพที่มีความซับซ้อน ซึ่งบทเรียนมัลติมีเดียมีความเหมาะสมเนื่องจากบทเรียนมัลติมีเดียสามารถนำเสนอไปได้หลายรูปแบบ ทั้งตัวอักษร ภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ซึ่งสามารถอธิบายเกี่ยวกับพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ได้ ดังที่ สุชาติ ทรงนิรันดร (2546) ที่กล่าวว่า บทเรียนมัลติมีเดียที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ โดยเนื้อหาเกี่ยวกับการมองภาพ 3 มิติเหมาะสมกับบทเรียนมัลติมีเดีย ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนเห็นภาพและเข้าใจในภาพมากยิ่งขึ้น เนื่องจากมีลักษณะเป็นรูปธรรม มองเห็นได้ และเกิดความเข้าใจได้ง่ายในการเรียนรู้

2. เนื่องจากโปรแกรมบทเรียนมัลติมีเดียที่พัฒนาขึ้นเน้นการปฏิสัมพันธ์ที่หลากหลาย ส่งผลให้ส่งเสริมผู้เรียนมีพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพล สว่างจิตต์ (2551) ที่ได้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียเน้นปฏิสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต วิชาการถ่ายภาพ ซึ่งผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. เนื่องจากพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ เป็นทักษะในการมองภาพ ซึ่งบทเรียนที่ผู้วิจัยออกแบบโดยเน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติโดยกิจกรรมภายในบทเรียน เพื่อให้เกิดทักษะการนึกภาพมิติสัมพันธ์ที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นการปฏิบัติ เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกคิด ฝึกลงมือทำ ฝึกทักษะกระบวนการต่างๆ ให้ทำได้ คิดเป็นและทำเป็น

การทดลองเปรียบเทียบผลทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ระหว่างกลุ่มที่ใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ และกลุ่มควบคุม ซึ่งกลุ่มที่ใช้บทเรียนมัลติมีเดียส่งเสริมพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถอภิปรายผลในประเด็นดังนี้

1. เมื่อผู้เรียนศึกษาพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ ก่อนการเรียนการสอนปกติที่พัฒนาทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ สามารถทำให้ทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติสูงกว่าการเรียนการสอนปกติ สรุปได้ว่าพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ซึ่งสอดคล้องกับที่สุจินต์ มั่นยืน (2534) ที่กล่าวว่า ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นี้มีคุณค่ามากในวิชา เรขาคณิต วาดเขียน แผนที่ และการฝีมือ และในชีวิตจริงส่งผลให้เป็นนักออกแบบเขียนแปลน วิศวกร สถาปนิก นักวางผังมือ ซึ่งในปัจจุบันอาชีพเหล่านี้ล้วนเกี่ยวข้องกับการใช้งานคอมพิวเตอร์ 3 มิติ ทั้งสิ้น

2. จากผลการศึกษาพบว่าพื้นฐานการนึกภาพมิติสัมพันธ์ มีผลต่อทักษะปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ภาพเคลื่อนไหว 3 มิติ ซึ่งอาจสรุปได้ว่าการปรับพื้นฐานเป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องคำนึงถึง โดยเฉพาะกับการศึกษาในรายวิชาที่มีการบูรณาการความรู้หลายด้าน เนื่องจากแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน การวิเคราะห์ผู้เรียนจึงเป็นสิ่งจำเป็น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีทางเชาว์ปัญญาของนักการศึกษาหลายท่าน โดยเฉพาะทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ (Gardner, 1993) ที่กล่าวว่าเชาว์ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์เป็นหนึ่งในเชาวน์ปัญญาหลายๆ ด้านของมนุษย์ โดยที่มนุษย์แต่ละคน จะมีระดับเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านไม่เท่ากัน และเชาวน์ปัญญาแต่ละด้านเหล่านี้ไม่ได้ทำงานแยกขาดจากกัน ในทางตรงกันข้ามเชาวน์ปัญญาเหล่านี้จะทำงานร่วมกัน โดยเฉพาะในผู้ใหญ่ที่มีบทบาทในชีวิตที่สลับซับซ้อนและมีการผสมผสานความสามารถต่างๆ ในตัวเองที่แตกต่างกันด้วย ซึ่งความสามารถเหล่านี้สามารถพัฒนาได้ ความสามารถทางด้านการนึกภาพมิติสัมพันธ์เป็นพื้นฐานสำหรับการทำงานทางด้านคอมพิวเตอร์สามมิติ

เอกสารอ้างอิง

คงทัต ทองพูน. 2551. การพัฒนาคอมพิวเตอร์ช่วยสอนโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก 3 มิติ “เบลนเดอร์”. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลปะและการออกแบบสื่อ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ณัฐพล สว่างจิตต์. 2551. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียเน้นปฏิสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต วิชาการถ่ายภาพ โดยใช้เทคโนโลยีเว็บ 3 มิติ. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ภาควิชาคอมพิวเตอร์ศึกษาบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ปัทมาพร เย็นบำรุง 2541. เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาทางไกล. วารสารสุโขทัยธรรมาธิราช 11(2) พฤษภาคม-สิงหาคม

มานิต พรมโนภาส. 2548. ผลการเรียนรู้ด้วยบทเรียนมัลติมีเดียปฏิสัมพันธ์ที่พัฒนาตามกระบวนการแก้ปัญหา กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เรื่อง สิ่งแวดล้อมศึกษา ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

สุชาติ ทรงนิรันดร. 2546. การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบมัลติมีเดีย เรื่องภาพ 3 มิติ วิชาการเขียนภาพฉาย ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ วิทยาลัยอาชีวศึกษาธนบุรี. วิทยานิพนธ์หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีเทคนิคศึกษา ภาควิชาครุศาสตร์เทคโนโลยี บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

สุจินต์ มั่นยืน. 2534. ผลการฝึกมิติสัมพันธ์ที่มีต่อความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวัดการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. แผนการศึกษาแห่งชาติ (2545-2559). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟิก.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2550. แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นการปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

Gardner, Howard. (1993). Multiple Intelligences: The Theory in Practice.

Thurstone, L. L. (1933). The vectors of the mind. “Chicago meeting”, September, 1933. First published in Psychological Review, 41, 1-32.

การพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะ

Development of Writing Bibliography Online by Using exercises

ผ่องพรรณ จันทร์กระจ่าง[1*]
Pongpun Chankrachang[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยปฏิบัติการทดลองในชั้นเรียนครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อการพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะ กลุ่มทดลอง ได้แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 17 คน เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ แบบฝึกทักษะออนไลน์ และแบบทดสอบ จำนวน 4 ชุด วิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะออนไลน์ที่ 80 / 80 ผลการศึกษา พบว่า 1) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงข้อมูลที่เป็นเนื้อหาจากเว็บไซต์ นักศึกษามีผลการทดสอบก่อนเรียน โดยเฉลี่ยร้อยละ 49 และผลการทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 76 2) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือ นักศึกษามีผลการทดสอบก่อนเรียน โดยเฉลี่ยร้อยละ 57 และผลการทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 73 3) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นวารสาร นักศึกษามีผลการทดสอบก่อนเรียน โดยเฉลี่ยร้อยละ 63 และผลการทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 81 4) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือพิมพ์ นักศึกษามีผลจากการทดสอบก่อนเรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ51 และผลการทดสอบหลังเรียน โดยเฉลี่ยร้อยละ 79 ดังที่ได้พิจารณาเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียน โดยมีค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังเรียนสูงกว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนร้อยละ 22 และมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : บรรณานุกรมออนไลน์

Abstract

This purpose of this study was to development writing Bibliography online by using exercises. This study used Quasi-experimental approach. The samples consisted of 17 Bachelor of Engineering students at of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon. The instruments used included 4 exercises. Data were analyzed by percentage, mean, t-test, and efficiency of online exercises 80/80. The findings were follow as: 1) Writing Bibliography online refers the data from websites found that the average student pre-test and post-test scores were 49% and 76%, 2) Writing Bibliography online refers the data from text books found that the average student pre-test and post-test scores were 57% and 73%, 3) Writing Bibliography online refers the data from journal found that the average student pre-test and post-test scores were 63% and 81%, and 4) Writing Bibliography online refers the data from newspapers found that the average student pre-test and post-test scores were 51% and 79%. The student achievement score of post-test were higher than the average pre-test score of 22 percent a different level of statistical significance. 05.

Keyword: Online Bibliography

[1] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[1] Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, Bangkok 10300

* Corresponding author E-mail: pongpun.c@rmutp.ac.th

บทนำ

"การพัฒนาประเทศในระยะแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559) เป็นการนำภูมิคุ้มกันที่มีอยู่ พร้อมทั้งเร่งสร้างภูมิคุ้มกันในประเทศให้เข้มแข็งขึ้น เพื่อเตรียมความพร้อมคน สังคม ระบบเศรษฐกิจของประเทศให้สามารถปรับตัวรองรับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และสังคมไทยให้มีคุณภาพ มีโอกาสเข้าถึงทรัพยากร และได้รับประโยชน์จากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม อย่างเป็นธรรมรวมทั้งสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจด้วยฐานความรู้เทคโนโลยีนวัตกรรม ความคิด สร้างสรรค์บนพื้นฐานการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม... ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเพื่อประโยชน์สุขที่ยั่งยืนของสังคมไทย" (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป.: ออนไลน์)

ดังนั้น "การศึกษาเป็นเสมือนเครื่องมือในการพัฒนามนุษย์ในทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา เพื่อช่วยให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพสามารถใช้ความรู้ และสติปัญญาของตนให้เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศ การศึกษาต้องมุ่งพัฒนาตนเอง เพิ่มพูนองค์ความรู้ใหม่ พัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมุ่งสร้างปัญญาคุณลักษณะของชีวิต เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถดำรงชีพเพื่อตนเอง พึ่งพาตนเองได้ สามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้ มีส่วนสร้างสรรค์ประโยชน์เพื่อสังคมส่วนรวม การจัดการศึกษา จึงควรมุ่งให้การศึกษาด้านวิชาการโดยการต่อยอดความรู้ควบคู่ไปกับการฝึกฝนขัดเกลาทางความคิด ความประพฤติและคุณธรรม โดยให้มีความเข้าใจหลักเหตุผล มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักรับผิดชอบตัดสินใจในทางที่ถูกต้องเป็นธรรม จัดให้มีการเรียนรู้ทั้งทฤษฎี และปฏิบัติควบคู่กันไป โดยเน้นการเรียนรู้แบบสหวิทยาการ นำความรู้ไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมกับบริบทสังคมไทย ตามที่ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงเห็นว่า การศึกษาเป็นเครื่องมือสำหรับพัฒนาชีวิตของแต่ละบุคคล พัฒนาประเทศชาติโดยส่วนรวม การศึกษาเป็นสิ่งที่ช่วยให้ชีวิตของแต่ละคนเจริญก้าวหน้าขึ้นไปเรื่อยๆ... ใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินชีวิตไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต" (ปรัชญาการศึกษาไทยตามแนวพระราชดำริ. ม.ป.ป.: ออนไลน์) ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งที่สอดคล้องต่อการเปลี่ยนแปลงในสภาพสังคมปัจจุบัน ทักษะที่จะต้องอาศัยการเรียนรู้ การฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ ช่วยทำให้เกิดแนวความคิดความเข้าใจที่ถูกต้อง มีคุณธรรมจริยธรรม นำข้อมูลมาใช้ประโยชน์ทางวิชาการ จัดทำการอ้างอิงแสดงหลักฐานที่มา ให้เกียรติต่อเจ้าของผลงานได้อย่างถูกต้อง และการแสดงรายการทางบรรณานุกรม สามารถทำได้หลายรูปแบบ และหลักสำคัญในการเลือกรูปแบบการลงรายการ คือ การเลือกใช้รูปแบบที่เป็นที่นิยมของสถาบัน และการเลือกใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง ตลอดผลงานทางวิชาการฉบับนั้นๆ

ดังนั้น ด้วยเหตุที่นักศึกษาส่วนมาก ยังขาดทักษะการอ้างอิง และการเขียนบรรณานุกรม จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจจะทำการวิจัยปฏิบัติการทดลองในชั้นเรียนครั้งนี้ เรื่อง การพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะ เพื่อสนับสนุนวัฒนธรรม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่มีคุณภาพในเครือข่ายอินเทอร์เน็ตปฏิบัติตามระเบียบที่ถูกต้องในการสร้างงานเขียนที่ไม่คัดลอกผลงาน ไม่ละเมิดลิขสิทธิ์ผลงานของผู้อื่น และมีจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนเอง ในฐานะที่ผู้วิจัยมีหน้าที่รับความผิดชอบ รายวิชา สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า จึงมุ่งผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาที่ดี ที่จะให้ความสำคัญในการพัฒนานักศึกษา ให้เป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ รักการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง และ มีความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้ที่ถูกต้อง

วิธีการศึกษา

การพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะ ถือเป็นการวิจัยปฏิบัติการทดลองในชั้นเรียน โดยมุ่งศึกษาถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้แบบฝึกทักษะการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ จำนวน 4 ชุด ได้แก่ 1) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นเนื้อหาจากเว็บไซต์ 2) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือ 3) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นวารสาร 4) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือพิมพ์ เพื่อให้นักศึกษา ฝึกทักษะการเขียนที่ดีบรรณานุกรมออนไลน์ที่ถูกต้องตรงตามรูปแบบและหลักเกณฑ์ โดยดำเนินการศึกษาวิจัย นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ตามลำดับดังนี้

1. กลุ่มทดลอง

กลุ่มทดลองที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ชั้นปีที่ 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 17 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ได้แก่ แบบฝึกทักษะการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ จำนวน 4 ชุด ได้ดำเนินการศึกษาเอกสารหลักสูตรเนื้อหาวิชาสารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า โดยการสังเกตพฤติกรรมการเรียนการสอน ขณะดำเนินการเรียนการสอน จากนั้น จึงพิจารณาแนวทางการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมการเรียนการสอน โดยการสร้างแบบฝึกทักษะ เพื่อคัดเลือกเนื้อหาในส่วนที่จะสร้างแบบฝึกนั้น โดยศึกษารูปแบบของการสร้างแบบฝึกทักษะ จากเอกสาร ตำราและเอกสารประกอบการสอน โดยออกแบบฝึกทักษะแต่ละชุด ให้มีรูปแบบที่หลากหลายน่าสนใจและจึงดำเนินการสร้างแบบฝึกทักษะแต่ละชุด และสร้างแบบทดสอบก่อนเรียน หลังเรียน โดยเสนอความคิดรวบยอด ตามที่ได้วิเคราะห์และเรียบเรียงไว้ดีแล้ว นักศึกษาสามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง จากนั้นก็นำไปใช้กับกลุ่มทดลอง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ชั้นปีที่ 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 17 คน วิธีการวิจัย มี 3 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 วิเคราะห์เนื้อหา ดังนี้

ศึกษารายละเอียดของเนื้อหา วิเคราะห์หัวข้อหลัก หัวข้อรอง หัวข้อย่อย จึงกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

2.2 สร้างแนวความคิดตามกรอบวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ดังนี้

1) จากวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม จึงนำมาเขียนสรุปเป็นแนวความคิด เป็นรายข้อ

2) สร้างแผนผังการออกข้อสอบ และพัฒนาข้อสอบ ตรวจสอบความเหมาะสม และความตรงเชิงเนื้อหาของแบบทดสอบ พร้อมตรวจสอบความตรงโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน วิเคราะห์ค่า IOC และเลือกข้อสอบข้อที่มีค่า IOC 0.5 ขึ้นไป

3) วิเคราะห์ค่าความยากง่ายของข้อสอบ และจึงทดลองใช้ (Try out) และปรับแก้ไขเป็นข้อสอบฉบับสมบูรณ์

2.3 สร้างและหาประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ

ประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะ หมายถึง เกณฑ์ที่ผู้เรียนจะต้องเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้เป็นที่พึงพอใจ และสามารถกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำแบบฝึกทักษะ และกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดที่มีต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด หมายถึง E_1 / E_2 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ และมีค่าประสิทธิภาพของแบบฝึกทักษะเป็นไปตามเกณฑ์ 80 / 80

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มทดลอง จำนวน 17 คน โดยใช้แบบแผนการวิจัย ดังนี้ 1) มีการวัดผลเป็นระยะทั้งก่อนเรียน และ หลังเรียน 2) ทำการทดสอบทุกครั้งแล้ว จึงบันทึกผลการสอบของแต่ละครั้ง 3) นำผลการทดสอบแต่ละครั้งมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย 4) ปรับคะแนนเป็นค่าร้อยละ จากนั้นจึงบันทึกผลลงในตาราง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) ผู้สอนตรวจแบบบันทึกคะแนนของนักศึกษาก่อนเรียนและหลังเรียนทั้ง 2 ครั้ง นำมาเปรียบเทียบเป็นจำนวนร้อยละ 2) ตรวจสอบคะแนนทดสอบหลังเรียนจากแบบฝึกทักษะการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา ชั้นปีที่ 2 คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 17 คน และ 3) การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะทั้ง 4 ชุด นักศึกษามีผลคะแนนการทดสอบก่อนเรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 55 ผลการทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยร้อยละ 77 พบว่า การทดสอบหลังเรียนดีขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียนร้อยละ 22 ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย การหาค่าร้อยละ ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่า t-test

6. ระยะเวลาดำเนินการวิจัย ภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 (พฤศจิกายน 2556 – กุมภาพันธ์ 2557)

7. สถานที่ดำเนินการวิจัย คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะ โดยนำมาวิเคราะห์ความแตกต่าง ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มทดลอง โดยใช้แบบฝึกทักษะก่อนเรียน และ หลังเรียน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงข้อมูลที่เป็นเนื้อหาจากเว็บไซต์ การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

ลำดับ	การทดสอบก่อนเรียน	การทดสอบหลังเรียน	ลำดับ	การทดสอบก่อนเรียน	การทดสอบหลังเรียน
1	7	14	11	12	17
2	8	14	12	13	17
3	9	15	13	9	14
4	8	14	14	8	15
5	11	14	15	13	18
6	12	16	16	10	16
7	10	16	17	11	15
8	9	15	average	**9.8**	**15.2**
9	8	14	percentage	**49**	**76**
10	9	15	difference	**5.4**	**27%**

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะชุดที่ 1 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณี อ้างอิงข้อมูลที่เป็นเนื้อหาจากเว็บไซต์ ผลการทดสอบก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ย 9.8 หรือร้อยละ 49 และผลการทดสอบหลังเรียนคะแนนเฉลี่ย 15.2 หรือร้อยละ 76 ดังนั้น ผลการทดสอบหลังเรียนดีขึ้น จากการทดสอบก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ย 5.4 หรือร้อยละ 27 ดังภาพที่ 1

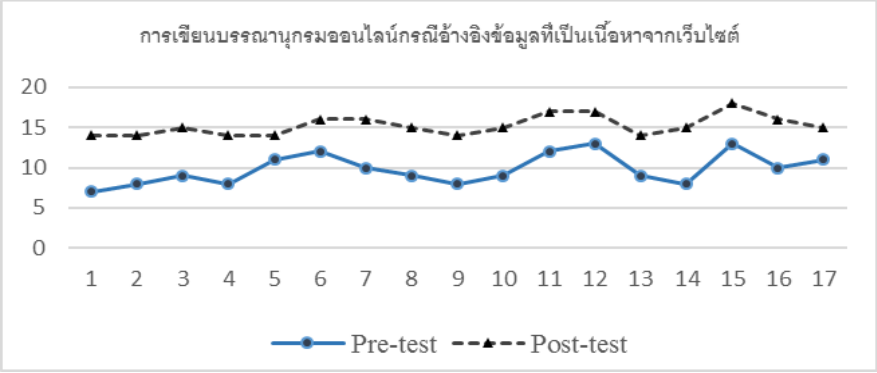

ภาพที่ 1 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงข้อมูลที่เป็นเนื้อหาจากเว็บไซต์

ตารางที่ 2 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือ การทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน

ลำดับ	การทดสอบ ก่อนเรียน	การทดสอบ หลังเรียน	ลำดับ	การทดสอบ ก่อนเรียน	การทดสอบ หลังเรียน
1	11	14	11	13	15
2	10	13	12	12	15
3	9	12	13	10	14
4	10	15	14	12	16
5	12	15	15	13	16
6	13	16	16	12	16
7	13	15	17	13	17
8	11	14	average	11.4	14.6
9	9	12	percentage	57	73
10	11	14	difference	3.2	16%

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะ ชุดที่2 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือ ผลการทดสอบก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ย 11.4 หรือร้อยละ 57 และ ผลการทดสอบหลังเรียน คะแนนเฉลี่ย14.6 หรือร้อยละ 73 ดังนั้น ผลการทดสอบหลังเรียนดีขึ้น จากการทดสอบก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ย 3.2 หรือร้อยละ 16 ดังภาพที่ 2

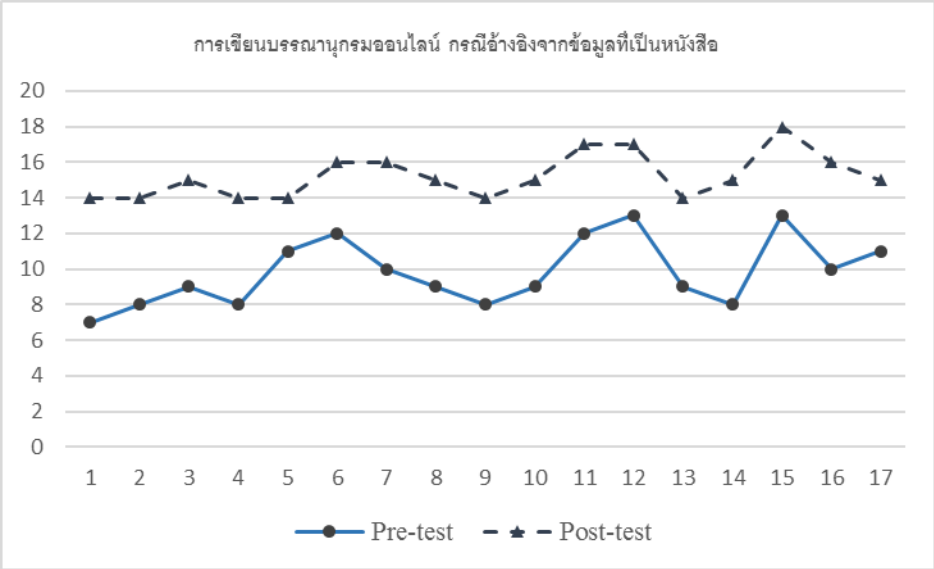

ภาพที่ 2 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือ

ตารางที่ 3 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นวารสาร การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

ลำดับ	การทดสอบ ก่อนเรียน	การทดสอบ หลังเรียน	ลำดับ	การทดสอบ ก่อนเรียน	การทดสอบ หลังเรียน
1	14	16	11	13	17
2	12	16	12	12	17
3	13	15	13	13	19
4	12	17	14	13	15
5	11	17	15	12	16
6	14	16	16	14	18
7	13	17	17	14	17
8	14	15	average	12.6	16.2
9	9	12	percentage	63	81
10	12	16	difference	3.6	18%

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะ ชุดที่3 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงข้อมูลที่เป็นเนื้อหาจากวารสาร ผลการทดสอบก่อนเรียนคะแนนเฉลี่ย12.6 หรือร้อยละ63 และผลการทดสอบหลังเรียนคะแนนเฉลี่ย16.2 หรือร้อยละ 81 ดังนั้น ผลการทดสอบหลังเรียนดีขึ้น จากการทดสอบก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ย 3.6 หรือร้อยละ 18 ดังภาพที่ 3

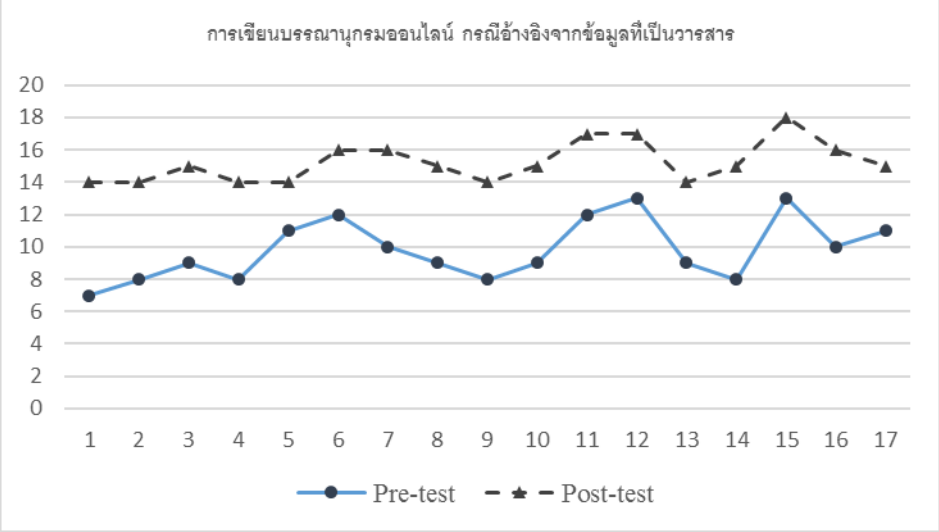

ภาพที่ 3 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นวารสาร

ตารางที่ 4 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือพิมพ์ การทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน

ลำดับ	การทดสอบก่อนเรียน	การทดสอบหลังเรียน	ลำดับ	การทดสอบก่อนเรียน	การทดสอบหลังเรียน
1	9	16	11	11	17
2	11	15	12	13	18
3	12	17	13	8	14
4	14	19	14	9	15
5	10	15	15	8	15
6	11	16	16	11	17
7	10	15	17	9	14
8	11	16	average	10.2	15.8
9	8	16	percentage	51	79
10	9	14	difference	5.6	28%

จากตารางที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่ใช้แบบฝึกทักษะ ชุดที่4 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือพิมพ์ ผลการทดสอบก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ย10.2หรือร้อยละ51 และ ผลการทดสอบหลังเรียน คะแนนเฉลี่ย 15.8 หรือร้อยละ79 ดังนั้น ผลการทดสอบหลังเรียนดีขึ้น จากการทดสอบก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ย 5.6 หรือร้อยละ 28 ดังภาพที่ 4

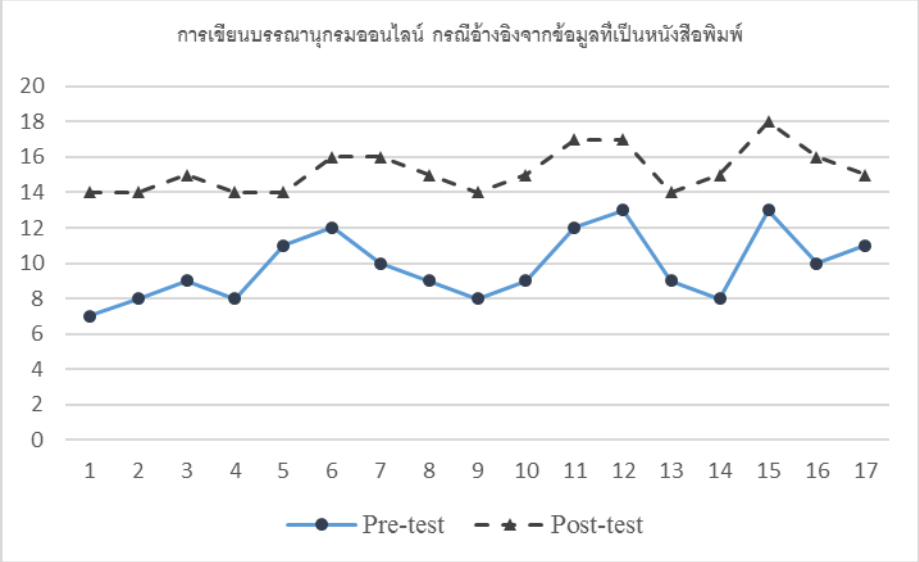

ภาพที่ 4 การเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ กรณีอ้างอิงจากข้อมูลที่เป็นหนังสือพิมพ์

ตารางที่ 5 สรุปภาพรวมการทดสอบก่อน และ หลังเรียน ครบ 4 ชุด

ฝึกทักษะ	แบบ	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	$\bar{x}$	ก่อนเรียน – หลังเรียน
ก่อนเรียน	average	(9.8)	(11.4)	(12.6)	(10.2)	11	scores
	percentage	(49%)	(57%)	(63%)	(51%)	55%	15.45-11.00 = **4.45**
หลังเรียน	average	(15.2)	(14.6)	(16.2)	(15.8)	15.45	percentage
	percentage	(76%)	(73%)	(81%)	(79%)	77.25%	77.25-55.00 = **22.25%**

จากตารางที่ 5 สรุปภาพรวมแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาได้ทำแบบฝึกทักษะการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ ครบทั้ง 4 ชุด ปรากฏว่า นักศึกษามีผลคะแนนการทดสอบก่อนเรียนเฉลี่ย11 คะแนน หรือร้อยละ55 และผลคะแนนการทดสอบหลังเรียนเฉลี่ย 15.45 คะแนนหรือร้อยละ77 เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อน และหลังการใช้แบบฝึกทักษะของนักศึกษา มีความแตกต่างกัน 4.454 คะแนน หรือร้อยละ 22.25 ดังภาพที่ 5

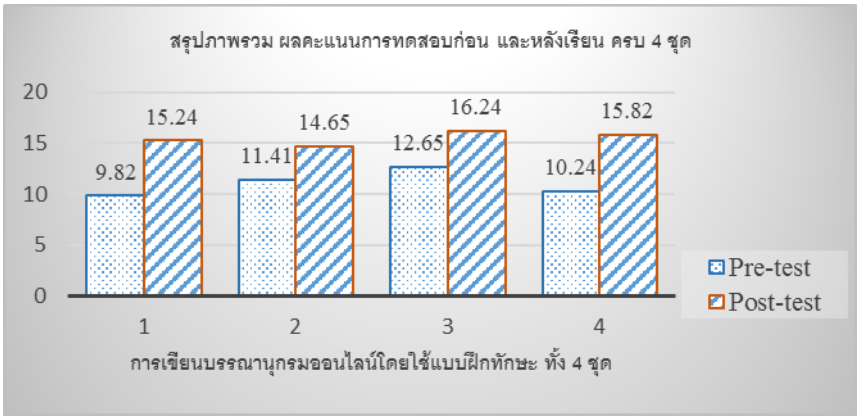

ภาพที่ 5 สรุปภาพรวมแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาได้ทำแบบฝึกทักษะการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ ครบทั้ง 4 ชุด

อภิปรายผล

จากการวิจัย พบว่าการใช้แบบฝึกทักษะที่จัดทำขึ้นในการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ ทั้ง 4 ชุด มีค่าประสิทธิภาพ 60/75 แสดงว่าสามารถนำแบบฝึกทักษะการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ ทั้ง 4 ชุดนี้ไปใช้พัฒนานักศึกษา ให้ความรู้ความสามารถในการศึกษารายวิชา สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า โดยการพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ โดยใช้แบบฝึกทักษะทั้ง 4 ชุด ปรากฏว่า ผลคะแนนของนักศึกษาจำนวน 17 คน การทดสอบก่อนเรียนโดยเฉลี่ย ของชุดฝึกทักษะได้ ร้อยละ 55 โดยในแต่ละชุดฝึกทักษะได้ผลคะแนน ร้อยละ 49 57 63 และ51 ตามลำดับผลการทดสอบหลังเรียนโดยเฉลี่ยของชุดฝึกทักษะได้ ร้อยละ 77 โดยในแต่ละชุดฝึกทักษะได้ผลคะแนน ร้อยละ 76 73 81 79 ตามลำดับ พบว่าผลการทดสอบหลังเรียนดีขึ้นจากการทดสอบก่อนเรียน ร้อยละ 22 เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนการใช้แบบฝึกทักษะของนักศึกษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงทำให้นักศึกษามี

ผลสัมฤทธิ์ หลังการเรียนสูงขึ้น เหมือนกับที่ อัจฉรา (2555) รายงานว่า การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน(Project based Learning : PBL) วิชา การสร้างสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 84.56/82.33 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ เห็นด้วยกับ ปิยะนันท์ (2555) รายงานว่า การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์ ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.04/80.00 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80ที่ตั้งไว้ และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชาคอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพ ด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคจิกซอว์ กับผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและสอดคล้องพร้อมกับ ทิพย์นิภา (2555) รายงานว่า การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมอินเตอร์เน็ตแบบสาธิต เรื่องการสร้างแมโครบนโปรแกรมเอกเซลที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพจากคะแนนการทำแบบทดสอบก่อนเรียนถูกต้องโดยเฉลี่ยร้อยละ36.55 และหลังเรียนถูกต้องโดยเฉลี่ย ร้อยละ 82.66 โดยการคำนวณหา ค่าประสิทธิภาพของบทเรียนจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เข้าอบรม จากสัดส่วนของคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนและแบบทดสอบก่อนเรียน ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีค่าเท่ากับ2.26 ซึ่งสูงกว่า 1.00 ตามเกณฑ์มาตรฐาน จากการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ผู้เข้าอบรมมีความพึงพอใจในบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมบนอินเตอร์เน็ตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นอยู่ในระดับดี เหมือนกับตรึงตา แหลมสมุทรและคณะ (2554)รายงานว่าการสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทยสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มีผลสัมฤทธิ์ในการอ่านออกเสียงภาษาไทยสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป

การวิจัย การพัฒนาการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์โดยใช้แบบฝึกทักษะ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาวิศวกรรมโยธา คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยแบบฝึกทักษะก่อนเรียนและหลังเรียน ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตามแบบฝึกทักษะ ของรายวิชา สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า พบว่านักศึกษา 17 คน มีผลคะแนนจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าผลคะแนนก่อนเรียนร้อยละ 22 ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

1. สามารถนำรูปแบบนี้ไปเป็นแนวทาง และปรับให้เหมาะสมกับวิธีการสอนวิชาอื่นในสาขาวิชาได้

2. พัฒนาแบบฝึกทักษะการเขียนบรรณานุกรมออนไลน์ให้ครอบคลุมทุกประเภทของทรัพยากรสารสนเทศ และนำผลการประเมินมาดำเนินการแก้ไขด้วยการวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง

คำขอบคุณ

ผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครทุกท่าน ที่ให้การสนับสนุนบุคลากรในทุกด้าน เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการผลิตงานวิจัยอย่างมีคุณภาพ จนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

เอกสารอ้างอิง

จิรวรรณ ขวัญนาค และจิรพันธุ์ ศรีสมพันธุ์. 2555. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชา บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนด้วยวิธีปัญหาเป็นหลักร่วมกับสื่อการสอนแบบสาธิต. บทคัดย่อการประชุมวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ.

ตรึงตา แหลมสมุทร และคณะ. 2554. การสร้างสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อฝึกทักษะการอ่านออกเสียงภาษาไทยสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์. น. 295. ใน: การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน 15 – 16 กรกฎาคม 2556. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร.

ทิพย์นิภา เบ้ามงคล 2555. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยฝึกอบรมอินเตอร์เน็ตแบบสาธิต เรื่อง การสร้างแมโครบนโปรแกรมเอกเซล. น. 292 ใน: การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน 15 – 16 กรกฎาคม 2556. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร.

“ปรัชญาการศึกษาไทยตามแนวพระราชดำริ”. ม.ป.ป. สืบค้นเมื่อ 23 มกราคม 2557, จาก https://www.gotoknow.org/posts/502145

ปิยะนันท์ คงไพ่. 2555. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผ่านเว็บ วิชา คอมพิวเตอร์เพื่องานอาชีพด้วยวิธีการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคจิกซอว์. น. 299 ใน: การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน 15 -16 กรกฎาคม 2556. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ม.ป.ป. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 – 2559)” สืบค้นเมื่อ 11 กุมภาพันธ์ 2557, จาก http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/Summaryplan11_thai.pdf

อัจฉรา ธนีเพียร. 2555. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเตอร์เน็ต ด้วยการจัดการเรียนรู้ วิชา การสร้างสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน. น. 306 ใน: การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. การพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อความยั่งยืน 15 – 16 กรกฎาคม 2556. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร บางกอกคอนเวนชันเซ็นเตอร์ กรุงเทพมหานคร.

การพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา

Development of the stamping mold on the ceramic arts.

สราวุฒิ วงษ์เนตร[1*]
Saravut Vongnate[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาขึ้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน 2.ดินสโตนแวร์ 3.ไม้ 4.วัสดุเรซิ่น 5.สารเคมีทดสอบ 6.ตาชั่ง 7.เตาเผา 8.แก๊ส 9.กล้องบันทึกภาพเพื่อใช้บันทึกภาพต่างๆ 10.คอมพิวเตอร์

ผลการวิจัยพบว่า

1. สามารถรู้ขั้นตอนการทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาโดยนำวัสดุทั้ง 4 ชนิด 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน 2. ดินสโตนแวร์ 3.ไม้ 4.วัสดุเรซิ่น เมื่อนำมาทดลองทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา พบว่าวัสดุแต่ละชนิดมีความยากง่ายในขั้นตอนการทำแตกต่างกัน

2. ประสิทธิภาพของเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา เมื่อนำไปทดสอบใช้งานพบว่าวัสดุแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพในการใช้งานต่างกัน

คำสำคัญ : เครื่องมือกดประทับลวดลาย

Abstract

This research is aimed to develop the stamping mold on the ceramic arts.

Tools used in the research 1.Local clay 2.Stoneware clay 3.Wood 4.Resin 5.Chemical test 6.Scales 7.Kiln 8.Gas 9.Camera 10.Computer

The results of research can lets us know about

1. How to make or the way to create stamping mold process by using the

four type of material 1.local clay 2.stone ware clay 3.wood 4. resin. after the test we found that each type of material procedures has its differences in making step.

2. Performance of the stamping mold on the ceramic arts, found that when tested each type material can be effective in different applications.

Keywords: stamping mold

[1] สาขาวิชาเครื่องปั้นดินเผา วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 86 ถนนตรีเพชร แขวงวังบูรพาภิรมย์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

[1] Instructor of Ceramics Department at Poh - Chang Academy of Arts 86 Tripetch Rd. Wangburapapirom Phra Nakhon, Bangkok 10200

* Corresponding author. E-mail: saravut777@hotmail.com

บทนำ

ศิลปะเครื่องปั้นดินเผามีความเป็นมาตั้งแต่ครั้งสมัยโบราณ มีวิวัฒนาการในการสร้างสรรค์ผลงานเจริญรุ่งเรืองเรื่อยมาตามลำดับ ทั้งทางเทคนิค และกรรมวิธีในการสร้างสรรค์ผลงาน แตกต่างกันตามแต่ลักษณะของผลงาน ในการสร้างสรรค์ผลงานเครื่องปั้นดินเผามีทั้งผลงานที่ทำขึ้นเพื่อประโยชน์ใช้สอยและเพื่อแสดงคุณค่าทางความงามเพียงอย่างเดียว ผลงานเครื่องปั้นดินเผามีการนำเทคนิคต่างๆมาใช้ตกแต่งผลงานเพื่อให้เกิดความงามยิ่งขึ้น เช่น เทคนิคการเขียนดินสี เทคนิคการขูดขีดลวดลาย เทคนิคการปั้นติด และ เทคนิคการกดประทับลวดลาย ฯลฯ

เทคนิคกรรมวิธีตกแต่งผลงานแต่ละประเภทมีลักษณะความงามที่แตกต่างมีเอกลักษณ์เฉพาะและเทคนิคการกดประทับลวดลาย เป็นอีกเทคนิควิธีการหนึ่งที่มีมาตั้งแต่ครั้งสมัยโบราณ การกดประทับลวดลาย จะทำขณะที่เนื้อดินมีความอ่อนพอที่จะสามารถกดประทับลวดลายได้ วิธีการนี้เป็นที่นิยมแพร่หลายทั่วทุกพื้นที่ ที่มีการทำเครื่องปั้นดินเผา ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ด้วยเทคนิคการตกแต่งกดประทับลวดลายบนเครื่องเคลือบดินเผามีความงามที่แตกต่างมีเอกลักษณ์เฉพาะแต่เครื่องมือที่ใช้กดประทับลวดลายต่างๆยังมีรูปแบบของวัสดุในการทำแบบพิมพ์กดประทับลวดลายไม่แพร่หลายเท่าที่ควร ดังนั้นจึงต้องการที่จะพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาขึ้น

(*เครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา หมายถึง อุปกรณ์ชนิดหนึ่งที่ใช้ตกแต่งกดประทับลวดลาย จะทำการตกแต่งขณะที่เนื้อดินมีความอ่อนพอที่จะสามารถกดประทับลวดลายได้)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสืบสานวัฒนธรรมและพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้
2. เพื่อที่จะเผยแพร่รูปแบบเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้
3. เพื่อเป็นทางเลือกให้ผู้สร้างสรรค์ผลงานเครื่องเคลือบดินเผานำลักษณะรูปแบบวัสดุเครื่องมือกดประทับลวดลายไปใช้งานได้สะดวกมากขึ้น
4. เพื่อปรับประยุกต์ใช้วัสดุที่มีในปัจจุบันนำมาสร้างเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้
5. เพื่อนำผลการวิจัยไปเป็นข้อมูลอ้างอิงทางวิชาการ และสามารถนำวิธีการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเรื่องในลักษณะเดียวกันได้ต่อไป

วิธีการศึกษา

วิธีการศึกษาผู้วิจัยได้ดำเนินงานซึ่งมีรายละเอียดขั้นตอนต่างๆดังหัวข้อต่อไปนี้

1. เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
   1.1 ข้อมูลด้านเอกสาร ได้แก่
   - ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเครื่องปั้นดินเผา
   - ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเนื้อดินเซรามิก
   - ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับลวดลาย
   - ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบของศิลปะ
   - ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับวัตถุดิบ
2. ออกแบบร่างลวดลาย 2 มิติ และ ทำผลงาน 3 มิติ ตามแบบร่าง 2 มิติ

3. วิเคราะห์ข้อมูลลักษณะผลงานที่ได้ออกแบบ

3.1 คุณค่าการพัฒนา เทคนิคทางเครื่องมือกดประทับลวดลายตกแต่งบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา

4. ทำการศึกษาวัสดุที่นำมาทดลอง และเปรียบเทียบวัสดุ ขั้นตอนที่ใช้ในการสร้างเครื่องมือ

4.1 ดินเหนียวพื้นบ้าน

4.2 ดินสโตนแวร์

4.3 ไม้

4.4 วัสดุเรซิ่น

5. ทำการเผาศึกษาเนื้อดินเพื่อดูคุณสมบัติทางกายภาพที่อุณหภูมิต่างๆ ดังนี้ เผาที่อุณหภูมิ 1,000 องศาเซลเซียส 1 ครั้ง อุณหภูมิ 1,200 องศาเซลเซียส 1ครั้ง

6. ทดลองการขึ้นรูปด้วยวิธีการปั้น และใช้เครื่องมือวัสดุทั้ง 4 ชนิด กดประทับลวดลายตกแต่งบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาแบบละ 1 ชุด และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบการใช้งานเครื่องมือวัสดุทั้ง 4 ชนิด

7. การสรุปผลการศึกษา และการอภิปรายผล คือ ประมวลข้อมูลที่ศึกษาได้ตามขั้นตอนทั้งหมด เพื่อรวบรวมข้อมูล เป็นเอกสารสำหรับนำเสนอ และเผยแพร่

8. สถานที่ใช้ในการวิจัยสาขาวิชา เครื่องปั้นดินเผา วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัย ตุลาคม พ.ศ. 2554 – กันยายน พ.ศ. 2556

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยการพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา ที่มีแนวความคิดต้องการพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาขึ้น ได้ทำการออกแบบและทำการสร้างเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาโดยนำวัสดุ 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน 2.ดินสโตนแวร์ 3.ไม้ 4.วัสดุเรซิ่น ได้ผลการศึกษา ดังนี้

1. ผลการดำเนินการออกแบบพัฒนารูปแบบลวดลายที่มีลักษณะร่วมสมัยสามารถนำไปใช้ ตกแต่งกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้ทุกประเภท จำนวน 4 แบบ

แบบ 2 มิติ ที่ใช้นำไปทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา

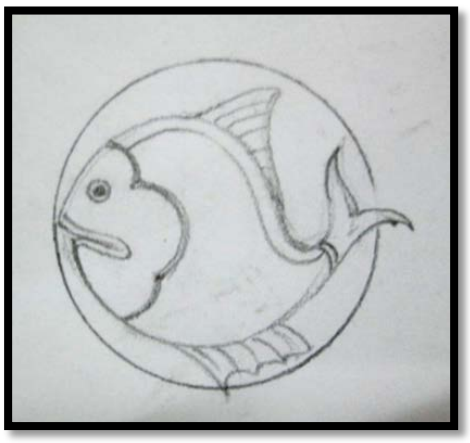

ภาพที่ 1 ลวดลายปลาตะเพียน

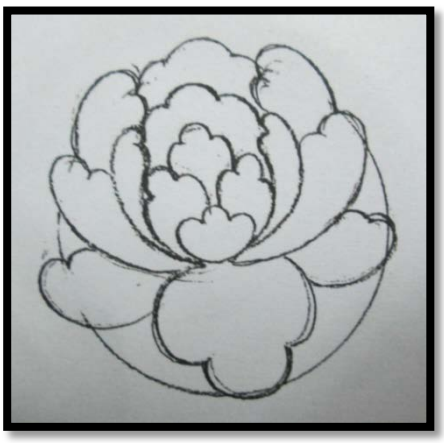

ภาพที่ 2 ลวดลายดอกพุฒตาล

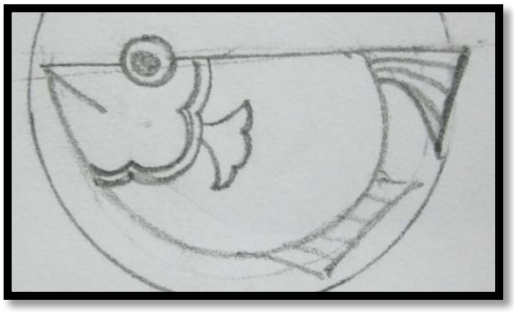

ภาพที่ 3 ลวดลายปลา

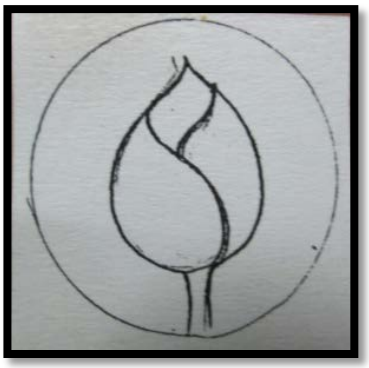

ภาพที่ 4 ลวดลายบัว

2. ผลการดำเนินการทดลองสร้างเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา วัสดุ 4 ชนิด 1. ดินเหนียวพื้นบ้าน 2. ดินสโตนแวร์ 3.ไม้ 4.วัสดุเรซิ่น ได้ผลการศึกษาดังนี้

2.1 วัสดุดินเหนียวพื้นบ้าน มีลักษณะเนื้อดินอ่อนมีทรายปน แกะทำลวดลายได้ง่าย เผาได้อุณหภูมิระหว่าง 700 – 1,150 องศาเซลเซียส มีความแข็งภายหลังการเผาสามารถใช้ทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้

2.2 วัสดุดินสโตนแวร์ มีลักษณะเนื้อดินละเอียด แกะทำลวดลายได้ง่าย เผาได้อุณหภูมิระหว่าง 1,250 – 1,300 องศาเซลเซียส มีความแข็งมาก ภายหลังการเผาสามารถใช้ทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้ดี

2.3 วัสดุไม้ มีหลายประเภท ในการทดลองนี้ผู้ศึกษาใช้วัสดุที่เป็นไม้สักเพื่อทดลองทำเครื่องมือกดประทับลวดลาย ซึ่งเนื้อของวัสดุมีความแข็งพอสมควร แกะลวดลายค่อนข้างยากโดยเฉพาะลวดลายที่มีความละเอียดและมีขนาดเล็ก

2.4 วัสดุเรซิ่น เป็นวัสดุสังเคราะห์ที่หาซื้อได้ง่ายในปัจจุบันเป็นที่นิยมนำไปใช้ในการหล่อชิ้นงานรูปแบบต่างๆ เมื่อนำมาปรับใช้กับการหล่อทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา พบว่าสามารถผลิตเครื่องมือกดประทับลวดลายได้สะดวกรวดเร็ว และนำมาใช้กดประทับลวดลายลงบนผลงานเครื่องเคลือบดินเผาได้ดี

ภาพที่ 5 วัสดุดินเหนียวพื้นบ้าน

ภาพที่ 6 วัสดุดินสโตนแวร์

ภาพที่ 7 วัสดุไม้

ภาพที่ 8 วัสดุเรซิ่น

อภิปรายผล

1. การสร้างสรรค์งานศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา ที่มีแนวความคิดต้องการพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาขึ้น ผลการออกแบบเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา ได้ดำเนินการออกแบบผลงาน และทดลองสร้างเครื่องมือกดประทับ แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนด้วยกัน โดยมีรายละเอียดดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการออกแบบพัฒนารูปแบบลวดลายที่มีลักษณะร่วมสมัยสามารถนำไปใช้ตกแต่งกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้ทุกประเภท

ขั้นตอนที่ 2 ผู้ศึกษาได้ดำเนินการทดลองสร้างเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา โดยใช้วัสดุ 4 ชนิด 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน 2. ดินสโตนแวร์ 3.ไม้ 4.วัสดุเรซิ่น

ขั้นตอนการทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาวัสดุทั้ง 4 ชนิด 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน 2. ดินสโตนแวร์ 3.ไม้ 4.วัสดุเรซิ่น เมื่อนำมาทดลองทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา พบว่าวัสดุแต่ละชนิดมีความยากง่ายในขั้นตอนการทำแตกต่างกัน วัสดุทั้ง 4 ชนิด สามารถนำมาทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้และขั้นตอนการนำเครื่องมือกดประทับลวดลายมาใช้กดประทับลวดลายลงบนชิ้นงานพบว่าเครื่องมือทั้งหมดสามารถใช้งานได้ดี แต่เมื่อเปรียบเทียบวัสดุทั้ง 4 ชนิด พบว่าวัสดุเรซิ่นสามารถหล่อแบบเครื่องมือกดประทับลวดลายได้ง่ายและผลิตซ้ำได้จำนวนมาก โดยรูปแบบไม่ผิดเพี้ยนจากเดิมอีกทั้งยังสะดวกรวดเร็วในการผลิตเครื่องมือกว่าวัสดุประเภทอื่น

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้เครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา เมื่อนำไปทดสอบใช้งานพบว่าวัสดุแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพในการใช้งานต่างกันดังนี้ 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน สามารถกดลวดลายได้คมชัดตามแบบ แต่ขนาดของลวดลายมีขนาดเล็กกว่าแบบเพราะภายหลังเผาเนื้อดินหดตัว 2. ดินสโตนแวร์ สามารถกดลวดลายได้คมชัดตามแบบ แต่ขนาดของลวดลายมีขนาดเล็กกว่าแบบเพราะภายหลังเผาเนื้อดินหดตัว เครื่องมือมีความแข็งแกร่งดีเพราะเผาด้วยอุณหภูมิสูง 3.ไม้ สามารถกดลวดลายได้ตามแบบ แต่ลวดลายเครื่องมือไม่คมชัดเท่าที่ควร 4.วัสดุเรซิ่น สามารถกดลวดลายได้คมชัดตามแบบขนาดไม่ผิดเพี้ยนเครื่องมือมีความแข็งแรงดี

ภาพที่ 9 ลวดลายปลาตะเพียน

ภาพที่ 10 ลวดลายดอกพุฒตาล

ภาพที่ 11 ลวดลายบัว

ภาพที่ 12 ลวดลายปลา

ผลงานสำเร็จภายหลังเผาเคลือบ

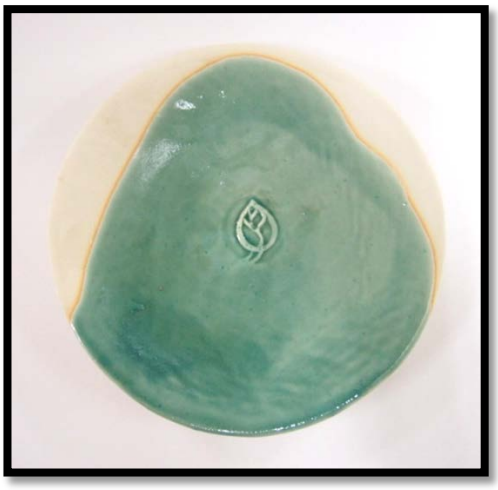

ภาพที่ 13 เครื่องมือวัสดุเรซิ่นลวดลายบัว

ภาพที่14 เครื่องมือวัสดุดินสโตนแวร์ลวดลายพุฒตาล

ภาพที่ 15 เครื่องมือวัสดุไม้ลวดลายปลาตะเพียน

ภาพที่ 16 เครื่องมือวัสดุดินเหนียวพื้นบ้านลวดลายปลา ตะเพียน

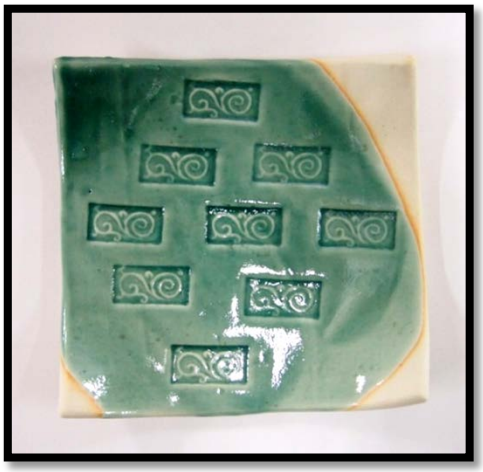

ภาพที่ 17 เครื่องมือวัสดุดินเหนียวพื้นบ้านลวดลายก้านขด

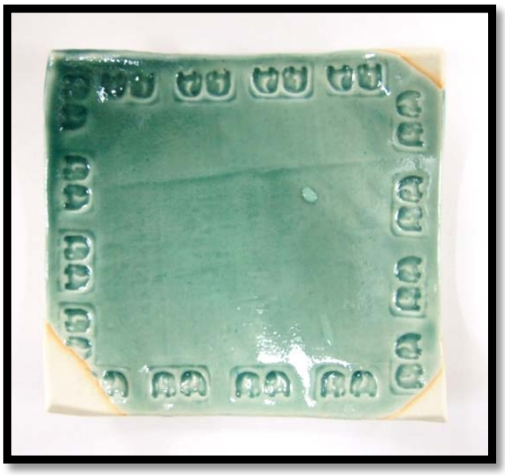

ภาพที่ 18 เครื่องมือวัสดุดินสโตนแวร์ลวดลายช้าง

สรุป

การดำเนินการวิจัยการพัฒนาเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาโดยนำวัสดุทั้ง 4 ชนิด ได้แก่ 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน 2.ดินสโตนแวร์ 3.ไม้ 4.วัสดุเรซิ่น เมื่อนำมาทดลองสร้างเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาแล้ว พบว่าวัสดุแต่ละชนิดมีความยากง่ายในขั้นตอนการทำแตกต่างกัน แต่วัสดุทุกชนิดสามารถใช้ทำเครื่องมือกดประทับลวดลายลงบนชิ้นงานได้เป็นอย่างดี และในการทดลองทำเครื่องมือกดประทับลวดลาย พบว่าวัสดุเรซิ่น สามารถหล่อแบบเครื่องมือกดประทับลวดลายได้ง่ายและผลิตซ้ำได้จำนวนมาก โดยรูปแบบไม่ผิดเพี้ยนจากเดิมอีกทั้งยังสะดวกรวดเร็วในการผลิตเครื่องมือกว่าวัสดุประเภทอื่น ประสิทธิภาพของเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผา เมื่อนำไปทดสอบใช้งานพบว่าวัสดุแต่ละชนิดมีประสิทธิภาพในการใช้งานต่างกันดังนี้ 1.ดินเหนียวพื้นบ้าน สามารถกดลวดลายได้คมชัดตามแบบ แต่ขนาดของลวดลายมีขนาดเล็กกว่าแบบเพราะภายหลังเผาเนื้อดินหดตัว 2. ดินสโตนแวร์ สามารถกดลวดลายได้คมชัดตามแบบ แต่ขนาดของลวดลายมีขนาดเล็กกว่าแบบเพราะภายหลังเผาเนื้อดินหดตัว เครื่องมือมีความแข็งแกร่งดีเพราะเผาด้วยอุณหภูมิสูง 3.ไม้ สามารถกดลวดลายได้ตามแบบ แต่ลวดลายเครื่องมือไม่คมชัดเท่าที่ควร 4.วัสดุเรซิ่น สามารถกด

ลวดลายได้คมชัดตามแบบขนาดไม่ผิดเพี้ยนเครื่องมือมีความแข็งแรงดี วัสดุเรซิ่นสามารถนำมาใช้ทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้ดี ทดแทนวัสดุในแบบเก่าๆจำพวกดินเผา และไม้ที่วัสดุค่อนข้างสร้างเครื่องมือได้ช้ารูปแบบลวดลายไม่คมชัดเท่าที่ควร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การออกแบบลวดลายสามารถเป็นลักษณะอื่นได้
2. สามารถประยุกต์ หรือเลือกใช้วัสดุอื่นๆมาทดลองทำเครื่องมือกดประทับลวดลายบนศิลปะเครื่องเคลือบดินเผาได้

คำขอบคุณ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่สนับสนุนให้ทุนวิจัย

เอกสารอ้างอิง

กฤณฎา พิณศรี ปริวรรต ธรรมาปรีชากร อุษา ง้วนเพียรภาค.2535. เครื่องถ้วยสุโขทัยพัฒนาการของเครื่องถ้วยไทย. กรุงเทพฯ:บริษัท อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊พ จำกัด.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.2532. ศิลปหัตถกรรมไทย.กรุงเทพฯ:พิมพ์ที่บริษัทด่านสุทธาการพิมพ์จำกัด.

เครื่องปั้นดินเผา.2554.กรุงเทพฯ:พิมพ์ที่บริษัทพิมพ์ดี จำกัด.

ชลูด นิ่มเสมอ. 2546. องค์ประกอบของศิลปะ. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชโอเดียนสโตร์.

ทวี พรหมพฤกษ์.2523. เครื่องปั้นดินเผาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

ไพจิตร อิงศิริวัตน์.2537. รวมสูตรเคลือบเซรามิก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

_____. 2541. เนื้อดินเซรามิก. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม.2550. มรดกวัฒนธรรมบ้านเชียง.กรุงเทพฯ:สำนักพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ.

อภัย นาคคง.2543.ศิลปะไทย.เอกสารประกอบการศึกษาวิชาศิลปะประจำชาติ วิทยาเขตเพาะช่าง สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.

การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

The student's perception of development moral ethics Rajamangala University of technology Srivijaya, Trang campus

ผ่องศรี พัฒนมณี[1*]

Pongsri Pattanamanee[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการรับรู้และเปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ตามตัวแปรเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่1 ถึง ชั้นปีที่ 4) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 350 คน ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ แบบสอบถามการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาแบ่งเป็น 2 ส่วน 1) ข้อมูลทั่วไป 2) การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ คำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) t-test และ one- way ANOVA ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก (ด้านวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ด้านความกตัญญู) เพศและชั้นปีที่ต่างกัน มีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาโดยรวมไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความสามัคคีพบว่าเพศชายมีความสามัคคีมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

คำสำคัญ : การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม, คุณธรรมจริยธรรม

Abstract

The purpose of this study was study the perception and compares the perception of the moral ethics development of students in Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang campus by variables of gender and the different grade education (Grade 1 to Grade 4). The population consisted of 350 students. Sample size was 186 students using simple random sampling method. The instrument used was a questionnaire of perceived moral ethics development of students is divided into two parts. 1. General Information. 2. The perceived moral development of students. Data were analyzed using the computer program, the percentage, mean, standard deviation, t-test and one- way ANOVA was analysis. The results showed that the recognition of the moral ethics development of students, overall and sub (discipline, integrity, unity, hospitable outreach, gratitude) the level of awareness at a high level. The students with different gender and grade education, there are a perception in the development of morality was not statistically significantly different at the 0.05 level. Considering retail was the discipline, honesty, generosity and gratitude did not differ statistically significantly at the 0.05 level. The harmony found that males than females are statistically significant at the 0.05 level

Keywords: perceptions in morals ethics development, morals ethics

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 92150

[1] General education department. Faculty of science and fisheries technology. Rajamangala University of technology Srivijaya Trang campus. 92150

* Corresponding author. E-mail: sri9638@hotmail.com

บทนำ

สังคมในปัจจุบันได้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยี ขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรม ทำให้เกิดผลกระทบทางด้านจิตใจและความประพฤติปฏิบัติและคุณธรรมจริยธรรมของคน เห็นได้ว่ามีการพัฒนาที่สวนทางกับความเจริญทางด้านวัตถุซึ่งดูได้จากการเกิดอาชญากรรมและรูปแบบพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้องประกอบกับการใช้ชีวิตที่มีการแข่งขันเพื่อสร้างความมั่นคงทางด้านเศรษฐกิจเพื่อความอยู่รอดในสังคม ทำให้คนให้ความสำคัญทางวัตถุนิยมมากขึ้น ดังคำกล่าวของวิจิตร ศรีสอ้าน (2549, ระบบออนไลน์) ว่าปัจจุบันสังคมไทยอยู่ในขั้นวิกฤต โดยเฉพาะในด้านคุณธรรมจริยธรรมเป็นเรื่องที่รัฐบาลเห็นว่ายังด้อยอยู่ดังนั้นรัฐบาลจึงกำหนดเรื่องคุณธรรมเป็นเรื่องหลักในการให้การศึกษาแก่เยาวชน เพราะหากไม่เร่งทำอะไรให้ดีขึ้นอาจถึงขั้นทำให้สังคมล่มสลายนโยบายการจัดการศึกษานี้ กำหนดไว้ชัดว่าคุณธรรมนำความรู้ แทนความรู้คู่คุณธรรม พร้อมเน้นปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ความสมานฉันท์ สันติวิธี โดยกระบวนการเรียนรู้โดยใช้คุณธรรมเป็นฐานจะต้องเชื่อมโยงกับ 3 สถาบัน คือ ครอบครัว สถานศึกษา และศาสนาปรัชญาการศึกษาในอดีตมักมุ่งเน้นที่จะสร้างคนให้เป็นคนเก่ง นับตั้งแต่การเน้นให้เด็กไทยมีความรู้คู่คุณธรรม มาจนถึงเก่ง ดี มีสุข ซึ่งเสียงส่วนใหญ่ก็ได้มองข้ามจุดบอดที่ว่า ถ้าคนเก่งหรือฉลาดแต่ขาดคุณธรรม จริยธรรม ก็อาจจะเป็นการเปิดโอกาสให้คนเก่งคนฉลาดเหล่านั้น ได้สร้างภาพลักษณ์ภายนอกให้ตนเองดูดีในสังคมมีความสง่างามน่ายกย่องเชื่อถือ แต่กลับแอบแฝงด้วยการตักตวงผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้องได้อย่างเต็มที่และแนบเนียน ซึ่งถือเป็นตัวอันตรายต่อประเทศชาติเป็นอย่างยิ่ง วชิร ภุมมา(2550, ระบบออนไลน์) จากปัญหาของนักศึกษาที่พบในปัจจุบันจะเห็นว่านักศึกษาแต่งกายล่อแหลมเป็นมูลเหตุที่ก่อให้เกิดอาชญากรรมทางเพศ การเพิ่มขึ้นของปัญหายาเสพติด การที่นักศึกษาใช้ชีวิตอยู่ร่วมกันฉันท์สามี-ภรรยา ซึ่งสามารถพบได้ตามหอพักต่างๆ ที่นักศึกษาอยู่ร่วมกันเป็นจำนวนมาก การทะเลาะวิวาทของนักศึกษาทั้งที่เกิดขึ้นภายในสถาบันเดียวกันและต่างสถาบัน ซึ่งการกระทำเหล่านี้ปรากฏให้เห็นได้ในรายงานจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วิทยุและโทรทัศน์และจากสถิติข้อมูลของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเกิดจากขาดการรับรู้และปลูกฝังทางด้านคุณธรรมจริยธรรม เพราะคุณธรรมจริยธรรมมีความสำคัญต่อบุคคลและสังคมเป็นอย่างมาก คุณธรรมจริยธรรมนั้นก่อให้เกิดค่านิยมที่เหมาะสม ตลอดจนความสุข ความพอใจ คุณธรรมสร้างคนดีและความดี ก่อให้เกิดคุณธรรมอื่นๆ และเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพ นับว่าเป็นคุณภาพสำคัญของคนประการหนึ่ง จำเป็นต้องได้รับการปลูกฝังสร้างสมและดำรงรักษาไว้ให้มีอยู่ในตัว (สมพร เทพสิทธา, 2542) เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ จึงได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 เพื่อมุ่งพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข และมีความเป็นไทย มีศักยภาพ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ จึงกำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะอันพึงประสงค์สำคัญประการแรกคือ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยในตนเองปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนาหรือศาสนาที่ตนนับถือ มีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545; กระทรวง ศึกษาธิการ, 2545) ซึ่งการแสดงออกพฤติกรรมทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมของนักศึกษา การเรียนรู้และมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาของประเทศไทยได้แก่ มีวินัย มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์สุจริต เสียสละเป็นแบบอย่างที่ดีเข้าใจผู้อื่นและเข้าใจโลก (คณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2552) สถาบันอุดมศึกษาเป็นสถาบันทางการศึกษาที่เป็นที่คาดหวังของสังคมว่าจะผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพทั้งทางวิชาการและทางด้านคุณธรรมจริยธรรมออกสู่สังคม จึงต้องให้ความสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา เพื่อให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาออกไปมีความเป็นเลิศทั้งทางวิชาการและคุณธรรมจริยธรรม สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ผู้วิจัยได้

ตระหนักและเห็นความสำคัญการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เพื่อนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการวางแผน ส่งเสริมและพัฒนานักศึกษาด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

2. เพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ตามตัวแปรเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4)

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) เกี่ยวกับการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรังที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาวัฒนวิถีแห่งการดำรงชีวิตและวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 350 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง Krejcie และ Morgan ได้จำนวน 186 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง อย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ เพศและชั้นปี (ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4)

ตัวแปรตาม คือ การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู โดยผู้ศึกษาสร้างแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด โดยเกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

มากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	5	คะแนน
มาก	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
ปานกลาง	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
น้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
น้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

วิธีการสร้างเครื่องมือในการวิจัย

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ดำเนินการสร้างแบบสอบถามการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 5 ด้าน คือ ด้านวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู จำนวน 45 ข้อ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

3. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจ ประเมินความเที่ยงตรงของเนื้อหา เพื่อให้ได้เครื่องมือที่มีคุณภาพครอบคลุมเนื้อหา มีความชัดเจน และมีความถูกต้องด้านภาษา แล้วหาค่า IOC (Index of consistency)

4. ปรับปรุงแก้ไขในส่วนที่บกพร่องตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญและตัดแบบสอบถามข้อที่มีผลการวิเคราะห์ค่า IOC ที่ต่ำกว่า 0.50 ออก โดยใช้สูตรของ โรวิเนลลี และแฮมเบิลตัน

5. นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try - Out) กับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรที่ทำการวิจัย แต่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มประชากร จำนวน 30 คน

6. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อัลฟา (Alfa Coefficient) ของ Cronbach ได้ผลการวิเคราะห์ มีค่าความเชื่อมั่น 0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ช่วยผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถามการรับรู้ของนักศึกษาในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมไปให้นักศึกษากลุ่มตัวอย่างที่ทำการวิจัย จำนวน 186 คน ได้ประเมินตนเองและเก็บมาส่งให้ผู้ศึกษาเพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นข้อมูลของการวิจัย ได้จำนวน 186 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้วิธีการหาค่าร้อยละ (Percentage)

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ใช้วิธีหาค่าเฉลี่ย (Mean) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) กำหนดเกณฑ์ในการแปลความหมายดังนี้

4.50-5.00 หมายถึง มากที่สุด

3.50-4.49 หมายถึง มาก

2.50-3.49 หมายถึง ปานกลาง

1.50-2.49 หมายถึง น้อย

1.00-1.49 หมายถึง น้อยที่สุด

3. เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา จำแนกตามเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4) ในกรณีมี 2 กลุ่มใช้ T-test และกรณีมากกว่า 2 กลุ่มใช้ one- way ANOVA

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเพื่อศึกษาการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ใน 5 ด้าน คือ ด้านวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู และเพื่อเปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ตามตัวแปรเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่1 ถึง ชั้นปีที่ 4) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนรายวิชาวัฒนวิถีแห่งการดำรงชีวิต และรายวิชาชีวิตและเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง จำนวน 186 คน

รายละเอียดของผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้นำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ตามตัวแปรเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่1 ถึง ชั้นปีที่ 4)

ตอนที่ 1 การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตาราง 1 นักศึกษาจำแนกตามเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่1 ถึง ชั้นปีที่ 4)

สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	20	10.75
1.2 หญิง	166	89.25
รวม	186	100
2. ชั้นปี		
2.1 ชั้นปีที่ 1	62	33.33
2.2 ชั้นปีที่ 2	28	15.05
2.3 ชั้นปีที่ 3	37	19.89
2.4 ชั้นปีที่ 4	59	31.72
รวม	186	100.00

จากตาราง 1 พบว่า นักศึกษาที่ตอบแบบสอบถาม เพศชาย จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.75 เพศหญิง จำนวน 166 คน คิดเป็นร้อยละ 89.25 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 นักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 15.05 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 19.89 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4

จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 31.72 (เนื่องจากเพศหญิงมีความนิยมในการเรียนสาขาวิชาการโรงแรมและการท่องเที่ยว สาขาวิชาการบัญชีและสาขาวิชาภาษาต่างประเทศมากกว่าเพศชาย)

ตาราง 2 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา	ระดับการรับรู้		
	$\overline{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านการมีวินัย	3.88	0.68	มาก
2. ด้านความซื่อสัตย์	3.74	0.58	มาก
3. ด้านความสามัคคี	3.70	0.53	มาก
4. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	4.01	0.58	มาก
5. ด้านความกตัญญู	3.74	0.51	มาก
รวม	3.81	0.57	มาก

จากตาราง 2 พบว่า ระดับการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.81) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีคะแนนเฉลี่ยการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 3.88, 3.74, 3.70, 4.01 และ 3.74 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ตามตัวแปรเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่ 1 ถึงชั้นปีที่ 4)

ตาราง 3 เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาจำแนกตามเพศ

การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา	เพศ				t
	ชาย		หญิง		
	$\overline{X}$	S.D.	$\overline{X}$	S.D.	
1. ด้านการมีวินัย	3.84	0.46	3.89	0.44	-0.514
2. ด้านความซื่อสัตย์	3.89	0.51	3.74	0.59	1.242
3. ด้านความสามัคคี	4.02	0.51	3.67	0.53	2.682*
4. ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่	3.98	0.62	3.84	0.49	0.591
5. ด้านความกตัญญู	3.93	0.54	3.72	0.51	1.760
รวม	3.93	0.52	3.77	0.51	1.508

จากตาราง 3 เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ที่มีเพศต่างกันพบว่า มีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านความสามัคคี พบว่าเพศชายมีความสามัคคีมากกว่าเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง จำแนกตามชั้นปี (ชั้นปีที่1 ถึง ชั้นปีที่ 4) โดยใช้การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยด้วยวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) ตามตาราง 4

ตาราง 4 การวิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาจำแนกตามชั้นปี (ชั้นปีที่1 ถึง ชั้นปีที่ 4)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
ของนักศึกษาด้านการมีวินัย					
ระหว่างกลุ่ม	0.16	3	0.055	1.66	0.20
ภายในกลุ่ม	0.79	24	0.33		
รวม	0.96	27			
การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
ของนักศึกษาด้านความซื่อสัตย์					
ระหว่างกลุ่ม	0.72	3	0.24	0.44	0.72
ภายในกลุ่ม	17.18	32	0.53		
รวม	17.91	35			
การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
ของนักศึกษาด้านความสามัคคี					
ระหว่างกลุ่ม	0.56	3	0.18	0.74	0.53
ภายในกลุ่ม	8.09	32	0.25		
รวม	8.65	35			
การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
ของนักศึกษาด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่					
ระหว่างกลุ่ม	0.19	3	0.06	0.30	0.82
ภายในกลุ่ม	5.24	24	0.21		
รวม	5.44	27			
การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรม					
ของนักศึกษาด้านความกตัญญู					
ระหว่างกลุ่ม	0.46	3	0.15	0.22	0.88
ภายในกลุ่ม	22.39	32	0.69		
รวม	22.85	35			

จากตาราง 4 พบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ต่างกันมีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ในด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผล

1. การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความกตัญญู มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่านักศึกษามีการรับรู้และเข้าใจในเรื่องการมีวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และความกตัญญู ซึ่งสอดคล้องกับญารัตน์ ภาคะและคณะ (2550) ที่ศึกษาระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีคุณธรรมจริยธรรมอยู่ในเกณฑ์ดีมากที่สุด คุณธรรมจริยธรรมด้านเมตตากรุณามีคุณธรรมจริยธรรมค่อนข้างสูง ด้านความรับผิดชอบรองลงมารวมทั้งด้านความซื่อสัตย์ การยอมรับความจริง การประหยัด ความมีน้ำใจและการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตนอยู่ในระดับค่อนข้างสูง และสอดคล้องกับพระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนฺทโชโต)(2555) ที่ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ข้อมูลเกี่ยวกับการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความมีน้ำใจ ด้านความประหยัด ด้านความขยัน ด้านความมีวินัย และด้านความซื่อสัตย์ อุไรวรรณ ใจคำปัน (2554)ที่ศึกษาการใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง พบว่าชุดกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ พฤติกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปางในภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยการพัฒนาความเป็นพลเมืองดีเป็นรายด้านพบว่า คุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อตนเองอยู่มีค่าเฉลี่ยในระดับดี คุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีและคุณธรรมจริยธรรมที่มีต่อสังคมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดี ณฐมน ปัญญาวัชระ (2550) ที่ศึกษาคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ พบว่า คุณลักษณะด้านจริยธรรมด้านความมีวินัย ด้านความรับผิดชอบ ด้านความสุจริตเที่ยงธรรม และด้านความอดทนอดกลั้นของนักศึกษามหาวิทยาลัยกรุงเทพ อยู่ใน ระดับสูงทุกด้าน สอดคล้องกับบุญเรือน เติมสารทรัพย์ (2552) ที่ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า 1) นักศึกษามีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในภาพรวม 6 ด้าน อยู่ใน ระดับมาก ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความมีระเบียบวินัย ด้านความสามัคคี ด้านความขยันหมั่นเพียร และด้านความยุติธรรม 2) นักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรม เชิงจริยธรรมในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ตามตัวแปรเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4) มีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาที่มีเพศต่างกันและชั้นปีที่ศึกษาต่างกัน มีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู

ไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความสามัคคีพบว่าเพศชายมีความสามัคคีมากกว่าเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับพระบุญทัน จารุวณฺโณ (กณาลักษณ์) (2554) ที่ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดน้อยอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผลการเปรียบเทียบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์เทศบาลตำบลนิคมลำโดมน้อย อำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครองต่างกันมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมความมีวินัยของนักเรียน โดยรวมทั้ง 4 ด้าน ไม่แตกต่างกัน แต่ด้านอายุแตกต่างกัน จึงทำการวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนที่สำคัญได้แก่ นักเรียน ควรสุภาพเรียบร้อยไม่นำอาหารมารับประทานขณะครูสอน เวลาผู้ใหญ่เดินผ่านโน้มตัวลงทำความเคารพ มีความเอ็นดูสัตว์ไม่ทำร้ายสัตว์ ไม่เสพสิ่งเสพติดของมึนเมาและสอดคล้องกับพระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนฺทโชโต)(2555) ที่ได้ศึกษาการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ หอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี พบว่า ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำแนกตามเพศและระดับชั้นเรียน โดยภาพรวม พบว่า ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านก็พบว่าไม่แตกต่างกัน

สรุป

1. การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง ในด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และด้านความกตัญญูของนักศึกษาทั้งหมดที่ทำการศึกษา จำนวน 186 คน พบว่า มีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. เปรียบเทียบการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง ตามตัวแปรเพศและชั้นปี (ชั้นปีที่ 1 ถึง ชั้นปีที่ 4) การรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาตามตัวแปรเพศ เพศที่ต่างกันมีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญูไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านความสามัคคีพบว่าเพศชายมีความสามัคคีมากกว่าเพศหญิง และชั้นปีที่ต่างกัน มีการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษา ในด้านการมีวินัย ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความสามัคคี ด้านความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่และด้านความกตัญญู ไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. อาจารย์ผู้สอนควรมีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาทุกครั้งที่เข้าสอน

2. มหาวิทยาลัยควรเน้นให้อาจารย์ผู้สอนเอาใจใส่ให้นักศึกษาปฏิบัติตามกฎระเบียบของมหาวิทยาลัยอย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาการรับรู้ในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษาทั้งหลักสูตรเทียบโอนและหลักสูตรปกติ 4 ปี และตามสาขาวิชา

คำขอบคุณ

งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับความร่วมมือนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรังเป็นอย่างดี และวิทยาลัยการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ได้ให้ทุนในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552. แนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๒. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://graduateschool.bu.ac.th/tqf/images/pdf/tqf_th.pdf (9 มีนาคม 2558)

ณฐมน ปัญญาวัชระ. 2550. การศึกษาคุณลักษณะด้านจริยธรรมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยกรุงเทพ. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ญารัตน์ ภาคะและคณะ. 2550. ระดับคุณธรรมจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม. วิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.

บุญเรือน เติมสารทรัพย์. 2552. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

พระครูประโชติจันทวิมล (นาม จนฺทโชโต). 2555. การส่งเสริมคุณธรรมและจริยธรรมนักเรียนโรงเรียนนวมินทราชินูทิศหอวัง นนทบุรี อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พระบุญทัน จารุวณฺโณ (กณาลักษณ์). 2553. การศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมกับความมีวินัยของนักเรียนมัธยมศึกษาโรงเรียนสิรินธรวิทยานุสรณ์ เทศบาลตำบลนิคมลำโดน้อยอำเภอสิรินธร จังหวัดอุบลราชธานี. ปริญญาพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

วชิร ภุมมา. 2550. คุณธรรมนำความรู้ ขับเคลื่อนการศึกษาแก้วิกฤติชาติ. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://learners.in.th/blog/wpumma30/19095 (3 มีนาคม 2556).

วิจิตร ศรีสอ้าน. 2549. วิจิตรยึดเศรษฐกิจพอเพียงดัน ศธ.แก้วิกฤตชาติ ชู “คุณธรรมนำความรู้”.ผู้จัดการออนไลน์. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http ://www.manager.co.th/QoI/ViewNews.aspx?NewsID=9490000126807 (3 มีนาคม 2556).

ศึกษาธิการ,กระทรวง. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่ม(ฉบับที่ 2)พ.ศ. 2545. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, กรุงเทพฯ.

สมพร เทพสิทธา. 2542. คุณธรรมและจริยธรรม. สมชายการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. แผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2559). พิมพ์ครั้งที่ 2. พริกหวานกราฟฟิก, กรุงเทพฯ.

อุไรวรรณ ใจคำปัน. 2554. การใช้ชุดกิจกรรมด้านคุณธรรมจริยธรรมเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ฮาว จังหวัดลำปาง. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการสอนสังคมศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัย : กรณีศึกษานักศึกษาคณะบริหารธุกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Student –Centered Teaching Technique Development to Enhance the Learning Achievement of Research Methodology Subject: Case Study: Business Administration Students, Rajamangala University of Technology PhraNakhon

อรจิรา ธรรมไชยางกูร[1*]
Onjira Tumchaiyangkul[1*]

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของผู้สอนด้วยการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษา คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร สาขาวิชาการจัดการ ชั้นปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 33 คน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) รูปแบบการศึกษา เป็นการศึกษากึ่งการทดลอง(Quasi-experimental Research) เครื่องมือที่ใช้ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 1 ฉบับ และแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) สถิติการทดสอบค่า t-test for dependent ผลการวิจัยพบว่า จากการที่ผู้สอนได้ทำการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีคะแนนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีระดับความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X}$=3.90)

คำสำคัญ : การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

Abstract

The objectives of this study were to enhance the learning achievement and to investigate the students' satisfaction toward student-centered technique. The participants were 33 second year – students, Management major of Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon who enrolled in Research Methodology during the second semester of the academic year 2013. The sample was recruited using purposive sampling. The study was quasi-experimental. The instruments consisted of pre and posttest, and a questionnaire. The statistics used to analyze the data were mean, standard deviation, and t-test. The result of the study revealed that after implementing the student-centered technique, the students' posttest scores were significantly higher than the pre-test scores at 0.05. The satisfaction level toward the student-centered technique was high ($\bar{X}$=3.90).

Keywords: Student –Centered Teaching Technique

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[1] Division of General Education , Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon , Bangkok 10300,Thailand

* Corresponding author. E-mail: onjira.t@rmutp.ac.th

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางที่ต้องเน้นให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ วิพากษ์ วิจารณ์ แก้ปัญหาเป็น มีความตระหนักมีจิตสำนึก และสามารถนำความรู้ไปปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งเป็นกฎหมายการศึกษาฉบับแรกของประเทศไทย ในหมวด 4 แนวการจัดการศึกษาที่เน้นว่าการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ ใช้กระบวนการเรียนรู้หาความรู้ มีการบูรณาการใช้แหล่งการเรียนรู้หลากหลาย เป็นการวัดประเมินตามสภาพจริง (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์.2544)

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ได้สอดคล้องกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางที่กำหนดในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คือมีการจัดรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เหมาะสมและยืดหยุ่น มีการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่คำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะตัวของนักศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่สำคัญมากต่อความสนใจใฝ่รู้และต่อศักยภาพในการแสวงหาความรู้ของนักศึกษา มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ ได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างตื่นตัวและได้ใช้กระบวนการเรียนรู้แบบต่างๆ อันจะนำผู้เรียนไปสู่การเรียนรู้ที่แท้จริง

ปัจจุบันปัญหาที่ผู้วิจัยเจอเป็นประจำในการจัดการเรียนการสอนรายวิชาระเบียบวิธีวิจัย โดยส่วนใหญ่นักศึกษาจะมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชา มองว่าวิชาระเบียบวิธีวิจัยเป็นวิชาที่ยาก น่าเบื่อ ซับซ้อน ส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นผู้สอนในรายวิชาระเบียบวิธีวิจัย จึงได้ตระหนักถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและพยายามทบทวนและศึกษา คิดหาวิธีการจัดการเรียนการสอนเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สร้างแรงจูงใจกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากที่จะเรียน ผู้เรียนรู้จักใฝ่แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ยึดหลักความรับผิดชอบและหน้าที่ของตนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยจึงเลือกวิธีการสอนแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริงเพื่อเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหา และเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัย

จากข้อความข้างต้นผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษา การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัย เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนารวมทั้งเป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับอาจารย์ผู้สอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมสำหรับวิชาระเบียบวิธีวิจัยต่อไป

วัตถุประสงค์ในการทำวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วิธีการศึกษา

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรสำหรับการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 94 คน จาก 3 ห้อง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ สาขาวิชาการบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 33 คน จำนวน 1 ห้องเรียน ซึ่งได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

รูปแบบการวิจัย

รูปแบบการศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษากึ่งการทดลอง(Quasi- experimental Research โดยมีรูปแบบดังนี้ กลุ่มทดลองกลุ่มเดียววัดผลก่อนและหลังการทดลอง (The single group Pretest-Posttest Design)

$O_1 \times O_2$

รูปแบบ

เมื่อ X คือ การจัดการเรียนการสอนโดยใช้นวัตกรรมที่สร้างขึ้น

O_1 คือ ผลการทดสอบก่อนเรียน

O_2 คือ ผลการทดสอบหลังเรียน

ผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนเป็นเครื่องมือใช้วัดเพื่อศึกษาเปรียบเทียบวิเคราะห์ถึงผลการเปลี่ยนแปลง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัยโดยลักษณะข้อสอบเป็นแบบอัตนัยจำนวน 3 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนเป็นสำคัญ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ได้จากการปรับจากงานวิจัยของบุญสม เลิศพิเชฐ (2551)

วิธีดำเนินการทดลอง

1. อธิบายถึงการเรียนรู้โดยวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และวิธีการประเมินผลการเรียนรู้

2. ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) กับนักศึกษาเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ดำเนินการวิจัยโดยทำการสอนนักศึกษา จำนวน 16 คาบ โดยวิธีการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบวิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริง โดยให้ผู้เรียนไปทำการสำรวจสภาพที่อยู่อาศัยแถบบ้านเพื่อดูว่ามีปัญหาอย่างไร และมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร โดยให้นำเสนอในรูปแบบการทำวิจัย

4. เมื่อสอนครบแล้ว ทำการทดสอบหลังการทดลอง (Post-test) ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเก็บข้อมูลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อวิธีการจัดการเรียนการสอน

5. ตรวจสอบแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัยและแบบสอบถามความพึงพอใจ นำผลมาทำการวิเคราะห์โดยใช้วิธีทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลหลังจากสิ้นสุดการปฏิบัติการวิจัย โดยนำข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัยของนักศึกษาระหว่างก่อนการทดลองและหลังการทดลองโดยใช้ t-test for Dependent Sample

2. ระดับพึงพอใจของนักศึกษาต่อการการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้วิจัยสร้างแบบวัดเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับที่ โดยใช้เกณฑ์การแปลผล 5 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	หมายถึง พึงพอใจน้อยที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	หมายถึง พึงพอใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	หมายถึง พึงพอใจปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	หมายถึง พึงพอใจมาก
คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	หมายถึง พึงพอใจมากที่สุด

สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการทดลอง

การทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่างคะแนนก่อนการเรียนและหลังการเรียนภายในกลุ่มโดยการทดลองค่าที (t-test) แบบ Dependent โดยใช้สูตรดังนี้ (พิสณุ ฟองศรี.2551 : 174)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{(n-1)}}}$$

เมื่อ

t	คือ	การทดลองความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน
D	คือ	ความแตกต่างระหว่างคะแนนก่อนและหลัง
$\sum D$	คือ	ผลรวมของผลต่างของคะแนนหลังการเรียนกับก่อนการเรียน
$\sum D^2$	คือ	ผลรวมของผลต่างยกกำลังสองของคะแนนหลังการเรียนกับก่อน การเรียน

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้สอนได้ทำการศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง โดยเลือกใช้วิธีการสอนแบบการเรียนรู้ตามสภาพจริง ทั้งนี้ผู้สอนขอนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบทดสอบและแบบสอบถามความคิดเห็นได้ดังนี้

1. ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียน
2. ระดับความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเปรียบเทียบคะแนนผลการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัยก่อนและหลังที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริง ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติ ค่าที (t-test) แบบ Dependent

ตารางที่1 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียน

ผลการเรียนวิชาระเบียบวิธีวิจัย	ก่อนเรียน		หลังเรียน		t	Sig.
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	11.909	4.91	39.318	9.48	1.898	.05*

* นัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตารางที่ 1 ผลการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบก่อนการเรียนและหลังการเรียนโดยวิธีการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริง พบว่ามีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนในระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ตอนที่ 2 ผลการสำรวจระดับความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริง n = 33

วิธีการ/กิจกรรม		ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
		5	4	3	2	1			
1	ผู้เรียน เรียนรู้จากสิ่งใกล้ตัว	23.08	26.92	34.62	.00	.00	3.27	1.61	ปานกลาง
2	ผู้เรียนมีส่วนร่วมกันทำงานกับเพื่อนร่วมงาน	30.77	23.08	38.46	.00	.00	3.62	1.36	มาก
3	มีการวัดและประเมินผลงานจากงานที่ผู้เรียนเรียนรู้และปฏิบัติด้วยตนเอง	19.23	30.77	42.31	.00	.00	3.46	1.27	มาก
4	ผู้เรียนได้เรียนตามเนื้อหาสาระที่เกิดประโยชน์ต่อตนเองมากที่สุด	34.62	30.77	11.54	7.69	.00	3.46	1.75	มาก
5	ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	38.46	34.62	11.54	7.69	.00	3.81	1.44	มาก
6	ผู้สอนกำหนดประเด็นปัญหาจากเนื้อหาที่ศึกษา	26.92	42.31	23.08	.00	.00	3.73	1.31	มาก
7	ผู้เรียนฝึกทักษะการเรียนรู้ตามสภาพจริงโดยใช้การเรียนเป็นกลุ่ม	26.92	19.23	38.46	7.69	.00	3.42	1.39	มาก
8	ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง	42.31	19.23	23.08	7.69	.00	3.73	1.48	มาก
9	ผู้เรียนเรียนรู้ตามความพร้อมและ	34.62	19.23	19.23	11.54	.00	3.31	1.76	ปานกลาง

วิธีการ/กิจกรรม		ระดับความพึงพอใจ					$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
		5	4	3	2	1			
	ตามความสามารถของตน								
10	ผู้เรียนบันทึกผลที่ได้จากการปฏิบัติ	38.46	15.38	11.54	26.92	.00	3.42	1.60	มาก
11	ผู้เรียนปฏิบัติจริงด้วยการคิดวิเคราะห์จริงจากการเรียนรู้	38.46	11.54	15.38	26.92	.00	3.38	1.60	ปานกลาง
12	ผู้เรียนสร้างความรู้โดยใช้กระบวนการคิดของตนเอง	38.46	19.23	23.08	11.54	.00	3.62	1.50	มาก
13	ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่น	30.77	34.62	11.54	7.69	.00	3.42	1.72	มาก
14	ผู้เรียนเป็นผู้สรุปความรู้ด้วยตนเอง	38.46	7.69	19.23	19.23	.00	3.19	1.81	ปานกลาง
15	ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเองแล้วเชื่อมโยงกับความเป็นจริง	26.92	15.38	30.77	7.69	.00	3.04	1.78	ปานกลาง
16	ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงประสบการณ์จริง	38.46	.00	34.62	19.23	.00	3.35	1.55	ปานกลาง
	รวม						**3.90**	**1.37**	**มาก**

จากตารางที่ 2 การศึกษาความพึงพอใจต่อ การเรียนรู้ด้วยวิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากโดยมีคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นเท่ากับ 3.90 ซึ่งเมื่อพิจารณาในรายละเอียดแต่ละประเด็นย่อย พบว่าประเด็นที่มีคะแนนสูงสุด ได้แก่ ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์จริง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 อยู่ในระดับมาก ประเด็นที่ได้รับคะแนนรองลงมา ได้แก่ ผู้สอนกำหนดประเด็นปัญหาจากเนื้อหาที่ศึกษา และผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน เท่ากับ 3.73 อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ประเด็นที่มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่าประเด็นอื่นๆ คือผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง แล้วเชื่อมโยงกับความเป็นจริง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 อยู่ในระดับปานกลาง

อภิปรายผล

1. นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสูงกว่าก่อนเรียนเนื่องจากวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นแตกต่างจากวิธีการสอนแบบปกติโดยสิ้นเชิง คือ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้นผู้เรียนเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้เรียนรู้โดยผู้สอนพยายามจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้สร้างความรู้ ได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล สื่อ และสิ่งแวดล้อมต่างๆ โดยใช้กระบวนการต่างๆ เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ อีกทั้งมีการแนะแนวทางที่จะทำให้ผู้เรียนทำงานให้สำเร็จ ในขณะที่ผู้เรียนลงมือปฏิบัติ ผู้สอนต้องสังเกตการณ์เพื่อนำข้อมูลนั้นมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป ประกอบกับวิชานี้

เป็นวิชาที่มีเนื้อหาของการปฏิบัติ เมื่อผ่านกิจกรรม การเรียนรู้แล้วผู้สอนให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติซ้ำอีกครั้งเพื่อให้เกิดความชำนาญ ประกอบกับผู้สอนต้องเพิ่มเวลาในการให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจรวมทั้งให้กำลังใจ แต่อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนก็ตาม ผลดังกล่าวยังไม่เป็นที่น่าพอใจของผู้สอนเท่าใดนัก คือพบว่ายังมีนักศึกษาบางคนแม้ว่าจะมีคะแนนทดสอบหลังเรียนเพิ่มขึ้นแต่ก็ยังไม่ผ่านเกณฑ์ ดังนั้นทำให้ผู้สอนต้องไปพิจารณาค้นหาสาเหตุในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไปว่าการที่จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นนั้นต้องอาศัยปัจจัยที่สำคัญอะไรบ้าง ผู้สอนก็ต้องหาแนวทางในการดำเนินการมาทำการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนต่อไปเพื่อให้เกิดคุณภาพในตัวของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

2. ความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาในภาพรวมพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทนา คงอุดม (2553) แต่อย่างไรก็ตามยังมีบางประเด็นที่ผู้สอนต้องกลับไปพิจารณาต่อประเด็นต่างๆที่นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นว่าผู้สอนยังมีระดับปฏิบัติการในเรื่องต่อไปนี้ยังน้อยอยู่ได้แก่ ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกการเรียนรู้ที่ใกล้เคียงประสบการณ์จริง ผู้เรียนรับผิดชอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผู้เรียนบันทึกผลที่ได้จากการปฏิบัติจริง ผู้เรียนค้นพบความรู้ด้วยตนเอง แล้วเชื่อมโยงกับความเป็นจริง ซึ่งประเด็นดังกล่าวนั้นเป็นแนวทางที่ผู้สอนต้องนำไปปรับปรุงและออกแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นการสร้างสถานการณ์จำลองเพื่อฝึกให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่ใกล้เคียงประสบการณ์จริง

สรุป

การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า ค่าเฉลี่ยคะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ

2. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อวิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญด้วยวิธีการเรียนรู้ตามสภาพจริงของนักศึกษาพบว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{x}$ =3.90)

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. การจัดการเรียนรู้ต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อีกทั้งผู้สอนต้องสร้างบรรยากาศของการเอื้ออาทรและเป็นมิตร คอยกระตุ้นและให้การเสริมแรง ตลอดจนให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิด เพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดพฤติกรรมกล้าแสดงออก

2. ผู้สอนต้องฝึกให้นักศึกษาเรียนรู้ที่ใกล้เคียงประสบการณ์จริงโดยการออกแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นที่ใกล้เคียงประสบการณ์จริง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการนำเอารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยใช้รูปแบบอื่นๆ เพราะจะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างคงทน และสามารถนำเอาความรู้ไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไปได้

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้รับได้รับการสนับสนุนจากคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และขอขอบคุณนักศึกษาทุกท่านที่ตอบแบบสอบถาม จนทำให้งานวิจัยสำเร็จลงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

จันทนา อุดม. 2553. การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจในวิธีการสอนวิชาการบัญชีเพื่อการจัดการของนักศึกษาสาขาวิชาการบริหารธุรกิจ คณะวิทยาการจัดการ. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

บุญสม เลิศพิเชฐ. 2552. ยุทธศาสตร์การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: กรณีศึกษาของโรงเรียนบดินทรเดชา (สิงห์ สิงหเสนี) 2 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544. การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ: แนวคิดวิธีและเทคนิคการสอน 2. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพัฒนาคุณภาพวิชาการ.

พิสณุ ฟองศรี. 2551.วิจัยชั้นเรียน:หลักการและเทคนิคปฏิบัติ.พิมพ์ครั้งที่5.กรุงเทพฯ: พรอพเพอร์ตี้พริ้นท์ .

การพัฒนารูปแบบการเรียนด้วยการท่องคำศัพท์ภาษาอาเซียนพื้นฐาน ในรายวิชาอาเซียนศึกษา

The Development of Educational Model in Learning Basic Vocabulary by Heart in ASEAN Studies Subject

ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์[1*]
NarongPhophueksanand[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อพัฒนาการจดจำคำศัพท์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการสนทนาคำศัพท์และทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอาเซียน 2. เพื่อเป็นการฝึกนักศึกษาให้มีความรับผิดชอบในการท่องศัพท์ และ 3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียนจากการใช้ชุดการสอนเอกสารคำสอนในรายวิชาอาเซียนศึกษา (01-003-112) ตามหลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต พุทธศักราช 2554 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ระดับปริญญาตรี กลุ่ม 1-2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย เอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาในเอกสารคำสอนประกอบด้วย คำอธิบายรายวิชา ใบเนื้อหารายวิชา แผ่นใส อุปกรณ์การสอนเรื่อง ภาษาอาเซียนพื้นฐาน ชุดการสอน สื่อการเรียนการสอนเหล่านี้นำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง หลังจากจบการเรียนการสอนในแต่ละหัวข้อ ให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัดในหัวข้อนั้น ๆ ทันที และเมื่อเรียนจบบทเรียนดังกล่าวแล้ว ให้นักศึกษาทำแบบทดสอบ หลังจากนั้นจึงนำคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบมาคำนวณ หาประสิทธิภาพของชุดการสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$), และค่าสถิติ t–test

ผลการวิจัยพบว่า เอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา เรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพเท่ากับ 82.20/88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอน ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ภาษาอาเซียน อาเซียนศึกษา

Abstract

This research is which an expire mental one possesses the following objectives : 1 for the development of vocabulary memory to the first - year students by using the activity of conversation about vocabularies and doing exercises related to the vocabularies in ASEAN languages, 2. for training students to have a responsibility in learning vocabularies by heart and 3. for a comparison of learning achievements of the students before and after learning form employing a set of teaching documents Documents teachings ASEAN Studies Course ASEAN Studies(01-003-112) according to the curriculum of the Bachelor of Arts in Buddhist Era 2554, Rajamangala University of Technology PhraNakhon.

The sampling group used is to the students in English for International Communication, in the B.A. Degree, Group 1-2, Semester 1, Academic year 2013, sum of 30 students.

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

* Corresponding author. E-mail: narong.p@rmutp.ac.th

The equipments used for research are comprised of teaching documents of each subject of ASEAN study, in the documents of teaching there are the explanation of each subject about its contents, transparencies, equipments of teaching ASEAN's basic languages, a teaching set. These teaching communication can be used for the sampling group after the end of learning and teaching in each point the students should be to do its exercises at once. When they have finished the lesson, the students are requested to take the test. After that their exercise and test marks will be calculate to search the efficiency of teaching set and analyze the data in using the percent statistics on an average ($\bar{X}$) and t-test.

The result of research is found that each subject's teaching documents of ASEAN study on "ASEAN's Basic languages" is produced by the researcher as efficiency equal to 82.20/88.00 which is higher than the criterion 80/80 as specified, and achieved in learning through the teaching set which makes the students' average marks of test after learning higher than the average marks of test before learning with an important meaning of statistics on the level. 01.

Keywords: Vocabularies, ASEAN Studies

บทนำ

ASEAN นับว่าเป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทยมากที่สุด ประเทศสมาชิกอาเซียนหลายประเทศเพื่อนบ้านมีความเชื่อมโยง ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมกับไทยมาเป็นระยะเวลานาน รัฐบาลไทยได้ให้ความสำคัญกับอาเซียนในฐานะมิตรประเทศที่มีความใกล้ชิดกับประเทศไทย ทั้งในด้านสภาพภูมิศาสตร์ ตลอดจนการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ

เมื่ออาเซียนกลายเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน หรือ AEC (Asean Economic Community) ในปี พ.ศ. 2558 จะส่งผลให้อาเซียนเป็นตลาด และฐานการผลิตเดียวที่แข็งแกร่ง และมีศักยภาพที่จะดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาในภูมิภาครวมทั้งไทยได้มากยิ่งขึ้น เนื่องจาก AEC จะช่วยสร้างความมั่นใจให้กับนักลงทุนต่างชาติว่า AEC จะทำให้อาเซียนกลายเป็นภูมิภาคที่มีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจที่เข้มแข็งไม่มีอุปสรรคทางการค้าและการลงทุนระหว่างกัน การเป็น AEC จะช่วยเพิ่มอำนาจต่อรองของอาเซียนในเวทีการค้าโลก และ ส่งเสริมบทบาทของไทยในเวทีระหว่างประเทศให้โดดเด่นมากขึ้น

จากข้อมูลตัวเลขจำนวนผู้พูดภาษาต่างๆทั่วโลกของ Ethnologue 16th edition ในปี 2009 แสดงให้เห็นว่าภาษาที่มีผู้พูดมากที่สุดในโลกนั้น 3 ลำดับแรกคือภาษาจีนกลางประมาณ 1,213 ล้านคน ภาษาสเปนประมาณ 329 ล้านคน และภาษาอังกฤษประมาณ 328 ล้านคน ขณะที่ข้อมูลตัวเลขจาก UNESCO ระบุว่าภาษาที่มีการพูดกันมากที่สุดในโลกเรียงตามลำดับคือภาษาจีนกลางภาษาอังกฤษและภาษาสเปนนอกจากนี้ภาษาที่ได้กำหนดให้ใช้ในสหประชาชาติมีด้วยกัน 6 ภาษาสำคัญคือจีนกลางอังกฤษสเปนอาหรับรัสเซียและฝรั่งเศส

จะเห็นได้ว่าความสอดคล้องกันของข้อมูลตัวเลขดังกล่าวข้างต้นชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของทั้งภาษาจีนกลางและภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาที่ทั่วโลกใช้ในการสื่อสารระหว่างกันในโลกปัจจุบันอีกทั้งกฎบัตรอาเซียนข้อ 34 ก็ได้บัญญัติว่า "The working language of ASEAN shall be English" ที่กำหนดให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาในการทำงานของอาเซียนนั่นหมายถึงภาษาอังกฤษจะเป็นภาษาที่ใช้ในระหว่างการประชุมการโต้ตอบทางจดหมายการจัดทำรายงานการประชุมผลการพิจารณาและมติที่ประชุมตลอดจนการจัดทำคำแถลงการณ์และปฏิสัมพันธ์ต่างๆของอาเซียน

เมื่อประเทศอาเซียนเข้าสู่ AEC ไม่ว่าคนของแต่ละประเทศจะใช้ภาษาอะไรเป็นภาษาราชการและภาษาประจำชาติอยู่ในขณะนี้เมื่อต้องติดต่อสื่อสารกับคนอื่นที่ต่างภาษาต่างวัฒนธรรมนั้นทุกคนจำเป็นต้องใช้

ภาษาอังกฤษเป็นภาษาหลักทุกคนต้องเรียนรู้และใช้ภาษาอังกฤษให้ได้ทั้งสิ้นโดยเฉพาะเจ้าหน้าที่รัฐข้าราชการและพนักงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในแต่ละประเทศสมาชิกอาเซียนจะต้องมีความสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้และใช้ได้ดีด้วย

ภาษาเพื่อนบ้านอาเซียนนับเป็นภาษาหนึ่งที่มีความสำคัญมากในปัจจุบันนี้เรื่องของคำศัพท์คำกล่าวทักทายและคำสนทนาพื้นฐานก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาสามารถเรียนได้ดีและเข้าใจในภาษาเพื่อนบ้านอาเซียนเช่นกัน ซึ่งจากการสังเกตนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ปรากฏว่านักศึกษาจะจำคำศัพท์ได้น้อยมากบางคนจะจำไม่ได้เลยแม้ว่าจะเคยได้ยินมาบ้างแล้วก็ตาม ทำให้นักศึกษาไม่สนใจในรายวิชานี้ ซึ่งเรื่องของคำศัพท์ถือเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ภาษาอาเซียน ซึ่งเป็นหน่วยการเรียนประเทศสมาชิกอาเซียน เรื่องภาษาอาเซียนพื้นฐานในวิชาอาเซียนศึกษา ซึ่งนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ยังมีปัญหาในเรื่องของคำศัพท์อยู่มากสาเหตุหนึ่งเป็นเพราะนักศึกษาเพิ่งเข้ามาเรียนปีแรก และไม่มีพื้นฐานการเรียนวิชาดังกล่าวจึงขาดความเอาใจในเรื่องการท่องคำศัพท์

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้พยายามศึกษารูปแบบการเรียนด้วยการท่องคำศัพท์และส่งเสริมที่จะช่วยให้นักศึกษาได้จดจำคำศัพท์และนำไปใช้ในการเรียนการสอนในวิชาอื่นๆได้มากขึ้น จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเรียนด้วยการท่องคำศัพท์ ภาษาอาเซียนพื้นฐานในรายวิชาอาเซียนศึกษา

ซึ่งผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาระดับปริญญาตรีในการเข้าสู่ความเป็นพลเมืองอาเซียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ประกอบการ และสร้างความรู้ให้สามารถปรับตัวรับมือกับการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ ให้พร้อมต่อการแข่งขันในสถานการณ์ที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคต เป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจในการเตรียมเข้าสู่การเป็นสมาชิกอาเซียน และเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาคุณลักษณะด้านวิชาชีพ ตลอดจนช่วยกระตุ้นการเตรียมความพร้อมของนักศึกษาระดับอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการโดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.เพื่อพัฒนาการจดจำคำศัพท์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการสนทนาคำศัพท์และทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอาเซียน

2. เพื่อเป็นการฝึกนักศึกษาให้มีความรับผิดชอบในการท่องศัพท์

3.เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน

วิธีการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนด้วยการท่องคำศัพท์ภาษาอาเซียนพื้นฐานในรายวิชาอาเซียนศึกษา เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Approach) โดยมีขั้นตอนและกระบวนการศึกษาที่สำคัญดังต่อไปนี้

แบบแผนการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Research) แบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest Posttest Design) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของเอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา เรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” หลักสูตรศิลปศาสตรบัณฑิต(ศศ.บ.) สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล พุทธศักราช 2556 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษา โดยมีการดำเนินการวิจัยครั้งนี้

ประชากร/กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากรของการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ลงทะเบียนเรียน วิชา อาเซียนศึกษา (ASEAN Studies) 01-003-112 ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 67 คน

กลุ่มตัวอย่างคือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ชั้นปีที่ 1 กลุ่ม 1-2 คณะศิลปสาสตร์ ที่ลงทะเบียนเรียน อาเซียนศึกษา (ASEAN Studies) 01-003-112 ในภาคเรียนที่ 1ปีการศึกษา 2556 จำนวน 30 คน ที่เลือกสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงหรือจุดมุ่งหมาย (Purposive Sampling)โดยผู้วิจัยใช้วิจารณญาณ (Judqement) พิจารณาตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ (Pre test)
2. แบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอาเซียน
3. แบบทดสอบวัดความรู้ด้านคำศัพท์ (Post test)

4.เอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา (ASEAN Studies) 01-003-112 เรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ภาษาลาว และภาษากัมพูชา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมา ซึ่งประกอบด้วย

1. คำแนะนำในการใช้เอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาและแผนการสอน
2. รายการวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
3. ใบเนื้อหาวิชา แสดงเนื้อหาสื่อต่างๆ พร้อมภาพประกอบ
4. แบบฝึกหัด เป็นเครื่องมือสำหรับวัดความก้าวหน้าทางการเรียนของนักศึกษาระหว่างการเรียน
5. ใบเฉลยแบบฝึกหัด
6. สื่อที่ใช้ในการสอนคือ power point และอุปกรณ์การทดลองเรื่อง“ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ได้แก่ภาษาลาว และภาษากัมพูชา
7. CD, VDO, การออกเสียงภาษาประเทศสมาชิกอาเซียน
8. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักศึกษา ซึ่งเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก

สมมติฐานของการวิจัย

1 ชุดการสอนที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 80/80

2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการใช้ชุดการสอนที่สร้างขึ้น ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ชุดการสอนมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

1.1 วิเคราะห์วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

1.2 ใบเนื้อหา หลังจากผ่านกระบวนการวิเคราะห์หัวข้อเรื่อง วิเคราะห์เนื้อหาสำคัญประเมินคุณค่าของหัวข้อเรื่อง วิเคราะห์รายละเอียดหัวข้อเรื่องและความรู้ ซึ่งจะได้วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เพื่อนำข้อมูลที่ได้มากำหนดในเนื้อหารายวิชาอาเซียนศึกษา

1.3 สื่อการเรียนการสอน การสร้างสื่อการเรียนการสอน ต้องอาศัยวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม และใบเนื้อหาวิชาเป็นหลัก เพื่อวิเคราะห์ความเหมาะสมและทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนมากที่สุด

2. ส่วนประกอบของชุดการสอนมีดังนี้

2.1 Power point ประกอบการเรียนการสอนทุกหน่วยการเรียน

2.2 อุปกรณ์การสอน แบบทดลองใช้ในการฝึกปฏิบัติการพูด เรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” เพื่อจูงใจให้นักศึกษาแต่ละคนตั้งใจและเข้าใจในเนื้อหารายวิชา และสำนวนภาษาของประเทศสมาชิกอาเซียนมากขึ้น

2.3 แบบฝึกหัด สำหรับวัดความก้าวหน้าทางการเรียน โดยผู้วิจัยได้สร้างแบบฝึกเขียนตอบ และตัอย่างจำนวน 1 แบบฝึกหัด คิดเป็น 10 คะแนน

2.4 เอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาที่ผู้วิจัยจัดทำขึ้นประกอบด้วยส่วนต่างๆ ดังนี้

1) แผนการสอน เป็นแผนซึ่งแสดงวัตถุประสงค์ เนื้อหาที่ใช้สอน วิธีการสอน สื่อการเรียนการสอน และการวัดผลประเมินผล ในแต่ละหน่วย

2) แบบฝึกหัด สำหรับวัดความก้าวหน้าทางการเรียนของนักศึกษาในระหว่างการเรียน

3) แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน พร้อมใบเฉลย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองแบบกลุ่มเดียวสอบก่อนและหลัง (One Group Pretest Posttest Design) โดยมีแบบแผนการวิจัย ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540 :60)

T1 X T2

T1 แทนการสอบก่อนการทดลอง (Pretest)

T2 แทนการสอบหลังการทดลอง (Posttest)

X แทนการจัดกระทำหรือทดลอง (Treatment)

โดยมีรายละเอียดการดำเนินการทดลองดังนี้

1. แบบทดสอบพื้นฐานความรู้ (Pretest)
2. สอนกลุ่มตัวอย่างด้วยชุดการสอนที่สร้างขึ้น ใช้เวลาสอน 60 นาทีต่อสัปดาห์
3. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) หลังจากนักศึกษาผ่านการเรียนการสอนแล้วทำการทดสอบผลการเรียนอีกครั้งหนึ่ง ด้วยแบบทดสอบฉบับเดียวกับแบบทดสอบก่อนเรียน
4. นำผลที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด และทำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หารูปแบบการเรียนด้วยการท่องคำศัพท์ของเอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนด้วยการท่องคำศัพท์ภาษาอาเซียนพื้นฐาน ในรายวิชาอาเซียนศึกษา ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ต่างๆ ดังนี้

1. ทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของคะแนน ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

2. วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของเอกสารคำสอน เรื่องภาษาอาเซียนพื้นฐาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ โดยใช้สูตรทางสถิติดังต่อไปนี้

1. การหาคะแนนเฉลี่ย (รัตนา ศิริพานิช.2537:39)

$$\bar{x} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\sum x$ คือ คะแนนเฉลี่ย

$\bar{x}$ คือ ผลรวมของคะแนนทั้งหมด และ N คือ จำนวนข้อมูล

2. สถิติ t-test สำหรับทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ย ของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน (รัตนา ศิริพานิช, 2537:86)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}, \quad df = n - 1$$

เมื่อ D คือ ความแตกต่างระหว่างคะแนนแต่ละคู่

n คือ จำนวนคู่

สูตรคำนวณ หาประสิทธิภาพของชุดการสอน (เสาวนีย์ สิขบัณฑิต,2528:294-295)

$$E_1 = \left| \frac{\sum X / N}{A} \right| \times 100 \quad : \quad E_2 = \left| \frac{\sum F / N}{B} \right| \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการที่วัดได้ในชุดการสอน คิดเป็นร้อยละ จากการทำแบบฝึกหัด

E_2 คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนไปในตัวนักศึกษาหลังจากเรียนด้วยชุดการสอนแล้ว) คิดเป็นร้อยละ จากการทดสอบหลังเรียน

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของนักศึกษาจากการทำแบบฝึกหัดได้

$\sum F$ คือ คะแนนรวมของนักศึกษาจากการทำแบบทดสอบหลังเรียน

N คือ จำนวนนักศึกษา

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัด

B คือ คะแนนเต็มของแบบทดสอบหลังเรียน

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการจดจำคำศัพท์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการสนทนาคำศัพท์และทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอาเซียนเพื่อเป็นการฝึกนักศึกษาให้มีความรับผิดชอบในการท่องศัพท์ และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อน และหลังเรียนจากการใช้ชุดการสอน เอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษาดังกล่าว โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ ในลักษณะตารางประกอบคำบรรยาย ดังนี้

1. การวิเคราะห์ผลการทำแบบฝึกหัด
2. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอน
3. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. การวิเคราะห์ผลการทำแบบฝึกหัด

ในระหว่างการเรียนการสอนด้วยชุดการสอน ได้จัดให้นักศึกษาทำแบบฝึกหัด ผลคะแนนแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการวิเคราะห์ผลคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด

รายการ	N	คะแนนเต็ม	$\sum x$	$\bar{x}$	ร้อยละ
แบบฝึกหัดเรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน”	30	15	370	12.33	82.20

จากตาราง 2 พบว่าผลคะแนนจากการทำแบบฝึกหัด มีคะแนนเกินกว่าร้อยละ 80 คือ ได้คะแนนร้อยละ 82.20

2. การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอน

จากการทำเอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา เรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ปรากฏผลดังแสดงในตารางที่ 3

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์หาประสิทธิ์ภาพของชุดการสอน

รายการ	N	คะแนนเต็ม	$\sum x$	$\bar{x}$	ร้อยละ
คะแนนการทำแบบฝึกหัด (E1)	30	15	370	12.33	82.20
คะแนนการทำแบบทดสอบ (E2)	30	15	396	13.2088.00	

จากตารางที่ 3 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการทดลอง จำนวน 30 คน ทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง เฉลี่ยร้อยละ 82.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ร้อยละ 80 ตัวแรกที่ตั้งไว้ และทำข้อสอบ ข้อสอบในแบบทดสอบได้ถูกต้อง เฉลี่ยร้อยละ 88.00 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80 ตัวหลังที่ตั้งไว้แสดงว่า เอกสารคำสอนรายวิชาวิชาอาเซียนศึกษา

เรื่อง“ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพอยู่ในเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย ข้อที่ 1

3. การวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอนเรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” เพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัยข้อที่ 2 โดยนำค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนไปทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test dependent ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงผลการวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

คะแนน	$\bar{x}$	t
ก่อนเรียน	8.46	-
หลังเรียน	13.20	13.706

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดสมมติฐานได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอน ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียนซึ่งจากการทดลองใช้ชุดการสอน พบว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.46 ส่วนคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.20 เมื่อหาค่าเฉลี่ยของคะแนน ไปทดสอบความแตกต่างโดยใช้ t-test dependent พบว่า ค่า t จากการคำนวณ = 13.706 ส่วนค่า t จากตารางที่ df = 30-1 = 29 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01/one-tailed t = 2.462 ดังนั้นค่า t จากการคำนวณสูงกว่าค่า t จากตาราง สรุปได้ว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียน (Post-test) สูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) จริง เชื่อถือได้ 99% สรุปได้ว่า ผู้เรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง “ โมเมนตัมเชิงเส้น ” แล้ว มีความรู้สูงขึ้นจริง เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2

อภิปรายผล

จากผลที่ผู้วิจัยได้นำชุดการสอนไปทดลองใช้ พบประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนที่ออกมาได้ผลลัพธ์ที่สูงกว่าประสิทธิภาพที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะว่าในการจัดสร้างชุดการสอนนั้นมีการจัดทำอย่างมีระบบและขั้นตอนสำหรับค่าประสิทธิภาพตัวแรก เป็นคะแนนที่ได้จากการทำแบบฝึกหัด ซึ่งมีค่าประสิทธิภาพ 82.20% (สูงกว่าค่าประสิทธิภาพ 80 ที่ตั้งไว้) ทั้งนี้เพราะว่าในการเรียนการสอนด้วยชุดการสอน มีส่วนกระตุ้นให้นักศึกษามีความตั้งใจและสนใจ กล่าวคือ ในการจัดทำสื่อที่ใช้สอนประเภทสื่อ power point ในภาพจะมีรายละเอียด แสดงลำดับขั้นตอนชัดเจนและเน้นจุดสำคัญในเนื้อหาที่ต้องการสื่อความหมาย ส่วนสื่ออุปกรณ์การทดลองเรื่อง “ ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ทำให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจหลักการหาโมเมนตัมที่เปลี่ยนไป และการหาผลรวมโมเมนตัมมากขึ้น ประสิทธิภาพตัวหลังที่ได้จากคะแนนทดสอบหลังการเรียนมีประสิทธิภาพ 88.00% (สูงกว่าประสิทธิภาพ 80 ที่ตั้งไว้) ซึ่งจะเห็นว่าสูงกว่าเกณฑ์เล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับค่าประสิทธิภาพตัวแรกที่ได้ ทั้งนี้เพราะว่าการสอนหลังเรียนเป็นการสอนเนื้อหาทั้งหมด ซึ่งมีปริมาณค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับแบบฝึกหัด ระยะเวลาที่นักศึกษาได้เรียนรู้เนื้อหาในครั้งที่ผ่านมา มีผลต่อการลืม การจำ ซึ่งมีผลต่อประสบการณ์การเรียนรู้ ตลอดจนการ

เตรียมตัวของนักศึกษาเพื่อสอบ จึงมีผลต่อคะแนนที่ได้ ทำให้มีคะแนนสูงต่ำ กระจายกันไป แต่ภาพโดยรวมของค่าเฉลี่ยก็ยังสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยชุดการสอน ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นผลเนื่องมาจากการออกแบบชุดการสอนที่ได้มีการนำเอาหลักการและทฤษฎีที่สำคัญ ในการสร้างชุดการสอนมาใช้ (เสาวนีย์ สิขบัณฑิต, 2528 : 292-293) ซึ่งได้แก่ การนำสื่อประสมมาใช้ การเปิดโอกาสให้นักศึกษามีกิจกรรมร่วมในการเรียนการสอนมากขึ้น มีการตรวจสอบผลการเรียนของตนเอง มีการเสริมแรง ตลอดจนมีการนำเอาวิธีการวิเคราะห์ระบบมาใช้ในการวัดเนื้อหาวิชา สอดคล้องกับวัยของนักศึกษา

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้าง และหาประสิทธิภาพชุดการสอน วิชาอาเซียนศึกษา เรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ตามหลักสูตรปริญญาตรีศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล (ศศ.บ.) พุทธศักราช 2556 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อพัฒนาการจดจำคำศัพท์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 โดยใช้กิจกรรมการสนทนาคำศัพท์และทำแบบฝึกหัดเกี่ยวกับคำศัพท์ภาษาอาเซียน

2. เพื่อเป็นการฝึกนักศึกษาให้มีความรับผิดชอบในการท่องศัพท์

3.เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนก่อนและหลังเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ชุดการสอนที่สร้างขึ้นสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์กำหนด 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาจากการใช้ชุดการสอนที่สร้างขึ้น ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของการทดสอบก่อนเรียน

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ลงทะเบียนเรียน วิชาอาเซียนศึกษา (01-003-112) ในภาคเรียนที่ 1/2556 จำนวน 30 คน โดยเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

สรุปผลการวิจัย

จากการที่ได้นำชุดการสอนเรื่อง“ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ภาษาลาว และภาษากัมพูชาที่สร้างขึ้นไปใช้ทดลองกับนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 30 คน ผลการวิจัยซึ่งได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า

1. ชุดการสอนเรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.20 / 88.00

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอน ทำให้คะแนนเฉลี่ยของการทดสอบหลังเรียนมีค่าสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย ของการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ดังนั้น สรุปได้ว่า ชุดการสอนวิชาอาเซียนศึกษา เรื่อง “ภาษาอาเซียนพื้นฐาน” ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในสมมติฐาน

คำขอบคุณ

รายงานการวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาช่วยเหลืออย่างดีจากหลายฝ่ายที่ให้ความสนับสนุนช่วยเหลือในด้านต่างๆดังนี้

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่งคือมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่สนับสนุนทุนวิจัยครั้งนี้และขอขอบคุณ ศ.ดร.จิรโชค (บรรพต) วีรสย ที่มีความเมตตานุเคราะห์กรุณารับเป็นที่ปรึกษาโครงการวิจัยครั้งนี้ รศ.ดร.ไพฑูรย์ โกศล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่สนับสนุนข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการวิจัยและคณาจารย์ที่ปรึกษาเครื่องมือวิจัย ประกอบด้วยรศ.สุรพล สุวรรณ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและ รศ.ดร.นิเทศ ติณนกุล คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผศ.จุฑามาศ พีรวัชระ ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ได้ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนแล้วเสร็จได้เสียสละเวลาได้ตรวจสอบแก้ไขปรับปรุงเครื่องมือให้ถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คณบดีคณะศิลปศาสตร์ ผู้บริหาร และคณาจารย์กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ เพื่อจัดทำรายงานวิจัยฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีและขอขอบคุณนักศึกษาสาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์ ที่ได้ให้ความร่วมมือในการศึกษา ทดสอบ กิจกรรมการเรียนการสอน และทดลองใช้ชุดการเรียนการสอน “เอกสารคำสอนรายวิชาอาเซียนศึกษา” ปีการศึกษา 2556 มา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

เกษม เจนวิไลศิลป์.(2540) “ การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่องระบบบังคับเลี้ยวกำลังตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2536 สาขาวิชาช่างยนต์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต ภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกลบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

ชัยยงค์ พรหมวงค์.(2533) สื่อการสอน. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ชัยยงค์ พรหมวงค์.(2550) “การบริหารองค์กรเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการบริหารศูนย์สื่อการศึกษาเล่ม 1 หน่วยที่ 2 นนทบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

นิพนธ์ ศุขปรีดี (2547) “ชุดฝึกอบรม” ในเอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการฝึกอบรมหน่วยที่ 11 หน้า 147-197 นนทบุรีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชสาขาศึกษาศาสตร์

ประหยัด จิระวรพงศ์ . (2529) หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษากรุงเทพมหานคร : ศิลปาบรรณาคาร

ฝ่ายวิชาการเอ็กซเปอร์เน็ท. (2556) ภาษาอาเซียน เล่มเดียวเอาอยู่. กรุงเทพฯ: บิสคิต,

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้อง และพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. (2546) กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547. (2548). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2530) การสร้างและพัฒนาแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์.กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.

รุ่ง แก้วแดง. (2545). การบริหารเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง

รัตนา ศิริพานิช. 2537. สถิติและการวิจัยการศึกษา.กรุงเทพฯ: คณะศิลปศาสตร์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วาสนา ชาวหา (2525). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสยามการพิมพ์.

วีรศักดิ์ มโนสอน.(2540)“การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนวิชาวิศวกรรม1 เรื่องระบบของแรงสมดุลของแรง, และโครงสร้างและแรงกระจายตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงกรมอาชีวศึกษาพุทธศักราช 2536” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาบัณฑิตภาควิชาครุศาสตร์เครื่องกลบัณฑิตวิทยาลัยสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

วรันธร ทองบ่อ.(มปป.) ภาษาอเซียน.(มปท.) หจก.ซี แอนด์ เอ็น.

เสาวนีย์ สิกขาบัณฑิต. เทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ที่สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, 2538

สุวัฒน์ มุทธเมธา.(2533) การเรียนการสอนปัจจุบันศึกษา.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พีระพัฒนา.

ไสว ฟักขาว.(2544) หลักการสอนสาหรับคู่มืออาชีพ.กรุงเทพฯ : สานักพิมพ์เอมพันธ์.

สุวิทย์ มูลคาและ อรทัย มูลคา. (2545) 60 วิธีจัดการเรียนรู้.กรุงเทพฯ. สานักงานภาษาพิมพ์.

อุญชลี แจ่มแจ้ง และสุกัญญาอารีวรรณ์. (2532). หลักการสอนและการเตรียมประสบการณ์ภาคปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : เฉลิมชัยการพิมพ์.

อุทัย บุญประเสริฐ. (2544). หลักการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุดมลักษณ์ กุลพิจิตร. (2541) การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนด้วยศูนย์การเรียนคอมพิวเตอร์สำหรับเด็กอนุบาล กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิชาต ณพิกุล.(2546) “การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอนวิชาวิทยาศาสตร์7เรื่องเวกเตอร์ ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพุทธศักราช 2546” วิจัยในชั้นเรียน วิทยาลัยเทคนิคเชียงราย.

Austin, Garham E; & Reynolds, John D. (1990) “Managing for improved school effectveness: An international survey.”School Organization.

Bardo, J. W.; & Hartman, J. J. (1982).Urban Society: A Systematic Introduction. New York: F. E. Peacock.

Best, J.W. (1978).Research in Education. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice-Hall, Inc.

C R Kothari Gaurav Garg.Research Methodology Methods and Techniques.(2014) New Delhi India. New Age International (P) Ltd.,Publishers.

Draft, R.L. (2001).The Leadership Experience. 2nd ed., New York: Harcourt College Publishers.

Edmonds, Ronald R. (1979) “Effective Schools for the Urban Poor.” Educational Leadership.

Glickman, Carl D. (1987) “Good and lor effective school: what do we want.”Kappan 68:

Good, Carter V. (1973). Dictionary of Education. 3rd ed., New York : McGraw-Hill.

Keeves, P. J. (1988). Educational Research Methodologyand Measurement: An International Handbook. Oxford : Pergamum Press.

Kohlberg, L. (1979). Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach, Moral Development and Behavior.ed. by Lickona, New York :Holt, Rinehart, and Winston.

Lunenburg. Fred, and Allan, C.Ornstein. (1996) Educational Administration: Concepts and Practices. 2nd ed., Oxford: Wadsworth Publishing Company.

Mehrens, W.A. & Lehmann, I.J. (1991).Measurement and Evaluation in Education and Psychology. 4th ed. Orlando, Fl.: Holt, Rinehart and Winston, Inc.Olsen, Johannes. “The Effect of Learning Packages on the Continuous Progress Education

PilotProgram in Kannawa Country West Vingini School.” Dissertation Abstracts Internathal.(February 1975) : 4992-A

Webster, N. (1983). Webster New Twenties Century Dictionary Unabridged. 2nded.,New York: Prentice-Hall.

ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Factors of the Affection on the Learning Achievement of the Transfer students of the Faculty of Science and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus.

ประภาศรี ศรีชัย[1*]

Praphasri Srichai[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ประชากรที่ใช้ศึกษาคือนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 4 ทั้งหมดที่เรียนในหลักสูตรเทียบโอนปีการศึกษา 2555 จำนวน 131 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยการคำนวณหาค่าสถิติคือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 วิเคราะห์หาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ผลการวิจัย พบว่า นักศึกษาเทียบโอนมีระดับผลการเรียนโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.87 และปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาได้แก่ พื้นความรู้เดิม ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

คำสำคัญ : ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, นักศึกษาเทียบโอน

Abstract

The objectives of this research was to study of factors that affected on the learning achievement of the transfer students of Faculty of Science and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus. The population in the study included 131 forth year students. The questionnaires were used to collect data, and reliability was 0.86.

The data were analyzed by descriptive statistics (frequency, percentage, and standard deviation) and stepwise multiple regression. There were a statistical significant relationships at 0.05 level. The results showed that students had 2.87 of averaged GPA. There were 3 factors of the affection on the learning achievement: educational background, relationship among teacher and student included economic status.

Keywords: Achievement, Transfer student

[1] สาขาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 92150

[1] Assistant Professor Department of General Education, Faculty of Sciences and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang campus, Sikao, Trang province 92150.

* Corresponding Author, e-mail : srino@yahoo.com

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่สำคัญ ที่ทำให้มนุษย์เกิดการเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง สามารถเกื้อหนุน ส่งเสริมและพัฒนาประเทศในทุกๆด้าน ด้วยความสำคัญของการศึกษา รัฐบาลจึงได้กำหนดนโยบายการศึกษาไว้ข้อหนึ่งว่า จะจัดระบบเครือข่ายการเรียนรู้ เพื่อให้ประชาชนมีโอกาสเรียนรู้อย่างกว้างขวางและต่อเนื่องตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 7) ซึ่งนโยบายข้อนี้ รวมไปถึงผู้เรียนที่ขาดโอกาสเข้าเรียน ผู้เรียนที่ประสงค์จะย้ายหลักสูตร จะเปลี่ยนแนวการศึกษา สามารถเทียบโอนผลการเรียนได้โดยไม่ต้องเริ่มต้นใหม่ สามารถที่จะเข้าเรียนได้อย่างต่อเนื่องในทุกหลักสูตร เป็นการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ สามารถเข้าสู่ระบบการเรียนได้อย่างทั่วถึง และตอบสนองนโยบายดังกล่าวมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยได้เปิดโอกาสทางการศึกษามากขึ้น โดยให้คณะต่างๆ สามารถเปิดหลักสูตรที่ให้นักศึกษาเทียบโอนได้โดยมีการกำหนดหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนให้สอดคล้องกับประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ (ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย, 2545 : ออนไลน์) โดยมีสาระที่สำคัญ เช่น เป็นรายวิชาหรือกลุ่มที่มีเนื้อหาสาระครอบคลุมไม่น้อยกว่าสามในสี่รายวิชา หรือกลุ่มรายวิชาที่ขอเทียบ เป็นรายวิชาหรือกลุ่มรายวิชาที่สอบไล่ได้ไม่ต่ำกว่าระดับคะแนนตัวอักษร C หรือ แต้มระดับคะแนน 2.00 หรือเทียบเท่า เป็นต้น

ในส่วนของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ได้เปิดหลักสูตรที่ให้นักศึกษาสามารถเทียบโอนได้ 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ซึ่งผลจากการเทียบโอนรายวิชาตามสาระสำคัญในข้อกำหนดดังกล่าว พบว่า นักศึกษาบางรายเทียบโอนรายวิชาได้น้อย ทำให้เกิดความหวั่นวิตกที่จะต้องลงทะเบียนเพิ่มรายวิชาอีกจำนวนมากเพื่อให้ครบตามหลักสูตรและกลัวไม่จบตามระยะเวลาที่ตั้งใจไว้ นอกจากนั้นปัญหาการลงทะเบียนที่นักศึกษาในหลักสูตรเทียบโอนต้องลงทะเบียนเพิ่มเติม ก็ประสบปัญหาช่วงระยะเวลาที่ลงไม่ได้เนื่องจากหลายวิชาเปิดในเวลาเดียวกัน หรือ บางรายวิชาที่อยากจะลงเรียนก็ไม่เปิดในภาคเรียนนั้น ในขณะเดียวกันบางครั้งเมื่อตรวจสอบช่วงเวลาเรียนแล้วสามารถลงเรียนบางรายวิชาได้แต่อาจารย์ผู้สอนก็ไม่อนุญาตให้ลงเรียนเนื่องจากนักศึกษาลงเรียนเต็มแล้วไม่สามารถจะรับนักศึกษาเพิ่มได้อีก ปัญหาดังกล่าวส่งผลให้นักศึกษาบางรายได้ลงทะเบียนเรียนเพียงแค่ 11 หน่วยกิตในภาคการเรียนนั้น นอกจากนั้นจากการสังเกตและพูดคุยกับนักศึกษาเทียบโอนบางราย พบว่า นอกจากปัญหาในเรื่องระบบการเรียนแล้ว ยังพบปัญหาด้านการปรับตัวให้เข้ากับนักศึกษาอื่นเช่น เกิดความรู้สึกต่ำต้อย รู้สึกแตกแยกจากนักศึกษาที่เรียนในหลักสูตรปกติหรือ 4 ปี เป็นต้น และจากการศึกษางานวิจัยต่างๆ เช่น ปนัดดา บุญพาวัฒนาและคณะ(2550) และปรียาวรรณ ฉายอรุณ (2550) เป็นต้น ทำให้ผู้วิจัยจำแนกได้ว่าปัจจัยที่สำคัญ 5 ด้านที่อาจจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ได้แก่ ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านสถานศึกษา เป็นต้น จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ตลอดจนนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาและปรับปรุงระบบการเรียนการสอน และมุ่งหวังที่จะส่งเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

วิธีการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจที่ศึกษาถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง โดยการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง ประจำปีการศึกษา 2555 ที่เรียนในหลักสูตรเทียบโอน 2 หลักสูตร ได้แก่ หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิตสาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ โดยมีนักศึกษาที่เรียนทั้งสิ้นจำนวน 146 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบไปด้วย ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี หลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประมวลเพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัย แล้วสร้างเครื่องมือขึ้นมา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยแบบสอบถามได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ในประเด็นความตรงตามเนื้อหาสาระ และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบใช้แบบสอบถามกับนักศึกษาเทียบโอนที่ไม่ใช่กลุ่มประชากรจำนวน 50 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86 นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้วนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามให้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2555 ที่เป็นกลุ่มประชากรทั้งหมดจำนวน146 คน ได้รับกลับคืนมาจำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 89.72 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม นำมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ผลการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยในครั้งนี้ ได้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพโดยทั่วไปของนักศึกษา

ข้อมูลโดยทั่วไปของนักศึกษาเทียบโอนผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 131 คนเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สังกัดคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง โดยเป็นนักศึกษาเพศชายจำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 57.25 และเพศหญิง จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 42.75 เรียนอยู่สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์จำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 77.86 รองลงมาได้แก่สาขาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 22.14 ภูมิลำเนาเดิมส่วนใหญ่อยู่ที่จังหวัดสงขลา ร้อยละ 30.53 รองลงมาอยู่ในจังหวัดตรังและพัทลุงร้อยละ 26.72 และร้อยละ14.50 ตามลำดับ อาชีพหลักของครอบครัว คืออาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 33.59 รองลงมาคือ อาชีพธุรกิจส่วนตัว คิดเป็น ร้อยละ 25.95 และประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป คิดเป็นร้อยละ 25.19 ตามลำดับ สถานภาพการครองคู่ของบิดามารดาของนักศึกษาส่วนใหญ่บิดามารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน คิดเป็นร้อยละ80.92 รองลงมาบิดามารดาแยกกันอยู่ คิดเป็นร้อยละ 6.87 และบิดามารดาเสียชีวิตแล้วทั้งคู่ คิดเป็นร้อยละ 6.11 รายได้โดยรวมของครอบครัวต่อเดือน พบว่า นักศึกษามีรายได้โดยรวมของครอบครัวประมาณ 5,000 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.98 รองลงมามีรายได้โดยรวมของครอบครัวประมาณ 10,001 – 15,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 31.29 และ สูงกว่า 15,000 บาท คิดเป็น ร้อยละ 21.37 ตามลำดับ สถานภาพทางการเงินของครอบครัวพบว่า สถานภาพทางการเงิน สมดุลกัน (พอมีพอกิน) คิดเป็นร้อยละ 67.94 รองลงมามีรายได้มากกว่ารายจ่าย (มีเหลือเก็บ)คิดเป็นร้อยละ 15.27 และมีรายจ่ายมากกว่ารายได้ (ไม่พอใช้) คิดเป็น ร้อยละ 16.79 รายได้ของนักศึกษาที่ได้รับต่อเดือนจากผู้ปกครอง พบว่านักศึกษาได้รับเงินอยู่ในช่วง 2,500 – 3,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 37.40 รองลงมา นักศึกษามีรายได้ 3,000 – 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.42 และนักศึกษามีรายได้ต่ำกว่า 2,500 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.08 และนักศึกษาที่มีรายได้สูงกว่า 4,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.08 เช่นกัน นักศึกษาส่วนมากเรียนต่อตรงกับสาขาเดิมที่เรียนมาคิดเป็นร้อยละ 66.42 และเรียนไม่ตรงกับสาขาที่เคยเรียนมา คิดเป็นร้อยละ 33.58 ตามลำดับ ผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) ก่อนที่จะมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนี้ พบว่า โดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 ขณะกำลังศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนี้ โดยเฉลี่ยผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) เท่ากับ 2.87 และนักศึกษาสามารถเทียบโอนหน่วยกิตได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 35.08 หน่วยกิต

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลการศึกษาปัจจัยต่างๆที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง โดยใช้ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานในการแปรผลข้อมูล ซึ่งผลของ

ข้อมูลสรุปได้ว่า โดยภาพรวมนักศึกษาให้ความสำคัญต่อปัจจัยทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษา ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านเพื่อน ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน และปัจจัยด้านสถานศึกษา ในระดับมาก โดยปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านครอบครัวมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านเพื่อนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 อยู่ในระดับมาก ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 อยู่ในระดับมาก และปัจจัยด้านสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 อยู่ในระดับมาก

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดสอบในแต่ละด้านเพื่อวิเคราะห์ว่าปัจจัยใดที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยทำการวิเคราะห์ปัจจัยต่างๆ 5 ด้าน จำนวน 14 ตัวแปร ประกอบด้วย

1) ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษา ได้แก่ เพศ พื้นความรู้เดิม ความคาดหวังต่อการศึกษา ทัศนคติต่อการเรียน และนิสัยรักการเรียน

2) ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ ฐานะทางเศรษฐกิจ ความสัมพันธ์ในครอบครัว และการสนับสนุนของผู้ปกครอง

3) ปัจจัยด้านเพื่อน ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน และอิทธิพลของเพื่อนต่อการศึกษา

4) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ คุณภาพการสอนของอาจารย์ และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

5) ปัจจัยด้านสถานศึกษา ได้แก่ สิ่งแวดล้อม และปัจจัยสนับสนุนการเรียนการสอน

ทำการวิเคราะห์หาปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา โดยใช้สถิติวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression) ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ผลตามรายละเอียดต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน จำแนกตามตัวแปรอิสระ

N = 131 คน

ตัวแปรอิสระ	$\bar{X}$	μ
<u>ปัจจัยด้านคุณลักษณะของนักศึกษา</u>		
- พื้นความรู้เดิม	3.04	0.48
- ความคาดหวังต่อการศึกษา	3.98	0.63
- เพศ	1.43	0.50
- ทัศนคติต่อการเรียน	4.13	0.63
- นิสัยรักการเรียน	3.92	0.94
<u>ปัจจัยด้านครอบครัว</u>		
- ฐานะทางเศรษฐกิจ	1.49	0.77
- ความสัมพันธ์ในครอบครัว	1.49	1.12
- การสนับสนุนของผู้ปกครอง	4.08	0.78
<u>ปัจจัยด้านเพื่อน</u>		
- ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มเพื่อน	4.14	0.49

- อิทธิพลของเพื่อนต่อการศึกษา	4.11	0.70
ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน		
- คุณภาพการสอนของอาจารย์	4.09	0.71
- ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา	4.10	0.69
ปัจจัยด้านสถานศึกษา		
- สิ่งแวดล้อม	3.88	0.8
- ปัจจัยสนับสนุนด้านการเรียนการสอน	3.75	0.94

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูนแบบขั้นตอนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

ตัวแปร	B	SE B	Beta	t	p-value
พื้นความรู้เดิม	0.772	0.064	0.701	12.111	0.000
ฐานะทางเศรษฐกิจ	0.153	0.040	0.221	3.818	0.000
ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา	0.229	0.058	0.255	3.928	0.000
Constant	0.209	0.296		0.707	0.481
Multiple R = 0.767		Standard Error = 0.345			
R^2 = 0.588		F = 44.88			
Adjust R^2 = 0.575					

*p < 0.05, **p <0.01

จากตารางที่ 1 และตารางที่ 2 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูนแบบขั้นตอนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ได้แก่ พื้นความรู้เดิม (Bata = 0.701) ฐานะทางเศรษฐกิจ(Bata =0.221) และความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (Bata =0.255) โดยตัวแปรทั้ง 3 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ร้อยละ76.7 (R) และสามารถอธิบายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 58.8 (R^2 =0.588)

จากการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน (Beta) เพื่อพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน พบว่า สามารถเรียงตามลำดับได้แก่ พื้นความรู้เดิม (Bata = 0.701) รองลงมาคือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา (Bata =0.255) และ ฐานะทางเศรษฐกิจ (Bata = 0.221 ตามลำดับ

และจากผลการวิเคราะห์ได้สมการการถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน เพื่อพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน เป็นดังนี้

GPA = 0.209 + 0.772 + 0.153 + 0.229

ดังนั้น ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอนและสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ พื้นความรู้เดิม ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และ ฐานะทางเศรษฐกิจ

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ทำให้ทราบว่า พื้นความรู้เดิม ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และ ฐานะทางเศรษฐกิจ เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. พื้นความรู้เดิม

จากผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าพื้นความรู้เดิมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ซึ่งจากการศึกษาโดยทั่วไปแล้วจะเห็นว่า การที่นักศึกษาเป็นเด็กที่มีความรู้พื้นฐานเดิมดีอยู่แล้ว เช่นมีผลการเรียนก่อนเข้าศึกษาในระดับดี เมื่อทำการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นก็มักจะมีผลการเรียนที่ดีตามมา ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Bloom (1976 : 7) ที่ได้ทำการศึกษาตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพบว่า พฤติกรรมด้านความรู้ความสามารถของผู้เรียน มีผลสำคัญทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นอกจากนั้นยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ เมธี ธรรมวัฒนา (2544) และจรวย ดำสะอาด (2550) ที่ได้ศึกษาวิจัยและพบว่า พื้นความรู้เดิม เป็นองค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

2. ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา

อาจารย์ผู้สอน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่มีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษา เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนบรรลุตามวัตถุประสงค์ ปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างอาจารย์ผู้สอนกับนักศึกษา มักจะส่งผลให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีตามไปด้วย และหากอาจารย์ให้ความเอาใจใส่ต่อนักศึกษา สนใจติดตาม เอาใจใส่ช่วยเหลือนักศึกษา รวมถึงกระตุ้นและมองเห็นคุณค่าในตัวนักศึกษา สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวผลักดันให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นได้ ทั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วินัย สายสุด (2538); สายสุนีย์ สว่างทรัพย์ (2540); สนทยา เขมวิรัตน์ (2542); รุ่งกานต์ เพ็ชรสดใส (2545) ; จรวย ดำสะอาด (2550)ที่ได้ทำการศึกษาวิจัยและพบว่า อาจารย์ผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ฐานะทางเศรษฐกิจ

ครอบครัวเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่มีผลต่อการเติบโตของพัฒนาการของมนุษย์ โดยการให้ความรัก ความอบอุ่น รวมถึงการส่งเสริมด้านการศึกษาด้วย งานวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว จะเป็นแรงกระตุ้นหรือแรงเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากขึ้น พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์ (2540) กล่าวว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว เป็นสิ่งสำคัญต่อการส่งเสริมการศึกษาของบุตรธิดา เพราะว่า การศึกษาไม่ว่าระดับใดก็ตาม จำเป็นต้องใช้เงินทั้งสิ้น นอกจากนี้จากงานวิจัยของจงกลนี ชุติมาเทวินทร์ (2527) ก็พบว่า นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้สูง จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้อาจจะเป็นได้ว่า นักศึกษาที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี มีความสามารถในการซื้ออุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ส่งเสริมต่อ

พัฒนาการเรียนรู้ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ หรืออยู่ที่พักอาศัยที่มีอุปกรณ์ครบครันที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้สามารถค้นหาหรือพัฒนาองค์ความรู้ต่างๆ ได้ด้วยตนเอง ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นได้

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ข้อมูลโดยทั่วไปของนักศึกษาหลักสูตรเทียบโอน คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรังผู้ที่ตอบแบบสอบถามมีจำนวนทั้งสิ้น 131 คนเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนอยู่สาขาเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ มีภูมิลำเนาเดิมอยู่ที่จังหวัดสงขลา อาชีพหลักของครอบครัว คืออาชีพเกษตรกรรม บิดาและมารดาอาศัยอยู่ด้วยกัน มีรายได้โดยรวมของครอบครัวประมาณ 5,000 – 10,000 บาท สถานภาพทางการเงินของครอบครัวอยู่ในสภาพสมดุลกัน (พอมีพอกิน) นักศึกษาได้รับเงินต่อเดือนจากผู้ปกครองอยู่ในช่วง 2,500 – 3,000 บาท นักศึกษาส่วนใหญ่เรียนต่อตรงกับสาขาเดิมที่เรียนมา มีผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) ก่อนที่จะมาศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยนี้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 3.04 และเมื่ออยู่ในมหาวิทยาลัยผลการเรียนเฉลี่ยสะสม (GPA) ของนักศึกษาโดยเฉลี่ยเท่ากับ 2.87และนักศึกษาสามารถเทียบโอนได้โดยเฉลี่ยเท่ากับ 35.08 หน่วยกิต

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาครั้งนี้ ชี้ให้เห็นว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอนและสามารถนำมาใช้ในการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ พื้นความรู้เดิม ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา และ ฐานะทางเศรษฐกิจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) พื้นความรู้เดิมส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ที่ดีขึ้นได้ อย่างไรก็ตามจะพบว่ามีนักศึกษาส่วนหนึ่งที่เข้าเรียนโดยมีพื้นความรู้เดิมไม่ดีพอ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้นมหาวิทยาลัยควรมีการสอนเสริมหรือปรับความรู้พื้นฐานให้กับนักศึกษา เพื่อให้นักศึกษามีทักษะพื้นฐาน อันจะช่วยเสริมให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

2) ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับนักศึกษา เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นได้ ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยควรมีการจัดโครงการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นระหว่างนักศึกษากับอาจารย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาจารย์ที่ปรึกษา เพราะเป็นบุคคลที่ใกล้ชิด ดูแลตลอดจนช่วยเหลือนักศึกษาได้อย่างเต็มที่

3) ทางมหาวิทยาลัยควรจะมีการสนับสนุนการให้ทุนการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากจะเป็นการเพิ่มโอกาสทางการเรียนแล้ว ยังมีส่วนช่วยเสริมให้ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวดีขึ้นอันจะเป็นแรงกระตุ้นให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย เพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาทั้งมหาวิทยาลัย

2) ควรมีการศึกษาพัฒนารูปแบบหรือระบบอาจารย์ที่ปรึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อจะได้ซึ่งข้อมูลที่สามารถนำไปปรับใช้ในการเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดี ส่งเสริมให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นต่อไป

เอกสารอ้างอิง

จงกลนี ชุติมาเทวินทร์. 2527. ความสัมพันธ์ขององค์ประกอบที่ไม่ใช่ทางสติปัญญากับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

จรวย ดำสะอาด. 2550. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาเทียบโอนประสบการณ์อาชีพ สู่วุฒิการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยสารพัดช่างฉะเชิงเทรา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

ปนัดดา บุญพาวัฒนาและคณะ. 2550. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาและคุณภาพการให้บริการของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ปีงบประมาณ 2549.

ประกาศทบวงมหาวิทยาลัย เรื่องหลักเกณฑ์การเทียบโอนผลการเรียนระดับปริญญาเข้าสู่การศึกษาในระบบ พ.ศ. 2545. 2554.[ออนไลน์]: เข้าถึงได้จาก : www.mua.go.th/users/bhes/catalog_h/StdEdu/LawBse/12.pdf (8 มิถุนายน 2554).

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2540. จิตวิทยาครอบครัว. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เมธี ธรรมวัฒนา. 2544. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาโปรแกรมวิชาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรม สถาบันราชภัฏ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

รุ่งกานต์ เพ็ชรสดใส. 2545. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาปริญญาตรี สถาบันราชภัฏราชนครินทร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการสอนอาชีวศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.

วินัย สายสุด. 2538. องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สนทยา เขมวิรัตน์. 2542. ตัวแปรบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สายวิชาบริหารธุรกิจ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคลวิทยาเขตพณิชยพระนคร. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สายสุนีย์ สว่างทรัพย์. 2540.สภาพแวดล้อมทางบ้านที่มีผลต่อการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นในจังหวัดพระนคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี. 2543. สานปฏิรูป. เล่มที่ 27. กรุงเทพฯ.

การผลิตสื่อบทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

The Development of Video Lesson on Principle of Drawing Course for Technology Communication Art Undergraduate Students of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

พรพิมล ศักดา[1*]

Pornpimol Sakda[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การผลิตสื่อบทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น สำหรับนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีนิเทศศิลป์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนวีดีทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยเรียนจากบทเรียนวีดีทัศน์เรื่อง หลักการเขียนแบบเบื้องต้น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนรายวิชาปรับพื้นฐาน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 49 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้ t – test แบบ dependent

ผลการศึกษา พบว่า บทเรียนวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้น ประกอบด้วยบทเรียนจำนวน 10 บทเรียนมีความยาวทั้งสิ้น 1 ชั่วโมง 30 นาที ผลการประเมินคุณภาพสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง หลักการเขียนแบบเบื้องต้นภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$= 4.67, S.D. = 0.67) ประสิทธิภาพของคะแนนแบบฝึกระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่า 80.35/82.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้นสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: วีดิทัศน์ หลักการเขียนแบบเบื้องต้น เทคโนโลยีนิเทศศิลป์

Abstract

The creation of educational video media for basic principle of technical drawing course to support department of Visual Communication Technology's students, Rajamangala University of Technology Rattanakosin.Objective to develop the effective educational video basic principle of technical drawing course. Also study the effectiveness of study before and after course of bachelor degree students. The sampling group is the 1st year student, 49 students of Faculty of architecture and design, Rajamangala University of Technology Rattanakosin. They will study the fundamental of technical drawing video. We will use Purposive Sampling method for this research. The statistic method for evaluate data is average $\bar{x}$ and S.D. Finally we will compare the achievement value of learning by using dependent T – test method

The consequence of this study are 1. After watch 1.30 hours of video the result of evaluation come out on the "very Good" level. ($\bar{x}$ = 4.67, S.D. = 0.67) 2. The effectiveness of marks student did on the tutorial during their study and after

[1] สาขาวิชาเทคโนโลยีนิเทศศิลป์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม73170

* Corresponding author. E-mail: Pornpimol.Sak@rmutr.ac.th

their study are 80.35/82.61. This result is above 80/80 that we set up. And the effectiveness value after finish the lesson on the video is higher than before watching the video (0.01)

Keywords: Video, Principle of Drawing, Technology Communication Art

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทำให้ผู้สอนมีความจำเป็นต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่สนับสนุนให้ผู้เรียน ได้มีโอกาสเรียนรู้ได้ตามความถนัดและความสนใจของตนเองมุ่งเน้นให้ผู้เรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์องค์ความรู้ ด้วยตนเอง (กิดานันท์ มลิทอง, 2548)สอนให้ผู้เรียน สามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ตามความสนใจ ได้ด้วยตนเอง สอนผู้เรียนให้เรียนรู้การใช้โปรแกรม ที่หลากหลาย สอนให้สามารถคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ และสร้างสรรค์ แนวทางหนึ่งของการปรับเปลี่ยน กระบวนการในการจัดสภาพแวดล้อมของการเรียนรู้ดังกล่าวได้แก่ การบูรณาการเทคโนโลยี การศึกษาในการสอนและการเรียนรู้ เพื่อนำมาใช้การแก้ไขปัญหา และสถานการณ์การเรียนการสอนในห้องเรียนได้ อย่างเหมาะสม (Roblyer,2003) สอดคล้องกับความคิดเห็นของไมเคิล ดี วิลเลียมส์ (Michael D. Williams, 2000) ที่อธิบายความหมายของการบูรณาการเทคโนโลยีเพื่อการสอนและการเรียนรู้ว่าหมายถึง การใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้เพื่อ นำเสนอสารสนเทศ กระตุ้นความสนใจ และ สนับสนุนส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความรู้ มีทักษะเพิ่มมากขึ้น สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การจัดการเรียนการสอนรายวิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้น ที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลต่าง ๆ ตามความสนใจด้วยตนเองและใช้เทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อนำมาใช้การแก้ไขปัญหา และสถานการณ์การเรียนการสอนในห้องเรียนได้ เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนที่ผ่านมานั้น พบว่า นักศึกษาบางคนขาดความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐานหลักการการเขียนแบบเบื้องต้น เนื่องจากไม่ได้รับการศึกษามาก่อนและขาดการฝึกฝนปฏิบัติ ทำให้การศึกษาในวิชาที่เกี่ยวกับข้องการปฏิบัติการในวิชาอื่นๆ ที่เชื่อมโยงกันในปัจจุบันไม่เป็นไปด้วยการหนุนเสริมซึ่งกันและกัน มีความล่าช้า ทักษะความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติงานจึงไม่เพียงพอ จึงขาดความชำนาญในการสานต่อวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบในสาขาวิชาเทคโนโลยีนิเทศศิลป์ ดังนั้นการใช้สื่อบทเรียนวีดีทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น เพื่อใช้มาประกอบในการช่วยสอนเพิ่มเติมจึงเป็นการเสริมและเติมเต็มด้านทักษะมากขึ้น ทั้งผู้เรียนยังสามารถนำไปศึกษาทบทวนได้ด้วยตนเอง ได้ทุกเวลาและสถานที่อีกด้วย จากเหตุผลดังกล่าว การใช้สื่อบทเรียนวีดีทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น จึงมีความจำเป็นในการวิจัย เพื่อพัฒนาความสามารถของนักศึกษาสาขาเทคโนโลยีนิเทศศิลป์ในด้านการเขียนแบบ ซึ่งจะนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนรายวิชาอื่นๆต่อไป ทั้งยังเป็นการใช้เครื่องมือซึ่งเป็นนวัตกรรมทางการศึกษา เพื่อใช้ในการเรียนการสอนไว้ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงผู้ที่สนใจโดยทั่วไปสามารถนำไปศึกษาได้ด้วยตนเองโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนวีดีทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น และศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรีที่ลงทะเบียนเรียนปรับพื้นฐานวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น โดยเรียนจากบทเรียนวีดีทัศน์เรื่อง หลักการเขียนแบบเบื้องต้น

วิธีการศึกษา

1 ตัวแปรที่ศึกษาคือ ตัวแปรต้น ได้แก่ บทเรียนวีดีทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้นและตัวแปรตาม ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนรายวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น

2 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนรายวิชาปรับพื้นฐาน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 162 คนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาเทคโนโลยีนิเทศศิลป์ ที่ลงทะเบียนรายวิชาปรับพื้นฐาน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 49 คน โดยใช้เทคนิคการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ทั้งนี้เนื่องจากในการทดลองใช้บทเรียนวีดีทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้นนั้น จะต้องทำการสอนทั้งชั้นเรียน ซึ่งจัดเป็นกลุ่มทดลอง โดยเป็นกลุ่มชั้นเรียนที่ผู้วิจัยดำเนินการสอนด้วยตนเอง

3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง หลักการเขียนแบบเบื้องต้น2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และ 3) แบบประเมินคุณภาพวิดิทัศน์สำหรับผู้เชี่ยวชาญ

4 การผลิตบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง หลักการเขียนแบบเบื้องต้น ดำเนินการดังนี้

- วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)โดยระดมความคิดเห็นจากอาจารย์ผู้ที่ทำการสอนวิชาหลักการเขียนแบบ ของคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เพื่อจัดหัวเรื่องให้สัมพันธ์กัน เนื้อหาใดควรเรียนก่อนหรือหลัง

- ออกแบบหน่วยการเรียน (Design)เขียน Script บทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง หลักการเขียนแบบเบื้องต้น เพื่อกำหนดเนื้อหาการนำเสนอ โดยจะพิจารณาจากพื้นฐานของกลุ่มนักศึกษา ลักษณะความยากง่ายของเนื้อหา เขียนรายละเอียดเนื้อหา (Story Board) ของบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง หลักการเขียนแบบเบื้องต้นตามลำดับที่วางไว้ โดยกำหนดภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว สีตัวอักษร แต่ละกรอบจะมีจะมีลักษณะเป็นไปตามที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นเอง โดยคำนึงถึงหลักการออกแบบ รวมทั้ง องค์ประกอบศิลป์ ทุกบทเรียน

5 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ ดำเนินการดังนี้

1) ทดลอง ครั้งที่ 1 นำบทเรียนวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้ โดยกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 3 คน ที่ไม่เคยชมวีดิทัศน์มาก่อน โดยแบ่งผู้ทดสอบออกเป็น 3 ระดับ คือ ผู้ที่เรียนเก่ง เรียนปานกลาง และมีผลการเรียนต่ำ แล้วทำการทดสอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน และให้ดูบทเรียนวีดิทัศน์ทีละบทแล้วทำแบบทดสอบระหว่างบทแล้วทำการดูบทเรียนวีดิทัศน์ต่อจนครบทุกบท จากนั้นจึงให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนเพื่อคำนวณหาคุณภาพของวีดิทัศน์ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2) ทำการทดลองใช้บทเรียนวีดิทัศน์กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 49 คน แล้วประเมินผล pre-test และ post-test

6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยการใช้ t – test แบบ dependent

ผลการศึกษา

1 สื่อบทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น จำนวน 10 บทเรียน มีความยาวทั้งสิ้น 1 ชั่วโมง 30 นาทีดังนี้บทที่ 1 เครื่องมือและอุปกรณ์ในงานเขียนแบบบทที่ 2 มาตรฐานเส้นในงานเขียนแบบบทที่ 3 มาตรฐานตัวเลขและตัวอักษรบทที่ 4 การสร้างรูปเรขาคณิตบทที่ 5 การกำหนดขนาดของมิติบทที่ 6 มาตราส่วนบทที่ 7 ภาพฉายบทที่ 8 ภาพสามมิติบทที่ 9 ภาพสเก็ตช์ และบทที่ 10 ภาพตัด

2 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X}$= 4.67, S.D. = 0.67) โดยด้านเนื้อหาของบทเรียนอยู่ในระดับดี ($\bar{X}$= 4.50, S.D. = 0.76) ด้านภาพและเสียง อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน ($\bar{X}$= 4.33, S.D. = 0.69)

3 การหาประสิทธิภาพของวีดิทัศน์วิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น บทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น มีประสิทธิภาพของคะแนนแบบฝึกระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่า 80.35/82.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

ตารางที่ 1 ผลการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจริง จำนวน 49 คน

เรื่อง	**จำนวนผู้เรียน**	**จำนวนข้อ**	**แบบฝึกหัดระหว่างเรียน(E_1) (ค่าร้อยละ)**
บทที่ 1 เครื่องมือและอุปกรณ์ในงานเขียนแบบ	49	10	82.24
บทที่ 2 มาตรฐานเส้นในงานเขียนแบบ	49	10	80.82
บทที่ 3 มาตรฐานตัวเลขและตัวอักษร	49	10	80.61
บทที่ 4 การสร้างรูปเรขาคณิต	49	10	78.98
บทที่ 5 การกำหนดขนาดของมิติ	49	10	80.20
บทที่ 6 มาตราส่วน	49	10	80.82
บทที่ 7 ภาพฉาย	49	10	81.22
บทที่ 8 ภาพสามมิติ	49	10	80.00
บทที่ 9 ภาพสเก็ตช์	49	10	78.78
บทที่ 10 ภาพตัด	49	10	79.80
รวม			**80.35**
เรื่อง	**จำนวนผู้เรียน**	**จำนวนข้อ**	**แบบทดสอบหลังเรียน(E_2) (ค่าร้อยละ)**
หลักการเขียนแบบเบื้องต้น	49	50	82.61

4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยวีดิทัศน์วิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น นักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้น มีค่าร้อยละของความก้าวหน้าของคะแนนหลังเรียนที่คำนวณได้เท่ากับ 25.59 ซึ่งแสดงว่าบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้นช่วยให้นักศึกษามีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้นสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้น

การทดสอบ	n	Mean	S.D.	ค่า t	df	Sig.
ก่อนเรียน	49	28.31	2.51	30.50	48	0.000*
หลังเรียน	49	41.10	4.38			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สรุปและอภิปรายผล

การผลิตสื่อบทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น ผู้วิจัยดำเนินการออกแบบและผลิตสื่อบทเรียน ที่เป็นพื้นฐานของการเรียนรายวิชาเขียนแบบ จำนวน 10 บทเรียน นั้น ครอบคลุมเนื้อหาที่จำเป็นและเป็นพื้นฐานในการเรียนรายวิชาหลักการเขียนแบบ ซึ่งถ้าผู้เรียนมีพื้นฐานที่ดีแล้วนั้น จะสามารถนำไปใช้ในการเขียนแบบขั้นสูงต่อไป และเป็นการทบทวนด้วยตนเอง และฝึกฝนทักษะของตนเองอยู่เสมอ

การประเมินคุณภาพบทเรียนวิดิทัศน์โดยผู้เชี่ยวชาญภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก($\bar{X}$= 4.67, S.D. = 0.67) โดยด้านเนื้อหาของบทเรียนอยู่ในระดับดี($\bar{X}$= 4.50, S.D. = 0.76) ด้านภาพและเสียง อยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน($\bar{X}$= 4.33, S.D. = 0.69บทเรียนวีดิทัศน์ประกอบการเรียนการสอนวิชา หลักการเขียนแบบเบื้องต้น มีประสิทธิภาพของคะแนนแบบฝึกระหว่างเรียนและคะแนนทดสอบหลังเรียน มีค่า 80.35/82.61 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้ เป็นเพราะการผลิตบทเรียนวีดิทัศน์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นมีการดำเนินการผลิตอย่างเป็นระบบ ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ นำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข และมีการนำไปทดลองใช้ นอกจากนี้ยังผสมผสานกับการใช้คอมพิวเตอร์กราฟิก เพื่อช่วยให้เนื้อหามีความชัดเจนมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สาธิดา ศรีชาติ. (2550) ศึกษาเรื่อง บทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง ทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยปรากฏว่า ได้บทเรียนวีดิทัศน์ที่ศึกษาด้วยตนเองที่มีผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและด้านเนื้อหามีคุณภาพในระดับดี และมีประสิทธิภาพ 88.00/87.04 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุรณี โรจนกิจ (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง บทเรียนวีดิทัศน์ซีดี วิชาผลิตภาพถ่ายสี เรื่อง ขั้นตอนการอัดขยายภาพสี ผลการวิจัย พบว่า บทเรียนวีดิทัศน์ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.67/80.00 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ สหะพุกศิริวงศ์ชัย (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่อง การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ เรื่อง การตัดต่อภาพยนตร์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรีพบว่า บทเรียน วีดิทัศน์มีประสิทธิภาพ 84.8/81.6 สูงกว่ามาตรฐานที่กำหนดไว้ (80/80) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้น นักศึกษาที่เรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้น มีค่าร้อยละของความก้าวหน้าของคะแนนหลังเรียนที่คำนวณได้เท่ากับ 25.59 ซึ่งแสดงว่าบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้นช่วยให้นักศึกษามีคะแนนหลังเรียนเพิ่มขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาหลังเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์วิชาหลักการเขียนแบบเบื้องต้นสูงกว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 สอดคล้องกับงานวิจัยของ เอกนฤน บางท่าไม้ (2545 : บทคัดย่อ) ทำการศึกษาเรื่องการพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ วิชาถ่ายภาพ เรื่อง อิเล็กทรอนิกส์แฟลช สำหรับกล้องถ่ายภาพ 32มม. พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01กล่าวโดยสรุปว่า การนำวีดิทัศน์มาใช้ในการสอน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้น และมีความสนใจต่อบทเรียนมากขึ้น อีกทั้งยังเป็นการเปลี่ยนบรรยากาศในชั้นเรียน

ให้แก่ผู้เรียนได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์ต่าง ๆ ได้ง่าย และรวดเร็วกว่าการสอนปกติ และผลการวิจัยยังพบว่าวีดิทัศน์ยังส่งผลให้การเรียนรู้ของผู้เรียนสูงขึ้นด้วย

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์และขอขอบพระคุณทุกท่านที่มีส่วนช่วยเหลือให้งานนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กิดานันท์ มลิทอง. 2548. เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.

บุรณี โรจนกิจ. 2545. บทเรียนวีดิทัศน์ซีดี เรื่องขั้นตอนการอัดภาพขยายภาพสี. วิทยานิพนธ์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กรุงเทพฯ.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2543. ระเบียบวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพ : จามจุรีโปรดักท์.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

สหะพุก ศิริวงศ์ชัย. 2545. การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์เรื่องการตัดต่อภาพยนตร์สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

สาธิดา ศรีชาติ. 2550. บทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง ทัศนศิลป์ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2. สารนิพนธ์หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.กรุงเทพ.

เอกนฤน บางท่าไม้. 2545. การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ วิชาถ่ายภาพ เรื่อง อิเล็กทรอนิกส์แฟลช สำหรับกล้องถ่ายภาพ 32 มม. มหาวิทยาลัยศิลปากร กรุงเทพฯ.

M.D. Roblyer.2003. Intergrating Educational Technology into Teaching Third Edition New Jersey Pearson Education, Inc.

Michael D. Williams.2000Integrating Technology into Teaching and Learning Concepts and Applications. Prentice Hall.

การนำรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ในห้องเรียน

Implementation of Creative Technology Course into Classroom.

นิตยา สำเร็จผล[1*] และ อาภรณ์ บางเจริญพรพงค์[1]

Nittaya Sumretphol[1*] and Arporn Bangcharoenpornpong[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาการนำหลักสูตรรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ไปสู่การปฏิบัติ ในประเด็น 1) กระบวนการ 2) ผลการนำไปปฏิบัติ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน จำนวน 23 คน และนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชากล้าคิดในภาคการศึกษาที่ 2/2555 และ 1/2556 และรายวิชากล้าทำในภาคการศึกษาที่ 1/2556 จำนวน 112 ,149 และ 7 คน ตามลำดับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์ และแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1.กระบวนการในการนำหลักสูตรรายวิชากล้าคิดและกล้าทำไปสู่การปฏิบัติ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมด้านการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอน เตรียมผู้เรียนจากหลากหลายคณะ 2.รูปแบบของการสอนรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย 1) การสร้างความเชื่อมั่นในการคิด 2) การให้เครื่องมือในการคิดแบบต่างๆ 3) การฝึกกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และ 4) การนำเสนอการคิดสร้างสรรค์ 3.ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของผู้เกี่ยวข้อง 3.1) ก่อนเรียน ผู้เรียนมีความคาดหวังในการเรียนรายวิชากล้าคิดในระดับมากทุกด้าน ผู้สอนมีความพร้อมในการสอนในระดับมากทุกด้าน 3.2) ระหว่างเรียน ผู้เรียนมีความพึงพอใจการเรียนรายวิชากล้าคิดในระดับมากทุกด้าน ผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในระดับมากทุกด้าน 3.3) หลังเรียน ผู้เรียนมีความพึงพอใจในผลลัพธ์ของการเรียนรายวิชากล้าคิดในระดับมากทุกด้าน ผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน

คำสำคัญ : เทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์

Abstract

This research is intended to study the implementation of creative technology curriculum, in the aspect of process and implementation result. The samples consist of 3 management team, 21instructors and 112,149 and 7students that register for ‘let’s think creatively’ course in semester 2/2555 and 1/2556 and ‘let’s do it’ course in semester 1/2556 respectively. This research is conducted through observation, interview and survey. Descriptive statistics were used in data analysis. The research found that 1.Instructors and students from different faculties come to teach and learn together 2.Teaching Process of ‘Let’s think creatively’ consists of 1) Building confidence in thinking 2) Thinking Tools 3) Creative thinking process and 4) Presentation of creative thinking 3.The opinion on the implementation are : Prior to class, student has high expectation in ‘Let’s think creatively’ course in every aspect. The teachers are ready to teach and feel confidence about the curriculum. Between and after the course, student satisfaction level is high in all aspect.

Keywords: Creative Technology

[1] สาขาวิชาเคมี .คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี .มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เลขที่ 2 ถนนนางลิ้นจี่ เขตสาทร กทม 10120

[1] Faculty of Science&Technology Rajamangala University of Technology Krungthep 2 Nanglinchee Road Tungmahamek Sathorn Bangkok 10120

* Corresponding author. E-mail: sumretphol@yahoo.com

บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนามหาวิทยาลัยให้เป็นผู้นำด้านอุตสาหกรรมการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ (Creative Industry) ในระดับภูมิภาคและระดับโลก เพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์ชาติที่มุ่งเน้นการสร้างเศรษฐกิจเชิงสร้างสรรค์ (Creative Economy) ผลจากการวิจัยรูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัย พบว่ารูปแบบที่มหาวิทยาลัยควรดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการเป็นมหาวิทยาลัยสร้างสรรค์ ประกอบด้วยการจัดการศึกษาในหลักสูตรสาขาวิชาเช่น การจัดการสินค้าแฟชั่น (Fashion Merchandiser) การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาเพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษาทุกคณะ เป็นต้น (อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์ และคณะ. 2554) ซึ่งมหาวิทยาลัยได้นำแนวทางการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียนในทุกคณะเพื่อเป็นพื้นฐานในการสร้างนวัตกรรมในวิชาชีพของตนเองมาใช้นำร่องโดยการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาที่มุ่งพัฒนาให้นักศึกษาเป็นนักคิดสร้างสรรค์ ในหมวดวิชาศึกษาทั่วไป จำนวน 2 รายวิชา ได้แก่ รายวิชากล้าคิด (Let's Think Creatively) และ รายวิชากล้าทำ (Let's Do It)

รายวิชากล้าคิด มีจุดมุ่งหมายของรายวิชา เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียน มีสมรรถนะในการคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถประยุกต์หลักการคิดอย่างสร้างสรรค์และถ่ายทอดแนวคิดอย่างเป็นระบบและสร้างสรรค์ และเป็นผู้มีการคิดเชิงบวก ในขณะที่รายวิชากล้าทำ มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีกระบวนการคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถนำความคิดเชิงสร้างสรรค์มาสร้างนวัตกรรม สามารถสื่อสารและนำเสนอแนวคิดผลงานหรือนวัตกรรม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผู้มีความมุ่งมั่นและทำงานเป็นทีม รวมทั้งมีจรรยาบรรณในการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งมหาวิทยาลัยได้กำหนดเป้าหมายในการจัดทำรายวิชาทั้งสองนี้เพื่อพัฒนาและสร้างสมรรถนะให้นักศึกษา มีความคิดสร้างสรรค์และสามารถสร้างนวัตกรรมจากความคิดสร้างสรรค์ทำให้สามารถแข่งขันและก้าวทัน กับการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์โลก โดยมหาวิทยาลัยจะเริ่มทดลองจัดการเรียนการสอนรายวิชากล้าคิดในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 และรายวิชากล้าทำในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556

ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาการนำหลักสูตรรายวิชากล้าคิด และรายวิชากล้าทำ ไปสู่การจัดการเรียนการสอนจริง ทั้งในด้านกระบวนการ ได้แก่ การเตรียมความพร้อม กระบวนการจัดการเรียนการสอน และรูปแบบ กิจกรรมการเรียนการสอน และผลของการนำไปปฏิบัติจริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาการนำหลักสูตรรายวิชาสร้างสรรค์ไปสู่การปฏิบัติ ในประเด็น 1) กระบวนการ และ 2) ผลการนำไปปฏิบัติ

วิธีการศึกษา

การดำเนินการวิจัย แบ่งเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ศึกษากระบวนการในการนำหลักสูตรรายวิชากล้าคิดและกล้าทำไปปฏิบัติ ดำเนินการโดยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย รองอธิการบดี 2 คน ผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและส่งเสริมวิชาการ อาจารย์ผู้สอนวิชากล้าคิด จำนวน 5คน และวิชากล้าทำ จำนวน 2 คน และการบันทึกกิจกรรมในการเตรียมความพร้อมก่อนนำหลักสูตรรายวิชากล้าคิดและกล้าทำไปปฏิบัติ

ระยะที่ 2 ศึกษาการนำหลักสูตรรายวิชากล้าคิดและกล้าทำไปปฏิบัติ

เป็นการศึกษาผลผลิตของการนำหลักสูตรรายวิชากล้าคิดและกล้าทำไปปฏิบัติ การบรรลุเป้าหมายของรายวิชากล้าคิดและกล้าทำ ปัจจัยสำเร็จ ปัญหาและอุปสรรคของการจัดการเรียนการสอนรายวิชากล้าคิดและกล้าทำ การดำเนินการประกอบด้วย

2.1 การสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องในรายวิชากล้าคิด และกล้าทำ ในภาคการศึกษาที่ 2/2555 และภาคการศึกษาที่1/2556 ได้แก่ ผู้สอนจำนวน 21 และ19 คน ผู้เรียน จำนวน 112, 149 และ 7 คน ตามลำดับ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยมาตราประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับผู้สอน และ สำหรับผู้เรียน ทั้งก่อนเรียน ระหว่างเรียน และหลังเรียน จำนวนทั้งสิ้น 6 ฉบับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.2 การถอดบทเรียนจากกลุ่มผู้สอนวิชากล้าคิดและวิชากล้าทำ หลังจากสิ้นสุดการเรียนการสอนในภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2555 และ ภาคการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2557 วิเคราะห์เนื้อหาในประเด็น กระบวนการจัดการเรียนการสอน รูปแบบการสอน ปัจจัยสำเร็จ และปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินการรายวิชากล้าคิด กล้าทำต่อไป

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. กระบวนการในการนำหลักสูตรรายวิชากล้าคิดและกล้าทำไปสู่การปฏิบัติ

1.1 มหาวิทยาลัยมีการเตรียมความพร้อมด้านการสอนให้กับอาจารย์ผู้สอน ประกอบด้วย การพัฒนาความรู้และทักษะการสอน การจัดทำเอกสารประกอบการสอน และการจัดเตรียมสิ่งอำนวยความสะดวกในการสอน

1.2 จัดประชุมสัมมนาเพื่อระดมสมองกำหนดวิธีสอน การจัดกิจกรรมการสอน การวัดและประเมินผลการสอน ภายหลังสิ้นสุดการสอนในภาคการศึกษา 2/2555 พร้อมทั้งจัดทำเอกสารแผนการสอน

1.3 การจัดเตรียมผู้เรียนจากหลากหลายคณะ การจัดตารางเวลาเรียน และสถานที่เรียนที่มีลักษณะเฉพาะ

1.4 กระบวนการสอนเพื่อฝึกกระบวนการคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย

1.4.1 นิยามความคิดสร้างสรรค์ หมายถึง ความสามารถในการคิดสิ่งใหม่ หรือสิ่งที่แตกต่างไปจากเดิม การคิดหลากหลาย การคิดบวก การคิดหาคำตอบจากปัญหาเดิมด้วยผลลัพธ์ที่ดีกว่า ซึ่งการหาคำตอบนั้นอาจเป็นเรื่องของproduct, process, services เพื่อเพิ่มมูลค่าและมีสุนทรียภาพ

1.4.2 เป้าหมายของการสอนรายวิชา กล้าคิด เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความเชื่อมั่นในการคิดอย่างสร้างสรรค์ โดยการสร้างโอกาสให้นักศึกษาได้ฝึกทักษะกระบวนการคิดสร้างสรรค์อย่างต่อเนื่อง

1.4.3 ผลลัพธ์ของการสอนรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ คือพัฒนาผู้เรียนให้มีอัตลักษณ์นักสร้างสรรค์ คือ .มีจินตนาการ .คิดเป็น ทำได้ (นำความคิดไปทำให้เกิดผลผลิตได้) และเปิดรับประสบการณ์

1.4.4 รูปแบบของการสอนรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ (กล้าคิด) ประกอบด้วย 1) การสร้างความเชื่อมั่นในการคิด 2) การให้เครื่องมือในการคิดแบบต่าง ๆ 3) การฝึกกระบวนการคิดสร้างสรรค์ และ 4) การนำเสนอการคิดสร้างสรรค์

1.4.5 การวัดและประเมินผลรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ ไม่เน้นการสอบข้อเขียน แต่ใช้การสอบภาคปฏิบัติการคิดเชิงสร้างสรรค์ โดยประเมินผ่านกระบวนการและการนำเสนอชิ้นงานการออกแบบแนวคิดที่บ่งชี้ความคิดสร้างสรรค์

จะเห็นได้ว่าแนวคิดและรูปแบบของการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เป็นกระบวนการของการพัฒนาทักษะการคิด ในระดับอุดมศึกษามี

ความจำเป็นมากเนื่องจากเป็นทักษะหนึ่งของทักษะในศตวรรษที่ 21 ดังดรฟเอ็ดเวิร์ด เดอ โบโน กล่าวว่าการคิดเป็นสิ่งที่สามารถเรียนรู้ ฝึกหัด และสอนกันได้เหมือนทักษะอื่นๆ (อ้างถึงใน ทิพวัลย์ สุทิน,2557:20) นอกจากนั้น กระบวนการคิดสร้างสรรค์สิ่งต่างๆต้องอาศัยการคิดสองชนิดคือการคิดในกรอบ (vertical thinking) และการเพื่อก่อให้เกิดการสร้างแนวคิดหลากหลาย (lateral thinking) โดยต้องใช้การคิดทั้งสองแบบนี้ไปใช้ในการคิดแก้ปัญหา อย่างสร้างสรรค์ ระยะแรก ต้องใช้การคิดนอกกรอบ เป็นการคิดให้เกิดแนวคิดในการพิจารณาปัญหา เพื่อกำหนดให้ ชัดเจนว่าปัญหาคืออะไรและสร้างแนวคิดเพื่อแก้ปัญหา ระยะที่สองเป็นการใช้การคิดในกรอบเพื่อทดสอบแนวคิดจาก ระยะแรกให้เหมาะสมและนำไปใช้แก้ปัญหาได้จริง ซึ่งการออกแบบการสอนของรายวิชากล้าคิดสอดคล้องกับแนวคิด ดังกล่าวประกอบด้วย การให้เครื่องมือในการคิดทั้งการคิดในกรอบและคิดนอกกรอบ และการให้ผู้เรียนได้ฝึกการแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันอย่างสร้างสรรค์

นอกจากนั้นการออกแบบการเรียนการสอนรายวิชากล้าคิด กล้าทำ ยังสอดคล้องกับแนวคิดของทิพวัลย์ สุทิน (2557) ที่ได้เสนอแนวทางการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดระดับสูง ดังนี้ 1) การให้ผู้เรียนได้ฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในเรื่องเครื่องมือการคิดแบบต่างๆ 2) การออกแบบรายวิชาหรือหลักสูตรที่เน้นให้ผู้เรียนได้ผ่านกระบวนการที่ต้องคิดแก้ปัญหา 3) การสนับสนุนให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตร

2. ผลการจัดการเรียนการสอน

2.1 การจัดการเรียนการสอน

1) จำนวนกลุ่มเรียน รายวิชากล้าคิด จำนวน 6-7 กลุ่ม ต่อภาคเรียน รายวิชากล้าทำ จำนวน 1 กลุ่ม

2) อาจารย์ผู้สอนเป็นอาจารย์ประจำ คณะศิลปศาสตร์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี อุตสาหกรรมสิ่งทอ วิศวกรรมศาสตร์ บริหารธุรกิจ และเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ทุกคนมีประสบการณ์สอนในสาขาวิชาชีพ มากกว่า 10 ปี ทำการสอนเป็นทีม ทีมละ 3 คน

3) นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนเป็นนักศึกษาจากคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม บริหารธุรกิจ ศิลปศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ อุตสาหกรรมสิ่งทอ เทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ส่วนใหญ่ศึกษาในชั้น ปีที่ 2,3,และ 4

2.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของผู้เกี่ยวข้อง

1) ก่อนเรียน

1.1) ผู้เรียนมีความคาดหวังในการเรียนรายวิชากล้าคิดในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการเปิดใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (คะแนนเฉลี่ย 4.32) การทำงานร่วมกับเพื่อนต่างสาขาได้ดี (คะแนนเฉลี่ย 4.29) และการเรียนรายวิชากล้าคิดน่าจะสนุกและท้าทายความสามารถ (คะแนนเฉลี่ย 4.27) ดังตารางที่ 1

1.2) ผู้สอนมีความพร้อมในการสอนในระดับมากทุกด้านโดยเฉพาะด้านความพร้อมของนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน (คะแนนเฉลี่ย 4.67) ผู้สอนมีภารกิจประจำที่ต้องรับผิดชอบมาก (คะแนนเฉลี่ย 4.67) นโยบายการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนรายวิชาเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ และมีความเชื่อมั่นในหลักสูตรรายวิชากล้าคิด (คะแนนเฉลี่ย 4.48) ดังตารางที่ 2

2) ระหว่างเรียน

2.1) ผู้เรียนมีความพึงพอใจการเรียนรายวิชากล้าคิดในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการทำให้ผู้เรียนคิดนอกกรอบและเปิดใจยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น (คะแนนเฉลี่ย 4.33) อาจารย์เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นหรือความสามารถได้เต็มที่ (คะแนนเฉลี่ย 4.32) และบรรยากาศการเรียนมีความสุข สนุกท้าทายและได้ความรู้ (คะแนนเฉลี่ย 4.29) ดังตารางที่ 3

2.2) ผู้สอนมีความพร้อมในการจัดการเรียนการสอนในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการทำงานเป็นทีมและผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข สนุกกับการคิดและปฏิบัติ (คะแนนเฉลี่ย 4.59) ด้านการวัดและประเมินผล ผู้สอนใช้วิธีการสังเกตมากที่สุด (คะแนนเฉลี่ย 4.50) และใช้วิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลายรวมทั้งวัดผลจากผลงานของผู้เรียน (คะแนนเฉลี่ย 4.45) ดังตารางที่ 4

3) หลังเรียน

3.1) ผู้เรียนมีความพึงพอใจในผลลัพธ์ของการเรียนรายวิชากล้าคิดในระดับมาก ทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการเปิดใจกว้างยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น (คะแนนเฉลี่ย4.36) สนุกและ ท้าทายความสามารถทำให้เกิดความประทับใจทั้งเพื่อนร่วมชั้นเรียนและอาจารย์ผู้สอน (คะแนนเฉลี่ย 4.35) ทำให้กล้าคิดต่างจากผู้อื่นและมีความมั่นใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น (คะแนนเฉลี่ย 4.21) ดังตารางที่ 5

3.2) ผู้สอนมีความคิดเห็นในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความพึงพอใจต่อเพื่อนร่วมงาน (คะแนนเฉลี่ย 4.64) มีความพึงพอใจต่อนักศึกษา (คะแนนเฉลี่ย 4.18) และมีความมั่นใจว่าเอกสารประกอบการสอนมีคุณภาพ (คะแนนเฉลี่ย 4.09) ดังตารางที่ 6

การวัด ผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการคิดสร้างสรรค์โดยตัวชี้วัดตรงคือผู้เรียนมีคุณลักษณะหรือมีทักษะการคิดสร้างสรรค์มากน้อยเพียงใดจำเป็นต้องใช้เวลาพอสมควรในการพัฒนาดังนั้นจะไม่สามารถวัดผลได้ภายในภาคการศึกษา แต่จะเห็นได้ว่าผลลัพธ์ทางอ้อมคือผู้เรียน ผู้สอน มีความพึงพอใจในการเรียนการสอนรายวิชากล้าคิด ในระดับมากโดยเฉพาะเรื่องการคิด ผู้เรียนพอใจที่ได้มีโอกาสฝึกฝนการคิด ผู้สอนมีความพึงพอใจที่ผู้เรียนกล้าคิด กล้าแสดงออกมากขึ้น ย่อมเป็นตัวบ่งชี้ได้ว่าผลลัพธ์ของรายวิชานี้เป็นที่น่าพอใจ บรรลุวัตถุประสงค์ในระดับหนึ่ง นอกจากนั้น กระบวนการหรือรูปแบบของการเรียนการสอนให้ความสำคัญกับผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติ ฝึกฝนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดของตนเอง ผู้สอนมีบทบาทในการบรรยายน้อยมาก เป็นการเรียนรู้แบบ active learningซึ่งเป็นรูปแบบการสอนที่เหมาะสมในการพัฒนาผู้เรียนโดยเฉพาะระดับอุดมศึกษา

2.3 ปัจจัยสำเร็จ ประกอบด้วย

1) ความพร้อมของผู้สอน ทั้งในด้านสมรรถนะการสอนที่ส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน ความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดสร้างสรรค์ และ เจตคติต่อรายวิชา

2) ความพร้อมของผู้เรียน ได้แก่ ความหลากหลายของสาขาวิชา พื้นฐานการคิด และความตระหนักในความสำคัญของการคิดสร้างสรรค์

3) การบริหารจัดการ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การจัดแผนการเรียนที่ยืดหยุ่นสำหรับผู้เรียน

2.4 ปัญหาอุปสรรค ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชากล้าคิด และรายวิชากล้าทำ พบว่ามีปัญหาดังนี้

1) ด้านรายวิชา ทั้งสองรายวิชาเป็นวิชาเลือกเสรี รายวิชาละ 3 หน่วยกิต ซึ่งต้องใช้เวลาในการเรียนสัปดาห์ละ 3 ชั่วโมง ทำให้นักศึกษาไม่สามารถลงทะเบียนเรียนอย่างต่อเนื่องทั้งสองรายวิชาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้สร้างสรรค์ เนื่องจากส่วนใหญ่สาขาวิชาได้กำหนดแผนการเรียนไว้ให้นักศึกษาแบบ

เบ็ดเสร็จแล้ว นอกจากนั้นรายวิชากล้าทำ ได้กำหนดให้ รายวิชากล้าคิดเป็นรายวิชา ที่ต้องเรียนก่อน (pre requisite) ทำให้มีข้อจำกัดสำหรับนักศึกษาที่สนใจลงทะเบียนเรียนวิชากล้าคิด

2) ด้านการสอนคือ รูปแบบของการสอนในแต่ละกลุ่มยังไม่เป็นรูปแบบเดียวกัน

3) ด้านความเข้าใจของบุคลากรภายในมหาวิทยาลัยเกี่ยวกับบทบาทของรายวิชากล้าคิด และรายวิชากล้าทำ ทำให้การมีส่วนร่วมยังค่อนข้างน้อย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะต่อการนำผลการวิจัยไปใช้ จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า รูปแบบการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ระยะแรกเป็นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เครื่องมือในการคิดทั้งแบบในกรอบและนอกกรอบ ระยะที่ 2 เป็นการฝึกให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาโดยใช้เครื่องมือคิดอย่างสร้างสรรค์ ระยะที่สามให้ผู้เรียนได้ฝึกการนำเสนอแนวคิดของตนเอง ระยะที่4 เป็นการสร้างความภาคภูมิใจในการคิดโดยการให้จัดนิทรรศการนำเสนอแนวคิด ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอในการนำผลการวิจัยไปใช้ดังนี้

1.1 ผู้สอนในรายวิชาอื่นๆสามารถนำรูปแบบการสอนของรายวิชากล้าคิดไปปรับใช้ในการสอนเพื่อส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์ให้กับผู้เรียน รวมทั้งกิจกรรมการสอนที่นำมาเป็นสื่อกระตุ้นการคิด จะต้องสอดคล้องกับบริบทของผู้เรียนและความถนัดของผู้สอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งต้องมีความแปลกใหม่ เพื่อท้าทายการคิดและทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสนุกและท้าทายการคิด

1.2 มหาวิทยาลัยสามารถนำข้อเสนอแนวทางการจัดรายวิชากล้าคิด กล้าทำ เพื่อให้นักศึกษาได้รับการพัฒนาอัตลักษณ์สร้างสรรค์ไปพิจารณาดำเนินการให้เหมาะสมกับบริบทของสาขาวิชาเพื่อให้เกิดการพัฒนาการคิดสร้างสรรค์ให้กับนักศึกษาทั่วทั้งมหาวิทยาลัย ดังนี้

รูปแบบที่ 1 วิชากล้าคิด จัดเป็นการปรับพื้นฐานให้กับนักศึกษาใหม่ ก่อนเข้าเรียนจริง (จัดเป็น Camp 5 วัน) วิชากล้าทำ จัดเป็น Campaign ให้นักศึกษาตั้งแต่ปี 2-4 ทำโครงการ (มีการ train ให้ก่อน) ประกวดให้รางวัล

รูปแบบที่ 2 วิชากล้าคิด เป็นวิชาเลือกเสรี วิชากล้าทำ ให้บูรณาการกับวิชาโครงงาน (Special project) และวิชาเตรียมโครงการ (pre project)

2. ข้อเสนอแนะ.ในการทำวิจัยต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการนำหลักสูตรรายวิชากล้าทำไปใช้สอนในห้องเรียนซ้ำ เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้มีจำนวนผู้ลงทะเบียนเรียนน้อยมาก (7 คน) ทำให้ผลการวิจัยขาดความเชื่อมั่น

2.2 ควรมีการวิจัยติดตามผลผู้เรียนที่เรียนรายวิชากล้าคิดและกล้าทำไปแล้วจะยังคงมีคุณลักษณะของนักสร้างสรรค์ในเรื่องของการกล้าคิด การกล้าแสดงออก และการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

คำขอบคุณ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ที่สนับสนุนงบประมาณในการวิจัย ผู้สอนรายวิชากล้าคิด และรายวิชากล้าทำ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. (2555). แผนยุทธศาสตร์จัดการเรียนการสอนด้านเทคโนโลยีเชิงสร้างสรรค์ พ.ศ.2555-2559 .มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ . หน้า 1,

ทิพวัลย์ สุทิน .(2557) .การเรียนรู้เชิงรุก...จากเอ็ดการ์ เดล (Edgar Dale). วารสารศึกษาทั่วไป มหาวิทยาลัยขอนแก่น . 7 (1) มกราคม-มิถุนายน :18-21.

อาภรณ์ บางเจริญพรพงศ์ นิตยา สำเร็จผลและ ประดิษฐ์ รัตนวิจิตราศิลป์ . (2554). รูปแบบการจัดการศึกษาหลักสูตรเทคโนโลยีการออกแบบเชิงสร้างสรรค์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราช มงคลกรุงเทพ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ. กรุงเทพฯ

E. Paul Torrance (jewlet,quoted in Bevee, et al. 1995 : 222 online available http://elearning.aru.ac.th/2513302/soc06/topic12/linkfile/print5.htm วันที่สืบค้น 24 ตุลาคม 2555

Table 1 Students' Expectation in LET'S THINK CREATIVELY Class prior to learning

รายการ	Level of expectation					
	semester2/55 n = 112		Semester1/56 n = 149		Total n = 261	
	X	s.d	X	s.d	X	s.d
According to no examination, you will get high grade in this course	3.66	1.39	3.98	.92	3.83	1.03
you will have chance to express idea and ability	4.21	.59	4.18	.64	4.19	.62
you will have chance to study new things	4.27	.58	4.12	.64	4.18	.62
you will think different from others	4.07	.71	3.99	.73	4.03	.72
this course will make you to be open-minded	4.34	.64	4.30	.65	4.32	.64
you will have chance to work with students from different area	4.32	.66	4.27	.70	4.29	.68
you will have chance to make some innovation	4.07	.73	4.03	.69	4.05	.71
You will have fun and challenge	4.37	.70	4.19	.67	4.27	.68
total	4.15	.44	4.13	.50	4.14	.47

Table2 Instructors' Opinion about Readiness to LET THINK CREATIVELY Course

Readiness	Opinion level					
	semester2/55 n=10		semester 1/56 n=11		total n = 21	
	X	s.d	X	s.d	X	s.d
1Course .ojectives and contents	4.26	.41	4.24	.63	4.25	.52
2.course management	4.25	.42	4.31	.46	4.28	.43
3.Instructors preparation	3.53	.77	4.09	.68	3.82	.76
4.Students readiness	4.60	.39	4.27	.55	4.42	.50
5.Instructors readiness	4.47	.38	4.36	.66	4.41	.53
6.the couse	4.26	.31	4.26	.51	4.26	.42

Table3 Students' Opinion during let think creatively course

opinion	Level of Opinion		
	Semester2/55 n = 103	Semester2/55 n = 131	total n = 234
	X s.d	X s.d	X s.d
In Let's think creatively class ,you			
discoering new things	4.10 .62	4.21 .55	4.16 .58
Think out of box	4.30 .59	4.35 .63	4.33 .61
Have teamwork	4.22 .67	4.24 .60	4.24 .63
Use more communication skills	4.11 .64	4.21 .64	4.16 .64
Open-minded and accept more different opinions	4.36 .59	4.31 .66	4.33 .63
Have more self confident	4.09 .63	4.05 .68	4.07 .65
Fun and challenge learning atmosphere	4.31 .70	4.28 .75	4.29 .73
Good learning infrastructure	4.22 .71	3.97 .79	4.08 .76
Instructors do as a coach or mentor	4.21 .72	4.24 .68	4.23 .69
Overall	4.20 .44	4.19 .42	4.20 .43

Table 4 Instructors'Opinion during semester

opinions	Level of opinion		
	Semester2/55 n =11	Semester1/56 n =11	total N = 22
	X s.d	X s.d	X s.d
1.Teaching documents and lesson plan	**4.43 .49**	**4.25 .75**	**4.33 .64**
2.Course management	**4.43 .61**	**4.16 .55**	**4.28 .58**
3.teaching process	**4.13 .38**	**4.24 .48**	**4.19 .43**
31 using varios teaching methods	4.30 .48	4.25 .62	4.27 .55
3.2 Teaching Method			
Lecture	3.30 1.16	3.00 1.27	3.14 1.20
Brain storming	4.40 .69	4.42 .51	4.41 .59
Teamwork	4.60 .51	4.58 .51	4.59 .50
Field Trip	4.00 .66	4.00 .60	4.00 .61
Case Study	3.90 .56	3.83 .57	3.86 .56
Problem-based	3.90 .56	**4.00 .85**	**3.95 .72**
3.5 ask students to think and express ideas	4.40 .51	4.25 .62	4.32 .56
3.6 use various assessment approach	4.40 .69	4.50 .52	4.45 .59
3.7 Learning Assessment Method	4.14 .36	4.25 .47	4.20 .42
Behavior Observation	4.50 .52	4.50 .76	4.50 .59
Product	4.30 .48	4.58 .51	4.45 .51
Presentation	4.20 .63	4.50 .67	4.36 .65
Research / Information searching	3.70 .67	3.83 .71	3.77 .68

opinions	Level of opinion		
	Semester2/55 n =11	Semester1/56 n =11	total N = 22
	X s.d	X s.d	X s.d
Performance in Real situation	4.00 .00	3.83 .57	3.91 .42
4.Learning Infrastructure	**4.10 .56**	3.66 .80	**3.86 .72**
5. Students /Learners	4.14 .39	4.34 .44	**4.25 .42**
Pay attention and participate in class activities	4.20 .63	4.25 .62	4.23 .61
Responsible in oneself learnings	3.90 .56	4.17 .57	4.05 .57
Have fun in learning and thinking	4.50 .52	4.67 .49	4.59 .50
Student developement	4.10 .52	4.30 .50	4.21 .50
Dare to thinking	4.20 .63	4.42 .51	4.32 .56
Communication skill	4.00 .47	4.17 .57	4.09 .52
Self confident	4.10 .56	4.33 .65	4.23 .61
6.overall	**4.19 .36**	**4.13 .47**	**4.16 .42**

Table 5 Students' Opinion at the end of Let think creatively course

Learning results	ระดับความคิดเห็น		
	semester2/55 n = 77	semester1/56 n = 142	total n = 219
	X s.d	X s.d	X s.d
After finish this course, you have got:			
Increase your self confident	4.22 .58	4.02 .52	4.09 .55
Dare to express your idea and ability	4.26 .59	4.03 .63	4.11 .62
More interesting in new things	4.25 .63	3.99 .64	4.08 .64
Think differently	4.38 .65	4.12 .65	4.21 .66
be open-minded, easily to accept different idea	4.55 .58	4.25 .64	4.36 .63
More confident in working with other people	4.36 .63	4.13 .65	4.21 .65
More confident in creating new idea to innovation	4.21 .66	3.92 .76	4.02 .74
Have fun ,challenging and good impression	4.52 .64	4.26 .71	4.35 .69
Course overall	4.34 .44	4.09 .45	4.18 .46

Table 6 Instructors' Opinion at the end of Let think creatively course

Course results	Level of Opinion					
	Semester2/55 n =11		Semester1/56 n =11		total N = 22	
	X	s.d	X	s.d	X	s.d
1.teaching achievement	**3.73**	**.45**	**3.94**	**.45**	**3.83**	**.45**
Success in overall course	3.73	.64	4.00	.63	3.86	.64
Confident in Quality of the course	3.82	.40	4.36	.50	4.09	.52
Learning process bring to students thinking ability development	3.91	.70	4.18	.75	4.05	.72
Quality of learning infrastructures	3.73	.90	3.36	.50	3.55	.73
Learning assessment lead to students creatively thinking	3.82	.75	4.09	.53	3.95	.65
Students have identity of creative	3.55	.68	3.73	.78	3.64	.72
Expect that employer will satisfy with these students	3.55	.68	3.91	.53	3.73	.63
2 satisfaction in the course	**3.81**	**.54**	**4.02**	**.44**	**3.92**	**.54**
University policy in students creativity building	3.82	.87	4.45	.52	4.14	.77
Supporting management in learning process	3.64	.67	4.09	.53	3.86	.64
Supporting management in learning infrastructures	3.91	.70	3.09	.83	3.50	.85
Supporting management in Instructors preparation	3.64	.92	4.00	.89	3.82	.90
Instructors team	4.64	.50	4.64	.50	4.64	.49
students	4.18	.60	4.18	.75	4.18	.66
3. overall	**3.77**	**.48**	**3.98**	**.44**	**3.88**	**.46**

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวคเตอร์ทางด้านเกมในวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกร

The development of e – Learning lesson about vector game in calulus1 for Engineers

ปทุม วัฒนพรพรหม[1*] และ ธนพรรษ พฤกษะวัน[2]

Pathum Wathanapornprom[1*] and Tanapat Brikshavana[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวคเตอร์ทางด้านเกมในวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวคเตอร์(กลุ่มทดลอง) กับนักศึกษาที่เรียนตามปกติ(กลุ่มควบคุม) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร ซึ่งแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมกลุ่มละ 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ บทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ทางด้านเกมวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าเฉลี่ยเลขคณิต($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.) โดยใช้การคำนวณค่าที(t–Test Independent) ผลการวิจัยพบว่า 1) ได้บทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ทางด้านเกมในวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกรซึ่งผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 2) ผลการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบนักศึกษาในกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนการทดลองไม่มีความแตกต่างกัน แต่หลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ: บทเรียนอีเลิร์นนิงทางด้านเกม ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เวคเตอร์

Abstract

The purposes of this research were to 1) develop an e - Learning lesson through Vector Game used in Calculus 1 for Engineers Course and 2) compare the achievement of the two groups of students; one took the e - Learning lesson (experimental group) whereas the other one participated in normal class (controlled group). Each group consisted of 30 students. The instrument applied in this study was e - Learning game entitled Vector. Mean and standard deviation were used to analyze data. t-Test was employed to find out the hypothesis. The results were shown below: 1) e - Learning lesson of Vector Game in Calculus 1 for Engineers Course evaluated by experts was effective; 2) there was no significantly different between the experimental and controlled groups before the experiment while they were significantly different at 0.01 after the experiment.

Keywords: e – Learning lesson about game, Learning achievement, Vector

[1] สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพ10120

[1] Fields of study in computer scienceFaculty of Science and Technology Rajamangala University of Technology Krungthep Bangkok 10120

[2] หลักสูตรศึกษาศาสตรบัณฑิตสาขาวิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพ 10700

[2] Bachelor of Education Program in Mathematics Faculty of Science and Technology SuanDusitRajabhat University 10700

* Corresponding author. E-mail : pathum_w2000@yahoo.com

บทนำ

การเรียนการสอนผ่านระบบอิเล็กทรอนิคส์(e-Learning)เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาอิเล็กทรอนิกส์(e-Education)และกำลังแพร่หลายไปทั่วโลก ซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยอาศัยเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หรือสื่ออิเล็คทรอนิคส์ในการถ่ายทอดเรื่องราวและเนื้อหา อีกทั้งยังง่ายต่อการใช้งาน เพราะผู้ใช้สามารถเข้าใช้งานได้ในทุกที่ทุกเวลา และสามารถทบทวนบทเรียนได้หลายครั้งจนกว่าจะเข้าใจ ส่วนผู้จัดทำสามารถที่จะเข้าไปปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาได้ตลอดเวลาเช่นกัน และยังอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้เรียนที่อยู่ห่างไกล หรือสถานศึกษาในถิ่นทุรกันดารซึ่งขาดแคลนผู้เชี่ยวชาญในการสอนแต่สามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างสะดวก รวดเร็ว และลดข้อจำกัดเรื่องเวลา

ในปัจจุบันเกมคอมพิวเตอร์เป็นที่นิยมของคนส่วนมาก ซึ่งสามารถเล่นได้ทุกเพศทุกวัย ไม่ว่าเล่นเพื่อความบันเทิงหรือเพื่อเพิ่มความรู้ และเกมคอมพิวเตอร์ยังสามารถช่วยพัฒนาความคิดให้ผู้เล่นมีความคิดริเริ่ม รู้จักการวางแผน รู้จักการใช้ทักษะทางสติปัญญาให้มีความรอบคอบ เพื่อที่จะสามารถเล่นจนผ่านด่านสุดท้ายได้ตามเกมที่กำหนดไว้

เนื่องจากเนื้อหาวิชาทางด้านคณิตศาสตร์เป็นเรื่องที่เข้าใจยากทำให้ผู้เรียนไม่มีความสุขกับการเรียนวิชานี้ ดังนั้นผู้วิจัยจึงเกิดแนวคิดในพัฒนาการทำบทเรียนอีเลิร์นนิงทางด้านคณิตศาสตร์โดยใช้เกมในการสอน จะทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานกับการเล่นเกมและได้รับความรู้ในเวลาเดียวกัน ซึ่งได้เลือกเรื่องเวคเตอร์ ในวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวคเตอร์ทางด้านเกม ในวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์กับนักศึกษาที่เรียนตามปกติ
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจด้านบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวคเตอร์ทางด้านเกม ในวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร

สมมติฐานในการวิจัย

1. บทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ที่พัฒนาขึ้น ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในระดับเหมาะสมมากทุกด้าน
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ กับนักศึกษาที่เรียนตามปกติไม่แตกต่างกัน
3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ กับนักศึกษาที่เรียนตามปกติแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเกี่ยวกับบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ทางด้านเกมที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีกว่าการเรียนในชั้นปกติซึ่งใช้ประชากรในการทดลอง คือ นักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกร จำนวน 60 คนโดยจะศึกษาเฉพาะเรื่องเวกเตอร์

วิธีการศึกษา

ประชากร/กลุ่มตัวอย่าง

ประชากร แบ่งเป็นกลุ่ม 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 เป็นกลุ่มศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง(กลุ่มทดลอง) จำนวน 30 คน และกลุ่มที่ 2 เป็นกลุ่มศึกษาในชั้นเรียน(กลุ่มควบคุม) จำนวน 30 คน ซึ่งสามารถเลือกเรียนแต่ละกลุ่มตามความสมัครใจ

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experiment Research Design) แบบ 2 กลุ่ม คือ กลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง มีการสอบก่อนเรียนและสอบหลังเรียน โดยมีวัตถุประสงค์ของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาเรื่องเวกเตอร์ในวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร ซึ่งเป็นกลุ่มทดลองกับนักศึกษาที่เรียนในเรื่องดังกล่าวตามปกติ ซึ่งเป็นกลุ่มควบคุมเมื่อ

R คือกลุ่มตัวอย่างถูกสุ่มเข้ามาเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

E คือกลุ่มทดลอง

C คือกลุ่มควบคุม

O1 คือถูกวัดความรู้ก่อนศึกษาเนื้อหาเรื่องเวกเตอร์

X คือกลุ่มทดลองได้รับการทดลองให้เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง

O2 คือ ถูกวัดความรู้หลังศึกษาเนื้อหาเรื่องเวกเตอร์

แบบแผนรูปแบบการวิจัยทดลอง ดังนี้

	Group	Pretest	Experiment	Posttest
R	E	O1	X	O2
R	C	O1		O2

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยและการตรวจสอบเครื่องมือ

การวิจัยนี้ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือในการวิจัย ดังนี้

1. การสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิงโดยใช้กระบวนการออกแบบและสร้างบทเรียนเป็น 4 ขั้นตอน คือ การออกแบบบทเรียน, การสร้าง Story Board, การสร้างบทเรียน, การตรวจสอบประเมินผลบทเรียน

2. การสร้างแบบประเมินบทเรียนอีเลิร์นนิง ด้านการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิง เพื่อใช้กับกลุ่มผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของบทเรียน

3. การสร้างแบบทดสอบเพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของการเรียนเรื่องเวกเตอร์ในวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกร

4. การสร้างแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของการเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิง

วิธีการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล

วิธีการดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูลซึ่งสรุปขั้นตอนได้ดังนี้

1. ขั้นตอนการสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ ในวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกร มีการดำเนินการดังภาพที่ 1

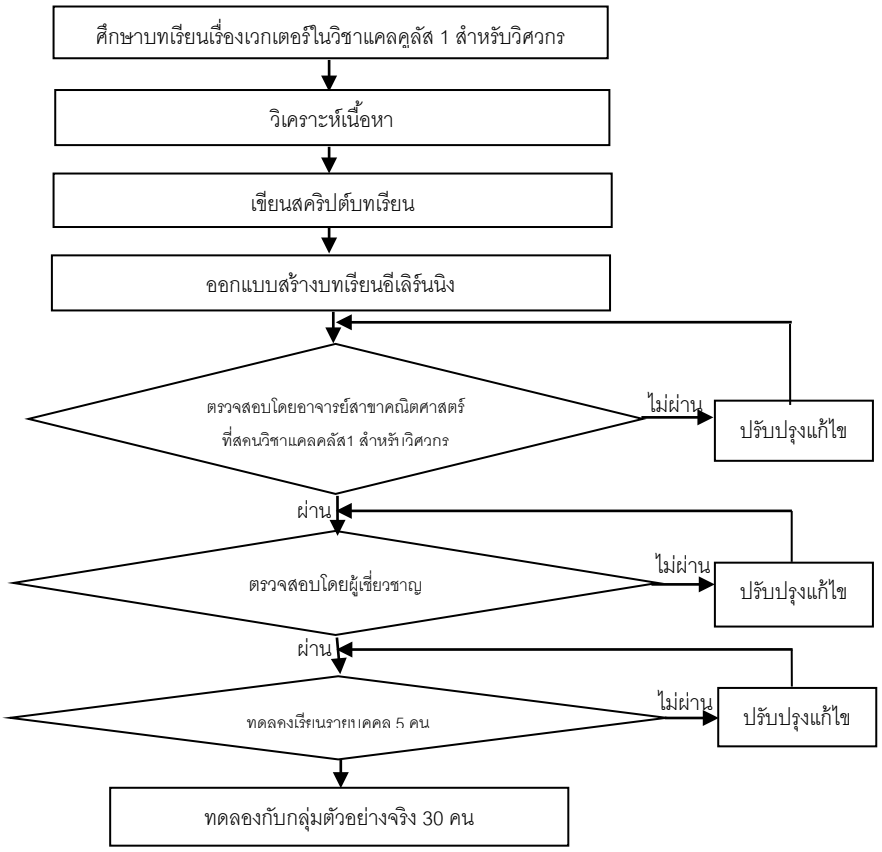

ภาพที่ 1 ขั้นตอนการสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวกเตอร์ในวิชาแคลคูลัส1 สำหรับวิศวกร

2. ขั้นตอนการดำเนินการทดลองกลุ่มทดลอง มีการดำเนินงานดังภาพที่ 2

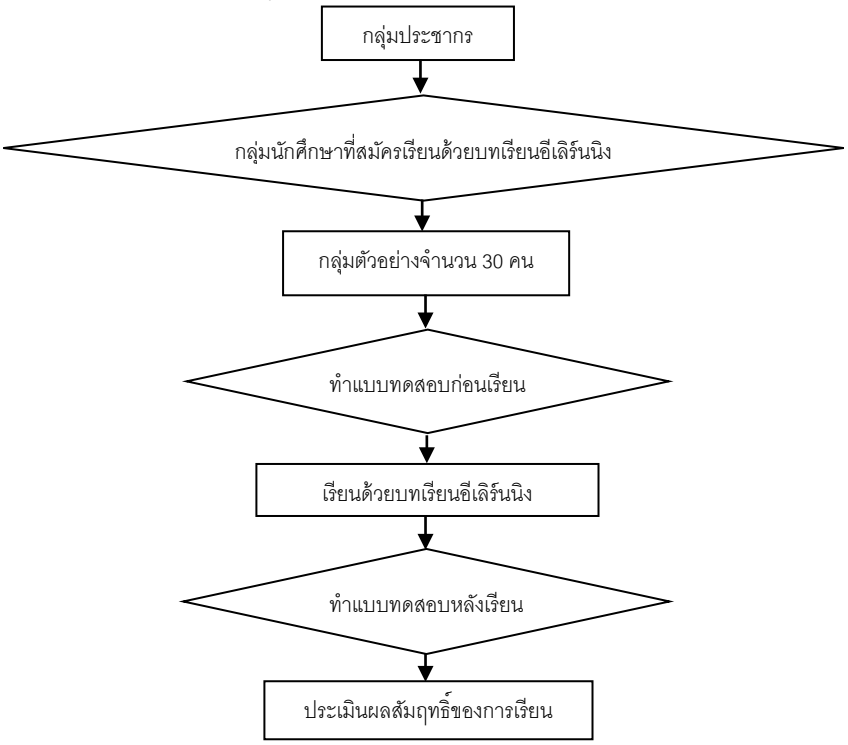

ภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองกลุ่มทดลอง

3. ขั้นตอนการดำเนินการทดลองกลุ่มควบคุม มีการดำเนินงานดังภาพที่ 3

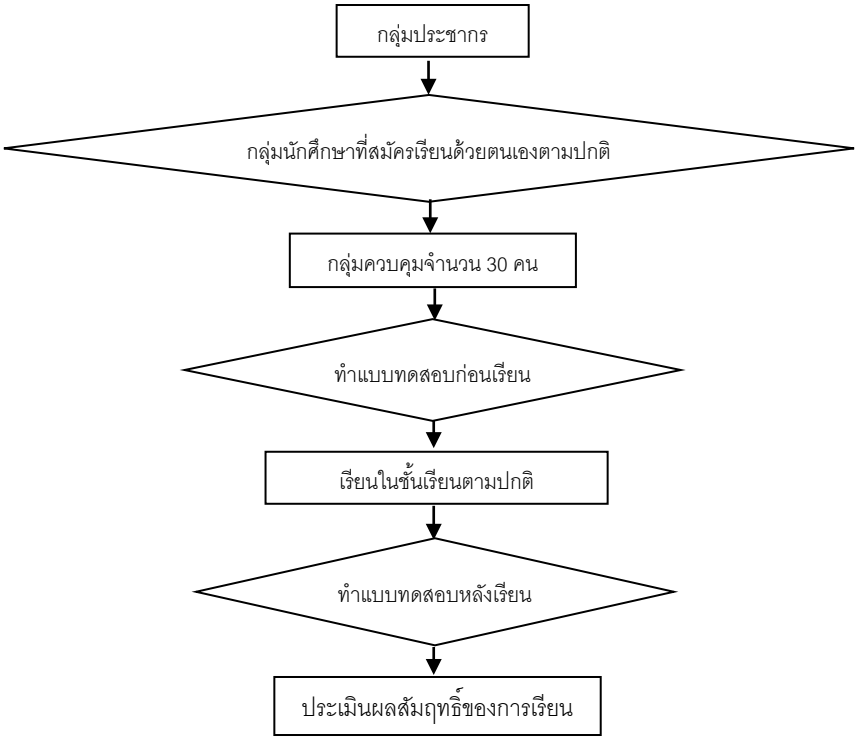

ภาพที่ 3 ขั้นตอนการดำเนินการทดลองกลุ่มควบคุม

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่รวบรวมได้ทั้งหมดมาวิเคราะห์ซึ่งใช้วิธีทางสถิติ คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ค่า t – test

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

1. ผลการวิเคราะห์แบบประเมินของการตรวจสอบเครื่องมือบทเรียนอีเลิร์นนิงของผู้เชี่ยวชาญทางด้านอีเลิร์นนิง จำนวน 3 ท่าน ซึ่งวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน

รายการประเมินแต่ละด้าน	$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ด้านส่วนนำของบทเรียน	3.58	0.14	เหมาะสมมาก
2. ด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน	3.20	0.58	เหมาะสมปานกลาง
3. ด้านการออกแบบการเรียนรู้บนหน้าจอ	3.76	0.39	เหมาะสมมาก
4. ด้านองค์ประกอบด้านเทคนิค	3.20	0.66	เหมาะสมปานกลาง
5. ด้านองค์ประกอบการมีปฏิสัมพันธ์	2.80	0.35	เหมาะสมปานกลาง

จากตารางที่ 1 พบว่าผลการประเมินของบทเรียนอีเลิร์นนิงจากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก ได้แก่ ด้านส่วนนำของบทเรียน และด้านการออกแบบการเรียนรู้บนหน้าจอ

2. ผลการวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง (กลุ่มทดลอง)กับนักศึกษาที่เรียนในชั้นเรียนตามปกติ(กลุ่มควบคุม)ซึ่งวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานIndependent t – test และ Paired t – test ดังตารางที่ 2 ถึง ตารางที่ 3

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนการทดสอบของทั้ง 2 กลุ่มในระยะก่อนและหลังทดลอง

ตัวแปร	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		t	P
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
ผลรวมของคะแนนของกลุ่มทดลอง	11.14	4.46	14.18	4.00	-5.96	.00**
ผลรวมของคะแนนของกลุ่มควบคุม	5.27	3.78	8.27	6.41	-4.78	.00**

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 2 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่มก่อนการทดลองและหลังการทดลองพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนก่อนการทดลองและหลังการทดลองของทั้ง 2 กลุ่ม

ตัวแปร	$\bar{x}$	S.D.	t	p
กลุ่มทดลอง(คะแนนก่อนการทดลอง)	11.14	4.46	-4.04	0.02
กลุ่มควบคุม(คะแนนก่อนการทดลอง)	5.27	3.78		
กลุ่มทดลอง(คะแนนหลังการทดลอง)	14.18	4.00	-3.22	<0.004**
กลุ่มควบคุม(คะแนนหลังการทดลอง)	8.27	6.41		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่าเมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบนักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม พบว่าก่อนการทดลอง ไม่มีความแตกต่างกันแต่หลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

3. ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงซึ่งวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจด้านบทเรียนอีเลิร์นนิงของนักศึกษากลุ่มทดลอง

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D.	ผลการประเมิน
1. ความเหมาะสมของรูปแบบบนจอภาพ	3.82	0.77	เหมาะสมมาก
2. ความเหมาะสมของการนำเสนอบนจอภาพ	3.82	0.73	เหมาะสมมาก
3. ภาษาที่ใช้มีความเหมาะสม	3.82	0.73	เหมาะสมมาก
4. กิจกรรมสอดคล้องกับบทเรียน	4.00	0.79	เหมาะสมมาก
5. ประหยัดเวลาในการเรียน	4.09	0.77	เหมาะสมมาก
6. บทเรียนช่วยให้ท่านบรรลุเป้าหมายในการเรียน	3.94	0.86	เหมาะสมมาก
7. บทเรียนง่ายต่อการเข้าใจ	4.00	0.83	เหมาะสมมาก
8. บทเรียนช่วยให้ท่านเข้าใจในเนื้อหามากขึ้น	3.97	0.81	เหมาะสมมาก
9. รูปแบบการจัดวางเนื้อหา	3.76	0.79	เหมาะสมมาก
10. บทเรียนช่วยเสริมทักษะการเรียนด้วยตนเอง	4.03	0.77	เหมาะสมมาก
11. บทเรียนช่วยให้ท่านจดจำเนื้อหาสาระได้เพิ่มขึ้น	4.06	0.75	เหมาะสมมาก
12. ความพึงพอใจต่อการใช้สื่อการเรียนโดยรวม	3.91	0.80	เหมาะสมมาก
ผลการประเมินโดยรวม	3.93	0.78	เหมาะสมมาก

จากตารางที่ 4 พบว่าผลการประเมินโดยรวมของความพึงพอใจด้านบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก และเมื่อพิจารณาตามรายการประเมินพบว่า ประหยัดเวลาในการเรียน มีค่าเฉลี่ยที่สูงกว่าข้ออื่น ส่วนรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยในระดับรองอันดับที่ 1 คือ บทเรียนช่วยให้ท่านจดจำเนื้อหาสาระได้เพิ่มขึ้นและรายการประเมินที่มีค่าเฉลี่ยในระดับรองอันดับที่ 2 คือ บทเรียนช่วยเสริมทักษะการเรียนด้วยตนเอง

อภิปรายผล

ผลจากการศึกษาในงานวิจัยนี้มีประเด็นที่นำมาอภิปรายดังนี้

การประเมินผลของบทเรียนอีเลิร์นนิงเรื่องเวคเตอร์ทางด้านเกม ในวิชาแคลคูลัส 1 สำหรับวิศวกร โดยมีผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือจำนวน 3 ท่าน พบว่าการประเมินโดยรวมเกือบทุกด้านของบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในเกณฑ์เหมาะสมมาก ได้แก่ ด้านส่วนนำของบทเรียน ด้านการออกแบบการเรียนรู้บนหน้าจอ ส่วนด้านการออกแบบระบบการเรียนการสอน ด้านองค์ประกอบด้านเทคนิค และด้านการมีปฏิสัมพันธ์ พบว่ามีความเหมาะสมในระดับปานกลาง

การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการทดลองของนักศึกษาที่ศึกษาด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง(กลุ่มทดลอง)กับนักศึกษาที่เรียนตามปกติ(กลุ่มควบคุม)ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เป็นไปตามที่สมมติฐานตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ความพึงพอใจของนักศึกษากลุ่มทดลองต่อการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายการประเมินรายข้อตามลำดับค่าเฉลี่ย พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก ซึ่งสอดคล้องผลงานวิจัยของ(อนุวัติ, 2547) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ผ่านอินเทอร์เน็ตด้วยสื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยใช้บทเรียนออนไลน์วิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษามีความพึงพอใจมากต่อการเรียนรู้ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์โดยใช้บทเรียนออนไลน์วิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา และ(วัชรินทร์, 2549) ได้ทำการศึกษา สร้างและหาประสิทธิภาพอีเลิร์นนิงเรื่องมาตรฐานการเชื่อมต่อระบบเครือข่ายผ่านระบบเครือข่ายระยะใกล้ ศึกษาความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิง ผลการวิจัย พบว่านักศึกษามีความพึงพอใจการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิงอยู่ในระดับมาก

สรุป

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิงที่ใช้เกมเป็นสื่อในการเรียนสอนสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับวิชาต่างๆ ได้ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนที่เรียนวิชาต่างๆ มีความเข้าใจในเนื้อหาเพิ่มขึ้นกว่าในชั้นเรียนและทำให้ผู้เรียนมีความสนุกกับการเรียนวิชานั้นๆ ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นสื่อเสริมในการจัดการเรียนการสอนในระบบการศึกษาทางไกลได้ ซึ่งงานวิจัยที่จะทำต่อไปคือ การศึกษาสื่อการเรียนการสอนประเภทเกมต่างๆ ให้เหมาะสมกับเนื้อหาแต่ละวิชา

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ ที่ให้การสนับสนุนทุนวิจัย

เอกสารอ้างอิง

วัชรินทร์, 2549, การพัฒนาบทเรียน e-Learning ผ่านระบบเครือข่ายระยะใกล้วิชาระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง, วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร, กรุงเทพมหานคร.

อนุวัติ, 2547, ผลการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้บทเรียนออนไลน์วิชาหลักการวัดและประเมินผลการศึกษา, รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, เพชรบูรณ์.

ปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Problems of construction projects of Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus

ขวัญชีวา หยงสตาร์[1*]

Khwanchiwa yongsata[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษาคือผู้รับเหมาที่เซ็นสัญญากับทางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง วิศวกร และผู้ควบคุมงานประจำโครงการจำนวน 19 ตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือแบบสอบถามมี 2 ส่วน คือข้อมูลทั่วไป และปัญหาของโครงการ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่เป็นปัญหามากที่สุด 1) ปัจจัยด้านคน (M = 3.01, SD = 0.95) รายละเอียดแบบไม่ครบถ้วน และการออกแบบผิดพลาดตามลำดับ 2) ปัจจัยด้านวัสดุ (M = 2.52, SD = 1.04) มีราคาวัสดุผันแปรสูง และวัสดุในท้องตลาดขาดแคลนหรือเลิกผลิต 3) ปัจจัยด้านเครื่องจักร (M = 2.76, SD = 0.84) เครื่องจักรมีราคาสูง และไม่มีช่างซ่อมประจำตามลำดับ 4) ปัจจัยด้านการเงิน (M = 2.84, SD = 0.93) ราคาก่อสร้างจริงสูงกว่าราคากลาง และผู้ประมาณราคาของโครงการขาดประสบการณ์ตามลำดับ 5) ปัจจัยด้านก่อสร้าง (M = 2.98 , SD = 1.13) เนื่องจากสภาพภูมิประเทศ และการเรียกร้องจากคนที่อาศัยรอบๆบริเวณก่อสร้างตามลำดับ

คำสำคัญ : ปัญหาโครงการก่อสร้าง งานก่อสร้าง แบบก่อสร้าง

Abstract

The purpose of this study was to find problems of construction projects of Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus. The sample of this study consisted 19 of contractors, engineers, and foremen. Questionnaires were used as research tools and consisted of two sections: demographic data and problems of construction projects. Mean, standard derivation and ranking were used for data analysis. The results revealed as follows. 1) Man power caused the most problem (*M* = 3.01, *SD* = 0.95) because details of Drawing Construction were lacked and Design was incorrect. 2) Materials caused problem *(M* = 2.52, *SD* = 1.04) because the cost of materials was varied and the materials were shortage or had not produced anymore. 3) Machine caused problem (M = 2.76, SD = 0.84) Repairing machine are expensive and not routinely. 4) Financial factor caused problem (*M* = 2.84, *SD* = 0.93) because Price higher than the actual construction and Cost estimators calculated the cost wrongly. 5) Construction caused problem (*M* = 2.98, *SD* = 1.13) because landscape was different and Persons who lived around the construction areas complained.

Keywords: Problems of construction projects, construction, Drawing Construction

[1] อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยี คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง อ.สิเกา จ.ตรัง 92150

[1] Technology,Faculty of Sciences and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang Campus, Sikao, Trang province 92150

* Corresponding Author, e-mail: arjanpla@hotmail.com โทร 075 204063

บทนำ

ปัจจุบันประเทศไทยจัดอยู่ในกลุ่มประเทศที่กำลังพัฒนาสิ่งหนึ่งที่จะบอกได้และเป็นปัจจัยที่ชี้ให้เห็นถึงความเจริญของประเทศได้คือ อุตสาหกรรมทางด้านงานก่อสร้าง ซึ่งมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศอย่างมาก เช่นการจ้างงาน เป็นต้น งานทางด้านอุตสาหกรรมก่อสร้างนั้นมักจะมีการเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆอยู่ตลอดเวลาขึ้นอยู่กับ ขนาดของโครงการซึ่งมีทั้งขนาดใหญ่และขนาดเล็กขึ้นอยู่กับเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยมากขึ้น จะเห็นได้ว่างานก่อสร้างในประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบและลักษณะการก่อสร้างให้มีความทันสมัยมากขึ้น ทั้งนี้ก็ต้องอาศัยการถ่ายทอดความคิด การจินตนาการโดยใช้การพูดหรือการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสารเพื่อให้เข้าใจในเรื่องเดียวกันในงานก่อสร้าง(Building Construction) ก็เช่นเดียวกัน เนื่องจากงานก่อสร้างมีผู้เกี่ยวข้องโดยตรงอยู่หลายฝ่าย อย่างเช่นเจ้าของโครงการ ผู้บริหารโครงการหรือที่ปรึกษาโครงการ ผู้ออกแบบ ผู้ควบคุมงานและผู้รับเหมาก่อสร้าง ดังนั้นในการที่จะทำงานออกมาให้สำเร็จ และมีประสิทธิ์ภาพได้นั้น ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันคิดและวาง แผนการดำเนินงานเพื่อให้งานสามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นที่สุด อีกทั้งกฎระเบียบและมาตรฐานต่างๆที่มีการปรับปรุงอยู่ตลอดเวลา และอุตสาหกรรมก่อสร้างยังมีลักษณะเฉพาะบางประการที่แตกต่างจากอุตสาหกรรมประเภทอื่นๆ กล่าวคือ 1) เป็นงานที่ทำในที่โล่งแจ้งในบริเวณที่กว้างและอยู่ภายใต้สภาวะอากาศที่เปลี่ยนแปลงผันแปรอยู่ตลอด 2) แผนการทำงานในงานก่อสร้างจะเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาในลักษณะวันต่อวัน 3) เป็นงานที่ต้องใช้บุคลากรมากและต้องมีฝีมือและมีความชำนาญในงานด้านต่างๆจำนวนมากและบุคลากรมาจากหลายแหล่ง 4)สถานที่ก่อสร้างอยู่กระจัดกระจายตามท้องถิ่นต่างๆซึ่งห่างจากสำนักงานทำให้ยากต่อการดูแลควบคุม 5)งานก่อสร้างประกอบด้วยผู้ที่เกี่ยวข้องหลากหลายสาขา และหลากหลายระดับการศึกษา 6) เป็นงานซึ่งมีความเสี่ยงสูง ดังนั้นในการที่จะทำงานออกมาให้สำเร็จ และมีประสิทธิภาพได้นั้น ทุกฝ่ายจะต้องช่วยกันคิดและ วางแผนการดำเนินงานเพื่อให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างราบรื่นที่สุด เป็นเรื่องที่ไม่ง่ายมากนักหากขาดความรู้ความเข้าใจในงานอุตสาหกรรมการก่อสร้าง ซึ่งอุตสาหกรรมการก่อสร้างมีด้วยกันหลายประเภทสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มตามลักษณะของงานได้ 4 ประเภทดังนี้

1. งานก่อสร้างที่พักอาศัย (Residential Construction) ได้แก่ บ้านเดี่ยว ห้องแถวหรือทาวเฮาส์ และอาคารชุดพักอาศัย เป็นต้น

2. งานก่อสร้างเพื่อธุรกิจก่อสร้าง (Building Construction for Business) ได้แก่ศูนย์การค้า อาคารสำนักงาน เป็นต้น

3. งานก่อสร้างด้านอุตสาหกรรม (Industrial Construction) ได้แก่ โรงงาน งานระบบการผลิตที่เกี่ยวกับงานด้านอุตสาหกรรม

4. งานก่อสร้างขนาดใหญ่ หรืองานสาธารณูปโภค (Heavy Engineer or Infrastructure Construction)

เป้าหมายของการบริหารงานก่อสร้าง คือ ดำเนินงานก่อสร้างให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด งานมีความถูกต้องตามรูปแบบรายการ ตรงตามหลักวิชาการมีความแข็งแรงปลอดภัย ควบคุมการใช้ทรัพยากรและเวลาอย่างเหมาะสมและประหยัด

การจะบรรลุเป้าหมายต้องมีหลักการพื้นฐานในการบริหารงานก่อสร้างซึ่งประกอบด้วย 3 ขั้นตอน

1. การวางแผนงาน คือ การกำหนดแนวทางในการดำเนินงานหรือปฏิบัติงานให้สอดคล้องและตรงกับเป้าหมายของงานที่จะทำ

2. การปฏิบัติงาน คือ การลงมือปฏิบัติตามแผนงานที่วางเอาไว้

3. การประเมินผล คือ การพิจารณาเปรียบเทียบข้อมูลที่ได้จากการทำงานจริงกับแผนงานที่วางไว้ว่าได้งานตามกำหนดเวลา หรือไม่ ถ้าไม่เป็นไปตามแผนงานต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อสรุปหาแนวทางแก้ไขและนำไปปรับปรุงแผนงานเช่น ในช่วงเทศกาลคนงานส่วนใหญ่กลับภูมิลำเนาเดิม ทำให้งานในช่วงเวลาดังกล่าวเกิดการหยุดชะงัก

ในส่วนของการลงทุนในการก่อสร้างแต่ละประเภท จำเป็นต้องใช้เงินลงทุนจำนวนมาก ดังนั้นการก่อสร้างจำเป็นต้องมีการวางแผนการบริหารการจัดการต่างๆให้รัดกุมมากที่สุดเพื่อลดข้อผิดพลาดในด้านต่างๆ

จากความเป็นมาและเหตุผลดังกล่าว ทางผู้วิจัยจึงเล็งเห็นถึงองค์ประกอบหลักสำคัญของปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพในงานก่อสร้าง เช่นแบบก่อสร้างมีข้อผิดพลาดหรือไม่มีความสมบูรณ์เพียงพอ การวางแผนการทำงาน การบริหารจัดการทำให้งานก่อสร้างไม่แล้วเสร็จถูกต้องตามสัญญา และไม่มีประสิทธิภาพ ก็จะทำให้งานก่อสร้างเกิดปัญหาต่างๆตามมามากมาย ทำให้ส่งผลกระทบต่อแผนการดำเนินงาน และยังส่งผลกระทบต่อการเงิน ต่อระยะเวลางานก่อสร้าง และอาจเกิดความขัดแย้งภายในโครงการทำให้การทำงานก่อสร้างไม่ราบรื่น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลในขั้นตอนการทำงานในโครงการก่อสร้าง

วัตถุประสงค์ของโครงการวิจัย

เพื่อศึกษาปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

วิธีการศึกษา

การศึกษางานวิจัย เป็นการศึกษาปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของกลุ่มผู้รับเหมางานก่อสร้าง บุคคลที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานก่อสร้าง และหัวหน้างาน เพื่อให้การวิจัยเป็นไปตามวัตถุประสงค์ และขอบเขต มีวิธีดำเนินการศึกษาดังนี้

ประชากร

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ผู้รับเหมางานก่อสร้างที่ทำสัญญากับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ในหมวดงบลงทุนค่าที่ดินสิ่งก่อสร้าง งบประมาณ พ.ศ. 2548-2551 วิศวกร และโพร์แมน จำนวน 19 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ประกอบไปด้วย
ตอนที่ 1 สภาพทั่วไป คือข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตัวอย่างเช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ เป็นต้น
ตอนที่ 2 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างโดยจะให้ผู้ตอบ ตอบแบบสอบถามให้คะแนนในแต่ละหัวข้อ

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ศึกษาเอกสาร ตำรา ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาประมวลเพื่อกำหนดขอบเขตการวิจัย แล้วสร้างเครื่องมือขึ้นมา เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการทำวิจัยครั้งนี้ โดยแบบสอบถามได้ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) ของแบบสอบถาม ในประเด็นความตรงตามเนื้อหาสาระ และความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบโดยใช้แบบสอบถามกับกลุ่มประชากร ที่เป็นตัวแทน

ของกลุ่มที่จะทำการศึกษาจริง จำนวน 3 คน หาความเชื่อมั่น ของแบบสอบถาม ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลและการจัดกระทำข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามผู้รับเหมางานก่อสร้างที่ทำสัญญากับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง ในหมวดงบลงทุนค่าที่ดินสิ่งก่อสร้างงบประมาณ พ.ศ. (2548-2551) วิศวกรและโพร์แมน จำนวน 19 รายได้รับกลับคืนมา จำนวน 19 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวม นำมาตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ และนำมาประมวลผลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ใช้การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการวิจัย

ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 19 คน เพศชายจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 89.5 และเป็นเพศหญิงจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ มีอายุ 41-50 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 47.4 อายุ 31-40 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 อายุ 51-60 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 15.8 อายุ 20-30 ปี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 อายุ และ 60 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5 ตามลำดับ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี,ต่ำกว่าระดับปริญญาตรี และระดับ ปวส./ปวช.มีจำนวนเท่ากัน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 ระดับการศึกษาระดับปริญญาโทจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 การศึกษาทางด้านรัฐประศานสาตร์ จำนวน 4 คน ร้อยละ 21.1 และจบการศึกษาทางด้านบริหารธุรกิจจำนวน 3 คน ร้อยละ 15.8 ตามลำดับ มีประสบการณ์ทำงานมากกว่า 20 ปี จำนวน 7 คน ร้อยละ 36.8 รองลงมามีประสบการณ์การทำงาน 5-10 ปี และ 11-15 ปี จำนวนเท่ากัน 4 คน ร้อยละ 21.1 และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดหรือบริษัทจำกัด

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยวิทยาเขตตรัง สามารถแยกได้เป็นปัจจัยต่างๆ 5 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านคน(Human Factor) ปัจจัยด้านวัสดุ (Material Factor) ปัจจัยด้านเครื่องจักร (Machine Factor) ปัจจัยด้านการเงิน (Financial Factor) ปัจจัยด้านการก่อสร้าง (Site Characteristics) โดยผลของข้อมูลมีดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยด้านต่างๆที่เป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Various Factor	Severity		
	X	S.D	meaning
Human Factor	3.01	0.95	moderate
Construction Factor	2.98	1.13	moderate
Financial Factor	2.84	0.93	moderate
Machine Factor	2.76	0.84	moderate
Material Factor	2.52	1.04	moderate
total	2.82	0.98	moderate

จากตารางที่ 1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยด้านต่างๆที่เป็นของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ในภาพรวมที่เป็นปัญหามากที่สุด คือ ปัจจัยด้านคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 เป็นปัจจัยด้านการก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 ปัจจัยด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ปัจจัยด้านเครื่องจักรมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 และปัจจัยด้านวัสดุมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.52

ตารางที่ 2. แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Human Factor	Severity		
	X	S.D	meaning
Details of Drawing Construction were lacked.	3.53	1.07	Very high
Design was incorrect.	3.42	1.02	moderate
Manpower was shortage.	3.42	0.90	moderate
Data communication error.	3.37	1.12	moderate
Change or modify the drawing construction.	3.32	0.87	moderate
Personnel, lack of training or knowledge.	3.26	1.12	moderate
Conflict of drawing construction.	3.21	0.92	moderate
Work Incorrect by engineers.	2.84	0.95	moderate
Foremen Inexperienced.	2.68	0.83	moderate
Foremen ignored and do not follow previous.	2.63	0.61	moderate
Contractors were lack of acceptance of the employers.	2.58	0.83	moderate
No planning, project management in construction.	2.52	0.96	moderate
Executives scope is unclear.	2.47	1.17	low
total	3.01	0.95	moderate

จากตารางที่ 2. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ภาพรวมเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า รายละเอียด

แบบไม่ครบถ้วนเป็นปัญหาที่พบมากสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 รองลงมาคือการออกแบบผิดพลาดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 และแรงงานก่อสร้างขาดแคลนตามฤดูกาลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42

ตารางที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Material Factor	Severity		
	X	S.D	meaning
The cost of materials was varied	2.95	1.03	moderate
The materials were shortage or had not produced anymore	2.74	1.00	moderate
The materials used in the real setting were not the ones which were specified in contract.	2.63	1.16	moderate
Material Factor	Severity		
	X	S.D	meaning
No approval of materials used.	2.58	1.17	moderate
No test materials before use.	2.53	1.17	moderate
Wrong quality material	2.53	1.23	moderate
How to store supplies the wrong way	2.47	0.96	low
Materials are hoard	2.37	0.90	low
No materials used in the country	2.26	0.87	low
The ranging equivalent material too much	2.16	0.90	low
total	2.52	1.04	moderate

จากตารางที่ 3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ภาพรวมเป็นปัญหาในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นพบว่า ราคาวัสดุผันแปรสูงเป็นปัญหาที่พบมากสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 รองลงมาคือวัสดุในท้องตลาดขาดแคลนหรือเลิกผลิตมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 และวัสดุที่ใช้ไม่ตรงกับวัสดุที่ขออนุมัติมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63

ตารางที่ 4 แสดงภาพรวมผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Machine Factor	Severity		
	X	S.D	meaning
Repairing machine are expensive	3.26	1.15	moderate
not routinely	3.05	0.97	moderate
No own machinery	2.84	0.96	moderate
Lack of maintenance	2.84	0.76	moderate
Often Machinery Breakdown	2.73	0.87	moderate
Insufficient number of machines on the workload.	2.73	0.87	moderate
Driver inexperience Machine	2.52	0.70	moderate
Inefficient Machine	2.47	0.70	low
Used incorrectly, according to the nature of the work.	2.37	0.60	low
total	2.76	0.84	moderate

จากตารางที่ 4. ผลการวิเคราะห์ปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ภาพรวมเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง พิจารณาเป็นประเด็นพบว่า เครื่องจักรมีราคาสูงสูงเป็นปัญหาที่พบมากสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 รองลงมาคือไม่มีช่างซ่อมประจำมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 และไม่มีเครื่องจักรเป็นของตนเองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84

ตารางที่ 5 แสดงภาพรวมผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Financial Factor	Severity		
	X	S.D	meaning
Price higher than the actual construction	3.56	1.04	high
Cost estimators calculated the cost wrongly	3.32	1.11	moderate
The disbursement is not exactly as outlined.	2.79	0.98	moderate
Lack of planning cost of the project.	2.74	0.81	moderate
Lack of The liquidity contractor.	2.68	1.00	moderate
Using the money wrong type	2.63	0.76	moderate
Contractor's financial instability.	2.53	1.02	iow
Lack of monitoring spending on the project.	2.47	0.70	iow
total	2.84	0.93	moderate

จากตารางที่ 5. ผลการวิเคราะห์ปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ภาพรวมเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง พบว่าราคาที่ได้ต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็น เป็นปัญหามากสุด

มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 รองลงมาคือผู้ประมาณราคาของโครงการขาดประสบการณ์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 และเบิกจ่ายงวดงานไม่ตรงตามแผนที่ได้ร่างไว้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.79

ตารางที่ 6 แสดงภาพรวมผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาภาพของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง

Construction Factor	Severity		
	X	S.D	meaning
Problem of terrain	3.42	1.12	moderate
Problem of climate	3.32	1.16	moderate
The process allows for the construction of delay.	3.32	1.06	moderate
Lack of good infrastructure	3.11	1.20	moderate
Raining and flooding in the project inability to work.	3.10	1.15	moderate
Problems due to underground obstacles	3.00	1.05	moderate
Way – in and outt the narrow inconvenience.	2.95	1.22	moderate
The pins for land does not meet the plan	2.95	1.17	moderate
Position the pins of land lost / not incomplete	2.95	1.13	moderate
The project area is in Communities	2.89	1.05	moderate
Issues regarding setback of the project area.	2.84	1.12	moderate
Pins position of land Not meet the Department of Land	2.84	1.17	moderate
Workers from the construction site.	2.68	1.11	moderate
Accidents in construction	2.53	1.12	moderate
Claims from the area around the project.	2.34	1.07	moderate
total	2.98	1.13	moderate

จากตารางที่ 6. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ภาพรวมเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นปัญหาเนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นปัญหาที่พบมากสุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 รองลงมาคือการเรียกร้องจากบริเวณรอบ ๆ โครงการมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.34 และปัญหาเนื่องจากสภาพภูมิอากาศกับกระบวนการอนุญาตในการก่อสร้างมีความล่าช้ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.32

อภิปรายผล

ผลการศึกษาปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ซึ่งสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ทำให้ทราบว่า

ปัจจัยด้านต่างๆที่เป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ในภาพรวมเป็นปัญหามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านคน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 รองลงมาเป็นปัจจัยด้านการก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 และปัจจัยด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 เมื่อพิจารณาเป็นประเด็นได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคนที่เป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นปัญหาที่พบมากที่สุดเนื่องจากงานก่อสร้างจำเป็นต้องใช้แรงงานในการทำงานเป็นจำนวนที่มากทำให้ขาดแคลนแรงงาน และในปัจจุบันยังพบว่าคนในพื้นที่ไม่นิยมทำงานก่อสร้างทำให้ต้องนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานจึงทำให้ปัจจัยด้านคนเป็นปัญหามากที่สุดซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวรพันธ์ (2551) ได้ศึกษาปัจจัยความล่าช้าของโครงการบ้านเอื้ออาทร พบว่าคนงานขาดแคลนเป็นปัญหาสำคัญของปัจจัยด้านคน ความผันผวนของราคาวัสดุก่อสร้างเป็นปัญหาสำคัญของปัจจัยด้านวัสดุ การขาดแคลนเครื่องจักรเป็นปัญหาสำคัญของปัจจัยด้านเครื่องจักร ปัญหาเรื่องสภาพคล่องของผู้รับจ้างเป็น มานพ (2548)ได้ศึกษาปัญหาอุปสรรคในงานก่อสร้างอาคารที่พัก พบว่ามีปัญหาวิกฤตในเรื่องขาดช่างฝีมือ ขาดแคลนบุคลากรขาดแรงงาน และสุรชัย(2550) ได้ศึกษาผลกระทบของจำนวนคนงานและลำดับขั้นตอนการทำงานต่อผลิตภาพในงานก่อสร้างบ้านพักอาศัย 2 ชั้น พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อผลิตภาพในการทำงานคือ คนงานเพราะเป็นส่วนที่ทำงานโดยตรงนอกจากนี้

2. ปัจจัยด้านการก่อสร้างเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง พบว่าสภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และกระบวนการอนุญาตในการก่อสร้างมีความล่าช้า คนงานขาดทักษะ การประสานงานไม่ดี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปณต (2552) ได้ศึกษาปัญหาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของในงานก่อสร้างอาคารของหน่วยงานภาครัฐ พบว่า คนงานขาดทักษะ การประสานงานไม่ดี และวิศวกรประสบการณ์ไม่เพียงพอ เป็นปัญหาสำคัญในกลุ่มของผู้รับจ้างหลัก งานเปลี่ยนแปลง การเพิ่มงานโดยไม่มีงบประมาณ การทุจริตเป็นปัญหาสำคัญสำหรับกลุ่มตัวแทนเจ้าของงาน รายละเอียดของแบบไม่เพียงพอ แบบโครงสร้างและงานระบบขัดแย้งกัน และแบบขัดแย้งกัน เป็นปัญหาสำคัญสำหรับกลุ่มผู้ออกแบบ ทีมงานขาดประสบการณ์ ขาดแคลนคนงานและหัวหน้างานขาดประสบการณ์ เป็นปัญหาสำคัญสำหรับกลุ่มผู้รับจ้างย่อย ความขัดแย้งของใบปริมาณงานและแบบ แผนงานไม่เหมาะสม รายการประกอบแบบไม่ชัดเจน ราคาวัสดุผันผวน สภาพภูมิอากาศและสภาพชั้นดินเปลี่ยนแปลงเป็นปัญหาสำหรับกลุ่มปัจจัยภายนอก และฉวีวรรณ (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานก่อสร้างของมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ปัญหาเกิดจากขาดข้อมูลที่ชัดเจนและความถูกต้องในการวางแผน ออกแบบล่าช้าและมีการแก้ไขรูปแบบ

3. ปัจจัยด้านการเงินเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง พบว่า ราคาที่ได้ต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็น ผู้ประมาณราคาของโครงการขาดประสบการณ์ และงวดงานไม่ตรงตามแผนที่ได้ร่างไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ฉวีวรรณ (2546) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานก่อสร้างของมหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ปัญหาเกิดจากผู้รับจ้างขาดสภาพคล่อง และสุธนัย(2551) ได้ศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุก่อให้เกิดความล่าช้า พบว่าปัจจัยที่เป็นสาเหตุก่อให้เกิดความล่าช้า 5 อันดับแรกคือ 1)การกีดขวางของสิ่งปลูกสร้าง ต้นไม้หวงห้ามและระบบสาธารณูปโภคของหน่วยงานอื่นๆ 2)ความล้มเหลวในการครอบครองกรรมสิทธิ์

พื้นที่ก่อสร้างและการใช้สิทธิ์บนเส้นทางการเข้าสู่พื้นที่ก่อสร้าง 3)การขาดสภาพลองทางการเงินของผู้รับเหมา 4)ความล่าช้าที่เกิดจากการทำงานของผู้รับเหมาย่อย 5)การที่มีแงงานก่อสร้างไม่พอเพียง

4. ปัจจัยด้านเครื่องจักรเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง พบว่า เครื่องจักรมีราคาสูงสูงเป็นปัญหาที่พบมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.26 ไม่มีช่างซ่อมประจำมี และไม่มีเครื่องจักรเป็นของตนเอง

5. ปัจจัยด้านวัสดุที่เป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง พบว่า ราคาวัสดุผันแปรสูงเป็นปัญหาที่พบมากที่สุด รองลงมาคือวัสดุในท้องตลาดขาดแคลนหรือเลิกผลิตมี และวัสดุที่ใช้ไม่ตรงกับวัสดุที่ขออนุมัติ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สรชัย(2549) ได้ศึกษาปัญหาที่มีผลกระทบกับการก่อสร้างโครงการหมู่บ้านจัดสรรในกรุงเทพและปริมณฑล พบว่าปัญหาในแต่ละด้านที่มีค่าระดับความสำคัญของปัญหามากมีดังนี้ ปัญหาค่าใช้จ่ายหรือต้นทุนในการก่อสร้าง คือวัสดุและแรงงานของงานตกแต่งภายในสูง และค่าวัสดุของงานโครงสร้างสูง

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

ข้อมูลโดยทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 19 คน เพศชายมากกว่าเพศหญิง คนส่วนใหญ่ มีอายุ 41-50 จำนวน 9 คน อายุ 31-40 ปี จำนวน 3 คน และอายุ 51-60 ปี จำนวน 3 คน ตามลำดับ มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรีและต่ำกว่าระดับปริญญาตรีจำนวน 7 คน จบการศึกษาระดับปวส./ปวช. จำนวน 7 คน และจบปริญญาโท จำนวน 5 คนตามลำดับ มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 20 ปี 11-15 ปี และ 5-10 ปี และผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมดเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัด ปัจจัยด้านต่างๆที่เป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ในภาพรวมเป็นปัญหามากสุดคือ ปัจจัยด้านคนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.01 เนื่องจากงานก่อสร้างจำเป็นต้องใช้แรงงานในการทำงานเป็นจำนวนที่มากทำให้ขาดแคลนแรงงาน และในปัจจุบันยังพบว่าคนในพื้นที่ไม่นิยมทำงานก่อสร้างทำให้ต้องนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานจึงทำให้ปัจจัยด้านคนเป็นปัญหามากที่สุด ปัจจัยด้านการก่อสร้างมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98 สภาพภูมิประเทศ สภาพภูมิอากาศ และกระบวนการอนุญาตในการก่อสร้างมีความล่าช้า และปัจจัยด้านการเงินมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ราคาที่ได้ต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็น ผู้ประมาณราคาของโครงการขาดประสบการณ์ และงวดงานไม่ตรงตามแผนที่ได้ร่างไว้ ตามลำดับ

ปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านคนเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รายละเอียดแบบไม่ครบถ้วนเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือการออกแบบผิดพลาด และแรงงานก่อสร้างขาดแคลนตามฤดูกาล

2. ปัจจัยด้านวัสดุเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ราคาวัสดุผันแปรสูงเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือวัสดุในท้องตลาดขาดแคลนหรือเลิกผลิต และวัสดุที่ใช้ไม่ตรงกับวัสดุที่ขออนุมัติ

3. ปัจจัยด้านเครื่องจักรเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ เครื่องจักรมีราคาสูงเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือไม่มีช่างซ่อมประจำ และไม่มีเครื่องจักรเป็นของตนเอง

4. ปัจจัยด้านการเงินเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ราคาที่ได้ต่ำกว่าราคาที่ควรจะเป็น เป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ ผู้ประมาณราคาของโครงการขาด และงานไม่ตรงตามแผนที่ได้ร่างไว้

5. ปัจจัยด้านการก่อสร้างเป็นปัญหาของโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง เป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาเนื่องจากสภาพภูมิประเทศเป็นปัญหามากที่สุด รองลงมาคือ การเรียกร้องจากบริเวณรอบ ๆ โครงการ และปัญหาเนื่องจากสภาพภูมิอากาศกับกระบวนการอนุญาตในการก่อสร้างมีความล่าช้า

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำงานวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยสรุปข้อเสนอแนะเพื่อประโยชน์ในการนำผลการวิจัยไปใช้งานดังนี้

ผลการศึกษาปัญหาของโครงการก่อสร้าง ผู้บริหารหน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้อง ควรนำผลการศึกษาไปใช้วางแผนการบริหารจัดการในงานก่อสร้างเพื่อลดและป้องกันปัญหาที่อาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงานก่อสร้างเพื่อหาแนวทางในการแก้ปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในโครงการก่อสร้างได้

แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหา ควรมีการกำหนดกฎเกณฑ์ และวิธีในการวางแผนด้านการบริหารงานก่อสร้าง พิจารณาคัดเลือกผู้รับจ้างโดยคำนึงถึงศักยภาพในการก่อสร้างเป็นสำคัญ ปรับปรุงระเบียบที่เกี่ยวข้องให้มีความคล่องตัว และมีการจัดอบรมเพื่อเพิ่มความรู้แก่เจ้าหน้าที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการศึกษาในเรื่องต่อไปนี้ควรดำเนินการศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยโดยทำการเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อโครงการก่อสร้างของเอกชนเพื่อจะได้นำผลการศึกษามาใช้แก้ปัญหาในโครงการก่อสร้างต่อไป

คำขอบคุณ

การศึกษาวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูง และขอขอบคุณสถาบันวิจัยและพัฒนาที่กระตุ้นและส่งเสริมตลอดจนอำนวยความสะดวกในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัย สุดท้ายนี้ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องทุกท่านที่ช่วยตอบแบบสอบถาม และได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

ปณต มงคลธรรมากุล. 2552. ได้ศึกษาปัญหาที่มีผลกระทบต่อคุณภาพของในงานก่อสร้างอาคารของหน่วยงานภาครัฐ. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สันติ ชินานุวัติวงศ์. 2553. วิศวกรรมก่อสร้างและการจัดการ, พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

วรพันธ์ ธุระพันธ์. 2551. การศึกษาปัจจัยความล่าช้าของโครงการบ้านเอื้ออาทร. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สัญชัย เผือกโสภา. 2549. สาเหตุความล่าช้าของผู้รับเหมาก่อสร้างในโครงการก่อสร้างอาคารขนาดใหญ่. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สุธนัย วงศ์สารภี. 2551. การศึกษาปัจจัยที่เป็นสาเหตุก่อให้เกิดความล่าช้ากับงานก่อสร้างถนนของกรมทางหลวง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ฉวีวรรณ ลิ้มวัฒนาพันธ์ชัย. 2546. ศึกษาสภาพและปัญหาของการบริหารงานก่อสร้างของมหาวิทยาลัยมหิดล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหิดล.

มานพ เด่นศุภกิจ. 2548. ปัญหาอุปสรรคในงานก่อสร้างอาคารที่พักอาศัย. วิทยานิพนธ์ ปริญญาครุศาสตรอุตสาหกรรมบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

อาเขตต์ รัศมิทัต. 2556. การศึกษาปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของการทำงานล่วงเวลาในงานก่อสร้าง. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

ธีรวัฒน์ เกตุหอม. 2550. ผลกระทบของจำนวนคนงานและลำดับขั้นตอนการทำงานต่อผลิตภาพในงานก่อสร้างบ้านพักอาศัย 2ชั้น. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

สรชัย นิโรธเริงสิริ. 2549. การศึกษาปัญหาที่มีผลกระทบกับการก่อสร้างโครงการหมู่บ้านจัดสรรในกรุงเทพและปริมณฑล. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

http://www.engineer-thai.com

การจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

The Priority selection of Needs Assessment for Teacher's Ability Development in Border Patrol Police School

กลอยใจ จันแหล้ [1*] **และ สุกัญญา ทองนาค** [2]

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้นำเสนอการจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อวัตถุประสงค์ในการจัดลำดับความสำคัญการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในด้านความรู้ ประสบการณ์ ทักษะและเทคนิคต่างๆ จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้มีคุณภาพในการทำงานเพิ่มประสิทธิภาพสำหรับตนเองและองค์กร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จำนวน 7 แห่ง ผู้บริหารและคณะครู 58 คน โดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งมีโครงสร้างและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการแจกแจงความถี่ ร้อยละค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) และ Mean Difference Method (MDF) เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach มีค่าเท่ากับ 0.78 ซึ่งเป็นผลการวิจัยจากสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง

คำสำคัญ : การจัดลำดับความสำคัญ การประเมิน ความต้องการจำเป็น ตำรวจตระเวนชายแดน

Abstract

This research is a presented of the priority selection of the needs assessment for teacher's ability development in border patrol police school for objective of priority selection knowledge, experience, skill and technique. The rearrange necessary requirement in teacher development for adaptation in increase efficiency the work for oneself and the organization. Case study 7 amounts are border patrol police school, Border Patrol Police Sub-division 31, 58 persons. Analysis of frequency distribution, percentage, average, part value deviates the standard by computer program and modified priority needs index ($PNI_{Modified}$) and Mean Difference Method (MDF) technique and reliability kind scale questionnaire about 5 level values by Cronbach =0.78 which be the research result from the state that comes true with expectancy state

Keywords: Priority Selection, Assessment, Needs, Border Patrol Police

[1] นักศึกษาหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

[2] อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์ สาขาวิชาวิจัยและประเมินผลเพื่อพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ 27 ถนนอินใจมี ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง จังหวัดอุตรดิตถ์ 53000 โทรศัพท์: 0-554-11096:

* Corresponding author. E-mail: kloyjai_sk8@hotmail.com

บทนำ

มนุษย์เป็นทรัพยากรที่สำคัญ เป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้า และการศึกษาก็นับเป็นเครื่องมือที่สำคัญที่จะทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตในสังคมพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถต่างๆ ให้ก้าวหน้าไปได้อย่างมีหลักการในเหตุและผลความถูกต้อง ความดีงาม เหมาะกับสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ถูกที่ควร (พิเชษฐ ท้าวพิมพ์, 2550: 1) การจะพัฒนาหรือปรับปรุงหน่วยงานก็จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องเลือกพัฒนาและปรับปรุงใหม่ในส่วนที่จำเป็นและสำคัญที่สุด เพื่อให้เกิดผลคุ้มค่าที่สุดไม่สิ้นเปลืองและสูญเปล่า ในทางปฏิบัติการที่จะทราบได้ว่าโครงการใดบรรลุผลคุ้มค่าเพียงใดนั้นจะต้องมีการประเมิน การประเมินเป็นเรื่องที่มีความสำคัญในกระบวนการวางแผนและการประเมินโครงการ ซึ่งวิถีทางหนึ่งที่ทำให้ผู้เกี่ยวข้องในการวางแผนของหน่วยงานนั้นได้ทราบถึงความต้องการที่แท้จริง เพื่อเป็นองค์ประกอบในการตัดสินใจดำเนินการ คือ การประเมินความจำเป็น (Need assessment) เป็นแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินก่อนมีโครงการซึ่งให้ความสำคัญในการพัฒนาโครงการจะทำให้ได้สารสนเทศที่นำไปสู่การกำหนดนโยบายหรือการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการหรืองานต่างๆ

ในด้านการศึกษาการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งในการพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวคนให้รู้จักคิดวิเคราะห์ รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักการปรับตัวและรู้จักเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ เพิ่มพูนประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน มีทักษะในการทำงานที่ดี (อนุชิต วงศ์กระจ่าง, 2554:15). จากบทบาทหน้าที่ของครูที่จะต้องทำหน้าที่พัฒนาคน ซึ่งก็คือนักเรียน นักศึกษา ให้เป็นผู้ที่มีความรู้ทักษะตลอดจนคุณธรรม จริยธรรมที่พึงประสงค์ จึงจำเป็นที่ครูอาจารย์หรือบุคลากรทางการศึกษาจะต้องเพิ่มพูนความรู้ความสามารถพัฒนาศักยภาพของตนเอง ซึ่งสภาพของความต้องการการพัฒนาในเรื่องต่างๆเหล่านี้เป็นสาเหตุที่สำคัญที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่ต้องการจะให้มีการพัฒนา สอดคล้องกับนโยบายของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มุ่งเน้นให้บุคลากรได้เพิ่มพูนความรู้ความสามารถทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาพัฒนาโรงเรียนในทุก ๆ ด้าน ซึ่งบทบาทหน้าที่ของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีบทบาทและหน้าที่หลายอย่างที่จะต้องเพิ่มพูนความรู้ความสามารถ เพื่อจะได้นำความรู้มาประยุกต์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้ก้าวทันกับการศึกษา (วานิช ปั้นหยวก, 2553: 14)

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้น ทำให้ผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน 31 มีความสนใจที่จะศึกษาถึงการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลสารสนเทศสำหรับโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ต่อการพัฒนาบุคคลกรครูของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้ทราบถึงปัญหาและการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพครูของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนมีมากน้องเพียงใด ผลของการวิจัยจะเป็นข้อมูลย้อยกลับและเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษาที่เกี่ยวข้อง ในการกำกับนโยบายที่จะได้ทำการส่งเสริม สนับสนุน กำกับดูแล พัฒนา ปรับปรุงแก้ไขในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาในการประเมินความต้องการจำเป็นพัฒนาศักยภาพครูในทุกๆ ด้าน อันที่จะส่งผลต่อการพัฒนาการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อศึกษาและจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31
2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นศึกษาการจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านเนื้อหา ซึ่งผู้วิจัยประเมินความต้องการจำเป็นตามกรอบแนวคิดจากการศึกษาเอกสารเป็นกรอบการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31โดยการสังเคราะห์ตามแนวทางการพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ประกอบด้วย 1) ด้านการฝึกอบรม 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านการพัฒนาตนเอง 4) ด้านสวัสดิการ 5) ด้านการนิเทศ และ6) ด้านความผูกพันต่อองค์กร
2. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ซึ่งมีโรงเรียนในความรับผิดชอบ จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 58 คน
3. ด้านตัวแปร ตัวแปรที่ศึกษาตามแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 คือ

3.1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ 1) เพศ จำแนกเป็น เพศชายและเพศหญิง 2) ตำแหน่ง จำแนกเป็น ครูใหญ่, ครูผู้สอน และผู้ดูแลเด็ก

3.2 ตัวแปรตาม คือ ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตามแนวทางการสังเคราะห์การพัฒนาศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์ทั้ง 6 ด้าน

วิธีการศึกษา

การวิจัยเรื่องการจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างวิจัยเชิงสำรวจและวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยมีรายละเอียดวิธีการการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย
5. การเก็บรวบรวมข้อมูล
6. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ซึ่งมีโรงเรียนในความรับผิดชอบ จำนวน 7 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 58 คน ซึ่งประกอบด้วย ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 7 คน, ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจำนวน 37 คนและผู้ดูแลเด็กจำนวน 14 คน

2. ขั้นตอนและวิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ระยะ (Phases) ดังแผนภาพที่ 1

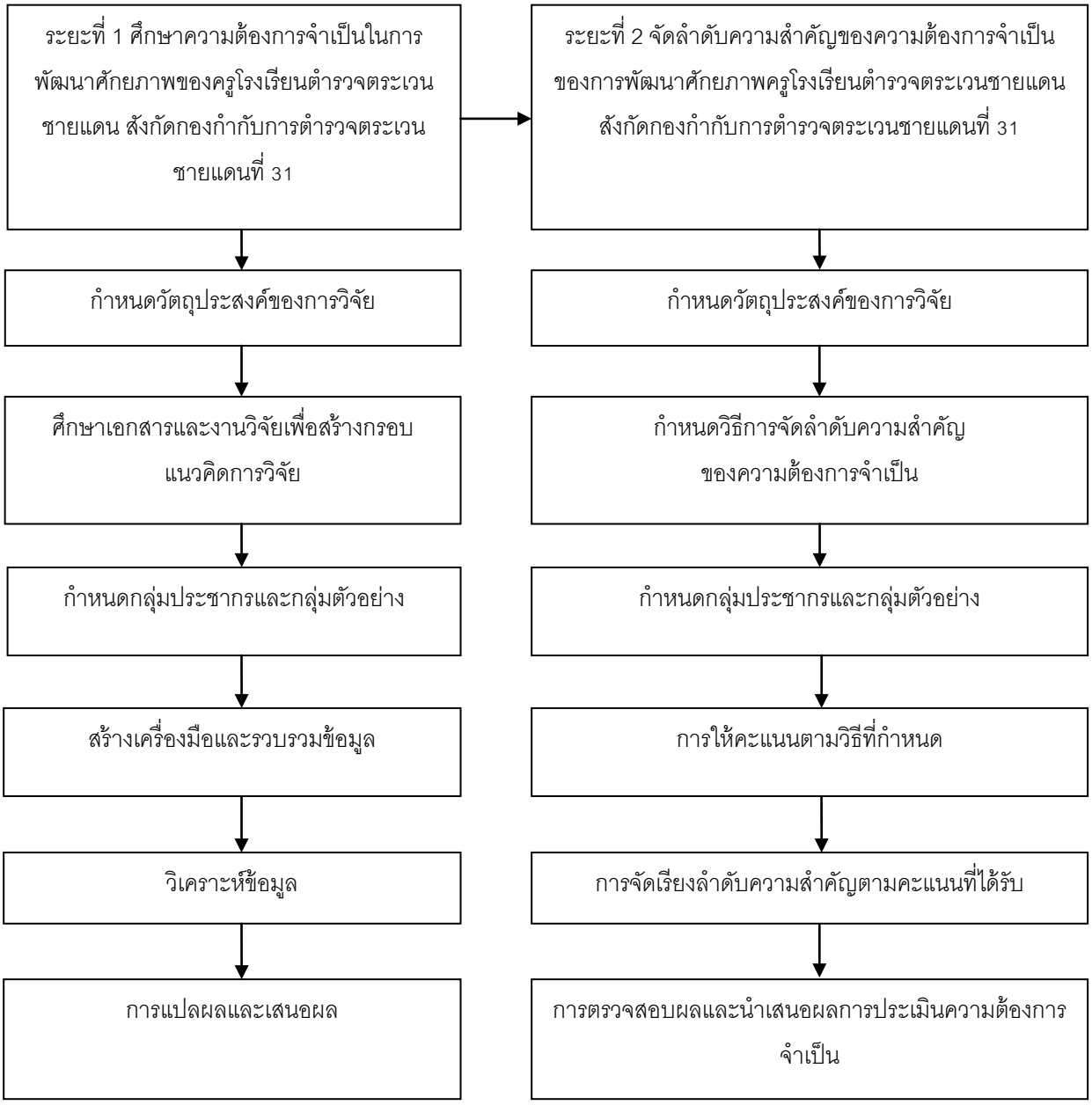

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยและเครื่องมือในการทำวิจัยในแต่ระยะดังนี้

3.1 ระยะที่ 1 เครื่องมือวิจัยดังนี้ แบบสอบถาม ประกอบด้วยครูใหญ่และผู้สอนโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม, ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังในการพัฒนาศักยภาพของครูและตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะ/แนวทางอื่น ๆ

3.2 ระยะที่ 2 เครื่องมือวิจัยดังนี้ การรวบรวมข้อมูลแบบตอบสนองคู่จากมาตรวัดแสดงความสำคัญ (I-Importance) หรือสภาพที่เป็นจริงของข้อความนั้นและมาตรวัดที่แสดงระดับที่ข้อรายการนั้นได้ตอบสนอง (D-Degree of Success) หรือสภาพที่คาดหวังอยู่ขณะนั้น

4. การสร้างเครื่องมือในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยตามลำดับขั้นตอนดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพครู

4.2 กำหนดวัตถุประสงค์ เนื้อหา และโครงสร้างของการวิจัยเพื่อกำหนดแนวทางและหาขอบเขตของการออกแบบสอบถาม

4.3 การสร้างแบบอบถามมีดังนี้

4.3.1 สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง โดยกำหนดประเด็นและขอบเขตคำถามด้วยการจัดหมวดหมู่ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของงานวิจัย

4.3.2 กำหนดรูปแบบและโครงสร้างเนื้อหาของรูปแบบสอบถาม โดยกำหนดรูปแบบของแบบสอบถามให้เป็นลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า โดยกำหนดข่อคำถามทุกข้อมีข้อมูลที่ต้องตอบ 2 ส่วน คือ สภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง

4.3.3 สร้างข้อคำถามในแต่ละขั้นตอน โดยยึดเนื้อหาในการสร้างข้อคำถามจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่างๆ ดังนี้ 1) ด้านการฝึกอบรม 2) ด้านการศึกษา 3) ด้านการพัฒนาตนเอง 4) ด้านสวัสดิการ 5) ด้านการนิเทศ และ6) ด้านความผูกพันต่อองค์กร

4.4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขและผ่านความเห็นของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) หลังจากนั้นคัดเลือกข้อคำถามที่ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปเป็นแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ

4.5 นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้

4.6 นำแบบสอบถามมาปรับปรุงเพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4.7 จัดพิมพ์แบบสอบถามเพื่อนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5. **การเก็บรวบรวมข้อมูล** การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ประสานงานกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน และพิจารณาอนุญาตให้เข้าดำเนินการเก็บรวมรวมข้อมูลในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 31

5.2 ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือจากครูใหญ่และครูผู้สอนแต่ละโรงเรียนในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มเป้าหมายในเขตพื้นที่ที่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนตั้งอยู่

5.3 ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามทุกฉบับ มาตรวจสอบความสมบูรณ์ เพื่อเตรียมวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5.4 นำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง

5.5 จัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นชนิด PNI (modified priority need index) เป็นดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นที่ใช้หลักการประเมินความแตกต่าง

5.6 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ประสานงานกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน เพื่อขอความอนุเคราะห์บุคลากรในสังกัดในการจัดสนทนากลุ่มในประเด็นความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่คาดหวังของการพัฒนาศักยภาพครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล สำหรับแบบสอบถามทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) และการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) สถิติที่ใช้วิเคราะห์จัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น 2 วิธีได้แก่ Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) และ Mean Difference Method (MDF) (สุวิมล ว่องวานิช, 2550: 279)

ผลการศึกษา

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจัดลำดับความต้องการรวมถึงเพื่อหาแนวทางการพัฒนาการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ของกลุ่มตัวอย่างสังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและแนวคำถามในการสนทนากลุ่มสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าดัชนีความสอดคล้อง ค่าความเที่ยงของเครื่องมือวัด ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างที่ใช้ 2 วิธีคือ วิธี Mean Difference Method (MDF) และวิธี Modified Priority Needs Index ($PNI_{Modified}$) ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จากการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ครูใหญ่โรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน โดยมีจำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ12.07 เพศของกลุ่มที่ศึกษา พบว่าเป็นเพศชาย 30 คน คิดเป็นร้อยละ 51.72 และเพศหญิงจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 48.28 กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 21-30 ปีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 31.03 รองลงมามีช่วงอายุระหว่าง 31–40 ปีจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 36.21 ตามด้วยกลุ่มตัวอย่างอายุระหว่าง 41–50 ปีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 27.59 และกลุ่มตัวอย่างที่มีจำนวนน้อยที่สุดอยู่ในช่วงอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไปจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.17 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 44.83 รองลงมามีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอน

ปลายจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 37.93 ระดับปริญญาโทมีจำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.17 และระดับการศึกษาระดับปริญญาเอกมีจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.72

ตอนที่ 2 ผลศึกษาสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังของการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 จากการวิจัยพบว่า ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านความผูกพันต่อองค์กร รองลงมา ได้แก่ ด้านการนิเทศ ด้านการฝึกอบรม ด้านสวัสดิการ ด้านการพัฒนาตนเอง และด้านการศึกษา ตามลำดับ แสดงผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง

ด้าน	สภาพที่เป็นจริง			สภาพที่คาดหวัง		
	$\bar{x}$	S.D	ระดับ	$\bar{x}$	S.D	ระดับ
ด้านการฝึกอบรม	2.65	0.81	ปานกลาง	4.22	0.81	มาก
ด้านการศึกษา	1.90	0.92	น้อย	4.03	1.15	มาก
ด้านการพัฒนาตนเอง	2.51	0.96	ปานกลาง	4.13	0.95	มาก
ด้านสวัสดิการ	2.56	1.08	ปานกลาง	4.38	0.91	มาก
ด้านการการนิเทศ	3.01	0.95	มาก	4.23	0.82	มาก
ด้านความผูกพันต่อองค์กร	3.67	1.09	มาก	4.42	0.84	มาก
รวม	2.72	0.97	ปานกลาง	4.24	0.92	มาก

ตอนที่ 3 จัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31

จากการวิจัยภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่า ด้านที่มีลำดับความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้วยวิธี MDF อันดับแรกคือ ด้านการการศึกษา รองลงมา ได้แก่ ด้านสวัสดิการ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการฝึกอบรม ด้านการนิเทศ และด้านความผูกพันต่อองค์กร ตามลำดับ และวิธี $PNI_{Modified}$ อันดับแรกคือด้านการศึกษา รองลงมาคือ ด้านพัฒนาตนเอง ด้านการฝึกอบรม ด้านการนิเทศ ความผูกพันต่อองค์กร และด้านสวัสดิการ ตามลำดับ แสดงผลดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน

ด้าน	MDF		$PNI_{Modified}$	
	ดัชนี	ลำดับ	ดัชนี	ลำดับ
ด้านการฝึกอบรม	1.56	4	0.59	3
ด้านการศึกษา	2.12	1	1.12	1
ด้านการพัฒนาตนเอง	1.62	3	0.64	2
ด้านสวัสดิการ	1.82	2	0.17	6
ด้านการการนิเทศ	1.22	5	0.41	4
ด้านความผูกพันต่อองค์กร	0.75	6	0.20	5

อภิปรายผล

จากการวิจัยการจัดลำดับความสำคัญของประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 มีประเด็นสำคัญที่จะนำมาอภิปรายและข้อคิดเห็นเพิ่มเติมตามวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อจัดลำดับความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 โดยมีวัตถุประสงค์ย่อยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ผลการวิจัยพบว่า ภาพรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นแต่ละด้านจะเห็นได้ว่าด้านความผูกพันต่อองค์กร ในสภาพความเป็นจริงและความต้องการในปัจจุบัน ส่วนใหญ่ครูของโรงเรียนตำรวจมีความห่วงใยต่ออนาคตของโรงเรียน พยายามปลูกฝังให้นักเรียนมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนที่มีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อชุมชนหรือในพื้นที่ห่างไกลในชนบท ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ จำนง เหล่าคงธรรม (2554:57-62) ที่ได้ศึกษาและเปรียบเทียบความผูกพันต่อองค์กรของผู้บริหารและครูผู้สอนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาตราด ซึ่งผู้ปฏิบัติงานมีความห่วงใยในความสำเร็จขององค์กรพยายามให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานเต็มความสามารถยอมรับเป้าหมายขององค์กรแสดงออกถึงความผูกพันต่อองค์กร ด้านการนิเทศ ในปัจจุบันส่วนใหญ่ต้องการให้ส่งเสริมให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน มีกิจกรรมการเรียนการสอนหลากหลายตรงตามหลักสูตร ให้เหมาะสมกับผู้เรียนและสภาพของท้องถิ่น สอดคล้องกับ จุฑามาส แสงอาวุธ (2551: 13-16) บุคลากรต้องได้รับการส่งเสริม ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เพื่อให้เหมาะสมและมีการพัฒนาแลกเปลี่ยนความรู้เข้าใจในสภาพท้องถิ่นแต่ละที่ ด้านการฝึกอบรมสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันมีความต้องการให้ฝึกอบรมด้านการเขียนแผนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจวิชาการและทักษาให้ตรงกับสายงาน อบรมด้านมวลชนสัมพันธ์กับชุมชน การบริหารการจัดการทางด้านการศึกษาและอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิควิธีการพัฒนาการเรียนการสอนรวมถึงเรื่องการประกันคุณภาพของการศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของ ธัญญรัศมิ์ จอกสถิต (2553: 15) การพัฒนาบุคลากร ต้องมีการประชุมชี้แจงหรือฝึกอบรมในปัญหาที่ไม่เข้าใจและต้องพัฒนาทักษะด้านวิชาการหรืองานที่ตนเองรับผิดชอบให้เข้าใจ งานในหน้าที่จึงจะมีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ในด้านสวัสดิการในปัจจุบันของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องการให้หน่วยงานจัดให้มีเงินกู้ยืมในยามฉุกเฉินอัตราดอกเบี้ยต่ำ มีการปรับขึ้นอัตราเงินเดือนอย่างเหมาะสม มีการจัดระบบประสานงานทั้งภายในโรงเรียนและสายงานที่ดี มีเบี้ยเสี่ยงภัยและวัสดุสิ่งอำนวยความสะดวกในหน่วยงานรวมถึงครู ตชด.ที่ทำหน้าที่ต้องผ่านการคัดเลือกด้วยความเป็นธรรม สอดคล้องกับธนธร คุณาราโม(อยู่สุข) (2552: 1-2) ที่ได้ศึกษาแรงจูงใจและความต้องการสวัสดิการของบุคลากรในโรเรียนพระปริยัติธรรม แผนกสามัญศึกษา ที่มีความต้องการด้านเศรษฐกิจการกินดีอยู่ดี การศึกษาที่ควบคู่คุณธรรมไม่มีเส้นสาย มีการจัดทำประกันสุขภาพและสหกรณ์ออมทรัพย์ และด้านการศึกษาในสภาพปัจจุบันพบว่าโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดควรจัดให้มีทุนการศึกษาต่อ และทั้งในหลักสูตรระยะสั้น/ระยะยาว รวมถึงการเพิ่มวุฒครูทางการศึกษา นอกจากนี้ยังต้องการให้มีการจัดทุนสำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาต่อต่างประเทศในสายงานที่ตรงตามสาขาหรือหน่วยงานต้องการ สอดคล้องกับแนวคิดของ อรวรรณ ปันทะนะ (2554: 91-99) การศึกษาที่จะประสบผลสำเร็จดังวัตถุประสงค์ครูผู้สอนต้องได้รับการพัฒนาศักยภาพตนเองทั้งด้านการศึกษาและเรียนรู้เพิ่มเติมให้มีคุณวุฒิ วัยวุฒิ และประสบการณ์ อันจะส่งผลดีต่อการเรียนการสอน

2. เพื่อจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ผลการวิจัยพบว่า ด้านที่มีลำดับความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพด้วยวิธี MDF อันดับแรกคือ ด้านการการศึกษา รองลงมา ด้านสวัสดิการ ด้านการพัฒนาตนเอง ด้านการฝึกอบรม ด้านการนิเทศ และด้านความผูกพันต่อองค์กร ตามลำดับ และวิธี $PNI_{Modified}$ อันดับแรกคือด้านการศึกษา พบว่าลำดับแรกที่ต้องการให้มีการพัฒนาศักยภาพของครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนคือ ต้องการให้หน่วยงานต้นสังกัดจัดให้มีทุนการศึกษาต่างประเทศ ด้านภาษาต่างประเทศและอาเซียน จัดให้มีทุนการศึกษาต่อ (หลักสูตรระยะสั้น/ระยะยาว) เพื่อเพิ่มวุฒิทางครู รองลงมา ได้แก่ ด้านพัฒนาตนเอง คือให้ส่งเสริมให้ครูโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน มีใบประกอบวิชาชีพครู การให้ครูไปศึกษาดูงานในประเทศทั้งสถานศึกษาของรัฐและเอกชนเพื่อเพิ่มประสบการณ์ จากผลที่ได้นี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิวดี ทินวงษ์. (2554: 27) ในแนวทางการพัฒนาบุคลากรในด้านการศึกษาการอบรมและการพัฒนาตนเองในงานคือส่งเสริมให้บุคลากรได้มีการศึกษาต่อและการศึกษาดูงานเพื่อเพิ่มประสบการณ์ รวมถึงเชิญวิทยากรจากหน่วยงานทางการศึกษามาให้ความรู้โดยเฉพาะ และด้านการฝึกอบรมพบว่าด้านภาษาต่างประเทศและภาษากลุ่มอาเซียน การประกันคุณภาพการศึกษาจัดเป็นลำดับแรกที่ต้องการอยากจะให้มีการจัดฝึกอบรม ส่วนด้านการนิเทศได้เน้นการประเมินผลมาปรับปรุงพัฒนาการศึกษาในโรงเรียนและให้ครูผู้สอนมีการทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นลำดับต้นๆ รวมถึงส่งเสริมให้มีการวิเคราะห์หลักสูตรและการเรียนการสอนให้ตรงตามความต้องการจำเป็นที่สำคัญของบริบทของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ในด้านความผูกพันต่อองค์กรก็พบว่าลำดับแรกๆต้องการให้มีการปลูกฝังให้นักเรียนมีจิตสำนึกมีความภาคภูมิใจในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ครูมีความต้องการที่จะทำงานในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนจนเกษียณอายุราชการ รวมถึงสวัสดิการต่างๆที่มีอยู่ในโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และมีความห่วงใยต่ออนาคตของโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน และด้านสวัสดิการลำดับแรกที่ต้องการการพัฒนาคือ การจัดให้มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานอย่างเพียงพอ มีสวัสดิการค่าตอบแทนที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจ รวมถึงเบี้ยกันดารและเบี้ยเสี่ยงภัยที่เหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อุทัย น้ำฉ่ำ (2550: 1-2) ที่ได้ศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวนสังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรีพบว่ามีความต้องการสวัสดิการในด้านความปลอดภัย ค่าใช้จ่ายในพื้นฐานชีวิตประจำวัน ที่พักอาศัยและชื่อเสียงเกียรติยศ รวมถึงการพิจารณาขั้นเงินเดือนตามความเหมาะสมยุติธรรมตามลำดับ

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณหน่วยงานด้านการศึกษากลุ่มโรงเรียนตำรวจตะเวนชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 31 ที่ได้อนุเคราะห์ข้อมูลโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดนในการวิจัย

เอกสารอ้างอิง

จำลอง ราชโยธา. (2553). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดการเรียนรู้คิดวิเคราะห์ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 1. วิทยานิพนธ์ คม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). เลย : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

จุฑามาส แสงอาวุธ และพรนิภา จินดา. (2551). รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรสายสนับสนุน มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตสุราษฎร์ธานี มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ณัฐธิดา จิตสิงห์. (2554). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาตนเองของครูผู้ช่วยในสถานศึกษา สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ คม. (บริหารการศึกษา). อุบลราชธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.

ธัญญรัศมิ์ จอกสถิต. (2553). โมเดลการพัฒนาการปฏิบัติงานครู: การประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินครูที่เน้นการปฏิบัติงานเป็นฐานและการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วิทยานิพนธ์ คด. (การวิจัยการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ธนธร คุณาราโม(อยู่สุข). (2552). แรงจูงใจและความต้องการสวัสดิการของบุคลากรในโรงเรียนพระปริยัติธรรมแผนกสามัญศึกษา (สังกัดกลุ่มที่ 3).วิทยานิพนธ์ สศม. (การบริหารและนโยบายสวัสดิการสังคม). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

นิวดี ทินวงษ์. (2554). แนวทางการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของเทศบาลตำบลฉมัน อำเภอมะขาม จังหวัดจันทบุรี.รายงานการศึกษาอิสระ รปม. วิทยาลัยการปกครอง มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

พิเชษฐ์ ท้าวพิมพ์. (2550). ความต้องการศึกษาต่อและแรงจูงใจในการศึกษาต่อที่ศูนย์พัฒนาการศึกษา อุดรธานี มหาวิทยาลัยมหาสารคามของบุคลากรทางการศึกษา วิทยานิพนธ์ คม. (การวิจัยการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วานิช ปั้นหยวก. (2553). ความต้องการของครูและชุมชนในการพัฒนาโรงเรียนตำรวจตระเวน ชายแดน สังกัดกองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดน ที่ 31. วิทยานิพนธ์ คม. (การบริหารการศึกษา). อุตรดิตถ์ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น. พิมพ์ครั้งที่ 2 : กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อนุชิต วงศ์กระจ่าง. (2554). การพัฒนาศักยภาพครูด้านการวัดและการประเมินผลตามสภาพจริง โรงเรียนบ้านดอนชัยวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร. วิทยานิพนธ์ คม. (บริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

อรวรรณ ปันทะนะ. (2554). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาด้านวิชาการของครูประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ คม. (การวัดผลการศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.

อุทัย น้ำฉ่ำ. (2550). การศึกษาความต้องการด้านสวัสดิการของเจ้าหน้าที่ตำรวจชั้นประทวน สังกัดตำรวจภูธรจังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ บธ.ม. (การบริหารจัดการ). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

การพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี

Skills and Knowledge Development in English Words Grouping by Analyzing of Basic Sentences Structure and Grammar for Students at Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi Suphanburi

จำรัก ซื่อตรง[1*]

Jamrak Suetrong [1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและฝึกทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 132 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เนื้อหาโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน 9 ชนิดของ Stageburg,1977:95-210 แบบฝึกหัด แบบบันทึกหลังการสอนและแบบสอบถามความคิดเห็น วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามความคิดเห็นด้วยวิธีทางสถิติ คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละและค่าเฉลี่ย ผลของการศึกษาพบว่า คะแนนทดสอบหลังเรียนมากกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน จำนวน 86 คน ทำให้ทราบว่านักศึกษามีการพัฒนาความรู้ความสามารถและฝึกทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานหลังการเรียนแล้ว ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนหลังการเรียนรู้แล้วโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.14)

คำสำคัญ : การวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน, การจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ

Abstract

The research was conducted to develop the knowledge, the ability and practice skills in English word grouping by analyzing of basic sentences structure and grammar. The sample of this study was 132 undergraduate students. The instruments were Pretest and Posttest, the contents of nine basic sentences structure and grammar of Stageburg,1977:95-210, the exercises, teacher's journal and questionnaire. Data analysis included descriptive statistics. The results indicated that the posttest's scores of 86 undergraduate students were higher than the Pretest's scores. The finding revealed that the undergraduate students had development the knowledge, the ability and practice skills in English word grouping by analyzing of basic sentences structure and grammar after studying. In addition, the opinions of students after studying were at a high level ($\overline{X}$ =4.14).

Keywords: Analyzing of basic sentences structure and grammar, English word grouping

[1] สาขาวิชาภาษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี 72130

[1] Department of Language, Faculty of the Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi Suphanburi, 72130

* Corresponding author. E- mail: jamrak-s@hotmail.com

บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนานักศึกษาให้มีความเป็นเลิศด้านวิชาชีพเทียบเท่ามาตรฐานสากลที่มีคุณภาพทั้งต่อตนเองและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารในงานอาชีพต่าง ๆ ควรมีการสื่อสารกันอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ โดยทักษะในการสื่อสารภาษาอังกฤษมีทั้งหมด 4 ทักษะด้วยกันได้แก่ ทักษะการฟัง ทักษะการพูด ทักษะการอ่านและทักษะการเขียน ซึ่งไม่ว่าจะทักษะใดก็ตามจำเป็นอย่างยิ่งที่นักศึกษาต้องเข้าใจโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ก่อนในระดับพื้นฐานของการเรียนภาษาอังกฤษ เพื่อจะนำไปสู่การเรียนภาษาอังกฤษในระดับที่สูงขึ้น แต่จากประสบการณ์การสอนนักศึกษาที่ผ่านมา นักศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเข้าใจโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานน้อย นักศึกษายังสับสนในเรื่องหน้าที่และชนิดของคำในประโยค การวางลำดับคำในประโยค การจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ทำให้เป็นปัญหาในการเรียนภาษาอังกฤษในเบื้องต้นเสมอที่สอนนักศึกษาในชั่วโมงเรียนและในระยะแรกของการเรียนและส่งผลกระทบถึงทักษะการเรียนรู้ทั้ง 4 ทักษะอย่างแยกกันไม่ออก ตัวอย่างเช่น ในการอ่านภาษาอังกฤษ ถ้านักศึกษานำเอาความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ไวยากรณ์มาช่วยในการจับกลุ่มคำให้เป็นหน่วยที่มีความหมายทางไวยากรณ์ (chunking) จะทำให้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ การอ่านและแปลคำต่อคำอาจทำให้ไม่เข้าใจความหมายของประโยคหรือวลีได้ ตัวอย่างเช่นประโยคดังต่อไปนี้

A foreign language teacher is needed urgently. ผู้อ่านที่ทราบไวยากรณ์จะสามารถจับกลุ่มคำ “ a foreign language teacher ” ไว้ด้วยกัน โดยมีคำว่า teacher เป็นคำนามที่สำคัญที่สุด มีคำอื่นคือ a , foreign , language มาขยาย โดยมีความหมายว่า เป็นครูสอนภาษาต่างประเทศ ส่วนคำว่า “ is needed urgently ” จะอยู่กลุ่มเดียวกัน โดยมีคำ urgently ขยายคำว่า “needed” ถ้าผู้อ่านใช้กฎไวยากรณ์ไทย โดยอ่านและแปลคำต่อคำว่า “ ต่างประเทศภาษาครู” ย่อมทำให้ตนเองไม่เข้าใจประโยคที่อ่าน (วิสาข์,2543) จากปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยมีความสนใจการพัฒนาการเรียนรู้โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ภาษาอังกฤษในระดับเบื้องต้น โดยเน้นวิธีการสอนทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานก่อนเป็นอันดับแรก เพราะเป็นทักษะพื้นฐานที่ไม่ยากจนเกินไป ซึ่งผู้วิจัยจะเริ่มกระบวนการสอนโดยใช้วิธีการสอนการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg , 1977 : 95 – 210 ซึ่งเป็นการสอนในระดับจุลภาค(Micro process) เป็นการจัดกลุ่มคำที่มีความหมายเข้าด้วยกันตามหลักไวยากรณ์แล้วเลือกจำความคิดสำคัญ ๆ จากประโยคนั้น เป็นการฝึกให้นักศึกษารู้จักชนิดของคำ กลุ่มคำและประโยครวมถึงรู้จักโครงสร้างประโยคพื้นฐานภาษาอังกฤษก่อนเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่สูงขึ้นตามลำดับ ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงจัดทำงานวิจัยโดยมุ่งเน้นการพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนตามความสามารถของแต่ละคนให้ดีขึ้นตามลำดับต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถและฝึกทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนอยู่ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 จำนวน 191 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการสอนอยู่ โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน โดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan, 1970 : 608.) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (จักรกฤษณ์, 2544) สำหรับการเก็บข้อมูลครั้งนี้ เมื่อได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างแล้ว ผู้สอนได้ขอความสมัครใจนักศึกษาที่ต้องการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน รวมจำนวน 132 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน (Pretest – Posttest) เป็นแบบทดสอบชุดเดียวกัน
2. เนื้อหาโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ทั้ง 9 ชนิด ของ Stageburg , 1977: 95 – 210 (วิสาข์, 2543)
3. แบบฝึกการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ทั้ง 9 ชนิด ของ Stageburg, 1977: 95 – 210 ที่เหมาะสมกับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
4. แบบบันทึกหลังการสอนเพื่อบันทึกพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักศึกษารายบุคคล
5. แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อแบบฝึกการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ทั้ง 9 ชนิด ของ Stageburg, 1977: 95 – 210 หลังการเรียนรู้แล้ว

การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี
ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษารูปแบบและวิธีการ ตลอดจนเอกสารหนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสอน
2. นำความรู้ที่ได้มากำหนดกรอบในการสร้างเครื่องมือ
3. สร้างเครื่องมือ ตามแนวคิด ทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าและสอบถามมาให้ได้เนื้อหาครอบคลุมเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ ด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน
4. นำเครื่องมือที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและการวิจัย จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบ ทบทวนและให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงและแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำเครื่องมือที่สมบูรณ์
6. ทดสอบค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความคิดเห็นหรือค่าสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์

หรือเนื้อหา (IOC: Index of item objective congruence) โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาและการวิจัยตรวจสอบ จำนวน 3 ท่าน พบว่าได้ค่าความเที่ยงตรงของแบบสอบถามความคิดเห็นเท่ากับ 0.90 กล่าวคือ แบบสอบถามความคิดเห็นนี้มีความสอดคล้องกับเนื้อหา

การเก็บข้อมูล

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็น นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่เรียนรายวิชาภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการอยู่ จำนวน 132 คน

2. ทดสอบนักศึกษาก่อนการเรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest)

3. จัดการเรียนรู้และกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ โดยใช้แบบฝึกการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg, 1977 : 95 – 210 โดยเรียนในชั้นเรียนประกอบในชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษ ใช้เวลาในการเรียน 2 สัปดาห์

4. วัดผลสัมฤทธิ์ความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษ หลังการใช้แบบฝึกการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg, 1977 : 95 – 210 โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกับก่อนการทดลอง(Posttest)

5. ดูผลการพัฒนาการด้วยการเปรียบเทียบก่อนสอนและหลังสอนของนักศึกษาแต่ละบุคคล

6. ศึกษาพฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนและบันทึกหลังการสอน โดยการสังเกตของอาจารย์ผู้สอนและบันทึกหลังการสอน

7. ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg, 1977 : 95 – 210 ว่านักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไร และมีจำนวนเท่าไร

8. สรุปผลงาน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ทดสอบนักศึกษาก่อนการเรียนด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้เกณฑ์การตอบ คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

2. ทดสอบนักศึกษาหลังการเรียนด้วยแบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) โดยใช้เกณฑ์การตอบ คือ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

3. นำคะแนนก่อนและหลัง (Pretest - Posttest) จากการใช้แบบฝึกการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg, 1977 : 95 – 210 มาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาผลต่างของคะแนนและดูผลการพัฒนาการด้วยการเปรียบเทียบก่อนสอนและหลังสอนของนักศึกษาแต่ละบุคคล

4. ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและ ไวยากรณ์พื้นฐาน ทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg, 1977 : 95 – 210 ว่านักศึกษามีความคิดเห็นอย่างไร มาวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม โดยแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ผลการศึกษา

จากการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี พบว่า

1) ก่อนการเรียนรู้ของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน ได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียน(Pretest) ในสัปดาห์ที่ 1 ซึ่งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน มีนักศึกษาที่ได้คะแนนเกินครึ่งคือมากกว่าหรือเท่ากับ 7.5 คะแนน จำนวน 20 คน และได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งคือน้อยกว่า 7.5 คะแนน จำนวน 112 คน

2) หลังจากที่ผู้วิจัยได้จัดการเรียนรู้และจัดกระบวนการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ โดยใช้แบบฝึกการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg,1977 : 95 - 210 โดยเรียนในชั้นเรียนประกอบในชั่วโมงเรียนภาษาอังกฤษเป็นเวลา 2 สัปดาห์ ซึ่งในระหว่างดำเนินการสอนผู้วิจัยได้บันทึกหลังการสอนโดยรวม ในสัปดาห์ที่ 1 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในชนิดของคำในโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานทั้ง 9 ชนิดเท่าที่ควร หลังจากการสอนจึงให้นักศึกษากลับไปทบทวนเอกสารประกอบการสอนอีกครั้ง และทำการทบทวนบทเรียนก่อนการเรียนครั้งหน้า สำหรับแบบฝึกหัดผู้วิจัยได้จัดทำโดยให้สัมพันธ์กับบทเรียนนั้น นักศึกษาส่วนใหญ่สามารถบอกชนิดของคำตามโครงสร้างประโยคและไวยากรณ์ได้และมีความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียนมากขึ้น แต่ยังต้องดูเนื้อหาจากเอกสารประกอบการสอนประกอบเนื่องจากยังจำโครงสร้างประโยคไม่ได้และใช้พจนานุกรมภาษาอังกฤษ-ภาษาไทยตลอดเนื่องจากนักศึกษายังไม่แน่ใจและไม่สามารถระบุได้ว่าคำใดเป็นคำประเภทใด ชนิดใด โดยต้องมีการฝึกฝนทักษะการเรียนรู้ให้มากกว่าเดิม สำหรับบันทึกหลังการสอนในสัปดาห์ที่ 2 นักศึกษากลุ่มตัวอย่างมีความเข้าใจในโครงสร้างประโยคมากขึ้น เห็นถึงประโยชน์ของการเรียนและรู้สึกสนุกกับการทำแบบฝึกหัด บันทึกหลังการสอนโดยรวมของสัปดาห์ที่ 2 นักศึกษายังไม่สามารถจำโครงสร้างประโยค และยังไม่รู้จักแยกชนิดของคำได้ยังไม่รู้จักแยกชนิดและประเภทของคำได้ ยังมีความสับสนบ้าง หลังจากการเรียนรู้โดยใช้เวลาสอนทั้งสิ้น 2 สัปดาห์แล้ว

3) ผู้วิจัยได้ทำการวัดผลสัมฤทธิ์ความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษหลังการใช้แบบฝึกการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg,1977 : 95 - 210 โดยใช้แบบทดสอบชุดเดียวกันกับก่อนทดลอง (Posttest) ในสัปดาห์ที่ 4 พบว่าหลังการเรียน นักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน ทำแบบทดสอบหลังเรียนซึ่งมีคะแนนเต็ม 15 คะแนน มีนักศึกษาที่ได้คะแนนเกินครึ่งหนึ่งคือมากกว่าหรือเท่ากับ 7.5 คะแนน จำนวน 82 คน และได้คะแนนต่ำกว่าครึ่งหนึ่งคือน้อยกว่า 7.5 คะแนน จำนวน 50 คน

4) เมื่อเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนรายบุคคลโดยไม่เกี่ยวข้องกับคะแนนเกินครึ่งคือ 7.5 คะแนน แต่ดูคะแนนในภาพรวม พบว่า มีนักศึกษาที่มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนน้อยกว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนจำนวน 86 คน และมีนักศึกษาที่มีคะแนนทดสอบก่อนเรียนมากกว่าคะแนนทดสอบหลังเรียนจำนวน 46 คน

5) ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คนเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ที่ใช้แบบฝึกการวิเคราะห์ที่โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานทั้ง 9 ชนิดของ Stageburg,1977 : 95-210 จำนวนทั้งสิ้น 8 ข้อ

ผลของการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนหลังการเรียนรู้แล้วโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.14) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า

ข้อ 1. นักศึกษาคิดว่าได้รับความรู้จากบทเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก จำนวน 57 คนคิดเป็นร้อยละ 43.18 รองลงมาคือระดับมากที่สุดจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 32.57 ระดับปานกลางจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 23.48 และระดับน้อย จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ($\overline{X}$ = 4.07)

ข้อ 2. นักศึกษาคิดว่าเนื้อหาที่เรียนมีความชัดเจน เข้าใจง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น อยู่ในระดับมาก จำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 รองลงมาคือระดับมากที่สุดจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 64.68 ระดับปานกลางจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.72 และระดับน้อยจำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 ($\overline{X}$ =4.12)

ข้อ 3. นักศึกษาคิดว่ากิจกรรมในแบบฝึกเป็นลำดับขั้นโดยเริ่มจากบทเรียนที่ง่ายไปสู่บทเรียนที่ยากขึ้นตามลำดับ อยู่ในระดับมากจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 46.96 รองลงมาคือระดับมากที่สุดจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 35.60 ระดับปานกลางจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 15.09 ระดับน้อยจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.51 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 ($\overline{X}$ =4.16)

ข้อ 4. ระยะเวลาที่ใช้ในแบบฝึกมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 รองลงมาคือระดับมากจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 29.54 ระดับปานกลางจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 31.06 ระดับน้อยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 และระดับน้อยที่สุดจำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.51 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ($\overline{X}$ =3.93)

ข้อ 5. นักศึกษาคิดว่าได้รับความรู้เรื่องการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานนักศึกษาอยู่ในระดับมากจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 44.69 รองลงมาคือระดับมากที่สุดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 ระดับปานกลางจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 15.15 และระดับน้อยจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.30 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 ($\overline{X}$ =4.09)

ข้อ 6. นักศึกษาพอใจกับกลวิธีกระบวนการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 40.15 รองลงมาคือระดับมากจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 ระดับปานกลางจำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 18.93 และระดับน้อย จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.51 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.58 ($\overline{X}$ =4.58)

ข้อ 7. แบบฝึกการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานช่วยให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน อยู่ในระดับมากจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 รองลงมาคือระดับมากที่สุดจำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 34.84 ระดับปานกลาง 30 คนคิดเป็นร้อยละ 22.72 และระดับน้อยจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.03 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ($\overline{X}$ =4.06)

ข้อ 8. หลังจากได้เรียนจากบทเรียนแล้ว นักศึกษาเจ้าคิดว่าควรฝึกฝนทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานในชีวิตประจำวันต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุดจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39.39 รองลงมาคือระดับมาก จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 37.87 ระดับปานกลางจำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 22.72 ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ($\overline{X}$ =4.13)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี พบว่าจำนวนนักศึกษาที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนมีคะแนนมากกว่าก่อนเรียนจำนวน 86 คน และจำนวนนักศึกษาที่ทำแบบทดสอบก่อนเรียนมีคะแนนมากกว่าคะแนนทดสอบหลังเรียน จำนวน 46 คน ซึ่งจำนวนนักศึกษาที่ทำแบบทดสอบหลังเรียนมีคะแนนมากกว่าจำนวน 40 คน หลังจากผ่านกระบวนการเรียนรู้มาแล้ว ทำให้ทราบว่าการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน มีประสิทธิภาพและสัมฤทธิผลตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ในเรื่องของกระบวนการเรียนการสอน ผู้วิจัยได้สังเกตพฤติกรรมของนักศึกษาว่ามีความสนใจและตั้งใจเรียนเป็นอย่างมาก ส่วนในด้านของการแสดงความคิดเห็นของนักศึกษา หลังจบกระบวนการเรียนการสอนนั้นในแบบสอบถามความคิดเห็นพบว่า นักศึกษาพอใจกับกลวิธีกระบวนการเรียนการสอนและหลังจากได้เรียนจากบทเรียนแล้วนักศึกษาคิดว่าควรฝึกฝนทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานในชีวิตประจำวันต่อไป อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ กิจกรรมในการฝึกเป็นลำดับขั้นโดยเริ่มจากบทเรียนที่ง่ายไปสู่บทเรียนที่ยากขึ้นตามลำดับ เนื้อหามีความชัดเจนเข้าใจง่ายเหมาะสมกับระดับชั้น นักศึกษาคิดว่าได้รับความรู้จากบทเรียนรู้แบบฝึกการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน นักศึกษาได้รับความรู้จากบทเรียนรู้ แบบฝึกการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐาน ช่วยให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและระยะเวลาที่ใช้ในแบบฝึกมีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

สรุป

ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษด้วยวิธีการวิเคราะห์โครงสร้างประโยคและไวยากรณ์พื้นฐานของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี พบว่านักศึกษาได้มีการพัฒนาความรู้และทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษในระดับหนึ่ง มีความรู้เรื่องโครงสร้างประโยคภาษาอังกฤษมากขึ้น มีการพัฒนาความสามารถด้านการเรียนภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น ได้ฝึกทักษะการเรียนภาษาอังกฤษโดยมีผู้สอนเป็นผู้กระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ โดยส่งเสริมแนวทางการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการแบ่งเวลาส่วนหนึ่งในชั่วโมงเรียนเพื่อฝึกทักษะในการจัดกลุ่มคำภาษาอังกฤษเพิ่มเติมในชั้นเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการสอนครั้งต่อไป ดังนี้

1. การสอนในเรื่องของหลักไวยากรณ์ควรมีการยกตัวอย่างประโยคให้มากกว่าเดิมและมีกระบวนการสอนที่ทำให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เช่นให้นักศึกษาแต่งประโยคตามโครงสร้างที่กำหนดเป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจถึงหลักการอย่างลึกซึ้ง

2. โครงสร้างประโยคพื้นฐานมีประโยชน์มากแต่โครงสร้างเป็นเรื่องที่ยากพอสมควร ควรใช้เวลาฝึกทักษะของนักศึกษาให้มากกว่านี้

คำขอบคุณ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กองทุนส่งเสริมงานวิจัย ปี 2555 และงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ขอบคุณนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่ให้ความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนการสอนอย่างดียิ่ง และขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ช่วยให้คำแนะนำ ปรึกษา ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ไว้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

จักรกฤษณ์ สำราญใจ. 2544. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http://www.jakkrit.lpru.ac.th/pdf/27_11_44/9.pdf (5 มีนาคม 2558)

ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์. 2546. ระเบียบวิธีวิจัย. สำนักพิมพ์ดวงแก้ว, กรุงเทพฯ.

บำรุง โตรัตน์. 2521. การออกแบบงานวิจัยสาขาภาษาศาสตร์ประยุกต์. โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

มงคล กุลประเสริฐ. 2529. An Applied English Grammar. บริษัทโรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, กรุงเทพฯ.

วิสาข์ จัติวัตร์. 2543. การสอนอ่านภาษาอังกฤษ. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

สิน พันธุ์พินิจ. 2551. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด, กรุงเทพ ฯ.

สำราญ คำยิ่ง. 2536. Standard English Grammar. กรุงเทพ.

วิถีชุมชนกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย : ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

Way of the Community with the Garland's Career Conservation : A Case Study of Yanyao, Samchuk, Suphanburi.

จักร์กวี ซื่อตรง[1*]

Jakkawee Suetrong[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยของประชาชนและเพื่อศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติในอาชีพร้อยพวงมาลัยของประชาชน กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลย่านยาว จำนวน 350 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามความคิดเห็นในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ คือค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลของการศึกษาพบว่า ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.87) ประชาชนมีความคิดเห็นและทัศนคติในอาชีพร้อยพวงมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.82) ข้อเสนอแนะของประชาชนในชุมชนคือควรพัฒนาและส่งเสริมพวงมาลัยดอกไม้สดให้มีคุณภาพที่ดีและมีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพในชุมชน

คำสำคัญ: วิถีชุมชน การอนุรักษ์ อาชีพร้อยพวงมาลัย ชุมชนตำบลย่านยาว

Abstract

The research was conducted 1) to study theunderstanding in the garland'scareerconservation of people,and 2) tostudythe opinions and the attitudes in the garland's career of people.The sample group was 350people in Yanyao.The instrument was questionnaire.Data analysis included descriptive statistics.The results indicated that people had understanding in the garland'scareerconservationwere ata high level ($\bar{X}$= 3.87).People had the opinions and the attitudes in the garland's career were at a high level ($\bar{X}$=3.82).Their recommendations that should develop and promote the garland for good quality,andset up the career's development fundin the community.

Keywords: way of the community, the conservation, the garland's career, Yanyao

[1] สาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี 72130

[1] Department of Social sciences and Humanities, Faculty of the Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi Suphanburi,72130

* Corresponding author. E- mail :jakkawee_29@hotmail.com

บทนำ

ในชุมชนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ถือได้ว่ามีการประกอบอาชีพร้อยพวงมาลัยกันมาอย่างยาวนานและแพร่หลาย ในชุมชนนี้จะประกอบอาชีพร้อยพวงมาลัยดอกไม้สดกันเป็นอาชีพรองกันมาก โดยจะมีอาชีพหลักอยู่แล้ว แต่คนในชุมชนบางคนก็ทำเป็นอาชีพหลักเลยก็มี เพราะต้องร้อยพวงมาลัยทุกวันและสภาพบ้านเรือนในชุมชนอยู่กันเป็นกลุ่มไม่กระจัดกระจาย ในชุมชนตำบลย่านยาวนั้นมีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพร้อยพวงมาลัยดอกไม้สด โดยได้ดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ.2542 เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตลอดจนได้ปรึกษาหารือในเรื่องต่าง ๆ ซึ่งวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกลุ่มคือ เพื่อรวมกลุ่มสร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อแก้ไขปัญหาในเรื่องการตลาด และเพื่อพัฒนาความเป็นผู้นำของสมาชิกผู้ร้อยพวงมาลัย (กลุ่มอาชีพร้อยพวงมาลัยดอกไม้สดตำบลย่านยาว, 2554)และถือได้ว่าเป็นการอนุรักษ์วิถีชุมชนด้วย เพราะชุมชนเป็นส่วนหนึ่งในสังคมไทยที่มีความเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยและความมั่นคงของสังคมไทยอย่างแนบแน่น องค์ประกอบสำคัญของการอนุรักษ์ชุมชน ก็คือ คนในชุมชนนั้นเองที่มีความสัมพันธ์กับสังคมมาตลอด วิถีชุมชนเป็นศูนย์รวมทั้งทางด้านจิตใจและกิจกรรมต่าง ๆ ของประชาชนทั้งในด้านสังคม วัฒนธรรมและศาสนา ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและเกิดการรวมกลุ่มกันเพื่อดำเนินกิจกรรมต่าง ๆในชุมชนได้อย่างราบรื่น ดังเช่นชุมชนตำบลย่านยาว ที่ยังคงอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยจากรุ่นแล้วรุ่นเล่า จากอดีตจนถึงปัจจุบันได้อย่างเหลือเชื่อ

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงอยากจะศึกษาความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยของประชาชนในชุมชน ความคิดเห็นและทัศนคติในการอาชีพร้อยพวงมาลัยของประชาชนในชุมชนตำบลย่านยาว โดยข้อมูลที่ได้จะเป็นการส่งเสริมให้คนในชุมชนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในวิถีชีวิตชุมชนพร้อมกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยได้อย่างมีความสุขมีความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย เป็นแบบอย่างให้เยาวชนคนรุ่นหลังและเพื่อเป็นการส่งเสริม การกระตุ้นและอนุรักษ์วิถีชุมชนกับการประกอบอาชีพร้อยพวงมาลัยให้อยู่คู่ชุมชนอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นให้เกิดองค์ความรู้และการพัฒนาชุมชนกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยและเกิดการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ต่อการอนุรักษ์ชุมชน รวมถึงได้สร้างคุณธรรมจริยธรรม จรรยาวิชาชีพและเจตคติที่ถูกต้องในการดำรงชีวิตในชุมชนตลอดจนสามารถพัฒนาวิถีชุมชนให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพและสามารถอยู่ในชุมชนได้อย่างมีความสุขต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยของประชาชน

2.เพื่อศึกษาความคิดเห็นและทัศนคติในอาชีพร้อยพวงมาลัยของประชาชน

กรอบแนวคิดในการทำวิจัย

จากการศึกษาวิถีชุมชนกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย: ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับวิถีชุมชนกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย ไว้ดังนี้

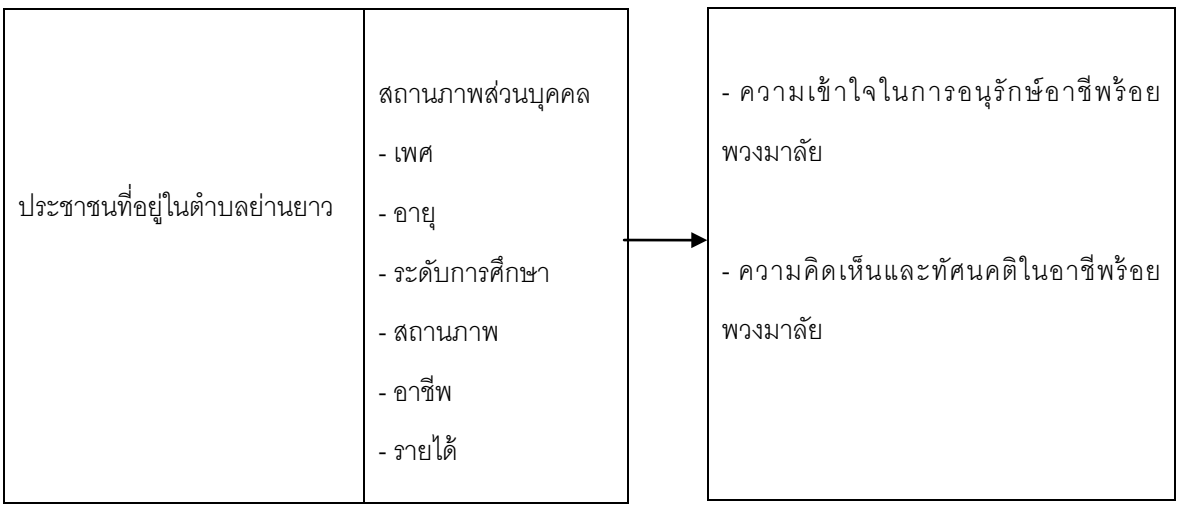

วิธีการศึกษา

1. ประชากร คือ ประชาชนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยเลือกประชาชนที่อยู่ใกล้บริเวณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์สุพรรณบุรี ที่ประกอบอาชีพร้อยพวงมาลัยเป็นส่วนใหญ่ จำนวน 3 หมู่ ได้แก่หมู่ 1 บ้านลำพระยาและบ้านในคลอง หมู่ 3 บ้านย่านยาว และหมู่ 6 บ้านบางขวากและบ้านปากคลองบางขวาก จำนวน 3,986 คน(ข้อมูลจากที่ว่าการอำเภอสามชุก, 2554)

2. กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ในหมู่ 1 บ้านลำพระยาและบ้านในคลอง หมู่ 3 บ้านย่านยาว และหมู่ 6 บ้านบางขวากและบ้านปากคลองบางขวาก โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 350 คน โดยใช้ตารางประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (R.V.Krejcie and D.W.Morgan, 1970 : 608.) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % (จักรกฤษณ์ ,2544) สำหรับการเก็บข้อมูลครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็นในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ อาชีพ รายได้ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (check list)

ตอนที่ 2 ความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย ได้แก่ ข้อมูลด้านพวงมาลัย จำนวน 5ข้อ ข้อมูลด้านชุมชนจำนวน 5 ข้อ ข้อมูลด้านการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยจำนวน 5 ข้อข้อมูลด้านความคิดเห็นในอาชีพร้อยพวงมาลัย จำนวน 10 ข้อ และข้อมูลด้านทัศนคติในการอาชีพร้อยพวงมาลัยจำนวน 10 ข้อ คำตอบเป็นแบบเลือกตอบ (rating scale)

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะอื่น ๆ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยเรื่อง วิถีชุมชนกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย:ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษารูปแบบและวิธีการ ตลอดจนเอกสารหนังสือ บทความ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. นำความรู้ที่ได้มากำหนดกรอบในการสร้างแบบสอบถาม
3. สร้างแบบสอบถามตามแนวคิด ทฤษฎีที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าให้ได้เนื้อหาครอบคลุม โดยแบบสอบถามใช้มาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale)5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มากปานกลาง น้อย น้อยที่สุด
4. นำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ทบทวนและให้ข้อเสนอแนะ
5. ปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วจัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์

การเก็บข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการเข้าสู่พื้นที่ตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี หมู่ 1 บ้านลำพระยาและบ้านในคลอง หมู่ 3 บ้านย่านยาว และหมู่ 6 บ้านบางขวากและบ้านปากคลองบางขวาก โดยให้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนประชาชนในตำบลย่านยาว ตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้อธิบายและดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 350 ชุด ใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล 3 สัปดาห์ จากนั้นทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อน นำมาวิเคราะห์และประมวลผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การเก็บข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามไปวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ หาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและนำผลที่ได้เสนอในรูปตาราง ประกอบคำอธิบาย อภิปรายผล สรุปผลพร้อมข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม มาตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ แล้วนำคำตอบจากแบบสอบถามเฉพาะฉบับที่ถูกต้องสมบูรณ์มาจัดระเบียบข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคำนวณค่าสถิติ ดังนี้

(1) ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลใช้วิธีแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

(2) ด้านความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยได้แก่ ข้อมูลด้านพวงมาลัย ข้อมูลด้านชุมชนและข้อมูลด้านการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย และด้านความคิดเห็นและทัศนคติในอาชีพร้อยพวงมาลัย ใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานแล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

(3) ข้อมูลด้านข้อเสนอแนะอื่น ๆ วิเคราะห์ข้อมูลโดยบรรยายเป็นความเรียง

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคล พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 247 คน คิดเป็นร้อยละ 70.60 ที่เหลือเป็นเพศชาย จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 29.40 ส่วนใหญ่มีอายุ 36-50 ปี จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 35.40 รองลงมาอายุ 21-35 ปี จำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 33.40 มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 47.10รองลงมาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 82

คน คิดเป็นร้อยละ 23.40 มีสถานภาพสมรส จำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 50.30 รองลงมาโสด จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 34.30 มีอาชีพหลักที่ทำในปัจจุบันเป็นอาชีพอื่น ๆ จำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 34.60 รองลงมาอาชีพทำนา/ทำไร่ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 32.90 มีรายได้ต่อเดือน จำนวนเงิน 5,001-10,000 บาท จำนวน 158 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10 รองลงมามีรายได้ต่อเดือน จำนวนเงิน 1,000-5,000 บาท จำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพร้อยพวงมาลัยเป็นอาชีพเสริม(เวลาว่าง) จำนวน 211 คน คิดเป็นร้อยละ 60.30 ที่เหลือประกอบอาชีพร้อยพวงมาลัยเป็นอาชีพหลัก จำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 39.70

2. ด้านความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยพบว่า

2.1 ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจข้อมูลด้านพวงมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.80) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ผู้ซื้อสนใจซื้อพวงมาลัยดอกไม้สดมากกว่าดอกไม้พลาสติกเพราะได้คงคุณค่าของพวงมาลัยไว้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.08) การขายพวงมาลัยในแต่ละฤดูมีความแตกต่างกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94) มีการอนุรักษ์ใช้ดอกไม้สดถึงแม้ราคาดอกไม้สดแพงขึ้นและส่งผลกระทบต่อรายได้ของคนในชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.93) ประชาชนในชุมชน มีความเข้าใจและสามารถพัฒนารูปแบบวิธีการร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.61) ประชาชนในชุมชนจำเป็นที่จะต้องใช้ยาฆ่าแมลงในดอกไม้เพื่อป้องกันแมลงศัตรูพืช อยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}$ = 3.46) ตามลำดับ

2.2 ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจข้อมูลด้านชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.96) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนในชุมชนคิดว่าคนทั่วไปมองว่าชุมชนตำบลย่านยาวเป็นชุมชนแห่งการร้อยมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.17) ประชาชนในชุมชนมีความชำนาญในการร้อยมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.01) ประชาชนในชุมชนอยากให้หน่วยงานในชุมชนสนับสนุนอาชีพร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00) ประชาชนในชุมชนต้องการให้หน่วยงานในชุมชนมีการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.99) ประชาชนในชุมชนอนุรักษ์และนิยมปลูกดอกไม้ที่ใช้ในการร้อยมาลัยเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.66) ตามลำดับ

2.3 ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจข้อมูลด้านการอนุรักษ์อาชีพร้อยมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.85) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนในชุมชนคำนึงถึงคุณค่าของอาชีพร้อยพวงมาลัยที่ผูกพันกับชุมชนมาอย่างยาวนาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.98) ประชาชนในชุมชนมีความตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.93) มีความเข้าใจปัญหาเศรษฐกิจที่ตกต่ำว่ามีผลกระทบต่ออาชีพร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.84) ประชาชนในชุมชนจะดำรงและสืบทอดอาชีพร้อยพวงมาลัยในฐานะที่เป็นบุคคลหนึ่งในชุมชนนี้ต่อไป อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =3.78)ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีการร้อยพวงมาลัยในรูปแบบต่างๆ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.74) ตามลำดับ

3. ข้อมูลด้านความคิดเห็นและทัศนคติในอาชีพร้อยพวงมาลัย พบว่า

3.1 ประชาชนในชุมชนมีความคิดเห็นในอาชีพร้อยพวงมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.87) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนในชุมชนเห็นด้วยที่คนไทยนิยมใช้พวงมาลัยแบบดอกไม้สดแทนพวงมาลัยแบบพลาสติก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.08) ประชาชนในชุมชนคิดว่าอาชีพร้อยพวงมาลัยในชุมชนเป็นที่นิยมทำกัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.02) ประชาชนในชุมชนเห็นด้วยกับผู้ที่ร้อยพวงมาลัยแบบดอกไม้สดโดยไม่ใช้ดอกไม้พลาสติก อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.00) ประชาชนในชุมชนชอบการร้อยพวงมาลัยที่บ้านมากกว่าการร้อยพวงมาลัย(รับจ้าง) นอกบ้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 4.00) ประชาชนในชุมชนมีความภาคภูมิใจในอาชีพร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ =

3.95) ประชาชนในชุมชนคิดว่าการร้อยพวงมาลัยจำเป็นต้องมีทักษะความชำนาญ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.86) ประชาชนในชุมชนคิดว่าอาชีพร้อยพวงมาลัยสำคัญต่อตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.83) ประชาชนในชุมชนคิดว่าปัจจุบันมีผู้ร้อยพวงมาลัยอยู่ทั่วประเทศนอกเหนือจากชุมชนตำบลย่านยาว อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.82) ประชาชนในชุมชนคิดว่าคนทุกวัยเหมาะกับการร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.70) บุคคลในครอบครัวให้ความสนใจที่จะสืบทอดการร้อยพวงมาลัยต่อจากตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.53) ตามลำดับ

3.2 ประชาชนในชุมชนมีทัศนคติในอาชีพร้อยมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.78) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ประชาชนในชุมชนเห็นว่าอาชีพร้อยพวงมาลัยเป็นอาชีพที่ง่าย ไม่มีกฎเกณฑ์และระเบียบควบคุม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.97) เป็นอาชีพที่มีกลุ่มลูกค้าประจำ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.95) เป็นอาชีพที่ไม่หนัก มีความสุขและมีอิสระในการทำงาน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.94) เป็นอาชีพที่มีผลผลิตเป็นที่ต้องการของตลาด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.93) เป็นอาชีพที่มีรายได้ และมีความมั่นคง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.88) เป็นการสืบสอดวิธีการร้อยพวงมาลัยให้แก่คนรุ่นหลัง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.74) เป็นอาชีพที่สามารถลงทุนได้ด้วยตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.70) เป็นอาชีพที่ชุมชนให้การยอมรับและมีเกียรติ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 3.67) สมาชิกในครอบครัวให้การสนับสนุนในการประกอบอาชีพร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับมาก($\bar{X}$ = 3.61) และบุตรหลานมีความสนใจอาชีพร้อยพวงมาลัย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$ = 3.47) ตามลำดับ

4. ข้อเสนอแนะอื่นๆ ของประชาชนในชุมชน พบว่าควรมีการพัฒนาและส่งเสริมพวงมาลัยดอกไม้สดให้มีคุณภาพที่ดี มีการจัดตั้งกองทุนพัฒนาอาชีพในชุมชน

อภิปรายผล

การวิจัยเกี่ยวกับวิถีชุมชนกับการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย:ศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี มีสรุปผลที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจข้อมูลด้านพวงมาลัยดอกไม้สดโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากมีความคิดเห็นว่าผู้ซื้อสนใจซื้อพวงมาลัยดอกไม้สดมากกว่าดอกไม้พลาสติก สามารถพัฒนารูปแบบพวงมาลัยในรูปแบบต่าง ๆ ได้และยังไม่เห็นความจำเป็นในการใช้ยาฆ่าแมลงกับดอกไม้มากนัก รวมทั้งมีความเข้าใจว่าราคาดอกไม้สดทำให้เกิดผลกระทบต่อผลิตภัณฑ์และรายได้ของคนในชุมชน

2. ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจข้อมูลด้านชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก บุคคลทั่วไปมองว่าชุมชนตำบลย่านยาวเป็นชุมชนแห่งการร้อยพวงมาลัยประชาชนในชุมชนมีความชำนาญในการร้อยมาลัยประชาชนในชุมชนมีการปลูกดอกไม้ที่ใช้ในการร้อยพวงมาลัยเองและต้องการให้ชุมชนอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยต่อไป

3. ประชาชนในชุมชนมีความเข้าใจข้อมูลด้านการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก โดยส่วนมากประชาชนในชุมชนคำนึงถึงคุณค่าของอาชีพร้อยพวงมาลัยที่ผูกพันกับชุมชนมาอย่างยาวนาน มีความตระหนักถึงความสำคัญของอาชีพร้อยพวงมาลัย เข้าใจว่าปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำมีผลต่อการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัย อีกทั้งประชาชนในชุมชนจะดำรงและสืบทอดอาชีพร้อยพวงมาลัยและจะพัฒนาการร้อยพวงมาลัยในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

4. ประชาชนในชุมชนมีความคิดเห็นในอาชีพร้อยพวงมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนมากประชาชนในชุมชนเห็นด้วยที่คนไทยนิยมใช้พวงมาลัยแบบดอกไม้สดแทนพวงมาลัยแบบพลาสติก ประชาชนในชุมชนคิดว่า

อาชีพร้อยพวงมาลัยในชุมชนมีการทำกันมากและมีมานานประชาชนในชุมชนมีความภาคภูมิใจ ให้ความสำคัญ และสามารถร้อยพวงมาลัยที่บ้านได้ ทำให้เกิดรายได้มากขึ้น

5. ประชาชนในชุมชนมีทัศนคติในอาชีพร้อยพวงมาลัยโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ส่วนมากมีทัศนคติว่าอาชีพร้อยพวงมาลัยเป็นอาชีพที่ง่าย ไม่หนัก ไม่มีกฎเกณฑ์และระเบียบควบคุม ทำให้เกิดความสุขและอิสระในการทำงาน เป็นอาชีพที่มีกลุ่มลูกค้าประจำ มีรายได้และมีความมั่นคง สามารถลงทุนได้ด้วยตนเอง เป็นอาชีพที่มีเกียรติและชุมชนให้การยอมรับ สนับสนุน และจะอนุรักษ์สืบทอดให้ลูกหลานต่อไป

สรุป

จากการวิจัยและผลที่ได้นำมาอภิปรายไปแล้วนั้น สามารถสรุปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ ดังนี้คือ

1. ผลข้อมูลด้านความเข้าใจในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยของคนในชุมชน ได้แก่ข้อมูลด้านพวงมาลัย ข้อมูลด้านชุมชนและข้อมูลด้านการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ผลข้อมูลด้านความคิดเห็นและทัศนคติในอาชีพร้อยพวงมาลัยของคนในชุมชนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการอนุรักษ์อาชีพร้อยพวงมาลัยให้อยู่คู่กับชุมชน ดังนี้

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเห็นคุณค่าและความสำคัญในอาชีพร้อยพวงมาลัย

2. ควรมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาอาชีพร้อยพวงมาลัยและติดตามผลตลอดเวลา เพื่อให้คำปรึกษาปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับอาชีพร้อยพวงมาลัยของประชาชนในชุมชน

คำขอบคุณ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กองทุนส่งเสริมงานวิจัย ปี 2554 และงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจากประชาชนตำบลย่านยาว อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ที่เสียสละเวลาในการตอบแบบสอบถาม และขอบคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่ช่วยให้คำแนะนำ ปรึกษา ขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ไว้เป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

จักรกฤษณ์ สำราญใจ. 2544. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเพื่อการวิจัย. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http://www.jakkrit.lpru.ac.th/pdf/27_11_44/9.pdf (26 มีนาคม 2558)

ณรงค์โพธิ์พฤกษานันท์. 2546.ระเบียบวิธีวิจัย. สำนักพิมพ์ดวงแก้ว,กรุงเทพฯ.

พัชรินทร์สิรสุนทร. มปป. เอกสารประกอบการสอนระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์.มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

พัชรพรรณยาโน. 2552.วิถีชีวิตกับการพัฒนาอาชีพของเกษตรกรแบบผสมผสานในจังหวัดชุมพร.สารนิพนธ์. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. กรุงเทพ ฯ.

ทับทิมวงศ์ประยูร. 2547. สังคมกับเศรษฐกิจ. กรุงเทพ ฯ.

วิภาพร มาพบสุข. 2550. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม. สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, กรุงเทพ ฯ.

สิน พันธุ์พินิจ.2551. เทคนิคการวิจัยทางสังคมศาสตร์. บริษัทวิทยพัฒน์ จำกัด, กรุงเทพ ฯ.

กลุ่มอาชีพร้อยพวงมาลัยดอกไม้สดตำบลย่านยาว. 2554 อาชีพร้อยพวงมาลัย (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล : http://www.thaitambon.com(20 มีนาคม 2554).

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์

Development Product water Hyacinth Mixed with leather

ธวัชชัย เทียนประทีป[1*]

Tawatchai Teanprative[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัย เรื่อง การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาให้มีเอกลักษณ์ สร้างมูลค่าเพิ่ม เพื่อให้รูปแบบเป็นที่ต้องการของตลาดและการถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน การวิจัยมีการดำเนินการศึกษาดังนี้ คัดเลือกกลุ่มผู้ผลิต ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ศึกษาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาวิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียของผลิตภัณฑ์เดิม วิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาจากการสังเกต การสัมภาษณ์ สร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบจำนวน 3 แบบ เป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ โดยการตกแต่งด้วยหนังสัตว์ และวัสดุอื่นๆ ให้มีความแปลกใหม่ มีประโยชน์ใช้สอย มีความสวยงาม โดยนำเสนอขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยละเอียดทุกขั้นตอน การปฏิบัติงานนำเสนอเป็นรูปภาพ พร้อมคำบรรยายใต้ภาพนำผลิตภัณฑ์ต้นแบบเป็นสื่อการถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้ ทักษะ ด้านการออกแบบ ด้านการผลิต เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ ให้กับกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ผลิตจำนวน 50 ราย กลุ่มผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ จำนวน 150 ราย กับผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ที่ได้รับการพัฒนาในด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม ด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานและค่าเปรียบเทียบ t-test

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ผลิต ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์มีความคิดเห็นด้านความสวยงาม ด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์มากที่สุด ด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมาก เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ความพึงพอใจในแต่ละด้านพบว่าด้านประโยชน์ใช้สอยกับด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา ที่ได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ สามารถนำไปสร้างผลิตภัณฑ์ ผลิตเพื่อการจำหน่ายเป็นสินค้าที่ดีมีคุณภาพมีชื่อเสียงโดดเด่นของจังหวัดนครปฐม

คำสำคัญ: ผลิตภัณฑ์ ผักตบชวา หนังสัตว์เอกลักษณ์

Abstract

The study of water hyacinth mixed with leather product development aims to developed the identity and value-added to water hyacinth product. This research focuses on market's need forms of the products and transferring of technology to the community. The research methodology are select the water hyacinth producer group analyze the advantages and disadvantages of the old style products and do the production problem analysis by observing, interviewing, and creating 3 models of water hyacinth mixed with leather bags. The process, picture and products are presented to water hyacinth folk handicraft Group. The research instruments included questionnaires for 50 producers, 150 consumers or interested people on the developed Hyacinth mixed with leather product considering the usefulness, beauty and satisfaction. The statistics used are percentage, mean, standard deviation and t-test.

The main research findings suggest that consumers or interested people consider the beauty and the satisfaction at the highest level and the usefulness at high level. There was statistical significant difference at .05 levels between

[1] สาขาวิชาออกแบบผลิตภัณฑ์ วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 10200

[1] Product Design Department at Poh -Chang Academy of Arts Rajamangala University of Technology Rattanakosin 10200

* Corresponding author. E-mail : Tawatchai_kok2@hotmail.com

usefulness and satisfaction aspects. The water hyacinth folk handicraft Group can carry on producing water hyacinth mixed with leather product to be NakhonPathom Province's good quality and famous products.

Keywords: Product, Water Hyacinth, Leather, Identity

บทนำ

ภูมิปัญญาไทยในอดีตได้เรียนรู้การประดิษฐ์สิ่งของเครื่องมือ เครื่องใช้จากวัสดุธรรมชาติ เพื่อตอบสนองวิถีชีวิตการดำรงชีพของตนเอง ชุมชนจนกลายมาเป็นเครื่องใช้ที่มีเอกลักษณ์เฉพาะชุมชน การถ่ายทอดภูมิปัญญาจากรุ่นพ่อแม่สู่รุ่นลูกสืบทอดเอกลักษณ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมของชุมชน จนกลายเป็นงานหัตถกรรมที่งดงามที่ตอบสนองการใช้งาน (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2541) หัตถกรรมพื้นบ้านมีความผูกพันกับชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย โดยเฉพาะคนชนบทที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม งานหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นองค์ประกอบสำคัญในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตตามลักษณะภูมิศาสตร์ของท้องถิ่น ลักษณะการประกอบอาชีพ ความเชื่อ การนับถือศาสนาของคนในท้องถิ่นนั้นๆ งานหัตถกรรมพื้นบ้านเป็นงานที่มีคุณค่า น่าศึกษาความจำเป็นการดำรงชีวิตของคนชนบทที่มีความแตกต่างและมีเอกลักษณ์เป็นของตนเองซึ่งแตกต่างไปจากหัตถกรรมของชาติอื่นๆไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ การใช้วัสดุและกรรมวิธีการผลิต (สุวรรณ วุฒยาคม, 2544) งานเครื่องจักสานเป็นงานหัตถกรรมพื้นบ้านของไทยที่เก่าแก่ จากหลักฐานทางโบราณคดีค้นพบที่จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเครื่องจักสานที่ทำด้วยไม้ไผ่ (ราชาวดี งามสง่า, 2540) การทำเครื่องจักสานเป็นงานที่แสดงให้เห็นถึงความรอบรู้ ความสามารถของช่าง ซึ่งตอบสนองความต้องการเพื่อประโยชน์ใช้สอยเป็นหลัก โดยมีสิ่งกำหนดคือ การเลือกใช้วัสดุ ทัศนคติ ความเชื่อ วัฒนธรรม ลายสาน วิธีการสาน รูปแบบ รูปทรง เครื่องจักสานมีความสอดคล้องกับสภาพการดำรงชีวิตของคนในสังคม โดยเฉพาะเครื่องจักสานจะใช้วัสดุธรรมชาติในแต่ละท้องถิ่นเป็นหลักซึ่งมีอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศไทยซึ่งหาได้ง่าย เช่น กก หวาย ใบลาน กระจูด ย่านลิเพา ไม้ไผ่ ใบมะพร้าว และผักตบชวา เครื่องจักสานสมควรที่จะต้องอนุรักษ์ ทำนุบำรุงรักษามรดกทางวัฒนธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของคนไทยไว้ (จำลอง วิบูลย์ปิ่น, 2545)

เครื่องจักสานในภาคกลางที่มีชื่อเสียงมีอยู่หลายจังหวัดโดยเฉพาะการจักสานผักตบชวาในพื้นที่ภาคกลางได้รับความนิยมอย่างมากเพราะพื้นที่ภาคกลางเป็นพื้นที่ราบลุ่มมีแม่น้ำลำคลองมาก ผักตบชวาเป็นวัชพืชขึ้นอยู่ตามแม่น้ำลำคลอง ชาวบ้านนำมาทำเป็นอาหารสัตว์ ทำเครื่องจักสานไว้ใช้ในครัวเรือน การทำเครื่องจักสานผักตบชวาส่วนใหญ่ทำกันตามการสืบทอดมาตั้งแต่บรรพบุรุษ โดยการขาดความรู้และการพัฒนาด้านการออกแบบ การสร้างสรรค์ ผลิตภัณฑ์ผักตบชวา ให้มีรูปแบบน่าสนใจมีความทันสมัยในการใช้วัสดุผสมผสานให้มีความสวยงามความแปลกใหม่สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผักตบชวาให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค โดยการเรียนรู้วิธีการที่เหมาะสมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ที่สามารถตอบสนองให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดและเกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาอย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อนำผักตบชวามาผสมกับหนังสัตว์ สร้างเป็นผลิตภัณฑ์กระเป๋าให้มีเอกลักษณ์และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ผักตบชวา
2. เพื่อออกแบบ และพัฒนาแบบผลิตภัณฑ์กระเป๋าจากผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และผู้บริโภค
3. เพื่อผลิตผลิตภัณฑ์กระเป๋าต้นแบบ จากผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์

4. เพื่อถ่ายทอดเทคโนโลยีความรู้ด้านการออกแบบ การผลิต และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ให้กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา

5. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ผลิต ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ที่ได้รับพัฒนาในด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มผู้ผลิต และ กลุ่มผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์

กลุ่มผู้ผลิต คือ กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา ตำบลไทรงาม อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐมที่ผลิตผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา จำนวน 50 คน

กลุ่มผู้บริโภค หรือ ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวผู้ที่สนใจ หรือ ผู้ที่ซื้อผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวาที่จำนวนบริเวณตลาดน้ำวัดลำพญา หรือจำหน่ายตามสถานที่ต่างๆจำนวน 150 คน

ขั้นตอนการพัฒนาผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์

1. สำรวจผลิตภัณฑ์เดิมของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา เพื่อนำผลมาวิเคราะห์ ข้อดี ข้อเสีย ของผลิตภัณฑ์เดิม และนำข้อมูลมาใช้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์

2. วิเคราะห์ปัญหา การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวา จากการสังเกต การสัมภาษณ์ประธานกลุ่มและการสนทนากลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา

3. กำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาโดยการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบจำนวน 3 แบบ

4. การถ่ายทอดเทคโนโลยี ความรู้และทักษะด้านการออกแบบ ด้านการผลิตเพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ให้กับกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา

5. สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ที่ได้รับการพัฒนาแล้วจาก กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ในด้านประโยชน์ใช้สอยด้านความสวยงามและด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เดิม ใช้หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์วิเคราะห์ข้อดี ข้อเสียและวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวานำเสนอข้อมูลเป็นภาคเอกสาร

2. วิเคราะห์ความคิดเห็นแบบสอบถาม โดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบความแตกต่างของกลุ่มผู้ผลิต กับกลุ่มผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์โดยใช้ t-test

เกณฑ์ค่าระดับความพึงพอใจ

ค่าเฉลี่ย	4.50-5.00	หมายถึง ความพึงพอใจระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.50-4.49	หมายถึง ความพึงพอใจระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.50-3.49	หมายถึง ความพึงพอใจระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.50-2.49	หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00-1.49	หมายถึง ความพึงพอใจระดับน้อยที่สุด

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา ตำบลไทรงาม อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม เพราะใช้วัตถุดิบที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อเสริมรายได้ให้กับครอบครัวสมาชิกมีความต้องการที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาการพัฒนาควรเกิดจากความร่วมมือร่วมใจและความต้องการของชุมชนที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ของตนเองให้มีความหลากหลายมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ เพื่อให้เกิดพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนต่อไปในอนาคต ผลการดำเนินการนี้ได้สอดคล้องกับแนวคิดของชอบ เข็มกลัดและโกวิทย์ พวงงาม (2547)ที่กล่าวไว้ว่า ความต้องการในการแก้ปัญหาที่แท้จริงของผู้ที่อยู่กับปัญหาควรเกิดจากความร่วมมือกันระหว่างผู้ที่อยู่กับปัญหากับนักพัฒนาจากภายนอกชุมชนเพื่อจะทำให้ได้รับการแก้ไขให้ถูกจุดและต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ไชยรัตน์ ปราณี (2545) พบว่าการฟื้นฟูศักยภาพของคนในชุมชนต้องมีเป้าหมายอยู่ที่ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริงการสำรวจผลิตภัณฑ์เดิมพบว่าข้อดีมีเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีทักษะฝีมือในการสาน มีความประณีต การสานเป็นระเบียบเรียบร้อยและมีความสวยงามการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น การมีเอกลักษณ์ของหัตถกรรมพื้นบ้านควรใช้วัสดุในท้องถิ่นหาง่าย รูปแบบที่ใช้ทำควรตอบสนองการใช้สอยเพื่อใช้ในชีวิตประจำวัน ผลผลิตที่ผู้ใช้ ผู้สร้างเป็นผู้เดียว เป็นงานที่สร้างด้วยมือเครื่องมือชาวบ้านคิดเอง มีรูปแบบเรียบง่ายตรงตามหน้าที่ใช้สอย มีรูปแบบเฉพาะถิ่นสืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษจนกลายเป็นเอกลักษณ์ท้องถิ่น เป็นงานที่ใช้เวลาว่างในการสร้างสรรค์ และเป็นงานที่สะท้อนวิธีการดำเนินชีวิต และค่านิยมที่สืบทอดมานาน (นวลลออ ทินานนท์, 2543)สอดคล้องกับงานวิจัยของเรวัติ สุขสิกาญจน์ (2549) การแสดงออกถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของท้องถิ่นในเรื่องของรูปแบบและวัสดุเป็นสิ่งที่ต้องทำการศึกษาและพัฒนาเป็นอย่างยิ่ง เพราะเป็นตัวบ่งชี้ถึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นวัสดุเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงการรู้จักสร้างสรรค์งานหัตถกรรมให้สอดคล้องกับผลิตภัณฑ์จึงควรเลือกวัสดุให้เหมาะสม การมีภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นความรู้ความคิดของชาวบ้านที่สั่งสมประสบการณ์และสืบทอดจากอดีตสู่ปัจจุบัน ข้อเสียผลิตภัณฑ์มีรูปแบบยังไม่ทันสมัยเท่าที่ควร ไม่มีความหลากหลาย ขาดจุดเด่น ขาดการผสมผสานวัสดุ ไม่มีสีสัน มีรูปแบบที่เหมือนๆ กันโดยทั่วไป ราคาที่จำหน่ายไม่สูงเมื่อเปรียบเทียบกับทักษะฝีมือเชิงด้านงานหัตถกรรม การวิเคราะห์ปัญหาการพัฒนาผลิตภัณฑ์พบว่ามีการลอกเลียนแบบกันภายในชุมชน ขาดหน่วยงานที่จะมาพัฒนาผลิตภัณฑ์ด้านรูปแบบ การย้อมสีเพื่อสร้างสีสัน การพัฒนายังไม่ตรงกับความต้องการของผู้ผลิต และความต้องการของผู้บริโภค การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาควรนำข้อบกพร่องมาพัฒนา รูปแบบต้องมีความทันสมัย มีสีสันหลากหลาย มีการผสมผสานวัสดุ ควรสร้างผลิตภัณฑ์ให้มีจุดเด่นเพื่อความแปลกใหม่ นำข้อมูลมาสู่การออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์ มีความสวยงาม มีประโยชน์ใช้สอยและสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์

การกำหนดแนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาโดยการสร้างผลิตภัณฑ์

แบบที่ 1 แบบที่ 2 แบบที่ 3

ภาพประกอบ 1 การออกแบบผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์

แบบที่ 1 ออกแบบผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์โดยมีอัตราส่วน ผักตบชวา 90 หนังสัตว์ 10 โดยการสร้างจุดเด่น การย้อมสีผักตบชวา การทำซับในด้วยผ้า ซึ่งเป็นแบบง่ายๆ

แบบที่ 2 ออกแบบผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์โดยมีอัตราส่วน ผักตบชวา 80 หนังสัตว์ 20 โดยการสร้างจุดเด่น การออกแบบที่มีรูปแบบที่ทันสมัย ใช้เทคนิคการสานเปีย มีประโยชน์ใช้สอยเพิ่มความปลอดภัย มีซิ๊ปที่ปากกระเป๋า มีฝาปิด-เปิด เพื่อความทันสมัยและความสวยงาม

แบบที่ 3 ออกแบบผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์โดยมีอัตราส่วนผักตบชวา 60 หนังสัตว์ 40 โดยการสร้างจุดเด่นการออกแบบที่นำสมัย รูปทรงสมัยใหม่ การผสมผสานวัสดุหลากหลายชนิด มีการประกอบรูปทรงการตัดเย็บที่สลับซับซ้อนทั้งภายในและภายนอก มีความแปลกใหม่ มีสีสันที่สวยงาม และมีประโยชน์ใช้สอยต่อการใช้งานเหมาะสำหรับสุภาพสตรีการสร้างความแปลกใหม่ สีสันที่สวยงามเป็นคุณสมบัติของผลิตภัณฑ์ที่ดี (ธีระชัย สุขสด, 2544)

ภาพประกอบ 2 ผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ โดยการสร้างผลิตภัณฑ์ต้นแบบจำนวน 3 แบบ นำเสนอขั้นตอนการปฏิบัติงานโดยละเอียดโดยเริ่มตั้งแต่ การสเกตช์กระเป๋าผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ การเขียนแบบกำหนดรายละเอียด การตัดแพทเทิร์น การวาดหนัง การวาดซับใน การตัดหนัง การตัดซับใน การเจียนหนัง การประกอบชิ้นส่วนต่างๆ การประกอบรูปทรง และการตกแต่งขั้นสำเร็จ

4. การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน ด้านความรู้และทักษะด้านการออกแบบ ด้านการผลิต เพื่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ให้กับกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา กำหนดการถ่ายทอดเทคโนโลยีเป็น 2 ระยะ

ภาพประกอบ 3 การถ่ายทอดเทคโนโลยีให้กับกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา

การถ่ายทอดเทคโนโลยีใช้วิธีการสอนแบบการสาธิตปฏิบัติจริง จากการปฏิบัติที่ง่ายที่สุดไปสู่สิ่งที่ยาก โดยมีรายละเอียดขั้นตอนวิธีการทำผลิตภัณฑ์กระเป๋าผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ วัสดุ-อุปกรณ์ เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ขั้นตอนการออกแบบการทำโมเดลเพื่อใช้เป็นแบบในการสาน การออกแบบเพื่อใช้หนังสัตว์ในการตกแต่ง ขั้นตอนการผลิตผลิตภัณฑ์ และสามารถผลิตเป็นผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ได้การสอนแบบสาธิตเหมาะสำหรับการเรียนแบบปฏิบัติจริง ผู้สอนต้องปฏิบัติจริงโดยให้ผู้เรียนดูการสาธิต และปฏิบัติตามโดยละเอียดทุกขั้นตอน ผู้เรียนจะได้รับประสบการณ์โดยตรง เรียนรู้อย่างเป็นรูปธรรมทำให้เกิดความเข้าใจ และปฏิบัติจริงได้ดี (ทิศนา แขมมณี, 2552)

สอบถามความคิดเห็นที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ที่ได้รับการพัฒนาแล้วจาก กลุ่มผู้ผลิต กลุ่มผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ ในด้านประโยชน์ใช้สอยด้านความสวยงามและด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์จากแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 แสดงความคิดเห็นของผู้ผลิต ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ที่มีต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา

ข้อคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมกับราคา	4.61	.794	มากที่สุด
1.2 ผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า	4.30	1.017	มาก
1.3 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมกับรูปร่าง รูปทรง	4.49	.845	มาก
1.4 รูปแบบภายในผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยและมีความปลอดภัย	4.48	.862	มาก
1.5 ผลิตภัณฑ์มีความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.52	.826	มากที่สุด
รวม	4.48	.484	มาก

ข้อคิดเห็น	$\bar{X}$	S.D.	แปลความ
2. ด้านความสวยงาม			
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ออกแบบได้เหมาะสมตามสมัยนิยม	4.47	.867	มาก
2.2 ผลิตภัณฑ์มีลวดลายการสานที่มีความสวยงาม	4.50	.851	มากที่สุด
2.3 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบกะทัดรัดสวยงาม	4.66	.726	มากที่สุด
2.4 ผลิตภัณฑ์มีการตกแต่งด้วยสี พื้นผิว วัสดุ มีความสวยงาม	4.38	.906	มาก
2.5 ผลิตภัณฑ์มีการใช้วัสดุหนังประกอบตกแต่งสวยงาม	4.69	.697	มากที่สุด
รวม	4.54	.499	มากที่สุด
3. ด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์			
3.1ความพึงพอใจในการประยุกต์ใช้วัสดุหนังร่วมกับผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา	4.64	.750	มากที่สุด
3.2ความพึงพอใจในด้านความประณีตในการสานผักตบชวา	4.15	.978	มาก
3.3ความพึงพอใจในด้านคุณภาพของวัสดุที่นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์	4.60	.789	มากที่สุด
3.4 ความพึงพอใจในการตัดเย็บ การผสมผสานของวัสดุที่มีต่อผลิตภัณฑ์	4.65	.749	มากที่สุด
3.5 ความพึงพอใจในการประกอบรูปทรง ผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์	4.70	.710	มากที่สุด
รวม	4.55	.427	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ความคิดเห็นของผู้ผลิต ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ที่มีต่อผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวา พบว่า ด้านความสวยงาม และด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด ส่วนด้านประโยชน์ใช้สอย โดยรวมมีความคิดเห็นในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านประโยชน์ใช้สอยมีความคิดเห็นในระดับมากที่สุดคือผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมกับราคา ด้านความสวยงาม มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ ผลิตภัณฑ์มีการใช้วัสดุหนังประกอบตกแต่งสวยงาม ด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ มีความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คือ ความพึงพอใจในการประกอบรูปทรงผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์

ตารางที่ 2แสดงการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ผลิต ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์ต่อผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ของกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวาโดยรวมและเป็นรายด้านจำแนกตามสถานภาพ

ความคิดเห็น	สถานภาพ				t	p
	ผู้ผลิต (n =50)		ผู้สนใจผลิตภัณฑ์ (n =150)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย						
1.1 ผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยที่เหมาะสมกับราคา	4.56	.83	4.63	.78	.513	.609
1.2 ผลิตภัณฑ์สามารถใช้งานได้อย่างคุ้มค่า	4.22	1.01	4.33	1.02	.64	.52

1.3 ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบประโยชน์ใช้สอยเหมาะสมกับรูปร่างรูปทรง	4.22	.91	4.58	.80	2.49	.01*
1.4 รูปแบบภายในผลิตภัณฑ์มีประโยชน์ใช้สอยและมีความปลอดภัย	4.20	.94	4.57	.81	2.45	.01*
1.5 ผลิตภัณฑ์มีความสะดวกสบายในการใช้งาน	4.52	.78	4.52	.84	.00	1.00
รวม	4.34	.50	4.52	.47	2.302	.02*
2. ด้านความสวยงาม						
2.1 รูปแบบผลิตภัณฑ์ออกแบบได้เหมาะสมตามสมัยนิยม	4.40	.88	4.49	.86	.61	.54
2.2ผลิตภัณฑ์มีลวดลายการสานที่มีความสวยงาม	4.64	.72	4.45	.88	1.49	.13
2.3ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบกะทัดรัดสวยงาม	4.58	.78	4.69	.70	.89	.37
2.4ผลิตภัณฑ์มีการตกแต่งด้วยสี พื้นผิว วัสดุ มีความสวยงาม	4.44	.86	4.37	.92	.49	.62
2.5ผลิตภัณฑ์มีการใช้วัสดุหนังประกอบตกแต่งสวยงาม	4.80	.49	4.65	.75	1.57	.17
รวม	4.57	.48	4.53	.50	.523	.602
3. ด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์						
3.1ความพึงพอใจในการประยุกต์ใช้วัสดุหนังร่วมกับผลิตภัณฑ์จักสานผักตบชวา	4.14	.99	4.81	.56	5.88	.00*
3.2 ความพึงพอใจในด้านความประณีตในการสานผักตบชวา	4.16	.99	4.15	.97	.042	.96
3.3 ความพึงพอใจในด้านคุณภาพของวัสดุที่นำมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์	4.24	.93	4.73	.69	3.37	.00*
3.4 ความพึงพอใจในการตัดเย็บ การผสมผสานของวัสดุที่มีต่อผลิตภัณฑ์	4.66	.71	4.65	.76	.109	.91
3.5 ความพึงพอใจในการประกอบรูปทรง ผลสำเร็จของผลิตภัณฑ์	4.72	.67	4.69	.72	.28	.77
รวม	4.38	.43	4.60	.41	3.22	.00*
โดยรวม	4.43	.32	4.55	.34	2.14	.03*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

จากตารางที่ 2 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย ผู้ผลิต และผู้บริโภคหรือผู้สนใจพบว่าโดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอยและด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์ ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุป

การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ได้ผลิตภัณฑ์ผักตบชวาที่มีรูปแบบแปลกใหม่ มีเอกลักษณ์สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผักตบชวาเป็นที่ต้องการของผู้บริโภค ได้ผลิตภัณฑ์ต้นแบบ จำนวน 3 แบบและขั้นตอนวิธีการผลิตโดยละเอียด ผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์สามารถนำไปจดสิทธิบัตรด้านการออกแบบได้ กลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวาได้รับความรู้ ทักษะในการปฏิบัติงาน สามารถพัฒนาสินค้าเป็นที่ยอมรับของตลาดและผู้บริโภคว่าเป็นสินค้าที่ดีมีคุณภาพ มีชื่อเสียงโดดเด่นในด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ของจังหวัดนครปฐม จากการสอบถามพบว่า ผู้ผลิต ผู้บริโภคหรือผู้สนใจผลิตภัณฑ์มีความคิดเห็นด้านความสวยงาม ด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์มากที่สุด ด้านประโยชน์ใช้สอยอยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็น ความพึงพอใจในแต่ละด้านพบว่าด้านประโยชน์ใช้สอยกับด้านความพึงพอใจในผลิตภัณฑ์มีความคิดเห็นต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์ หรือวัสดุอื่นๆ ควรทราบข้อจำกัดของวัสดุที่จะนำมาประยุกต์ร่วม โดยเฉพาะวัสดุที่เป็นโลหะอาจจะทำให้เกิดเป็นสนิมได้ แนวทางที่จะพัฒนาควรคำนึงถึงปัจจัย ในด้านกระบวนการผลิตควรมีขั้นตอนการผลิตที่ไม่สลับซับซ้อน ง่ายต่อการผลิต ผลิตได้จำนวนมาก ด้านราคา ควรมีราคาที่ไม่สูงและควรมีความหลากหลายด้านรูปแบบของการนำมาประยุกต์

2. การถ่ายทอดเทคโนโลยีสู่ชุมชน ควรให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการ การวางแผน การปฏิบัติงาน และควรมีการติดตามผลการดำเนินการหลังจากการถ่ายทอดเทคโนโลยีเสร็จสิ้นแล้วเป็นระยะ

3. ควรมีการศึกษาแนวทางในการประยุกต์ผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในชุมชนหรือผลิตภัณฑ์โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) มาผสมผสานกัน แลกเปลี่ยนความรู้ด้านการออกแบบด้านการผลิต วัตถุดิบ การเก็บรักษาคุณภาพ เพื่อเป็นการสนับสนุนกันระหว่างชุมชนเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ให้แก่ตลาดและเป็นการอนุรักษ์ภูมิปัญญาไทยให้คงอยู่ต่อไป

4. ควรมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวาผสมผสานกับหนังสัตว์อย่างต่อเนื่อง ควรมีผู้เชี่ยวชาญที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านมาเป็นผู้ให้ความรู้ ทักษะการปฏิบัติงาน และควรมีที่ปรึกษาในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ผักตบชวา

คำขอบคุณ

ขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่สนับสนุนงบประมาณและขอขอบคุณกลุ่มหัตถกรรมพื้นบ้านผักตบชวาที่อำนวยความสะดวกในการดำเนินงาน

เอกสารอ้างอิง

จำลอง วิบูลย์ปิ่น. 2545. ศิลปหัตถกรรมผักตบชวาในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏนครปฐม,นครปฐม.

ชอบ เข็มกลัดและโกวิทย์ พวงงาม. 2547. การวิจัยเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเชิงประยุกต์.สำนักพิมพ์เสมาธรรม, กรุงเทพฯ.

ไชยรัตน์ ปราณี. 2545. การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของชุมชน.วิทยานิพนธ์ การศึกษาดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ทิศนา แขมมณี. 2552. ศาสตร์การสอน:องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. พิมพ์ครั้งที่ 11 สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ธีระชัย สุขสด. 2544. การออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. โอ เอสพริ้นติ้งเฮ้าส,กรุงเทพฯ.

นวลลออ ทินานนท์. 2544. การศึกษางานหัตถกรรมพื้นบ้านในจังหวัดนครนายก.คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรโรฒ, กรุงเทพฯ.

ปรารถนา คงสำราญ.2550. การศึกษาวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานผักตบชวาหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรจักสานผักตบชวาบ้านมหานามในจังหวัดอ่างทอง. วิทยานิพนธ์. การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ราชาวดี งามสง่า. 2540. อาชีพช่างจักสาน งานหัตถกรรมพื้นบ้านที่พัฒนาเป็นอาชีพ.สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, กรุงเทพฯ.

เรวัต สุขสิกาญจน์. 2549. การศึกษาและพัฒนาผลิตภัณฑ์จักสานกระจูดในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ . ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง,กรุงเทพฯ.

วิบูลย์ ลี้สุวรรณ. 2541. พจนานุกรมหัตถกรรมพื้นบ้านภาคกลาง.สำนักพิมพ์ต้นอ้อ, กรุงเทพฯ.

สุรเชษฐ์ ไชยอุปละ.2546. การศึกษาและพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์เครื่องจักสานผักตบชวาสำหรับศูนย์ศิลปาชีพบางไทร. วิทยาพนธ์. ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, กรุงเทพฯ.

สุวรรณ วุฒธยาคม. 2544. การพัฒนาเพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์หัตถกรรมพื้นบ้านให้ได้เปรียบในเชิงแข่งขัน. กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม, กรุงเทพฯ.

อารีย์ แก้วบุบผา. 2551. การผลิตหัตถกรรมผักตบชวาของกลุ่มแม่บ้านอำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์. ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.

การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

The Use of the Internet for Improving English Language Skills of Students of Rajamangala University of Technology

พรพิไล เติมสินสวัสดิ์[1*]

Pornpilai Termsinsawadi[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษในด้านการอ่าน การเขียน การพูดและการฟังภาษาอังกฤษกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2555 จำนวน 893 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่าห้าระดับ (Rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับน้อยทั้งสี่ด้าน นักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้ามากกว่าที่จะมุ่งพัฒนาทักษะการเรียนภาษาอังกฤษ เมื่อเปรียบเทียบการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยภาพรวมและในรายด้าน ผลการเปรียบเทียบพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษไม่แตกต่างกัน สำหรับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษนักศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยอยู่ในระดับมากโดยคิดว่าการใช้สื่ออินเตอร์เน็ตประเภทต่างๆ ที่มีอยู่ในปัจจุบัน จะสามารถช่วยเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษได้ทั้งสี่ด้าน

คำสำคัญ: การใช้อินเตอร์เน็ต ทักษะภาษาอังกฤษ

Abstract

The objectives of this research were to study the Internet use of students at Rajamangala University of Technology and to explore students' opinions towards the use of Internet for improving their English language skills including reading, writing, speaking and listening. The sample consisted of 893 first year students at 9 Rajamangala Universities of Technology in the academic year of 2012. The research instrument was five rating scale questionnaires. Statistics employed for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and t-test. The research findings were as followed: the internet use of first year students at Rajamangala University of Technology for improving English language skills was rated at a low level in all aspects. Most of them used the Internet for communicating with others and searching for information rather than for improving English skills. There was no statistically significant difference in overall and in each aspect of the internet use for improving English language skills among first year students of all nine Rajamangala Universities of Technology. As for the students' opinions towards the Internet use for improving English language, most of

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาภาษาต่างประเทศ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

[1] Department of General Education, Foreign Language Division, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology Phra Nakhon, 86 Phitsanuloke Road, Khwaeng Suan Chit Lada, Dusit, Bangkok 10300

* Corresponding author. E-mail : lekpornpilai@yahoo.com

them highly agreed that the Internet media nowadays could be used as a learning tool for improving all four language skills.

Keywords: Use of the Internet, English language skills

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเราสามารถใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวสารไม่ว่าจะเป็นข้อมูลที่เป็นข้อความ ภาพ หรือเสียงที่มีผู้นำเสนอไว้โดยผ่านรูปแบบเนื้อหาที่หลากหลาย เราสามารถใช้อินเทอร์เน็ตซึ่งเป็นระบบเครือข่ายเปิดและสามารถติดต่อเชื่อมโยงได้ตลอด 24 ชั่วโมง เพื่อการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ แนวคิดด้านต่างๆ อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง (อธิปัตย์ คลี่สุนทร: 2542) อินเทอร์เน็ตจึงมีบทบาทที่สำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนเราในหลายๆ ด้าน โดยเฉพาะด้านการศึกษา

ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2541) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของอินเทอร์เน็ตทางการศึกษาไว้หลายประการได้แก่ การใช้กิจกรรมบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ช่วยทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับสังคม วัฒนธรรมและโลกมากขึ้น การใช้อินเทอร์เนตเป็นแหล่งความรู้ขนาดใหญ่สำหรับผู้เรียน ผู้เรียนสามารถค้นหาข้อมูลในลักษณะใดๆ ก็ได้โดยการสืบค้นผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่โยงไยกับแหล่งข้อมูลต่างๆ ทั่วโลก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านอินเทอร์เน็ต ทำให้เกิดผลต่อผู้เรียนในด้านทักษะการคิดอย่างมีระบบ (high-order thinking skills) โดยเฉพาะทำให้ทักษะการวิเคราะห์สืบค้น (inquiry-basedanalytical skill) การคิดเชิงวิเคราะห์ (critical thinking)

นอกจากนี้ Barron และ Ivers (1996) ได้ชี้ให้เห็นว่าการใช้งานเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทางการศึกษามีประโยชน์เป็นอย่างมากต่อผู้เรียน ดังต่อไปนี้

ประการแรก การใช้อินเตอร์เน็ตช่วยให้นักเรียนนักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาเรียนรู้วัฒนธรรมต่างๆที่หลากหลายในสังคมโลก การใช้อินเตอร์เน็ตในการเรียนการสอนเปิดโอกาสช่วยให้ผู้เรียนได้รับรู้วัฒนธรรมที่หลากหลายในแต่ละสังคมจากสื่อออนไลน์ ทำให้ได้เรียนรู้ เข้าใจและยอมรับวัฒนธรรมที่แตกต่างกับของตนเอง การใช้งานเครือข่ายอินเตอร์เน็ตทางการศึกษา เช่นการสื่อสารทางไกล ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถทำงานกับผู้อื่นได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับเพื่อนร่วมงานที่ต่างวัฒนธรรม

ประการที่สอง การใช้อินเตอร์เน็ตช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ประสบการณ์จากหลากหลายแหล่งข้อมูลจากโลกปัจจุบันตามสภาพที่เป็นจริง การจัดกิจกรรมในชั้นเรียนให้สัมพันธ์กับแหล่งข้อมูลเรียนทางอินเตอร์เน็ตจะได้ประโยชน์อย่างมากเมื่อผู้เรียนได้เข้าถึงข้อมูลที่เป็นจริงและทันสมัย เป็นการเปิดโลกทัศน์ของผู้เรียนให้กว้างขึ้นกว่าการเรียนแบบเดิม

ประการที่สาม การใช้อินเตอร์เน็ตช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มทักษะการคิดอย่างมีระบบ ผู้เรียนจะมีโอกาสในการพัฒนาทักษะการคิดแบบสืบสวนสอบสวนและทักษะการคิดอย่างมีระบบ เพราะลักษณะของการใช้อินเทอร์เน็ตที่ผู้เรียนต้องมีทักษะการคิดวิเคราะห์ในการเลือกรับข้อมูลข่าวสาร

ประการที่สี่ การใช้อินเตอร์เน็ตสามารถสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนมีทักษะในการเขียน ผู้เรียนที่มีประสบการณ์สืบค้นข้อมูล สื่อสารกับผู้สอนและผู้อื่นผ่านสื่ออินเตอร์เน็ตจะมีความสามารถในการเขียนเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้มีการเขียนและแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กับเพื่อนๆ

จะเห็นได้ว่า การใช้อินเตอร์เน็ตมีบทบาทสำคัญต่อการเรียนรู้ รวมทั้งการพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเป็นอย่างมาก ประโยชน์ของอินเตอร์เน็ตเกิดจากการค้นคว้าฐานข้อมูลความรู้ต่างๆ ทำให้อินเตอร์เน็ตเป็นแหล่งองค์ความรู้ที่กว้างขวางและมีประโยชน์มากมายมหาศาลหากผู้ใช้รู้จักใช้อย่างถูกวิธี

ในขณะที่อินเตอร์เน็ตเป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารและแหล่งเรียนรู้ที่เต็มไปด้วยภาษาอังกฤษ ดังนั้น ข้อดีของการใช้อินเตอร์เน็ตในการพัฒนาความรู้และทักษะภาษาอังกฤษที่เห็นได้ชัดคือ อินเตอร์เน็ตทำให้ผู้เรียนภาษาสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลขนาดใหญ่ที่เป็นภาษาอังกฤษที่ใช้ในสถานการณ์จริง (Authentic Materials) และอินเตอร์เน็ตทำให้สามารถติดต่อสื่อสารโดยตรงกับเจ้าของภาษาได้ รวมทั้งผู้เรียนสามารถบูรณาการการเรียนรู้ด้านการฟัง การพูด การอ่านและการเขียนภาษาอังกฤษโดยผ่านอินเตอร์เน็ตได้ (Yang และ Chen, 2007) นอกจากนี้ อินเตอร์เน็ตยังมีกิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่หลากหลายที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนได้ เช่น การดูหนังฟังเพลงเรียนภาษาอังกฤษออนไลน์ การค้นหาความหมายของศัพท์ภาษาอังกฤษโดยใช้พจนานุกรมออนไลน์ การเขียนจดหมายอิเล็กทรอนิกส์หรือส่งข้อความภาษาอังกฤษออนไลน์ การอ่านหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษ เป็นต้น

อินเตอร์เน็ตได้เข้ามามีบทบาทมากมายในสถาบันการศึกษา ซึ่งก็ได้มีผู้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการใช้อินเตอร์เน็ต ไว้ดังนี้

สุนิสา มาณพ (2550) ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์ พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์การใช้อินเตอร์เน็ตตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป ใช้บริการอินเตอร์เน็ตที่บ้าน/ที่พักอาศัย โดยใช้ 3-4 ครั้ง/สัปดาห์ แต่ละครั้งจะใช้เวลา 1-2 ชั่วโมงในช่วงเวลากลางคืนก่อนเที่ยงคืน และใช้ด้านการศึกษาเพื่อการลงทะเบียนผ่านอินเทอร์เน็ต ในด้านบันเทิงจะใช้เพื่อการดูหนังฟังเพลงมากที่สุด

RKumar และ Amritpal Kaur (2004) ทำการวิจัยเรื่อง การใช้อินเตอร์เน็ตโดยอาจารย์และนักศึกษาในวิทยาลัย Shaheed Bhaget Singh College of Engineering and Technology. ผลการวิจัยพบว่า 46.7% ของอาจารย์ 36.7% ของนักศึกษา ใช้งานอินเตอร์เน็ตทุกวัน สถานที่ที่ใช้ส่วนใหญ่คือในสถานศึกษา Yahoo เป็น search engine ที่นิยมใช้มากที่สุด

Muhammad Safdar และคณะ (2010) สำรวจพฤติกรรมและทัศนคติในการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในปากีสถาน พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นประจำ ส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตที่บ้าน วัตถุประสงค์หลักคือเพื่อการติดต่อสื่อสารและการศึกษา นักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่า อินเทอร์เน็ตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการติดต่อสื่อสาร

อาทิตยา เวียงนิล และ ปัญชลี วาสนสมสิทธิ์ (2555) สำรวจการทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนและการรับรู้ถึงประสิทธิผลของการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นในหลักสูตรภาษาอังกฤษ ผลการศึกษาพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่เป็นที่นิยมมากที่สุด คือ กิจกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษ กิจกรรมที่เป็นที่นิยมรองลงมาคือ กิจกรรมฟังเพลงภาษา อังกฤษ กิจกรรมการอ่านออกเสียงภาษาอังกฤษ กิจกรรมการอ่านป้ายประกาศ หรือป้ายโฆษณา ที่เป็นภาษา อังกฤษ และ กิจกรรมการตั้งค่าโปรแกรมคอมพิวเตอร์เป็นภาษาอังกฤษ ตามลำดับ กิจกรรมที่มีประสิทธิผลใน การพัฒนาภาษาอังกฤษสูงที่สุด ได้แก่ กิจกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษ กิจกรรมการแปลข้อความ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย กิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษกับคุณครู การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายภาษาอังกฤษ

และ กิจกรรมการฟังเพลงภาษาอังกฤษ ตามลำดับ นอกจากนั้นพบว่า นักเรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่มีต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ

ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ผู้เรียนรับรู้ถึงประโยชน์ของกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่ สามารถช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ในชั้นเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนเหล่านี้ยังเป็นแหล่งทรัพยากรที่นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้มาจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนมาประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงซึ่งช่วยเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองอีกด้วย นูนาน (Nunan, 1989) ได้สรุปไว้ว่า แหล่งทรัพยากรการเรียนรู้ภาษาอังกฤษที่มีอยู่นอกชั้นเรียนนั้นมีส่วนช่วยทำให้นักเรียนสามารถเรียนภาษาอังกฤษได้อย่างประสบผลสำเร็จดียิ่งขึ้น เกิดการสร้างทักษะความสามารถในการเรียนรู้ และการกระตุ้นให้เกิดการใช้ความรู้นอกชั้นเรียนซึ่งเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งในการสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

ในขณะที่การเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยเป็นการสอนภาษาอังกฤษในฐานะที่เป็นภาษาต่างประเทศ การฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษส่วนใหญ่ยังถูกจำกัดไว้เฉพาะในบริบทของห้องเรียน การที่จะให้เกิดการพัฒนาทักษะทางภาษา โอกาสในการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์จริงที่พอเพียงนั้นนับว่าเป็นสิ่งสำคัญ ในขณะที่เวลาเรียนเพียง 3 ชั่วโมงของคาบเรียนภาษาอังกฤษในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่เพียงพอต่อการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ และไม่เพียงพอสำหรับผู้สอนที่จะช่วยเหลือผู้เรียนที่มีปัญหาในการเรียนเป็นรายบุคคล จึงจะเห็นได้ว่าอินเตอร์เน็ตจะสามารถช่วยผู้เรียนได้เป็นอย่างมากเนื่องจากผู้เรียนสามารถจะค้นคว้าและเรียนรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ผู้เรียนเลือกเรื่องที่อ่านตามที่ต้องการ เลือกว่าจะอ่านเวลาใด จะอ่านทวนกี่รอบ จะเลือกใช้พจนานุกรมออนไลน์แบบไหนตามความรู้ ความสามารถ และความสนใจ (Zhong, 2008) และการเรียนรู้ด้วยตนเองนี้จะเป็นส่วนช่วยส่งเสริมและสนับสนุนการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองของผู้เรียนให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (เพชรธิดา บุญหนุนและธิดาพร โตสติ: 2547)

ดังนั้น งานวิจัยนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะ (1) ศึกษาการใช้ประโยชน์จากอินเตอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาในด้านต่างๆ และ (2) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของตนเอง ผลการวิจัยจะสามารถใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอนให้เข้ากับยุคสมัยและใช้ในการบูรณาการการสอนภาษาอังกฤษกับสื่อที่ทันสมัยที่สอดคล้องกับหลักสูตรวิชาและตรงกับความพึงพอใจและความสนใจของผู้เรียนอย่างแท้จริง อีกทั้งกระตุ้นให้ผู้เรียนภาษาอังกฤษเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้และเพิ่มพูนทักษะทั้งสี่ด้านจากสื่ออินเตอร์เน็ต รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองให้มากขึ้น

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง ที่ศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2555 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของยามาเน (Yamane) จากจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 129,234 คน กำหนดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 893 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งประกอบด้วย 4 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษในด้านต่างๆ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert's Scale)

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert's Scale) และ

ส่วนที่ 4 ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้ง 4 ด้านคือ ทักษะการฟัง พูด อ่าน และเขียน มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

การตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมีวิธีการดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่

(1) ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) มีการตรวจสอบข้อคำถามด้านความถูกต้องสมบูรณ์และความชัดเจนของเนื้อหาและภาษาที่ใช้ในแบบสอบถามโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน โดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) เพื่อให้มีความสมบูรณ์ เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบและสามารถวัดได้ตรงกับเรื่องที่ต้องการศึกษาแล้วนำมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสม มีความถูกต้องก่อนที่จะนำไปใช้เก็บข้อมูลจริงจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามนำร่องดังกล่าวไปทดสอบใช้ (Pilot Test) กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

(2) การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บจากการทดสอบใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนดังกล่าว มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient) ซึ่งมีผลการวิเคราะห์ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาประมวลผลและวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 เกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษและความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษทั้งสี่ด้าน วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาและความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้สารสนเทศทางอินเทอร์เน็ตของนักศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติโดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. นำแบบสอบถามตอนที่ 4 มาแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

5. กำหนดความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษา

ผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

1) นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีการใช้งานอินเตอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษ อยู่ในระดับน้อยทั้งสี่ด้าน ($\bar{x}$ = 2.50) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มี ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการอ่านภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ = 2.65) รองลงมาคือ ด้านการเขียนภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ = 2.47) และสุดท้ายคือด้านการพูดและการฟังภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ = 2.36) นักศึกษาส่วนใหญ่จะใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสารและการค้นคว้ามากกว่าที่จะมุ่งพัฒนาทักษะการเรียนภาษาอังกฤษ

2) เมื่อเปรียบเทียบการใช้อินเตอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยภาพรวมและในรายด้าน ผลการเปรียบเทียบพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีการใช้งานอินเตอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษที่ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาแยกตามมหาวิทยาลัย พบว่า

2.1 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่อยู่ในระดับสูงที่สุด คืออยู่ในระดับปานกลาง มี 4 ข้อ ได้แก่ การทำแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษออนไลน์ ($\bar{x}$ =3.21) การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อดาวน์โหลดหรือฟังเพลงภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ =3.06) การเขียนการ์ดอวยพรอิเล็กทรอนิกส์ (e-card) เป็นภาษาอังกฤษ($\bar{x}$ =3.03) และ การร้องคาราโอเกะเพลงภาษาอังกฤษใน Youtube ($\bar{x}$ =2.76)

2.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในหัวข้อการทำแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษออนไลน์มากที่สุด ($\bar{x}$ =3.87) รองลงมานักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิคือ ($\bar{x}$ = 3.51)

2.3 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อเขียนการ์ดอวยพรอิเล็กทรอนิกส์ (e-card) เป็นภาษาอังกฤษมากที่สุด ($\bar{x}$ =3.83) รองลงมาคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา($\bar{x}$ = 3.40)

2.4 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อดาวน์โหลดหรือฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด ($\bar{x}$ =3.83) รองลงมาคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ($\bar{x}$ = 3.40)

2.5 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครมีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษโดยใช้อินเทอร์เน็ตการร้องคาราโอเกะเพลงภาษาอังกฤษใน Youtube มากที่สุด ($\bar{x}$ =3.83) รองลงมาคือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ($\bar{x}$ = 3.40)

2.6 ส่วนพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่พบน้อยที่สุดคือการเขียนข้อความโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษผ่านโปรแกรมสังคมออนไลน์(เช่น MSN Messenger, Facebook, และ Skype) ซึ่งพบว่ามีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในข้อนี้น้อยที่สุด ได้แก่นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก ($\bar{x}$ =1.14)

3) ความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษเมื่อพิจารณาแยกตามมหาวิทยาลัย พบว่า

3.1 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษว่า รูปแบบการใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษส่วนมากจะสามารถช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้ คือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก มี 10 ข้อ โดย 3 ลำดับแรกได้แก่ การทำแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษออนไลน์ ($\bar{x}$ =3.84)การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่ออ่านและเขียนอีเมล์เป็นภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ =3.78) และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อดาวน์โหลดหรือฟังเพลงภาษาอังกฤษมากที่สุด ($\bar{x}$ =3.77)

3.2 นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษว่า รูปแบบการใช้งานอินเทอร์เน็ตเป็นภาษาอังกฤษส่วนมากจะสามารถช่วยพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษได้ คือมีความคิดเห็นอยู่ในระดับเห็นด้วยปานกลาง มี 3 ข้อ ได้แก่ การอ่านบทความหรือตำราที่เป็นภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ =3.44) การดูทีวีออนไลน์เป็นเสียงภาษาอังกฤษ ($\bar{x}$ =3.43) และการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อร้องคาราโอเกะจาก Youtube ($\bar{x}$ =3.40

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีการใช้งานอินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับน้อยในทุกด้าน กิจกรรมที่นักศึกษาส่วนใหญ่ทำมากกว่ากิจกรรมอย่างอื่น คือแบบฝึกหัดภาษาอังกฤษออนไลน์ อาจเป็นสาเหตุเนื่องมาจากการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนมอบหมายให้นักศึกษาฝึกฝนการใช้ภาษาอังกฤษเพิ่มเติม ส่วนในด้านการพูดและการฟังโดยภาพรวม กิจกรรมที่นักศึกษาทำมากที่สุดคือ กิจกรรมฟังเพลงภาษาอังกฤษ และร้องคาราโอเกะเพลงภาษาอังกฤษใน Youtube จะเห็นได้ว่ากิจกรรมที่เป็นกิจกรรมด้านบันเทิงมักเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนที่เป็นที่นิยมมากที่สุด

จากคำถามปลายเปิดพบว่า นักศึกษาคิดว่าการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยาก นักศึกษาบางคนกล่าวว่าไม่อยากอ่านแล้วต้องเปิดพจนานุกรมออนไลน์เพื่อหาความหมายของศัพท์ยาก การเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและความพยายามเป็นอย่างมาก นักศึกษายังให้ข้อคิดเห็นอีกว่า อาจารย์ควรจะสอนวิธีการเรียนรู้ แนะนำเว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสื่ออินเตอร์เน็ตในการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษามีทักษะเพิ่มขึ้น และเมื่อนักศึกษามีพื้นฐานความรู้และทักษะภาษาอังกฤษที่ดีพอสมควรก็จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้หรือค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองต่อไป ดังนั้นการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้อินเตอร์เน็ตสามารถกระตุ้นและส่งเสริมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษได้เป็นอย่างดี ควรเริ่มจากกิจกรรมที่ง่าย และสร้างความบันเทิงก่อน และเสริมด้วยกิจกรรมที่นักศึกษาต้องใช้ความรู้และทักษะที่เพิ่มขึ้นตามลำดับ

สรุป

จากผลการศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการใช้อินเตอร์เน็ตพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเชิงบวกในการใช้ประโยชน์จากอินเตอร์เน็ตเพื่อเพิ่มพูนทักษะภาษาอังกฤษ อาจารย์ผู้สอนภาษาอังกฤษจึงควรจะ

สนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอินเตอร์เน็ตทั้งในและนอกชั้นเรียนให้มากยิ่งขึ้น โดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

ในขณะที่นักศึกษามีทัศนคติหรือความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษในเชิงบวก นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกันว่าการใช้อินเทอร์เน็ตในหลากหลายประเภท หลากหลายกิจกรรมมีประโยชน์ในด้านการเพิ่มพูนทักษะทางภาษาอังกฤษได้ แต่อย่างไรก็ตามพฤติกรรมการทำกิจกรรมผ่านการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งพบว่ายังอยู่ในระดับที่น้อย มีบางกิจกรรมเท่านั้นที่อยู่ในระดับปานกลาง จากคำถามปลายเปิดพบว่า นักศึกษาคิดว่าการอ่านการเขียนภาษาอังกฤษเป็นเรื่องยาก นักศึกษาบางคนกล่าวว่าไม่อยากอ่านแล้วต้องเปิดพจนานุกรมออนไลน์เพื่อหาความหมายของศัพท์ยาก ดังนั้นการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นภาษาอังกฤษจึงเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาและความอดทนเป็นอย่างมาก นักศึกษายังให้ข้อคิดเห็นอีกว่า อาจารย์ควรจะสอนวิธีการเรียนรู้ แนะนำเว็บไซต์ที่เป็นประโยชน์ และเพิ่มกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษจากสื่ออินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนในชั้นเรียนเพื่อให้นักศึกษามีทักษะเพิ่มขึ้น และเมื่อนักศึกษามีพื้นฐานความรู้และทักษะภาษาอังกฤษที่ดีพอสมควรก็จะสามารถพัฒนาการเรียนรู้หรือค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเองต่อไป

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่ากิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ นอกชั้นเรียนจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งซึ่งสามารถเพิ่มโอกาสให้กับนักศึกษาเหล่านี้ในการใช้ภาษาอังกฤษในสถานการณ์ที่หลากหลายยิ่งขึ้น กล่าวโดยสรุปคือผลการวิจัยนำไปสู่ข้อเสนอแนะ คือ ครูผู้สอนภาษาอังกฤษควรจะสนับสนุนให้นักเรียนทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษผ่านอินเตอร์เน็ตทั้งในและนอกชั้นเรียน และใช้วิจารณญาณในการเลือกกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษนอกชั้นเรียนโดยบูรณาการเข้ากับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในชั้นเรียนเพื่อนำไปสู่การแสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการเรียนรู้ตลอดชีวิตต่อไป

เอกสารอ้างอิง

เพชรธิดา บุญหนุนและธิดาพร โตสติ. 2547. การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยกรุงเทพ http://ireo.bu.ac.th/1html_50.html

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. 2541.คอมพิวเตอร์ช่วยสอน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สมเกียรติ เหลืองศักดิ์ชัย โทรทัศน์อินเทอร์เน็ตกับการบริโภคสื่อใหม่ในยุคสังคมข่าวสาร วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 เดือนเมษายน - มิถุนายน 2553

แสงเดือน ทวีสิน. 2545. จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยเส็ง.

สุนิสา มาณพ. (2550). พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาปริญญาตรีมหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง.

อธิปัตย์ คลี่สุนทร. 2547. INTERNET และ SCHOOLNET กับการเสริมสร้างคุณภาพการศึกษาไทย.

อาทิตยา เวียงนิล และ ปัญชลี วาสนสมสิทธิ์ . 2555. การศึกษาการทำกิจกรรมการเรียนรู้ภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในหลักสูตรภาษาอังกฤษ. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์. Vol.4 pp. 72-83

Barron, A. E., & Ivers, K. S. (1996). The Internet and instruction: Actives and ideas. Englewood, CO:

Libraries.

Muhammad Safdar, et al. (2010). Internet Use Behavior and Attitudes of College Students: a Survey of Leadership Colleges' Network. Library

Parker, C. S. (2000). Understanding Computer Today and Tomorrow. New York :Harcourt College.

Yang, S.C. & Chen, Y. (2007). Technology-Enhanced Language Learning: A Case Study. Computers in Human Behavior, Vol. 23, pp. 860-897

Zhong, Y. (2008). A Study of Autonomy English Learning on the Internet. English Language Teaching. Vol.1, No. 2

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง

The factors Influent on Household Saving Behaviour in KoPia Community Trang Province

เดือนรุ่ง ช่วยเรือง[1*]

DuanrungChouyruang[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือน ระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไป 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรังโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะเปียะจำนวน 326 ครัวเรือน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยการวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไปใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบ 2 ตัวแปร กรณีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกันและการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะจังหวัดตรัง ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณผลการวิจัยพบว่า 1) พฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและครัวเรือนทั่วไปไม่แตกต่างกัน 2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่าย สินทรัพย์และผลตอบแทน

คำสำคัญ: การออม พฤติกรรมการออม ชุมชนเกาะเปียะ

Abstract

Thisstudy investigates 1) tocompare household saving behavior between general household and those which are members of the Saving Group for Production; 2) to analysis the factors influent on household saving behavior in KoPia community Trang province. For a structured interview as a tool to collect information from households that live in KoPia community of 326 households. The statistics used in data analysis was frequency, percentang, mean T-Test and Multiple Regression. The results showedthat household saving behavior between general household and those which are members of the Saving Group for Production was no different. Finally thefactors influent on household saving behavior in KoPia community Trang Province including income, expenditure, assets and returns.

Keywords: Saving, Saving behavior, KoPia Community

[1] สาขาศึกษาทั่วไป คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการประมง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตตรัง 92150

[1] Department of general Education, faculty of Sciences and Fisheries Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Trang campus, Sikao, Trang province 92150.

* Corresponding Author, e-mail: chouyruang@hotmail.com โทร.075-204063

บทนำ

การออมเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความสำคัญต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ก่อให้เกิดการลงทุนและการขยายตัวของผลผลิตมวลรวม แต่การลงทุนและผลผลิตมวลรวมจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องได้นั้นประเทศต้องมีการสะสมเงินทุน โดยกระบวนการสะสมเงินทุนจะเกิดขึ้นเมื่อประเทศมีเงินออมที่สามารถระดมได้จากภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ภาครัฐบาล และภาครัฐวิสาหกิจ แต่จากปัญหาทางเศรษฐกิจที่ซับซ้อนประชาชนต้องเผชิญกับความอยู่รอดในสังคมยุคโลกาภิวัฒน์ ภาคธุรกิจและรัฐบาลต้องการกระตุ้นเศรษฐกิจผ่านการใช้จ่ายของภาคครัวเรือนด้วยมาตรการ การเงิน-การคลัง การซื้อสินค้าและบริการด้วยระบบเงินผ่อน ทำให้ครัวเรือนที่เป็นเศรษฐกิจชุมชนขาดการเรียนรู้อย่างเท่าทันและเป็นแรงผลักดันที่ก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา โดยเฉพาะการบริโภควัตถุนิยมและสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต ทำให้ครัวเรือนมีค่าใช้จ่ายมากขึ้น มีหนี้สินในระบบและนอกระบบเพิ่มขึ้น ครัวเรือนจึงไม่สามารถชำระเงินกู้และดอกเบี้ยได้นอกจากนี้การออมและการสะสมเงินทุนที่ใช้ในการประกอบอาชีพก็ลดลงและขาดแคลนในที่สุด ซึ่งภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะก็ประสบกับปัญหาดังกล่าวเช่นเดียวกัน เมื่อเกิดปัญหาผู้นำชุมชนได้รณรงค์และส่งเสริมให้ภาคครัวเรือนมีการออมมากขึ้น โดยการชักชวนให้ภาคครัวเรือนนำเงินไปฝากและสมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีอยู่ในชุมชนเกาะเปียะซึ่งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีวัตถุประสงค์ให้ภาคครัวเรือนมีการออมเงินโดยการฝากเงินสัจจะประจำทุกเดือน และปล่อยเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ (ร้อยละ 1 ต่อเดือน) ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไปประกอบอาชีพ แต่จากผลการดำเนินงานที่ที่ผ่านมาครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องการกู้ยืมเงินมากกว่าการออม บางครัวเรือนเมื่อกู้ยืมเงินไปแล้วไม่สามารถชำระหนี้ตามระยะเวลาที่กำหนดได้ จึงต้องมีการปรับโครงสร้างหนี้และลาออกจากการเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในที่สุด จากปัญหาดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1)เปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไป2) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ทั้งนี้เพื่อให้ทราบว่าครัวเรือนมีพฤติกรรมการออมอย่างไร มีปัจจัยใดบ้างที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือน ซึ่งจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อชุมชนในการนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในแก้ไขปัญหา รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคครัวเรือนให้มีการออมเพิ่มขึ้น

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการโดยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling)

ประชากรและขนาดตัวอย่าง

ประชากรการวิจัยในครั้งนี้คือ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะเปียะ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง จำนวน 1,762 ครัวเรือน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดขนาดของตัวอย่าง (Sample size) ให้มีความเหมาะสมกับจำนวนประชากรโดยใช้สูตรการคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Yamane (1973) และกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนของกลุ่มตัวอย่างไว้ที่ 0.05 ได้สมาชิกกลุ่มตัวอย่าง 326 ครัวเรือนแล้วทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายจากครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะเปียะ โดยมีหัวหน้าครัวเรือนเป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ตั้งไว้ มีทั้งคำถามปลายเปิด และคำถามปลายปิด เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่างๆ จากครัวเรือน โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล สภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมของครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน จำนวนผู้มีรายได้ในครัวเรือน จำนวนผู้พึ่งพิง รายได้ ค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือน สินทรัพย์ หนี้สิน ผลตอบแทน(ดอกเบี้ยเงินฝาก,เงินปันผล) นโยบายกระตุ้นการบริโภคของรัฐบาล(บ้านหลังแรก,รถคันแรก)

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมและรูปแบบการออมของภาคครัวเรือน ปัญหาและอุปสรรคในการออมของภาคครัวเรือน

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้เครื่องมือทางสถิติ โดยการนำโปรแกรมเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์มาใช้ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่ออธิบายถึงลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม ปัญหาและอุปสรรคการออมของภาคครัวเรือน ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย

2. การวิเคราะห์เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไป ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลแบบ 2 ตัวแปร กรณีที่ 2 กลุ่มตัวอย่างเป็นอิสระต่อกัน (T – Test)

3. การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ผู้วิจัยใช้แบบสัมภาษณ์เชิงโครงสร้างเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง จำนวน 326 ครัวเรือน โดยผลการวิจัยมีดังนี้

ตารางที่1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไป

การเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	$\overline{X}$	SD	t	sig
เป็นสมาชิก	80013.64	114593.45	- 1.076	0.283
ไม่เป็นสมาชิก	95565.95	136555.17		

จากตารางที่ 1 การเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไป พบว่า พฤติกรรมการออมของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ

ผลิตและครัวเรือนทั่วไปไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 132 ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ยต่อปีเป็นเงินจำนวน 80,013.64 บาท ส่วนครัวเรือนทั่วไปจำนวน 194 ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ยต่อปีเป็นเงินจำนวน 95,565.95 บาท

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง

Model	Unstandardized Coeffients		Standardized Coeffients	t	Sig.
	B	Std. Error	Beta		
(Constant)	178056.00	87669.520		2.031	0.043
รายได้	0.454	0.037	0.779	12.344	0.000
ค่าใช้จ่ายรวม	-0.387	0.063	-0.362	-6.175	0.000
สินทรัพย์	0.005	0.001	0.175	3.635	0.000
ผลตอบแทน	-87952.491	42766.136	-0.095	-2.057	0.041

R Square = 0.823

Adjusted R Square = 0.709

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรังพบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือน สินทรัพย์ และผลตอบแทน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05โดยพบว่า รายได้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมมากที่สุดถึง 77.9% รองลงมาคือค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม 36.2%สินทรัพย์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม 17.5%และผลตอบแทน(ดอกเบี้ยเงินฝาก,เงินปันผล)มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมน้อยที่สุด 9.5% โดยรายได้และสินทรัพย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมของภาคครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายและผลตอบแทนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมของภาคครัวเรือน

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง กรณีการเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกเพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไปพบว่ามีพฤติกรรมการออมที่ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวน 132 ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ยต่อปีเป็นเงินจำนวน 80,013.64 บาท ส่วนครัวเรือนทั่วไปจำนวน 194 ครัวเรือนมีการออมเฉลี่ยต่อปีเป็นเงินจำนวน 95,565.95 บาท พฤติกรรมการออมของครัวเรือนที่เป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะมีการออมก่อนจ่าย โดยการฝากประจำทุก ๆเดือน ซึ่งสถาบันการเงินที่ครัวเรือนนำเงินไปฝาก ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในชุมชนเกาะเปียะ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเป็นมรดกให้ลูกหลานและเพื่อขอสินเชื่อในอนาคต ส่วนครัวเรือนทั่วไปจะมีพฤติกรรมการออมคือ จ่ายก่อนเงินเหลือแล้วจึงออม ฝากนานๆครั้ง สถานบันการเงินที่นำเงินไปฝากคือ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารออมสิน ธนาคารกรุงไทย มีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อใช้จ่ายในยามจำเป็นและเป็น

มรดกให้ลูกหลาน สำหรับกรณีการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือน สินทรัพย์ และผลตอบแทนที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยพบว่ารายได้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมมากที่สุดถึง 77.9% รองลงมาคือค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือนมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม 36.2%สินทรัพย์มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออม 17.5%ผลตอบแทน(ดอกเบี้ยเงินฝาก,เงินปันผล) มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมน้อยที่สุด 9.5% โดยรายได้และสินทรัพย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมของภาคครัวเรือน กล่าวคือ ถ้าภาคครัวเรือนมีรายได้และสินทรัพย์เพิ่มขึ้น การออมของภาคครัวเรือนจะเพิ่มขึ้น แต่ถ้ารายได้และสินทรัพย์ของภาคครัวเรือนลดลง การออมของภาคครัวเรือนจะลดลงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชัยเกตุ กาเผือก (2543) ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการฝากเงินประเภทออมทรัพย์ของลูกค้าธนาคารการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาไชยปราการ อำเภอไชยปราการจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ รายได้และสินทรัพย์ โดยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับเงินฝากและนอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของปภาวี พงษ์ละไม (2550) และวิภาวี มงคลบริรักษ์ (2555) ที่พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการออม คือรายได้รวมของครัวเรือนส่วนค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมของภาคครัวเรือน กล่าวคือ ถ้าค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือนเพิ่มขึ้นการออมของภาคครัวเรือนจะลดลง แต่ถ้าค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือนลดลงการออมของภาคครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประยงค์ คูศิริสิน (2551) สำหรับผลตอบแทน (ดอกเบี้ย,เงินปันผล) มีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมของภาคครัวเรือน กล่าวคือ ถ้าผลตอบแทนเพิ่มขึ้นการออมของภาคครัวเรือนจะลดลง แต่ถ้าผลตอบแทนลดลง การออมของภาคครัวเรือนจะเพิ่มขึ้น ซึ่งขัดแย้งกับกฎว่าด้วยการบริโภคและการออมของเคนส์โดยวันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน (2555)กล่าวไว้ว่า ถ้าอัตราดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น การออมของภาคครัวเรือนจะเพิ่มขึ้นแต่ถ้าอัตราดอกเบี้ยลดลงการออมของภาคครัวเรือนจะลดลง ทั้งนี้เนื่องจากการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะนั้นไม่ได้ให้ความสำคัญกับผลตอบแทนที่จะได้รับ แต่จะให้ความสำคัญกับความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการ สถาบันการเงินมีความมั่นคงมีความเสี่ยงต่ำและสามารถขอสินเชื่อในอนาคตได้ง่าย

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไปและศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนระหว่างครัวเรือนที่เป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับครัวเรือนทั่วไปมีพฤติกรรมการออมที่ไม่แตกต่างกันสำหรับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการออมของภาคครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ จังหวัดตรัง ได้แก่ รายได้ ค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือน สินทรัพย์ และผลตอบแทน โดยรายได้และสินทรัพย์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการออมของภาคครัวเรือน ส่วนค่าใช้จ่ายรวมของภาคครัวเรือนและผลตอบแทนมีความสัมพันธ์ทางลบกับการออมของภาคครัวเรือน นอกจากนี้ยังพบว่าปัญหาและอุปสรรคการออมของภาคครัวเรือนคือ ภาคครัวเรือนไม่ทราบข้อมูลรายได้ รายจ่ายที่ชัดเจนเนื่องจากไม่มีการจัดทำบัญชีครัวเรือน บางครัวเรือนมีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าครองชีพที่ปรับตัวสูงขึ้น และบางครัวเรือนไม่มีการวางแผนการออม ผู้วิจัยจึงได้ให้ข้อเสนอแนะดังนี้

1. ภาคครัวเรือนควรมีการจัดทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายในแต่ละเดือน เพื่อให้ครัวเรือนทราบข้อมูลและสามารถตัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นออก

2. ภาคครัวเรือนควรมีการจัดสรรรายได้ให้เหมาะสมและชัดเจน โดยมีการจัดสรรรายจ่ายเป็นส่วนๆ เช่น ค่าอาหาร ค่าเครื่องนุ่งห่ม ค่ารักษาพยาบาล ค่าภาษีสังคม ค่าเชื้อเพลิง ค่าสาธารณูปโภค และการเก็บออม

3. ภาคครัวเรือนควรมีการบริหารรายจ่าย และการวางแผนการออม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการออม

4. ผู้นำชุมชนควรมีการรณรงค์และประชาสัมพันธ์ในเรื่องวิธีการออม รูปแบบการออม และประโยชน์ที่ได้จากการออม เพื่อให้ภาคครัวเรือนเห็นความสำคัญของการออมมากขึ้น

5. ภาคครัวเรือนควรมีการเพิ่มรายได้โดยการสร้างอาชีพเสริมด้วยวิธีการเพิ่มมูลค่าของสินค้าและวัตถุดิบที่มีในชุมชน หรือผู้นำชุมชนควรจัดโครงการฝึกอบรมอาชีพให้กับครัวเรือน

สำหรับข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ผู้วิจัยควรศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจในการวางแผนทางการเงินของภาคครัวเรือน

2. ผู้วิจัยควรศึกษาถึงการวางแผนทางการเงินและรูปแบบการออมของภาคครัวเรือน

คำขอบคุณ

การวิจัยครั้งนี้ได้รับทุนอุดหนุนวิจัยจากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ผู้วิจัยขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันวิจัยและพัฒนาที่ได้ให้ความกรุณาแนะนำให้คำปรึกษา กระตุ้นและส่งเสริมตลอดจนอำนวยความสะดวกในทุกๆ ด้านแก่ผู้วิจัย สุดท้ายนี้ขอขอบคุณครัวเรือนในชุมชนเกาะเปียะ อำเภอย่านตาขาว จังหวัดตรัง ที่ช่วยตอบแบบสัมภาษณ์และได้ให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

ชัยเกตุ กาเผือก. 2543. การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการฝากเงินของลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์เพื่อการเกษตร สาขาไชยปราการ อำเภอไชยปราการ จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

บุญใจ ศรีสถิตนรากร. 2550. ระเบียบวิธีการวิจัย : แนวทางปฏิบัติสู่ความสำเร็จ. สำนักพิมพ์ยูแอนด์ไอ อินเตอร์มีเดีย. กรุงเทพฯ.

ปภาวี พงศ์ละไม. 2550. การศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการออมและการกู้ยืมของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์กรมธนารักษ์ จำกัด.วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่.

ประยงค์ คูศิริสิน. 2551 ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของครัวเรือนในเขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เชียงใหม่.

วิภาวี มงคลบริรักษ์. 2555. ความพึงพอใจของสมาชิกสหกรณ์ต่อสหกรณ์และปัจจัยที่มีผลต่อการออมของสมาชิก กรณีศึกษา สหกรณ์ออมทรัพย์กรมป่าไม้ จำกัด. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคิน. 2555. หลักเศรษฐศาสตร์มหภาค.สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.กรุงเทพฯ.

ศิริชัย พงษ์วิชัย. 2552. การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยคอมพิวเตอร์.สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

Froyen, Richard T. 2009. Macroeconomics: Theories and Policies. Prentice Hall.

การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

The Curriculum Development of a Course Training to Improvement for Local Leaders' Competency in Community-Based Tourism Management

นิภารัตน์ สายประเสริฐ[1*]
Nipharat Saiprasert[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 2) พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 3) ประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งมีการดำเนินงานวิจัย 3 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนที่ 1 สำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดย 1.1) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน 1.2) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม 1.3) ใช้แบบสอบถามสำรวจความต้องการฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากผู้นำชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 400 คน ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) เพื่อส่งให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน ประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมกับผู้นำชุมชนท้องถิ่นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีการฝึกอบรม 3 ระยะ รวม 7 วัน จากนั้น ประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยใช้แบบทดสอบความรู้ แบบวัดทัศนคติ แบบประเมินทักษะ ทั้งก่อนและหลังฝึกอบรม และใช้แบบสอบถามความพึงพอใจต่อกระบวนการฝึกอบรม หลังจากฝึกอบรมแล้ว

ผลการวิจัย พบว่า 1) ผู้นำชุมชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.13) และมีความต้องการเข้ารับฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09) 2) โครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมมี 8 หน่วยเรียน ได้แก่ (1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน (3) แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (4) การจัดการชมรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม(5) การจัดการฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน (6) การออกแบบกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน(7) การตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (8) การสื่อความหมายชุมชน ซึ่งในแต่ละหน่วยเรียนมีองค์ประกอบ 5 ส่วนคือ วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาการฝึกอบรม วิธีการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผล นอกจากนี้ ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่า หลักสูตรฝึกอบรมที่สร้างขึ้นมีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.22) และมีความสอดคล้องในทุกองค์ประกอบ (IOC = 0.93) 3) หลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ทัศนคติ ทักษะการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนสูงกว่าก่อนการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 การทดสอบประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม ด้วยคะแนนผลสัมฤทธิ์ภาคทฤษฎี ในการทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยเรียนและแบบทดสอบความรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 82.30/81.00 นอกจากนี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อกระบวนการจัดฝึกอบรมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x}$ = 4.28)

คำสำคัญ : การพัฒนา หลักสูตรฝึกอบรม ขีดความสามารถ ผู้นำชุมชนท้องถิ่น การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

[1] คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

[1] Faculty of Hospitality and Tourism Industry. Rajamangala University of Technology Rattanakosin, 96 mo 3 Buddhamonthon 5 Rd., Salaya, Buddhamonthon, Nakornprathom, 73130

* Corresponding author. E-mail: nipharat_p@hotmail.com

Abstract

Three objectives for this research are 1) study and analyze general information of training curriculum development, 2) develop the training curriculum and 3) evaluate the curriculum efficiency, which is executed in 3 main stages: 1) the survey and analyze on general information of training course 1.1) study documentary of concept and theory related to training curriculum development, problems and community-based tourism (CBT) management guideline 1.2) interview 5 specialists to find the essential knowledge for developing the training curriculum 1.3) 400 community leaders in Prachuabkirikhan were surveyed for the training course demand 2) develop the training curriculum and send it to 3 specialists for estimating suitability and conformation of the curriculum 3) prospective training course is used by sampling group of 30 local people in Huaysatyai community, Huahin district, Prachuabkirikhan province for 7 days after that course efficiency is evaluated by using pretest and post-test of knowledge, attitude and skill test also with satisfaction in training questionnaire.

Results show that, 1) Prachuabkirikhan community leaders have CBT knowledge in medium level ($\overline{X}$ = 3.13) and expresses their requirement to participate in CBT management in high level ($\overline{X}$ = 4.09) 2) 8 learning units are consisted in the curriculum which are (1) Introduction to Tourism (2) Community Tourism Resources (3) CBT Concept (4) CBT Club Participation Management (5) CBT Attraction Management (6) CBT Activities and Services Design (7) CBT Marketing and (8) Community Interpretation, each unit has 5 parts of behavior objectives, training content, training method, media and training evaluation. Specialists estimate the suitability and conformation of the curriculum are high ($\overline{X}$ = 4.09) and harmonizes with every training component. 3) CBT knowledge, attitude and skill of the participants increase after training course ended more than those of the training course started at a significant level of 0.1. The results of the curriculum efficiently in exercise and examination are 82.38/81.00 respectively. Moreover, the level of course satisfaction express in high, which is 4.28.

Keyword: Development, Curriculum of Course Training, Competency Improvement, Local Leaders, Community-Based Tourism Management

บทนำ

ตั้งแต่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 จนถึง ฉบับที่ 11 ที่ใช้ในปัจจุบันนี้ เกิดกระแสนิยมที่มุ่งกระจายอำนาจสู่ชุมชนท้องถิ่น ที่เน้นการมีส่วนร่วมของของชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยให้ชุมชนท้องถิ่นได้พึ่งพาตัวเอง เป็นผู้ตัดสินใจและกำหนดทิศทางพัฒนาด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด “การท่องเที่ยวโดยชุมชน” (Community-Based Tourism) ที่ได้ให้ความสำคัญกับบทบาทของชุมชนในการมีส่วนร่วมกำหนดอนาคตและทิศทางการท่องเที่ยวด้วยตนเอง บนฐานคิดที่ชาวบ้านทุกคนเป็นเจ้าของทรัพยากร และเป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากการท่องเที่ยว โดยการนำเอาทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นด้านต่างๆ ทั้งธรรมชาติ ประวัติศาสตร์วัฒนธรรมประเพณี วิถีชีวิต และวิถีการผลิตของชุมชน มาใช้เป็นต้นทุนหรือปัจจัยในการจัดการท่องเที่ยวได้อย่างเหมาะสม ที่เน้นให้เกิดความยั่งยืนสู่คนรุ่นลูกรุ่นหลาน และเกิดประโยชน์ต่อท้องถิ่น ตลอดจนคำนึงถึงความสามารถในการรองรับของธรรมชาติเป็นสำคัญ อีกทั้ง ยังสามารถใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน ที่ทำให้ชุมชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว ลดการพึ่งพาจากสังคมภายนอก และกลายเป็นชุมชนเข้มแข็ง ที่พึ่งตนเองได้ ขณะเดียวกัน ยังนำไปสู่การดูแลและรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตดั้งเดิมที่สมดุลกับภูมิปัญญาและอัตลักษณ์ของชุมชนให้มีความยั่งยืนตลอดไป ซึ่งความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการดำเนินกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนนี้ ย่อมขึ้นอยู่กับขีด

ความสามารถของสมาชิกในชุมชนที่เป็นผู้ดำเนินการ ว่าจะมีความรู้ความเข้าใจถึงแก่นแท้ของหลักการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน รวมถึงการรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชนให้เกิดความยั่งยืน ทั้งนี้ในการศึกษาเกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในพื้นที่ต่างๆ ที่ผ่านมา พบว่า การท่องเที่ยวทำให้เกิดทั้งผลดีและผลเสียแก่ชุมชนท้องถิ่นมากมาย ซึ่งปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งคือ ชุมชนผู้จัดการท่องเที่ยวยังขาดความรู้และทักษะการบริหารจัดการท่องเที่ยว ดังนั้น ถ้าจะส่งเสริมให้ชุมชนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้นั้น สมาชิกในชุมชนจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ทัศนคติ และทักษะในการดำเนินการต่อไป แต่อย่างไรก็ตาม การพัฒนาความรู้ให้กับสมาชิกในชุมชนที่มีจำนวนมากในคราวเดียวกันนั้น ย่อมทำได้ยาก จึงต้องหาวิธีการพัฒนาที่เหมาะสมและได้ผลอย่างเต็มที่ที่สุด ซึ่งหลักการหนึ่งของการพัฒนาคือ หลักการใช้ประโยชน์จากผู้นำท้องถิ่น (พัฒน์ สุจำนงค์, 2522: 127) เนื่องจาก “ผู้นำชุมชนท้องถิ่น” เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการชี้นำสังคมหรือชุมชน รวมถึงมีพฤติกรรมตัวอย่าง ที่สามารถจูงใจให้สมาชิกในชุมชนปฏิบัติตามหรือเคารพเชื่อฟังได้ และในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วมนี้ จำเป็นต้องอาศัยผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่มีคุณภาพและมีความสามารถ ดังคำกล่าวที่ว่า *“ความเข้มแข็งของชุมชนใด ย่อมขึ้นอยู่กับจำนวนผู้นำท้องถิ่น ความรู้ และทักษะของผู้นำท้องถิ่น”* (อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอ่ำ, 2541: 243) ซึ่งแนวคิดนี้ได้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่ระบุว่า “คนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา” โดยมุ่งเน้นการพัฒนาที่ทรัพยากรคนเป็นหลัก ถ้ามุ่งให้คนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ คนเหล่านี้ก็จะสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมหรือชุมชนโดยรวมได้

ทั้งนี้ การพัฒนาและเสริมสร้างให้ผู้นำชุมชนท้องถิ่นมีคุณสมบัติและมีขีดความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนนั้น จะส่งผลดีอย่างยิ่งต่อการพัฒนาชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่อผู้นำชุมชนมีองค์ความรู้ทางวิชาการ มีทัศนคติที่ดีต่อการท่องเที่ยว มีทักษะการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนอย่างเป็นระบบและมีความเหมาะสม ก็จะส่งผลต่อความสามารถในการดูแลทรัพยากรการท่องเที่ยวของชุมชนให้คงอยู่และใช้ให้เกิดประสิทธิภาพอย่างสูงสุดต่อไป อีกทั้งยังเป็นการสร้างแกนนำของชุมชนในการส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชน ทั้งนี้ การเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนมีหลากหลายวิธี เช่น การฝึกอบรม การศึกษาดูงาน การฝึกปฏิบัติงาน รวมถึงการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่วิธีการที่ดีที่สุดวิธีหนึ่งคือ “การฝึกอบรม” เนื่องจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ สามารถให้ความรู้เฉพาะเรื่องในเวลาที่จำกัด เพื่อมุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ ทัศนคติ และประสบการณ์ อันจะช่วยพัฒนาและปรับปรุงให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ชูชัย สมิทธิไกร, 2548: 19) นอกจากนี้ การฝึกอบรมจะเกิดประโยชน์สูงสุดได้ จำเป็นต้องมีหลักสูตรฝึกอบรมที่รวบรวมความรู้และประสบการณ์ที่ช่วยให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้ แต่จากการศึกษาเอกสารและผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่า ยังมีหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนไม่มากนัก และเท่าที่พบเป็นหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นสำหรับให้การศึกษาในระบบ เช่น สำหรับนักศึกษาโปรแกรมการท่องเที่ยวในมหาวิทยาลัยต่างๆ ซึ่งจะเน้นเนื้อหาที่เจาะลึก และยังไม่เหมาะสมกับชุมชน ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรสำหรับให้การศึกษานอกระบบขึ้นมาใหม่ และมีความเหมาะสมกับการฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยเฉพาะกับกลุ่มของผู้นำชุมชนท้องถิ่น ซึ่งในหลักสูตรฝึกอบรมควรประกอบด้วยการประยุกต์ใช้เทคนิคและวิธีการวิจัยที่จะส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อการได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนมีประโยชน์และตรงตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่น

อีกทั้งผู้นำชุมชนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนให้มีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืนต่อไป

จากเหตุผลที่กล่าวมาข้างต้น จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาและหาคำตอบเชิงประจักษ์เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่สามารถเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพื่อพัฒนาผู้นำชุมชนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจ เสริมสร้างทัศนคติที่ดี และมีทักษะการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชนได้ถูกต้อง เป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ อีกทั้ง ยังเป็นหลักสูตรฝึกอบรมที่หน่วยงานหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องสามารถนำไปประยุกต์ใช้ตามความเหมาะสม อันจะนำไปสู่การสร้างคุณประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

2. เพื่อพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

3. เพื่อประเมินประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ผสมผสานกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยได้แบ่งขอบเขตการวิจัยออกเป็น 4 ด้านคือ

1. **ขอบเขตด้านประชากร** ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ 1.1) กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ทั้งแบบทางการและแบบไม่เป็นทางการ ใน 8 อำเภอ 48 ตำบล 388 หมู่บ้าน ซึ่งมีผู้นำชุมชนเฉลี่ยหมู่บ้านละ 35 คน รวมทั้งสิ้น 13,580 คน 1.2) กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่นในตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 30 คน ที่สมัครใจทดลองใช้โครงร่างหลักสูตรฝึกอบรม

2. **ขอบเขตด้านเนื้อหา** เนื้อหาในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย การศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม การสำรวจข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม เช่น ความต้องการ ปัญหาและอุปสรรค รวมถึงสถานการณ์ในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จากนั้น พัฒนา ทดลองใช้ และประเมินผลประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม

3. **ขอบเขตด้านสถานที่** พื้นที่ที่ใช้ในการพัฒนาและทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมครั้งนี้คือ ชุมชนตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4. **ขอบเขตด้านเวลา** ผู้วิจัยใช้เวลาในการดำเนินการวิจัยทั้งสิ้น 12 เดือน โดยเริ่มตั้งแต่เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึง เดือนธันวาคม พ.ศ. 2555

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ผู้วิจัยได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้สามารถนำไปเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประกอบการจัดทำเอกสารและตำราทางวิชาการ รวมถึงการดำเนินการวิจัยต่อยอดต่อไป

2. คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ได้หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ที่เป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อประกอบการเรียนการสอนแก่นักศึกษาในระบบมหาวิทยาลัย หรืออาจใช้ประกอบการศึกษาเรียนรู้นอกระบบให้กับชุมชนท้องถิ่น ซึ่งสามารถนำไปพัฒนาได้ทั้งกลุ่มผู้นำชุมชนหรือบุคลากรที่เกี่ยวข้องในชุมชนต่างๆ

3. กลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่ได้รับการฝึกอบรม มีขีดความสามารถในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งในด้านความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติที่ดีขึ้น รวมถึงมีทักษะการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนที่เหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น อันจะนำไปสู่การจัดการการท่องเที่ยวในชุมชนได้อย่างยั่งยืนต่อไป

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและรับผิดชอบด้านการพัฒนาการท่องเที่ยวภายในชุมชน เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำหลักสูตรฝึกอบรมไปฝึกอบรมให้ความรู้หรือเป็นแนวทางประยุกต์ใช้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชนหรือสมาชิกชุมชน ในด้านการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมากขึ้น

5. นักวิชาการและนักวิจัย สามารถนำข้อมูลไปศึกษาอ้างอิง และปรับใช้ในงานวิจัยที่มีลักษณะเนื้อหาเกี่ยวข้องกันซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อวงการศึกษาและวิจัยต่อไป

6. ผู้ที่มีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน สามารถนำผลการวิจัยไปเป็นแนวทางหรือเป็นข้อมูลอ้างอิงเพื่อการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยในลักษณะการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ที่แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 เป็นการสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ใน 4 ประเด็นที่เกี่ยวข้องคือ

1.1) ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม

1.2) ศึกษาสภาพปัญหาและอุปสรรค รวมถึงแนวทางในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน

1.3) สัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งได้แก่ ผู้นำชุมชนการท่องเที่ยวชุมชนบ้านป่าละอู ตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 ท่าน นักวิชาการด้านการท่องเที่ยวชุมชน คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 2 ท่าน อาจารย์ด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 1 ท่าน หัวหน้าสถานศึกษาในชุมชน จำนวน 1 ท่าน ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 1 ท่าน

1.4) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสำรวจความต้องการในการฝึกอบรม (Training Needs Assessment) การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถผู้นำชุมชนท้องถิ่น ซึ่งเป็นแบบสอบถามชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวัตถุประสงค์และขอบเขตการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ โดยมีลักษณะคำถามทั้งคำถามปลายปิด (Close-ended Question) และปลายเปิด (Open-ended Question) ที่แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความต้องการฝึกอบรมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตอนที่ 3 เนื้อหาสาระ/หัวข้อในการฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ทั้งนี้ ได้ใช้แบบสำรวจดังกล่าวกับกลุ่มผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 400 คน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการคำนวณตามสูตรของ ทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamanae, 1970: 589-591) จากข้อมูลประชากรทั้งหมด 8 อำเภอ 48 ตำบล และ 388 หมู่บ้าน และใน 1 หมู่บ้านจะมีผู้นำชุมชนโดยเฉลี่ยประมาณ 35 คน (388 หมู่บ้าน x 35 คน) รวมทั้งสิ้น 13,580 คน ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% หรือเกิดความคลาดเลื่อนได้เท่ากับร้อยละ 5 หรือ 0.05 จากการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว จะได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 388.56 คน หรือ 389 คน แต่เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้เท่ากับ 400 คน สำหรับขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบโควต้า (Quota Sampling) โดยการกำหนดสัดส่วนจากประชากรทั้ง 8 อำเภอๆ ละเท่าๆ กัน จากนั้น ได้เก็บแบบสำรวจจากกลุ่มตัวอย่างที่มีความพร้อมและให้ความร่วมมือ

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

2.1) นำผลสรุปข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (ในขั้นตอนที่ 1) มาพัฒนาและกำหนดหัวข้อเรื่องในหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) โดยมีเนื้อหา จำนวน 8 หัวข้อ/หน่วยเรียน ซึ่งได้แก่ หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หน่วยที่ 2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน หน่วยที่ 3 แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หน่วยที่ 4 จัดการชมรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม หน่วยที่ 5 การจัดการฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน หน่วยที่ 6 การออกแบบกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยว หน่วยที่ 7 การตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน หน่วยที่ 8 การสื่อความหมายชุมชน

2.2) นำหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) ไปให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม ผู้เชี่ยวชาญด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนและผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาขีดความสามารถของผู้นำชุมชน ซึ่งเครื่องมือวิจัยที่ใช้ในขั้นตอนนี้ ได้แก่ หลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) เอกสารประกอบการฝึกอบรม และแบบประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) ซึ่งเป็นแบบประเมินชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอนได้แก่ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้เชี่ยวชาญ ตอนที่ 2 ความเหมาะสมของหลักสูตรฝึกอบรม ตอนที่ 3 ความสอดคล้องของหลักสูตรฝึกอบรม จากนั้น นำข้อมูลที่ได้จากข้อคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขและปรับปรุงโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 เป็นการทดลองใช้หลักสูตรฝึกอบรมในพื้นที่ศึกษาจริง โดยใช้แผนการทดลองแบบ One-Group Pretest-Posttest Design กับผู้นำชุมชนท้องถิ่นที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ในชุมชนตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อเข้าร่วมการฝึกอบรม จากนั้น ทำการประเมินประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรมฯ เพื่อตรวจสอบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพและเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด โดยใช้เครื่องมือวิจัยได้แก่

หลักสูตรฝึกอบรมการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน เอกสารประกอบการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม ร่วมกับแบบประเมินผลการฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วย

3.1) แบบทดสอบวัดความรู้ (knowledge test) ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบปรนัย (Multiple Choices) ที่มีตัวเลือกให้ตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 40 ข้อ โดยประเมินทั้งก่อนและหลังจากการฝึกอบรม

3.2) แบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในแต่ละหน่วยเรียน ซึ่งเป็นแบบทดสอบแบบตอบถูกผิด จำนวน 80 ข้อ โดยประเมินในระหว่างการฝึกอบรม หลังจากสิ้นสุดการฝึกอบรมในแต่ละหน่วยเรียน

3.3) แบบวัดทัศนคติ (Attitude Test) เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของวิเคิร์ท (Likert Scale, อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540: 107) ที่มีข้อความเชิงบวก (Positive Statement) และข้อความเชิงลบ (Negative Statement) ในอัตราส่วนข้อคำถามใกล้เคียงกัน จำนวน 16 ข้อ โดยประเมินทั้งก่อนและหลังจากฝึกอบรม

3.4) แบบประเมินทักษะ (Skill Test) การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยการสังเกตการปฏิบัติของผู้เข้ารับการฝึกอบรม โดยประเมินทั้งก่อนและหลังจากการฝึกอบรม

3.5) แบบสอบถามความพึงพอใจ (Satisfaction) ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมต่อกระบวนการฝึกอบรม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบประเมินมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามวิธีของวิเคิร์ท จำนวน 20 ข้อ โดยประเมินในเชิงระบบต่อสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง 3 ส่วนคือ ปัจจัยนำเข้าของการฝึกอบรม (Input) กระบวนการดำเนินการฝึกอบรม (Process) และผลที่ได้รับจากการฝึกอบรม (Output) ทั้งนี้ ประเมินหลังจากฝึกอบรมแล้ว

สรุป

ขั้นตอนที่ 1 การสอบถามผู้นำชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นในการฝึกอบรมการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า วิธีการฝึกอบรมที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดคือการศึกษาดูงานนอกสถานที่/สถานที่จริง ($\bar{x}$ = 4.09) รองลงมาคือ การศึกษาโดยสร้างสถานการณ์จำลอง ($\bar{x}$ = 3.57) การประชุมเชิงปฏิบัติการ การสาธิต และการฝึกปฏิบัติ ($\bar{x}$ = 3.56) ตามลำดับ ส่วนสื่อประกอบการฝึกอบรมที่กลุ่มตัวอย่างต้องการมากที่สุดคือ แหล่งเรียนรู้ภายนอกห้องเรียน/สถานที่ศึกษาจริง ($\bar{x}$ = 4.16) รองลงมาคือ การใช้เกมหรือเพลงประกอบการฝึกอบรม ($\bar{x}$ = 3.70) และการใช้ปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชนมาร่วมฝึกอบรม ($\bar{x}$ = 3.68) ตามลำดับ นอกจากนี้ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนในภาพรวมทั้งหมดอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.13) และมีความต้องการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.09)

ขั้นตอนที่ 2 เป็นการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้คือ

2.1) หลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับราง) มีองค์ประกอบดังนี้ (1) หลักการและเหตุผลของหลักสูตรฝึกอบรม (2) วัตถุประสงค์ของหลักสูตรฝึกอบรม (3) โครงสร้างของหลักสูตรฝึกอบรม ซึ่งประกอบด้วยส่วนย่อยๆ อีก 5 ส่วนคือ (3.1) วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม (3.2) เนื้อหาการฝึกอบรม (3.3) วิธีการฝึกอบรม (3.4) สื่อประกอบการฝึกอบรม (3.5) การประเมินผล

2.2) หลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) มีเนื้อหาในการฝึกอบรมทั้งหมด 8 หัวข้อ/หน่วยเรียน ได้แก่ (1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว (2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน (3) แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (4) การจัดการชมรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม (5) การจัดการฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน (6) การออกแบบกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน (7) การตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชน (8) การสื่อความหมายชุมชน

2.3) ระยะเวลาในการฝึกอบรม แบ่งออกเป็น 3 ระยะ รวม 7 วัน โดยแบ่งเป็นภาคทฤษฎี 4 วัน ภาคฝึกปฏิบัติ 2 วัน และการศึกษาดูงานนอกสถานที่ 1 วัน หรือแบ่งระยะเวลาการฝึกอบรมตามเนื้อหาที่ประกอบด้วย 8 หัวข้อ/หน่วยเรียน ได้แก่ (1) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว จำนวน 3 ชั่วโมง (2) ทรัพยากรการท่องเที่ยวชุมชน จำนวน 3

ชั่วโมง (3) แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 3 ชั่วโมง (4) การจัดการชมรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีส่วนร่วม จำนวน 3 ชั่วโมง (5) การจัดการฐานทรัพยากรการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 6 ชั่วโมง (6) การออกแบบกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน จำนวน 6 ชั่วโมง (7) การตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนจำนวน 6 ชั่วโมง (8) การสื่อความหมายชุมชน จำนวน 6 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 42 ชั่วโมง

2.4) วิธีการฝึกอบรม ได้แก่ การบรรยาย (Lecture) การถามคำถาม (Questioning) การอภิปรายกลุ่มย่อย (Group Discussion) การระดมสมอง (Brain storming) การทำแผนที่ความคิด (Mind mapping) การวิเคราะห์สิ่งแวดล้อม (SWOT Analysis) การนำเสนอ (Presentation) เป็นรายกลุ่มและรายบุคคล การประชุมเชิงปฏิบัติการ (Work shop) กรณีศึกษา (Case Study) การสาธิต (Demonstration) การฝึกปฏิบัติ การศึกษาดูงานนอกสถานที่ (Field Trip) รวมถึงการใช้เกมส์ (Games) และเพลง (Songs) ประกอบการฝึกอบรม เป็นต้น

2.5) สื่อประกอบการฝึกอบรม ได้แก่ เอกสารประกอบการฝึกอบรม คอมพิวเตอร์ และ LCD สื่อประกอบการสอนแบบโปรแกรม Power Point วีดีทัศน์และเครื่องเล่นวีดีทัศน์ บทปฏิบัติการ และอุปกรณ์ประกอบการจัดกิจกรรมต่างๆ รวมถึงแหล่งศึกษาเรียนรู้ภายในชุมชน

2.6) การประเมินผลการฝึกอบรม แบ่งเป็น 3 รูปแบบคือ (1) ก่อนและหลังการฝึกอบรม ได้แก่ การทดสอบความรู้ การวัดทัศนคติ และการประเมินทักษะการปฏิบัติงาน (2) การประเมินผลระหว่างการฝึกอบรม โดยการสังเกตพฤติกรรมของผู้เข้ารับการฝึกอบรม การแสดงความคิดเห็น การซักถาม การตอบคำถาม และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ และการประเมินจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนในแต่ละหน่วยเรียน (3) การประเมินผลหลังฝึกอบรมแล้ว ได้แก่การประเมินความพึงพอใจต่อกระบวนการฝึกอบรม

2.7) ผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรม (ฉบับร่าง) มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.22) และมีความสอดคล้องในทุกองค์ประกอบ ($\bar{x}$ = 0.93) สามารถนำไปใช้ฝึกอบรมผู้นำชุมชนต่อไปได้

ขั้นตอนที่ 3

3.1) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.23 (ร้อยละ 82.30) และเมื่อพิจารณารายละเอียดของหัวข้อ/หน่วยเรียนในการฝึกอบรม พบว่า คะแนนเฉลี่ยแบบฝึกหัดท้ายหน่วยเรียนสูงสุด คือ หน่วยที่ 2 ทรัพยากรการท่องเที่ยวในชุมชน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.67 (ร้อยละ 86.70) รองลงมาคือ หน่วยที่ 1 ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการท่องเที่ยว ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.53 (ร้อยละ 85.30) หน่วยที่ 6 การออกแบบกิจกรรมและการบริการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.43 (ร้อยละ 84.30) และ หน่วยที่ 8 การสื่อความหมายชุมชน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 8.37 (ร้อยละ 83.70) ตามลำดับ แต่ในขณะเดียวกัน หัวข้อ/หน่วยเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ หน่วยเรียนที่ 3 แนวคิดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ได้คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.77 (ร้อยละ 77.70)

3.2) ผลการทำแบบทดสอบความรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งก่อนและหลังการฝึกอบรม พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยรวมในการทำแบบทดสอบก่อนการฝึกอบรมเท่ากับ 17.00 (ร้อยละ 42.50) และค่าคะแนนเฉลี่ยรวมในการทำแบบทดสอบหลังการฝึกอบรมเท่ากับ 32.40 (ร้อยละ 81.00) จะเห็นได้ว่า ผลคะแนนเฉลี่ยรวมหลังการฝึกอบรมสูงกว่าก่อนการฝึกอบรม มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 15.40 (ร้อยละ 38.50) ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรม ส่งผลให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ด้านการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มขึ้น

3.3) ประสิทธิภาพของหลักสูตรฝึกอบรม โดยการเปรียบเทียบคะแนนการวัดผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้ในการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนและแบบทดสอบความรู้ (E1/E2) พบว่า ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีคะแนนจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน (E1) คือ ร้อยละ 82.30 มากกว่าคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดความรู้ (E2) คือ ร้อยละ 81.00

หมายความว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพที่ระดับ 82.30/81.00 ซึ่งสูงกว่าประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือที่ระดับ 80/80 ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนมีประสิทธิภาพเหมาะสม สามารถนำไปใช้พัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไปได้

3.4) ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนระดับความรู้โดยเฉลี่ยของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ก่อนการฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย 17.00 ($\bar{x}$ = 17.00, SD. = 4.518) หลังจากฝึกอบรมแล้ว มีคะแนนเฉลี่ย 32.40 ($\bar{x}$ = 32.40, SD. = 2.513) เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนทั้ง 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้สถิติ Paired Sample t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 (t = -19.073, p = .000) แสดงว่าหลังการฝึกอบรมผู้เข้ารับกาฝึกรอบรมมีความรู้เพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม สามารถนำไปเสริมสร้างขีดความสามารถด้านความรู้ของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไปได้

3.5) ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนระดับทัศนคติโดยเฉลี่ยของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ก่อนการฝึกอบรมกลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย 4.14 ($\bar{x}$ = 4.14, SD. = 0.146) หลังจากฝึกอบรมแล้ว มีคะแนนเฉลี่ย 4.48 ($\bar{x}$ = 4.48, SD. = 0.139) เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนทั้ง 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้สถิติ Paired Sample t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 (t = -18.194, p = .000) แสดงว่า หลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทัศนคติที่ดีขึ้น ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพและเหมาะสม สามารถนำไปเสริมสร้างขีดความสามารถด้านทัศนคติที่ดีของผู้นำชุมชนในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไปได้

3.6) ผลการทดสอบความแตกต่างคะแนนทักษะการปฏิบัติงานโดยเฉลี่ยของผู้เข้ารับการอบรม พบว่า ก่อนการฝึกอบรม กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนเฉลี่ย 2.38 ($\bar{x}$ = 2.38, SD. = 0.315) หลังจากฝึกอบรมแล้ว มีคะแนนเฉลี่ย 3.67 ($\bar{x}$ = 3.67, SD. = 0.209) เมื่อทดสอบความแตกต่างของคะแนนทั้ง 2 กลุ่ม โดยการวิเคราะห์ความแตกต่าง โดยใช้สถิติ Paired Sample t-test พบว่า ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ .01 (t = -19.625, p = .000) แสดงว่า หลังการฝึกอบรม ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีทักษะการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีประสิทธิภาพและมีความเหมาะสม สามารถนำไปเสริมสร้างขีดความสามารถด้านทักษะการปฏิบัติงานของผู้นำชุมชนในด้านทักษะการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนต่อไปได้

3.7) ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจต่อกระบวนการฝึกอบรมอยู่ในระดับมาก ($\bar{\mathbf{x}}$ = 4.28) โดยมีความพึงพอใจมากที่สุดในประเด็นสื่อที่ใช้ประกอบการฝึกอบรมมีความเหมาะสมกับเนื้อหา ($\bar{\mathbf{x}}$ = 4.60) และมีความพึงพอใจในระดับมากในประเด็นที่เหลือทั้งหมด โดยมีความพึงพอใจมากในประเด็นความเหมาะสมของกิจกรรมและวิธีการฝึกอบรมตลอดหลักสูตร (ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.50) และประเด็นความเหมาะสมของเนื้อหาในการฝึกอบรม (ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) ตามลำดับ ในขณะเดียวกัน ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความพึงพอใจมาก ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากัน (ค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.40) ใน 3 ประเด็น ได้แก่ ประโยชน์ของเอกสารประกอบการฝึกอบรม ความเหมาะสมของสถานที่ศึกษาดูงาน (ชุมชนเกาะเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี) และความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ของวิทยากรฝึกอบรม

อภิปรายผล

1. การวิจัยข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า ขีดความสามารถที่ผู้นำชุมชนท้องถิ่นควรมีในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ประสบความสำเร็จ มี 3 ส่วนที่สำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และทักษะที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ดังนั้น ขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่น จึงประกอบด้วยขีดความสามารถ 3 ด้านคือ ความรู้ ทัศนคติ และทักษะการปฏิบัติงานที่จำเป็นต้องมีเพื่อบริหารจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ประสบความสำเร็จได้ ซึ่งบุคคลจะมีขีดความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้ จำเป็นต้องมีการพัฒนาให้เกิดขึ้น 3 ขั้นตอนคือ (1) เกิดความรู้ เกิดทักษะ และทัศนคติในสิ่งที่จะทำ (2) ให้บุคคลได้มีประสบการณ์ในการกระทำหรือปฏิบัติในสิ่งนั้น (3) การได้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหรือกระทำสิ่งนั้น จนกระทั่ง มีการแสดงออกในการกระทำหรือการปฏิบัติ (Houston, 1972: 7-8 และ ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา, 2540: 19-22) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาบุคลากร สามารถทำได้หลากหลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาการอบรม และการพัฒนาองค์กร แต่ทั้งนี้ ถ้าเป็นการฝึกอบรมจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีความรู้ความสามารถ มีเจตคติ และมีประสบการณ์เพิ่มขึ้นจากการเรียนรู้จนสามารถทำกิจกรรม หรืองานเฉพาะอย่างได้ดี (ดนัย เทียนพุฒ, 2539: 45) แต่การฝึกอบรมจะเกิดประโยชน์สูงสุดได้ จำเป็นต้องพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมที่จะใช้เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ ในการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานนั้น ผู้วิจัยต้องศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูล 3 แหล่ง (3 Sources & Face)ที่สอดคล้องกับแนวคิดของ กุลประภัสสร์ สิงห์บุระอุดม (2551: 22-30) ได้แก่ แหล่งแรกคือสังคมหรือสภาพสังคม ปัญหาและอุปรรคในการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน แหล่งที่สองคือผู้เรียนหรือผู้เข้าฝึกอบรม เกี่ยวกับความต้องการและความจำเป็นในการฝึกอบรม และแหล่งที่สาม คือคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจากสาขาวิชาการที่เกี่ยวข้อง เพื่อสรุปให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้สร้างขึ้น เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต่อไป

2. ผลการพัฒนาโครงร่างหลักสูตรและการประเมินโครงร่างหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามแนวคิดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรของไทเลอร์ (Tyler, 1949: 1) ทาบา (Taba, 1962: 12) และ นักรบ ระวังการณ์ (2539: 12-17) ที่มีขั้นตอนในการพัฒนาหลายขั้นตอน โดยเฉพาะขั้นตอนการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวิเคราะห์หาความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ซึ่งถือว่ามีประโยชน์และเป็นขั้นตอนที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม (วิเชียร ชิวพิมาย, 2528: 7-15) เนื่องจากทำให้กระบวนการพัฒนามีกรอบและทิศทาง นอกจากนี้ ในการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมต้องกระทำอย่างมีขั้นตอน มีกระบวนการ และถูกต้องตามลำดับ จะส่งผลให้หลักสูตรมีประสิทธิภาพ (สงัด อุทรานันท์, 2532: 254) โดยผู้วิจัยได้ยึดหลักการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรม โดยมีการกำหนดหน่วยการเรียนรู้และเนื้อหา วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม วิธีการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรม การประเมินผล ตามสภาพปัญหา ความต้องการและความจำเป็นของผู้เข้าอบรม จึงทำให้หลักสูตรฝึกอบรมที่พัฒนาขึ้น มีความสมบูรณ์ในระดับหนึ่ง และเมื่อผ่านการประเมินความเหมาะสมและความสอดคล้องของหลักสูตรจากผู้เชี่ยวชาญ พบว่า หลักสูตรฝึกอบรมมีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด จึงทำให้หลักสูตรฝึกอบรมดังกล่าวสมบูรณ์ขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับหลักการพัฒนาหลักสูตรของ วิชัย วงศ์ใหญ่ (2533: 231) ที่พบว่า หลักสูตรที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ จะทำให้หลักสูตรมีความสมบูรณ์และมีคุณภาพ พร้อมที่จะนำไปใช้ทดลองนำร่องต่อไปได้ และผลจากการพัฒนาหลักสูตรตามกระบวนการดังกล่าว เมื่อมีการนำไปทดลองใช้แล้ว พบว่า ผลจากการทดสอบก่อนและหลักการฝึกอบรม ทำให้

ผลสัมฤทธิ์ของการเรียนรู้ด้านความรู้ เจตคติ และทักษะการปฏิบัติงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ชี้ให้เห็นว่าหลักสูตรฝึกอบรมมีความจำเป็นต้องผ่านกระบวนการพัฒนาหลักสูตรตามขั้นตอนที่ถูกต้องจึงทำให้หลักสูตรมีคุณค่าต่อผู้เข้ารับการฝึกอบรมและสามารถนำผลการเรียนรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง ชุมชน และสังคมต่อไป นอกจากนี้ หลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถของผู้นำชุมชนท้องถิ่นในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนนี้ ยังมีจุดเด่นตรงที่เป็นหลักสูตรที่มีการบูรณาการเครื่องมือการวิจัยอย่างหลากหลายวิธีตามความเหมาะสม เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลที่ครบถ้วนและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันจะส่งผลให้หลักสูตรฝึกอบรมมีประโยชน์และตรงตามความต้องการของชุมชนท้องถิ่นที่จะสามารถนำไปประยุกต์ใช้ต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งนี้

1.1) ในการปฏิบัติการใช้หลักสูตรฝึกอบรม ควรดำเนินการฝึกอบรมให้บรรลุจุดมุ่งหมายของการฝึกอบรมผู้ใหญ่ที่ต้องคำนึงถึงเรื่องระยะเวลาในการฝึกอบรม ความใกล้-ไกลของสถานที่ฝึกอบรม กิจกรรมและวิธีการฝึกอบรม สื่อและอุปกรณ์ ตลอดจนการประเมินผล ที่ต้องสอดคล้องกับวัยผู้ใหญ่ และต้องสอดคล้องกับความต้องการของผู้เข้ารับการอบรมเป็นประการสำคัญ เนื่องจากสิ่งเหล่านี้ จะส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เข้ารับการฝึกอบรม ทั้งก่อน ระหว่าง และหลังจากการฝึกอบรม

1.2) เทคนิคและวิธีการฝึกอบรมสำหรับผู้ใหญ่ ควรเป็นกิจกรรมนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้เข้ารับการฝึกอบรมร่วมกัน และใช้แบบฝึกหัดหรือกิจกรรมที่เพื่อเพิ่มทักษะให้ชำนาญมากขึ้น รวมถึงสร้างบรรยากาศในการฝึกอบรมให้เป็นไปอย่างสนุกสนาน เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด นอกจากนี้ การประเมินผลควรจัดให้มีเป็นระยะๆ แต่ต้องไม่บ่อยจนเกินไป รวมถึง ในระหว่างการฝึกอบรมต้องมีการพักบ่อยๆ แต่ไม่ควรเกิน 1 ชั่วโมงครึ่ง เนื่องจากหากใช้เวลาเกินกว่านี้ ผู้เข้ารับการฝึกอบรม จะรู้สึกเบื่อหน่ายและไม่อยากเข้าร่วมกิจกรรมต่อไปได้

1.3) สื่อการสอนประเภทปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชน ควรเน้นบุคคลท้องถิ่นที่มีคุณค่า สามารถบูรณาการความรู้ของชุมชนท้องถิ่นเข้ากับความรู้ทางวิชาการได้ ดังนั้น การจัดการฝึกอบรมในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาหรือการบริหารจัดการการท่องเที่ยวของชุมชน ผู้ออกแบบสื่อการสอน ควรให้ความสำคัญกับการนำปราชญ์ชาวบ้านหรือผู้รู้ในชุมชนมาเป็นวิทยากร เพื่อเป็นต้นแบบการปฏิบัติที่ดี ซึ่งจะเข้าใจธรรมชาติของคนในชุมชนได้ดีกว่าวิทยากรภายนอก นอกจากนี้ ยังถือเป็นการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทางด้านการศึกษานอกระบบ ระหว่างสถานศึกษากับชุมชนท้องถิ่น

1.4) การประเมินผลการเรียนรู้โดยใช้แบบฝึกหัดท้ายบทเรียนมีเนื้อหาและจำนวนข้อค่อนข้างมาก ควรมีการลดทอนลงครึ่งหนึ่ง กล่าวคือ จากจำนวน 80 ข้อ ลดลงเหลือ 40 ข้อ (หน่วยเรียนละ 5 ข้อ) เพื่อไม่ให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมเบื่อหน่ายการประเมินผลจากทำแบบฝึกหัดที่บ่อยและมากเกินไป

1.5) ในกรณีที่ต้องเพิ่มเติมเนื้อหาในหลักสูตรฝึกอบรม ผู้ดำเนินการควรจะเลือกหัวข้อและเนื้อหาให้ครอบคลุมในสาขาวิชานั้นๆ แต่ไม่ควรที่จะเน้นในเรื่องรายละเอียดและซับซ้อนเกินไป ควรเน้นเรื่องใกล้ตัวก่อนที่จะนำไปสู่หลักการใหญ่ๆ

2. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

2.1) ควรนำหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้พัฒนาขึ้นในครั้งนี้ ไปทดลองใช้ โดยการจัดฝึกอบรมระยะสั้น ประมาณ 1-2 วัน ให้กับหน่วยท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น เทศบาล องค์กาบริหารส่วนตำบล เป็นต้น เพื่อเป็นการประเมินผลประสิทธิภาพหลักสูตรฝึกอบรม และนำผลที่ได้มาปรับปรุงให้หลักสูตรฝึกอบรมมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

2.2) ควรมีการขยายการฝึกอบรมเรื่องการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ไปสู่ประชาชนในชุมชนกลุ่มอื่นๆ ด้วย เพื่อให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างขีดความสามารถให้กับบุคลากรในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

2.3) ควรมีการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเกี่ยวกับการเสริมสร้างขีดความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน ในด้านอื่นๆ ที่เป็นหลักสูตรแบบเน้นเฉพาะและเหมาะสมกับผู้ปฏิบัติงานในแต่ละด้าน เช่น หลักสูตรฝึกอบรมการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชน หลักสูตรฝึกอบรมการบริการบ้านพักแบบโฮมสเตย์ (Home stay) หลักสูตรฝึกอบรมนักสื่อความหมายชุมชน เป็นต้น

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ที่อนุมัติและสนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานวิจัยในครั้งนี้ ขอขอบพระคุณนายกองค์การบริหารส่วนตำบล พร้อมด้วยผู้นำชุมชนท้องถิ่น ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมถึงประชาชนตำบลห้วยสัตว์ใหญ่ อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่กรุณาให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลอย่างเต็มใจและเป็นกันเอง รวมถึงให้ความร่วมมือและช่วยเหลือในกระบวนการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมการจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชนครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี ท้ายที่สุด ขอขอบคุณบุคลากรและนักศึกษาคณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว ที่คอยให้ความช่วยเหลือ เอื้อเฟื้อ และอำนวยความสะดวกให้รายงานการวิจัยฉบับนี้เสร็จสมบูรณ์ตามเป้าหมาย

บรรณานุกรม

กุลประภัสสร์ สิงห์บุระอุดม. 2551. การศึกษาความต้องการเพื่อการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเรื่องการบริหารจัดการการท่องเที่ยวสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาต่อเนื่อง. กรุงเทพมหานคร: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

ชมพันธ์ กุญชร ณ อยุธยา. 2540. การพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ข่าวทหารอากาศ.

ชูชัย สมิทธิไกร. 2549. การฝึกอบรมบุคลากรในองค์การ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ดนัย เทียนพุฒ. 2539. การบริหารงานบุคคลในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

นักรบ ระวังการณ์. 2539. การจัดการอบรมและการเป็นวิทยากร. พิมพ์ครั้งที่ 3. นครปฐม: โครงการศึกษาต่อเนื่องมหาวิทยาลัยมหิดล.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัฒน์ สุจำนงค์. 2522. การพัฒนาชุมชน. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

วิชัย วงษ์ใหญ่. 2533. การพัฒนาหลักสูตรแบบครบวงจร. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

วิเชียร ชิวพิมาย. 2528. การฝึกอบรมและคู่มือวิทยากร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.

สงัด อุทรานันท์. 2532. พื้นฐานและหลักการพัฒนาหลักสูตร. กรุงเทพมหานคร: มิตรสยาม.

อนุชาติ พวงสำลี และ อรทัย อาจอำ. 2541. การพัฒนาเครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิตและสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.

Houston, R. 1972. “Designing competency-based instructional system”. Journal of Teacher Education. 10, 3.

Taba, Hilda. 1962. Curriculum Development: Theory and Practice. New York: Harcurt, Brace & World Inc.

Tyler, Ralph W. 1949. Basic Principle of Curriculum and Instruction. Chicago: The University of Chicago Press.

Yamane, Taro. 1970. Statistic: Introductory Analysis. 2nd. New York: Harper and Row.

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่อง ความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง

A Computer Multimedia Assisted Instruction Creation on Basic of Lighting Design

เกริกวุฒิ รังสีปัญญา[1*] และ นุชลี อุปภัย[2]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง2) เปรียบเทียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน 3) ประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนของนักศึกษา 4) ศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียผลการวิจัยพบว่า1) ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง มีประสิทธิภาพ 81.45/85.71 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 80/80 2) ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนหลังเรียน($\overline{X}$ =12.68) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบก่อนเรียน ($\overline{X}$ =5.54) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .013) ผลการประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียน โดยใช้วิธี Average Normalized gain พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.77 ซึ่งอยู่ในความก้าวหน้าระดับสูง4)นักศึกษามีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียเรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง ในระดับมากที่สุด($\overline{X}$ =4.80)

คำสำคัญ: คอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย วิศวกรรมแสงสว่าง ความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง

Abstract

The objectives of this research were to 1) develop the Computer MultimediaAssisted Instruction Creation onBasic of Lighting Design 2) compare learning achievement between before and after learning 3) evaluate students' learning progress and 4) study students' satisfaction on the Computer MultimediaAssisted Instruction. The results were as follow:1) The efficiency of the Computer MultimediaAssisted Instruction Creation onBasic of Lighting Design was 81.45/85.71 which was higher than the criteria set of 80/80.2) The mean score of posttest ($\overline{X}$ = 12.68) was significantly higher than pretest ($\overline{X}$ = 5.54) at .01 level.3) The evaluation result of learning progress by the method of Average Normalized Gain was 0.77 which was in a high progress level.4) Students' satisfaction on theComputer MultimediaAssisted Instruction Creation onBasic of Lighting Designwas at the level of the most satisfaction ($\overline{X}$ = 4.80)

Keywords: computer multimediaassisted instruction, Illumination Engineering, Basic of lighting design

บทนำ

การศึกษามีความสำคัญสูงสุดและมีบทบาทต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ ฉะนั้นต้องจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้คู่คุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข สำหรับการจัดการเรียนการสอนควรเน้นที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทุกคนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้มีมาตรฐาน สามารถก้าวทันเทคโนโลยี และสามารถใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542) ดังนั้นคุณภาพการศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญใน

[1] นักศึกษา สาขาวิชานวัตกรรมและเทคโนโลยีการศึกษา คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[2] คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

* Corresponding author. E-mail: krirkwut@hotmail.com

การพัฒนาประเทศ และการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและสังคม การพัฒนาประเทศจะไม่บรรลุผลสำเร็จด้วยดี หากประชาชนของชาติขาดการศึกษาหรือการศึกษามีอยู่ในระดับที่ต่ำ

ในการจัดการศึกษา อุ้มบุญ สิงห์อัศวิน (2550:9) ได้กล่าวถึง ปัญหาของการพัฒนาการศึกษาที่สำคัญคือ การขาดแคลนอัตรากำลังข้าราชการครูในสถานศึกษาที่ส่งผลกระทบรุนแรงต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศ สาเหตุสำคัญมาจากการขยายโอกาสทางการศึกษา และหลักสูตรของสถานศึกษาที่เน้นการพัฒนาตนเอง สังคม และอารมณ์ อันจะช่วยให้ผู้เรียนมีความมั่นใจ มีความรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ที่ดี และมีการพัฒนาตนเองและพัฒนาชีวิตที่ดีในสังคม สถานศึกษาควรเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาตนเอง ความรู้สึกนึกคิด ศีลธรรม สังคมและวัฒนธรรม โดยจัดกิจกรรมทุกอย่างที่ช่วยให้ผู้เรียนได้มีโอกาสค้นหาความรู้ในสิ่งที่ต้องการ(สุดาวรรณ เครือพานิช. 2551:57) นอกจากนี้ครูยังมีบทบาทสำคัญที่จะทำให้มีการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียน โดยครูจำเป็นต้องจัดรูปแบบการสอนให้เหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละบุคคลทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้มากที่สุด และสื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ เช่น การสอนโดยใช้สื่อประกอบการบรรยาย การสอนแบบจัดกลุ่ม การใช้คอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน (สุปราณี นฤนาทนโรดม. 2549:12)

เทคโนโลยีมัลติมีเดียหรือคอมพิวเตอร์แบบมัลติมีเดียเป็นสื่อการเรียนการสอนที่เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อวงการการศึกษาด้านการเรียนการสอนในสาขาวิชาต่าง ๆมากขึ้น เพราะเป็นความหวังในการที่จะพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าเทียมกันด้วยความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลทั้งภาพและเสียงในเวลาเดียวกันมัลติมีเดียเป็นสื่อประสมประสาน เช่น อักษรเสียงภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวและภาพกราฟิกนำข้อมูลมาสื่อความหมาย ผ่านคอมพิวเตอร์ไปสู่ผู้ใช้โปรแกรมมีการปฏิสัมพันธ์เป็นการสื่อสารสองทางมีการตอบโต้ของผู้ใช้กับคอมพิวเตอร์ (จิระ หนูบรรจง 2550:6) การนำคอมพิวเตอร์ในแบบมัลติมีเดียมาใช้ผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์นั้นทำให้รูปแบบของบทเรียนคอมพิวเตอร์มีความหมายและความน่าสนใจมากขึ้นลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์แบบมัลติมีเดียเป็นการนำเอาหลักการของบทเรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์และเครื่องช่วยสอนมาผสมผสานกันแต่บทเรียนคอมพิวเตอร์แบบมัลติมีเดียจะมีประสิทธิภาพในการเรียนการสอนที่ดีกว่าบทเรียนโปรแกรมหลายประการเช่นความสามารถในการจัดเก็บเนื้อหา ความเร็วในการจัดเก็บเนื้อหาการซ่อนและค้นหาคำตอบการเสริมแรงและการกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนสามารถแสดงผลความก้าวหน้าของผู้เรียนได้อีกด้วย ทำให้ผู้เรียนได้ทราบถึงข้อบกพร่องในการเรียนและกลับไปเรียนในหน่วยการเรียนที่ยังไม่เข้าใจซ้ำหลายๆครั้งได้

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยซึ่งทำการสอนนักศึกษาวิชาวิศวกรรมแสงสว่าง ระดับปริญญาตรี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบปัญหาในการเรียนการสอน เรื่องการออกแบบแสงสว่างภายในอาคาร ซึ่งมีเนื้อหาในการเรียนการสอนที่มีความซับซ้อน ต้องใช้ความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์เพื่อคำนวณหาค่าความสว่างให้ได้ตามข้อกำหนดของสมาคมแสงสว่างแห่งประเทศไทย และความรู้ด้านสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่ต้องใช้จินตนาการเพื่อออกแบบและสร้างสรรค์ผลงานให้เกิดความสวยงามควบคู่กันไป และผู้ที่จะออกแบบแสงสว่างจะต้องมีความรู้พื้นฐาน เรื่องสีของแสง หลอดไฟ และโคมไฟ เป็นพื้นฐานเสียก่อน เพื่อให้ง่ายต่อการออกแบบ และการเลือกวัสดุ แต่ถ้าหากความรู้พื้นฐาน เรื่องสีของแสง หลอดไฟ และโคมไฟไม่ดีก็จะเกิดปัญหาในการออกแบบและการเลือกวัสดุ ดังนั้นผู้ที่จะสามารถออกแบบแสงสว่างได้อย่างมีประสิทธิภาพต้องมีความรู้ด้านวิศวกรรมศาสตร์ และสถาปัตยกรรมศาสตร์ อีกทั้งต้องมีความสามารถทางด้านการออกแบบแสงสว่างถูกต้องตามระเบียบแบบแผน ส่งผล

ให้นักศึกษาส่วนมากไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินผล ในการที่นักศึกษาจะผ่านเกณฑ์การประเมินผลได้นั้น จะต้องทำการทบทวนและสอนเสริมหลาย ๆ ครั้ง ทำให้สิ้นเปลืองเวลาและงบประมาณในการจัดการเรียนการสอน

จากปัญหาที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงได้นำเทคโนโลยีมัลติมีเดียมาสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างที่มีความซับซ้อน โดยนำตัวอักษร ภาพนิ่ง กราฟิก ภาพเคลื่อนไหว ภาพวีดิทัศน์ และเสียงมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถปฏิสัมพันธ์ หรือโต้ตอบกับผู้ใช้โปรแกรมได้ดี มีการปฏิสัมพันธ์ได้หลายรูปแบบ เช่น ปฏิสัมพันธ์ทางเมาส์ ปฏิสัมพันธ์ทางแป้นพิมพ์ หรือการสัมผัสหน้าจอ เป็นต้นง่ายในการใช้งาน สามารถใช้งานร่วมกับโปรแกรมอื่น ๆดังนั้นการประยุกต์กระบวนการเรียนการสอนโดยการจัดทำบทเรียนคอมพิวเตอร์แบบมัลติมีเดียขึ้นจึงช่วยทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพและให้ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นและการเรียนการสอนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์แบบมัลติมีเดียจะช่วยผ่อนแรงผู้สอนได้มาก อีกทั้งยังสามารถลดปัญหาข้อจำกัดในเรื่องของเวลาเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียจึงเป็นสื่อที่สามารถพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ ผู้เรียนสามารถศึกษาจากบทเรียนเป็นลักษณะมัลติมีเดียที่มีการใช้ภาพ และเสียงมานำเสนอ มีความเข้าใจง่าย และสามารถเรียนด้วยตนเองตามความสามารถของ แต่ละบุคคล ซึ่งจะเหมาะต่อความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนสามารถศึกษาเนื้อหาตามความต้องการ และใช้เวลาตามความเหมาะสมของตนเองในการเรียนรู้นอกเหนือจากการเรียนในห้องเรียน และเกิดจินตนาการต่าง ๆ จากภาพที่เห็น สามารถนำเทคนิค วิธีการต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ในชีวิต และนำไปต่อยอดในวิชาการด้านอื่น ๆ ได้อีกด้วยอีกทั้งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น ยังเป็นนวัตกรรมการเรียนรู้ให้กับผู้เรียน ทำให้ความสนใจในการเรียนของนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เกิดแรงกระตุ้นสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจ ใฝ่เรียน มีเจตคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน รวมทั้งเป็นการตอบสนองแนวนโยบายการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช2542 ที่ว่ารัฐบาลต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีการผลิตและการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง
3. เพื่อศึกษาความก้าวหน้าทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื้อหาที่ใช้ในการบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย

เนื้อหาวิชาวิศวกรรมแสงสว่าง เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง ประกอบด้วยบทเรียน 3 เรื่อง คือ 1. ความรู้พื้นฐานด้านวิศวกรรมแสงสว่าง 2. หลอดไฟฟ้า 3. โคมไฟฟ้า

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่3สาขาวิชาวิศวกรรมไฟฟ้า–ไฟฟ้ากำลัง คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครจำนวน 28 คนโดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

วิธีการศึกษา

1. ขั้นตอนการสร้างบทเรียน

ในการสร้างบทเรียนในครั้งนี้ได้อาศัยขั้นตอนการสร้างบทเรียนของ ADDIE Model (Melanie, M, 2008) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

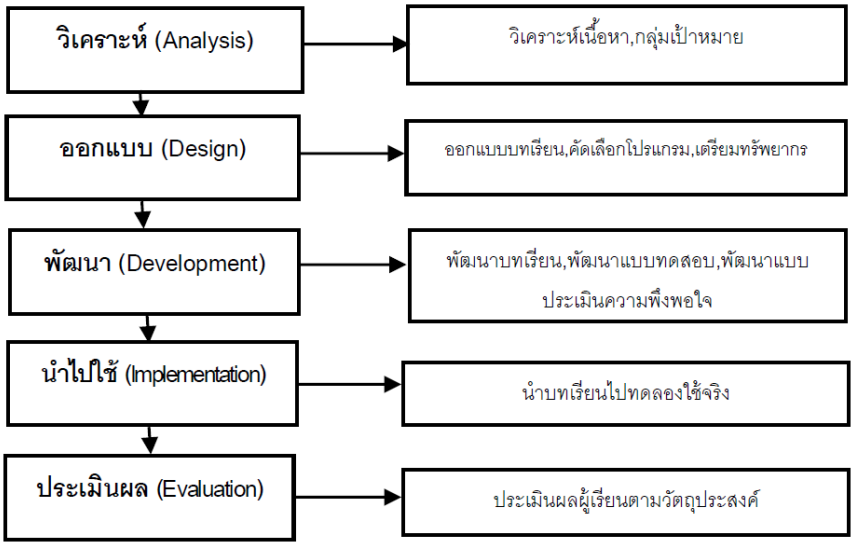

รูปที่ 1 แสดงขั้นตอนการพัฒนาบทเรียน

หลังจากที่ผู้วิจัยได้ทำการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียตามแนวทางที่ได้กำหนดไว้ ทำให้ได้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างและแบบฝึกหัด ดังแสดงในรูปที่ 2 – รูปที่ 4

รูปที่ 2 แสดงหน้าจอของบทเรียน

รูปที่ 3 ภาพตัวอย่างการบรรยายเนื้อหาการเรียน

รูปที่ 4 แสดงกิจกรรมการประเมินผลผู้เรียน

2. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดเตรียมห้องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องสำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างทดลองโดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ 1 เครื่องต่อผู้เรียน 1 คน ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 28 คน และได้มีดำเนินการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ผู้เรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทราบและอธิบายถึงบทบาทหน้าที่ของผู้เรียนและผู้วิจัยในขั้นตอนแรกผู้เรียนต้องทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ซึ่งเป็นข้อสอบมาตรฐานที่ได้หาความเชื่อมั่นมาแล้วการทดสอบในครั้งนี้มีข้อสอบก่อนเรียน (Pre-test) จำนวน 15 ข้อเพื่อเป็นการวัดความรู้เดิมของผู้เรียนและในขณะที่เรียน ผู้เรียนจะต้องทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกิจกรรมควบคู่กันไปด้วยและเมื่อเรียนเนื้อหาในบทเรียนเสร็จจะต้องทำข้อสอบหลังเรียน (Post-test) จำนวน 15 ข้อทันที ซึ่งเป็นข้อสอบแบบคู่ขนานทำการทดลองเช่นนี้จนครบหน่วยการเรียนเพื่อนำเอาคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนในการหาผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความก้าวหน้าทางการเรียนจากนั้นให้ผู้เรียนทำแบบสอบถามความพึงพอใจในการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเมื่อเสร็จสิ้นผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อนำเสนอรายงานต่อไป

ผลการศึกษา

งานวิจัยครั้งนี้ได้ใช้การหาค่าเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนและใช้ค่าทางสถิติ t-test ในการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสัมพันธ์โดยทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของผลต่างของความรู้ก่อนเรียนและหลังเรียนดังแสดงในตางรางที่ 1 ซึ่งแสดงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 1 แสดงผลการทดลอง

การทดสอบ	N	ค่าเฉลี่ย	SD	t
ก่อนเรียน	28	5.54	1.64	0.00*
หลังเรียน	28	12.68	1.38	

*p ≤ 0.01

1. ผลการประเมินความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียนโดยใช้วิธี Normalized gain

ในการศึกษาผลการประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนโดยใช้วิธี Average normalized gain (Richard R.Hake,1998)ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างจากการพิจารณาความก้าวหน้าทางการเรียนของผู้เรียนโดยใช้วิธี Average normalized gain ดังนี้

<g> = (85.71%)-(36.90%) / (100 %)-(36.90%)

= 48.81 /63.10

= 0.77

จากผลลัพธ์ที่ได้แสดงให้เห็นว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าทางการเรียนในระดับปานกลาง (<g> =0.77)

2. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจจากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง

รายการ	$\overline{X}$	S.D.	**ระดับความพึงพอใจ**
ด้านความสนใจของผู้เรียน			
1. ผู้เรียนมีความชอบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	4.86	0.36	มากที่สุด
2. ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน	4.86	0.36	มากที่สุด
3. ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาวิชามากขึ้น	4.82	0.48	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยความสนใจของผู้เรียน	**4.84**	**0.4**	**มากที่สุด**
ด้านเนื้อหา			
4. เนื้อหาวิชาสอดคล้องครอบคลุมวัตถุประสงค์	4.79	0.42	มากที่สุด
5. เนื้อหามีความถูกต้อง	4.82	0.39	มากที่สุด
6. การเรียงลำดับเนื้อหาได้อย่างเหมาะสม	4.54	0.64	มากที่สุด
7. อธิบายเนื้อหาง่ายต่อการเข้าใจมีความชัดเจน	4.75	0.59	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยเนื้อหา	**4.72**	**0.51**	**มากที่สุด**

ด้านการออกแบบ			
8. สีที่ใช้ประกอบในเนื้อหามีความเหมาะสม	4.64	0.49	มากที่สุด
9. ตัวอักษรอ่านง่ายมีความเหมาะสม	4.71	0.60	มากที่สุด
10. ภาพที่ใช้ประกอบมีความสอดคล้องกับเนื้อหา	4.61	0.63	มากที่สุด
11. เสียงที่ใช้มีความเหมาะสมชัดเจนถูกต้อง	4.61	0.57	มากที่สุด
12. ข้อความลิงค์วางตำแหน่งได้เหมาะสม	4.64	0.56	มากที่สุด
รวมเฉลี่ยการออกแบบ	**4.64**	**0.57**	**มากที่สุด**
ผลรวมเฉลี่ยความพึงพอใจ	**4.8**	**0.49**	**มากที่สุด**

จากตารางที่ 2 แสดงผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างและมีภาพรวมในหัวข้อการประเมินทุกด้านมีระดับค่าความพึงพอใจเท่ากับ 4.8 ซึ่งอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายและสรุปผล

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง มีประสิทธิภาพ 83.67/89.33 เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ คือ 80/80 ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบมัลติมีเดีย เป็นระบบที่ใช้คอมพิวเตอร์ประมวลผลและแสดงข้อความ ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว และเสียงได้พร้อมกัน ในงานด้านการศึกษานั้น ระบบมัลติมิเดียช่วยให้การจัดทำโปรแกรมบทเรียนมีความน่าสนใจ เร้าใจผู้เรียน และผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามต้องการ โดยจะเรียนเร็วหรือช้าก็ขึ้นอยู่กับความรู้พื้นฐานและความสามารถของผู้เรียนแต่ละบุคคล หรือผู้เรียนต้องการเรียนซ้ำไปซ้ำมากี่ครั้งก็ได้ ทำให้ผู้เรียนสามารถเกิดความรู้ ความเข้าใจในบทเรียน และสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และหลังเรียนได้คะแนนเป็นที่น่าพอใจ ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ ตรงกับผลการศึกษาของ ชนัฏตาสินธนพงศ์(2552:69) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องภาพตัด (section view) ภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล วิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์มหาวิทยาลัยรังสิต โดยกลุ่มทดลองเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ของวิทยาลัยวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยรังสิต ปีการศึกษา 2552 ภาคเรียนที่ 1 พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 82.67/84.78 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน และการศึกษาของ ธนวัฒน์ ฉลาดสกุล (2551:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยการสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาวิเคราะห์ระบบไฟฟ้ากำลัง บทที่ 1-2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักศึกษาระดับปริญาตรี วศ.บ.ชั้นปีที่ 3 คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วย นักศึกษามีความรู้เพิ่มมากขึ้น และการศึกษาของ พิทักษ์ ถาวรวงษ์ (2551:75-76) ได้ทำการวิจัยเชิงทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน รายวิชางานบริการและซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้าตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 2 แผนกวิชาไฟฟ้ากำลัง วิทยาลัยการอาชีพบ่อไร่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชางานบริการและซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เรื่องเตารีดไฟฟ้า หม้อหุงข้าวไฟฟ้า เครื่องเป่าผมไฟฟ้า และพัดลมไฟฟ้า ที่พัฒนาขึ้นมานี้มี ประสิทธิภาพ 86.53/83.47 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

จะเห็นได้ว่า บทเรียนหลาย ๆ เรื่องที่กล่าวมา มีเนื้อหาสาระที่แตกต่างกันไป แต่เมื่อทำเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย ก็มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ โดยช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และหลังเรียนได้คะแนนดี ที่เป็นเช่นนั้นน่าจะเป็นเพราะคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย ดังที่ ธีระ ดิษยรัตน์ (2546:5) กล่าวไว้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย หมายถึงการนำเสนอข้อมูล ซึ่งประกอบด้วย ตัวอักษร ภาพ (ภาพนิ่ง, ภาพเคลื่อนไหว) และเสียง (เสียงดนตรี, เสียงบรรยาย) ผ่านคอมพิวเตอร์ไปสู่ผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนสามารถโต้ตอบกับคอมพิวเตอร์ได้ โดยเนื้อหาที่มีความหลากหลายและสีสันของสื่อ ช่วยดึงดูดให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน และการเชื่อมโยงเนื้อหาจากง่ายไปยากทำให้ผู้เรียนเกิดการถ่ายโอนการเรียนรู้ได้ง่าย นอกจากนี้ ความหลากหลายของกิจกรรมที่ให้โอกาสมีส่วนร่วมในการเรียน ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ตามความต้องการของแต่ละบุคคล การใช้สื่อมัลติมีเดียจะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ผสมผสาน และได้ค้นพบวิธีการที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการด้วยตัวเองมากยิ่งขึ้น และที่สำคัญ สื่อแต่ละประเภทจะมีคุณสมบัติที่แตกต่างกันออกไป แต่ที่แน่นอนคือสื่อมัลติมีเดียย่อมช่วยให้การเรียนรู้เกิดประสิทธิภาพมากกว่าสื่อประเภทเดียวนอกจากนี้ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย ยังมีคุณสมบัติการให้ผลป้อนกลับในทันที ซึ่งเป็นอีกคุณลักษณะหนึ่งที่โดดเด่นของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย ผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลการเรียนของตัวเอง ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ ในบทเรียนให้ถูกต้องยิ่งขึ้น รวมทั้งเป็นการเสริมแรงให้เกิดพลังในการเรียน อันเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ได้อย่างดีจากคุณลักษณะของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียดังกล่าว จึงทำให้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างที่สร้างขึ้นนี้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้

2. ผลของการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย วิชาวิศวกรรมแสงสว่าง เรื่องการออกแบบแสงสว่างภายในอาคาร ระดับปริญญาตรี พบว่า คะแนนก่อนเรียนและหลังการเรียนมี ค่าเฉลี่ยของคะแนนการทดสอบหลังเรียน($\overline{X}$=12.85) สูงกว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียน ($\overline{X}$=5.53) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยพบว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนเรียน ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนัฏตา สินธนพงศ์(2552:69) ธนวัฒน์ ฉลาดสกุล (2551:บทคัดย่อ) นายจิระ หนูบรรจง(2550:55) พิทักษ์ ถาวรวงษ์ (2551:75-76) เสถียร พิริยะสุรวงศ์ (2549:41-42) สำหรับผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีคุณภาพดี สามารถนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างได้ อีกทั้งในการสร้างแบบทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลทางการศึกษา วัดผลการเรียนก่อนนำไปหาค่าความเชื่อมั่น ตามกระบวนการที่เป็นที่ยอมรับ โดยมีค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ 8.2 นอกจากนี้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดียที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้น มีระบบทั้งภาพและเสียง มีการเชื่อมโยงเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย สะดวก ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ตั้งใจในการเรียนเพิ่มขึ้น ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงกว่าก่อนเรียนและยังสอดคล้องกับ ธนวัฒน์ ฉลาดสกุล (2551:บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัย การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาวิเคราะห์ระบบไฟฟ้ากำลัง บทที่ 1-2 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผลการวิจัย ครั้งนี้ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน 90/90 และหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยให้ นักศึกษามีความรู้เพิ่มมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05จะเห็นได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีการสร้างและพัฒนาอย่างเป็นระบบและผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนสูงขึ้น

3. ผลการประเมินความก้าวหน้าของการเรียนของผู้เรียนโดยใช้วิธี Normalized gain ในการศึกษาผลการประเมินผลความก้าวหน้าทางการเรียนโดยใช้วิธี Average normalized gain (Hake,1998) จากการเรียนโดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่าง มีค่าความก้าวหน้า = 0.77 มีความก้าวหน้าทางการเรียน ในระดับสูง (<g>=0.77) ที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างเป็นบทเรียนที่มีการเรียนการสอนดึงดูดความสนใจโดยใช้ภาพและเสียง และระบบมัลติมีเดีย มีการสอดแทรกกิจกรรมระหว่างเรียนทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้และเข้าใจได้ง่าย เมื่อผู้เรียนคนใดยังไม่เข้าใจเรื่องราวในเนื้อหาได้ดีผู้เรียนสามารถกลับไปศึกษาหาความรู้ให้เกิดความชำนาญได้ และยังสามารถทำกิจกรรมที่มีอยู่ในบทเรียนได้หลาย ๆ ครั้งจนเกิดความชำนาญทำให้มีผลความก้าวหน้าสูง สอดคล้องกับ ศศิธร ชูแก้ว (2554:บทคัดย่อ) การเรียนรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญของนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา งานวิจัยครั้งนี้เป็นการสร้างสื่อมัลติมีเดีย เรื่องการประกันคุณภาพศึกษาภายในสถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ต้องการศึกษาสามารถศึกษาด้วยตนเองและทำให้เกิดความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวมากขึ้นผลการวิจัยพบว่านักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนมัลติมีเดียเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความก้าวหน้าทางการเรียน (normalized gain) เท่ากับ 0.62 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสื่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่มีกระบวนการเรียนอย่างเป็นระบบทำให้มีผลความก้าวหน้าของการเรียนสูงขึ้น

4. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียน โดยเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ($\overline{X}$)=4.8 และค่า S.D.=0.49 ค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด โดยในด้านความสนใจของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจมากที่สุด คือ ($\overline{X}$)=4.84 และค่า S.D.=0.4 อยู่ในค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด และด้านเนื้อหา มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ($\overline{X}$)=4.72 และค่า S.D.=0.51 อยู่ในค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด และด้านการออกแบบมีค่า ($\overline{X}$)=4.64 และค่า S.D.=0.57 อยู่ในค่าระดับความพึงพอใจมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ผู้เรียนมีความพึงพอใจในการเรียนในรูปแบบการใช้คอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งเป็นการลดแรงกดดันในการเรียน ผู้เรียนสามารถศึกษาที่บทเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียนเป็นอย่างดีเมื่อดูจากผลการประเมินหลังจากการเรียน อีกทั้งนักเรียนมีความพึงพอใจต่อการที่ได้ศึกษาจากระบบการเรียนที่เป็นแบบมัลติมีเดีย โดยนำเนื้อหาที่เข้าใจยาก มาแสดงให้เห็นเป็นรูปธรรม นักเรียนสามารถร่วมกิจกรรมโดยมีปฏิสัมพันธ์กับคอมพิวเตอร์ อีกทั้งระบบคอมพิวเตอร์ยังแจ้งผลการทำข้อสอบหรือกิจกรรมที่ผู้เรียน ทำได้รับทราบทันที เป็นการกระตุ้นผู้เรียนอยากจะใช้ความสามารถในการเรียนในเรื่องต่อไป ส่งผลทำให้ผลการเรียนของผู้เรียนดีขึ้นเรื่อย ๆ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธรชูแก้ว (2554:บทคัดย่อ) การเรียนรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นเรื่องที่สำคัญของนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษามีความก้าวหน้าทางการเรียน (normalized gain) เท่ากับ 0.62 และมีระดับค่าความพึงพอใจเท่ากับ 4.52 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

จากการศึกษางานวิจัยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างผลปรากฏว่าสอดคล้องกับงานวิจัยของ ศศิธรชูแก้ว (2554:บทคัดย่อ)การเรียนรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาซึ่งได้ทำการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ในรูปแบบกิจกรรมเพื่อช่วยส่งเสริมการเรียนรู้

ในเนื้อหาที่ยากในการทำความเข้าใจโดยผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์สามารถเกิดการเรียนรู้แบบตัวต่อตัว (one-on-one) ซึ่งเป็นสนับสนุนทฤษฎีการเรียนรู้ของบลูม (Bloom,1984)

ดังนั้น จากงานวิจัยในครั้งนี้พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องความรู้เบื้องต้นในการออกแบบแสงสว่างสามารถช่วยส่งเสริมและพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนและผู้ที่สนใจอีกทั้งผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อบทเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดซึ่งนับว่ามีประโยชน์ต่อผู้ที่กำลังศึกษาในด้านวิศวกรรมแสงสว่าง เนื่องจากนำเนื้อหาที่เข้าใจยากมาทำให้เห็นเป็นรูปธรรมเพื่อเข้าใจง่ายขึ้น

คำขอบคุณ

งานวิจัยในครั้งนี้สำเร็จได้ความร่วมมือนักศึกษา และคณาจารย์ของคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

จิระ หนูบรรจง. 2550. การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดียเรื่องหลักการผลิตรายการวีดิทัศน์การศึกษา.วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ

ชนัฏตา สินธนพงศ์. 2552. การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแบบมัลติมีเดีย เรื่องภาพตัด (section view). มหาวิทยาลัยรังสิต, กรุงเทพฯ.

ชำนาญ ห่อเกียรติ. มปพ.เทคนิคการส่องสว่าง. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

ธนวัฒน์ ฉลาดสกุล. 2551. การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาการวิเคราะห์ระบบไฟฟ้ากำลัง บทที่1-2 .แผนกวิจัยและการฝึกอบรมคณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ.

ธีระ ดิษยรัตน์. 2546. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย เรื่องโลกและดวงดาว. วิทยานิพนธ์ ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา,ชลบุรี.

พิทักษ์ ถาวรวงษ์ 2551. การสร้างและหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชางานบริการและซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

รุจโรจน์ แก้วอุไร. 2550. หลักการออกแบบบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนตามแนวคิดของกาเย่ภาควิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร. (ระบบออนไลน์).แหล่งข้อมูล www.fms.nrru.ac.th(10 ตุลาคม 2550).

ศศิธรชูแก้ว. 2554. การใช้คอมพิวเตอร์มัลติมีเดียส่งเสริมการเรียนรู้ เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา*ใน*: การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 5. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. กรุงเทพฯ.

สุดาวรรณ เครือพานิช. 2551. การพัฒนากลไกสังคมในการสร้างเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มที่ดำเนินโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์. มหาวิทยาลัยนเรศวร. พิษณุโลก.

สุปราณี นฤนาทนโรดม. 2548. ครูสร้างสรรค์.วารสารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา.กรุงเทพฯ.

เสถียร พิริยะสุรวงศ์. 2549. การสร้างและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนระบบมัลติมีเดีย วิชาวงจรไฟฟ้า 1 ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาพ.ศ.2545 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2546).วิทยานิพนธ์. ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ

อุ้มบุญ สิงห์อัศวิน. 2550. การพัฒนาสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองจากนโยบายสู่ความเป็นจริง. น.2-8. *ใน*: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

Melanie Mcgurr.2008. Improving the flow of materials in a Cataloging Department: Using ADDIE for a project. pp. 54-60.*In*: the Ohio State University Libraries. Library Resources and Technical Services 52(2).

Mullins, L.J.. 1985. Management and organizational behaviour, Pitman Publishing. London.

Richard R. Hake. 1998. Interactive-engagement vs traditional methods: A six-thousand-student survey of mechanics test data for introductory physics courses .Am. J. Phys. 64–74.

การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา สู่สังคมอาเซียน ในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

The development of Initial local community of Ayutthaya provincial primary school education office for ASEAN goal

พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร[1] และ จินตนา นกอยู่[2*]

บทคัดย่อ

การศึกษาแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน ด้วยทฤษฎีสิ่งแวดล้อม จิตวิทยาการศึกษาและสถาปัตยกรรม เพื่อศึกษา 1) ศึกษาสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษาในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา 2) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา 3) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน การเก็บรวบรวมข้อมูล ด้วยแบบสำรวจและสังเกต แบบสอบถามในอาคารเรียน สถาบันการศึกษาระดับประถมศึกษาของรัฐบาล จ.พระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 แห่ง นำมาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ด้านการใช้อาคารสถานที่

การวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียน จะสนับสนุนการเรียนรู้ทางสังคม 3 ประการคือ 1)ความตระหนักในเอกลักษณ์ท้องถิ่น 2)การสร้างสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมประสบการณ์สู่สังคม 3)การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียน ปัญหาหลักที่พบจากการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนมีส่วนพัฒนาการจัดสภาพแวดล้อมด้านการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านความต้องการเพื่อส่งเสริมแนวทางในการแก้ไขการเรียนรู้ระดับประถมศึกษาและระดับการศึกษาที่สูงขึ้นต่อไป

คำสำคัญ: เอกลักษณ์ท้องถิ่น อาคารเรียนระดับประถมศึกษา สังคมอาเซียน

Abstract

The development of Initial local community of Ayutthaya provincial primary school education office for ASEAN goal base on three theories of environment, psychological education and architecture. The analytical method would determine the relationship of educational building usage from 6 institutes in Cholburi province. There are three objectives of study; 1) the functional area were using for Initial local community of Ayutthaya provincial primary school 2) the relationship between class room function, activities and ASEAN goal of Ayutthaya provincial primary school 3) the development of Initial local community of Ayutthaya provincial primary school education office for ASEAN goal. The field survey was collected by spatial questionnaire from 8 primary schools in Ayutthaya provincial.

The findings of Initial local community of primary school education office for ASEAN goal are: 1) the awareness of local style during primary school education 2) the functional area can control the experience in social study 3) The development of Initial local community in provincial primary school education office for ASEAN goal.

The results showed that awareness of local style during primary school education shall support the the development of Initial local community primary school education office for ASEAN goal.

Keywords: Initial local community, provincial primary school education, ASEAN goal

[1] ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

[2] นักวิชาการการศึกษาประจำสาขาวิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

* Corresponding author. Email: knjintan@kmitl.ac.th

บทนำ

ประเทศสมาชิกอาเซียนจะมีการรวมตัวกันเป็นประชาคมอาเซียนในปี 2558 เป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองของประเทศสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน ประชาคมอาเซียนก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางด้านเศรษฐกิจการพัฒนาทางสังคม และวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาคและผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ความก้าวหน้าของอาเซียนมีปัจจัยจากความไว้วางใจซึ่งกันและกันระหว่างรัฐสมาชิก อันก่อให้เกิดบรรยากาศที่สร้างสรรค์และเอื้อต่อความร่วมมือระหว่างกัน ทำให้สถานการณ์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้เปลี่ยนผ่านจากสภาวะแห่งความตึงเครียดและการเผชิญหน้าในยุคสงครามเย็นมาสู่ความมีเสถียรภาพ ความมั่นคง และความร่วมมืออย่างใกล้ชิดในปัจจุบัน

จากสถาณการณ์ดังกล่าวการออกแบบสภาพแวดล้อมอาคารเรียน จะต้องคำนึงถึงความสะดวกและความเหมาะสม เพื่อให้พื้นที่กิจกรรมใช้ประโยชน์ได้อย่างหลากหลาย ในการลงทุนที่คุ้มค่า อีกทั้งผู้มีหน้าที่ออกแบบอาคารสถานที่ใช้ในสถาบันการศึกษา จะต้องคำนึงถึงประโยชน์สุดสูงในการใช้งานอาคารเรียนและห้องเรียน ตลอดจนออกแบบส่วนต่าง ๆ ในอาคารเรียนให้ถูกต้องตามหลักการ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยพัฒนาระบบการศึกษาในทุกระดับ นอกจากนี้บุคลากรทางการศึกษาจำเป็นต้องร่วมมือกับผู้ออกแบบอาคารเรียน เพื่อร่วมนำเสนอความคิดเห็นและระบุความต้องการอาคารสถานที่เพื่อสนองตอบกิจกรรมการเรียนการสอนอย่างตรงเป้าหมายและบรรลุวัตถุประสงค์ทางการศึกษา(พิกุล สีหาพงษ์, 2545) นอกจากนี้การจัดพื้นที่ใช้สอยในอาคารเรียน ต้องสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามสภาพสังคม ตอบสนองกิจกรรมในชั้นเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้สอยได้อย่างประหยัด โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าในการใช้อาคารเรียน ความปลอดภัยสูงสุด สุขลักษณะของผู้ใช้อาคารเรียนระดับประถมศึกษา ดังเช่น สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่เพิ่มจำนวนขึ้นอย่างมากเพื่อรองรับการขยายตัวของประชากรในพื้นที่และสัมพันธ์กับเอกลักษณ์ท้องถิ่น ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึก ด้วยเหตุที่จำนวนสถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้นดังกล่าว อาคารเรียนจึงถูกออกแบบและปลูกสร้างเพื่อรองรับการขยายตัวทางการศึกษา ล้วนประกอบด้วยห้องที่มีขนาดและรูปแบบแตกต่างตามลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้สภาพของปัญหาและความจำเป็นโดยย่อเพื่อให้ทรายถึงความสำคัญที่จำเป็นต้องศึกษาการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน การเลือกใช้รูปแบบพื้น ผนังและฝ้าเพดาน ในห้องเรียนย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของอาคารเรียน และความตระหนักในเอกลักษณ์ท้องถิ่น รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการพัฒนากายภาพอาคารเรียน ระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

เป้าหมายการศึกษาการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน นั้น ปัจจัยทางด้านผู้ใช้อาคาร กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่น นับว่าเป็นส่วนสำคัญที่ต้องศึกษาเพื่อเสนอแนะแนวการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นจากการเลือกใช้สื่อประกอบอาคารเรียนดังกล่าว จะต้องศึกษาความสัมพันธ์ของพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรการเรียนการสอน และการสร้างความตระหนักในวัฒนธรรมท้องถิ่น

วัตถุประสงค์

การวิจัยการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์ดังนี้

2.1 เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษาในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

2.3 เพื่อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

สมมติฐาน

สำหรับสมมติฐานการวิจัยการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา ซึ่งประกอบด้วยการศึกษาข้อมูลจากกรณีศึกษาโรงเรียนระดับประถมศึกษาของรัฐบาลจำนวน 8 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนเทศบาลวัดเขียน โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคณิตสร โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน โรงเรียนเทศบาลวัดรัตนชัย โรงเรียนเทศบาลวัดแม่นางปลื้ม และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าโค ทั้งนี้ การวิจัยจะมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสำคัญ 3 ด้าน จากแนวคิด ผศ.ดร.พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร(2553) ในการโครงการวิจัยการจัดการสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร พื้นที่กลุ่มศรีนครินทร์ เพื่อรองรับประชากรขยายตัวจากสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิดังต่อไปนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ใช้อาคารเรียนกับการเลือกใช้สื่อประกอบพื้น ผนัง และฝ้าเพดานในอาคารเรียนส่งผลต่อการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่น

2. ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมอาคารเรียนกับการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นสื่อสารสู่สังคมอาเซียนได้

3. การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนสู่สังคมอาเซียนรับรู้ได้ดีในวัยประถมศึกษา

การวิจัยครั้งนี้จะนำสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ ดังกล่าวมาทำการวิเคราะห์และสังเคราะห์ตามวัตถุประสงค์ และแนวคิดในการวิจัยที่กำหนดไว้ เพื่อสร้างแนวการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนสู่สังคมอาเซียน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

สถาปัตยกรรมเป็นสิ่งที่มีวิวัฒนาการ และมีการเปลี่ยนแปลงไปได้เรื่อยไปทั้งในด้านแนวความคิดในการออกแบบ วัสดุก่อสร้าง และวิธีการก่อสร้างใหม่ ๆ ตลอดจนวิถีการดำรงชีวิตที่เปลี่ยนแปลงไปตามความเจริญหรือลักษณะทางสังคมด้วยเหตุนี้ จึงทำให้งานสถาปัตยกรรมมีลักษณะที่เปลี่ยนแปลงแตกต่างกันไปตามกาลเวลาและสถานที่ อีกทั้งอาคารแต่ละชนิดแต่ละประเภทยังต้องการลักษณะเฉพาะตัวและเน้นแนวทางในการออกแบบแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการใช้อาคาร รวมทั้งแนวความคิดของสถาปนิกด้วย

สำหรับเกณฑ์ในการจัดองค์ประกอบในงานสถาปัตยกรรม จันทนี เพชรานนท์(2552) ได้อธิบายหลักเกณฑ์ในการจัดองค์ประกอบ (Composition) ไว้ดังต่อไปนี้

1. ความสมดุลย์ (Balance) หรือความเท่าเทียมกัน ลักษณะที่ถ่วงหรือคานกันพอดี การอยู่ได้ด้วยตัวเองอย่างมั่นคง เป็นสิ่งพื้นฐานที่จำเป็นต้องมีในการจัดองค์ประกอบโดยทั่วไป

2. ความกลมกลืน (Harmony) ความสอดคล้องต้องกัน มีรูปแบบไปในแนวทางเดียวกัน

3. ความเปรียบต่าง (Contrast) ถ้าการจัดองค์ประกอบใดมีแต่ความกลมกลืนกันไปทั้งหมดอาจทำให้เกิดความซ้ำกันมากเกินไป ไม่น่าสนใจเท่าที่ควรจำเป็นต้องเพิ่มความต่างกัน

4. จังหวะลีลา (Rhythm) เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่หรือเคลื่อนไหวในงานศิลปะส่วนในงานสถาปัตยกรรมจังหวะลีลามักจะเกิดจากการจัดส่วนประกอบของอาคารหรือรูปทรงของตัวอาคารเอง

5. สัดส่วน (Proportion) การเปรียบเทียบระหว่างส่วนประกอบแต่ละส่วนของวัตถุเดียวกัน หรือภายในรูปทรงเดียวกันว่าเหมาะสมหรือไม่

6. มาตราส่วนหรือขนาดส่วน (Scale) เป็นการเปรียบเทียบระหว่างส่วนประกอบของวัตถุหรือรูปทรงนั้นเมื่อเปรียบเทียบกับรูปทรงนั้นทั้งหมดโดยส่วนรวม

7. เอกภาพ (Unity) ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีจุดมุ่งหมายใหญ่ร่วมกัน ไม่แตกแยกกันไปคนละแนวจนจับลักษณะใหญ่ของส่วนรวมไปได้

สำหรับในทางสถาปัตยกรรมกับการเรียนการสอน หลักการดังกล่าวข้างต้นเป็นองค์ประกอบพื้นฐานที่ผู้ออกแบบและ ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนทั้งหลายจะต้องศึกษาเพื่อประกอบการพิจารณาอาคารทางการศึกษา ซึ่งเพื่อรวบรวมความรู้ทางด้านหลักการออกแบบที่ต้องอาศัยเหตุผลจากพฤติกรรมมนุษย์ เป็นผู้ใช้สอยรวมทั้งความรู้ทางเทคโนโลยีต่าง ๆ จะร่วมเป็นส่วนสำคัญในการสร้างสรรค์ สถาปัตยกรรมที่เหมาะสมกับการใช้งานด้านการเรียนการสอน และมีคุณค่าสมกับเป็นสถาปัตยกรรมที่ดีได้

จากความรู้พื้นฐานในทฤษฎีการออกแบบที่เกี่ยวข้องและนำมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนโดยเฉพาะการเชื่อมประสานระหว่างภายนอกและภายในอาคารซึ่ง ถวัลย์ มาศจรัส(2549) กล่าวไว้ว่า ดินฟ้าอากาศมีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการออกแบบในเขตร้อน จะต้องคิดถึงการระบายอากาศเป็นอย่างมาก ในการกำหนดกิจกรรมต่าง ๆ จะมีทั้งช่วงเวลาที่อยู่ภายนอกอาคารและอยู่ภายในอาคารแต่ปัจจุบันกิจกรรมต่าง ๆ จะอยู่ภายในอาคารนานกว่าจึงได้มีการนำเอาบรรยากาศภายนอกเข้าสู่ภายในอาคารมากขึ้น

ในการออกแบบตกแต่งภายใน ปัจจัยสำคัญคือจะต้องมีความคิดสร้างสรรค์และในกระบวนการของความคิดสร้างสรรค์ (Creative Process) ก็คือการมีความคิดใหม่(New Idea) ขั้นตอนความคิดต่าง ๆ นั้น (Stage of Development) จะปรากฏเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ (New Product) นั้นเองด้วยเหตุนี้ความคิดสร้างสรรค์จึงไม่ได้เกิดขึ้นเองแต่เป็นกลุ่มประกอบของความจริง ความคิด และทักษะ

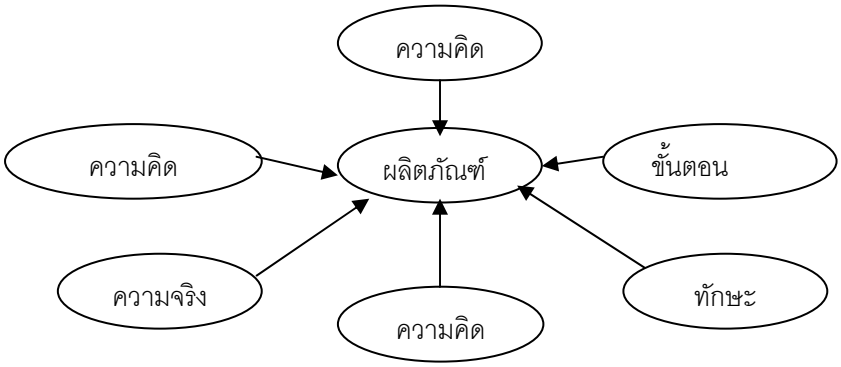

ที่มา: รายงานการวิจัยบูรณาการสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพจากรูปทรงสถาปัตยกรรม การตกแต่งภายในและการออกแบบครุภัณฑ์อาคารเรียน เพื่อสนับสนุนการผลิตบัณฑิต ครุศาสตร์อุตสาหกรรม กรณีศึกษาอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล (สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพและพัสตราภรณ์ ทิพยโสธร, 2551)

สำหรับลักษณะการออกแบบตกแต่งภายในอาจเป็นการคิดสร้างสรรค์ขึ้นมาใหม่ทั้งหมดหรือดัดแปลงปรับปรุงสิ่งที่มีอยู่ให้ดีขึ้น โดยคำนึงถึงระบบการทำงานความสะดวก ประสิทธิภาพและความปลอดภัย รวมทั้งการประหยัดในการผลิตอันเป็นคุณสมบัติในแง่การใช้สอย นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงรูปร่าง และความสวยงามอีกด้วยทั้งนี้ วัฒนะ จูฑวิภาต(2546) ได้อธิบายหลักการออกแบบตกแต่งภายในที่ควรพิจารณาไว้ดังต่อไปนี้

1. ตกแต่งภายในให้สัมพันธ์กับตัวอาคาร โดยเลือกวัสดุที่ไม่ทำให้อาคารขาดความเป็นเอกลักษณ์และทำให้ตัวอาคารเด่นชัดยิ่งขึ้น

2. ตกแต่งภายในให้สัมพันธ์กับลักษณะผู้ใช้อาคารทั้งในแง่กิจกรรม พฤติกรรม และลักษณะเฉพาะ

3. ตกแต่งภายในให้สัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมภายนอกอาคาร

4. ตกแต่งภายในให้สอดคล้องกับวัสดุที่ใช้แต่งและต้องเสริมหรือเน้นเส้นรูปร่างของแบบและโคร้างสร้าง

ในส่วนการตกแต่งภายในกับการจัดการเรียนการสอนนั้น คือว่าเป็นองค์ประกอบที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมให้รูปแบบการศึกษามีคุณภาพ และให้ประสิทธิผลตามที่ผู้สอนตั้งวัตถุประสงค์การสอนไว้นั่นเอง ในการจัดระบบที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมอาคารเรียน ย่อมต้องมีการกำหนดองค์ประกอบและจัดองค์ประกอบของระบบให้มีความสัมพันธ์กันอย่างดี เพื่อนำไปสู่จุดมุ่งหมายที่ต้องการ ซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบกระบวนการกลไกควบคุมผลผลิต หรือจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบนั้นๆ ให้เป็นไปตามลำดับขั้นตอนที่จะช่วยให้ระบบการศึกษานั้นๆ มีประสิทธิภาพ

ลาวรรณ สกุลกรุณาอารีย์ (2545) กล่าวว่าการจัดการเรียนการสอนก็คือการจัดองค์ประกอบต่าง ๆ ของการเรียนการสอนที่ได้รับการจัดไว้ให้มีความสัมพันธ์และส่งเสริมกันอย่างเป็นระเบียบ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ ระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นระบบย่อยของระบบการศึกษาและอาจจัดได้ในลักษณะที่เป็นระบบใหญ่ คือเป็นระบบที่ครอบคลุมองค์ประกอบของการเรียนการสอนโดยส่วนรวม หรืออาจจะนำองค์ประกอบย่อยๆ ของการเรียนการสอนมาจัดเป็นระบบย่อยๆ ลงไปอีกได้ ส่วนรูปแบบการศึกษาหมายถึง สภาพหรือลักษณะของการจัดการเรียนการสอนที่จัดขึ้นอย่างเป็นระเบียบตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด หรือความเชื่อต่างๆ โดยมีการจัดกระบวนการหรือขั้นตอนในการเรียนการสอนโดยอาศัยวิธีสอนและเทคนิคการสอนต่างๆ เข้าไป ช่วยทำสภาพการเรียนการสอนนั้นเป็นไปตามหลักการที่ยึดถือ และได้รับการพิสูจน์และทดสอบแล้วว่ามีประสิทธิภาพ สามารถใช้เป็นแบบแผนได้ อย่างไรก็ตาม มีการศึกษาประเด็นทางด้านการจัดการและพัฒนาวิชาชีพ

ครู โดยสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (2540) อธิบายไว้ว่า “การไม่สมดุลในเชิงคุณภาพของครูระหว่างสถาบันและความต้องการของภูมิภาคยังไม่ได้รับการเอาใจใส่อย่างจริงจังและยังมีปัญหาเกิดจากการบริหารที่ขาดประสิทธิภาพ” ซึ่งเป็นการศึกษาที่ภาพรวมของการบริหารโดยทั่วไป นอกจากนี้ ประเด็นทางด้านการวางแผนอาคารสถานที่ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางการศึกษา โดย สุธรรม อารีกุล(2540) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า “สภาพแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมมนุษย์ และมนุษย์เรามีอิทธิพลที่จะสร้างอาคารสถานที่อย่างไรก็ได้ และในทำนองเดียวกันอาคารสถานที่เหล่านั้น ก็มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ที่อาศัยอยู่หรือใช้ประโยชน์มันด้วยการจัดการสภาพแวดล้อมในโรงเรียนย่อมขึ้นกับความซาบซึ้งในสุนทรียศาสตร์ของผู้บริหารและบุคลากรในโรงเรียนเพียงใดด้วย” นอกจากนี้ ความผูกพันระหว่างวัดและชุมชน จึงเป็นทุนทางจิตวิญญาณ (Spiritual capital) ทุนทางวัฒนธรรม (Cultural capital) ในสังคมไทยมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ตั้งแต่เกิดจนตาย “บ้าน วัด โรงเรียน” จึงเป็นทุนมรดกทางสังคม ที่มีมาคู่สังคมไทย (กนก จันทร์ทอง, 2541) สถาบันทั้ง 3 จึงมีความสัมพันธ์ในทางสังคม และเป็นตัวเชื่อมโยงกิจกรรมในชุมชนทั้ง มิติทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และ วัฒนธรรม

สำหรับการสร้างบรรยากาศการศึกษา เพื่อเอื้อต่อการเรียนรู้และเสริมสร้างพัฒนาการทางบุคลิกภาพของผู้เรียน พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร(2552) กล่าวไว้ว่าทั้งครูและนักเรียนจะต้องพยายามที่จะปรับปรุงทักษะทางด้านมนุษย์สัมพันธ์ ครูจะต้องแสดงตัวแบบโดยเป็นผู้มีวุฒิภาวะ และมีมนุษย์สัมพันธ์อันดี ด้วยเหตุนี้บรรยายกาศการศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญที่จะสร้างบุคคลให้เป็นผู้ที่มีมาตรฐานทางจริยธรรมสูง มีความรับผิดชอบทางสังคมมีความเมตตาและควบคุมสติตนเองได้อย่างเหมาะสมในสถานการณ์ต่าง ๆ ในด้านรูปแบบการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติสำหรับครูวิชาอาชีพนั้นสถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ (2551) ได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาอาชีพสายต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่จะเน้นทักษะปฏิบัติโดยอาศัยแนวคิดและหลักการณ์เกี่ยวกับการพัฒนาทักษณะปฏิบัติ 9 ประการ ซึ่งมีสาระโดยสรุปว่าการพัฒนาผู้เรียนให้เกิดทักษะปฏิบัติดีนั้น ผู้สอนควรเริ่มตั้งแต่การวิเคราะห์งานที่จะให้ผู้เรียนทำโดยแบ่งงานออกเป็นส่วนย่อย ๆ และลำดับงานจากง่ายไปสู่ยาก แล้วให้ผู้เรียนได้ฝึกงานย่อย แต่ละส่วนให้ได้ แต่ก่อนจะลงมือทำงานควรให้ผู้เรียนมีความรู้ในงานถึงขั้นเข้าใจในงานนั้นเป็นอย่างน้อยรวมทั้งได้เรียนรู้ลักษณะนิสัยที่ดีในการทำงานจริง โดยจัดลำดับการเรียนรู้ตามลำดับตั้งแต่ง่ายไปยากขณะฝึกผู้เรียนควรได้รับข้อมูลย้อนกลับ เพื่อการปรับปรุงงานเป็นระยะ ๆ และผู้เรียนควรได้รับการประเมินทั้งทางด้านความถูกต้องของผลงานความชำนาญในงาน(ทักษะ) และลักษณะนิสัยในการทำงานด้วย

คำว่า “ASEAN” เป็นคำย่อมาจาก “Association of Southeast Asian Nations” แปลเป็นภาษาไทยอย่างเป็นทางการ โดยกระทรวงการต่างประเทศของไทย ว่า “สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้” เป็นที่มาของชื่อ “ASEAN” ปรากฏในคำประกาศปฏิญญาอาเซียน ที่กรุงเทพฯ เมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ว่า “รัฐมนตรีแห่งสภาเพรซิเดียมด้านการเมือง/รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศอินโดนีเซีย รองนายกรัฐมนตรีแห่งมาเลเซีย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศฟิลิปปินส์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศสิงคโปร์ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศไทย ประกาศ ณ ที่นี้ ให้ก่อตั้งสมาคมเพื่อความร่วมมือแห่งภูมิภาคสำหรับประเทศแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยให้ใช้ชื่อว่า Association of Southeast Asian Nations (ASEAN)” และคำว่า “ประชาคมอาเซียน” (ASEAN Community) เป็นการสร้างสังคมภูมิภาคให้พลเมืองของทั้งสิบรัฐสมาชิกอาเซียนอยู่ร่วมกันอย่างฉันญาติมิตรในครอบครัวเดียวกัน หรือเป็นเพื่อนร่วมชุมชนคนหมู่บ้านเดียวกัน (กระทรวงวัฒนธรรม, 2552) อาเซียนหรือสมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก่อตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีต่อกันระหว่างประเทศในภูมิภาค ธำรงไว้ซึ่งสันติภาพ เสถียรภาพ และความมั่นคงทางการเมือง สร้างสรรค์ ความเจริญก้าวหน้า

ทางด้านเศรษฐกิจ การพัฒนาทางสังคมและวัฒนธรรม การกินดีอยู่ดีบนพื้นฐานของความเสมอภาค และผลประโยชน์ร่วมกันของประเทศสมาชิกทั้ง 10 ประเทศ ได้แก่ ประเทศไทย อินโดนีเซีย มาเลเซีย ฟิลิปปินส์ สิงคโปร์ บรูไน เวียดนาม ลาว พม่า และกัมพูชา

กระทรวงศึกษาธิการยังได้พิจารณาแนวทางการดำเนินงานตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาเพื่อกำหนดเป็นนโยบายดังนี้

1.การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อสร้างความตระหนักและเตรียมความพร้อม ของครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา นักเรียน นักศึกษา และประชาชน เพื่อก้าวสู่ประชาคมอาเซียน ภายในปี 2558

2.การพัฒนาศักยภาพของนักเรียน นักศึกษาและประชาชน ให้มีทักษะที่เหมาะสมเพื่อเตรียมความพร้อมในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนเช่นความรู้ภาษาอังกฤษ ภาษาเพื่อนบ้าน เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะและความชำนาญที่สอดคล้องกับการปรับตัวและเปลี่ยนแปลงทางอุตสาหกรรมและการเพิ่มโอกาสในการหางานทำของประชาชน

3.การพัฒนามาตรฐานการศึกษาเพื่อส่งเสริมการหมุนเวียนของนักศึกษาและครูอาจารย์ ในอาเซียน รวมทั้งให้มีการยอมรับในคุณสมบัติทางวิชาการร่วมกันในอาเซียน การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาต่างๆ และการแลกเปลี่ยนเยาวชน การพัฒนาระบบการศึกษาทางไกล ซึ่งช่วยสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิต การส่งเสริมและปรับปรุงการศึกษาด้านอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมทางอาชีพทั้งในขั้นต้นและขั้นต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมและเพิ่มพูนความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษาของประเทศสมาชิกอาเซียน

4.การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีทางการศึกษาในอาเซียน เพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ประกอบด้วย การจัดทำความตกลงยอมรับด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถ ประสบการณ์ในสาขาวิชาชีพสำคัญต่างๆ เพื่อรองรับการเปิดเสรีการศึกษาควบคู่กับการเปิดเสรีด้านการเคลื่อนย้ายแรงงาน

5.การพัฒนาเยาวชนเพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้มอบหมายให้องค์กรหลักเตรียมจัดทำแผนการดำเนินงานและแต่งตั้งคณะอนุกรรมการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการรองรับในเรื่องดังกล่าว โดยให้พิจารณาถึงระบบการศึกษาในอาเซียนและ นโยบายของประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมืออย่างแท้จริงในอาเซียน

วิธีการศึกษา

การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา มีวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

1. ศึกษาทฤษฎีแนวคิดและหลักการการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษาจากดัชนีการบ่งชี้ด้านความเปลี่ยนแปลงจำนวนประชากรในอัตราก้าวหน้า ในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

3. ศึกษาแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน

4. การออกแบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยแบบไม่ทดลอง โดยมีรายละเอียดดังนี้

- กำหนดตัวแปรการวิจัยแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา

ก) ตัวแปรต้นคือสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งมาตรวัดตัวแปรระดับนามมาตรา

ข) ตัวแปรตามคือเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่ปรากฏในรูปแบบอาคาร การตกแต่งภายในและการเลือกใช้วัสดุครุภัณฑ์ มีมาตรวัดตัวแปรระดับนามมาตรา

- ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย

ก) ประชากร คือ นักเรียนระดับประถมศึกษา ครู อาจารย์และเจ้าหน้าที่ในโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐบาล จ.พระนครศรีอยุธยา

ข) กลุ่มตัวอย่างคือ ส่วนหนึ่งของประชากรที่ผู้วิจัยสุ่มมาศึกษา โดยใช้สมการ $n=N/1+N(0.05)^2$ ทั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง โดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยทุกหน่วยประชากรมีโอกาสถูกสุ่มเท่ากัน

5. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มี 2 ประเภทดังต่อไปนี้

- การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยแบบสำรวจและสังเกตอย่างมีแบบแผนโดยแบ่งส่วนการสำรวจดังนี้

ตอนที่ 1 การเลือกใช้สื่อประกอบพื้น ผนัง และฝ้าเพดาน

ตอนที่ 2 การเลือกใช้สื่อประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน

ตอนที่ 3 การเลือกใช้สื่อจากเอกลักษณ์ท้องถิ่น

ตอนที่ 4 การจัดสภาพแวดล้อมอาคารเรียนตอบรับสังคมอาเซียน

- การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยแบบสอบถาม ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความตระหนักในเอกลักษณ์ท้องถิ่น

ตอนที่ 3 การสร้างสภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมประสบการณ์สู่สังคม

ตอนที่ 4 การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียน

- สถานที่ทำการเก็บข้อมูล คือ อาคารเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 8 แห่ง คือ โรงเรียนเทศบาลวัดเขียน โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคณิตสร โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน โรงเรียนเทศบาลวัดรัตนชัย โรงเรียนเทศบาลวัดแม่นางปลื้ม และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าโค

6. วิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน

6.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากแบบสำรวจและสังเกตการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนและประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เช่น Photo Shop, Microsoft Excel, 3D Auto Cad

6.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ จากการรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามความคิดเห็นจากกลุ่มตัวอย่าง และประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐาน ค่าควอไทล์ ไคสแควร์ สถิติทดสอบค่าที่

7. วางแผนการออกแบบสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน ด้วยข้อมูลพื้นฐานในการศึกษาข้างต้นโดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

7.1 วิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของผู้ใช้อาคารเรียน

7.2 กำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคม

7.3 รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับอาคารเรียนระดับประถมศึกษาเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคม

7.4 ออกแบบจัดทำสื่อจำลองสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน

8. นำเสนอผลการวิจัยการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา

ผลการศึกษา

การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์*การศึกษาสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษา* ด้านสภาพปัจจุบันและลักษณะทั่วไป จากการสำรวจและสังเกตโรงเรียนเทศบาลวัดเขียน โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคณิตสร โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน โรงเรียนเทศบาลวัดรัตนชัย โรงเรียนเทศบาลวัดแม่นางปลื้ม และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าโค ซึ่งสรุปตามรายการสำรวจและสังเกตสภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษาทั้ง 8 แห่ง ดังนี้

สถาบันการศึกษา	แผนผังสถาบันกรณีศึกษา	ภาพสถาบันกรณีศึกษา
1. โรงเรียนเทศบาลวัดเขียน	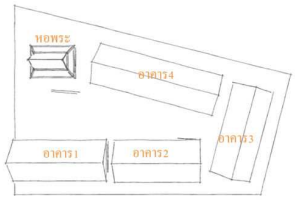	
2. โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร		
3. โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคณิตสร		

4. โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง	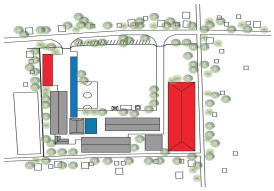	
5. โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน	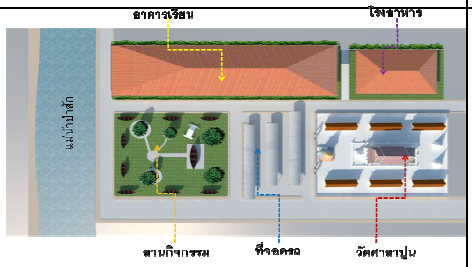	
6. โรงเรียนเทศบาลวัดรัตนชัย		
7. โรงเรียนเทศบาลวัดแม่นางปลื้ม	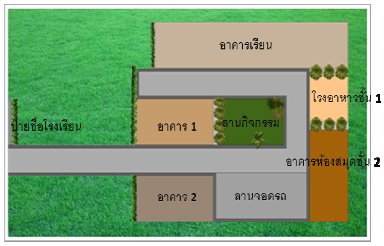	
8. โรงเรียนเทศบาลวัดป่าโค		

การจัดการศึกษาในสถาบันการศึกษาทั้ง 8 แห่ง มีการหลอมรวมความรู้รอบตัวเข้ามาสู่ผู้เรียน เพื่อส่งเสริมให้เกิดการพึ่งตนเองและชุมชนเพิ่มขึ้นเต็มที่ตามศักยภาพ เป็นการผสมผสานองค์ความรู้ใกล้ตัวทางวิชาการ และภูมิปัญญาที่ชุมชนมีอยู่เข้ามาจัดทำหลักสูตรหรือจัดการเรียนการสอนที่มีกิจกรรมอย่างหลากหลาย

จากผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์*ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนและการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน* โดยการสำรวจและสังเกตและการเก็บข้อมูลภาคสนามด้วยแบบสอบถามความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียนและกิจกรรมส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน 3 ด้าน ได้แก่พื้นฐาน

ทางด้านสังคมและวัฒนธรรมพื้นฐานทางด้านเศรษฐกิจ พื้นฐานทางด้านวิทยาการและเทคโนโลยี ในเรื่องของพฤติกรรมผู้ใช้ ใช้ทำกิจกรรม*การเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน* มีการผสมผสานองค์ความรู้ทางวิชาการ และภูมิปัญญาที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันซึ่งส่งผลไปยังสิ่งแวดล้อมและเอกลักษณ์ที่ศึกษา แสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงความพึงพอใจพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมและการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน

เป้าหมายพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียน	**ความพึงพอใจต่อกิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน**										*Total*	
	มากที่สุด	%	มาก	%	ปานกลาง	%	น้อย	%	น้อยที่สุด	%		%
1.ด้านสังคมและวัฒนธรรม	3	4.9	4	6.6	10	16.4	28	45.9	16	26.2	61	100.0
2. ด้านเศรษฐกิจ	3	14.3	0	.0	2	9.5	11	52.4	5	23.8	21	100.0
3. ด้านวิทยาการและเทคโนโลยี	26	8.2	25	7.9	39	12.3	183	57.5	45	14.2	318	100.0
Total	32	8.0	29	7.3	51	12.8	222	55.5	66	16.5	400	100.0
Pearson Chi-Square(x^2)	Sig.=0.208, df=8											

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 2 พิจารณาจากค่า Pearson Chi-Square และการคำนวณค่านัยสำคัญ ซึ่งค่า Sig (Two-tailed) = 0.208 หมายความว่าความพึงพอใจพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมและการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนต่อเป้าหมายพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียนด้านสังคมและวัฒนธรรม ด้านเศรษฐกิจ ด้านวิทยาการและเทคโนโลยี จากผลการสำรวจดังกล่าวสอดคล้องกับการเรียนรู้เพื่อการดำรงชีวิตสำหรับสังคมมนุษย์ ความต้องการของผู้ใช้ ประโยชน์ใช้สอยและปรากฏการณ์ร่วมถึงข้อจำกัดในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องได้แก่สภาพภูมิประเทศ ปัจจัยภายนอกปัจจัยภายใน ปัจจัยแผงที่ส่งผลถึงสภาพแวดล้อมกับการใช้ประโยชน์ที่ทำให้พฤติกรรมของผู้ใช้ต้องใช้งานแบบนี้ซึ่งจะเป็นคำตอบของบริบททางสถาปัตยกรรมและสิ่งแวดล้อมที่สร้างเอกลักษณ์ ลักษณะพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียนและกิจกรรมการเรียนการสอน เป็นส่วนผลักดันให้เกิดการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน

อภิปรายผล

การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา มีข้อสรุปผลการวิจัยด้านสังคมและวัฒนธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยกับการส่งเสริมการเรียนรู้ทางสังคม และแนวทางการกำหนดพื้นที่ใช้สอยในอาคารเรียนเพื่อสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ทางสังคม นำไปสู่การอภิปรายผลการศึกษาต่อไป

สภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา บรรยากาศพื้นที่สีเขียวในโรงเรียนที่เป็นพื้นที่สร้างสรรค์สภาพแวดล้อมทางกายภาพและทางด้านจิตใจมนุษย์สอดคล้องกับแนวคิดการปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมสถานที่ [4] กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เกิดกระบวนการทางพฤติกรรมดังแสดงในภาพที่ 1

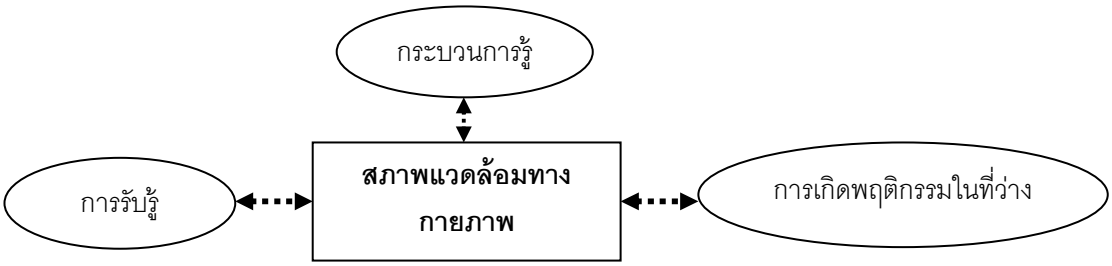

ภาพที่ 1 แสดงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบทบาทในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

จากภาพที่ 1 แสดงสภาพแวดล้อมทางกายภาพและบทบาทในโรงเรียนระดับประถมศึกษาที่ผ่านการออกแบบเพื่อให้เกิดกระบวนการรับรู้และขยายความไปสู่การจัดกระบวนการรู้ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมในที่ว่างตามที่ต้องการในการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา

2. ความพึงพอใจพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียนกิจกรรมและการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนในสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคมการกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์การเรียนรู้หลังจากได้กำหนดจุดมุ่งหมายของหลักสูตรแล้วก็ถึงขั้นการเลือกสาระความรู้ต่างๆที่จะนำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้เพื่อความสมบูรณ์ให้ได้ วิชาความรู้ที่ถูกต้องเหมาะสม ซึ่งสนับสนุนได้ด้วยแนวคิดสภาพแวดล้อมสถานศึกษา [5] การจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับการเรียนรู้สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา ดังแสดงในภาพที่ 2

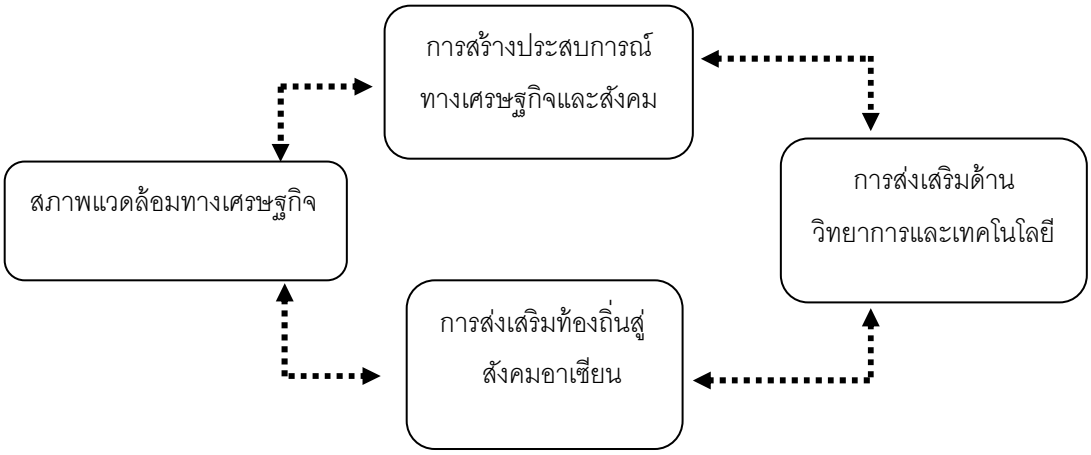

ภาพที่ 2 แสดงการวางแผนพัฒนาพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน

จากภาพที่ 2 แสดงการวางแผนพัฒนาพื้นที่ใช้สอยในโรงเรียนเพื่อส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนโดยมีปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียนที่ส่งผลกระทบโดยตรงการสร้างประสบการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคม

สรุป

การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนเป็นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคมอาเซียน ซึ่ง

สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนและอำนวยความสะดวกในการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เหมาะสม เช่นห้องเรียนมีความสะดวกสบาย มีอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนครบถ้วน ทำให้ผู้เรียนมีความสุขในการเรียน ผู้สอนก็มีความสุขในการสอน สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ก็จะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้การเรียนการสอนดำเนินไปด้วยความราบรื่น สะดวก รวดเร็ว ตามแผนที่วางไว้ ทั้งนี้สภาพแวดล้อมการเรียนรู้สนับสนุนการเรียนรู้หลายด้านเช่น ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในการเรียนช่วยให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยสำคัญในกระบวนการเรียนการสอนก็คือความรู้สึกที่เกิดจากตัวผู้เรียน ความรู้สึก ด้วยเหตุที่จำนวนสถาบันการศึกษาเพิ่มขึ้นดังกล่าว อาคารเรียนจึงถูกออกแบบและปลูกสร้างเพื่อรองรับการขยายตัวทางการศึกษา ล้วนประกอบด้วยห้องที่มีขนาดและรูปแบบแตกต่างตามลักษณะกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้การเลือกใช้รูปแบบพื้น ผนังและฝ้าเพดาน ในห้องเรียนย่อมมีผลต่อประสิทธิภาพการเรียนการสอน สภาพแวดล้อมของอาคารเรียน และความตระหนักในเอกลักษณ์ท้องถิ่น รวมทั้งส่งผลกระทบต่อการพัฒนากายภาพอาคารเรียน ระดับประถมศึกษาโดยเฉพาะในเทศบาลเมือง จ.พระนครศรีอยุธยา สภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนจะสื่อถึง Sense of Place และ Sense of Belonging เพื่อส่งต่อไปยังเอกลักษณ์อาเซียนในแบบภูมิปัญญาไทย

ข้อเสนอแนะการวิจัยด้านการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน คณะผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจาการวิจัยดังต่อไปนี้

1. เสนอแนะต่อผู้บริหาร ครู อาจารย์ ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน ด้านความต้องการ ความจำเป็นและปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองและการปกครอง ตลอดจนนโยบายทางการศึกษาของรัฐ ข้อมูลทางด้านจิตวิทยา ปรัชญาการศึกษา ความต้องการของผู้เรียน ตลอดจนวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของอาคารเรียนระดับประถมศึกษา เพื่อพิจารณาข้อบกพร่องที่ควรปรับปรุงแก้ไข

2. เสนอแนะต่อผู้ดูแลสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษา ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมท้องถิ่นสู่สังคม ทำให้ผู้เรียนเกิดความประทับใจ เป็นตัวกระตุ้นผู้เรียนให้มีความสนใจและเกิดแรงจูงใจในการเรียนเปลี่ยนเจตคติไปในทางที่ดี มีความพึงพอใจในเอกลักษณ์ท้องถิ่น

3. เสนอแนะการออกแบบสภาพแวดล้อมอาคารเรียนกรณีศึกษา ด้วยแนวทางการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนดังนี้

โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร แนวคิดในการออกแบบ : การรวมตัวเป็น 1 จากบริเวณพื้นที่ด้านหน้าของโรงเรียนที่มีป้อมเพชรอยู่ และยังเป็นปากแม่น้ำป่าสักที่มาบรรจบกับแม่น้ำเจ้าพระยา

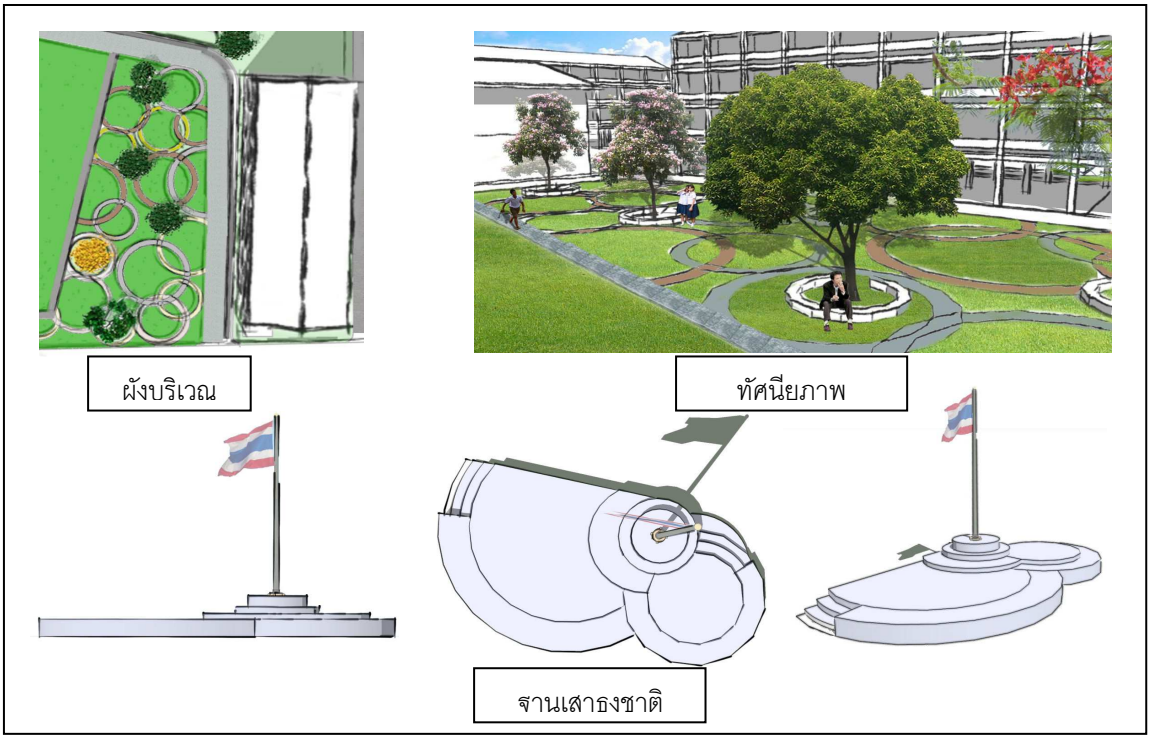

ภาพที่ 3 แสดงการแนวคิดในการออกแบบ : การรวมตัวเป็น 1 โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร

โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แนวคิดการออกแบบรอบตัวและวัฒนธรรมวิถีชีวิต จากเอกลักษณ์ท้องถิ่นที่มีประวัติมายาวนาน บริบทโดยรอบของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่สะท้อนประวัติศาสตร์รอบๆ โรงเรียน

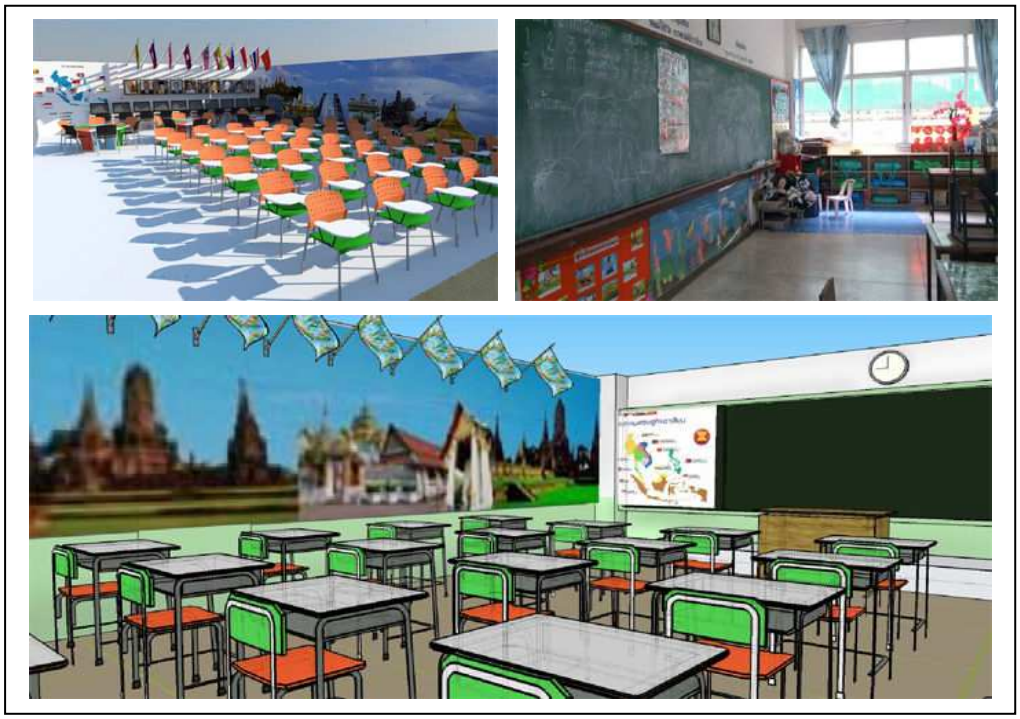

ภาพที่ 4 แสดงการแนวคิดในการออกแบบห้องเรียนด้วยวัฒนธรรมวิถีชีวิต

จากภาพแสดงการแนวคิดในการออกแบบห้องเรียนด้วยวัฒนธรรมวิถีชีวิตที่ต้องมีการเรียนการสอนจึงมีแนวความคิดที่บ่งบอกให้เห็นคุณค่าของเอกลักษณ์ เพื่อตอนรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ตั้งอยู่บนพื้นที่ลุ่มน้ำ มีความผูกพันกับลำน้ำและมีเอกลักษณ์ที่เกี่ยวข้องกับน้ำอย่างชัดเจน ในการพัฒนาจึงใช้ เรือ พาหนะในการสัญจรทางน้ำ มาเป็นแนวคิดหลัก เพื่อสื่อถึงความเป็นเอกลักษณ์สู่ประชาคมอาเซียน

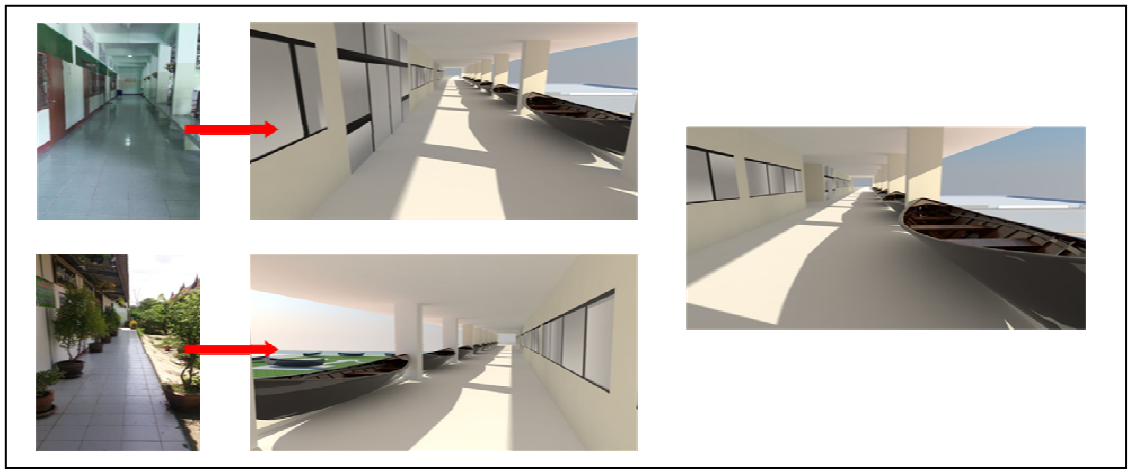

ภาพที่ 5 แสดงการแนวคิดในการออกแบบการสัญจรภายในโรงเรียน

ภาพที่ 6 แสดงทัศนียภาพโรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน

การส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียนนั้น ปัจจัยทางด้านผู้ใช้อาคาร กิจกรรมการเรียนการสอน และการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่น เป็นส่วนสำคัญที่ต้องศึกษาเพื่อนำเสนอเอกลักษณ์ท้องถิ่นเพื่อการส่งเสริมเอกลักษณ์ท้องถิ่นด้วยสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาสู่สังคมอาเซียน ด้วยเหตุนี้บทสรุปของงานวิจัยในด้านความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมและภูมิปัญญา จำเป็นต้องศึกษาบริบทและประวัติศาสตร์ของการสร้างอาคารเรียนในโรงเรียนต่าง ๆ ประกอบ และปัจจุบันยุทธศาสตร์ของการ

สอนมีความสำคัญในการบ่งชี้ว่าจะจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อการเรียนรู้อย่างไร ทั้งนี้การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นจากการเลือกใช้สื่อประกอบสภาพแวดล้อมอาคารเรียนดังกล่าว จะต้องสัมพันธ์กับพื้นที่ใช้สอยในห้องเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการสร้างความตระหนักในวัฒนธรรมท้องถิ่น

สภาพแวดล้อมของอาคารเรียนมีส่วนในการเรียนรู้และการสร้างสรรค์ของผู้เรียนในอนาคตรูปแบบและข้อกำหนดมาตรฐานของสำนักงานประถมศึกษาขั้นพื้นฐานได้มีกำหนดไว้ว่าต้องมีอะไรเป็นส่วนประกอบของโรงเรียนต่างๆ รวมไปถึงขนาดของพื้นที่ ซึ่งวิจัยนี้ได้นำเสนอสาระสำคัญที่จำเป็นในบริบทที่มีความแต่ต่างกันในแต่ละโรงเรียน เช่น การศึกษาในรูปแบบภูมิประเทศที่ไม่เหมือนกัน หรือการเรียนในรูปแบบที่แตกต่างซึ่งจะสามารถควบคุมมาตรฐานและองค์ความรู้ที่จะได้จากการวิจัยซึ่งงานวิจัยนี้ถือเป็นส่วนหนึ่งในการพัฒนาความเป็นมาตรฐานและการสร้างเอกลักษณ์ของโรงเรียนในแต่ละรูปแบบเพื่อจะเป็นตัวเลือกให้แก่ผู้ปกครองที่จะเลือกโรงเรียนที่มีความเหมาะสมกับลูกหลาน อนึ่งงานวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของเสียงสะท้อนในรูปแบบวิชาการที่บ่งบอกให้เห็นถึงสภาพที่แท้จริงที่บ้างสิ่งอาจจะต้องปรับปรุงให้ถูกสุขอนามัยขั้นพื้นฐาน

คำขอบคุณ

คณะผู้วิจัยได้รับความร่วมมือในการสำรวจพื้นที่ศึกษา และตอบแบบสอบถามรวมทั้งให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ จากคณาจารย์ บุคลากรและนักเรียน ณ โรงเรียนเทศบาลวัดเขียน โรงเรียนชุมชนป้อมเพชร โรงเรียนเทศบาลวัดตองปุโบราณคณิตสร โรงเรียนเทศบาลสรรพสามิตบำรุง โรงเรียนเทศบาลวัดศาลาปูน โรงเรียนเทศบาลวัดรัตนชัย โรงเรียนเทศบาลวัดแม่นางปลื้ม และโรงเรียนเทศบาลวัดป่าโค ซึ่งคณะผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นย่างยิ่ง

เอกสารอ้างอิง

กนก จันทร์ทอง, สิ่งแวดล้อม : ความรู้เรื่องสิ่งแวดล้อม, ปัตตานี : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี, 2541.

กระทรวงวัฒนธรรม, จดหมายเหตุประเทศไทย พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ :กระทรวงวัฒนธรรม, 2552

จันทนี เพชรานนท์. การจัดการสภาพแวดล้อมทางกายภาพหอวัฒนธรรมพื้นบ้านไทยวน. กรุงเทพฯ : ภาควิชาสถาปัตยกรรมภายใน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2552.

ถวัลย์ มาศจรัส. คู่มือการจัดทำสาระการเรียนรู้ท้องถิ่นด้านวัฒนธรรม พัฒนาการทางประวัติศาสตร์และเอกลักษณ์ของท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ธารอักษร, 2549.

พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร, การบูรณาการสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพจากรูปทรงสถาปัตยกรรม การตกแต่งภายในและการออกแบบครุภัณฑ์อาคารเรียนเพื่อสนับสนุนการผลิตบัณฑิตครุศาสตร์อุตสาหกรรม : กรณีศึกษาสถาบันอุดมศึกษาในเขตกรุงเทพฯ และปริมณฑล รายงานการวิจัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2551.

พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร, สภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อการจัดการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษารัฐบาลในจังหวัดปทุมธานี รายงานการวิจัย, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2552.

พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร, การจัดการสภาพแวดล้อมอาคารเรียนระดับประถมศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร พื้นที่กลุ่มศรีนครินทร์ เพื่อรองรับประชากรขยายตัวจากสนามบินนานาชาติสุวรรณภูมิ รายงานการวิจัย, คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2553.

พิกุล สีหาพงษ์. รายงานการวิจัยเรื่องวัฒนธรรมสภาพแวดล้อมและค่านิยมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ความดีและความสุขของผู้เรียน. กรุงเทพฯ : กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2545.

ลาวรรณ สกุลกรุณาอารีย์. ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ. กรุงเทพฯ : สำนักนโยบายแผนและ มาตรฐานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาแห่งชาติ (สกศ.) สำนักนายกรัฐมนตรี, 2545.

สถาพร ดีบุญมี ณ ชุมแพ; พัสตราภรณ์ ทิพยโสธร. สภาพแวดล้อมทางสถาปัตยกรรมที่ส่งผลต่อการจัดการการเรียนการสอน ระดับอุดมศึกษาของสถาบันการศึกษารัฐบาล จังหวัดปทุมธานี. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง, 2551.

สุธรรม อารีกุล. โครงการศึกษาวิจัยเรื่องอุดมศึกษาไทย : วิกฤตและทางออก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2540.

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. วัฒนพจน์ของผู้ทรงคุณวุฒิทางวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สำนักงาน, 2540.

การพัฒนาชุมชนโดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์: กรณีศึกษาชุมชนตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา

Community Development through the Movie Industry under the Concept of Creative Economy: A Case Study of Ban Mai Market Community, Chachoengsao Province

ภิญญลัคน์ วีรภัทรรัตน์วรา[1*]

Phinyalakh Weerapatthararatwaraa[1*]

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นมาของชุมชนตลาดบ้านใหม่และวิเคราะห์อุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในบริบทของชุมชนตลาดบ้านใหม่ พร้อมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาชุมชนโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการเก็บข้อมูลจากการสำรวจทางกายภาพการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และการชมภาพยนตร์ในการทบทวนวรรณกรรมประกอบด้วยทฤษฎีโลกาภิวัฒน์ทฤษฎีประพันธกรและทฤษฎีการเล่าเรื่อง นอกจากนี้ยังใช้แนวคิดการพัฒนาชุมชนแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ แนวคิดการโหยหาอดีตและแนวคิดเรื่อง genre เพื่อนำมาประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลร่วมด้วยพื้นที่การศึกษาที่ผู้วิจัยกำหนดคือ ชุมชนตลาดบ้านใหม่ ตำบลหน้าเมืองอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลจากการวิจัยเบื้องต้นพบว่าชุมชนตลาดบ้านใหม่นั้นยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้อย่างสมบูรณ์ทั้งสถาปัตยกรรม วิถีชีวิต และความต่อเนื่องของวัฒนธรรมควรค่าแก่การธำรงรักษาไว้ซึ่งเป็นองค์ประกอบพื้นฐานของเศรษฐกิจรูปแบบใหม่เชิงสร้างสรรค์เป็นตัวกระตุ้นให้กองถ่ายทำภาพยนตร์เลือกใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำเนื่องจากสิ่งเหล่านี้เป็นของแท้ที่ไม่สามารถหาชมได้จากที่อื่นเมื่อกองถ่ายทำภาพยนตร์เลือกชุมชนเป็นสถานที่ถ่ายทำแล้วชุมชนจะถูกฟื้นฟูได้ด้วยตัวเองโดยมีรายได้ที่เกิดการจ้างงานและการซื้อผลิตภัณฑ์ในขณะที่กองถ่ายทำภาพยนตร์เข้ามาดำเนินการถ่ายทำ และหลังจากภาพยนตร์ออกฉายแล้วชุมชนก็จะได้รายได้จากผู้ชมภาพยนตร์ซึ่งเปลี่ยนจากผู้ชมภาพยนตร์เป็นนักท่องเที่ยวเกิดการจ้างงานในลักษณะที่เรียกได้ว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์แบบแตกกระจายคือทุกคนในชุมชนมีรายได้ทุกครอบครัว ผลการวิจัยได้เสนอแนวทางในการพัฒนาคือการสร้างและส่งเสริมให้ทุกคนในชุมชนเรียนรู้ตระหนักและธำรงรักษาสิ่งที่ตนมีอยู่ไว้เพื่อเป็นการดึงดูดให้อุตสาหกรรมภาพยนตร์ยังคงใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ในการถ่ายทำและเพิ่มปริมาณนักท่องเที่ยวที่ต้องการบรรยากาศแบบย้อนยุคซึ่งเป็นทุนของชุมชนในการพัฒนาอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ชุมชนตลาดบ้านใหม่, การพัฒนาชุมชน, เศรษฐกิจสร้างสรรค์, ภาพยนตร์, อุตสาหกรรมภาพยนตร์

Abstract

This research had objectives to study the history of Ban Mai Market Community and to analyze of the film or movies industry according to the creative economy concept in the Ban Mai Market Community's context with the recommendation on the community development. The research was carried out by means of qualitative research by data collection from the physical survey in-depth interviews and movies watching. In the literature review it consisted of globalization theory author theory and the narration theory. Besides other concepts were also applied such as the concept of community development creative economy concept nostalgia concept and the genre concept. These concepts were applied to support the data analysis of the education area determined by the researcher i.e. Ban Mai Market Community Na Muang Sub-district Muang

[1] หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนามนุษย์และสังคม สหสาขาวิชา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร 10330

[1] Master of Arts Program, Human and Social Development, Interdisciplinary Program, Graduate School, Chulalongkorn University, Bangkok 10330

* Corresponding author. E-mail: thipchen@hotmail.com

District Chachoengsao Province. The result of the preliminary research has found that Ban Mai Market Community still maintain its community identity completely in view points of the architecture lifestyle and the cultural continuity those are worthy to be maintained which become the basic elements of a new creatively economic form. It is a catalyst for the filmmakers to select this place Ban Mai Market Community as a filming location because these compositions are genuine that cannot be found out from somewhere else. When the filmmakers have selected this community as their filming location the community would be automatically rehabilitated by itself. There would be revenue generated by employment and purchasing local products while film production units enter the community to proceed the movie production and after the films have been released for public admiration the community will earn revenues from the movie viewers who change themselves from film viewers to tourists. Employment would be generated in a nature that can be called distributive creative economy namely everybody; every family in the community can earn revenue. The research had proposed the developmental guideline namely the creation and promotion to everyone in the community to learn realize and retain what they have at present to attract the film industry to continue to use Ban Mai Market Community as the film producing location and to increase the number of tourists who want to return to be in a retro-period atmosphere. This would be the capital of the community in the sustainable development.

Keywords: Ban Mai Market Community, Community Development, Creative Economy, Movie, Movie Industry

บทนำ

ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของบริบทการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโลก กลายเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้ประเทศต่างๆ พยายามที่จะสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและการดำรงชีวิต ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ต้องการความมั่นคงดังกล่าว เพื่อให้เกิดความทัดเทียมและสามารถแข่งขันในระดับโลกได้ ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องมีการปรับโครงทางเศรษฐกิจอย่างจริงจัง โดยการหาพลังขับเคลื่อนใหม่ที่จะเน้นให้เกิดการเจริญเติบโตอย่างสมดุลและยั่งยืน การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (Creative Economy)เป็นหลักการที่รัฐได้ให้ความสำคัญอย่างมาก เนื่องจากแนวคิดหลักของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ คือเน้นการเพิ่มคุณค่าของสินค้าและบริการ (Value Creation)โดยใช้องค์ความรู้และนวัตกรรม เชื่อมโยงกับรากฐานทางวัฒนธรรม วิถีชีวิต และการสั่งสมภูมิปัญญาของสังคม เพื่อให้เกิดคุณค่าทั้งทางเศรษฐกิจและคุณค่าทางสังคมไปพร้อมๆ กัน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)

เนื่องจากประเทศไทยมีลักษณะการอยู่รวมกันเป็นชุมชนต่างๆ ชุมชนบางแห่งมีอายุนับร้อยปี โดยชุมชนเหล่านี้เต็มไปด้วยองค์ความรู้และภูมิปัญญา รวมทั้งรากฐานทางวัฒนธรรมที่มีความเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งเหมาะสมกับแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นอย่างยิ่ง ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นชุมชนหนึ่งที่มีโอกาสและศักยภาพในการประยุกต์ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เป็นพลังขับเคลื่อนในการพัฒนาและฟื้นฟูชุมชนได้อย่างง่ายดาย โดยอาศัยความโดดเด่นของตลาดที่มีความเป็นมาอย่างช้านานและมีวัฒนธรรมที่ถูกสั่งสมและถูกถ่ายทอดจากรุ่นสู่รุ่นจนถึงปัจจุบัน

ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีอายุมากกว่า 100ปี ตั้งอยู่ที่ถนนตลาดบ้านใหม่ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ในอดีตตลาดแห่งนี้คับคั่งไปด้วยพ่อค้าแม่ค้า และผู้คนที่เดินทางมาเพื่อซื้อข้าวของเครื่องใช้ต่างๆตั้งแต่สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว พระมหากษัตริย์รัชกาลที่ 5 แห่งราชวงศ์จักรี แต่เมื่อหลังจากช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ.2500 ย่านตลาดบ้านใหม่ก็ค่อยๆ ซบเซาลง เพราะมีระบบการขนส่งที่สะดวกมากขึ้น (สำนักศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี, 2551)จากเดิมเดินทางโดยเรือ ก็เปลี่ยนเป็นการเดินทางโดยรถยนต์ ประกอบกับลูกหลานไม่สืบทอดกิจการ เดินทางเข้ากรุงเทพฯ และทำงานบริษัทต่างๆ แทน ดังนั้น

ตลาดบ้านใหม่จึงเหลือร้านค้าอยู่เพียงไม่กี่ร้าน จากนั้นในปี พ.ศ.2547 คนในชุมชนตลาดบ้านใหม่จึงพร้อมใจกันฟื้นฟูชุมชน โดยจัดตั้ง “ชมรมรักษ์ตลาดบ้านใหม่”ขึ้นมาบริหารจัดการดูแล มีวัตถุประสงค์เพื่อฟื้นฟูให้ชุมชนมีรายได้ มีการสร้างอาชีพและอนุรักษ์วิถีชีวิต ให้ชุมชนกลับมามีชีวิตชีวาเหมือนดังสมัยก่อน อีกทั้งยังเป็นการสนับสนุนให้ลูกหลานที่เติบโตขึ้นมาไม่ย้ายถิ่นฐานเข้าไปทำงานในเมืองหลวง แต่ประกอบอาชีพอยู่ในถิ่นฐานเดิมของตนเองเพื่อสืบทอดกิจการต่างๆ ที่บรรพบุรุษเคยทำมาแต่ดั้งเดิมตามความถนัดและความชำนาญ นอกจากนี้ด้วยความโดดเด่นของสถาปัตยกรรม ชุมชนตลาดบ้านใหม่ จึงได้รับพระราชทานรางวัลอนุรักษ์ศิลปสถาปัตยกรรมดีเด่น ประจำปี *2554* ประเภทชุมชนพื้นถิ่น จากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (กองวิชาการและแผนงานสำนักงานเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา, 2556)

สินค้าและบริการของอุตสาหกรรมสร้างสรรค์มีด้วยกัน 4 กลุ่มหลัก และสื่อ คือหนึ่งในอุตสาหกรรมเหล่านั้น ซึ่งประกอบไปด้วย ภาพยนตร์และวีดีทัศน์ การพิมพ์ การกระจายเสียงและดนตรี (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552)จากการประเมินเบื้องต้นพบว่า ชุมชนตลาดบ้านใหม่มีพื้นฐานการใช้สื่อมาโดยตลอด และสื่อที่ชุมชนตลาดบ้านใหม่นี้ถูกเลือกใช้คือ ภาพยนตร์ ซึ่งจัดได้ว่าเป็นมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ และอาจกล่าวได้ว่าเป็นงานบันทึกทางประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์ที่สุด เนื่องจากเป็นการรวบรวมวิถีชีวิต เหตุการณ์สำคัญ ขนมธรรมเนียม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง อีกทั้งยังจัดเป็นศิลปะสร้างสรรค์ชั้นสูงเนื่องจากเป็นการรวบรวมศิลปะแขนงต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน เริ่มต้นจากปี พ.ศ.2522 ได้มีการถ่ายทำละครเรื่องแรก คือเรื่อง อยู่กับก๋ง ของหยก บูรพา จากนั้นก็ตามมาด้วยเรื่องเสียดาย *2* ของหม่อมเจ้า ชาตรีเฉลิม ยุคล, นางนาก ของนนทรี นิมิตบุตร ฯลฯ แม้ว่าชุมชนตลาดบ้านใหม่จะถูกเลือกเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์โดยอาจเกิดจากความบังเอิญหรือการเจาะจงของกองถ่ายทำภาพยนตร์ก็ตาม ก็เป็นผลทำให้ผู้ชมภาพยนตร์รู้จักชุมชนตลาดบ้านใหม่และเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว ทำให้เจ้าของสถานที่ถ่ายทำได้ทั้งรายได้และชื่อเสียงไปพร้อมกัน (จำเริญลักษณ์ ธนะวังน้อย, 2555)ดังเช่น ประเทศเกาหลีในปี ค.ศ.2005 สามารถส่งออกภาพยนตร์ได้ถึงร้อยละ 1.47 ของการส่งออกภาพยนตร์ทั้งโลก สามารถเผยแพร่วัฒนธรรมต่างๆ ของตนเอง เช่น การแต่งกาย อาหาร ภาษาได้อย่างลงตัว สร้างความประทับใจให้แก่ผู้ชมภาพยนตร์ในประเทศต่างๆ จนต้องเดินทางไปท่องเที่ยวประเทศเกาหลีเพื่อสัมผัสบรรยากาศจริงที่ตนประทับใจ (รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2552)ซึ่งตรงตามหลักของเศรษฐกิจสร้างสรรค์เชิงลึกที่ต้องเกิดจากจ้างงานในลักษณะแตกกระจาย กล่าวคือ ทุกคนในสังคมจะต้องมีรายได้เป็นลูกโซ่เชื่อมต่อกันไป หรือที่ภาษาอังกฤษเรียกว่า Creative Economy + Creative Ecology คือการสร้างธุรกิจโดยคำนึงถึงความสัมพันธ์ ความเป็นอยู่และรายได้ของทุกคนในสังคม (ศรีกัญญา มงคลศิริ, 2552)

การใช้อุตสาหกรรมภาพยนตร์จึงนับได้ว่าเป็นเครื่องมือที่สำคัญและสามารถพัฒนาได้อย่างแท้จริงตรงตามหลักการของเศรษฐกิจสร้างสรรค์เชิงลึก ดังนั้นการพัฒนาชุมชนโดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาชุมชนตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องดำเนินการศึกษาความเป็นมาของชุมชนตลาดบ้านใหม่ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อชุมชน อีกทั้งยังจำเป็นต้องวิเคราะห์บทบาทของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในบริบทของชุมชนตลาดบ้านใหม่ เพื่อสามารถนำมาเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนซึ่งจะก่อให้เกิดการสร้างงาน สร้างรายได้และกลับสู่ชุมชนอย่างแท้จริง

วิธีการศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านเนื้อหา

สำหรับการพัฒนาชุมชนโดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ : กรณีศึกษาชุมชนตลาดบ้านใหม่ จังหวัดฉะเชิงเทรา ใช้แนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชนตลาดบ้านใหม่ โดยเริ่มจากการศึกษาความเป็นมาของชุมชนตลาดบ้านใหม่ มุ่งศึกษาตั้งแต่ชุมชนตลาดบ้านใหม่เริ่มก่อตัวขึ้น ไปจนถึงพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงสำคัญๆที่เกิดขึ้น พร้อมทั้งศึกษาภาพยนตร์ที่เคยเข้ามาถ่ายทำที่ชุมชนตลาดบ้านใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ.2522จนถึงปี พ.ศ.2555 เพื่อนำมาวิเคราะห์บทบาทของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีต่อชุมชนตลาดบ้านใหม่ รวมไปถึงการศึกษาเพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนาชุมชนตลาดบ้านใหม่โดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ โดยทำการสัมภาษณ์จากประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ค้นหาข้อมูลจุดเด่นของชุมชนตลาดบ้านใหม่ แนวทางในการปรับปรุง/แก้ไขในอนาคต

ด้านประชากรและการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3กลุ่ม ซึ่งประกอบไปด้วย เจ้าหน้าที่ภาครัฐ คณะกรรมการชมรมรักษ์ตลาดบ้านใหม่ และชาวชุมชนตลาดบ้านใหม่ ผู้วิจัยได้คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีแบบเจาะลึก โดยเลือกจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม กลุ่มละ 2ตัวอย่าง แต่สำหรับชาวชุมชนตลาดบ้านใหม่จะประกอบด้วย 4กลุ่มย่อย ทำการเลือกสัมภาษณ์กลุ่มย่อยละ 2ตัวอย่าง สำหรับการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างภาพยนตร์ที่เคยเข้ามาถ่ายทำแล้วเป็นตัวแบบของภาพยนตร์ทั้งหมดที่เคยเข้ามาถ่ายทำ ผู้วิจัยจำเป็นต้องมีการจัดหมวดหมู่ให้กับภาพยนตร์ทั้งหมด 12เรื่องโดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ โดยใช้เกณฑ์การเล่าเรื่องเป็นการแบ่ง สำหรับหมวดที่ 1จะเป็นการเล่าเรื่องโดยอิงประวัติศาสตร์การเดินทางของคนจีนเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อเข้ามาทำมาหากินและอยู่อาศัย สำหรับหมวดที่ 2จะเป็นการเล่าเรื่องโดยทั่วๆ ไป โดยมีทั้งเรื่องที่มีการอิงประวัติศาสตร์ซึ่งไม่เกี่ยวกับการเดินทางของคนจีนเข้าสู่ประเทศไทย และมีทั้งเรื่องที่ไม่อิงประวัติศาสตร์ใดๆ การแบ่งหมวดโดยการใช้การเล่าเรื่องเป็นเกณฑ์นั้นเนื่องมาจากว่า พื้นที่ที่ผู้วิจัยทำการศึกษาเป็นพื้นที่ซึ่งตรงกับการเล่าเรื่องโดยอิงประวัติศาสตร์การเดินทางของคนจีน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยในขั้นเก็บรวบรวมข้อมูลจะประกอบไปด้วยแหล่งข้อมูล 3 ประเภทคือ

- ข้อมูลเอกสาร เป็นข้อมูลที่ได้จากคำบอกเล่าและนำมาบันทึกหรือรายงานของคนในชุมชนหรือคนที่มีส่วนร่วมอยู่ในชุมชนตลาดบ้านใหม่ รวมไปถึงวารสาร งานวิจัย และหนังสือ
- ข้อมูลภาคสนาม เป็นข้อมูลที่ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Indepth Interview) และการลงพื้นที่ศึกษาสภาพพื้นที่ทั่วไปของชุมชน
- ข้อมูลจากภาพยนตร์ เป็นข้อมูลที่ได้จากการชมภาพยนตร์ที่กองถ่ายทำภาพยนตร์เคยมาถ่ายทำที่ชุมชนตลาดบ้านใหม่ โดยทำการศึกษาภาพยนตร์อย่างละเอียดจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 4 เรื่อง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เป็นการสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Non-Structured interview) ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีแนวทางการสัมภาษณ์(Interview guide)ที่จะสามารถสัมภาษณ์กลุ่มประชากรที่ได้คัดเลือกไว้

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลจากการวิจัยชุมชนตลาดบ้านใหม่สามารถสรุปได้เป็นหัวข้อต่างๆ ดังต่อไปนี้ คือ

ความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ของชุมชน

บ่งชี้ให้เห็นได้ว่าชุมชนแห่งนี้มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์อย่างยาวนาน เป็นชุมชนที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำบางปะกงแม่น้ำสายหลักของชาวแปดริ้ว โดยเป็นแหล่งเศรษฐกิจ การค้าขาย มีวัฒนธรรมที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมไทย – จีนที่มีมาตั้งแต่สมัยบรรพบุรุษ สืบต่อกันมารุ่นต่อรุ่น ส่งผลให้ชุมชนแห่งนี้มีลักษณะที่อยู่อาศัยที่เก่าแก่และน่าอนุรักษ์ไว้เพื่อเป็นสถานที่แห่งการถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์อย่างยิ่ง

ลักษณะทั่วไปของชุมชนในปัจจุบัน

ชุมชนตลาดบ้านใหม่ตั้งอยู่ที่ถนนศุภกิจ ตำบลหน้าเมือง อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา โดยส่วนใหญ่ประชากรในชุมชนประกอบอาชีพค้าขาย รับจ้าง และรับราชการ โดยชุมชนตลาดบ้านใหม่แห่งนี้จะประกอบไปด้วยชุมชน 2ชุมชนคือ ชุมชนตลาดบน และชุมชนตลาดบ้านใหม่ โดยมีเพียงสะพานคอนกรีต(สะพานไม้ในอดีต)กั้นอยู่ระหว่างกลางของคลองบ้านใหม่ด้านเหนือและด้านใต้ แต่ปัจจุบันคนทั่วไปมักเรียกรวบชุมชนทั้ง 2 ชุมชนว่า “ชุมชนตลาดบ้านใหม่”

การเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

เดิมทีลักษณะที่อยู่อาศัยในอดีตของชุมชนแห่งนี้จะใช้วัสดุก่อสร้างโดยใช้ไม้สร้างเป็นโครงขึ้นมา และใช้ใบจากในการมุงหลังคา ส่วนพื้นบ้านจะเป็นพื้นดิน แต่เมื่อหลังจากเกิดเพลิงไหม้ครั้งยิ่งใหญ่นั้น ทำให้ต้องมีการปลูกบ้านขึ้นมาใหม่ทดแทนบ้านเดิม จากเดิมที่ตัวบ้านเป็นไม้ ก็มีการใช้สังกะสีเข้ามาปลูกสร้างบ้างสำหรับหลังคานั้นทุกบ้านเปลี่ยนจากการใช้หลังคาใบจากมาเป็นกระเบื้องว่าวบ้าง สังกะสีบ้างเพราะเกรงว่าหลังคาใบจากจะทำให้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นอีก ส่วนพื้นบ้านก็มีการปรับปรุงจากปกติที่เป็นพื้นดินธรรมดาตามธรรมชาติก็ถูกเปลี่ยนเป็นการใช้ไม้นำมาปูเรียงต่อ สำหรับในปัจจุบันยังคงโครงสร้างที่เหมือนเดิมเหมือนดังในอดีต คือ เป็นบ้านที่ปลูกเรียงต่อกันโดยขนานกับแม่น้ำบางปะกงเป็นหลัก และหันหน้าบ้านแต่ละหลังเข้าหากัน แต่สำหรับวัสดุก่อสร้างนั้น บ้านบางหลังยังไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เพียงแต่มีการซ่อมแซมส่วนที่ผุผัง หรือต่อเติมเพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อย แต่สำหรับบ้านบางหลังก็ได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงบ้านในหลายๆ ส่วน และสำหรับบ้านบางหลังก็ถูกรื้อทิ้ง ปลูกขึ้นใหม่แทนที่เดิม

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่มีต่อชุมชน

ภายหลังปี พ.ศ.2547 จากเดิมที่ร้านค้าต่างๆปิดกิจการ เหลือร้านค้าเพียงไม่กี่ร้าน ชาวชุมชนตลาดบ้านใหม่ได้ร่วมมือร่วมใจกันพลิกฟื้นชุมชนให้กลับมาเป็นแหล่งค้าขายขึ้นอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งถือได้ว่าเป็นช่วงที่ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เมื่อสภาพเศรษฐกิจถูกพลิกฟื้นให้ดีขึ้น ชุมชนตลาดบ้านใหม่จึงเสมือนเป็นแหล่งลงทุน แหล่งค้าขาย ทำให้บ้านหลายหลังถูกซื้อขายเปลี่ยนเจ้าของ บางส่วนถูกรื้อทิ้ง กลายเป็นที่ดิน

ว่างเปล่า และบางส่วนถูกปลูกสร้างเป็นอาคารสมัยใหม่ มีผลทำให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่มีจำนวนหลังคาเรือนลดน้อยลงไปจากเดิมอย่างเห็นได้ชัด

บทบาทของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีต่อชุมชน

- ภาพยนตร์ตัวอย่างที่เคยถ่ายทำที่ชุมชนตลาดบ้านใหม่

จากการศึกษาภาพยนตร์ตัวอย่างที่เคยใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์นั้น สามารถสรุปได้ว่าชุมชนตลาดบ้านใหม่มีปัจจัยตรงตามที่ผู้กำกับภาพยนตร์ต้องการครบทั้ง 3ประการ กล่าวคือ ตรงตามเนื้อเรื่อง เหมาะสมในด้านการจัดการ และเหมาะสมในด้านศิลปะ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นอัตราส่วนการเลือกความสำคัญของปัจจัยทั้ง 3ประการอาจไม่เท่ากัน

- แนวภาพยนตร์(Genre)

จากการแบ่งแนวภาพยนตร์ (Genre) ที่กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เคยเข้ามาใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการถ่ายทำภาพยนตร์นั้น แสดงให้เห็นว่าโดยส่วนใหญ่กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์จะเลือกใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการถ่ายทำภาพยนตร์แนวชีวิตมากที่สุด ตามด้วยภาพยนตร์แนวสยองขวัญและภาพยนตร์แนวต่อสู้ ซึ่งแสดงให้เห็นได้ว่าหากผู้กำกับภาพยนตร์หรือกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เล็งเห็นว่าชุมชนตลาดบ้านใหม่ตรงตามปัจจัยการจัดหาสถานที่ถ่ายทำที่เขาต้องการนั้น ชุมชนตลาดบ้านใหม่ก็สามารถเป็นสถานที่ถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้ในทุกแนวภาพยนตร์

- ผลของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่มีต่อชุมชนตลาดบ้านใหม่

ผลของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่เข้ามาถ่ายทำในชุมชนตลาดบ้านใหม่ จะเห็นได้ว่า การเข้ามาของกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์นั้นส่งผลดีต่อชุมชนตลาดบ้านใหม่ถึง2 ครั้งด้วยกัน กล่าวคือครั้งที่ 1ชุมชนสามารถสร้างรายได้จากกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในขณะนั้น เช่น การจ้างงาน, การอุดหนุนสินค้าของชุมชน, การเช่าสถานที่ และการมอบเงินกองกลางไว้ให้กับชุมชน หรือแม้กระทั่งสิ่งของที่กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ใช้ประกอบฉากเพียงแต่ในชุมชนและไม่นำกลับไปใช้อีก เช่น ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ก็จะถูกมอบให้กับชุมชนเพื่อนำไปรับประทาน หรือประกอบอาหารต่อไป สำหรับครั้งที่2นั้น จะเกิดขึ้นเมื่อเสร็จสิ้นกระบวนการถ่ายภาพยนตร์และนำภาพยนตร์ออกฉายสู่สายตาประชาชนแล้ว ชุมชนก็จะสามารถมีรายได้เกิดขึ้นอีกครั้งหนึ่งซึ่งเกิดมากจากการเปลี่ยนจากผู้ชมภาพยนตร์กลายเป็นนักท่องเที่ยว นั่นก็เนื่องมาจากผู้ชมภาพยนตร์ชมภาพยนตร์แล้วเกิดอารมณ์ร่วมในภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ เกิดภาวการณ์โหยหาอดีตเก่าๆที่เคยผ่านมาเมื่อตนเป็นเด็ก หรือการต้องการมาชมสถานที่จริงของภาพยนตร์จึงต้องการเดินทางมาท่องเที่ยวสถานที่ที่เป็นฉากอยู่ในภาพยนตร์ เกิดการจ้างงานในลักษณะที่เรียกว่าเศรษฐกิจสร้างสรรค์แบบแตกกระจาย คือทุกคนในชุมชนมีรายได้ทุกครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นรถยนต์โดยสารยานพาหนะต่างๆ ร้านอาหาร ร้านขายขนม ฯลฯ

- ความเห็นของชาวบ้านในชุมชนตลาดบ้านใหม่ที่มีต่อกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่เคยเข้ามาถ่ายทำในชุมชน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นส่วนใหญ่ว่า ยินดีที่จะให้กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เข้ามาถ่ายทำเป็นอย่างยิ่ง เพราะเนื่องจากจะทำให้ชุมชนเกิดรายได้แล้วนั้น ก็ยังทำให้ชุมชนครึกครื้น สนุกสนานอีกด้วย จะมีก็เพียงแต่ชาวบ้านในชุมชนบางกลุ่มที่ไม่ชอบให้กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เข้ามาถ่ายทำ เนื่องจากส่งเสียงดังรบกวน ปิดกั้นสถานที่ ไม่สามารถสัญจรผ่านไปมาได้

- บทบาทของภาครัฐที่มีต่อกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ที่เข้ามาถ่ายทำในชุมชนตลาดบ้านใหม่

เนื่องจากพื้นที่ของชุมชนตลาดบ้านใหม่อยู่ในเขตการปกครองท้องถิ่น มีเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราคอยดูแล ดังนั้นกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์หรือองค์กรเอกชนใดก็ตามที่ต้องการจัดกิจกรรมต่างๆ จำเป็นต้องติดต่อเทศบาลเมืองฉะเชิงเทราก่อนทั้งสิ้น เจ้าหน้าที่รัฐบาลพร้อมด้วยคณะกรรมการชมรมรักษ์ตลาดบ้านใหม่เป็นผู้มีบทบาทในการสนับสนุนส่งเสริมให้กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เข้ามาถ่ายทำ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของสถานที่ การนัดหมาย และอุปกรณ์ที่ใช้ในการถ่ายทำต่างๆ อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการคัดกรองเนื้อเรื่องของภาพยนตร์ที่มาถ่ายทำอีกด้วย หากมิใช่ภาพยนตร์ที่เป็นไปในทางลามก อนาจาร ก็สามารถถ่ายทำได้ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาภายในภาพยนตร์เป็นสำคัญ

- แนวโน้มการใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในอนาคต

สำหรับแนวโน้มในอนาคต ชุมชนตลาดบ้านใหม่จะถูกเลือกเป็นฉากในการถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์น้อยลง เนื่องจากปัจจัยในการจัดหาสถานที่ถ่ายทำทั้ง 3ลดน้อยลงไม่ครบถ้วนเหมือนในอดีต โดยเฉพาะปัจจัยเรื่องของความเหมาะสมด้านศิลปะ ซึ่งเดิมทีชุมชนตลาดบ้านใหม่ปลูกสร้างโดยใช้ไม้หรือสังกะสีทั้งหมด แต่ปัจจุบันถูกเปลี่ยนเป็นกระเบื้องบ้าง ไม้อัดสำเร็จบ้าง ทำให้ลักษณะทางกายภาพของชุมชนเปลี่ยนแปลงไป

- ภาพยนตร์กับการเป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่สามารถส่งออกได้

หากภาพยนตร์ที่เข้ามาถ่ายทำที่ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นภาพยนตร์ที่มีคุณภาพ ถึงระดับมาตรฐานสากล ก็สามารถส่งออกให้เป็นสินค้าทางวัฒนธรรมที่อยู่ในอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ได้ โดยการส่งออกสินค้าวัฒนธรรมที่เป็นภาพยนตร์นี้จะเสมือนเป็นสินค้าหนึ่งที่สามารถเล่าถึงเรื่องราวความเป็นประเทศของเราได้มากกว่าสินค้าที่เป็นผลิตภัณฑ์หรือภาพถ่ายธรรมดาอย่างมาก เนื่องจากภาพยนตร์ถือเป็นศิลปะสร้างสรรค์ขึ้นสูงที่รวมศิลปะแขนงต่างๆ เข้าไว้ด้วยกัน

แนวทางในการพัฒนาชุมชนตลาดบ้านใหม่โดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

จากแนวโน้มการเลือกใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ในอนาคตพบว่าน้อยลงนั้น ชุมชนไม่สามารถที่จะเรียกร้องให้กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เข้ามาเลือกใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากได้ แต่ทว่าชุมชนสามารถสร้างสรรค์ส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์เพื่อนำมาเป็นพื้นฐานในการต่อยอดพัฒนา ได้ดังต่อไปนี้

- นำคำพูดที่สำคัญหรือคำพูดเตือนใจของภาพยนตร์ที่เคยใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์มาจัดแสดงในชุมชน
- นำข้อคิดที่ดีของภาพยนตร์ที่เคยใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์มาจัดแสดงในชุมชน
- สร้างฉากจำลองหรือบรรยากาศที่ใช้เป็นฉากในการถ่ายทำภาพยนตร์ขึ้น โดยอาจสร้างในพื้นที่ว่างเปล่าของชุมชนหรืออาจสร้างขึ้นในบ้านเรือนจริงๆ ให้กับนักท่องเที่ยวได้เข้ามาถ่ายรูป หรือสัมผัสบรรยากาศการถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์
- มีการจัดชุดของนักแสดงที่เคยใช้ถ่ายทำในฉาก พร้อมทั้งจัดเตรียมห้องเปลี่ยนเสื้อผ้าไว้เพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถเช่าชุดและเปลี่ยนถ่ายรูปกับฉากจำลองที่ได้สร้างไว้

- มีบริการถ่ายรูปและล้างรูปไว้สำหรับนักท่องเที่ยวที่ต้องการเก็บภาพไว้เป็นที่ระลึก อีกทั้งยังมีกรอบรูปที่สร้างจากวัสดุภายในท้องถิ่น เช่น วัสดุที่ทำจากไม้ หรือวัสดุที่ทำจากผักตบชวา หรือสัญลักษณ์แสดงความเป็นชุมชนตลาดบ้านใหม่
- สำหรับบ้านหลังใดที่เคยถูกเลือกเป็นฉากในการถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์แล้วนั้น ก็ควรคงความเป็นฉากเดิมๆ พร้อมทั้งทำป้ายแขวนไว้ว่า “ฉากภาพยนตร์เรื่อง.....” เพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวสนใจในบ้านหลังนั้นว่าเพราะเหตุใดบ้านหลังดังกล่าวนั้นจึงถูกเลือกใช้เป็นฉากในการถ่ายทำ และหากว่าบ้านหลังดังกล่าวมีการขายสินค้าอยู่ก็อาจทำให้นักท่องเที่ยวเข้าชมบ้านและเลือกซื้อสินค้าอีกด้วย
- สร้างหุ่นจำลองนักแสดงในเรื่อง เช่น หุ่นแม่นากอุ้มลูก, หุ่นก๋งกำลังสอนหลาน และนำไปตั้งตามจุดแวะพักต่างๆในชุมชน โดยใช้วัสดุที่ค่อนข้างทนทาน เพื่อยืดอายุเวลาในการใช้งานให้มากขึ้น ทนสภาพดินฟ้าอากาศ โดยอาจใช้เป็นเหล็กหลอมก็ได้
- มีการจัดทำประวัติของผู้กำกับภาพยนตร์ที่เคยใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำว่า ผู้กำกับท่านนั้นมีความสำคัญอย่างไร ได้รับรางวัลอะไรมาบ้าง เช่น หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล หรือรู้จักกันในนามลำลองว่าท่านมุ้ย ได้เคยเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่แห่งนี้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องเสียดาย 2 ซึ่งเป็นภาพยนตร์สอนวัยรุ่นที่ยอดเยี่ยมเรื่องหนึ่งและได้รับรางวัลไปอย่างมากมาย ไม่ว่าจะเป็นรางวัลยอดเยี่ยม สุพรรณหงส์, รางวัลยอดเยี่ยมตุ๊กตาทอง และอีกหลายรางวัลที่ได้รับในปีนั้น
- จัดทำพิพิธภัณฑ์ของชุมชนตลาดบ้านใหม่ซึ่งแสดงถึงความเป็นชุมชนหนึ่งที่เป็นสถานที่ที่สำคัญในการถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยการเล่าประวัติความเป็นมาว่ามีภาพยนตร์เรื่องใดเคยมาถ่ายทำบ้าง และอาจเล่าถึงเรื่องย่อของภาพยนตร์เรื่องนั้นเสริมอีกด้วย เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เรียนรู้ รับทราบความเป็นมาดังกล่าว
- อาจมีการเชิญชวนเทศกาลภาพยนตร์ (Film Festival)เข้ามาเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การเสวนา การสัมมนาเชิงปฏิบัติการแก่บุคคลากรที่สนใจในการรับรู้ข้อมูล หรือเทคนิคต่างๆที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดฉายภาพยนตร์ เนื่องจากชุมชนตลาดบ้านใหม่ไม่ไกลจากกรุงเทพฯมากนัก และสามารถสื่อให้ชาวต่างชาติรับรู้ได้ว่าประเทศไทยมีแหล่งวัฒนธรรมต่างๆที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และมีกลิ่นอายแห่งความเก่าแก่ ควรค่าแก่การรักษาและเดินทางมาท่องเที่ยวยิ่งนัก

นอกจากการพัฒนาส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์แล้วนั้น ชุมชนก็ยังสามารถนำกระบวนทัศน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยเข้ามาช่วยในการพัฒนาได้อีกด้วย โดยการพัฒนาเหล่านี้จะเป็นต้นทุนในการพัฒนาชุมชนให้มีความเป็นอยู่ที่ดีและยั่งยืน โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงปัจจัยการผลิตด้วยต้นทุนและการใช้ทรัพยากรอย่างสิ้นเปลืองเหมือนในอดีตอีกต่อไป

- ภาคเกษตร สามารถพัฒนาได้โดยการส่งเสริม สนับสนุนให้ชาวบ้านในชุมชนกลับมาปลูกผักและผลไม้ตามความถนัดของชาวบ้าน หรือนำมาขายให้กับชาวบ้านในชุมชนเพื่อปรุงเป็นอาหารขายให้นักท่องเที่ยวอีกต่อหนึ่ง หรือนำมาแปรรูป ใส่ลงบรรจุภัณฑ์ให้สวยงามขายทั้งในประเทศและต่างประเทศได้อีกด้วย
- ภาคอุตสาหกรรมชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นอุตสาหกรรมครัวเรือน ซึ่งเป็นภาคอุตสาหกรรมที่ผลิตสินค้าโดยมิได้ใช้ทุน หรือแรงงานมากเหมือนกับอุตสาหกรรมโรงงาน ดังนั้นหากชาวบ้านในชุมชนสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมครัวเรือนโดยเน้นความสวยงามและอนุรักษ์ธรรมชาติ ก็จะสามารถดึงดูดลูกค้าได้อีกทางหนึ่ง

- ภาคบริการ เนื่องจากการบริการเปรียบเสมือนสินค้าที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ดังนั้นหากชาวบ้านทุกคนมีหัวใจในการให้บริการ ก็จะทำให้นักท่องเที่ยวประทับใจและอยากกลับมาใหม่อีกครั้งหนึ่ง

จากการพัฒนาตามกระบวนทัศน์ทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยดังกล่าว ถ้าหากชาวบ้านในชุมชนสามารถนำสิ่งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันมาต่อยอด โดยเพิ่มการจัดการและการออกแบบให้เหมาะสมกับนักท่องเที่ยวได้นั้น ก็จะสามารถสร้างมูลค่าให้กับสินค้าและบริการได้มากยิ่งขึ้น และไม่เพียงแต่จะสามารถพัฒนาส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์และการพัฒนาตามกระบวนทัศน์ทางเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทยได้เท่านั้น หากแต่ยังสามารถนำการแบ่งประเภทของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) มาปรับประยุกต์ใช้กับชุมชนตลาดบ้านใหม่ได้อีกด้วย

- สาขาที่1 การสืบทอดมรดกและวัฒนธรรม-กลุ่มงานฝีมือและหัตถกรรมเนื่องจากชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นชุมชนที่ติดริมแม่น้ำ ดังนั้นจะเห็นได้ว่ามีผักตบชวาอยู่มากมาย หากชาวบ้านในชุมชนสามารถที่จะนำผักตบชวาเหล่านี้มาสานเพื่อประดิษฐ์เป็นกระเป๋า หรือของใช้สอยต่างๆ ก็จะสามารถเปลี่ยนมูลค่าจากสิ่งที่ไม่ได้ใช้อยู่ในชุมชนให้มีคุณค่า สามารถสร้างรายได้ สร้างงานให้กับชุมชนได้หรือแม้กระทั่งก้านมะพร้าวที่ชุมชนเคยเหลา นำมาเป็นไม้กวาดทางมะพร้าวจะเห็นได้น้อยแล้ว ถ้าหากมีการส่งเสริมอาชีพนี้ให้กลับคืนมาใหม่ ก็จะสามารถสร้างรายได้ให้กับชุมชนได้เช่นกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการส่งเสริมอาชีพที่ชุมชนไม่เคยได้ทำมาก่อน ควรมีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐและคณะกรรมการชุมชนรักษ์ตลาดบ้านใหม่ เพื่อเตรียมความรู้ เตรียมความพร้อมของชาวบ้านในชุมชนที่จะสามารถพัฒนาสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆดังกล่าวออกมาให้มีประสิทธิภาพ สามารถใช้งานได้จริง
- สาขาที่ *2* ศิลปะ เนื่องจากชุมชนตลาดบ้านใหม่มีลักษณะทางกายภาพที่ดั้งเดิม ดังนั้นชุมชนอาจมีการสนับสนุนในเรื่องของสถานที่วาดภาพ หรือทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับศิลปะเพื่อเป็นการสนับสนุนในส่วนนี้มากขึ้น ดังจะเห็นได้จากในอดีตที่เคยมีนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่งเข้ามาวาดภาพชุมชนตลาดบ้านใหม่ เป็นการใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการวาดภาพ หากชุมชนมีการสนับสนุนให้นักศึกษาหรือศิลปินเหล่านี้เข้ามา โดยเอื้ออำนวยสถานที่ให้กับพวกเขาแล้ว อาจทำให้เกิดภาพวาดสวยๆของชุมชนเกิดขึ้น สามารถทำให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นที่รู้จักมากขึ้น หรือในปัจจุบันจะเห็นได้ว่าชุมชนตลาดบ้านใหม่มีการตั้งโต๊ะวาดภาพนักท่องเที่ยวเป็นภาพเหมือน ก็ถือได้ว่าเป็นการสนับสนุนอาชีพทางด้านศิลปะอีกอาชีพหนึ่ง แต่ไม่เพียงเท่านี้ อาจมีการวาดภาพของชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากที่มีขนาดใหญ่ ทำเป็นสถานที่จำลองสามารถให้นักท่องเที่ยวเข้าไปยืนอยู่ในฉากและถ่ายรูปอีกด้วย
- สาขาที่ *3* สื่อสมัยใหม่-กลุ่มกระจายเสียง ตามลักษณะพื้นที่ของชุมชนตลาดบ้านใหม่ เป็นชุมชนที่ปลูกขนานชิดติดริมแม่น้ำ ดังนั้นชุมชนจึงมีการกระจายเสียงในระดับชุมชนโดยกระจายเสียงตามสายเพื่อให้ชาวบ้านในชุมชนรับรู้ข่าวสาร หรือแม้กระทั่งการประชาสัมพันธ์สิ่งต่างๆให้กับนักท่องเที่ยวได้อย่างทั่วถึง แต่ถ้าหากชุมชนสามารถพัฒนาการกระจายเสียงในระดับวิทยุได้นั้นก็จะยิ่งเป็นอีกสิ่งหนึ่งที่สามารถทำให้นักท่องเที่ยวที่ต้องการมาท่องเที่ยวรับรู้ข้อมูลข่าวสารของชุมชนได้อีกทางหนึ่ง ดังเช่น ในอดีตที่ผ่านมาช่วงน้ำท่วมชุมชนตลาดบ้านใหม่ เป็นช่วงที่นักท่องเที่ยวไม่กล้าเดินทางมาท่องเที่ยวในชุมชน เพราะกลัวว่าจะเปียกน้ำ ทำให้ชุมชนขาดรายได้อย่างมาก แต่ความเป็นจริงแล้วชุมชนตลาดบ้านใหม่อยู่ติดริมแม่น้ำ แม้ว่าน้ำจะท่วมชุมชนแต่ก็มีระยะเวลาของน้ำขึ้นน้ำลงตามระดับแม่น้ำ หากชุมชนสามารถมีการกระจายเสียงในระดับวิทยุได้นั้นก็จะสามารถบอกข่าวสารไปยังนักท่องเที่ยวที่ต้องการมาเที่ยวได้อีกทางหนึ่ง

- สาขาที่ 4 งานสร้างสรรค์และออกแบบ หากชุมชนสามารถจำลองลักษณะของชุมชนออกมา และประดิษฐ์ออกขายในรูปแบบของโมเดลกระดาษ หรือโมเดลพลาสติกได้นั้น ก็จะสามารถสร้างอาชีพได้อีกอาชีพหนึ่ง หรือการประดิษฐ์ออกขายในรูปแบบของจิ๊กซอว์ภาพต่อ ก็สามารถสร้างอาชีพได้เช่นกัน

แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นการพัฒนาส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์, การพัฒนาตามกระบวนทัศน์การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย หรือการพัฒนาโดยอิงรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ในประเทศไทยดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ เป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น หากชาวบ้านในชุมชนร่วมมือร่วมใจกันคิดและพัฒนาสิ่งที่เคยมีอยู่เดิมที่สูญหายไปแล้วกลับมาใหม่ หรือเป็นการต่อยอดพัฒนาสิ่งที่มีอยู่เดิมให้ดีขึ้น สามารถเพิ่มมูลค่าให้มากขึ้น หรือการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆที่ไม่เคยมีอยู่เลย ให้มีขึ้น สิ่งเหล่านี้ก็จะสามารถสร้างงาน สร้างรายได้ สร้างอาชีพให้กับชุมชนได้อย่างยั่งยืน

สรุป

ความเป็นมาของชุมชนตลาดบ้านใหม่ การเปลี่ยนแปลงและผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงต่อชุมชน

ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีอายุมากกว่า 100 ปี มีเอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ยาวนาน เนื่องจากในสมัยก่อนชุมชนแห่งนี้ถือได้ว่าเป็นย่านเศรษฐกิจของชาวจังหวัดฉะเชิงเทรา มีการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันอย่างคึกคัก ไม่ว่าเรือสินค้าจะมาจากที่ใดๆ แต่เมื่อเข้ามาที่จังหวัดฉะเชิงเทราแล้วนั้น ก็จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องแวะจอดท่าเรือของชุมชนตลาดบ้านใหม่เพื่อทำการค้าขายกันเสียก่อน แต่เมื่อเวลาผ่านไป การคมนาคมทางเรือถูกลดความนิยมลง เปลี่ยนเป็นการคมนาคมทางรถยนต์ ชุมชนแห่งนี้ก็ถูกลดบทบาทลงเรื่อยๆ มีผลทำให้คนในชุมชนและลูกหลานบางกลุ่มย้ายออกจากชุมชนเพื่อเดินทางเข้ากรุงเทพฯ หรือโรงงานเพื่อหางานทำ จะมีเหลือบ้างนิดหน่อยที่ยังเปิดร้านค้าขายตามปกติ แต่ก็มิได้ค้าขายกันมากมายเหมือนในอดีต ซึ่งชุมชนตลาดบ้านใหม่สามารถแบ่งออกเป็น 5 ยุคที่สำคัญ ดังนี้

เหตุการณ์สำคัญ	ปรากฏการณ์ทางภาพยนตร์	สภาพเศรษฐกิจของชุมชน
ยุคที่ 1 ก่อตั้ง ช่วงปี พ.ศ. 2310 - 2353		
มีลักษณะเป็นตลาดชั่วคราว เกิดการซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้าต่างๆ โดยเฉพาะสินค้าทางด้านการเกษตร	ยังไม่มีการเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์	ปรับตัวดีขึ้นเรื่อยๆ มีรายได้ปานกลาง
ยุคที่ 2 รุ่งเรือง ช่วงปี พ.ศ. 2353 – 2398		
เป็นยุคของอุตสาหกรรมน้ำตาล เกิดการตั้งถิ่นฐานและการจ้างงานเพิ่มมากขึ้น เพราะในสมัยนั้นน้ำตาลอ้อยเป็นผลิตภัณฑ์ ส่งออกที่สำคัญ จึงทำให้มีการปลูกและผลิตน้ำตาลอ้อยเป็นจำนวนมาก	ยังไม่มีการเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์	สภาพเศรษฐกิจมีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่อง

ยุคที่ 3 เฟื่องฟู ช่วงปี พ.ศ. 2398 – 2447		
เกิดการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้ากันมากที่สุดเนื่องจากมีการทำสนธิสัญญาเบาว์ริง มีทั้งชาวจีนและชาวต่างชาติเข้ามาทำการค้าขายกันอย่างคึกคัก ทำให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเริ่มปลูกบ้านโดยเป็นห้องแถวมากขึ้น	ยังไม่มีการเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์	ชาวบ้านที่มีอาชีพค้าขาย ขายสินค้าได้มาก และชาวบ้านที่มีอาชีพรับจ้างมีงานตลอด ถือได้ว่าเป็นยุคที่เศรษฐกิจเฟื่องฟูเป็นอย่างมาก
ยุคที่ 4 ซบเซา ช่วงปี พ.ศ. 2447 – 2547		
ตลาดบ้านใหม่เกิดเพลิงไหม้ในปี พ.ศ. 2447 ทำให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนเป็นจำนวนมาก คนในชุมชนปลูกบ้านขึ้นมาใหม่แทนที่เดิม ตลาดถูกขยายเพิ่มขึ้น เนื่องจากช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 คนจากกรุงเทพฯ ได้อพยพย้ายหนีสงครามเข้ามาอยู่กันมากขึ้น ก่อนที่ตลาดจะซบเซาไปตามกาลสมัย โดยลูกหลานไม่สืบทอดกิจการต่อ	มีการเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ในปลายยุคถึง 4 เรื่อง ทำให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นที่รู้จักในวงการภาพยนตร์ และมีผลทำให้กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์กลับมาเลือกใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการถ่ายทำภาพยนตร์ใหม่อีกครั้ง	สภาพเศรษฐกิจของชุมชนตลาดบ้านใหม่ชะลอตัวลง เนื่องจากการคมนาคมทางบกสะดวกขึ้น ทำให้การเดินทางทางน้ำของชุมชนลดน้อยลง แต่ทว่าการเข้ามาของกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์สามารถสร้างรายได้ให้กับชาวบ้านบางกลุ่มอย่างมาก เนื่องจากกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ได้เลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการถ่ายทำยาวนาน
ยุคที่ 5 ฟื้นฟู ช่วงปี พ.ศ.2547 – 2557		
ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนร่วมมือร่วมใจกันฟื้นฟูชุมชน เนื่องจากต้องการให้ผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชนมีรายได้ อีกทั้งยังมีการสืบทอดกิจการของบรรพบุรุษที่เคยทำมา	กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เข้ามาเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์อย่างต่อเนื่อง สูงถึง 8 เรื่องด้วยกัน แต่จำนวนฉากที่เลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่นั้นลดน้อยลง เมื่อเทียบกับเรื่องเดียวกันที่เคยถ่ายทำในยุคซบเซา เนื่องมาจากยุคฟื้นฟูนี้ ลักษณะทางกายภาพของชุมชนถูกเปลี่ยนแปลงไปมาก ผนวกกับมีฉากที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นฉากในการถ่ายทำแทนกันได้	ผลจากการออกฉายภาพยนตร์ในปลายยุคที่ 4 ซึ่งเป็นยุคซบเซา กลับทำให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นที่รู้จัก ผนวกกับการร่วมใจกันกลับมาเปิดร้านค้า และส่งเสริมด้วยการท่องเที่ยวนั้น สภาพเศรษฐกิจจึงกลับมาฟื้นตัว อยู่ในเกณฑ์ดี แม้ว่าในยุคนี้จะมีการเลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากน้อยลง แต่ผลจากการที่โฆษณาชุมชนตลาดบ้านใหม่ลงสื่อต่างๆว่าชุมชนตลาดบ้านใหม่เคยเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ดังๆหลายเรื่อง ก็มีผลทำให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นจุดหมายปลายทางแห่งหนึ่งของนักท่องเที่ยว ซึ่งยังดำรงอยู่จนถึงปัจจุบัน

สำหรับการเปลี่ยนแปลงที่อยู่อาศัยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ชุมชนตลาดบ้านใหม่ถูกสร้างขึ้นให้ขนานกับแม่น้ำบางปะกงเป็นหลัก โดยปลูกเรียงขนานกันไป มีการใช้วัสดุโดยเน้นไม้เป็นโครงบ้านและใช้ใบจากในการมุงหลังคา แต่หลังจากปี พ.ศ.2447 ที่เกิดเพลิงไหม้ครั้งยิ่งใหญ่ ชุมชนตลาดบ้านใหม่จึงถูกสร้างขึ้นใหม่ โดยยังคงใช้ไม้และมีการใช้สังกะสีสร้างเป็นโครงขึ้นมา แต่หลังคาถูกเปลี่ยนเป็นวัสดุอื่นที่ไม่ใช่ใบจาก สามารถแบ่งลักษณะทางกายภาพออกเป็นยุคต่างๆได้ดังต่อไปนี้

ลักษณะทางกายภาพ	ยุคก่อตั้ง / ยุครุ่งเรือง / ยุคเฟื่องฟู	ยุคซบเซา	ยุคฟื้นฟู
พื้นบ้าน	ดิน	ดิน ไม้ ปูนซีเมนต์ กระเบื้อง	ไม้ ปูนซีเมนต์ กระเบื้อง
หลังคา	ใบจาก	กระเบื้องว่าว สังกะสี กระเบื้องลอนคู่	กระเบื้องว่าว สังกะสี กระเบื้องลอนคู่
โครงบ้าน	ไม้	ไม้ สังกะสี	ไม้ สังกะสี แผ่นสำเร็จรูป
ประตูบ้าน	ประตูยก ประตูไม้เซี้ยม	ประตูยก ประตูไม้เซี้ยม	ประตูยก ประตูไม้เซี้ยม ประตูเหล็กเลื่อน

ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นหลังปี พ.ศ.2547 ซึ่งเป็นยุคที่ชุมชนร่วมใจกันฟื้นฟูนั้น นับได้ว่าเป็นยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพได้อย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นการปรับปรุง รื้อทิ้ง หรือปลูกใหม่ แต่พื้นที่เดิมที่เป็นชุมชนลดน้อยลง เนื่องจากถูกซื้อขายเปลี่ยนเจ้าของกัน และบางส่วนของพื้นที่เดิม ถูกรื้อทิ้งกลายเป็นที่ดินว่างเปล่า ซึ่งมีผลทำให้กองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เลือกชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในภาพยนตร์น้อยลง

บทบาทของอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ที่มีต่อชุมชนตลาดบ้านใหม่

เดิมทีลักษณะที่อยู่อาศัยในอดีตของชุมชนแห่งนี้จะใช้วัสดุก่อสร้างโดยใช้ไม้สร้างเป็นโครงขึ้นมา และใช้ใบจากในการมุงหลังคา ส่วนพื้นบ้านจะเป็นพื้นดิน แต่เมื่อหลังจากเกิดเพลิงไหม้ครั้งยิ่งใหญ่นั้น ทำให้ต้องมีการปลูกบ้านขึ้นมาใหม่ทดแทนบ้านเดิม จากเดิมที่ตัวบ้านเป็นไม้ ก็มีการใช้สังกะสีเข้ามาปลูกสร้างบ้าง สำหรับหลังคานั้น ทุกบ้านเปลี่ยนจากการใช้หลังคาใบจากมาเป็นกระเบื้องว่าวบ้าง สังกะสีบ้าง เพราะเกรงว่าหลังคาใบจากจะทำให้เกิดเพลิงไหม้ขึ้นอีก ส่วนพื้นบ้านก็มีการปรับปรุงจากปกติที่เป็นพื้นดินธรรมดาตามธรรมชาติก็ถูกเปลี่ยนเป็นการใช้ไม้นำมาปูเรียงต่อ สำหรับในปัจจุบัน ยังคงโครงสร้างที่เหมือนเดิมเหมือนดังในอดีต คือ เป็นบ้านที่ปลูกเรียงต่อกันโดยขนานกับแม่น้ำบางปะกงเป็นหลัก และหันหน้าบ้านแต่ละหลังเข้าหากัน แต่สำหรับวัสดุก่อสร้างนั้น บ้านบางหลังยัง

ไม่ได้มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ เพียงแต่มีการซ่อมแซมส่วนที่ผุผัง หรือต่อเติมเพิ่มขึ้นบ้างเล็กน้อย แต่สำหรับบ้านบางหลังก็ได้มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงบ้านในหลายๆ ส่วน และสำหรับบ้านบางหลังก็ถูกรื้อทิ้ง ปลูกขึ้นใหม่แทนที่เดิม

แต่ในปัจจุบันเมื่อชุมชนตลาดบ้านใหม่เข้าสู่ยุคฟื้นฟู ในช่วงหลังปี พ.ศ.2547 ถือได้ว่าเป็นช่วงที่ชุมชนมีการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพอย่างเห็นได้ชัด กล่าวคือ เดิมทีชุมชนตลาดบ้านใหม่จะมีจำนวนหลังคาเรือนมาก แต่ปัจจุบันถูกซื้อขายเปลี่ยนเจ้าของกัน จึงทำให้บ้านบางส่วนถูกรื้อทิ้ง กลายเป็นที่ดินว่างเปล่า และบางส่วนถูกปลูกสร้างเป็นอาคารสมัยใหม่ ทำให้รูปแบบสถาปัตยกรรมดั้งเดิมของชุมชนแห่งนี้ลดน้อยลงอย่างมาก แต่ชุมชนตลาดบ้านใหม่แห่งนี้ก็ยังคงถูกเลือกเป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ เนื่องมาจากชุมชนยังคงลักษณะของเมืองไทยในยุคก่อนได้ค่อนข้างสมบูรณ์ ทำให้เหมาะสำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์หรือสื่อบันเทิงอื่นๆ ที่มีเนื้อหาย้อนยุค สำหรับความเห็นของผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนตลาดบ้านใหม่, เจ้าหน้าที่ภาครัฐและคณะกรรมการชมรมรักษ์ตลาดบ้านใหม่ที่มีต่อกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์ พบว่า การเข้ามาของกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์จะส่งผลดีต่อชุมชน เนื่องจากเมื่อภาพยนตร์แต่ละเรื่องได้รับการออกอากาศแล้วก็ส่งผลให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นที่ปรากฏแก่สายตาของผู้ชมและยังก่อให้เกิดผลตามมาในแง่ของการเป็นที่รู้จักในวงกว้าง นำพานักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวชมและอุดหนุนสินค้าภายในชุมชนเป็นจำนวนมากยิ่งขึ้น คนในชุมชนเกิดรายได้ โดยอาจกล่าวได้ว่าภาพยนตร์ที่เลือกใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่แห่งนี้เป็นพื้นที่หลักในการดำเนินเรื่องย่อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดบ้านใหม่ในขณะที่ภาพยนตร์ที่เลือกใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากเพียงไม่กี่นาทีก็ยังมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการท่องเที่ยวเช่นเดียวกัน แต่อาจน้อยกว่าภาพยนตร์ในกลุ่มแรก นอกเหนือจากภาพยนตร์แล้วก็ยังมีสื่ออื่นๆ ที่มีอิทธิพลในการดึงดูดใจผู้ชมได้เช่นเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการโทรทัศน์ประเภทแนะนำรายการอาหารหรือสถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งหลังจากรายการโทรทัศน์ประเภทนี้ได้ออกฉายและทำให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นที่รู้จักแล้วนั้น ผู้ชมรายการก็จะเดินทางเข้ามาเพื่อการท่องเที่ยวในระยะเวลาอันรวดเร็ว นอกจากรายการโทรทัศน์ประเภทแนะนำรายการอาหารหรือสถานที่ท่องเที่ยวนี้แล้ว ก็ยังมีภาพยนตร์โฆษณาอีกประเภทหนึ่งที่มีส่วนดึงดูดใจนักท่องเที่ยวได้เช่นกัน แต่จะสามารถดึงดูดได้มากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับเนื้อเรื่องของภาพยนตร์โฆษณา และความสนใจของผู้ชมที่มีต่อภาพยนตร์โฆษณาชิ้นนั้นด้วย

ข้อสรุปแนวทางในการพัฒนาชุมชนตลาดบ้านใหม่โดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์

ถึงแม้สภาพสังคมและสภาพบ้านเรือนจะมีการเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามกาลเวลา แต่ทว่าผู้ที่อยู่อาศัยในชุมชนยังคงดำเนินวิถีชีวิตตามขนบธรรมเนียมดั้งเดิม ยังคงสภาพบริบททางสังคมที่มีความเป็นตลาดเก่า มีวัฒนธรรมชุมชน ความรัก ความหวงแหน ปกป้องรักษาถิ่นที่อยู่ของตน ตลอดจนอุปนิสัยของคนที่มีน้ำใจไมตรีและความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ระหว่างกันและกัน ประกอบกับภาพรวมที่ชุมชนยังคงมีโครงสร้างความเก่าแก่ คงลักษณะทางกายภาพแบบดั้งเดิมอยู่ แต่อาจมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงภายในในลักษณะที่กลมกลืนกับสภาพแวดล้อมเดิมเพื่อการอยู่อาศัยที่สะดวกสบายของชาวบ้านในชุมชน เช่นเดียวกับชุมชนร่วมสมัยทั่วไป เมื่อนั้นชุมชนตลาดบ้านใหม่แห่งนี้ก็จะยังคงความเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่เอาไว้ได้ อีกทั้งยังคงเป็นตัวเลือกหนึ่งที่สำคัญสำหรับกองถ่ายทำอุตสาหกรรมภาพยนตร์เพื่อใช้เป็นฉากหรือสถานที่ดำเนินเหตุการณ์ในเรื่องสืบต่อไป

สำหรับแนวทางในการพัฒนาชุมชนตลาดบ้านใหม่นี้ ผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการพัฒนาออกเป็น 3 แนวทางดังนี้

ข้อสรุปแนวทางในการพัฒนาชุมชนตลาดบ้านใหม่ โดยอุตสาหกรรมภาพยนตร์ตามแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์	
พัฒนาส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์	สร้างสรรค์ส่วนที่เกี่ยวเนื่องกับอุตสาหกรรมภาพยนตร์ โดยยึดภาพยนตร์ที่เคยใช้ชุมชนตลาดบ้านใหม่เป็นฉากในการถ่ายทำ เช่น การสร้างหุ่นจำลอง การสร้างฉากจำลองจริง ฯลฯ
พัฒนาตามกระบวนทัศน์การพัฒนาเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย	ต่อยอดสิ่งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้มีมูลค่าเพิ่มมากขึ้น เช่น การพัฒนาฉลากบนผลิตภัณฑ์ให้ดูสวยงาม พร้อมบอกสรรพคุณของสินค้าเหล่านั้น หรือการพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้แน่นหนา สวยงาม เหมาะสำหรับการซื้อเป็นของฝาก หรือเดินทางไกล อีกทั้งยังอาจเป็นสินค้าส่งออกไปยังต่างประเทศ
พัฒนาตามรูปแบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ของไทย	ฟื้นสิ่งที่เคยมีอยู่เดิมที่หายไปแล้วให้กลับมาใหม่, ต่อยอดสิ่งที่มีอยู่แล้วในปัจจุบันให้มีมูลค่ามากยิ่งขึ้น หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆเข้ามาเสริม

สำหรับแนวทางในการพัฒนาชุมชนตลาดบ้านใหม่ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นนี้ หากชาวบ้านในชุมชนสามารถออกแบบและจัดการตามความเหมาะสมของนักท่องเที่ยวได้โดยนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์เข้ามาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาสิ่งต่างๆที่อยู่ในชุมชนก็จะทำให้ชุมชนตลาดบ้านใหม่มีพลังที่จะขับเคลื่อนการพัฒนาชุมชนได้อย่างยั่งยืน โดยควรมีการศึกษาเชิงลึกเฉพาะด้านต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กองวิชาการและแผนงานสำนักงานเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา. 2556. อนุรักษ์วิถีชีวิต พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนยุงทอง Life วารสารเทศบาลเมืองฉะเชิงเทรา, ฉะเชิงเทรา.

จำเริญลักษณ์ ธนะวังน้อย. 2555. ประเทศไทยกับการเป็นพื้นที่ถ่ายทำภาพยนตร์ต่างประเทศของอาเซียน.(ระบบออนไลน์).แหล่งข้อมูล:http://www.polsci.tu.ac.th/fileupload/39/59.pdf (14 มกราคม 2557).

ศรีกัญญา มงคลศิริ. 2552. Creative Thinking Creative Style = Creative Design. Creative Economy Brand Age Essential, กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2552. เศรษฐกิจสร้างสรรค์ (The Creative Economy).บี.ซี.เพรส (บุญชิน) จำกัด, กรุงเทพฯ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2554. สรุปสาระสำคัญแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ.2555 – 2559. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http://www.nesdb.go.th/Portals/0/news/plan/p11/SummaryPlan11_thai.pdf (23 ธันวาคม 2556).

สำนักศิลปากรที่ 5 ปราจีนบุรี. 2551.รายงานผลการดำเนินงาน โครงการบูรณาการเครือข่ายเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนาย่านตลาดบ้านใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา, ฉะเชิงเทรา.

การพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษากับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Capability Development of Educational Institutions and Free Trade Agreement on Educational Service :A Case Study of SuanSunandhaRajabhat University

สัคพัศ แสงฉาย[1*] กิตติคุณ มีทองจันทร์[2] และ นภาศรี สุวรรณโชติ[3]

Sakapas Saengchai,[1*] Kitikhun Meethongjun[2] and Napasri Suwanajote[3]

บทคัดย่อ

การศึกษาการพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษากับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาเพื่อรองรับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์เชิงลึก การสนทนากลุ่ม ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารสถาบันการศึกษา อาจารย์

ผลการศึกษาพบว่า การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาที่สำคัญ คือ 1) การให้บริการข้ามพรมแดน สถาบันการศึกษามีการบริการด้านการศึกษาไปยังผู้รับบริการในต่างประเทศ 2) การบริโภคบริการในต่างประเทศ ผู้รับบริการในต่างประเทศมารับบริการด้านการศึกษาในสถาบันการศึกษาประเทศไทย 3) การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ สถาบันการศึกษาเปิดสำนักงานให้บริการด้านการศึกษาในต่างประเทศ และ 4) การเคลื่อนย้ายบุคลากร การแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาทางด้านวิชาการ สำหรับการพัฒนาศักยภาพการศึกษาให้มีขีดความสามารถการแข่งขันนั้น คือ 1. การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล 2. การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษา และ 3. การส่งเสริมบทบาทของสถาบันการศึกษาในประชาคมอาเซียน โดยจัดระบบการเรียนการสอนให้มีความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆที่ใช้ในอาเซียน มีการสร้างความร่วมมือกับประเทศอาเซียนในการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาทางด้านวิชาการ งานวิจัย การจัดฝึกอบรม การร่วมพัฒนาหลักสูตรและร่วมวางระบบเครื่องมือด้านอุดมศึกษา ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยมีศักยภาพที่สูงขึ้น บุคลากรทางด้านศึกษามีสมรรถนะ มีระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

คำสำคัญ: สถาบันการศึกษา การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา ประชาคมอาเซียน

Abstract

The Study on Capability Development of Educational Institutions and Free Trade Agreement on Educational Service : A Case Study of SuanSunandhaRajabhat University aims to study the capability development of educational institutions to support free trade agreement on educational service in the ASEAN community. The data collection tools included participating observation, in-depth interview and focus group discussion. Informants covered luminaries, executives of the educational institution and lecturers.

[1] สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร10300

[1] สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร 10300

[1] สาขาวิชาภาษาอังกฤษ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร 10300

[1] Public Administration Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, SuanSunandhaRajabhat University, Bangkok 10300

[2] Computer Sciences Program, Faculty of Science and Technology, SuanSunandhaRajabhat University, Bangkok 10300

[3] English Program, Faculty of Humanities and Social Sciences, SuanSunandhaRajabhat University, Bangkok 10300

* Corresponding author. E-mail: ballgsm@gmail.com

It was found from the study that the free trade agreement on key educational services covers (1) cross border supply which educational institutions provide educational services to overseas customers; (2) consumption abroad which overseas customers use educational services of Thai educational institutions; (3) commercial presence which educational institutions have educational offices abroad; and (4) movement of natural persons which academic personnel and students are exchanged. The capability development of educational institutions includes(1) increasing graduate capability to reach international standards; (2) strengthening higher educational institutions; and (3) enhancing roles of educational institutions in the ASEAM community. English and other ASEAN languages have been set in educational systems. Collaborations with ASEAN countries on academic personnel and student exchange, research, training, curriculum and higher educational system development, have been created. As a result, capability of Thai higher educational institutions increases. They have high-potential personnel and modern teaching method, as well as produce qualified graduates competitive at an international level.

Keywords: Institution, Free Trade Agreement on Educational Service, ASEAN community

บทนำ

ในการเตรียมความพร้อมทางด้านการศึกษาเพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบาย เพื่อดำเนินตามปฏิญญาอาเซียนได้แก่ การเผยแพร่ข้อมูลสร้างเจตคติที่ดีเกี่ยวกับอาเซียนการพัฒนาศักยภาพนักเรียน นักศึกษาประชาชนให้มีทักษะเหมาะสม การพัฒนามาตรฐานการศึกษา การเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีการศึกษาในอาเซียนและการพัฒนาเยาวชน เพื่อเป็นทรัพยากรสำคัญในการก้าวสู่ประชาคมอาเซียนสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อเปิดเสรีด้านการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้จัดทำยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนและรองรับการเปิดเสรีการค้าบริการด้านอุดมศึกษา คือ1. การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล 2. การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาและ 3.การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน โดยที่ สกอ. กำหนด ให้การเปิดเสรีการค้าบริการด้านอุดมศึกษาและการบูรณาการเป็นประชาคมอาเซียน เป็นปัจจัยที่สำคัญในการจัดทำกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 รวมทั้งมีการส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้าน ตลอดจนพัฒนาศูนย์ข้อมูลสถาบันอุดมศึกษาอาเซียนทำให้สถาบันอุดมต่างๆมีการวางแผนทั้งระยะสั้น ระยะยาว มีการเสริมหลักสูตรในเรื่องของประชาคมอาเซียน อีกทั้งจัดระบบการเรียนการสอนให้มีความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆที่ใช้ในอาเซียน มีการสร้างความร่วมมือกับประเทศอาเซียนในการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาทางด้านวิชาการ งานวิจัย การจัดฝึกอบรม การร่วมพัฒนาหลักสูตรและร่วมวางระบบเครื่องมือด้านอุดมศึกษา ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยมีศักยภาพที่สูงขึ้น บุคลากรทางด้านศึกษามีสมรรถนะ มีระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

คณะผู้วิจัยเห็นว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเป็นสถาบันอุดมศึกษาไทยในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาซึ่งมีการเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการเปิดหลักสูตรรองรับนักศึกษาต่างชาติ โครงการความร่วมมือทางการศึกษากับประเทศเพื่อนบ้าน อีกทั้งพัฒนาสมรรถนะบุคลากรทางการสื่อสารภาษาต่างประเทศ โครงการความร่วมมือทางวิชาการ วิจัย ฝึกอบรมต่างๆกับประเทศเพื่อนบ้าน ถือเป็นการพัฒนาศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาไปในทิศทางที่ต้องการ ส่วนการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา เป็นการค้าบริการแบบข้ามพรมแดน มีการบริโภคบริการในต่างประเทศ มีการจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ และการเปิดให้บุคลากรอาเซียนเข้ามาทำงาน ซึ่งมีผลต่อสถาบันการศึกษาในการเสริมบทบาทในประชาคมอาเซียน มีการพัฒนาความเข้มแข็งของ

สถาบันศึกษาและเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล คณะผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษา เรื่อง การพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษา เพื่อความได้เปรียบเชิงการแข่งขันของประเทศ การเปิดเสรีการค้าการบริการด้านการศึกษา โดยทำการศึกษาที่มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ซึ่งมี ประชาชน ข้าราชการ ผู้บริหารทางการศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆได้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางและโอกาสต่างๆที่จะส่งเสริมความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทางวิชาการ ผลการศึกษาที่ได้ไม่เพียงแต่จะเป็นข้อมูลประกอบในการพิจารณาเพื่อการชี้นำในเชิงนโยบายที่สำคัญ แต่ยังสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทางการศึกษาในการพัฒนาศักยภาพ เพื่อให้ประเทศไทยมีความได้เปรียบเชิงการแข่งขันของการเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและวิจัยพัฒนาระดับภูมิภาค ในประชาคมอาเซียน ปี พ.ศ. 2558ได้อีกด้วย

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คณะผู้วิจัยมีเครื่องมือและวิธีการศึกษา ดังนี้

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ การขยายความเชื่อมโยงทางการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา ภายใต้กรอบความร่วมมือและข้อตกลงของประเทศภูมิภาคอาเซียน ทั้งการค้าบริการแบบข้ามพรมแดนการบริโภคบริการในต่างประเทศ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ และการเปิดให้บุคลากรอาเซียนเข้ามาทำงาน โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัยได้แก่

การวิจัยเอกสารศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร บทความผู้วิจัยได้ศึกษารายงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้อง เช่น รายงานการประชุม แผนพัฒนาของอาเซียนในกรอบความร่วมมือด้านการศึกษา การเปิดเสรีการค้าบริการในอาเซียน ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน และสาระสำคัญเกี่ยวกับประชาคมอาเซียนการดำเนินงานภายใต้ความตกลงความร่วมมือด้านการศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทากับสถาบันการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาในประชาคมอาเซียน

2. เพื่อค้นหาแนวทางการพัฒนาการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา โดยให้มีการเคลื่อนย้ายกำลังบุคลากรทางการศึกษาและนักศึกษากันมากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ภาษาและวัฒนธรรมระหว่างประเทศในภูมิภาคได้อย่างสะดวกและมีศักยภาพในการแข่งขันกับโลกภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายของประชาคมอาเซียนโดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ได้แก่

2.1 การรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ จากแหล่งปฐมภูมิอันเป็นแหล่งรากเง้าของข้อมูลด้วยการที่คณะผู้วิจัยได้สังเกตการณ์อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลต่างๆได้แก่ ผู้บริหารมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา คณบดีคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม คณบดีคณะวิทยาการจัดการ คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี คณบดีวิทยาลัยนวัตกรรมและการจัดการ ผู้อำนวยการวิทยาลัยสหเวชศาสตร์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลและสุขภาพ ในประเด็นที่สำคัญของการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา ได้แก่

2.1.1 การพัฒนาศักยภาพสถาบันอุดมศึกษาในกรอบประชาคมอาเซียนเพื่อความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน

2.1.2 แนวทางความร่วมมือภูมิภาคอาเซียนด้านการศึกษาภายใต้กฎเกณฑ์ กติกาที่ตกลงกัน ในรูปแบบการค้าบริการแบบข้ามพรมแดนการบริโภคบริการในต่างประเทศ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ และการเปิดให้บุคลากรอาเซียนเข้ามาทำงาน

โดยนำข้อมูลที่ได้นำมาสังเคราะห์ และวิเคราะห์ร่วมกับเอกสารเชิงประจักษ์ต่างๆ เพื่อให้ได้ข้อสรุปผลการวิจัยที่เป็นรูปธรรม และมีเหตุผลสนับสนุนอย่างชัดเจน

2.2 สนทนากลุ่ม ในประเด็นที่สำคัญสำหรับการส่งเสริมความเป็นเลิศของสถาบันการศึกษาไปสู่การเป็นศูนย์กลางการพัฒนาทางวิชาการและการวิจัย ร่วมกับคณาจารย์ในสาขาวิชา โดยสนทนากลุ่มสาขาละ 1 ครั้งที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนย้ายแรงงานเสรีในข้อตกลงความร่วมมือด้านการค้าบริการ ดังนี้

2.2.1 สาขาวิชาวิศวกรรมคอมพิวเตอร์

2.2.2 สาขาวิชาการเงินการธนาคาร

2.2.3 สาขาวิชาการจัดการธุรกิจบริการ

2.2.4 สาขาวิชาการบัญชี

2.2.5 สาขาวิชาธุรกิจระหว่างประเทศ

2.2.6 สาขาวิชาการแพทย์แผนไทยประยุกต์

2.2.7 สาขาวิชาการจัดการโรงแรมและธุรกิจที่พัก

2.2.8 สาขาวิชาการจัดการอุตสาหกรรมท่องเที่ยวและบริการ

2.2.9 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์คอมพิวเตอร์

2.2.10 สาขาวิชาพยาบาลศาสตร์

2.2.11 สาขาวิชาการจัดการโลจิสติกส์

อุปกรณ์ในการรวบรวมข้อมูล

กล้องถ่ายภาพ ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็นและสำคัญ ซึ่งกล้องถ่ายภาพจะช่วยเพิ่มความถูกต้องการดำเนินงาน และความชัดเจนของข้อมูลได้มากขึ้น

เครื่องบันทึกเสียง ถือเป็นสิ่งสำคัญที่ใช้ในการเก็บข้อมูลให้ได้รายละเอียดการสัมภาษณ์ การสนทนากลุ่มที่ชัดเจนกว่าการจัดบันทึก เพราะบางครั้งการจดบันทึกจะทำให้ข้อมูลประเด็นที่สำคัญอาจจะไม่สมบูรณ์ การบันเสียงสามารถสามารถที่จะใช้ทบทวนรายละเอียดข้อมูลที่จะเขียนเป็นลายลักษณ์อักษรสู่การวิเคราะห์ได้สมบูรณ์และครบถ้วนในเชิงเนื้อหา

การตรวจสอบข้อมูล

ผู้ศึกษาได้มีการตรวจสอบข้อมูล โดยใช้การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า ได้แก่ การตรวจสอบ
ด้านข้อมูล โดยพิจารณาแหล่งเวลา แหล่งสถานที่และแหล่งบุคคลที่แตกต่างกัน คือ หากข้อมูลต่างเวลากันจะเหมือนกันหรือไม่ ถ้าข้อมูลต่างสถานที่กันจะเหมือนกันหรือไม่ และถ้าผู้ให้ข้อมูลต่างกัน ข้อมูลที่ได้ในประเด็นเดียวกันจะต่างกันหรือไม่

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาเชิงคุณภาพ การวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล สามารถดำเนินการพร้อมขั้นตอนการเก็บข้อมูล มีวิธีการดังนี้ การศึกษาเอกสารวิชาการหรืองานวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง อันจะนำไปเป็นฐานข้อมูลในการวิเคราะห์เบื้องต้น หลังจากที่เก็บข้อมูลโดยวิธีการสังเกต สัมภาษณ์แบบเจาะลึก สนทนากลุ่ม ด้วยการบันทึกเสียงการ

บันทึกภาพ การจดบันทึก นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์และความเชื่อมโยง โดยวิธีการเปรียบเทียบข้อมูลและจัดระบบตามกรอบประเด็นคำถามในการศึกษา เพื่อให้ได้ข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุนอย่างชัดเจนนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

รูปแบบการค้าบริการ

รูปแบบที่ 1 (Mode 1): การให้บริการข้ามพรมแดน (Cross Border Supply) หมายถึงการค้าบริการที่ผู้ให้บริการอยู่คนละที่กับผู้รับบริการโดยตัวบริการเคลื่อนย้ายไปสู่ผู้รับบริการ

รูปแบบที่ 2 (Mode 2): การบริโภคบริการในต่างประเทศ (Consumption Abroad) หมายถึงการที่ผู้รับบริการเดินทางไปใช้บริการในประเทศของผู้ให้บริการ

รูปแบบที่ 3 (Mode 3): การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ (Commercial Presence) หมายถึงการที่ผู้ให้บริการเดินทางไปเปิดสำนักงานเพื่อให้บริการในประเทศของผู้รับบริการ

รูปแบบที่ 4 (Mode 4): การเคลื่อนย้ายบุคลากร (Movement of Natural Persons) หมายถึงการที่ผู้ให้บริการเดินทางไปให้บริการในประเทศผู้รับบริการ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

การกำหนดขอบเขตของการศึกษาวิจัยเรื่องนี้ คณะผู้วิจัยให้ความสนใจเกี่ยวกับประเด็นที่สำคัญคือ การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา และสาระสำคัญการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนโดยมีขอบเขตในการศึกษาวิเคราะห์ดังนี้

1. ขอบเขตเชิงเนื้อหา ศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดว่าด้วยการพัฒนา สาระสำคัญประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาทั้งในเรื่องการดำเนินงานการค้าบริการแบบข้ามพรมแดน การบริโภคบริการในต่างประเทศ การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ และการเปิดให้บุคลากรอาเซียนเข้ามาทำงาน

2. ขอบเขตการวิเคราะห์ มุ่งไปในทิศทางของการพัฒนาสอดคล้องกับนโยบายการบริหารของรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายกระทรวงศึกษาธิการเพื่อดำเนินตามปฏิญญาอาเซียนด้านการศึกษาเพื่อสู่ประชาคมอาเซียน และยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558

3. ขอบเขตด้านเวลา พิจารณา ช่วงปีงบประมาณ 2556 ถึงปีงบประมาณ 2557 ตามนโยบายการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาล และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามกรอบแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

สถานที่ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา กรุงเทพมหานคร

ผลการศึกษา

การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา

1. **การให้บริการข้ามพรมแดน** (Cross Border Supply)โดยที่สถาบันการศึกษามีการบริการด้านการศึกษาไปยังผู้รับบริการในต่างประเทศมหาวิทยาลัยควรมีการดำเนินการดังนี้

1.1 มหาวิทยาลัยควรเปิดหลักสูตรนานาชาติในกลุ่มประเทศอาเซียน

1.2 มหาวิทยาลัยควรเปิดหลักสูตรโครงการความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยประเทศอาเซียน

1.3 มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีโครงการวิจัย/สัมมนาวิชาการในกลุ่มประเทศอาเซียน

1.4 มหาวิทยาลัยควรจัดบริการองค์ความรู้ผ่านทางเว็บไซต์ ในรูปแบบของภาษาอาเซียน

2. **การบริโภคบริการในต่างประเทศ** (Consumption Abroad)โดยที่ผู้รับบริการในต่างประเทศมารับบริการด้านการศึกษาในสถาบันการศึกษาประเทศไทย

2.1 มหาวิทยาลัยควรเปิดหลักสูตรที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับบริบทประชาคมอาเซียน

2.2 มหาวิทยาลัยควรรับนักศึกษากลุ่มประเทศอาเซียนมาศึกษารายภาคเรียน/ปีการศึกษา

2.3 มหาวิทยาลัยควรรับนักศึกษากลุ่มประเทศอาเซียนร่วมสัมมนาวิชาการกับนักศึกษาไทย

2.4 มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีโครงการวิจัยร่วมกับนักศึกษากลุ่มประเทศอาเซียน

3. **การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ** (Commercial Presence)โดยที่สถาบันการศึกษาเปิดสำนักงานให้บริการด้านการศึกษาในต่างประเทศ

3.1 มหาวิทยาลัยควรเปิดวิทยาเขตในกลุ่มประเทศอาเซียน

3.2 มหาวิทยาลัยควรเปิดศูนย์ให้บริการทางด้านภาษาไทยในกลุ่มประเทศอาเซียน

3.3 มหาวิทยาลัยควรเปิดศูนย์ให้บริการทางวิชาการในกลุ่มประเทศอาเซียน

3.4 มหาวิทยาลัยควรเปิดศูนย์แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมไทยในกลุ่มประเทศอาเซียน

4. **การเคลื่อนย้ายบุคลากร** (Movement of Natural Persons)โดยการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาทางด้านวิชาการ

4.1 มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการแลกเปลี่ยนบุคลากรสายวิชาการกับกลุ่มประเทศอาเซียน

4.2 มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการวิจัยร่วมบุคลากรสายวิชาการกับกลุ่มประเทศอาเซียน

4.3 มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการศึกษาดูงานในหน่วยงานกลุ่มประเทศอาเซียน

4.4 มหาวิทยาลัยควรจัดโครงการแลกเปลี่ยนนักศึกษาฝึกงาน/สหกิจศึกษาในประเทศอาเซียน

4.5 มหาวิทยาลัยควรจัดให้มีการแนะแนวอาชีพเสรี/การศึกษาต่อในประเทศอาเซียน

การพัฒนาศักยภาพสถาบันการศึกษาเพื่อความได้เปรียบเชิงการแข่งขัน

1.การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล

1.1 มหาวิทยาลัยเปิดอบรมการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษา

1.2 มหาวิทยาลัยเปิดศูนย์ทดสอบการใช้ภาษาอังกฤษให้กับนักศึกษา

1.3 มหาวิทยาลัยจัดโครงการพัฒนาศักยภาพนักศึกษาตามสาขาวิชาชีพ

1.4 มหาวิทยาลัยบริการองค์ความรู้ผ่านทางเว็บไซต์ ในรูปแบบภาษาอาเซียน

1.5 มหาวิทยาลัยจัดโครงการพัฒนาศักยภาพการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย

2. การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน

2.1 มหาวิทยาลัยพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล

2.2 มหาวิทยาลัยส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับอาเซียน

2.3 มหาวิทยาลัยพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระดับสากล

2.4 มหาวิทยาลัยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพระดับสากล

2.5 มหาวิทยาลัยพัฒนาวิชาการและการวิจัยสู่ความเป็นเลิศ

3. การส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียน

3.1 มหาวิทยาลัยส่งเสริมบทบาทในด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียน

3.2 มหาวิทยาลัยส่งเสริมด้านความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในกลุ่มประเทศอาเซียน

3.3 มหาวิทยาลัยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนนักศึกษากับมหาวิทยาลัยในอาเซียน

3.4 มหาวิทยาลัยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน

3.5 มหาวิทยาลัยส่งเสริมการแลกเปลี่ยนด้านวัฒนธรรมกับมหาวิทยาลัยในอาเซียน

อภิปรายผล

จากรูปแบบการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา ใน 4 รูปแบบ คือ การให้บริการข้ามพรมแดนการบริโภคบริการในต่างประเทศการจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ และการเคลื่อนย้ายบุคลากร มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ได้ตระหนักถึงความสำคัญ ในการพัฒนาศักยภาพมหาวิทยาลัย ทั้งส่งเสริมให้มีการบริการด้านการศึกษาไปยังผู้รับบริการในต่างประเทศ อีกทั้งให้ผู้รับบริการในต่างประเทศมารับบริการด้านการศึกษาในมหาวิทยาลัย รวมถึงมหาวิทยาลัยมีความร่วมมือกับมหาวิทยาลัยในอาเซียนหรือหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการเปิดสำนักงานให้บริการด้านการศึกษาในต่างประเทศและมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาทางด้านวิชาการกับมหาวิทยาลัยในประชาคมอาเซียนที่มีความร่วมมือทางวิชาการ

สำหรับยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียน ทั้งการเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานในระดับสากล มีการพัฒนาสมรรถนะด้านการใช้ภาษาอังกฤษของนักศึกษาไทยในระดับที่ใช้ในการทำงานได้ พัฒนาสมรรถนะด้านการประกอบวิชาชีพและการทำงานข้ามวัฒนธรรมของบัณฑิตไทย อีกทั้งการพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาประชาคมอาเซียน โดยพัฒนาอาจารย์ให้มีสมรรถนะสากล ส่งเสริมการสร้างองค์ความรู้และนวัตกรรมเกี่ยวกับอาเซียนในสถาบันอุดมศึกษาพัฒนาหลักสูตรและการเรียนการสอนให้มีคุณภาพระดับสากลพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้มีคุณภาพระดับสากลพัฒนาวิชาการและการวิจัยสู่ความเป็นเลิศพัฒนาระบบอุดมศึกษาแห่งอาเซียน และการส่งเสริมบทบาทของอุดมศึกษาไทยในประชาคมอาเซียนกลยุทธ์ โดย

การส่งเสริมบทบาทความเป็นผู้นำของสถาบันอุดมศึกษาไทยที่เกี่ยวข้องกับสามเสาหลักในการสร้างประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเสาด้านประชาคมสังคมและวัฒนธรรมอาเซียนการสร้างความตระหนักในการรวมตัวเป็นประชาคมอาเซียนและบทบาทของอุดมศึกษาไทยในการพัฒนาประชาคมอาเซียนทั้งในด้านบวกและด้านลบและการส่งเสริมให้ประเทศเป็นศูนย์กลางการศึกษาในกลุ่มประเทศเพื่อนบ้านพัฒนาศูนย์ข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันอุดมศึกษาในอาเซียน

มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทาได้ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของมหาวิทยาลัยเพื่อความได้เปรียบเชิงการแข่งขันในประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษา ทำให้ได้มีการกำหนดกรอบการทำงาน การพัฒนามหาวิทยาลัยที่ได้มุ่งเน้นการพัฒนางานของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่จะนำพามหาวิทยาลัยฯ สู่ความสำเร็จในฐานะ “มหาวิทยาลัยคุณภาพชั้นนำ เพื่อปวงชน : A Leading Quality University for All”ในประเด็นสำคัญดังนี้

1) พัฒนาระบบบริหารจัดการโดยยึดหลักธรรมาภิบาล เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์หลัก คือ มีระบบบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล บุคลากรมีคุณภาพชีวิตและความผาสุกในการปฏิบัติงาน

2) สร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับศิษย์เก่าและชุมชน เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์หลัก คือ ศิษย์เก่าและชุมชนมีส่วนร่วมก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีกับมหาวิทยาลัย

3) ยกระดับมาตรฐานการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพบัณฑิต ตามอัตลักษณ์ของสวนสุนันทา เป้าประสงค์เชิงยุทธ์ศาสตร์หลัก คือ บัณฑิตมีคุณภาพตามอัตลักษณ์เป็นที่ยอมรับในระดับชาติหรือนานาชาติ และสามารถดำรงตนอยู่ในสังคมได้

4) พัฒนางานวิจัยและนวัตกรรม เพื่อเป็นฐานในการพัฒนามหาวิทยาลัย ชุมชน และประเทศชาติ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์หลัก คือ สร้างผลงานวิจัย/งานสร้างสรรค์ให้ได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ ในระดับชาติหรือนานาชาติและเกิดประโยชน์ต่อสังคม

5) สร้างความพร้อมการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์หลัก คือ มีระบบบริหารจัดการเพื่อรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และเกิดความร่วมมือทางการศึกษาหรือการวิจัย

6) เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และบริการวิชาการชั้นนำ เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์หลัก คือ เป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้และบริการวิชาการของสังคม

7) ส่งเสริมและทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมสู่สากล เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์หลัก คือ มีการอนุรักษ์ พัฒนาและเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมในระดับชาติหรือนานาชาติ

8) ปฏิรูปการบริหารจัดการทรัพยากร สินทรัพย์และทรัพย์สินทางปัญญา เป้าประสงค์เชิงยุทธศาสตร์ คือ มีระบบบริหารสินทรัพย์และทรัพย์สินทางปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่า

สรุป

การเปิดเสรีการค้าบริการด้านการศึกษาที่สำคัญ คือ 1) การให้บริการข้ามพรมแดน สถาบันการศึกษามีการบริการด้านการศึกษาไปยังผู้รับบริการในต่างประเทศ 2) การบริโภคบริการในต่างประเทศ ผู้รับบริการในต่างประเทศมารับบริการด้านการศึกษาในสถาบันการศึกษาประเทศไทย 3) การจัดตั้งธุรกิจเพื่อให้บริการ สถาบันการศึกษาเปิดสำนักงานให้บริการด้านการศึกษาในต่างประเทศ และ 4) การเคลื่อนย้ายบุคลากร การแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาทางด้านวิชาการ สำหรับการพัฒนาศักยภาพการศึกษาให้มีขีดความสามารถการแข่งขันนั้น คือ 1. การเพิ่มขีดความสามารถของบัณฑิตให้มีคุณภาพมาตรฐานระดับสากล 2. การพัฒนาความเข้มแข็งของสถาบันอุดมศึกษา และ 3. การส่งเสริมบทบาทของสถาบันการศึกษาในประชาคมอาเซียน โดยจัดระบบการเรียนการสอนให้มีความพร้อมทางด้านภาษาอังกฤษและภาษาอื่นๆที่ใช้ในอาเซียน มีการสร้างความร่วมมือกับประเทศอาเซียนในการแลกเปลี่ยนบุคลากรและนักศึกษาทางด้านวิชาการ งานวิจัย การจัดฝึกอบรม การร่วมพัฒนาหลักสูตรและร่วมวาง

ระบบเครื่องมือด้านอุดมศึกษา ทำให้สถาบันอุดมศึกษาไทยมีศักยภาพที่สูงขึ้น บุคลากรทางด้านศึกษามีสมรรถนะ มีระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย และผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สามารถแข่งขันได้ในระดับสากล

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยและคณะผู้ร่วมวิจัยขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ตลอดผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินผ่านไปได้ด้วยดี และขอขอบคุณสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติที่ให้ทุนอุดหนุนโครงการวิจัยได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ. 2552. รายงานประจำปี. กระทรวงพาณิชย์.

ปกรณ์ ปรียากร. 2552. รายงานการวิจัย การพัฒนานโยบายการบริหารราชการแผ่นดินไปสู่การพัฒนาที่สมดุล. กรุงเทพฯ : ทีพีเอ็น เพรส.

ไพรัตน์ เดชะรินทร์. (2527). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ศักดิ์ โสภาการพิมพ์.

สมชาย ภัคภาสน์วิวัฒน์. (2536). สงครามเขตการค้า. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เนชั่นพับลิชชิ่ง จำกัด.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2544). ยุทธศาสตร์การนำแผนการศึกษาศาสนาศิลปะและวัฒนธรรมแห่งชาติสู่ความสำเร็จในการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร. ม.ป.ท.

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2545). รายงานการวิจัยเรื่องแนวทางการส่งต่อนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในทศวรรษหน้า. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

สำนักยุทธศาสตร์อุดมศึกษาต่างประเทศ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. (2553). ยุทธศาสตร์อุดมศึกษาไทยในการเตรียมความพร้อมสู่การเป็นประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558. กรุงเทพฯ:ห้างหุ้นส่วนจำกัดบางกอกบล็อก.

การปรับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อประเทศสมาชิกอาเซียนโดยวิธีการทางประวัติศาสตร์

The Use of A Historical Method in The Adjustment of Students' Attitudes toward The Members of ASEAN Countries

ชฎาพร จีนชาวนา[1*]
CHADAPORN JEENCHAWNA[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อปรับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อประเทศสมาชิกอาเซียนกลุ่มเป้าหมายเป็นนักศึกษาสาขาวิชามัลติมีเดีย คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชนมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 57 คนภาคการศึกษาที่ 2 ปีการศึกษา 2556 การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสังเคราะห์ประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้าน(กัมพูชา พม่า ลาว)เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำมาตีความทัศนคติของนักศึกษา ได้แก่ (1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (2) การสนทนากลุ่ม (3)การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อประเทศสมาชิกอาเซียนประเทศกัมพูชา ในระดับปานกลาง การสนทนากลุ่มพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบนำเสนอประเทศกัมพูชา พม่า และลาวเข้าใจวิถีชีวิตของประเทศเพื่อนบ้านในระดับมากและผลการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการพบว่ากลุ่มเป้าหมายยอมรับและเข้าใจในการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน

คำสำคัญ: ทัศนคติ,ประเทศสมาชิกอาเซียน,วิธีการทางประวัติศาสตร์

Abstract

This study aims to adjust students' attitude toward member of ASEAN countries. The sample is 57 multimedia students studying at the Faculty of Mass Communication, Rajamangala University of Technology PhraNakhon, second semester 2013. This is a qualitative research using historical methods. The research instruments used to interpret students' attitude involve :(1) participant observation (2) focus group discussion (3) informal interview. The result showed students had average attitude to Cambodia. In focus group discussion, students learned and understood more on the historical basis of Cambodia, Myanmar and Laos, so they changed their attitude to be good members of ASEAN.

Keywords: Attitude, ASEAN countries, Historical methods

บทนำ

งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยในชั้นเรียน รายวิชาอาเซียนศึกษา (01003112)ผู้วิจัยพบปัญหาว่าการแบ่งกลุ่มนำเสนองานหน้าชั้นเรียน หัวข้อ "ประเทศสมาชิกอาเซียน" นักศึกษามีทัศนคติแง่ลบกับประเทศเพื่อนบ้าน (กัมพูชา พม่า ลาว) ผู้วิจัยจึงหาทางแก้ไขเพื่อปรับทัศนคติของนักศึกษาที่มีต่อประเทศเหล่านี้ด้วยวิธีการทางประวัติศาสตร์คือการค้นคว้าหารากฐานแห่งความจริง เกี่ยวกับเรื่องราวประวัติศาสตร์ เพื่อการเข้าใจรายละเอียดของประวัติศาสตร์นั้นๆในส่วนลึก ดังนั้นผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องค้นคว้าหารากฐานจากอดีตเกี่ยวกับเรื่องนั้นๆมากลั่นกรอง จัดระบบ ตีความแล้วนำเสนอเรื่องราวเพื่อให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจมากที่สุด เที่ยงตรงที่สุด ว่าอะไรเกิดขึ้นอย่างไรและทำไม

[1] General Education Faculty of Liberal Arts RMUTP 86 Pitsanulok Rd. Suanjitlada Dusit Bangkok 10300

* Corresponding author. E-mail: jeenchawna@hotmail.co.th /E-mail: chadaporn.j@rmutp.ac.th

รายวิชาอาเซียนศึกษาทำการสอนมาตั้งแต่ปีการศึกษา 2555แต่การรับรู้เรื่องอาเซียนเป็นไปได้น้อยมาก ผู้วิจัยจึงเห็นว่าการเตรียมความพร้อมของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสิ่งสำคัญและเป็นการสนับสนุนนโยบายการบริหารงาน ด้านกิจการนักศึกษาเพราะ “นักศึกษาคือหัวใจของมทร.พระนคร บัณฑิตนักปฏิบัติของ มทร.พระนคร คือหัวใจของประเทศ”

วิธีการศึกษา

การสังเคราะห์ประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้าน(กัมพูชา พม่า ลาว)

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ประวัติศาสตร์

ประเทศ	กัมพูชา	พม่า	ลาว
ชื่อประเทศ	กัมโพช=อุดมสมบูรณ์	1.มอญ เรียก กลุ่มพยูว่า เมียนมาร์ 2.ไทยเรียกกลุ่มพยู ว่า พม่า	ความเชื่อของชนชาติลาวว่าเกิดมาจากน้ำเต้า ภาษาบาลี-สันสฤกต เรียกน้ำเต้าว่า ลาวุ แล้วเพี้ยนมาเป็น ลาว
ประวัติศาสตร์	อาณาจักรโบราณเริ่ม ฟูนัน/เจนละ/แขมร์/อยู่ใต้อำนาจสยาม/อยู่ใต้อำนาจเวียดนาม/ฝรั่งเศส/ญี่ปุ่น/ฝรั่งเศส/เขมรแตก 3 กลุ่ม-เขมรเสรี-เขมรเจ้านโรดม-เขมรแดง/เวียดนาม	อาณาจักรโบราณพุกาม/มองโกลยึดครอง/แตก 2 กลุ่ม อังวะ-หงสาวดี/ตองอู (บุเรงนอง)/อลองพญา/อังกฤษ60ปี/ญี่ปุ่น(อู อองซาน)	น่านเจ้า/อยู่ใต้อำนาจสยาม114ปี/ฝรั่งเศส60 ปี/ญี่ปุ่น/ฝรั่งเศส

เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูลเพื่อนำมาตีความทัศนคติของนักศึกษา

(1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วมโดยสังเกตพฤติกรรมของกลุ่มเป้าหมายในชั้นเรียน

(2) การสนทนากลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มเป้าหมายที่นำเสนอประเทศกัมพูชา พม่า และลาว

(3) การสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นคำถามปลายเปิด ได้แก่

- ทัศนคติก่อน-หลัง เรียนรู้ประวัติศาสตร์ประเทศกัมพูชา พม่า และลาว
- ทำไมต้องเรียนรู้เรื่องอาเซียน
- กลุ่มเป้าหมายเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนอย่างไร

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

กลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่มีทัศนคติต่อประเทศกัมพูชา ในระดับปานกลาง ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ บรูไน มาเลเซีย อยู่ในระดับสูง ระดับต่ำสุดคือพม่า และลาว การสนทนากลุ่มพบว่ากลุ่มเป้าหมายที่รับผิดชอบนำเสนอประเทศกัมพูชา พม่า และลาวเข้าใจพื้นฐานทางประวัติศาสตร์ของประเทศเพื่อนบ้านในระดับมากโดยดูจากผลการศึกษาดังนี้

ประวัติศาสตร์ชื่อที่มาของกัมพูชา

ผลการศึกษาประวัติศาสตร์ประเทศกัมพูชาจากพุทธทำนายในพงศาวดารเขมรกล่าวไว้ดังนี้....ปางนั้นองค์สมเด็จพระมหากรุณาธิคุณอนนตญาณ พระองค์ได้เสด็จมาทรงโปรดบรรดาหัญญูสัตว์โลกนี้ พระชนมายุจวนครบถ้วนได้ ๘๐ พระวรรษา ซึ่งเป็นกาลใกล้ชิดที่พระองค์จะเสด็จเข้าสู่พระบรมนฤพาน ได้เสด็จพระราชดำเนินกระทำทักษิณาวรรตแห่งเกาะทวีปชมพู เลียบตามฝั่งมหาสาคร แต่ ๒ พระองค์กับพระมหาอานนทเถรเท่านั้น สมัยหนึ่งได้เสด็จมาบรรลุถึงเกาะใหญ่เกาะหนึ่งในกลางเกาะนั้นมีต้นหมัน(ต้นทะโลก) ขึ้นอยู่ต้นหนึ่ง ต้นหมันนี้ใหญ่โต ประกอบด้วยกิ่งก้านสาขา มีโพรงในลำต้นคือ เป็นโพรงของพระยานาค เคยนำบริวารขึ้นมาประพาศเล่นเป็นปรกติกาล ณ สถานที่นั้น พื้นแผ่นดินเรียบราบเกลี้ยงเกลาดังน่ากลอง ส่วนบนต้นหมันนั้น มีสัตว์ตะกวดตัวหนึ่งสำนักอยู่เป็นที่อาไศรยแห่งตนอันว่าสมเด็จพระสัมมาจาริยวงษ์ ก็ทรงพระดำเนินโดยทางลาดพระบาทสีหนาททรงนำพระมหาอานนทเถรเข้าไปประทับยังใต้ร่มไม้หมันนั้น ครั้นจวนถึงเพลาราตรี พระจันทร์แจ้งนภา รุกขเทวาผู้ซึ่งอภิบาลรักษาต้นหมัน ก็นฤมิตรเป็นสุวรรณปัจฐูรณ์ที่พระบรรธมมีฟูกหมอนแพรพรมเครื่องปูลาดอันบริสุทธิ์สะอาด พร้อมทั้งพระวิสูตรรูดกำบังพระสนธิยา ถวายแด่องค์สมเด็จพระภัควา โดยความศรัทธาอย่างสวยงาม ครั้นลุล่วงปฐมยาม พระยานาคราชได้นำบริวารขึ้นมาเล่นเช่นเคยตามปรกติกาล จึงได้ประสบพบกับสมเด็จพระศาสดาจารย์ ก็เข้าไปน้อมเศรียรนมัสการถวายบังคมขอพระธรรมวิเศษเทศนา โดยความปีติทั้ง ๕ ประการ จึงสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็ทรงพระกรุณาสำแดงพระธรรมวิเศษเทศนาประทานให้พระยานาคราชพร้อมด้วยบริวารได้สดับตรับฟัง ครั้นลุถึงมัชฌิมยามฝูงเทพนิกรอมรเมฆทั้งปวง มีสมเด็จพระสหัสไนยอินทราเปนต้น ได้พากันออกจากพิมานสถานที่แห่งตน เหาะเหิรโดยนภากาศ มาสู่สำนักพระพุทธอาศน์แห่งสมเด็จพระทศพล พากันกราบทูลถามในข้อธรรมปัญหา ซึ่งมีความกังขาต่างๆ ทุกๆตน ...ในขณะเมื่อสมเด็จพระพุทธเจ้ากำลังทรงเสวยพระกระยาหารอยู่นั้น อันว่าสัตว์ตะกวดได้กลิ่นอาหารทิพย์ซึ่งมีรศโอชา ก็มีความปรารถนาอยากจะใคร่บริโภคเหลือที่จะอดกลั้นอยู่ได้ จึงคลานเข้าไปสู่สำนักแห่งพระผู้มีพระภาคย์เจ้า น้อมเกล้าฯกราบถวายบังคม จึงสมเด็จพระพุทธองค์ทรงพระกรุณาปั้นพระกระยาหารปั้น ๑ แล้วทรงโยนไปประทานให้สัตว์ตะกวดนั้น ครั้นสัตว์ตะกวดได้บริโภคอาหารทิพย์เข้าไปแล้ว ก็รู้สึกมีรศโอชา จึงได้แลบชิวหาเลียปากของตนเอง สมเด็จพระพุธเจ้าทรงทัศนาการเห็นลิ้นตะกวด ที่แลบออกเลียปากนั้น แตกออกเป็น ๒ ซีก ก็ทรงแย้มพระโอษฐจะทรงตรัสพยากรณ์...ทรงปรารภตรัสทำนายทายบอกแก่พระมหาอานนทเถร ว่า ดูกรอานนท์เอ๋ย จำเดิมตั้งแต่นี้ต่อไปภายน่า เกาะโคกหมันนี้ แผ่นดินจะงอกขึ้นอีกใหญ่กว้าง แล้วจะเกิดเป็นนครหนึ่ง ซึ่งสัตว์ตะกวดมีจิตรเลื่อมใสศรัทธามากราบถวายบังคมต่อองค์พระตถาคต โดยอำนาจกุศลที่โสตประสาทได้ยินศัพท์สำเนียงพระสัทธรรมเทศนาแห่งพระตถาคต ในเมื่อเวลาสำแดงให้พระยานาคแลฝูงเทวาได้สดับตรับฟังนั้น เมื่อสัตว์ตะกวดนี้สิ้นชีพแล้วจะได้ไปบังเกิดบนสวรรค์ แล้วจะได้จุติลงมาเป็นกษัตริย์องค์หนึ่งครองกรุงอินทปรัตนคร แลพระราชบุตรของกษัตริย์องค์นั้นจะได้เสด็จมายังที่ตรงนี้ จึงพระยานาคที่ได้มาฟังพระธรรมเทศนานี้เองจะได้มาสร้างพระนคร เป็นพระราชธานีใหญ่ให้แก่พระราชบุตรของกษัตริย์องค์นั้นประทับอยู่ แล้วขนานนามพระนครเรียกว่า กรุงกัมพูชาธิบดี ส่วนนานาประเทศจะเรียกว่าเขมระภาษา ลุกาลต่อไปภายน่า พระอินทราธิราชจะได้มาสร้างปราสาทถวาย แล้วเรียกนามเมืองว่าอินทปรัตนครเป็น ๒ ชื่อ แลบรรดามนุษยชาติในพระราชธานีนี้ จะพูดจาสิ่งใดๆไม่ค่อยยั่งยืนอยู่ในสัตยานุสัตย์ โดยบุรพกระษัตริย์ผู้ตั้งต้นแผ่นดิน มีชาติกำเนิดเกิดจากสัตว์ตะกวด อันมีลิ้นแฝดแตกแยกออกเป็น ๒ ซีก ....(ทองดี ธนรัชต์ ,2550,6-9)

จากข้อความข้างต้นนักศึกษาได้ร่วมอภิปรายถึงประวัติศาสตร์ของประเทศกัมพูชาว่า เป็นอาณาจักรโบราณที่มีมาอย่างยาวนานจากอาณาจักรฟูนัน อาณาจักรเจนละ อาณาจักรแขมร์ ต่อมาตกอยู่ใต้อำนาจสยาม เมื่อเวียดนาม

เข้มแข็งก็เข้ามามีอำนาจในเขมร จนฝรั่งเศสเข้ามายึดครองอินโดจีนก็อยู่ใต้อำนาจของฝรั่งเศส เมื่อญี่ปุ่นเรืองอำนาจสมัยสงครามโลกครั้งที่ 1 ญี่ปุ่นเข้ามายึดอินโดจีนเขมรก็ตกอยู่ใต้อำนาจของญี่ปุ่น เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 ฝรั่งเศสก็กลับเข้ามายึดครองเขมรอีกครั้ง เมื่อฝรั่งเศสยอมมอบเอกราชเขมรก็แตกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มเขมรเสรี กลุ่มเขมรฝ่ายเจ้านโรดมและเขมรแดง จนเวียดนามเข้ามาปราบปราบเขมรแดง เขมรก็อยู่ใต้อำนาจเวียดนามอีกครั้ง จึงเห็นได้ว่าชนชาติต่างๆต่างเข้ามามีอำนาจในเขมร เขมรตกอยู่ภายใต้การปกครองของชาติต่างๆ

ประวัติศาสตร์ชื่อที่มาของชาชาติลาว

กำเนิดของคำว่า “ลาว” มีอยู่หลายที่มาด้วยกันคือ(ไพรัตน์ สูงกิจบูลย์,2545,12)

1. ในพงศาวดารชาติไทยของหลวงวิจิตรวาทการ กล่าวว่า “ลาว” มาจากคำว่า “ลัวะ” หรือ “ละว้า” ชนชาติที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ในดินแดนส่วนนี้มาก่อน เมื่อพวกไทยอพยพลงมาอยู่ปะปนกับคนพวกนี้พวกไทยจึงเรียกคนพวกนี้ว่า “ลาว”

2. ในนิทานขุนบรมราชาธิราชกล่าวว่า คนชาติลาวนี้เกิดมาจากน้ำเต้าใหญ่ 2 ลูก ภาษาบาลีเรียกน้ำเต้าว่า “ลาวุ” ดังนั้นคนลาวจึงมีชื่อเรียกว่า “ลาว” ตามชื่อของน้ำเต้า

3. ในตำนานเรื่องชาติไทยของพระยาอนุมานราชธน กล่าวว่าพงศาวดารจีนเรียกผู้ชายพี่น้อง 9 คน ซึ่งเป็นบรรพบุรุษของคนชาติลาวว่า “พวกลี” ต่อมาเสียงเพี้ยนเป็น “ลุง” แล้วเพี้ยนเป็น “ลวง” ในที่สุดก็เลยกลายเป็น “ลาว” คำที่ชาวจีนพูดว่า “เก้าหล้ง” หรือ “กิวลุง” นั้นก็หมายความว่า “ลาวทั้ง 9”

4. นักปราชญ์บางท่านมีความเห็นว่า “ลาว” คือคำเดียวกับคำว่า “ดาว” เนื่องจากพวกลาวอยู่ที่สูงและมีความเจริญมาก่อนจีน จึงถือเป็นพวกดาวหรือเทียน แถน ไท ไท้ ซึ่งหมายความว่า “ฟ้า” เหมือนกัน ดังนั้นลาวก็ต้องแปลว่า “ฟ้า” ได้ เพราะเสียงตัว ด กลายเป็น ล และเพราะเหตุนี้พวกลาวจึงมีลัทธิถือผีฟ้ามาแต่เดิม

5. เจ้าคุณพระธรรมธีรราชมหามุนี(ธีร์ ปุณฺณโก) กล่าวไว้ในหนังสือพิมพ์รายเดือน “โยนก” ว่า “ลาว” อาจเพี้ยนมาจากคำว่า “ดาว” ซึ่งหมายความว่า “ฟ้า” หรือ “สูงสุด” เพราะพวกลาวมีถิ่นฐานเดิมอยู่ที่ราบสูงในประเทศจีน และถือตัวว่าเป็นพวกที่มีความเจริญ สืบเชื้อสายมาจากแถน เทียน ไท ไท้ ซึ่งหมายความว่า “ฟ้า” เช่นกัน

6. ศาสตราจารย์คลิฟตัน ดอดด์ ชาวอเมริกัน กล่าวว่า “ลาว” แปลว่า “ใหญ่” หรือ “คนใหญ่” หมายถึง ชาติลาวเป็นชาติใหญ่ มีคนมาก มีความเจริญ และมีอารยธรรมสูงในสมัยโบราณ

7. นักปราชญ์บางท่านเชื่อว่า “ลาว” อาจเพี้ยนมาจากคำว่า หล้ง ลี ลุง ลวง และคำว่า “ลวง” เพี้ยนมาเป็น “หลวง” ก็ได้ ดังนั้น “ลาว” จึงหมายความว่า “ใหญ่” หรือ “เจริญ” และชนชาติลาวถือกำเนิดมาในโลกชาติหนึ่ง และมีความเจริญไม่แพ้ชาติอื่นๆในยุคสมัยเดียวกัน

ประวัติศาสตร์ประเทศลาวเดิมอาณาจักรน่านเจ้า ต่อมาอยู่ใต้อำนาจสยาม 114 ปี เมื่อฝรั่งเศสเข้ามายึดครองอินโดจีนก็ตกอยู่ใต้อำนาจของฝรั่งเศส เมื่อญี่ปุ่นเข้ามาในอินโดจีนก็ตกอยู่ใต้อำนาจของญี่ปุ่น เมื่อญี่ปุ่นแพ้สงครามโลกฝรั่งเศสก็กลับเข้ามามีอำนาจอีก ช่วงสงครามอเมริกาทิ้งระเบิดในลาว 12 ล้านตันเป็นดินแดนที่ยังคงกู้ระเบิดจนถึงปัจจุบัน

ประวัติศาสตร์ประเทศพม่า

พม่าได้รับอิทธิพลมาจากทั้งอินเดียและจีน พวกมอญซึ่งมีอารยธรรมดีกว่าพวกพม่าก็ได้รับอิทธิพลทางด้านอารยธรรมมาจากอินเดีย และพม่ายังได้รับวัฒนธรรมและอารยธรรมนั้นมาอีกต่อหนึ่ง

นักประวัติศาสตร์ทราบเรื่องราวต่างๆของพวกพยูน้อยมาก บางคนสันนิษฐานว่า พวกพยูเป็นพวกทิเบต อยู่แถบตอนกลางของประเทศพม่า เริ่มอพยพเข้ามาเมื่อประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 5 จีนเรียกพวกนี้ว่า “เจียง” ถูกจีนรุกรานจึงอพยพเข้ามาในพม่า

พวกพู หรือเบียว หรือพยูเป็นชนกลุ่มแรกของพม่า

นักภูมิศาสตร์ชาวอาหรับได้กล่าวถึงพม่าต่ำ โดยเรียกว่า “รามัญเทศ” แปลว่า “ประเทศมอญ” คำนี้ดัดแปลงมาจากคำเก่าของมอญ คือ คำว่า “ระเมน” หรือ “ระเม็ง” ส่วนพม่าเรียกชาวมอญว่า “เตลง” ซึ่งกร่อนมาจากคำว่า “เตลิงคณะ” ชื่อแคว้นหนึ่งในตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศอินเดีย(บุญเทียม พลายชมพู,2548,3-4)

อาณาจักรพยูได้สิ้นอำนาจในคริสต์ศตวรรษที่ 8 โดยมีฝีมือของไทยน่านเจ้า ต่อมามอญก็สูญเสียอำนาจการปกครองให้แก่ชาวพม่าผู้เข้ามาใหม่

ชนเผ่าต่างๆที่อยู่ในพม่ามีหลายชาติหลายภาษาหาได้เป็นชาวพม่าแท้ล้วนๆไม่ เช่น ไทยใหญ่(ชานหรือฉาน) กะเหรี่ยง ชิน กะชิน ยะไข่ พวกมอญ เป็นต้น ส่วนพม่านั้นคงเป็นพวกอพยพเข้ามาในภายหลัง และคงเป็นชนเชื้อสายทิเบตอพยพมาจากเมืองกังสู เมืองนี้อยู่ระหว่างทะเลทราบโกบีกับดินแดนทางตะวันออกเฉียงเหนือของทิเบต สาเหตุที่อพยพเข้าในพม่าเพราะถูกรุกราน และจีนเรียกชนพวกนี้ว่า เจียง ภายหลังชนพวกนี้หลบภัยพวกน่านเจ้ามาอยู่ในที่ราบของพวกแถบกะโยคเซ ชนชาติสำคัญชาติหนึ่งที่อยู่ในพม่ามาก่อน คือ พวกพยู จีนเรียกว่า เบียว ชนชาตินี้มีความเจริญพอสมควร รู้จักสร้างบ้านเมือง มีกำแพงเมือง คูเมือง ประกอบการกสิกรรมใช้ช้างไถนา เคยส่งทูตไปติดต่อกับจีนและเคยส่งนักดนตรีไปเมืองจีน ราชวงศ์แรกที่เริ่มมีอำนาจคือ ราชวงศ์พุกาม(พ.ศ.1587-1830) ราชวงศ์ตองอู(พ.ศ. 2029-2295) พระเจ้าบุเรงนองยกกองทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา ครั้งที่ 2 (คราวเสียกรุง พ.ศ.2 310) ราชวงศ์คองบอง(พ.ศ. 2295-2428) อังกฤษส่งข้าหลวงปกครองพม่าตั้งแต่ พ.ศ.2405-2491 อูอองซาน ปลุกใจนักศึกษามหาวิทยาลัยร่างกุ้งต่อสู้เพื่อเอกราชของชาวพม่า 1 สิงหาคม 2485 ญี่ปุ่นทำพิธีมอบเอกราชแก่พม่า เมื่อญี่ปุ่นประกาศยอมแพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 อังกฤษก็กลับเข้ามาพม่าอีกครั้งหนึ่ง พม่ากับอังกฤษได้เจรจาปัญหาเรื่องเอกราช พม่ามีการเลือกตั้งเดือนเมษายน 2490 อูอองซาน ได้รับชัยชนะครองที่นั่งมากที่สุดในสภา แต่พวกกะเหรี่ยง มอญ ไทยใหญ่ ไม่ยอมอยู่ใต้การปกครองของพม่า อูอองซานถูกฆ่าตาย 19 กรกฎาคม 2490 อูนุ รองประธานพรรคดำรงตำแหน่งแทน อังกฤษยอมมอบเอกราชให้พม่าโดยไม่มีเงื่อนไข วันประกาศเอกราช 4 มกราคม 2492 นายพลเนวินปฏิวัติสำเร็จตั้งระบอบสังคมนิยม กิจการต่างๆเป็นของรัฐ เช่น การค้าข้าว ธนาคาร ร้านค้าทุกชนิด ร้านขายปลีก ประชาชนได้รับความเดือดร้อน

ปัญหาการแตกแยกในพม่า มีชนชาติต่างๆมารวมอยู่เป็นจำนวนมาก ชาวพม่าเป็นชนส่วนน้อยในประเทศของตนเอง และด้วยเหตุนี้เองชนชาติต่างๆจึงพยายามหาอิสรภาพให้แก่ตน ความพยายามในการรวมชาติกลับเป็นการบีบคั้น จึงต้องขัดแย้งกันอยู่เสมอและไม่มีทางที่จะปรองดองกันได้

ผลการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการพบว่ากลุ่มเป้าหมายเข้าใจและเตรียมพร้อมตนเองสู่ประชาคมอาเซียน โดยนำตัวอักษรย่อภาษาอังกฤษของชื่อมหาวิทยาลัยRMUTP (Rajamangala University of Technology PhraNakhon) เป็นข้อสรุปความคิดรวบยอด ดังนี้

R = Root (รากฐาน)ช่วงระยะเวลา 4 ปี ในรั้วมหาวิทยาลัยนักศึกษาได้เตรียมความพร้อมสู่โลกอาชีพ

M = Modification (การเปลี่ยนแปลงแก้ไข) นักศึกษารู้จุดอ่อนจุดแข็งของตนเองพร้อมแก้ไขและพัฒนา

U = Understanding (ความเข้าใจ) นักศึกษาปรับทัศนคติต่อประเทศสมาชิกอาเซียนและรู้เท่าทันโลก

T = Tactics (ยุทธวิธี) นำกฎบัตรอาเซียนมาใช้ให้เกิดประโยชน์

P = Productivity (สามารถทำให้เกิดขึ้นได้) นักศึกษามุ่งสู่ความท้าทายให้เกิดเป็นจริง เป็นบัณฑิตนักปฏิบัติ (Hand-on)

R = Root (**รากฐาน**)

นักศึกษารู้ความสามารถของตนเอง เมื่อเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี นักศึกษารู้สมรรถภาพของตนเองและเลือกเรียนสาขาวิชาที่ตนเองถนัด ในช่วงระยะเวลา ๔ ปีนักศึกษาได้รับความรู้พร้อมที่จะออกไปสู่โลกอาชีพ

คณาจารย์ตระหนักในเรื่องคุณภาพของตนเองและวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัย ต้องมุ่งพัฒนางานวิจัยเพื่อเป็นมหาวิทยาลัยแห่งโลกอาชีพ (A Leading University for Diverse Careers)(รู้เขารู้เรา รบร้อยครั้งชนะร้อยครั้ง)

บุคคลากรมีความรักองค์กรพร้อมที่จะส่งเสริมมหาวิทยาลัยเข้าสู่โลกอาชีพ

M = Modification (**การเปลี่ยนแปลงแก้ไข**)

นักศึกษาพัฒนาตนเองทางด้านภาษา ทักษะการทำงาน ทักษะการทำงานเป็นทีมตลอดจนการเป็นนักแสวงหาความรู้ พัฒนาจุดด้อยของตนเองและพร้อมที่จะแก้ไข

คณาจารย์ต้องเป็นผู้แนะนำเอาใจใส่ต่อการเรียนการสอน เปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนการสอนตามสาขาของนักศึกษาเพื่อนักศึกษาสามารถนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวันหรือชีวิตการทำงาน(ปั้นดินเป็นดาว)

บุคคลกรพัฒนาตนเองด้านภาษาพร้อมให้คำตอบและช่วยเหลือคนในและนอกมหาวิทยาลัย

U = Understanding(**ความเข้าใจ**)

นักศึกษาปรับทัศนคติ มุมมองต่อประเทศสมาชิกอาเซียนหรือประเทศเพื่อนบ้าน(กัมพูชา พม่าและลาว) เปิดความคิดรับการเปลี่ยนเปลี่ยนและรู้เท่าทันโลก

คณาจารย์เปิดโลกทัศน์ทางการศึกษาเพื่อนำมาพัฒนานักศึกษาและเปิดใจกับประเทศสมาชิกอาเซียนมีประสบการณ์ตรงเพื่อนำมาถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้(กบนอกกะลา)

บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนพร้อมสนับสนุนกิจกรรมของมหาวิทยาลัย

T = Tactics(**ยุทธวิธี**)

นักศึกษารู้จักนำผลประโยชน์จากกฎบัตรอาเซียนมาใช้ โดยเข้าใจกฎระเบียบต่างๆและนำมาประยุทธใช้กับการดำเนินการที่เกี่ยวข้องกับอาเซียนได้

คณาจารย์ต้องฉลาดในการนำกฎบัตรอาเซียนมาแนะนำนักศึกษาเพื่อให้นักศึกษาได้รู้กฎระเบียบและสามารถนำไปใช้ได้จริง

P = Productivity(**สามารถทำให้เกิดขึ้นได้**)

นักศึกษามุ่งสู่ความท้าทายให้เกิดเป็นจริง Hand-on (บัณฑิตนักปฏิบัติ) สร้างโอกาสให้กับตัวเองไม่ปิดกั้นตนเอง มีความฝันที่สามารถทำให้เกิดเป็นจริง

คณาจารย์มีกิจกรรมที่ชัดเจน สามารถทำความฝันของนักศึกษาเป็นจริงได้ สร้างแรงบันดาลใจแก่นักศึกษาและพร้อมเป็นแรงหนุนแก่นักศึกษา

ปัจจัยความสำเร็จ

ขอความอนุเคราะห์จากมหาวิทยาลัยตรวจสอบหลัก RMUTP ข้างต้น ถูกต้อง เหมาะสมมากน้อยเพียงใด จากนั้นทำประชาสัมพันธ์แผ่นพับและลงเว็บไซต์เพื่อให้นักศึกษาและบุคคลกรของมหาวิทยาลัยทราบและทำได้จริง

สรุป

วิธีการทางประวัติศาสตร์เป็นวิธีการค้นคว้าหาหลักฐานทางประวัติศาสตร์ การกลั่นกรองข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การตีความและการนำเสนอข้อมูลที่ถูกต้อง ผู้วิจัยได้นำมาใช้ประโยชน์ในการเรียนการสอน แนะนำการศึกษาประวัติศาสตร์ประเทศเพื่อนบ้านในเชิงลึก ทำให้เข้าใจบริบทของประวัติศาสตร์ประเทศนั้นๆ สร้างความสนใจแก่กลุ่มเป้าหมายมากขึ้น การปรับเปลี่ยนทัศนคติของนักศึกษาจึงเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับโอกาสจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณรงค์ โพธิ์พฤกษานันท์ ที่แนะนำตั้งชื่อเรื่องและผู้ช่วยศาสตราจารย์ภาวิณี อุ่นวัฒนา ในคำแนะนำภาษาอังกฤษที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

กฎชนก สุขสถิตย์. 2555. สังคมวัฒนธรรมประชาคมอาเซียน10ชาติ. แสงดาว,กรุงเทพฯ.

คึกฤทธิ์ ปราโมช,ม.ร.ว. 2554. พม่าเสียเมือง. ดอกหญ้า,นนทบุรี.

ทองดี ธนรัชต์. 2550. ราชพงศาวดารกรุงกัมพูชา. ศรีปัญญา,กรุงเทพฯ.

ปิติ ศรีแสงนาม. 2555. เปลี่ยนมุมคิดพิชิตอาเซียน.บ้านพระอาทิตย์, กรุงเทพฯ.

ภารดี มหาขันธ์. 2531. คู่มือการทำวิจัยเชิงประวัติศาสตร์. โอเดียนสโตร์, กรุงเทพฯ.

ภาสกร วงศ์ตาวัน. 2551. สิ้นชาติสิ้นแผ่นดินการล่มสลายของราชวงศ์ในพม่า. ยิปซี,กรุงเทพฯ.

วีรศักดิ์ เทียนธนะวัฒน์. 2551. เล่งลาว ซินจ่าวเวียดนาม.แพรว, กรุงเทพฯ.

ศานติ ภักดีคำ. 2556. เขมรสมัยหลังพระนคร. มติชน,กรุงเทพฯ.

สุภัทรดิศ ดิศกุล, ม.จ. (แปล).2553. ประวัติเมืองพระนครของขอม. พิมพ์ครั้งที่ 4. มติชน,กรุงเทพฯ.

ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

Needs for exercise of students in Rajamangala University of Technology

ฉัตรฤดี สุบรรณ ณ อยุธยา[1*]

ChatreudeeSuban Na Ayutthaya[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่างคือนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน จำนวน 893 คน ใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล นำข้อมูลที่ได้รับกลับคืนมาจำนวน 830 ชุด หรือคิดเป็นร้อยละ 92.95 มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรมรองลงมาคือด้านวิชาการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกายและด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ตามลำดับ ส่วนในด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย และด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกายอยู่ในระดับปานกลาง

2. ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับกลุ่มสาขาวิชาทางสังคมศาสตร์ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง ไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การออกกำลังกายความต้องการ นักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare the needs for exercise of students in all nine Rajamangala Universities of Technology. The sample were students in all nine Rajamangala Universities of Technology and consisted of 893 students. They were randomized by multistage random sampling method. The questionnaire constructed by the researcher was sent to the subjects to collect the data. Eight hundred and thirty of them or 92.95 percent were returned. The obtained data were analyzed in terms of frequency, percentage, means, standard deviations and t-test . The statistical technique known as one way analysis of varience was employed to determine the significance of differences among means. When the F-test was significant at a given alpha level, the Scheffe' method was also used as the follow-up test.

It was found that:

1. The needs for exercise of students in Rajamangala University of Technology were generally high level. In terms

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชาพลศึกษาและนันทนาการ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 86 ถนนพิษณุโลก แขวงสวนจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

[1] Department of General Education, Physical Education and Recreation Groups, Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology PhraNakhon,86 Phitsanulok Road, KhwaengSuan Chit Lada, KhetDusit, Bangkok 10300

* Corresponding author. E-mail: chatreudee@hotmail.com

of each aspect of the needs for exercise, the high level needs for exercise was found in five aspects respectively: forms of activity and sport arrangement, academic aspect, aspect of areas, equipment and facilities, aspect of physical fitness test and aspect of service personnel As for the aspects of exercise activities and time for exercise, the average level needs for exercise was found.

2. The needsfor exercise of students in both groups – the Science and Technology and the Social Sciences - in all nine Rajamangala Universities of Technology were not significantly different at the level of .05.

3. The needs for exercise of studentsin all nine Rajamangala Universities of Technology were not significantly different at the level of .05

Keywords: Exercise, Needs, Students, Rajamangala University of Technology

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มนุษย์คุ้นเคยกับการออกกำลังกายมาตั้งแต่สมัยดึกดำบรรพ์ เพราะมนุษย์ต้องปรับตนให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม โดยอาศัยการออกกำลังกายทั้งสิ้น เช่น การสร้างที่อยู่อาศัย การแสวงหาอาหาร การต่อสู้กับธรรมชาติ เป็นต้น สิ่งเหล่านี้เป็นแรงผลักดันให้มนุษย์ต้องมีร่างกายแข็งแรง มีสมรรถภาพที่ดีเพื่อจะมีชีวิตรอด แต่ทว่าชีวิตในยุคปัจจุบันนี้มีความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้มนุษย์มีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต เพราะมีสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งเครื่องทุ่นแรงนานาชนิด เช่น รถยนต์ ตู้เย็น โทรศัพท์ ลิฟท์ ถนนหนทางที่สะดวก เครื่องมือเครื่องใช้ภายในบ้าน เป็นต้น มนุษย์จึงออกแรงน้อยลง อวัยวะต่าง ๆ เช่น กล้ามเนื้อ หัวใจ หลอดเลือด ปอด จึงไม่ได้รับการกระตุ้นจากการออกกำลังกายอย่างเพียงพอ เป็นเหตุให้เกิดการเสื่อมทั้งในด้านรูปร่างและสมรรถภาพการทำงาน และเมื่อประกอบกับเหตุที่ส่งเสริมให้เกิดการเสื่อมโทรมอื่น ๆ เช่น การกินอาหารดีเกินไป อาหารไม่มีประโยชน์ และมากเกินไป การใช้สมอง ใช้ความคิดหนักมากบ่อย ๆ การขาดการพักผ่อนที่เพียงพอ การดื่มสุรา การสูบบุหรี่ และสภาพแวดล้อมที่เป็นพิษด้วย ยิ่งทำให้การเสื่อมโทรมของอวัยวะต่าง ๆ เป็นไปอย่างมาก การออกกำลังกายจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะนอกจากจะช่วยป้องกันการเสื่อมโทรมดังกล่าวแล้ว ยังสามารถแก้ไขความเสื่อมโทรมที่เกิดขึ้นแล้วได้ด้วย

การเคลื่อนไหวร่างกายหรือการออกกำลังกาย เป็นความต้องการของร่างกายที่มีความจำเป็นและสำคัญยิ่งอย่างหนึ่งในการที่จะช่วยรักษาสุขภาพ และสมรรถภาพของร่างกาย ให้พร้อมที่จะมีชีวิตอยู่ในสังคมปัจจุบันได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพอยู่เสมอ ดังพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชฯ (อ้างถึงใน วรศักดิ์ เพียรชอบ, 2523) ที่ว่า

ร่างกายของคนเรานั้นธรรมชาติสร้างมาสำหรับให้ออกแรงใช้งานมิใช่ให้อยู่เฉย ๆ ถ้าใช้แรงให้พอเหมาะพอดีโดยสม่ำเสมอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงคล่องแคล่วและคงทนยั่งยืน ถ้าไม่ใช้แรงเลยหรือใช้ไม่เพียงพอ ร่างกายก็จะเจริญแข็งแรงอยู่ไม่ได้ แต่จะค่อย ๆ เสื่อมไปเป็นลำดับ และหมดสมรรถภาพไปก่อนเวลาอันสมควร ดังนั้นผู้ที่ปกติทำงานโดยไม่ใช้กำลัง หรือใช้กำลังแต่น้อย จึงจำเป็นต้องหาเวลาออกกำลังกายให้เพียงพอกับความต้องการของธรรมชาติเสมอทุกวัน มิฉะนั้นจะเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่งที่จะใช้สติปัญญาความสามารถของเขาทำประโยชน์ให้แก่ตนเองและส่วนรวมได้น้อยเกินไป เพราะร่างกายอันกลับกลายอ่อนแอลงนั้นจะไม่อำนวยโอกาสให้ทำงานโดยมีประสิทธิภาพได้

ดังนั้นนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง จึงจำเป็นต้องเป็นผู้มีสุขภาพดี โดยการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาเป็นประจำสม่ำเสมออย่างถูกต้องเหมาะสมตามหลักการ จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพทั้งด้านการเรียนและกิจวัตรประจำวันนั้น ๆ ได้ดี ซึ่งนักศึกษาเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าในการที่จะพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครให้จริญรุ่งเรืองต่อไป ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง เพื่อเป็นแนวทางแก่ผู้บริหารในการที่จะจัดการออกกำลังกายให้แก่นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละแห่ง โดยจะเป็นแรงกระตุ้นในการสร้างขวัญและกำลังใจในการเรียนรวมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการศึกษาเล่าเรียน เนื่องจากนักศึกษามีสุขภาพดี นอกจากนี้ยังเป็นสื่อให้นักศึกษาได้พบปะสังสรรค์มีกิจกรรมการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาร่วมกันทำให้ร่างกายแข็งแรงสุขภาพดีทั้งร่างกายและจิตใจอันจะก่อให้เกิดความรัก ความเข้าใจและความสามัคคีในมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศให้เป็นมหาวิทยาลัยแห่งความสุขและความมีสุขภาพดีอันจะเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติสืบไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาที่ศึกษาในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ
3. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ

ขอบเขตของโครงการวิจัย

1. ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ
2. ด้านเนื้อหา จะศึกษาความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ 7 ด้าน คือ
   2.1 ความต้องการด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
   2.2 ความต้องการด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
   2.3 ความต้องการด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกาย
   2.4 ความต้องการด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม
   2.5 ความต้องการด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย
   2.6 ความต้องการด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย
   2.7 ความต้องการด้านวิชาการ
3. ด้านเวลา
   เดือนตุลาคม พ.ศ. 2554 ถึงเดือนกันยายน พ.ศ. 2555

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง อยู่ในระดับมาก
2. ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสาขาสังคมศาสตร์แตกต่างกัน
3. ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศแตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ
2. เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศในการจัดโครงการการออกกำลังกายของนักศึกษาใน มหาวิทยาลัยฯ ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่กำลังศึกษาอยู่ภาคการศึกษาที่ 2 ประจำปีการศึกษา 2554 ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณยามาเน่ (Yamane อ้างในบุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540:71)โดยกำหนดค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 0.10 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 893 คน และนำจำนวนกลุ่มตัวอย่างนี้ไปคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละแห่งโดยใช้ค่าสัดส่วนหรือเทียบบัญญัติไตรยางศ์และทำการสุ่มแบบเจาะจง

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนประชากรนักศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา

จำนวนประชากรนักศึกษาและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร	10,835	99
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ	12,571	99
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	8,785	99
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ	11,408	99
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก	8,866	99
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา	20,598	100
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน	19,624	99
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย	14,160	99
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี	22,387	100
รวม	129,234	**893**

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การสร้างเครื่องมือในการวิจัยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวทางหรือแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความต้องการการออกกำลังกาย

2. ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากหนังสือวิธีการวิจัยและดำเนินการสร้างแบบสอบถามความต้องการการออกกำลังกายโดยให้ครอบคลุมเนื้อหาในด้านต่างๆดังนี้ด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกายด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมการออกกำลังกายด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกายและด้านวิชาการ

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่านที่มีความเชี่ยวชาญด้านการสร้างเครื่องมือวิจัยและด้านการศึกษาทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) พร้อมทั้งพิจารณาความถูกต้องชัดเจนของภาษาที่ใช้

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิให้สมบูรณ์ก่อนนำไปทดลองใช้

5. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คนแล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.87และค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) = 0.95 เพื่อให้ได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของครอนบาค (Cronbach' Alpha Coefficient)

6. จัดทำแบบสอบถามที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม(Questionnaire) เกี่ยวกับความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแต่ละแห่งซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ประกอบด้วย 7 ด้านคือ

1. ความต้องการด้านสถานที่อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก
2. ความต้องการด้านบุคลากรผู้ให้บริการ
3. ความต้องการด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกาย
4. ความต้องการด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม
5. ความต้องการด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย
6. ความต้องการด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย
7. ความต้องการด้านวิชาการ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆเกี่ยวกับความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลมีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open ended)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ทำการแจกแบบสอบถามออกไปยังนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจำนวน 893 ชุด
2. จัดเก็บรวบรวมแบบสอบถามได้รับแบบสอบถามคืนมา 830 ชุด คิดเป็นร้อยละ 92.95
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบในแบบสอบถาม
4. จัดหมวดหมู่ของข้อมูลในแบบสอบถามเพื่อนำข้อมูลไปวิเคราะห์ทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลมาประมวลผลและวิเคราะห์ โดยนำวิธีทางสถิติที่มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. นำแบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาวิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

2. นำแบบสอบถามตอนที่ 2 ความต้องการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 7 ด้านคือด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ด้านบุคลากรผู้ให้บริการด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกายด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม ด้านกิจกรรมการออกกำลังกายด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกายและด้านวิชาการ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3. เปรียบเทียบความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษาสาขาทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับสาขาทางสังคมศาสตร์ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลวิเคราะห์โดยใช้ค่าสถิติโดยการทดสอบค่าที (t-test)

4. วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way Analysis of Variance) ของความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษา จำนวน 9 กลุ่ม และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีของ เชฟเฟ (Scheffe' Test for All Possible Comparison)

5. นำแบบสอบถามตอนที่ 3 มาแจกแจงความถี่แล้วนำเสนอในรูปความเรียง

ผลการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยดังนี้

1. สรุปผลข้อมูลสถานภาพส่วนตัวของนักศึกษาพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุดจำนวน 520 คนคิดเป็นร้อยละ 62.7ศึกษาอยู่ในสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จำนวน493คนคิดเป็นร้อยละ 59.4กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่ 1 จำนวน375คนคิดเป็นร้อยละ 45.2 นักศึกษามีเหตุผลที่ต้องการออกกำลังกายอันดับ 1 เพื่อต้องการให้สุขภาพแข็งแรงจำนวน662คนคิดเป็นร้อยละ 79.8 อันดับ 2 เพื่อต้องการความสนุกสนานจำนวน 437 คนคิดเป็นร้อยละ52.7 อันดับที่ 3 เพื่อต้องการลดน้ำหนักของตนเอง จำนวน394คนคิดเป็นร้อยละ 47.5นักศึกษาส่วนใหญ่ออกกำลังกายจำนวน 685 คนคิดเป็นร้อยละ 82.5 จำนวนวัน 1 – 2 วันต่อสัปดาห์มากที่สุด จำนวน444คนคิดเป็นร้อยละ 53.5 ในแต่ละครั้งไม่เกิน 30 นาทีจำนวน 385 คนคิดเป็นร้อยละ 46.4 นักศึกษามีเหตุผลที่ทำให้ไม่ได้ออกกำลังกายอันดับ 1 คือไม่สะดวกในการผลัดเปลี่ยนชุดจำนวน495คนคิดเป็นร้อยละ 59.6 อันดับ 2 คือไม่มีสถานที่ออกกำลังกายจำนวน314คนคิดเป็นร้อยละ 37.8 อันดับที่ 3 คือไม่มีผู้ร่วมออกกำลังกาย จำนวน309คนคิดเป็นร้อยละ 37.2

2. สรุปผลความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพบว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีความต้องการในการออกกำลังกายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.50) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมากจำนวน 5 ด้านได้แก่ ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม ด้านวิชาการ ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกายและด้านบุคลากรผู้ให้บริการส่วนค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางจำนวน 2 ด้านได้แก่ด้านกิจกรรมการออกกำลังกายและด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกาย(เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย) คือ

2.1 ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม มีความต้องการในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.82) ได้แก่ กิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก ($\bar{x}$= 3.91) รองลงมาคือให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาที่นักศึกษาสนใจเป็นประจำทุกภาคเรียน ($\bar{x}$= 3.88)

2.2 ด้านวิชาการมีความต้องการในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.73) ได้แก่ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการออกกำลังกาย ($\bar{x}$= 3.81) รองลงมาคือความรู้เกี่ยวกับหลักโภชนาการการปฐมพยาบาลและความปลอดภัยในการออกกำลังกาย ($\bar{x}$= 3.78) และบอร์ดประชาสัมพันธ์หรือป้ายประชาสัมพันธ์ให้ความรู้เกี่ยวกับการออกกำลังกาย ($\bar{x}$= 3.75) ตามลำดับ

2.3 ด้านสถานที่ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีความต้องการในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.72) ได้แก่ ต้องการให้มีสถานที่และสภาพแวดล้อมเพื่อการออกกำลังกายที่มีความปลอดภัย ($\bar{x}$= 3.86) และมีสถานที่เพื่อใช้ในการออกกำลังกายในร่ม ($\bar{x}$= 3.86) รองลงมาคือมีห้องน้ำและห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ ($\bar{x}$= 3.76)

2.4 ด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกายมีความต้องการในระดับมาก($\bar{x}$= 3.71) ได้แก่ ให้มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฝึกกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย เช่น ห้องฟิตเนส และสวนสุขภาพกลางแจ้ง เป็นต้น ($\bar{x}$= 3.83) รองลงมาคือให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับท่านอย่างเพียงพอและได้มาตรฐาน เช่น เครื่องวัดความจุปอด เครื่องวัดแรงบีบมือ เครื่องวัดกำลังขาและหลัง และเครื่องวัดไขมันใต้ผิวหนัง เป็นต้น ($\bar{x}$= 3.77) และให้มีบุคลากรผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะเป็นผู้ดำเนินการทดสอบสมรรถภาพทางกาย ($\bar{x}$= 3.76) ตามลำดับ

2.5 ด้านบุคลากรผู้ให้บริการมีความต้องการในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.65) ได้แก่ ต้องการบุคลากรให้คำแนะนำในการออกกำลังกายอย่างถูกต้องเหมาะสม ($\bar{x}$= 3.84) และบุคลากรผู้ให้บริการสถานที่ออกกำลังกายมีมนุษยสัมพันธ์ดี ($\bar{x}$= 3.84) รองลงมาคือมีบุคลากรดูแลรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ออกกำลังกาย ($\bar{x}$= 3.78)

2.6 ด้านกิจกรรมการออกกำลังกายมีความต้องการในระดับปานกลาง($\bar{x}$= 3.15) ได้แก่ แบดมินตัน ($\bar{x}$= 3.70) รองลงมาคือเดิน วิ่งเพื่อสุขภาพ ($\bar{x}$= 3.64) และฟุตบอล ($\bar{x}$= 3.61) ตามลำดับ

2.7 ด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกายมีความต้องการในระดับปานกลาง($\bar{x}$= 2.65) ได้แก่ วันอาทิตย์ ($\bar{x}$= 3.21) รองลงมาคือวันเสาร์ ($\bar{x}$= 3.03) และวันศุกร์ ($\bar{x}$= 2.76) ตามลำดับ ช่วงเวลาในการออกกำลังกาย(วันปกติ) ได้แก่ช่วงเวลา 16.00 น. - 18.00 น. ($\bar{x}$= 3.06) และช่วงเวลาในการออกกำลังกาย (วันหยุดราชการ) ได้แก่ ช่วงเวลา 18.00น. - 20.00 น. ($\bar{x}$= 2.80)

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลในภาพรวมแต่ละด้านรวม 7 ด้าน

ความต้องการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล(ทั้ง 9 แห่ง)	ระดับความต้องการ		
	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.72	0.82	มาก
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	3.65	0.77	มาก
3. ด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกาย	2.65	1.24	ปานกลาง
4. ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม	3.82	0.71	มาก
5. ด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย	3.15	0.76	ปานกลาง
6. ด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	3.71	0.71	มาก
7. ด้านวิชาการ	3.73	0.72	มาก
รวม	3.50	0.82	มาก

จากตารางที่ 2 แสดงว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีความต้องการในการออกกำลังกายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.50) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$= 3.82) รองลงมาคือด้านวิชาการ($\bar{x}$= 3.73)ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก($\bar{x}$= 3.72) ด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย($\bar{x}$= 3.71) ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ ($\bar{x}$= 3.65) ตามลำดับ ส่วนในด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย($\bar{x}$= 3.15) และด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกาย($\bar{x}$= 2.65) อยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าที (t-test) ความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลแยกตามกลุ่มสาขาวิชาที่เรียนในภาพรวมแต่ละด้านรวม 7 ด้าน

ความต้องการออกกำลังกายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล(ทั้ง 9 แห่ง)	กลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี		กลุ่มสาขาสังคมศาสตร์		t
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านสถานที่ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.72	0.83	3.71	0.80	0.95
2. ด้านบุคลากรผู้ให้บริการ	3.64	0.79	3.66	0.75	0.73
3. ด้านช่วงเวลาในการออกกำลังกาย	2.80	1.22	2.44	1.23	0.26
4. ด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม	3.85	0.70	3.78	0.73	0.19
5. ด้านกิจกรรมการออกกำลังกาย	3.13	0.78	3.18	0.73	0.35
6. ด้านการทดสอบสมรรถภาพทางกาย	3.70	0.72	3.71	0.69	0.81
7. ด้านวิชาการ	3.73	0.72	3.73	0.72	0.87
รวม	3.51	0.83	3.46	0.70	0.60

*$p < .05$ ($.05\ t_{830} = 1.96$)

จากตารางที่ 3 แสดงว่านักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่ศึกษาอยู่ในกลุ่มสาขาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับกลุ่มสาขาสังคมศาสตร์ มีความต้องการในการออกกำลังกายรวมทั้ง 7 ด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ความต้องการการออกกำลังกายรวมทั้ง 7 ด้านของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	8	6.21	1.04	0.95
ภายในกลุ่ม	822	743.78	0.88	
ทั้งหมด	830	749.99		

$P > .05$ ($.05\ F_{8,822} = 1.95$)

จากตารางที่ 4 แสดงว่า นักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง มีความต้องการการออกกำลังกายรวมทั้ง 7 ด้าน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

อภิปรายผล

การศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ ผู้วิจัยมีข้อค้นพบและมีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งนำมาอภิปรายดังนี้

นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งมีความต้องการในการออกกำลังกายในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$= 3.50) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในระดับมาก คือด้านรูปแบบของการจัดกิจกรรม ($\bar{x}$= 3.82) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือกิจกรรมที่จัดควรเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก ($\bar{x}$= 3.91) รองลงมาคือให้มีกิจกรรมการออกกำลังกายหรือเล่นกีฬาที่ท่านสนใจเป็นประจำทุกภาคเรียน ($\bar{x}$= 3.88) ซึ่งหมายถึงว่านักศึกษาต้องการให้จัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่สนใจทุกภาคเรียนเป็นประจำสม่ำเสมอเพราะนักศึกษาเห็นความสำคัญของการออกกำลังกายว่าช่วยพัฒนานักศึกษาในด้านร่างกายทำให้แข็งแรงมีภูมิต้านทานโรคภัยไข้เจ็บ ด้านจิตใจทำให้เป็นมีความสุข ด้านอารมณ์ทำให้ผ่อนคลายจากความเครียดต่าง ๆ และด้านสังคมมีการเคารพกติกา มีน้ำใจนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ และรู้จักการให้อภัยเป็นต้น ดังนั้นทางมหาวิทยาลัยฯควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักศึกษา และต้องเป็นกิจกรรมที่ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมาก เพราะนักศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีรายได้และต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ไปกับการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับศิริรัตน์ หิรัญรัตน์ (2539 : 3-6) ได้อธิบายถึงประโยชน์ของการออกกำลังกาย และการเล่นกีฬาที่มีต่อตัวบุคคลในด้านต่างๆ เช่น ทางด้านร่างกาย อวัยวะในระบบต่างๆ ของร่างกายสามารถทำงานประสานกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นผลให้ร่างกายสมบูรณ์แข็งแรง อดทน มีบุคลิกภาพที่ดี สามารถประกอบกิจการงานประจำวันได้อย่างกระฉับกระเฉง มีภูมิต้านทานสูง สมรรถภาพทางกายดี จะพบว่ามีการ

เปลี่ยนแปลงทางด้านสรีรวิทยา คือ กล้ามเนื้อหัวใจแข็งแรงเป็นผลให้การสูบฉีดเลือดดีขึ้น โดยมีปริมาณเลือดที่สูบฉีดแต่ละครั้งเพิ่มมากขึ้น เมื่อนำเลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของร่างกายได้มากขึ้น ขณะที่ปฏิบัติกิจกรรมการออกกำลังกายขณะที่กล้ามเนื้อหัวใจหดตัวและคลายตัว อีกทั้งหลอดเลือดจะนำเลือดกลับไปสู่หัวใจได้ดีขึ้นระบบไหลเวียนเลือดดีขึ้น การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอเป็นการเพิ่มปริมาณของเลือดให้แก่ร่างกาย ช่วยปรับปรุงให้หลอดเลือดทำงานต่อไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่เปราะ มีความยืดหยุ่นดี โดยนำเลือดไปเลี้ยงส่วนต่าง ๆ ของกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อหัวใจได้ทำงานเซลล์ของกล้ามเนื้อจะได้รับอาหารและออกซิเจนมากขึ้น การขับถ่ายของเสียเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อากาศในปอดมีมากขึ้นเนื่องจากกล้ามเนื้อที่ช่วยในการขยายกระบังลมทำงานได้ดีขึ้น การแลกเปลี่ยนออกซิเจนกับคาร์บอนไดออกไซด์ดีขึ้นเซลล์กล้ามเนื้อมีการสันดาปที่ระดับเซลล์ดีขึ้น ทำให้ไขมันสลายได้อย่างรวดเร็ว มีการสะสมของคาร์โบไฮเดรต (กลัยโคเจนในกล้ามเนื้อและตับ) ทำให้สามารถประกอบกิจกรรมการออกกำลังกายได้เป็นเวลานานขึ้น โดยไม่รู้สึกเหนื่อย เมื่อยล่า เพราะโดยปกติเมื่อกลัยโคเจนในกล้ามเนื้อถูกใช้ไปหมด ขณะที่ออกกำลังกายและระดับน้ำตาลลดลงจะทำให้รู้สึกเมื่อยล้า เพราะไม่สามารถผลิตออกมาเพียงพอต่อความต้องการ ถ้าออกกำลังกายสม่ำเสมอปริมาณน้ำตาลในเลือดจะเพียงพอต่อความต้องการเพราะการผลิตน้ำตาลในตับเพิ่มขึ้น อีกทั้งน้ำย่อยร่วมในการเผาผลาญไขมันจะทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ฮอร์โมนต่าง ๆ ปรับสภาพได้ดี การออกกำลังกายทำให้ได้ใช้พลังงานเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก การออกกำลังกายนาน ๆ พลังงานที่สูญเสียไปก็มาก ทั้งนี้เป็นผลให้ไขมันสะสมในร่างกายลดน้อยไปด้วย และนอกจากนี้สมองส่วนที่สั่งความรู้สึกอยากอาหารจะปรับตัวในการรับปริมาณอาหารและการใช้พลังงานออกไปให้เหมาะสม การออกกำลังกายสม่ำเสมอจึงเป็นการควบคุมน้ำหนักของร่างกายโดยใช้ปริมาณอาหารที่รับประทานเข้าไปเท่ากับปริมาณพลังงานที่ใช้ในแต่ละวัน อีกทั้งกระดูก กระดูกอ่อนและเอ็นข้อต่างๆ แข็งแรงขึ้น คือ เอ็นต่าง ๆ มีความสามารถในการยืดและหดได้ดี ข้อต่อเคลื่อนไหวได้ตลอดช่วงการเคลื่อนไหว หรือเคลื่อนไหวได้มากกว่าปกติ กระดูกอ่อนแข็งแรง เมื่อองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยในการเคลื่อนไหวนี้แข็งแรง อัตราการบาดเจ็บจากการเล่น การฝึกซ้อมกีฬา และอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นในชีวิตประจำวันก็ลดน้อยลง กลับจะทำให้สมรรถภาพทางกายในทุก ๆ ด้านดีขึ้นตามไปด้วยและยังช่วย ป้องกันโรคที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องของระบบไหลเวียนของเลือดได้เช่นโรคความดันโลหิตสูงที่เกิดจากคลอเลสเตอรอลสะสมที่ผนังหลอดเลือดแดง ซึ่งเคยมีผู้วิจัยว่า ถ้าออกกำลังกายสม่ำเสมอเป็นระยะเวลาที่นาน จะช่วยให้คลอเลสเตอรอลในเลือดลดลงได้ทางด้านจิตใจ การออกกำลังกายสม่ำเสมอนอกจากจะทำให้ร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์แล้ว จิตใจร่าเริง แจ่มใส เบิกบาน ก็จะควบคู่กันมาเนื่องจากร่างกายปราศจากโรคภัยไข้เจ็บถ้าได้ ออกกำลังกายร่วมกันหลาย ๆ คน เช่น การเล่นกีฬาเป็นทีม ทำให้เกิดความเอื้อเฟื้อมีเหตุผลอดกลั้น สุขุม รอบคอบและยุติธรรมทางด้านอารมณ์ มีอารมณ์เยือกเย็น ไม่หุนหันพลันแล่น ความเครียดจากการประกอบอาชีพน้อยลง เมื่อได้ออกกำลังกายสม่ำเสมอทางด้านสติปัญญา การออกกำลังกายสม่ำเสมอ ทำให้ความคิดอ่านปลอดโปร่ง มีไหวพริบ มีความคิดสร้างสรรค์ การค้นหาวิธีเอาชนะคู่ต่อสู้ในวิถีของเกมส์การแข่งขัน ซึ่งบางครั้งสามารถนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างถูกต้องและสุดท้ายทางด้านสังคม สามารถปรับตัวเข้ากับผู้ร่วมงานและผู้อื่นได้ดี เพราะการเล่นกีฬา หรือการออกกำลังกายร่วมกันเป็นหมู่มาก ๆ ทำให้เกิดความเข้าใจและเรียนรู้พฤติกรรม มีบุคลิกภาพที่ดี มีความเป็นผู้นำมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี และสามารถอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

รองลงมาคือด้านวิชาการ ($\bar{x}$= 3.73) และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดในระดับมาก คือ ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการออกกำลังกาย ($\bar{x}$= 3.81) ซึ่งเป็นองค์ความรู้ที่สำคัญอย่างยิ่งเป็นลำดับแรกๆ เพราะการที่มีความรู้ในด้านเทคนิคและทักษะการออกกำลังกายจะทำให้การออกกำลังกายมีความสนุกสนานต่อเนื่อง

เป็นประจำและได้ประโยชน์กับผู้ที่ออกกำลังกายอย่างแท้จริง ตามที่ ชาญชัย ชอบธรรมสกุล (2547 : 27-29) ได้ให้หลักการออกกำลังกายที่สำคัญๆ คือควรศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักและวิธีการในการออกกำลังกายเฉพาะอย่างยิ่งนอกเหนือจากการมีความรู้ความเข้าใจในหลักการออกกำลังกายโดยทั่วๆไปแล้วการศึกษาและทำความ เข้าใจเกี่ยวกับหลักและวิธีการในการออกกำลังกายเฉพาะอย่างก็เป็นสิ่งสำคัญยกตัวอย่าง เช่นถ้าเราต้องการที่จะเล่นฮอกกี้ซึ่งต้องใช้ไม้เป็นอุปกรณ์ในการตีลูก เราต้องทราบก่อนว่าการตีลูกฮอกกี้นั้นห้ามเหวี่ยงไม้เกินระดับเอวเนื่องจากเพื่อความปลอดภัยของผู้เล่น แต่ถ้าเราไม่ศึกษาให้ดีเสียก่อนแล้วเราไปเล่นเราอาจจะตีลูกแล้วเหวี่ยงไม้เลยระดับเอวจนทำให้เกิดอันตรายกับผู้ร่วมเล่นได้ หรือ ถ้าเราต้องการจะเล่น แบดมินตันเราก็ควรจะต้องทราบว่าการตีลูกแบดมินตันนั้นต้องใช้ข้อมือไม่ใช่ใช้แรงจากแขน ตรงกันข้ามถ้าเราต้องการจะเล่นเทนนิสเราก็จะต้องตีลูกเทนนิสด้วยการใช้แรงจากแขนไม่ใช้การใช้ข้อมือ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

เสนอให้มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศดังนี้

1. ควรจัดกิจกรรมการออกกำลังกายที่ไม่ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากและที่นักศึกษาแต่ละแห่งสนใจเป็นประจำทุกภาคเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมที่นักศึกษาสนใจมากคือแบดมินตัน เดิน-วิ่งเพื่อสุขภาพ และฟุตบอล เป็นต้น
2. ควรให้ความรู้เกี่ยวกับเทคนิคและทักษะการออกกำลังกาย หลักโภชนาการการปฐมพยาบาลและความปลอดภัยในการออกกำลังกายแก่นักศึกษา
3. จัดให้มีให้มีสถานที่และสภาพแวดล้อมเพื่อการออกกำลังกายที่มีความปลอดภัยและมีสถานที่เพื่อใช้ในการออกกำลังกายในร่มและมีห้องน้ำและห้องสุขาที่เพียงพอต่อจำนวนผู้ใช้บริการ
4. ให้มีสถานที่และอุปกรณ์สำหรับฝึกกิจกรรมเสริมสร้างสมรรถภาพทางกาย เช่น ห้องฟิตเนสและสวนสุขภาพกลางแจ้ง เป็นต้นรวมทั้งให้มีอุปกรณ์ที่ใช้ในการทดสอบสมรรถภาพทางกายสำหรับท่านอย่างเพียงพอและได้มาตรฐาน เช่น เครื่องวัดความจุปอด เครื่องวัดแรงบีบมือ เครื่องวัดกำลังขาและหลัง และเครื่องวัดไขมันใต้ผิวหนัง เป็นต้น
5. ควรมีบุคลากรให้คำแนะนำในการออกกำลังกายอย่างถูกต้องเหมาะสมมีมนุษยสัมพันธ์ดี และดูแลรักษาความสะอาดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสถานที่ออกกำลังกาย
6. ควรจัดให้มีการทดสอบสมรรถภาพทางกายให้แก่นักศึกษาเป็นประจำทุกปี

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาสมรรถภาพทางกายของนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง
2. ควรศึกษาภาวะน้ำหนักเกินและพฤติกรรมสุขภาพของนักศึกษา คณาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง
3. ควรศึกษาแนวทางในการจัดและดำเนินโครงการการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของนักศึกษาคณาจารย์และบุคลากรในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง

คำขอบคุณ

งานวิจัยเรื่องความต้องการการออกกำลังกายของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล (ทั้ง 9 แห่งทั่วประเทศ)นี้ ได้รับเงินอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2554 ของคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

ขอกราบขอบพระคุณท่านรองศาสตราจารย์ ดร. ประพัฒน์ ลักษณะพิสุทธิ์ และรองศาสตราจารย์ ดร. ถนอมวงศ์ กฤษณ์เพ็ชร์ อาจารย์จากคณะวิทยาศาสตร์การกีฬา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเครื่องมือในการวิจัย(แบบสอบถาม)และที่ปรึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้

ขอขอบคุณอาจารย์พรกนก ศรีงามที่ช่วยสร้างแรงจูงใจและสนับสนุนให้ทำงานวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ ดร.พรพิไล เติมสินสวัสดิ์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการและวิจัย คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ให้ความกรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในเรื่องเครื่องมือในการวิจัย(แบบสอบถาม) ตรวจสอบบทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ) และที่ปรึกษาในการทำวิจัยในครั้งนี้อีกทั้งเป็นกำลังใจและให้การส่งเสริมและสนับสนุนจนงานวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงเป็นอย่างดี

คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบบูชาแด่บิดามารดา ครูบาอาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านด้วยความรักและเทิดทูนเป็นอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

ชาญชัย ชอบธรรมสกุล. 2547. พลศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. 2540. ระเบียบวิการวิจัยทางสังคมศาสตร์.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์และทำปกเจริญผล

วรศักดิ์ เพียรชอบ. 2523. หลักและวิธีสอนวิชาพลศึกษา.กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช.

ศิริรัตน์ หิรัญรัตน์. 2539. การเสริมสร้างสมรรถภาพทางกายและกีฬา.กรุงเทพมหานคร: คณะแพทยศาสตร-ศิริราชพยาบาล.

รูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

Model of Health Care Service Affecting the Satisfaction of Patient In Internal Medicine Department in Private Hospitals

รุ่งโรจน์ สงสระบุญ[1*]
Rungroje Songsraboon[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน (2) เพื่อค้นหารูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ป่วยนอกที่ใช้บริการในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน จำนวน 880 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสุ่มแบบหลายขั้นตอน สถิติที่ทดสอบสมมติฐานประกอบด้วยสถิติวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพล และสถิติวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง ผลการวิจัย พบว่า (1) รูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความ พึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านการบริการสุขภาพที่สำคัญมากที่สุด คือ ปัจจัยด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน รองลงมา ได้แก่ ปัจจัยการบริการทางการแพทย์ตามลำดับ (2) ปัจจัยความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมกลุ่มโรงพยาบาลเอกชนในด้านการกลับมาใช้บริการซ้ำมากที่สุด

คำสำคัญ การบริการสุขภาพ, ความพึงพอใจของผู้ป่วย, แผนกอายุรกรรม

Abstract

This research aims (1) to analyze the influence of health care service affecting the satisfaction of patient in internal medicine department, private hospital. (2) find out the health care service model of internal medicine department in private hospitals. The sample were 880 out patients who attend the internal medicine in private hospitals in by multistage sampling. The path analysis was used to test the hypotheses. The Structural equation modeling: SEM was used to test health care service model. The finding found 2 factors of the latent variable which had positive on the patient satisfaction. (1) hospital medical services and hospital hospitality service effect to patient satisfaction health care model (2) the consumer satisfaction factors of the service users in the internal medicine department, private hospitals were repeat and word of mouth.

Keywords: Health care service, Patient satisfaction, Internal medicine department

[1] สาขาการตลาด มหาวิทยาลัยสยาม

* Corresponding author. Email: rrs101@hotmail.com

บทนำ

การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ.2553 - พ.ศ.2583 พบว่า สัดส่วนของประชากรสูงอายุวัยปลาย (อายุ 80 ปีขึ้นไป) มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างชัดเจน กล่าวคือสัดส่วนของผู้สูงอายุวัยปลายจะเพิ่มจากประมาณร้อยละ 12.7 ของประชากรสูงอายุทั้งหมด เป็นเกือบ 1 ใน 5 ของประชากรสูงอายุ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุวัยปลายนี้จะนำไปสู่การเพิ่มขึ้นของประชากรที่อยู่ในวัยพึ่งพิง ทั้งในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และสุขภาพ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2557) ในปี พ.ศ. 2556 สำนักงานสถิติแห่งชาติได้สำรวจผู้สูงอายุที่ใช้บริการในโรงพยาบาลทั่วประเทศ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะเจ็บป่วยเป็นโรคความดันโลหิตสูง ไขมันในเลือดสูง ร้อยละ 33.69 โรคเบาหวาน ร้อยละ 15.03 โรคเก๊าท์ รูมาตอยด์ ปวดเข่า คอ เรื้อรัง ร้อยละ 10.05 โรคอัมพฤกษ์ อัมพาต ร้อยละ 1.73 และโรคไตวายเรื้อรัง นิ่วในไต ร้อยละ 1.67 จากสถิติดังกล่าว แผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน จึงมีความจำเป็นต้องทำการพัฒนาการบริการสุขภาพให้มีคุณภาพมากขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาเรื่องรูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการให้บริการในด้านต่าง ๆ รวมถึงนำผลการศึกษาครั้งนี้ไปประยุกต์ใช้ในการกำหนดแผนทางการตลาดและการโฆษณาประชาสัมพันธ์ เพื่อสร้างความได้เปรียบทางการแข่งขันกับโรงพยาบาลในต่างประเทศและรองรับการให้บริการผู้ป่วย โดยเฉพาะผู้ป่วยสูงอายุที่จะเพิ่มมากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน
2. เพื่อค้นหารูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร ได้แก่ ผู้ป่วยนอกที่ใช้บริการในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน จากกลุ่มตัวอย่าง 880 ราย ใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling)
2. ขอบเขตด้านระยะเวลา ได้แก่ ระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ เดือนมกราคม – เมษายน พ.ศ. 2557

สมมติฐานในการวิจัย

1. ปัจจัยด้านการบริการทางการแพทย์มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน
2. ปัจจัยด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

กรอบแนวคิดในการศึกษา

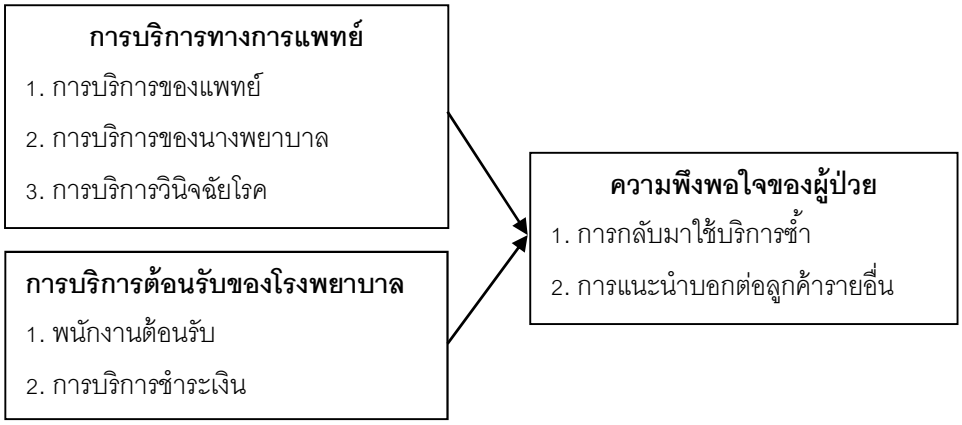

วิธีการศึกษา

1. ประชากร คือ ผู้ป่วยนอกที่ใช้บริการในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน จากกลุ่มตัวอย่าง 880 รายที่ใช้ในการวิจัย ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โครงสร้างตัวแบบจำลอง (Structural Equation Modeling: SEM) ด้วยวิธีพหุ ตัวแปรมีการกำหนดกลุ่มตัวอย่าง 15 ถึง 20 เท่าของตัวแปรสังเกตได้ (Observed Variables) (กัลยา วาณิชบัญชา, 2557) จากการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรสังเกตได้ 44 ตัวแปร จึงสามารถคำนวณกลุ่มตัวแปรได้จำนวน 660 (44 x 15) ถึง 880 (44 x 20) ราย ดังนั้นเพื่อความสอดคล้องกับเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ ผู้วิจัยจึงใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 880 ราย

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้การสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) โดยผู้วิจัยทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากจากการสุ่มโรงพยาบาลเอกชนที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมดจำนวน 15 แห่ง (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2556) และทำการสุ่มแบบจับฉลากจำนวน 5 แห่ง โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามจำนวนแห่งละ 176 ชุด ซึ่งเป็นการแบ่งตามโควตา (Quota) และเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในแต่ละแห่งด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบตามสะดวก (Convenience Sampling)

3. การหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟ่า (α - Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ผลการทดสอบความเชื่อมั่น พบว่า α = 0.91 ซึ่งแสดงว่าเครื่องมือแบบสอบถามมีความน่าเชื่อถือ สามารถนำไปใช้ในการศึกษาได้

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถิติอนุมานเพื่อทดสอบสมมติฐานประกอบด้วยการวิเคราะห์เส้นทางอิทธิพลเชิงสาเหตุ (Path Analysis) การค้นหารูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis: CFA) เพื่อยืนยันตัวบ่งชี้องค์ประกอบตัวแปรสังเกตได้ ใช้โมเดลการวัด (Measurement Model) ของการบริการสุขภาพ และใช้การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling: SEM) (กัลยา วานิชบัญชา, 2557)

ผลการศึกษา

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

1.1 การพัฒนาตัวบ่งชี้ปัจจัยการบริการสุขภาพ ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

การวิเคราะห์โมเดลการวัด ตัวบ่งชี้ปัจจัยการบริการสุขภาพในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน ประกอบด้วยตัวแปรแฝง (Latent Variable) จำนวน 3 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรปัจจัยการบริการทางการแพทย์ ปัจจัยการต้อนรับในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนและตัวแปรความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนของโมเดลตัวบ่งชี้ปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการบริการทางการแพทย์ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางทางสถิติ (P<.01) แสดงว่าตัวแปรทั้ง 3 ตัว ได้แก่ การบริการของแพทย์ การบริการของนางพยาบาลและการบริการวินิจฉัยโรค เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่บ่งบอกถึงปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการบริการทางการแพทย์ ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน โดยตัวแปรดังกล่าวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.45 ถึง 0.70 ดังแสดงในภาพที่ 1

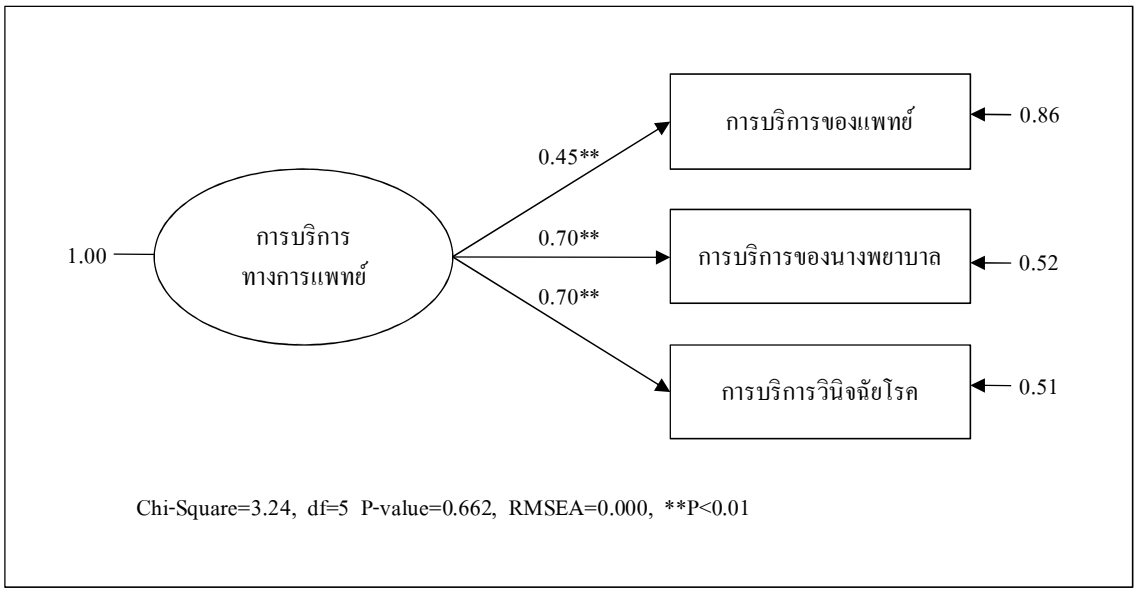

ภาพที่ 1 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการบริการทางการแพทย์ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนของโมเดลตัวบ่งชี้ปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางทางสถิติ (P<.01) แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว ได้แก่ การบริการของพนักงานต้อนรับและการบริการในการชำระเงิน เป็นตัวบ่งชี้ที่สำคัญที่บ่งบอกถึง

ปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการต้อนรับในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน โดยตัวแปรดังกล่าวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.56 ถึง 0.80 ดังแสดงในภาพที่ 2

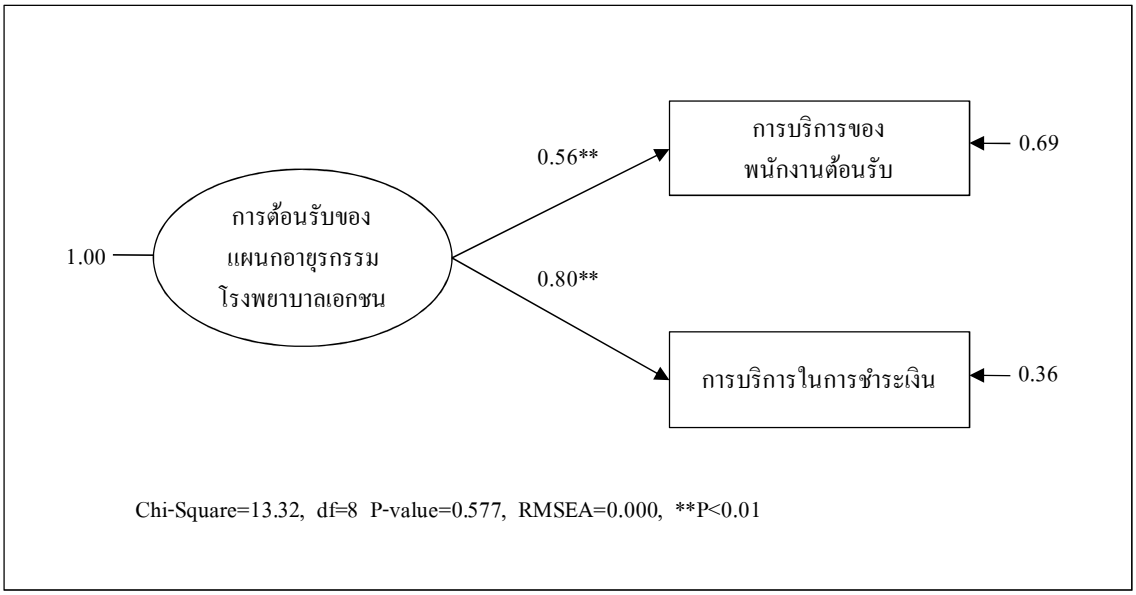

ภาพที่ 2 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการต้อนรับในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน พบว่า ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ (P<.01) แสดงว่าตัวแปรทั้ง 2 ตัว ได้แก่ การกลับมาใช้บริการซ้ำและการแนะนำบอกต่อลูกค้ารายอื่น เป็นตัวบ่งชี้สำคัญที่บ่งบอกถึงความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน โดยตัวแปรดังกล่าวมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.52 ถึง 0.84 ดังแสดงในภาพที่ 3

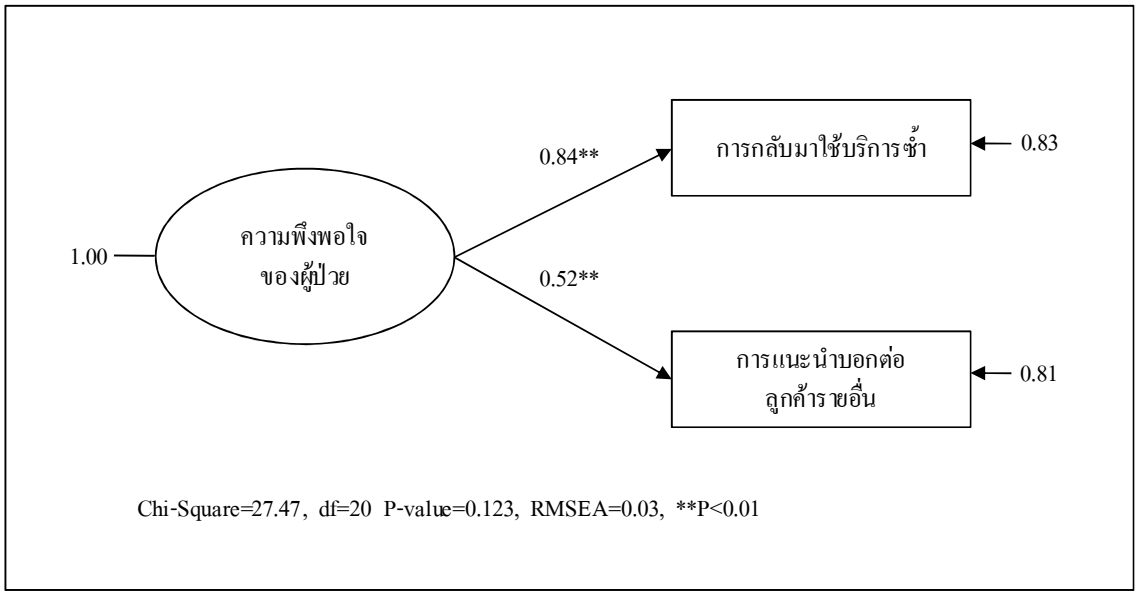

ภาพที่ 3 องค์ประกอบเชิงยืนยันของโมเดลตัวบ่งชี้ความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

1.2 การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าสถิติประเมินความกลมกลืนของตัวแบบกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Chi square =322.677, df=157, p-value=0.001, RMSEA=0.031, GFI=0.95, AGFI=0.93 **P<.01) ดังแสดงในภาพที่ 4

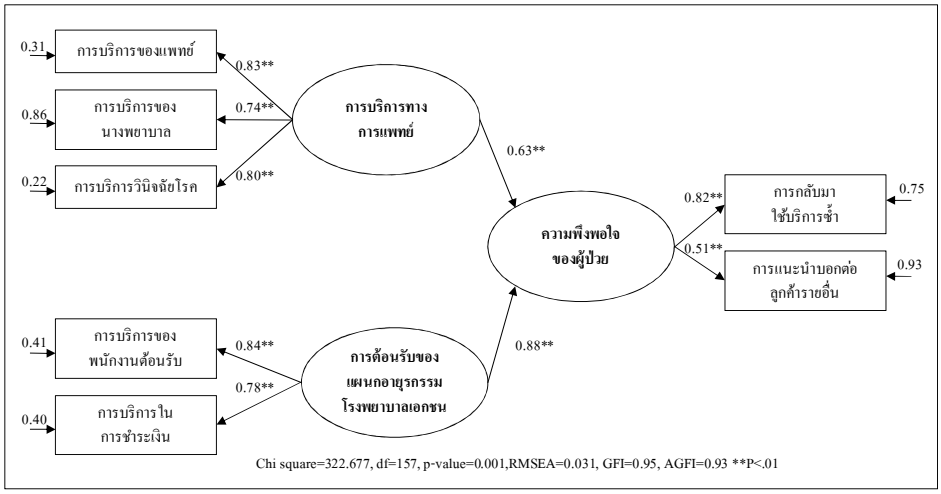

ภาพที่ 4 โมเดลสมการโครงสร้างของการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

1.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการทดสอบสมมติฐาน การวิเคราะห์อิทธิพลของตัวแปรในโมเดลสมการโครงสร้างการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน พบว่า ปัจจัยด้านการบริการทางการแพทย์และปัจจัยด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน มีอิทธิพลเชิงสาเหตุทางตรงต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน ดังแสดงข้อมูลในตารางที่ 2 และแสดงผลการวิเคราะห์ค่าสถิติการวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยที่ผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน ดังข้อมูลในตารางที่ 3

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามสมมติฐาน 2 ข้อ

สมมติฐานการวิจัย	โรงพยาบาลภาพรวม	
	ยอมรับ	ปฏิเสธ
H1: ปัจจัยด้านการบริการทางการแพทย์มีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน	✓	
H2: ปัจจัยด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนมีอิทธิพลเชิงสาเหตุต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน	✓	

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแฝงและค่าสถิติการวิเคราะห์อิทธิพลของการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

ตัวแปรผล	**ความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลเอกชน**		
ตัวแปรสาเหตุ	**กลับมาใช้บริการซ้ำ (Repeat)**	**การแนะนำบอกต่อ (Word of Mouth)**	**ความพึงพอใจรวมทั้ง 2 ด้าน**
	DE	DE	DE
ปัจจัยด้านการบริการทางการแพทย์	0.58** (0.27)	0.45** (0.45)	0.63** (0.21)
ปัจจัยด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลเอกชน	0.21** (0.61)	0.28** (0.35)	0.88** (0.16)
ค่าสถิติ	Chi square=322.677, df=157, p-value=0.001,RMSEA=0.031, GFI=0.95, AGFI=0.93 **P<.01		

หมายเหตุ ตัวเลขในวงเล็บ คือ ค่าความคาดเคลื่อนมาตรฐาน, DE = อิทธิพลทางตรง

ตอนที่ 2 ผลการค้นหารูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย พบว่า ปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการบริการทางการแพทย์ (Path Coefficient = 0.63) และปัจจัยการบริการสุขภาพด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน (Path Coefficient = 0.88)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบตัวแปรสังเกตได้ ปัจจัยการบริการสุขภาพในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ (Bata: b) ความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การบริการของพนักงานต้อนรับ (0.84) รองลงมาคือ การบริการของแพทย์ (0.83) การบริการวินิจฉัยโรค (0.80) การบริการในการชำระเงิน (0.78) และการบริการของนางพยาบาล (0.74) โดยตัวแปรดังกล่าวนี้มีค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบ (R^2) ปัจจัยการบริการสุขภาพในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน ได้ประมาณร้อยละ 16 ถึง ร้อยละ 76

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้ ความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน พบว่า ตัวแปรที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การกลับมาใช้บริการซ้ำ (0.82) และการแนะนำบอกต่อลูกค้ารายอื่น (0.51) โดยตัวแปรดังกล่าวมีค่าสัดส่วนความแปรปรวนที่อธิบายได้ด้วยองค์ประกอบความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนได้ประมาณร้อยละ 18 ถึงร้อยละ 58 ดังแสดงข้อมูลภาพที่ 5

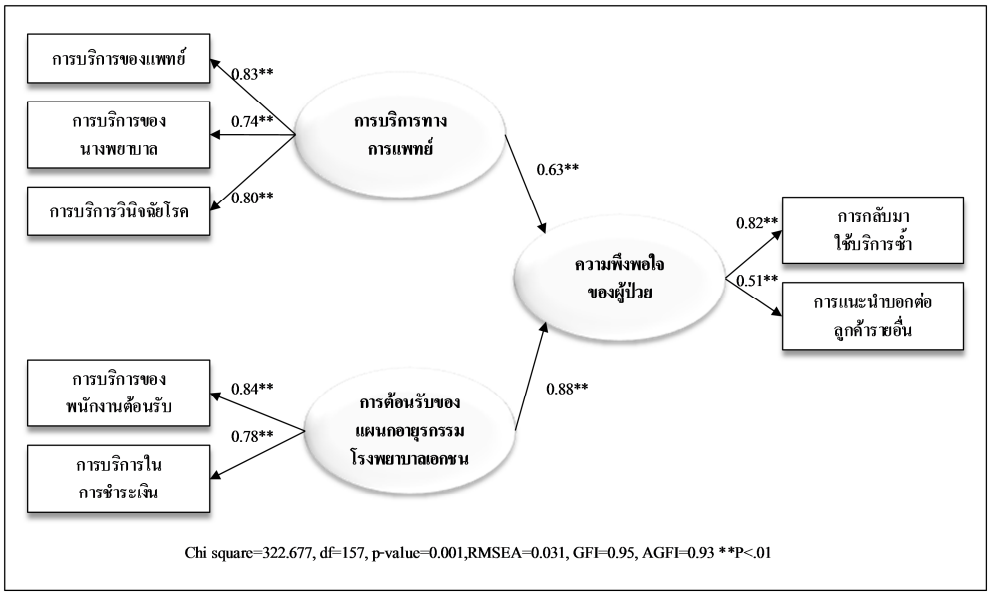

ภาพที่ 5 รูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

อภิปรายผล

รูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน ประกอบด้วย 2 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการบริการทางการแพทย์และปัจจัยการต้อนรับของแผนก อายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยในด้านการกลับมาใช้บริการซ้ำและด้านการแนะนำบอกต่อลูกค้ารายอื่น ผลการวิจัยสอดคล้องกับแนวคิดของ Farid (2008) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Development of a Model for Healthcare Service Quality: An Application to the Private Healthcare Sector in Egypt” พบว่า มีปัจจัยการรับรู้คุณภาพการให้บริการที่สำคัญมีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ประกอบด้วยคุณภาพการบริการของแพทย์ คุณภาพการบริการของนางพยาบาล คุณภาพการให้บริการวินิจฉัยโรค คุณภาพการให้บริการของพนักงานต้อนรับ คุณภาพการให้บริการการเข้าพักในโรงพยาบาล คุณภาพการบริการอาหารผู้ป่วย คุณภาพการบริการห้องพักผู้ป่วยและคุณภาพการบริการชำระเงิน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ของตัวแปรในระดับ R=0.901 การศึกษาในครั้งนี้ใช้เทคนิค Factor Analysis และหาความสัมพันธ์ของตัวแปรโดยใช้สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

ปัจจัยด้านการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ การบริการของพนักงานต้อนรับ รองลงมา ได้แก่ การบริการในการชำระเงิน ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีแรงจูงใจของ Hertzberg (1959) ซึ่งแรงจูงใจของพนักงานต้อนรับด้วยปัจจัยสนับสนุนและปัจจัยบำรุงรักษา เช่นเดียวกับแนวคิด Service profit chain ที่กล่าวไว้ว่าการพัฒนาพนักงานต้อนรับ ความพึงพอใจของพนักงานและความจงรักภักดีของพนักงานส่งผลต่อคุณค่าการบริการที่ส่งมอบให้ลูกค้า ทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนและทฤษฎีโครงสร้างตามสถานการณ์ได้กล่าวไว้ว่าองค์การคุณภาพต้องมีลักษณะที่ผสมผสานปัจจัยที่นำมาพิจารณาในการวิเคราะห์องค์การ ได้แก่ กลยุทธ์ คน วัฒนธรรม โครงสร้างและกระบวนการในการจัดการที่ดี

ปัจจัยด้านการบริการทางการแพทย์ ได้แก่ การบริการของแพทย์ การบริการของนางพยาบาลและการบริการวินิจฉัยโรค เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนที่สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ Brown & Swartz (1989) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “การบริการสุขภาพที่มีผลต่อการรับรู้คุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลเอกชน” พบว่า บริการของแพทย์ บริการของพยาบาลและบริการวินิจฉัยโรคมีอิทธิพลทางตรงต่อการรับรู้คุณภาพและความพึงพอใจของผู้ป่วย ในโรงพยาบาลเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความสัมพันธ์ของตัวแปรในระดับ R=0.860 การศึกษาในครั้งนี้ใช้สมการถดถอยเชิงพหุ (Multiple Regression)

สรุป

ผลการค้นพบรูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน มีปัจจัยสำคัญประกอบด้วยปัจจัยการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนและปัจจัยการบริการทางการแพทย์ โดยปัจจัยการต้อนรับของแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้นความพึงพอใจของผู้ป่วยจะต้องมุ่งเน้นให้ความสำคัญกับการพัฒนาพนักงานต้อนรับอย่างต่อเนื่อง รักษาพนักงานต้อนรับที่มีความสามารถไว้และคัดเลือกพนักงานต้อนรับอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากพนักงานต้อนรับจะเป็นบุคคลแรกที่ผู้ป่วยได้สัมผัส ที่เป็นกลไกสำคัญที่ทำให้ผู้ป่วยเกิดความ รู้สึกที่ดี ประทับใจและรู้สึกพึงพอใจในการให้บริการในครั้งแรกที่ได้พบ ดังนั้นรูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนที่ค้นพบนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้เพื่อการวางแผนการให้บริการการต้อนรับในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนและการให้บริการทางการแพทย์ในบริบทดังต่อไปนี้

1. ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนสามารถนำรูปแบบความสัมพันธ์ของปัจจัยการต้อนรับ ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชนมาพิจารณาพัฒนาปรับปรุงการให้บริการต้อนรับให้ดียิ่งขึ้น การจัดหาพนักงานต้อนรับที่มีความรู้ความสามารถและให้บริการอย่างมีคุณภาพ มีการจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสมกับศักยภาพที่แท้จริงของโรงพยาบาลและสามารถขยายฐานการบริการสุขภาพให้ครอบคลุมผู้ป่วยทั้งในประเทศ และผู้ป่วยต่างประเทศ

2. สมาคมโรงพยาบาลเอกชนและกระทรวงสาธารณสุข สามารถนำผลการวิจัยมาพัฒนารูปแบบการบริการสุขภาพที่มีผลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วยและสร้างการได้เปรียบทางการแข่งขันกับโรงพยาบาลในต่างประเทศได้

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้บริหารโรงพยาบาลเอกชนควรกำหนดนโยบายสำหรับการพัฒนาคุณภาพ ที่สะท้อนถึงความเป็นโรงพยาบาลเอกชนที่ได้มาตรฐาน โดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนและส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพด้วยการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่สามารถวัดได้ด้วยผลงานและการจัดสรรทรัพยากรทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสมเพื่อใช้ในการพัฒนาคุณภาพการให้บริการอย่างมีทิศทางต่อไป

2. กำหนดมาตรการกระตุ้นการพัฒนาคุณภาพในโรงพยาบาลเอกชนให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยชี้นำให้มีการสร้างกิจกรรม โดยเฉพาะปัจจัยด้านการต้อนรับของโรงพยาบาลเอกชน ได้แก่ คุณภาพพนักงานต้อนรับ และคุณภาพด้านการบริการในการชำระเงินที่ควรจัดทำแผนการพัฒนาคุณภาพทั้ง 2 ด้านนี้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องเพราะเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อความพึงพอใจของผู้ป่วย ในแผนกอายุรกรรมโรงพยาบาลเอกชน

3. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์สร้างแนวทางด้านการพัฒนาคุณภาพการให้บริการที่มีความแตกต่างจากการฝึกอบรมตามปกติ เพื่อเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ที่เป็นแบบอย่างมาตรฐานที่มีความเป็นเลิศ โดยใช้นโยบายการ

เรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพการให้บริการในเชิงการแข่งขันระหว่างหน่วยงานและมีการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้ในองค์กรให้เกิดขึ้นต่อเนื่องสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษารูปแบบคุณภาพการให้บริการในปัจจัยอื่น ๆเพิ่มเติม
2. ควรมีการศึกษารูปแบบคุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลรัฐบาลและโรงพยาบาลเอกชนอื่นๆเพิ่มเติม
3. ควรมีการศึกษากลยุทธ์ทางการตลาด เพื่อจะได้ทราบถึงจุดอ่อน จุดแข็งและจะได้นำข้อมูลจากการศึกษาดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขจุดอ่อนและเสริมจุดแข็งของแผนกอายุรกรรม โรงพยาบาลเอกชนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กัลยา วาณิชบัญชา. (2557). *การวิเคราะห์สมการโครงสร้าง SEM ด้วย AMOS*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). *ข้อมูลรายบริษัทหลักทรัพย์*. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2557. จาก http://www.set.or.th/set/

เยาวภา ปฐมศิริกุล. (2552). *กลยุทธ์การตลาดบริการสุขภาพของโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทย*. ดุษฎีนิพนธ์หลักสูตรบริหารธุรกิจดุษฎีบัณฑิต. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย.

สิทธิ์ ธีรสรณ์. (2550). *เทคนิคการเขียนรายงานวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2557). *จำนวนประชากรและจำนวนโรงพยาบาลเอกชนในประเทศไทย*. สืบค้นเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2557. จาก http://service.nso.go.th/

Assale (1998). Consumer and marketing action. 6th Cincinnati, Ohio: *South-Western College Publishing*.

Brown and Swartz. (1989). A Gap Analysis of Professional Service Quality. *Journal of Marketing, 53, April, pp 92-98*

Fikry Farid. (2008). *Development of a Model for Healthcare Service Quality: An Application to the Private Healthcare Sector in Egypt*. Ph.D. Thesis. Maastricht School of Management. Netherlands.

Herzberg Frederick (1959). *The motivation of work*. New York: John Wiley & Sons.

Lovelock. (2007). *Service Marketing*. 6th edition. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice Hall.

Panjakajornsak. (2008). *A Comprehensive Model Service Loyalty in the Context of Thai Private Hospitals*. Ph.D. Thesis. Eastern Asia University. Thailand.

Zeithaml and Bitner. (2000), *Service Marketing: Integrating Customer Focus Across Firms*, McGraw Hill Companies. USA.

พฤติกรรมในการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

Behavior and Playing Selection Online Game of the Third Level Secondary Students in the North-Eastern Region

คณิศร จี้กระโทก[1*] ไชยวัฒน์ หอมแสง[1] ไพศาล ดาแร่[1] และ วัชภูมิ เพชรแสงไส[1]

KanisornJeekratok,[1*] ChaiwatHomsaeng,[1] PhaisanDarae[1] and WatchaphumPechsangsia[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมในการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 2) เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยจำแนกตามอายุ และระดับชั้นการศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนจำนวน 600 คน ผลการวิจัยพบว่า

1) นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้หญิงและกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เล่นเกมคอมพิวเตอร์โดยส่วนมากมีประสบการณ์ในการเล่นเกมออนไลน์มากกว่า 2 ปีชอบเล่นเกมประเภท Simulation Game มากที่สุดส่วนใหญ่จะเล่นเกมเฉลี่ย 1-2 วัน / สัปดาห์และจะเล่นเกมในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดมากที่สุดนักเรียนโดยส่วนมากเล่นเพื่อต้องการพักผ่อน ความรู้สึกอยากเล่นเองเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจในการเล่นเกมช่วงเวลาที่เล่นส่วนใหญ่เป็นเวลาหลังเลิกเรียนโดยจะเล่นเกมออนไลน์ 4 เกมขึ้นไป

2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมออนไลน์ประกอบด้วย 1.เรื่องเกม 2.เรื่องความสวยงาม และ3.เรื่องการบริการ พบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องความสวยงาม ($\bar{x}$=3.62)เมื่อแยกเป็นประเด็นย่อย พบว่า เรื่องเกม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประเภทของเกม ($\bar{x}$=3.69)เรื่องความสวยงาม ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสวยงามของภาพประกอบของเกม ($\bar{x}$=4.00)และเรื่องการบริการ ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความหลากหลายของบริการและสินค้าภายในเกม ($\bar{x}$=3.56) ผลการศึกษาเปรียบเทียบโดยจำแนกอายุ และระดับชั้นการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีอายุ และระดับชั้นการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อปัจจัยที่มีผลในการเล่นเกมออนไลน์ โดยมีนัยสำคัญในเรื่องความสวยงาม แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

คำสำคัญ: เกมออนไลน์,นักเรียนช่วงชั้นที่ 3,ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

Abstract

The purpose of this research was to study online game playing behavior and opinion of the third level secondary students. The samples of this study were 600 upper northeastern students.

1) Most students were girl and studying in mattayomsuksa 1. They played online game to relax, and most of them had experiences in playing online game more than two years. Simulation Game was their favorite online game which was mostly about model situation. They usually played online game 1-2 days a week on Saturday to Sunday or at the weekend. They mostly played online game to have a rest and relax. Their desire to play online game was the important reason to making a decision playing online game. They mostly played online game after school. They played more than four online game each time.

2) The factors playing selection online game with 1.Game selection 2.Beautiful graphic and 3.Service. The results of the highest $\bar{x}$ was about the Beautiful graphic (3.62). The factors from game selection the factor which was the highest

[1] สาขาวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ4นักวิชาการการศึกษา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี 41000

* Corresponding author. E-mail: kanisorn_jee@hotmail.com

$\bar{x}$ was about the game category (3.69). In beautiful graphic the factor which was the highest $\bar{x}$ was about the beautiful graphic in game (4.00) and Service the factor which was the highest $\bar{x}$ was about the price and product of online game (3.56) which was also the factor that effected on choosing to play online game significantly affected .05.

Keywords: Online game, The Third Level Secondary Students, North-Eastern Region

บทนำ

เทคโนโลยีสารสนเทศและการพัฒนาโปรแกรมไม่มีการหยุดนิ่ง รูปแบบการสื่อสารต่างๆที่มีได้เกิดการพัฒนาขึ้นตามระยะเวลาที่เปลี่ยนไป "เกม" ได้รับการพัฒนาขึ้นจากในอดีตนั้นมีเพียงเกมกด และวีดีโอเกมแต่ในปัจจุบัน เกมมีการพัฒนาและถูกคิดค้นขึ้นด้วยรูปแบบใหม่ เพื่อดึงดูดให้เด็กเกิดความอยากที่จะเล่นเกมนั้นคือการ “อยากรู้ อยากลอง” ซึ่งความสนุกในเกมอาจทำให้ผู้เล่นติดเกมโดยไม่รู้ตัวรูปแบบของเกมได้รับการพัฒนาขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง แต่ที่นิยมในปัจจุบันคือการเล่นเกมแบบออนไลน์ เกมได้ถูกพัฒนาทั้งเรื่องของภาพ เสียง สี และตัวละครที่อยู่ในเกมได้ถูกพัฒนาให้มีความสมจริงเนื้อหาของเกมและฉากในตัวเกมถูกพัฒนาให้มีความสวยงามและน่าหลงใหลมันจึงเป็นเรื่องยากที่จะทำให้เด็กหยุดเล่นโดยส่วนมากเด็กใช้เวลาอยู่หน้าจอคอมพิวเตอร์วันละหลายชั่วโมง โดยไม่ทำกิจกรรมอื่นๆและจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางอารมณ์อย่างชัดเจน เช่น อารมณ์ไม่ดี หรือ ต้องการตัดสินอะไรบ้างอย่างด้วยการ แพ้ ชนะ อย่างเดียวโดยไม่มีการประนีประนอมกัน(Davis, 2001)

ปัญหาเด็กติดเกมออนไลน์เป็นปัญหาซึ่งครู ผู้ปกครอง และตัวของนักเรียน ต้องให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหา เด็กที่ติดเกมจะเลิกได้ยาก เพราะเขารู้สึกว่าแค่หยุดเล่นวันเดียวก็จะทำให้เขาตามเพื่อนไม่ทัน ทำให้รู้สึกถึงการไม่ได้รับการยอมรับในกลุ่ม ปัญหาเด็กติดเกมมีแนวโน้มสูง และมีความรุนแรงเพิ่มขึ้นทั้งในประเทศไทยและทั่วโลก ผลกระทบหรือโทษที่เกิดขึ้นอยู่ในรูปแบบทั้งต่อสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิต สุขภาพสังคม รวมถึงต่อสุขภาพของชีวิต เช่น การเรียนตก เสียการงาน หรือเสียความสัมพันธ์กับคนรอบข้าง (IthipolPritiprasong, 2546)จากการศึกษาวิจัยในต่างประเทศพบว่า เด็กที่เล่นเกมคอมพิวเตอร์มากๆ อาจถึงขึ้นวิกลจริตได้ และเด็กที่เล่นเกมวันละ 3 ชั่วโมงติดต่อกัน 15 สัปดาห์ขึ้นไป จะมีการหลั่งสารชนิดเดียวกับแอมเฟตามีเหมือนที่ผู้ติดยาเสพติดหลั่งออกมา (Hecht M, 1999)

การศึกษาพฤติกรรมการเล่นเกมและการติดเกมส่วนมากจะเกิดขึ้นในท้องถิ่นที่เจริญ โดยเฉพาะในเมืองใหญ่ ส่วนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นดินแดนที่มีสภาพสังคมที่ต่างจากชุมชนเมือง โดยเฉพาะในเด็กระดับมัธยมศึกษา การศึกษาเกี่ยวกับการเลือกเล่นเกม และผลกระทบยังไม่มีข้อมูลชัดเจน การศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ข้อมูลที่เป็นแนวทางสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาสังคมต่อไป

วิธีการศึกษา

วิธีที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมในการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยการแจงแบบสอบถามไปยังโรงเรียนใน 3 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดหนองคาย โดยกลุ่มตัวอย่าง เป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จากนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 600 คน โดยแบ่งเป็นจังหวัดละ 200 คน 3 จังหวัด

การวิเคราะห์ผลโดยใช้สถิติพื้นฐาน หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการเปรียบเทียบอายุและระดับชั้นการศึกษา กับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมด้วยการทดสอบ One way ANOVA

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาศึกษาพฤติกรรมในการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในภาคะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

2.2 เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ในภาคะวันออกเฉียงเหนือตอนบน

ผลการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ได้แบ่งการแสดงผลการศึกษาเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐาน

นักเรียนส่วนใหญ่เป็นเด็กผู้หญิง (ร้อยละ54.3) และกำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (ร้อยละ 54.3) เล่นเกมคอมพิวเตอร์เพื่อการพักผ่อน (ร้อยละ 49.2) โดยส่วนมากมีประสบการณ์ในการเล่นเกมออนไลน์มากกว่า 2 ปี (ร้อยละ 41.7) ชอบเล่นเกมประเภท Simulation Game เกมที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับการจำลองมากที่สุด (ร้อยละ 20.7) ส่วนใหญ่จะเล่นเกมเฉลี่ย 1-2 วัน / สัปดาห์ (ร้อยละ 41.5) และจะเล่นเกมในวันเสาร์-อาทิตย์ หรือวันหยุดมากที่สุด (ร้อยละ 79.2) นักเรียนโดยส่วนมากเล่นเพื่อต้องการพักผ่อน หรือต้องการผ่อนคลาย (ร้อยละ 82.8) จำนวนที่เข้าเล่นต่อวันนั้นส่วนมากจะเข้าเล่น 1 ครั้งต่อวัน (ร้อยละ 57.2) และเล่นเกมได้ทุกอารมณ์ (ร้อยละ 33.2) และจะใช้เวลาในการเล่นเฉลี่ยต่ำกว่า 2 ชั่วโมงต่อครั้ง (ร้อยละ 45.7) ความรู้สึกอยากเล่นเองเป็นส่วนสำคัญในการตัดสินใจในการเล่นเกม (ร้อยละ 47.2) ช่วงเวลาที่เล่นส่วนใหญ่เป็นเวลาหลังเลิกเรียน (ร้อยละ 48.5) โดยเล่นเกมออนไลน์กับเพื่อนที่ร้านเกม (ร้อยละ 68 และ ร้อยละ 61 ตามลำดับ) และใช้ค่าใช้จ่ายไม่เกิน 100 บาท ต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 54.3) โดยจะเล่นเกมออนไลน์ 4 เกมขึ้นไป (ร้อยละ 33.2)

2. ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

ตารางที่ 1 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมศึกษาปัจจัยเรื่องเกม,เรื่องความสวยงาม และเรื่องการบริการ แสดงผลด้วยค่าสถิติพื้นฐาน ดังตารางที่ 1

ปัจจัย	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
เรื่องเกม	3.44	0.54	ปานกลาง
เรื่องความสวยงาม	3.62	0.26	มาก
เรื่องการบริการ	3.26	0.21	ปานกลาง
รวม	3.44	0.18	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาความเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกม ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ เรื่องความสวยงาม ($\bar{x}$=3.62) ปัจจัยที่มีค่าน้อยที่สุดคือ เรื่องการบริการ ($\bar{x}$= 3.26)

ประเด็นย่อยในการเลือกเล่นเกมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ประกอบด้วย เรื่องเกม, เรื่องความสวยงาม และเรื่องการบริการ ดังแสดงในตารางที่ 2, ตารางที่ 3 และตารางที่ 4

ตารางที่ 2 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกม โดยตัวเกมเป็นองค์ประกอบ

ปัจจัยเรื่องเกม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ประเภทของเกม	3.69	1.09	มาก
ความยากง่ายของเกม	3.44	2.37	ปานกลาง
ความซับซ้อนกฎการเล่นของเกม	3.36	2.10	ปานกลาง
ระบบเกมการเล่นแบบหลายคน (Multiplayer Gameplay)	3.57	1.26	มาก
ระบบการสื่อสารระหว่างผู้เล่นภายในเกม (Community System)	3.39	1.19	ปานกลาง
การที่มีเกมตัวอย่างให้ทดลองเล่นฟรี	3.18	1.26	ปานกลาง
รวม	3.44	0.54	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ผลการศึกษาความเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยตัวเกมเป็นองค์ประกอบ พบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ประเภทของเกม รองลงไปได้แก่ ระบบเกมการเล่นแบบหลายคน ($\bar{x}$=3.69และ3.57 ตามลำดับ) ปัจจัยที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การที่มีเกมตัวอย่างให้ทดลองเล่นฟรี ($\bar{x}$= 3.18)

ตารางที่ 3 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกม โดยความสวยงามเป็นองค์ประกอบ

ปัจจัยเรื่องความสวยงาม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
ความสวยงามของภาพประกอบของเกม	4.00	1.08	มาก
เสียงและดนตรีประกอบ	3.60	1.19	มาก
ความสวยงามของสัญลักษณ์,โลโก้ ของเกม	3.39	1.25	ปานกลาง
ความสวยงามของเวปไซด์และเวปบอร์ดของเกม	3.52	1.24	มาก
การอัพเดทเนื้อหาพิเศษของเกมในช่วงเทศกาลและโอกาสพิเศษ	3.61	1.76	มาก
รวม	3.62	0.26	มาก

จากตารางที่ 3 ผลการศึกษาความเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ปัจจัยเรื่องความสวยงาม ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความสวยงามของภาพประกอบของเกม รองลงไปได้แก่ การอัพเดทเนื้อหาพิเศษของเกมในช่วงเทศกาลและโอกาสพิเศษ ($\bar{x}$=4.00 และ 3.61 ตามลำดับ) ปัจจัยที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ความสวยงามของสัญลักษณ์, โลโก้ ของเกม ($\bar{x}$= 3.39)

ตารางที่ 4 แสดงปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกม โดยการบริการเป็นองค์ประกอบ

ปัจจัยเรื่องการบริการ	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ
มีเวปไซด์ และเวปบอร์ดของเกม	3.38	1.24	ปานกลาง
ราคาของค่าบริการและสินค้าของเกม	3.02	1.13	ปานกลาง
ความหลากหลายของบริการและสินค้าภายในเกม	3.56	1.17	มาก
มีพนักงานดูแลและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาในการเล่นเกม	3.08	1.37	ปานกลาง
การอัพเดทเนื้อหาของเกมอย่างสม่ำเสมอ	3.42	1.24	ปานกลาง
สินค้าแจกฟรีเมื่อเติมแต้ม, ซื้อสินค้าหรือบริการของเกม	3.21	1.27	ปานกลาง
สะสมแต้มแลกรับของสมนาคุณ	3.16	1.75	ปานกลาง
รวม	3.26	0.21	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 ผลการศึกษาความเห็นของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า ปัจจัยเรื่องการบริการ ที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความหลากหลายของบริการและสินค้าภายในเกม รองลงไปได้แก่ การอัพเดทเนื้อหาของเกมอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x}$=3.56 และ 3.42 ตามลำดับ) ปัจจัยที่มีค่าน้อยที่สุดคือ ราคาของค่าบริการและสินค้าของเกม ($\bar{x}$= 3.02)

3.3 การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมของนักเรียนจำแนกตามอายุและจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา โดยใช้การวิเคราะห์ค่าความแปรปรวน (ANOVA) แสดงในตารางที่ 5 และตารางที่ 6

ตารางที่ 5 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมจำแนกตามอายุ

ปัจจัย	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
เรื่องเกม	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	6.78	4	1.69	1.92
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	524.94	595	0.88	
	รวม	531.72	599		
เรื่องความสวยงาม	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	30.35	4	7.58	9.15*
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	493.37	595	0.83	
	รวม	523.73	599		
เรื่องการบริการ	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม	6.33	4	1.58	2.02
	ความแปรปรวนภายในกลุ่ม	466.26	595	0.78	
	รวม	472.58	599		

P > .05, *P < .05

จากตารางที่ 5 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียน พบว่า เด็กนักเรียนที่มีอายุต่างกันมีปัจจัยเรื่องความสวยงามในการเลือกเล่นเกมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมจำแนกตามระดับชั้นการศึกษา

ระดับชั้นการศึกษา / ปัจจัย	มัธยมศึกษาปีที่ 1		มัธยมศึกษาปีที่ 2		มัธยมศึกษาปีที่ 3		รวม		F
	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	$\bar{x}$	SD	
1. เรื่องเกม	3.40	1.05	3.46	0.85	3.47	0.86	3.44	0.11	0.44
2. เรื่องความสวยงาม	3.46	0.83	3.62	0.93	3.75	1.02	3.61	1.02	6.08*
3. เรื่องการบริการ	3.23	0.84	3.21	0.90	3.32	0.93	3.25	0.05	0.86

P > .05, *P < .05

จากตารางที่ 6 การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมออนไลน์ของนักเรียน พบว่า เด็กนักเรียนที่มีระดับชั้นการศึกษาต่างกันมีปัจจัยเรื่องความสวยงามในการเลือกเล่นเกมต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ผลการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า 1) นักเรียนส่วนมากและที่มีอายุที่แตกต่างกันสนใจในเรื่องความสวยงามในตัวเกม ซึ่งเป็นปัจจัยหลักที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกม จากงานวิจัยของ Davis พบว่า ปัจจัยที่จะตามมาหลังจากการเล่นเกมนั้นคือ เมื่อเล่นบ่อยๆหรือมากจนเกินไปจะเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางอารมณ์อย่างชัดเจน เช่น อารมณ์ไม่ดี หงุดหงิดง่าย และมีอาการนอนไม่หลับเพราะมีความกังวลอยู่ในใจ ทำสุขภาพจิตเสีย และความสัมพันธ์กับคนรอบข้างเกิดปัญหา(IthipolPritiprasong, 2546)เพราะหากเด็กมีการเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นลดลงก็จะทำให้ตัวเด็ก มีความเสี่ยงที่จะมีพฤติกรรมก้าวร้าว (Cohen D. a., 1996) (วนิพพล, 2554) และที่สำคัญเด็กอาจถูกครอบงำจากการเล่นเกมออนไลน์และจะส่งผลกระทบโดยมีเรื่องของการพนันเข้ามาเกี่ยวข้อง มีแนวโน้มจะแสดงความวิตกกังวลและความรู้สึกผิดโดยเด็กที่เล่นเกมส่วนมากให้เหตุผลในการเล่นเกมว่า “เล่นเพื่อฆ่าเวลา” การที่เด็กให้คำตอบเช่นนี้ ทำให้เด็กมีแนวโน้มที่จะติดเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ (Chu, 2007) 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกเล่นเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ของนักเรียนจำแนกตามอายุ และระดับชั้นการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีอายุ และระดับชั้นการศึกษาที่ต่างกันมีปัจจัยในการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ออนไลน์ เรื่องความสวยงามแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 ซึ่งความสวยงามของเกมนั้น สามารถกระตุ้นพฤติกรรมความต้องการของบุคคลนั้นๆ ได้เป็นอย่างดี (นารีรัตน์, 2553)

สรุป

เกมออนไลน์เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่เด็กและวัยรุ่นเสพติดมากที่สุด (Ming-Feng Yang, 2008)ฉะนั้นแล้วการเลือกเล่นเกมที่มีเนื้อหารุนแรง อาจเป็นการกระตุ้น บุคลิกภาพที่ก้าวร้าว และส่งผลต่อกระบวนการตัดสินใจแล้วพฤติกรรมก้าวร้าวผ่านกลไกทางจิตใจ การศึกษาในครั้งที่สอดคล้องกับ Ander Son & Bushman ที่กล่าวว่า ความสวยงามของเกมนั้นสามารถทำให้เด็กมีความรู้สึกอยากที่จะเล่น และประเด็นที่น่าศึกษาต่อไป คือ ผลกระทบ และอาการที่เกิดจากการเล่น ซึ่งในงานวิจัยเรื่องนี้ยังไม่มีการสรุปอย่างชัดเจน ดังนั้นจึงควรที่จะทำการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

เอกสารอ้างอิง

Davis, R., 2001. A cognitive-behavioral model of pathological Internet use. Computers in Human Behavior ,pp: 187-195.

Ithipol Pritiprasong, S. B., 2546. The result of research under the Project Study of Humans'behavior in Thai Society on Internet. *Strate of State Government towards Private Sectors concered IT* .

Hecht M., 1999. Computer Addiction : Is it Real or Virtual? *Harvard Medical School*, pp: 17.

Cohen, D. a., 1996. Empathy in Conduct - disordered and Comparison Youth. *Developmental Psychology* ,pp: 988 - 998.

วนิพพล มหาอาชา.,2554. เกมคอมพิวเตอร์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในเด็กและเยาชน. ประชากรและสังคม , หน้าที่ 301 -314.

Chu, C.-C. W.-S., 2007. Harmonious Passion and Obsessive Passion in Playing Online Games. SOCIAL BEHAVIOR AND PERSONALITY , pp: 997-1006.

สิบตำรวจเอกหญิงนารีรัตน์ โพธิ์สุวรรณ์., 2553. *ปัจจัยเชิงเหตุที่มีผลต่อพฤติกรรมการติดเกมของวัยรุ่น*. กรุงเทพ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

Ming-Feng Yang, J.-J. H.-J., 2008. An Empirical Study of the Effect of Conscientiousness on Leisure Satisfaction when Playing Online Games. *SOCIAL BEHAVIOR AND PERSONALITY* , pp: 659-664.

Anderson, C. A., 2001. Effects of Violent Video Games on Aggressive Behavior, Aggressive Cognition, Aggressive Affect, Physiological Arousal, and Prosocial Behavior: A Metal - analytic Review of the Scientific Literature. *Psychological Science* , pp: 353 – 359.

การพัฒนาคู่มือภาษาชอง ไทย อังกฤษ เพื่อสื่อสารการท่องเที่ยว การไหว้ผีโรงของชาวชอง

The Development of Chong-Thai-English Handbook for Tourism Communication and Chong Beliefs about Ghost Houses

เจตน์จรรย์ อาจไธสง[1*]

JETCHAN ATTHAISONG[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาคู่มือภาษาชอง ไทย อังกฤษ เพื่อสื่อสารการท่องเที่ยว และเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาของชาวชอง กลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวชองในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี วิธีดำเนินการวิจัย เป็นการสำรวจภาคสนาม เขตพื้นที่ คือ ตำบลตะเคียนทอง เพราะมีคนชองอาศัยอยู่มากที่สุด และยังคงมีศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ระดับของหน่วยวิเคราะห์ เป็นการวิจัยระดับจุลภาค การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ทำการเทียบเสียงชอง ไทย อังกฤษ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ภาษา ผลการพัฒนาคู่มือได้คำศัพท์ ดังนี้ 1) หมวดคำศัพท์ 9 หมวด ประกอบด้วย คำนาม คำช่วยหน้ากิริยา คำปฏิเสธ คำลงท้าย คำกิริยาวิเศษณ์ คำสรรพนาม

คำลักษณะนาม คำบอกกำหนด คำบุพบท 2) คำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี 3) หมวดคำศัพท์เกี่ยวกับการสื่อสารการท่องเที่ยว 4) ตัวอย่างการสนทนาเกี่ยวกับการสื่อสารการท่องเที่ยว ผลการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรม สามารถอนุรักษ์ ประเพณีการไหว้ผีโรงของชาวชอง ซึ่งจะมีการละเล่นในเวลากลางวัน สร้างโรงขึ้นมาภายในบริเวณบ้าน แต่ประเพณีนี้มีการละเล่นน้อยลง จึงเริ่มอนุรักษ์ด้วยการจัดพิธีการไหว้ผีโรง วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2546 ครั้งแรกที่วัดตะเคียนทอง เป็นต้นมา

คำสำคัญ : คู่มือ ภาษาชอง ผีโรง การสื่อสาร

Abstract

The aims of this study were to develop Chong-Thai-English handbook for tourism communication and; to conserve Chong arts, language, and its local tradition. Samples of the study were the Chong tribe from Khao Kitchakoot district in Chanthaburi province, Thailand. The sub-district of Tha Kean Thong was selected as the locale where most of the Chong tribe had preserved their culture, arts, and local traditions. Field survey was used as the research methodology while in-depth interview were used to collect the data. Each language specialist then compared among Chong, Thai, and English languages. As a result, four sections were derived to form a handbook: 1) General Vocabulary divided into 9 clusters, 2) Cultural and tradition vocabulary, 3) Tourism vocabulary, and 4) Sample tourism conversations. The result from culture conservation found out Chong tribe believed in ghost houses, which are only built especially for that particular festival, similarly to a regular house, located in front of the house of the head of a family. During the festival, they believed about participating in a play at daytime through food offering, praying, and lastly communicating with their departed relative through a chosen person from their family who was believed to have been possessed by the ghost. However, this tradition

[1] สาขาเทคโนโลยโลจิสติกส์และการจัดการระบบขนส่ง คณะเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี อ.เขาคิชฌกูฏ จ. จันทบุรี 22210

[1] Faculty of Social Technology, Rajamangala University of Technology Tawan-ok Chanthaburi Campus. Khaokitchakoot, Chanthaburi. 22210

* Corresponding author. E-mail: atthaisong@hotmail.com

is nearly fading. Thus, the researcher's initiative to help conserve this tradition through this study has been started since April 17, 2003, which is being continued up to the present time.

Keywords: Handbook, Chong Language, Ghost House, Communication

บทนำ

คนชอง คือ คนพื้นถิ่นของภาคตะวันออก ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี ระยอง ตราด นอกจากนี้ยังพบว่า มีคนชองในอำเภอสังขละ จังหวัดกาญจนบุรี และบางส่วนของประเทศกัมพูชาที่มีชายแดนติดต่อกับภาคตะวันออกของไทย แหล่งที่พบว่ายังมีคนชองมากที่สุด คือ อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรีคนชองมีภาษาพูดเป็นของตนเอง คือ ภาษาชอง จัดอยู่ในตระกูลมอญ-เขมร ระบบเสียงในภาษาชองในหมู่บ้านตะเคียนทอง อำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี เป็นลักษณะภาษาที่ไม่มีระดับเสียง (Tone) แต่เป็นลักษณะน้ำเสียง (Register) แทน (สุเรขา สุพรรณไพบูลย์, 2530) ในอดีตภาษาชองมีเพียงภาษาพูดอย่างเดียว ต่อมานายเฉิน ผันผาย ได้พัฒนาตัวเขียนภาษาชองขึ้น มีพยัญชนะ 22 ตัว ตัวสะกด 11 ตัว สระ 28 ตัว แยกเป็นตัวสระเดี่ยว 13 ตัว สระผสม 15 ตัว (เฉิน ผันผาย, 2550) ปัจจุบันคนที่ยังคงพูดภาษาชองมีน้อยลง ลูกหลานที่มีเชื้อสายชองมีการสื่อสารโดยใช้ภาษาไทยแทน เนื่องจากความเจริญของสังคมเมือง และการสื่อสารที่เข้ามาในชุมชน ส่งผลให้วัฒนธรรมของชาวชองได้เปลี่ยนแปลงไปกับสังคมสมัยใหม่ หนึ่งในวัฒนธรรมที่กำลังจะหายไป คือ ประเพณีเซ่นผีประจำตระกูล (พุฒิ ฉัตรเงิน, 2553) ประกอบด้วยประเพณีไหว้ผีหิ้งไหว้ผีโรง

ประเพณีการไหว้ผีโรง เป็นประเพณีที่แสดงถึงความกตัญญูต่อบรรพบุรุษ การจัดประเพณีนี้ขึ้นเพื่อถามสารทุกข์สุกดิบของบรรพบุรุษที่จากไปผ่านร่างทรง ซึ่งการเซ่นไหว้ต้องประกอบด้วยอุปกรณ์ เครื่องเซ่นไหว้ และดนตรีที่จะต้องผสมผสานกันอย่างกลมกลืนและถูกต้อง วิญญาณของบรรพบุรุษจึงจะมาเข้าร่างทรง ทำให้ประเพณีนี้หายไปเรื่อย ๆ เนื่องจากต้องทำเฉพาะตระกูล เมื่อผู้อาวุโสประจำตระกูลเสียชีวิตไปลูกหลานไม่สามารถสืบทอดทุกสิ่งที่ใช้ประกอบพิธีไว้ได้ทั้งหมด ทำให้ความเชื่อนี้เริ่มหายไป แต่เนื่องจากวัฒนธรรมชองของชาวตะเคียนทองมีความหลากหลายและมีบทบาทสำคัญทางวัฒนธรรมที่มีลักษณะเฉพาะเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มีความเป็นอัตลักษณ์ด้านศิลปวัฒนธรรม จึงได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเข้ามาศึกษาถึงชีวิตความเป็นอยู่ รวมถึงภาษาชองด้วย ในแต่ละปีมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาเยือนจำนวนมาก ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ทำให้คนในชุมชนเริ่มตระหนักถึงความสำคัญของศิลปวัฒนธรรมชอง จนกระทั่งได้ร่วมมือกับสถาบันการศึกษาจัดทำหลักสูตรภาษาชองในระดับประถมศึกษาที่ตำบลคลองพลู และตำบลตะเคียนทอง ต่อมา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ได้สนับสนุนทุนการวิจัยเพื่อให้ผู้วิจัยร่วมกับปราชญ์ท้องถิ่น วัดตะเคียนทอง ทำการวิจัยโดยส่วนหนึ่งของการวิจัยมีการพัฒนาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยววัดตะเคียนทอง ด้านการเขียนภาษาชอง ไทย อังกฤษ ส่งผลให้ยุวชนและเยาวชนสนใจเรียนเป็นอย่างมาก เริ่มสอนที่วัดตะเคียนทองในเดือนกรกฎาคม 2550 มีนักเรียน 30 คน ผู้สอนได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์เจตน์จรรย์ อาจไธสง นายเฉิน ผันผาย พระอธิการธวัชชัย จนฺทโชโต พระอาจารย์สี เตชพโล และนายคำรณ วังศรี (เจตน์จรรย์ อาจไธสง และคณะ, 2550) เมื่อสิ้นสุดโครงการวิจัยศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยได้มอบหมายให้ทีมวิจัยจัดทำหลักสูตรการเขียนภาษาชอง ไทย อังกฤษเพื่อการสื่อสารการท่องเที่ยว เพื่อสอนชาวบ้านในชุมชนเกี่ยวกับการสื่อสารกับนักท่องเที่ยว แต่ทีมงานประสบปัญหาด้านสื่อการสอนเนื่องจากขาดการรวบรวมศัพท์ชองที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะอนุรักษ์ภาษาชอง และประเพณีการไหว้ผีโรงไว้ จึงการพัฒนาคู่มือภาษาชอง ไทย อังกฤษ เพื่อสื่อสารการท่องเที่ยว และเพื่ออนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาของชาวชอง เพื่อให้คู่มือดังกล่าวเป็นคู่มือให้แก่นักท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ท้องถิ่น รวมถึงผู้ที่สนใจในการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมของชาวชอง

วิธีการศึกษา

ผู้วิจัยทำการศึกษา เอกสาร งานวิจัย การสัมภาษณ์เบื้องต้น แล้วดำเนินการศึกษาสภาวะที่วิจัย เป็นการศึกษาสภาวะธรรมชาติ โดยการสำรวจภาคสนาม (Field Survey) จากกลุ่มตัวอย่าง คือ ชาวชองในอำเภอเขาคิชฌกูฏ จังหวัดจันทบุรี ใช้เทคนิค Snow balls เพื่อค้นหาผู้ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่ทำการศึกษา ประเภทของสิ่งวิจัย ประกอบด้วย 1) บุคลากร มีประชากร คือ บุคคลซึ่งเป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นในตำบลตะเคียนทอง ที่ใช้ภาษาชองในการสื่อสารในชีวิตประจำวัน จำนวน 30 ราย 2) องค์กรทางสังคม คือ วัดตะเคียนทอง และหมู่บ้านที่อยู่อาศัยบริเวณรอบ ๆ วัด 5 หมู่บ้าน 3) เขตพื้นที่ คือ ตำบลตะเคียนทอง เพราะมีคนชองอาศัยอยู่มากที่สุด และยังคงมีศิลปวัฒนธรรมด้านภาษาที่เป็นเอกลักษณ์ของตนเอง ระดับของหน่วยวิเคราะห์ เป็นการวิจัยระดับจุลภาค เพื่อหาปรากฏการณ์ที่เกี่ยวกับลักษณะเด่นต่าง ๆ ของศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของคนชอง วัดตะเคียนทอง แล้วนำมาประยุกต์ใช้คำศัพท์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยว ผู้กระทำการวิจัยประกอบด้วย ผู้วิจัย ปราชญ์ท้องถิ่น และชาวบ้านในตำบลตะเคียนทอง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ตามสภาพที่เป็นอยู่จริงของชุมชน ทำการเทียบเสียงชอง ไทย อังกฤษ โดยผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ภาษา ประเมินความถูกต้องในแต่ละภาษา และทดลองใช้ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำมาสรุปเป็นองค์ความรู้ของท้องถิ่น

ผลการศึกษาและอภิปรายผล

ผลการศึกษา แบ่งเป็น 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 ผลการท[illegible]าคู่มือภาษาชอง ไทย อังกฤษ ซึ่งคำศัพท์จะนำเสนอด้วย ความหมายภาษาไทย อักษรเขียนภาษาชอง คำอ่านภาษาชอง คำอ่านภาษาอังกฤษ อักษรเขียนภาษาอังกฤษ สามารถพัฒนาคู่มือได้ดังนี้ 1) หมวดคำศัพท์ 9 หมวด ประกอบด้วย 1.1) คำนาม คือคำที่ใช้เรียกชื่อคน สัตว์ สิ่งของ และกริยาอาการต่าง ๆ เช่น เด็ก- [illegible] -คะเน้ว-ชาย-child 1.2) คำช่วยหน้ากิริยา หรือสกรรมกิริยา คือ กิริยาที่มีใจความไม่ครบบริบูรณ์ เช่น ขอไป...- [illegible] ลู่มเจว-เมย์ ไอ โก-May I go 1.3) คำปฏิเสธ เช่น ไม่- [illegible] -ม่าย,อิฮ-โดน'ทฺ-Don't 1.4) คำลงท้าย เช่น หรือยัง- [illegible] -รึฮโด-ออล'เร็ดดิ-already 1.5) คำกิริยาวิเศษณ์ เช่น ยังนอน- [illegible] พิจโด-เลย์อิ้ง laying 1.6) คำสรรพนาม เช่น คุณ- [illegible] -พู้-ยู-you 1.7) คำลักษณนาม เช่น กลุ่ม- [illegible] -กอง -เครา ดฺ บันเดิล- Crowd, bundle 1.8) คำบอกกำหนด เช่น ทั้งปวง- [illegible] ทุกนั่ก- ออล-all 1.9) คำบุพบท เช่น กลาง- [illegible] -พั่กกะดาย-มิดเดิล, มอดเดอริท-middle, moderate

2) คำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี เช่น การเกิด- [illegible] -ออกเคน-บอร์น, เบิร์ธ-born

3) หมวดคำศัพท์เกี่ยวกับการสื่อสารการท่องเที่ยว 3.1) การขนส่ง เช่น คุณต้องลงรถที่- [illegible] -พู้ จูฮ ร่ด กรง นิฮ-เก็ท ออฟ-get off 3.2) ร้านอาหาร เช่น กินอะไร- [illegible] ซากะปิฮ-วูด ยู ไลค์ เอนี่ธิง ทูอีท-Would you like anything to eat? 3.3) การซื้อของในร้านค้า เช่น ขอคืน- [illegible] มกลับ-

รีเทิร์น-return 3.4) คำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น เช่น การตั๊ก- [illegible] -กะตั๊ก-เก็ท แมรี่-get married 4) ตัวอย่างการสนทนาเกี่ยวกับการสื่อสารการท่องเที่ยว คือ การไหว้ผีโรง

ส่วนที่ 2 ผลการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเพณีการไหว้ผีโรง มีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ความหมายภาษาไทย

การไหว้ผีโรง

ประเพณีไหว้ผีโรง มีการละเล่นในเวลากลางวัน จะมีการสร้างโรงขึ้นมาภายในบริเวณบ้านของตนเอง แต่ประเพณีนี้มีการละเล่นน้อยลง เพราะเชื่อว่าจะติดลูกติดหลาน หากไม่ทำจะทำให้เจ็บไข้ได้ป่วย หลาย ๆ ตระกูลจึงยกเลิกประเพณีการไหว้ผีหิ้งผีโรงไป การละเล่นผีโรงของวัดตะเคียนทอง เริ่มครั้งแรก (ครั้งที่โม่ย) ในปี 2546 โดยนายจารึก ธรรมวิริยะ นายณรงค์ อาลัย และ น.ส.เจตน์จรรย์ อาจไธสง ได้ริเริ่มนำมาละเล่นเพราะเกรงว่าประเพณีจะสูญหายไป เพราะคนรุ่นใหม่ไม่มีการละเล่น เนื่องจากความเชื่อว่าหากเล่นจะติดไปถึงลูกถึงหลาน หากไม่เล่นจะทำให้เกิดเจ็บไข้ได้ป่วย ไม่มีความสุข ประกอบกับการละเล่นผีโรงจะเป็นของแต่ละตระกูล (ผีโรง ที่นำมาเล่นที่วัดตะเคียนทองเป็นของตระกูลยายเขียว เต่าทอง หมู่ 2) ดังนั้น เมื่อคนเก่าคนแก่ได้เสียชีวิตไปทำให้ขาดคนที่จะเข้ามาร่วมพิธี เช่น ร่างทรง ผู้กำกับวิญญาณ คนเล่นดนตรี รวมถึงปัญหาในการจัดหาอุปกรณ์ในการทำพิธีซึ่งไม่ครบถ้วนสมบูรณ์เนื่องจากการบอกต่อ ๆ กันมา ทำให้อุปกรณ์บางอย่างหายไป หรือการจัดวางไม่ถูกต้อง คณะกรรมการของทั้ง 3 คน จึงมีความเห็นว่าเราควรอนุรักษ์ประเพณีนี้ไว้ โดยจะทำการไหว้ผีหิ้งผีโรงทุกวันที่ 17 เมษายนของทุกปี ในปี พ.ศ. 2554 นี้เป็นการไหว้ผีโรงครั้งที่ 9

(ก) (ข) (ค) (ง)

รูปที่ 1 การไหว้ผีโรง ครั้งที่ 6 ภาพโดยผศ.เจตน์จรรย์ อาจไธสงและคณะ

(ก) การเตรียมโรงเรือน (ข) การเตรียมเครื่องเซ่นไหว้

(ค) การร้องเพลงเชิญผี (ง) การสอบถามสารทุกข์สุขดิบ

อักษรเขียนภาษาซอง อธิบายเกี่ยวกับประเพณีการไหว้ผีโรง

[illegible]

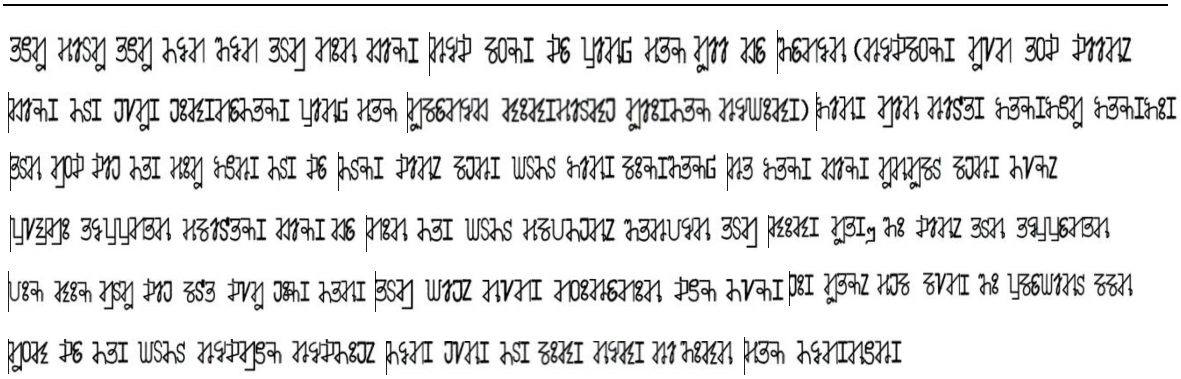

คำอ่านภาษาซอง

การไหว้พีโร่ง

การไหว้พีโร่ง จะอีนการละเล่งตอนงิฮ จะอีนการท่อโร่งพล่า บริเวณต็องคองแน่วนอน แต่ประเพณีอันอีนของเล่งอูจเจว ต็องจะต๊กเคนต๊กโจ หากอิฮท่ออิฮ จะเกิดเคิดทุฮ เคิดกะเวิด หลาย ๆ สกุล จึงยกเลิกการไหว้มูจญ์ การละเล่งพีโร่งของวั่ดว่ายกระทอง เริ่มหัวปี (ครั้งที่โม่ย) ในปี 2546 โดยน่ายจารึก ธรรมวิริยะ น่ายณรงค์ อาลัย และ น่างสาวเจตน์จรรย์ อาจไธสง ได้เริ่มเอาเจ้นเล่ง ต็องประเพณีเพ่ยจะฮีจเจว เพราะช์องรุ่นล่าอีนการละเล่งอิฮ เนื่องจากเชื่อว่าหากเล่งจะติ๊ดถึงเคนถึงโจ หากเล่งอิฮจะท่ออึดเคิดอึดทุกข์ สุขอิฮ เล่งพีโร่งจะเป็นคองแต่ละสกุล (พีโร่งดักนำมาเล่งที่วั่ดว่ายกระทองเป็นของตระกูลยายเขียว เต่าทอง หมู่พ่าย) เช่นเฮน เมื่อช์องชีดช์องช่าอีนโฮเจว ท่อขาดชิ่มที่จะเข้ามาร่วมพิธี เช่น ร่างทรง มอ ช์องเล่งดนตรี ร่วมทั้งปัญหาด้านอุปกรณ์เครื่องเล่งในการท่อพิธี ครบถ้วนสมบูรณ์นิฮ ย่ายต่อ ๆ ซาเจ้น อึดอุปกรณ์บางอย่างฮีดเจว หรือจัดว่างไอ้ท่อนิฮ เพ้วนั่กกรรมการจึงทั่งว่าต้องควรรักซาประเพณีออญ โดยจะท่อพิธีมุจฮึงมุจท่าว ทุกวั่นที่ร่ายนุ่ย เมษายนคองทุกนิ่มและปี 2554 ไหว้ครั้งที่ช่าย

อักษรเขียนภาษาอังกฤษ

“Chong” believe in spirit, the purpose of ritual is to invite forefather spirit.

It will be play in day time. And build the roof with in their home area. But this tradition has been playing less. By the reason, there believed it will stick with them. If failure to do so them will get illness. Many families have abandoned this tradition. “Chong” believe in spirit of Takeinthong temple from the very beginning (the first) in the 2003 by 3 foundations there are Mr. Thummaviriya, Jareuk; Mr. Arlai, Naroang and Assistant Professor Atthaisong, Jetchan. The purpose of this tradition is to reservation “Chong” tradition. Because of the new generation does not to play, there believed it will stick with them. If failure to do so them will get illness, unhappiness more over this tradition depend on each family.

So when the fore mother and fore father had died, the problems on lack of workforce in the process of ceremony had occurred such as the director of spirit, musician, and incompleted of instruments for the ceremony cause of they recorded by word of mouth, thus some thing has lost or disappear that placed incorrectly. The third 3 foundations of Chong committee are opinion that we should

preserve this tradition of “Chong” believe in spirit, the purpose of ritual is to invite forefather spirit on 17 April every years.

สรุป

ผลการวิจัย ส่วนที่ 1 ผลการพัฒนาคู่มือภาษาชอง ไทย อังกฤษ สามารถพัฒนาคู่มือได้ดังนี้ 1) หมวดคำศัพท์ 9 หมวด ดังนี้ 1.1) คำนาม 1.2) หมวดคำช่วยหน้ากิริยา 1.3) หมวดคำปฏิเสธ 1.4) หมวดคำลงท้าย 1.5) หมวดคำกิริยาวิเศษณ์ 1.6) หมวดคำสรรพนาม 1.7) หมวดคำลักษณนาม 1.8) หมวดคำบอกกำหนด 1.9) หมวดคำบุพบท 2) คำศัพท์เกี่ยวกับวัฒนธรรมและประเพณี 3) หมวดคำศัพท์เกี่ยวกับการสื่อสารการท่องเที่ยว ประกอบด้วย 4 กลุ่ม ดังนี้ 3.1) การขนส่ง 3.2) ร้านอาหาร 3.3) การซื้อของในร้านค้า 3.4) คำศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในท้องถิ่น 4) ตัวอย่างการสนทนาเกี่ยวกับการสื่อสารการท่องเที่ยว คือ ประเพณีการไหว้ผีโรงของชาวชอง ส่วนที่ 2 ผลการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมประเพณีการไหว้ผีโรง จะมีการละเล่นในเวลากลางวัน สร้างโรงขึ้นมาภายในบริเวณบ้าน แต่ประเพณีนี้มีการละเล่นน้อยลง เพราะเชื่อว่าจะติดลูกติดหลาน หากไม่ทำจะทำให้เจ็บป่วย ไม่มีความสุข ประกอบกับการละเล่นผีโรงจะเป็นของแต่ละตระกูล ดังนั้นเมื่อคนเก่าคนแก่ได้เสียชีวิตไปทำให้ขาดคนที่จะเข้าร่วมพิธี เช่น ร่างทรง ผู้กำกับวิญญาณ คนเล่นดนตรี รวมถึงปัญหาในการจัดหาอุปกรณ์ในการทำพิธี ซึ่งไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ เนื่องจากการบอกต่อ ๆ กันมา ทำให้อุปกรณ์บางอย่างหายไป หรือจัดวางไม่ถูกต้อง เป็นต้น ความเชื่อระหว่างชาวชองและผีบรรพบุรุษได้สูญหายไปเกือบทั้งหมด อันเป็นการสูญเสียอย่างมหาศาลในทางวัฒนธรรมท้องถิ่นของไทย คณะกรรมการชอง คือ นายจารึก ธรรมวิริยะ นายณรงค์ อาลัย และนางสาวเจตน์จรรย์ อาจไธสง จึงเริ่มอนุรักษ์ด้วยการจัดพิธีการไหว้ผีโรง วันที่ 17 เมษายน พ.ศ. 2546 เป็นครั้งแรก ผีโรงที่นำมาเล่นที่วัดตะเคียนทองนี้เป็นของตระกูลยายเขียว เต่าทอง หมู่ 2 และจัดต่อเนื่องทุกวันที่ 17 เมษายน ของทุกปี

คำขอบคุณ

โครงการวิจัยเล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก วิทยาเขตจันทบุรี ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณของโครงการวิจัย ด้วยงบประมาณแผ่นดิน ประจำปี พ.ศ. 2553 ผู้เชี่ยวชาญทุกด้าน และชาวชองวัดตะเคียนทอง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ ให้ความรู้และข้อคิดเห็นในด้านต่าง ๆ จนกระทั่งโครงการวิจัยนี้สำเร็จได้อย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

สำหรับคุณค่าและประโยชน์ที่เกิดจากโครงการวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับบิดามารดา และทุกคนในครอบครัว ครูอาจารย์ที่เคารพทุกท่านที่ได้ประสาทวิชาความรู้และถ่ายทอดประสบการณ์ที่ดีให้แก่ผู้วิจัย ที่จะขาดเสียไม่ได้ คือ บรรพบุรุษชองที่มีบุญคุณต่อผู้วิจัยและชาติไทย ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

เจตน์จรรย์ อาจไธสง , พระอธิการธวัชชัย จนฺทโชโต, พระสี เตชพโล, เฉิน ผันผาย และคำรณ วังศรี. (2550). การเสริมสร้างศักยภาพและมาตรฐานการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม “เรือโบราณ” วัดตะเคียนทอง. รายงานวิจัยสำนักงานวิจัยแห่งชาติ.

เจตน์จรรย์ อาจไธสง, พระอธิการธวัชชัย จนฺทโชโต และวิชิรินี สวัสดี. (2552). การพัฒนา Website เพื่อการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมวัดตะเคียนทอง. รายงานวิจัยสำนักงานวิจัยแห่งชาติ.

เฉิน ผันผาย. (2550). ภาษาชอง. เอกสารอัดสำเนา.

พุฒ ฉัตรเงิน. (2553, 13 พฤษภาคม) [สัมภาษณ์]. ประเพณีการเซ่นผี.

การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชาสมุนไพรเชียงดา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

Packaging Design and Development of Gymnema Herbal Tea Product for a Community Enterprise in Sanmahapon Sub-distric,Maethang District, Chiang Mai.

เยาวนาถ นรินทร์สรศักดิ์[1*]

Yaowanart Narintornsorasak[1*]

บทคัดย่อ

การออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา กลุ่มวิสาหกิจชุมชน ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและปัญหาของบรรจุภัณฑ์เดิมของชาสมุนไพรเชียงดา 2) เพื่อออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้ช่วยอำนวยความสะดวกตั้งแต่ การบรรจุสินค้า ไปจนถึงการใช้งานของผู้บริโภค และ 3) เพื่อออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ให้เกิดมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจในเชิงพาณิชย์ให้แก่สินค้าวิสาหกิจชุมชน เพื่อสร้างรายได้และสามารถแข่งขันในตลาดได้ โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้ ขั้นตอนแรก ลงพื้นที่เพื่อศึกษาข้อมูลเบื้องต้นของผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์ปัญหาของบรรจุภัณฑ์เดิม ซึ่งจากการศึกษาพบว่าการบรรจุ การขนส่ง และการใช้งานของบรรจุภัณฑ์เดิม เป็นเหตุให้ผู้บริโภคเกิดความรู้สึกในเชิงลบ จากการใช้งานบรรจุภัณฑ์ไม่ราบรื่น ขั้นตอนที่ 3 นำผลการศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาบรรจุภัณฑ์เดิม มาสรุปเพื่อกำหนดแนวความคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ (Concept of Packaging Design) ขั้นตอนที่ 4 กระบวนการออกแบบพัฒนาและสร้างสรรค์ และทดสอบบรรจุภัณฑ์ต้นแบบภายใต้กรอบแนวความคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ที่คำนึงถึงความสะดวกในการใช้งาน ตั้งแต่กระบวนการบรรจุ ไปจนถึงมือผู้บริโภค ขั้นตอนที่ 5 สรุป และอภิปรายผล ผลงานบรรจุภัณฑ์ชาสมุนไพรเชียงดาได้ผ่านการทดสอบและประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน แล้วพบว่า การบรรจุ การขนส่ง และการใช้งาน สามารถทำหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ที่สำคัญ 4 ประการ คือการปกป้อง การบรรจุ ความสะดวกสบาย และการประชาสัมพันธ์ ได้อย่างสมบูรณ์

คำสำคัญ : ออกแบบบรรจุภัณฑ์ บรรจุภัณฑ์ชั้นใน บรรจุภัณฑ์ชั้นนอก บรรจุภัณฑ์ชา

Abstract

The package design and development of Gymnema Herbal Tea product for Sanmahapon Sub-district community enterprise study project aimed to 1) investigate basic information and challenges regarding Gymnema herbal tea product packaging, 2) design the packages that can facilitate the process from which the products are packaged until opened and used by customers, and 3) create value added for commercialization of community product to enter competitive market. The project was conducted in five steps: Firstly, basic information regarding the product and its package was explored. Secondly, problems regarding previously designed package was indicated. It was found that packaging, transporting, and utilizing of previously designed package had some flaws which resulted in customers' satisfaction of inconvenient use.Thirdly, the concept of packaging design was developed accordingly to the flaws of previously designed package. Fourthly, a protocol of new package was created, improved, and tested by considering about convenience of use from

[1] วิชาเอกเทคโนโลยีบรรจุภัณฑ์ สาขาวิชาเทคโนโลยีศิลป์ คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ เชียงใหม่ 50300

[1] Technology Packaging. Arts Technology. Art and Architecture Faculty. Rajamangala University of Technology Lanna Chiangmai. 50300

* Corresponding author. E-mail: aj.nart@gmail.com

packing process to customers' use. Lastly, the results were summarized, evaluated, discussed, and exhibited. The newly-designed package of Gymnema Herbal Tea product has been tested. It is found that the packaging, transportation, and use of this package can complete the four functions of packaging including Protection: ability to protect the product inside; Container: ability to contain the product; Convenience: simplicity of packing in and taking out for use; and Promotion: ability to indicate essential information of the product in attractive way.

Keywords: Packaging Design, Inner Package, Outer Package, Herb Tea package.

บทนำ

ในปัจจุบันบรรจุภัณฑ์ได้เข้ามามีบทบาทเสมือนตัวแทนพนักงานขาย และมีความสำคัญมากขึ้นในฐานะตัวแทนเพื่อนำเสนอสินค้า ด้วยรูปแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์ที่เด่นสดุดตา รูปแบบกราฟิกที่สวยงาม และการนำเสนอข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ช่วยให้ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคได้อย่างน่าประทับใจ กระบวนการในการออกแบบและพัฒนากรรมวิธีในการผลิตบรรจุภัณฑ์ มีสาระครอบคลุมทั้งด้านความรู้ ความเข้าใจ ทักษะความชำนาญ ผสมผสานไปกับศิลปะและการออกแบบ ทำให้บรรจุภัณฑ์เป็นศาสตร์หนึ่งที่สำคัญต่อวงการธุรกิจในปัจจุบันเป็นอย่างมาก อีกทั้งบรรจุภัณฑ์ได้เพิ่มความสำคัญมากขึ้นทวีคูณ เนื่องจากการแข่งขันด้านการตลาดที่เข้มข้น เพราะผู้บริโภคมีรูปแบบการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปตามยุคสมัย และที่สำคัญบรรจุภัณฑ์ได้เข้ามามีบทบาท ในการบ่งบอกระดับสินค้าทางการตลาดและแสดงออกถึงภาพลักษณ์ของผลิตภัณฑ์รวมไปถึงผู้ผลิตด้วย

ทางภาครัฐได้มีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ร่วมกับ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ซึ่งมีนโยบายในการให้บริการวิชาการแก่ชุมชนท้องถิ่น ได้ร่วมมือกันคัดเลือกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่มีศักยภาพในการพัฒนาและมีผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดี เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระดับชุมชนให้เกิดการพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณค่า และช่วยเพิ่มมูลค่าและสร้างอรรถประโยชน์ให้สูงขึ้น อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่มีศักยภาพสร้างรายได้และสามารถแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืน ซึ่งกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสันมหาพน ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ เป็น 1 ในกลุ่มวิสาหกิจชุมชนที่ได้รับการคัดเลือกจาก สสว.และ มทร.ล้านนา ให้เข้าโครงการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการด้วยวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ภาคเหนือ จากการลงพื้นที่ศึกษาผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่าทางกลุ่มมีความต้องการพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์สินค้า และยกระดับสินค้าให้เป็นไปตามกลไกของตลาดที่มีการแข่งขันสูง ซึ่งจากการลงพื้นที่เพื่อศึกษาปัญหาด้านบรรจุภัณฑ์เดิมของสมุนไพรเชียงดา พบว่า บรรจุภัณฑ์ชั้นใน (inner package) หรือบรรจุภัณฑ์แบบขายปลีก เกิดปัญหาตั้งแต่การบรรจุซองฟอล์ยชาสมุนไพรลงในกล่อง ไปจนถึงการนำซองชาออกมาจากช่องรอยปรุด้านล่างของกล่อง เนื่องจากขนาดของบรรจุภัณฑ์ชั้นใน ไม่สัมพันธ์กับขนาดของซองฟอล์ย จึงทำให้เกิดพื้นที่ว่างในกล่อง ทำให้ซองฟอล์ยไหลลงไปรวมกันอย่างไม่เป็นระเบียบ ปัญหาที่ตามมา คือไม่สามารถนำเอาซองชาออกมาจากช่องรอยปรุได้ตามความต้องการ ในส่วนของบรรจุภัณฑ์ขนส่งเพื่อจัดจำหน่าย (outer package) พบปัญหาตั้งแต่การบรรจุเช่นกัน เพราะรูปแบบการบรรจุแบบเดิม ใช้วิธีวางกล่องลงไปในบรรจุภัณฑ์ขนส่งในแนวขวาง จำนวน 6 กล่อง ทำให้ไม่สะดวกในการบรรจุและยากต่อการนำออกมาจำหน่าย และตัวบรรจุภัณฑ์ขนส่งนี้นอกจากบรรจุกล่องแบบขายปลีกแล้ว บรรจุภัณฑ์เพื่อการจัดจำหน่ายยังไม่ได้ทำหน้าที่ในการประชาสัมพันธ์สินค้าจัดจำหน่ายได้อย่างสมบูรณ์ ส่วนของฝากล่องเป็นลักษณะแบบพับขึ้นรูปฝากล่องขึ้นเป็นหูหิ้ว ถ้าออกแบบให้มีขนาดไม่สัมพันธ์กันอาจเกิดปัญหาตอนพับแบน เพื่อจัดวางลงในกล่องแบบขนส่งได้

จากปัญหาข้างต้น ในฐานะที่เป็นอาจารย์ผู้สอนในวิชา การออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าอุปโภคบริโภค วิชาเอกเทคโนโลยีบรรจุภัณฑ์ และได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่ ที่ปรึกษาเชิงลึกในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ในโครงการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสันมหาพน ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ ได้เล็งเห็นความสำคัญในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สมุนไพรเชียงดา สินค้าวิสาหกิจชุมชน และเห็นว่าบรรจุภัณฑ์ที่ดี ควรต้องทำหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ การปกป้องคุ้มครอง (Protection) ความสามารถในการบรรจุ (Container) ความสะดวกในการใช้งาน (Convenience) และทำหน้าที่การประชาสัมพันธ์ (Promotion) ได้อย่างสมบูรณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ชาสมุนไพรเชียงดาสันมหาพน ให้สามารถทำหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ได้อย่างสมบูรณ์

วิธีการศึกษา

ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดามีลักษณะเป็นใบเชียงดาอบแห้งและบดหยาบ บรรจุในซองชาชงสำเร็จรูป และบรรจุในซองฟอยล์ปิดผนึก

ภาพแสดงชาเชียงดาในซองฟอยล์ บรรจุในบรรจุภัณฑ์ขายปลีกเดิม ซึ่งมีขนาดไม่สัมพันธ์กันทำให้ซองฟอยล์ไหลมาตามช่องว่างที่เกิดขึ้นอย่างไม่เป็นระเบียบ ทำให้ช่องที่เจาะด้านล่างของกล่องไม่สามารถดึงซองฟอยล์ออกมาได้

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการตลาด

กลุ่มผู้บริโภคผลิตภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา เป้าหมายจะเป็นกลุ่มคนวัยทำงาน และกลุ่มคนรักสุขภาพ มีจำหน่ายทั้งในและต่างประเทศ ช่องทางในการจัดจำหน่าย คือ ในท้องถิ่น งานแสดงสินค้า นิทรรศการ เป็นต้น ปริมาตรบรรจุที่ต้องการจำหน่ายคือ กล่องขายปลีก (inner package) บรรจุซองฟอยล์ 25 ซอง และ กล่องขนส่งเพื่อการจำหน่าย (outer package for sale) ที่บรรจุกล่องขายปลีกจำนวน 6 กล่อง ตำแหน่งทางการตลาด (product positioning) เป็นสินค้าระดับปานกลาง ราคาไม่สูงมาก จุดเด่นของสินค้า คือ เป็นสมุนไพรที่มีงานวิจัยรองรับว่า

สามารถปรับน้ำตาลในร่างกายได้ เหมาะกับผู้เป็นเบาหวาน จุดด้อย คือ การใช้งานบรรจุภัณฑ์ไม่สะดวกยังไม่แสดงภาพลักษณ์ของสินค้าได้ชัดเจน และ สีของบรรจุภัณฑ์ไม่แสดงภาพลักษณ์ของสินค้าได้ชัดเจน

3. ข้อมูลเกี่ยวกับการผลิตและการบรรจุ

การบรรจุผลิตภัณฑ์ใช้แรงงานคน ตั้งแต่การเก็บใบเชียงดาจากต้นเชียงดาในสวนเกษตรอินทรีย์ของสมาชิกในกลุ่มสมุนไพรสันมหาพน ตั้งแต่เวลาเช้ามืดตั้งแต่ ตี 4 และต้องเก็บให้แล้วเสร็จก่อนเวลา 09.00 น. เพื่อให้ได้ใบเชียงดาที่มีคุณภาพดี นำมาตากแห้ง คั่ว อบ และบด จนแห้ง ชั่งน้ำหนัก แล้วบรรจุลงในซองชา และบรรจุลงในถุงฟอยล์ ปิดผนึกด้วยความร้อน จากนั้นบรรจุซองฟอยล์จำนวน 25 ซอง ลงในกล่องบรรจุภัณฑ์ชั้นใน (inner Package) และนำบรรจุภัณฑ์ชั้นในจำนวน 6 กล่อง จัดเรียงบรรจุลงใน บรรจุภัณฑ์ขนส่ง (outer package)

4. การวิเคราะห์ปัญหาของบรรจุภัณฑ์เดิม

4.1 ปัญหาด้านโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์ขายปลีกแบบเดิม

1. ซองฟอยล์ที่บรรจุถุงชา มีขนาด 6 X 7.8 cm. ส่วนขนาดของกล่อง Inner 7.6 X 7.8 cm. ซึ่งมีขนาดความกว้างและความยาวไม่สัมพันธ์กัน เมื่อบรรจุซองฟอยล์ลงในกล่อง Inner จึงเกิดช่องว่างภายในกล่องขึ้นทำให้ซองเลื่อนไหลมาปนกันอย่างไม่เป็นระเบียบ

2. รอยปรุบนกล่อง Inner ที่ทำขึ้นเพื่อให้หยิบถุงชาออกจากกล่องนั้น เมื่อเจาะตามรอยปรุแล้ว ไม่สามารถนำซองฟอยล์ออกมาได้ เพราะช่องว่างที่เกิดขึ้นภายในกล่อง ทำให้ซองภายในไหลมาตามช่องที่ว่างอยู่อย่างไม่เป็นระเบียบ เป็นเหตให้รอยปรุบนกล่อง inner ใช้ประโยชน์ไม่สมบูรณ์ อันเนื่องมาจาก ขนาดภายในกล่องและขนาดของซองที่บรรจุอยู่ภายในไม่สัมพันธ์กัน

3. พลาสติกที่ห่อหุ้มภายนอกของกล่อง Inner ทำให้เกิดปัญหาการจัดวางกล่องได้ไม่ราบเรียบ เกิดปัญหาในการนำไปบรรจุลงในกล่อง Outer

4.2 ปัญหาด้านกราฟิกของกล่อง Inner เดิม

1. ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ยังไม่ถูกต้อง สมบูรณ์ ต้องการปรับ เรื่องราว (Story) บนบรรจุภัณฑ์

2. เพิ่มเติม และปรับเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องบนบรรจุภัณฑ์

4.3 ปัญหาด้านโครงสร้างของกล่องขนส่งเพื่อจำหน่ายเดิม

1. การบรรจุกล่อง Inner จำนวน 6 กล่อง ลงในกล่อง Outer ใช้วิธีเรียงแบบแนวนอน ทำให้ยากต่อการบรรจุและนำกล่อง Inner ออกจำหน่าย

2. กล่อง Outer เดิม ออกแบบให้เป็น กล่องแบบมีหูหิ้ว แต่ไม่สามารถพับฝาและลิ้นกันฝุ่นให้แบนราบเพื่อการขนส่งได้ ทำให้กินเนื้อที่ในการบรรจุเพื่อการขนส่งในจำนวนมาก

3. การวางโครงสร้างบรรจุภัณฑ์บนแนว (Grain) ของกระดาษลูกฟูก ไม่เหมาะสม

4.4 ปัญหาด้านกราฟิกของกล่องขนส่งเพื่อจำหน่ายเดิม

1. ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ยังไม่ถูกต้อง สมบูรณ์เช่น คำว่า Free Caffeine และบรรจุ 6 แพค

2. ต้องการปรับ เรื่องราว (Story) บางส่วนบนบรรจุภัณฑ์

3. เพิ่มเติม และปรับเครื่องหมายที่เกี่ยวข้องบนบรรจุภัณฑ์

สรุปผลการวิเคราะห์เพื่อกำหนดแนวความคิดในการออกแบบ

จากผลการวิเคราะห์ปัญหาของบรรจุภัณฑ์เดิม เพื่อการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา นั้น ทั้งบรรจุภัณฑ์แบบขายปลีก (inner package) และบรรจุภัณฑ์แบบขนส่ง (outer package) ไม่สนองตอบต่อการบรรจุ และประโยชน์ใช้สอยในการใช้งาน ตั้งแต่ผู้ผลิตไปจนถึงผู้บริโภค โดยสรุปปัญหาได้ ดังนี้

1. **บรรจุภัณฑ์ขายปลีก** (inner package)
   - บรรจุภัณฑ์ขายปลีกมีขนาดไม่สัมพันธ์กับซองชาที่บรรจุ
   - รูปแบบบรรจุภัณฑ์ไม่สนองตอบต่อการใช้งานทั้งการบรรจุ และนำมาใช้
   - ข้อมูลบนบรรจุภัณฑ์ต้องการการปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. **บรรจุภัณฑ์ขนส่งเพื่อจัดจำหน่าย** (outer package for sale)
   - กล่องขายปลีกจัดวางในแนวขวางลงในบรรจุภัณฑ์ขนส่ง ทำให้ยากต่อการบรรจุและนำออกจำหน่าย
   - สัดส่วนของกล่องขนส่งแบบมีหูหิ้วไม่สามารถพับฝาและลิ้นกันฝุ่นให้แบนราบได้
   - โครงสร้างของกล่องขนส่ง ไม่เอื้ออำนวยต่อการแสดงตัว ณ จุดขาย
   - ข้อความกราฟิกบนกล่องขนส่ง ไม่ถูกต้อง และต้องการปรับข้อมูลและเครื่องหมาย

การออกแบบบรรจุภัณฑ์กระบวนการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา

จากผลการวิเคราะห์รูปแบบสินค้าและการจัดจำหน่าย ลักษณะของบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา ต้องครอบคลุมการใช้งานในลักษณะการขายปลีกและขนส่งเพื่อจัดจำหน่าย ทั้งการขายในงานเทศกาล ร้านของฝาก ห้างสรรพสินค้า และงานแสดงสินค้าต่างๆ ได้บทสรุปแนวความคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ ดังนี้

แนวความคิดในการออกแบบ (Concept of Design) บรรจุภัณฑ์แบบขายปลีก (inner package) บรรจุภัณฑ์สามารถอำนวยความสะดวกให้ผู้บริโภค ในการเปิด-ปิด บรรจุภัณฑ์ได้ง่าย เมื่อเปิดนำซองฟอยล์ 1 ซองออกมาใช้แล้ว ต้องสามารถเก็บซองชาส่วนที่ยังไม่ได้ใช้ไว้ได้อย่างมิดชิด (Easy to Open & Safe to Store) ในส่วนบรรจุภัณฑ์ขนส่งเพื่อจัดจำหน่าย (outerpackage for sale) ซึ่งรวมหน่วย 6 กล่อง มีแนวความคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ให้สะดวกในการบรรจุและป้องกันสินค้าในระหว่างขนส่ง บรรจุภัณฑ์รวมหน่วยขนส่ง สามารถประชาสัมพันธ์และนำเสนอสินค้าได้ ณ จุดขาย (Display on Purchase) เพื่ออำนวยความสะดวกในการขายปลีกได้ดี

การออกแบบบรรจุภัณฑ์

จากแนวความคิดในการออกแบบและพัฒนาบรรจุภัณฑ์ จึงต้องคำนึงถึงการใช้งานตั้งแต่ผู้ผลิต จนถึงมือผู้บริโภค โดยกระบวนการออกแบบบรรจุภัณฑ์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ

การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

การดำเนินงาน การออกแบบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา มีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 วัดขนาดผลิตภัณฑ์ นำผลิตภัณฑ์ซองฟอยล์ชาเชียงดา จำนวน 30 ซอง มาวัดขนาดของซองฟอยล์ต่อ 1 ซอง และจำนวนโดยรวม 15 - 30 ซอง ที่จะบรรจุในบรรจุภัณฑ์ชั้นใน (inner package) จากการศึกษาความเป็นไปได้ในการเลือกใช้วัสดุและโครงสร้างที่เหมาะสมกับบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดาด้วยการนำแนวความคิดในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ มาถ่ายทอดออกมาโดยการเขียนแบบร่างจากแนวความคิด (Concept Sketch) เป็นภาพที่แสดงถึงรูปร่างลักษณะ และส่วนประกอบของโครงสร้างบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา ทั้งรูปแบบบรรจุภัณฑ์ ขายปลีกและบรรจุภัณฑ์ขนส่งเพื่อการจัดจำหน่าย ในลักษณะ 2-3 มิติในขั้นตอนนี้จึงเป็นการประมวล

แนวความคิดสร้างสรรค์ขั้นต้น (Preliminary Idea) เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ใน รูปแบบ รูปทรง การใช้งาน วิธีการบรรจุ ภาพคลี่ และการคำนวณเบื้องต้น เพื่อการพิจารณาแบบร่าง โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ในการคัดเลือกรูปแบบบรรจุภัณฑ์ชาเชียงดาที่เหมาะสม อย่างมีเหตุผลได้ แบบร่างบรรจุภัณฑ์ขายปลีก 3 รูปแบบ และ แบบร่างบรรจุภัณฑ์ขนส่ง 3 รูปแบบให้ผู้ประกอบการคัดเลือกแบบที่ต้องการ เพื่อพัฒนาให้สมบูรณ์ต่อไปจากภาพร่างบรรจุภัณฑ์แบบขนส่งพร้อมจำหน่าย (outer package for sale) ซึ่งผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการมีความเห็นตรงกันในการเลือกแบบภาพร่างบรรจุภัณฑ์ เนื่องจากเป็นแบบที่สามารถ บรรจุได้ง่ายสะดวก ปกป้องคุ้มครอง และสามารถประชาสัมพันธ์ สินค้า ณ จุดขายได้ (display on purchase)

ขั้นตอนที่ 2 การจัดทำหุ่นจำลองเพื่อทดสอบโครงสร้าง (Model Study) จากแบบร่าง (Idea Sketch) บรรจุภัณฑ์ชาเชียงดาที่คัดเลือกไว้ มาขยายวิเคราะห์รายละเอียดปลีกย่อยต่างๆ (Detail Design) เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ในการผลิตที่เหมาะสมกับวัสดุ และโครงสร้าง โดยสร้างหุ่นจำลองบรรจุภัณฑ์ (Mock Up) ขึ้นเพื่อทดสอบโครงสร้าง ศึกษา รูปทรง (Form) แผ่นคลี่ (Pattern) การใช้งาน (Function) วิธีการบรรจุ (Packing) และหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ก่อนการสร้างต้นแบบเหมือนจริง (Prototype) ทดลองบรรจุ เพื่อหารูปร่าง รูปทรงหรือส่วนประกอบต่างๆ ที่เหมาะสมกับหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ที่ต้องการ

ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาต้นแบบ (Prototype Development) วิเคราะห์รูปแบบโครงสร้างของบรรจุภัณฑ์จากขั้นตอนที่ 2 แล้ว นำแบบที่ได้เข้าสู่การเขียนแบบ (Working Drawing) เพื่อกำหนดขนาด รูปร่าง และสัดส่วนจริงด้วยการเขียนภาพประกอบแสดงรายละเอียดของรูปแบบรูปด้านต่าง ๆ (Elevation) ทัศนียภาพ (Perspective) หรือภาพแสดงการประกอบ (Detail) ภาพคลี่ (Pattern) ของบรรจุภัณฑ์ กำหนดมาตราส่วน (Scale) ให้เหมาะสม

ขั้นตอนที่ 4 สร้างแบบภาพคลี่ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์กราฟิก จากการเขียนแบบภาพด้านแล้ว เราจะนำแบบภาพด้านมาเขียนแบบในลักษณะภาพคลี่ (Pattern) โดยใช้โปรแกรม Adobe Illustrator วาดเส้นแบบภาพคลี่ไดคัต (Die Cut) ของบรรจุภัณฑ์ และลองทดสอบตัดตามแบบและพับขึ้นรูป เพื่อตรวจสอบโครงสร้างบรรจุภัณฑ์

ผลการศึกษา

การออกแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา เพื่อการสื่อสารต่อกลุ่มเป้าหมาย ที่เป็นกลุ่มคนรักสุขภาพ กลุ่มคนวัยทำงาน และกลุ่มผู้สูงวัย มีองค์ประกอบหลักที่สำคัญ 4 ประการ คือ

รูปภาพประกอบบนบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา

สมุนไพรชาเชียงดา เป็นผลิตภัณฑ์จากต้นเชียงดา และมีส่วนสำคัญที่นำมาผลิตเป็นชาสมุนไพรคือ ส่วนที่เป็นยอดของต้นเชียงดา ดังนั้นจึงได้เลือกใช้ภาพถ่ายยอดใบอ่อนของต้นเชียงดา และวางลงในจานรองแก้วที่ใส่ชาสีเหลืองทองไว้ในถ้วยแก้ว ให้มีความรู้สึกว่าเป็นน้ำชาที่ชงจากใบเชียงดาจากธรรมชาติ โดยนำภาพทั้งสอง มาจัดวาง ซ้อนทับให้เหมาะสม เพื่อให้สื่อถึงสมุนไพรพื้นบ้านจากธรรมชาติ สู่น้ำชาสมุนไพรเพื่อสุขภาพอ้างอิงจาก สักขี แสนสุภา และคณะ (2546 : 67)ที่กล่าวว่า โดยทั่วไปการใช้ภาพประกอบบนบรรจุภัณฑ์ไม่นิยมใช้ภาพของสินค้าโดยตรง ตัวอย่างเช่น ภาพบนกล่องบรรจุชา ไม่นิยมใช้ภาพของใบชาแห้ง แต่เลี่ยงไปใช้ภาพน้ำชาที่ผ่านการชงแล้ว และบรรจุในถ้วย หรืออาจแสดงบรรยากาศของไร่ชา ที่มีชาวไร่กำลังเก็บใบชาแทน เพราะภาพใบชาแห้งที่บรรจุอยู่ภายใน คงไม่สร้างความประทับใจแก่ผู้บริโภคนัก

สีของบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา

บรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา เลือกโทนสีเหลืองอ่อน มาใช้บนบรรจุภัณฑ์ชาเชียงดา เพื่อสื่อถึงผลิตภัณฑ์เกษตรอินทรีย์ที่มาจากธรรมชาติตั้งแต่ สีเหลืองอ่อน สีเขียว จนถึงสีน้ำตาล ที่มาจากโทนสีของใบเชียงดา ตั้งแต่สีของใบอ่อน ใบแก่ มาจนถึงสีของใบชาอบแห้งสีมีอิทธิพลต่อการสร้างภาพลักษณ์ของสินค้า เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายจดจำสินค้าได้แม่นยำ พลังของสีสามารถกระตุ้นการรับรู้และปลุกเร้าอารมณ์ผู้บริโภคผ่านการมองเพียงไม่กี่วินาที โดยอ้างอิงทฤษฎีของ สักขี แสนสุภา และคณะ (2546 :68)ที่กล่าวว่าการเลือกใช้สี นักออกแบบต้องมีความรู้ในเรื่องแนวโน้มและความนิยมของตลาดปัจจุบัน จะพบว่ามีการนิยมใช้สีเขียวในบรรจุภัณฑ์กันมากขึ้น เพื่อสื่อถึงการอนุรักษ์ธรรมชาติ

ข้อความบนบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา

ข้อความบนบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา มีส่วนที่สำคัญ ตั้งแต่ ข้อความที่เป็นจุดขาย “ทางเลือกใหม่สำหรับผู้รักสุขภาพ ชาสมุนไพร ตรากาทอง” จัดวางไว้ในตำแหน่งมุมขวาล่าง ใต้ภาพน้ำชาสีเหลืองทองในถ้วยแก้วใส มีใบชาวางอยู่บนจานรอง ซึ่งเป็นจุดเด่นบนบรรจุภัณฑ์ ส่วนในมุมซ้าย มีข้อความปริมาตรสุทธิ ซึ่งใช้ตัวอักษรสีขาวที่เล็กลง แต่ก็ยังสามารถอ่านได้ง่าย ด้านหน้าเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับชาเชียงดา โดยแบ่งส่วนให้ภาษาไทยอยู่ด้านซ้ายและภาษาอังกฤษอยู่ด้านขวา ด้านหลังกล่อง แสดงที่อยู่ผู้ผลิต และวิธีใช้ ส่วนที่ก้นกล่อง แสดงเครื่องหมาย อย. วันที่ผลิต วันหมดอายุ เลขทะเบียนและเครื่องหมายที่สำคัญ ข้อความบนบรรจุภัณฑ์มีหน้าที่สื่อความหมายถึงผู้บริโภคโดยตรง ดังนั้นเพื่อให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพสูงสุด ข้อความต่างๆ จึงควรใช้คำที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ เรียบเรียงภาษาอย่างถูกต้อง และใช้ตัวอักษรที่สามารถอ่านได้ง่าย โดยผู้ซื้อสามารถทราบถึงที่มาของสินค้า เรื่องราว วิธีการใช้ การเก็บรักษา เป็นต้น

เครื่องหมายบนบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดามีคุณภาพดี ผ่านงานวิจัย ผ่านการตรวจมาตรฐาน อย. และได้รับรางวัลจากหลายสมาคมมาแล้ว เช่น ได้รับรางวัล OTOP, Chiangmai Brand และอื่นๆ โดยทางกลุ่มวิสาหกิจ มีความต้องการให้มีเครื่องหมายบนบรรจุภัณฑ์ เพียง 4 เครื่องหมายเท่านั้น คือ เครื่องหมาย OTOP, Chiangmai Brand, ฮาราล และอาหารปลอดภัย

จัดองค์ประกอบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์

การนำเอาองค์ประกอบข้างต้น นำมาจัดองค์ประกอบ รูปภาพ สี ข้อความ เครื่องหมายลงบนบรรจุภัณฑ์ชาเชียงดา นำไฟล์กราฟิก รูปภาพ ลวดลาย ตัวอักษร และเครื่องหมายต่างๆ ที่ได้ออกแบบไว้ นำมาจัดวางบนโครงสร้างบรรจุภัณฑ์และตกแต่ง จัดวางให้สวยงาม เหมาะสม แล้วทำการทดสอบความเหมาะสม ของกราฟิกโดยการพิมพ์ในเครื่องพิมพ์เพื่อทดสอบการจัดวาง ลวดลาย รูปภาพ และตัวอักษร ทั้ง 4 องค์ประกอบจะถูกจัดรวมเป็นลักษณะกราฟิกของบรรจุภัณฑ์ ซึ่งต้องอาศัยการผสมผสานอย่างกลมกลืนด้วยประสบการณ์ และมีชั้นเชิงของนักออกแบบบรรจุภัณฑ์ เพื่อสร้างความประทับใจแก่ผู้บริโภค ตัวอักษรหรือข้อความที่ปรากฏบนฉลาก ต้องมีความเข้ากันได้กับภาพประกอบบนบรรจุภัณฑ์

การสร้างบรรจุภัณฑ์ต้นแบบ

ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ (Prototype) ที่จัดทำขึ้นมาในขั้นนี้ จัดทำด้วยกระดาษคราฟท์ (Kraft) ที่สามารถให้ลักษณะ และรายละเอียดใกล้เคียงกับบรรจุภัณฑ์ของจริงให้มากที่สุดเท่าที่จะกระทำได้การทดลองออกแบบกราฟฟิกบนบรรจุภัณฑ์ ได้รับการพิจารณาร่วมกันกับลักษณะของโครงสร้างเพื่อให้มีประสิทธิภาพของรูปลักษณ์ต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชาเชียงดา ที่สมบูรณ์ การสร้างต้นแบบบรรจุภัณฑ์ชาเชียงดา มีขั้นตอนในการทำ ดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำไฟล์กราฟิกที่ได้ออกแบบไว้ บันทึกลงเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ใช้ควบคุมเครื่องพิมพ์ โดยไฟล์ที่ใช้จะเป็นไฟล์ .ai ที่เกิดจากการสร้างขึ้นในโปรแกรม Adobe Illustrator จากนั้นนำ Sticker ใส่เข้าไปในเครื่องพิมพ์ ตามแนวที่กำหนดไว้บนแท่นพิมพ์ ตั้งเครื่องพิมพ์กำหนดขนาดกระดาษ แล้วให้คำสั่งผ่านเครื่องคอมพิวเตอร์ควบคุม เพื่อพิมพ์กราฟิก

ขั้นตอนที่ 2 นำไฟล์โครงสร้างที่ได้ออกแบบไว้ บันทึกลงเครื่องตัด นำกระดาษคราฟท์ที่จะใช้ทำต้นแบบวางลงบนพื้นเครื่องตัด ใช้มือปาดกระดาษให้เรียบ เปิดเครื่องดูดกระดาษให้กระดาษแนบกับพื้นเครื่อง ใช้คำสั่ง ควบคุมเครื่องคอมพิวเตอร์ให้กดรอยลงบนกระดาษด้วยเครื่องตัดตามจุดที่กำหนดไว้ นำ Sticker ที่พิมพ์กราฟิกเตรียมไว้ บนกระดาษตามจุดที่ Mark ไว้ ตัดต้นแบบด้วยเครื่องตัดกระดาษจนเสร็จ

ขั้นตอนที่ 3 แกะต้นแบบที่ตัดเสร็จแล้วออกมา พับขึ้นรูป และตรวจสอบความถูกต้องของโครงสร้างและกราฟิก

ภาพผลการศึกษาการออกแบบและพัฒนาต้นแบบบรรจุภัณฑ์ขายปลีก และบรรจุภัณฑ์ขนส่งเพื่อจัดจำหน่ายชาสมุนไพรเชียงดา

สถานที่ และช่วงเวลาดำเนินการโครงการ

- สถานที่ กลุ่มวิสาหกิจชุมชนสันมหาพน ต.สันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่
- ช่วงเวลาดำเนินการ ตั้งแต่ เดือนธันวาคม พ.ศ.2555 - เดือนมกราคม พ.ศ.2556

ผลของการออกแบบบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา โดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน และผู้ประกอบการ ได้ผลประเมินดังนี้

1. ความเหมาะสมของต้นแบบบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดา แบบขายปลีก มีความสามารถด้านรองรับรวบรวม หรือบรรจุได้มากที่สุด, มีความสามารถในการปกป้องคุ้มครองสินค้า มากที่สุด, มีความสามารถสื่อประชาสัมพันธ์ มากที่สุด และมีความสะดวกสบายในการบรรจุ ขนส่ง และใช้สอย มากที่สุด

2. ความเหมาะสมของต้นแบบบรรจุภัณฑ์แบบขนส่งเพื่อจัดจำหน่าย มีความสามารถด้านรองรับ รวบรวม หรือบรรจุได้มากที่สุด, มีความสามารถในการปกป้องคุ้มครองสินค้า มากที่สุด, มีความสามารถสื่อประชาสัมพันธ์มาก และมีความสะดวกสบายในการบรรจุ ขนส่ง และใช้สอย มากที่สุด

อภิปรายผล

จากการประเมินผลต้นแบบบรรจุภัณฑ์สมุนไพรชาเชียงดาบรรจุภัณฑ์ใหม่ มีลักษณะสอดคล้องกับงานวิจัยและแนวคิดของ พฤกษชาติ ชีวะโอสถ (2550) ตามหลักการ การทำหน้าที่ของบรรจุภัณฑ์ที่สำคัญ 4 ประการ คือ

1. การปกป้องคุ้มครอง (Protection) บรรจุภัณฑ์สำหรับชาสมุนไพร ซึ่งถุงชาสำเร็จรูป บรรจุอยู่ในซองฟอยล์ปิดผนึก เป็นผลิตภัณฑ์ที่พร้อมชงดื่มได้ทันที วัสดุบรรจุภัณฑ์จึงควรเป็น กระดาษ หรือ พลาสติก ที่จะช่วยปกป้องคุ้มครองผลิตภัณฑ์ และสามารถพิมพ์ลวดลายกราฟิกลงบนบรรจุภัณฑ์ได้

2. ความสามารถในการบรรจุ (Container) บรรจุภัณฑ์ชาสมุนไพรเชียงดาแบบขายปลีก ต้องสามารถบรรจุซองฟอยล์ขนาด 4.8 X 6.5 ซม. จำนวน 15 - 30 ซอง ส่วนในแบบขนส่งพร้อมจัดจำหน่าย ต้องสามารถบรรจุกล่องขายปลีกได้ 6 กล่อง

3. ความสะดวกในการใช้งาน (Convenience) บรรจุภัณฑ์ที่ดีต้องใช้งานได้สะดวก ตั้งแต่การนำซองฟอยล์ 25 ซอง บรรจุลงในกล่องขายปลีก (inner package) และกล่องขายปลีก 6 กล่อง บรรจุในกล่องขนส่ง ได้อย่างง่ายดาย และผู้บริโภคสามารถเปิดกล่องหยิบใช้ง่าย (easy to open) ได้ตลอดเวลา และสามารถเก็บส่วนซองชาที่เหลือได้อย่างปลอดภัยต่อสิ่งสกปรกภายนอ (safe to use)

4. ทำหน้าที่การประชาสัมพันธ์ (Promotion) รูปแบบกราฟิกบนบรรจุภัณฑ์ทั้งแบบขายปลีก (inner package) และแบบขนส่งเพื่อจัดจำหน่าย (outer package for sale) สามารถสร้างสิ่งเร้ากระตุ้นความสนใจในการเลือกซื้อสินค้าได้ดี เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย ที่สำคัญต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วน และสามารถแสดงตัว ณ จุดขาย (Display on purchase) ได้

สรุป

1. ในการออกแบบบรรจุภัณฑ์ที่ดี ต้องออกแบบให้บรรจุภัณฑ์ ทำหน้าที่ ทั้ง 4 ประการได้อย่างครบถ้วน ได้แก่ การปกป้องคุ้มครอง การบรรจุ ความสะดวก และการประชาสัมพันธ์

2. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ ตั้งแต่ ระบบการผลิตบรรจุภัณฑ์ การบรรจุ การขนส่งไปจนถึงมือผู้บริโภค ในความสะดวกในการใช้งานบรรจุภัณฑ์

3. การออกแบบบรรจุภัณฑ์ ให้แก่ กลุ่มสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน ต้องคำนึงถึงงบประมาณในระยะยาว เนื่องจากกลุ่มวิสาหกิจชุมชนบางกลุ่ม มักมีข้อจำกัดในเรื่องงบประมาณ

ขอขอบคุณ

1. สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ผู้สนับสนุนด้านงบประมาณ
2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ภาคพายัพ
3. ผู้เชี่ยวชาญ ตรวจประเมินต้นแบบบรรจุภัณฑ์ 3 ท่าน คือ
   1) คุณอาทิตย์ นันทิศักดิ์ กรรมการผู้จัดการบริษัท NTS Package. อ.สารภี จ.เชียงใหม่

2) คุณทวีป ขอถาวรวงศ์ ตำแหน่งนายช่างเทคนิคอาวุโส กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กองพัฒนาอุตสาหกรรมรายสาขา 2

3) คุณบุญสม ธัญญานิธิวัฒน์ ตำแหน่งนักวิชาการออกแบบผลิตภัณฑ์ชำนาญการศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคที่1

และขอขอบพระคุณ คุณป้ามุทิตา สุวรรณคำซาว ประธานกลุ่มวิสาหกิจชุมชนสันมหาพน อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่

เอกสารอ้างอิง

ชัยรัตน์ อัศวางกูร. 2548. ออกแบบให้โดนใจ. สำนักพัฒนาอุตสาหกรรมสนับสนุน กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. กรุงเทพฯ

บุญสม ธัญญานิธิวัฒน์. 2555. การพัฒนารูปแบบบรรจุภัณฑ์แปรรูปผลผลิตทางการเกษตรวังธารทอง. เชียงใหม่: เอกสารวิชาการ.

ปิยะบุตร สุทธิดารา และ อนัน วาโชะ. 2553. เรียนรู้การทำงานกราฟิกดีไซน์สิ่งพิมพ์แบบมืออาชีพ Graphic Design artwork Photoshop+Illuustrator. กรุงเทพฯ : ดิจิอาร์ท.

พฤกษชาติ ชีวะโอสถ. 2550. บรรจุภัณฑ์สำหรับขนมปังชีสเชคไส้สับปะรด. กรุงเทพฯ : งานวิจัย

มยุรี ภาคลำเจียก. 2556. บรรจุภัณฑ์สินค้าอุปโภคบริโภค. กรุงเทพฯ : หยี่เฮง

เยาวนาถ นรินทร์สรศักดิ์. 2555. การทำต้นแบบบรรจุภัณฑ์. เอกสารประกอบการสอนวิชา การออกแบบบรรจุภัณฑ์สินค้าอุปโภคบริโภค.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงใหม่.

ศูนย์การบรรจุหีบห่อไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย. 2530. รายงานการสัมมนาเรื่อง กลยุทธ์ของการใช้ฉลากเพื่อการตลาด. กรุงเทพฯ : เอกสารการสัมมนา.

สักขี แสนสุภา และคณะ. 2546. หลักการออกแบบบรรจุภัณฑ์. ศูนย์บรรจุหีบห่อไทย สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย(วว.). กรุงเทพฯ.

บริษัทเพอร์เฟค อินดัสทรี่. ประเภทของบรรจุภัณฑ์กระดาษ. [ออนไลน์] สืบค้นวันที่ 3 มิถุนายน 2556 จาก http://www.perfect770.com/packaging-type.htm.

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความพึงพอใจและแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

The study of present condition, problems, satisfaction and guideline to develop Southern dialect instructional media for Thai subject program. faculty of Education. Suratthani Rajabhat University

อรกมล หัตถวิก[1*] กีรติ ตันเสถียร[1] และปกรณ์ สุปินานนท์[1]

Onkamon Hattawik,[1*]Keerati Tansatien[1] and Pakorn Supinanon[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความพึงพอใจและแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ใช้วิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 222 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามสภาพปัญหาและความพึงพอใจในสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทยจำนวน 16 คนและผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาถิ่นใต้ จำนวน 3 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.43,SD.=0.35) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้จำแนกตามลักษณะประชากร พบว่า เพศ อายุและระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่างมีสภาพปัญหาต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ความพึงพอใจโดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.31,SD.=0.35) ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้จำแนกตามลักษณะประชากร พบว่า เพศ อายุและระดับชั้นปี กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน พบว่า ควรมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสื่อด้านเทคโนโลยีให้มีปริมาณมากขึ้น รูปแบบของสื่อควรมีทั้งภาพและเสียง ตัวสื่อควรใช้ภาษาถิ่นใต้ทั้งหมดรวมไปถึงผู้สอนควรที่จะใช้ภาษาถิ่นใต้ในการสอน ควรมีอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการพัฒนา พบว่า ควรจัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้สำหรับผู้สอนและควรจัดให้มีการอบรมการใช้สื่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน

คำสำคัญ : ภาษาถิ่นใต้ สภาพปัจจุบัน ความพึงพอใจ แนวทางการพัฒนาสื่อ

[1] สาขาวิชาเทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี 126 ถนนประชาอุทิศ แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพ 10140

* Corresponding author. E-mail: peungi@hotmail.com

Abstract

Purpose of this research was to study the current conditions of problem, satisfaction and guidelines to develop a Southern dialect learning and teaching media of Thai program students in the Faculty of Education at Suratthani Rajabhat University. Research using Mixed Methods between quantitative research and qualitative research. Samples were 222 Thai program students in the Faculty of Education at Suratthani Rajabhat University. Data about problems and satisfaction in the Southern dialect media were collected by 16 Thai program students and 3 experts in Southern dialect using questionnaire. The results showed that overall problems of the Southern dialect instruction media was in moderate level ($\bar{X}$=3.43,SD.=0.35) The comparison of the instruction media classified by population characteristics found that gender, age, and grade of samples had no statistically significant difference. Overall satisfaction was in moderate level ($\bar{X}$=3.31,SD.=0.35). The comparison of satisfaction on the instruction media classified by population characteristics found that gender, age, and grade of samples had no statistically significant difference. Overall satisfaction was in moderate level. Guidelines for the development of the Southern dialect instruction media found that instruction media should have been produced with more technology . Forms of media should have both audio and video. The media should use the Southern dialect for all. Moreover, teacher should use the Southern dialect in classroom. Should have a device that allows the use of instruction media to be more effective. Developing process, found that training should be provided for teachers on media producing process and for both teachers and learners on the use of med

Keywords: Southern dialect , present condition, satisfaction, media development guidelines

บทนำ

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งซึ่งแสดงถึงความเป็นไทยและเป็นวัฒนธรรมที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยได้มากที่สุด เพราะภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่คนไทยใช้เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกันระหว่างคนในชาติเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันและภาษาไทยยังเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดวัฒนธรรม ดังนั้น ภาษาไทยจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งที่คนไทยจะต้องศึกษาและใช้ให้ถูกต้อง ภาษาไทยของเรานั้นในทางภูมิศาสตร์แบ่งออกได้หลายถิ่น เช่น ภาษาไทยเหนือ ภาษาไทยอีสาน ภาษาไทยกลาง และภาษาไทยถิ่นใต้ ซึ่งภาษาในแต่ละถิ่นกำลังจะเลือนหายไป สาเหตุเพราะคนรุ่นใหม่ไม่ได้อนุรักษ์หรือใช้ภาษาถิ่นในการติดต่อสื่อสารกัน อาจจะไปมุ่งเน้นถึงภาษาราชการหรือภาษากลางเป็นหลัก ซึ่งแท้จริงแล้วการใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารกันในระดับท้องถิ่นหรือระดับชาวบ้านเป็นการสื่อสารที่เข้าใจและลึกซึ้งกว่า เชื่อมโยงความสัมพันธ์ในหลายๆด้านได้มากกว่า เช่นเรื่องของวัฒนธรรม ศิลปะ และประเพณีต่างๆ และในแต่ละประเพณีของแต่ละถิ่นก็ย่อมจะแฝงเอาไว้ด้วยภาษาของถิ่นนั้นๆ เพื่อจะได้อธิบายที่มาและความหมายดั้งเดิมให้ทุกคนได้เข้าใจถูกต้องตรงกัน (ประทีป บุหลัน, 2554)

“ภาษาถิ่น” ของภาคต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นภาคเหนือ ภาคใต้ ภาคอีสาน หรือภาคกลาง เป็นภาษาที่มีคุณค่าต่อสังคมเราเช่นกัน เพราะนอกจากจะทำให้สามารถสื่อสารกันด้วยความรู้ ความเข้าใจทั้งในการพูด อ่าน เขียน ในปัจจุบันแล้ว ยังทำให้เราเข้าใจความหมายของกวีนิพนธ์ คำสอน คำศัพท์โบราณ เรื่องราวต่างๆของคนในอดีต ฯลฯ อันมีผลต่อการศึกษาด้านจริยธรรม วรรณศิลป์และคติชนวิทยาอีกด้วย เช่น สุภาษิต นิทานชาดก ทั้งที่เป็นมุขปาฐะคือบอกเล่าด้วยปากหรือวรรณกรรมที่มีการสอดแทรกคุณธรรมสอนเยาวชน เป็นต้น (กระทรวงวัฒนธรรม, 2556)

ชวน เพชรแก้ว (2550) เมธีวิจัยอาวุโสสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ และศาสตราจารย์ด้านภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี เผยว่า ตามที่กระทรวงวัฒนธรรมได้ออกมาแสดงความเป็นห่วง ว่า ภาษาใต้และการแสดงพื้นบ้านที่ใช้ภาษาใต้ในการขับร้อง เช่น หนังตะลุง มโนราห์ เพลงบอก และเพลงกล่อมเด็ก อาจสูญหาย

เนื่องจากคนใต้รุ่นใหม่ไม่ยอม “พูดภาษาใต้” ส่วนพ่อแม่ก็สอนให้ลูกพูดภาษากลางตั้งแต่ยังเล็ก เพราะกลัวว่าลูกจะพูดกลางไม่ชัด (แหลงทองแดง) ทำให้กระทรวงวัฒนธรรม ต้องออกโรง รณรงค์ให้คนใต้หันมาพูดภาษาถิ่นมากขึ้นก่อนที่ภาษาใต้ และการแสดงพื้นบ้านเหล่านี้จะสูญพันธุ์ สำหรับในเรื่องนี้นั้นมีความเป็นไปได้สูงที่ภาษาใต้จะสูญพันธุ์ แต่ก็ถือเป็นเรื่องปกติ เพราะเมื่อลักษณะวัฒนธรรมเมืองกระจายสู่ชนบท ก็จะเกิดการเปลี่ยนแปลง หรือกลืนกินวัฒนธรรมชนบทเป็นธรรมดา ส่วนสาเหตุที่ทำให้ภาษาถิ่นภาคใต้สูญพันธุ์ มีด้วยกัน 3 ปัจจัย คือ โรงเรียน ครอบครัว และหลักสูตรการศึกษา

จากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และฉบับปรับปรุงแก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 จะเห็นว่า รัฐบาลได้ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา การใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง มีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาให้ผู้สอน ผู้มีความรู้ ผู้มีความมุ่งมั่น ทั้งภาครัฐและภาคเอกชนจะได้ปรับปรุงแก้ไข หรือการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพ ประสิทธิภาพทันสมัย สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา ในปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรต่างๆ ล้วนต้องใช้ภาษาไทยเป็นสื่อกลางในการรับสารและส่งสารระหว่างผู้เรียนและผู้สอน รวมถึงการใช้ภาษาถิ่นในการสื่อสารเพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้เรียนยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นการถ่ายทอดภูมิปัญญาของบรรพบุรุษในท้องถิ่น ซึ่งแสดงออกทางด้านภาษา ให้ลูกหลานได้ศึกษาและเรียนรู้เรื่องราวต่างๆ มีการถ่ายทอดผ่านสื่อเพื่อการศึกษามากมาย สื่อนับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาทอย่างมากในการเรียนการสอนรวมไปถึงสื่อเพื่อการศึกษาภาษาถิ่นใต้ในการเรียนการสอนภาษาไทยที่มีในปัจจุบัน (นิภา แย้มวจี, 2542)

เนื่องจากสื่อเป็นตัวกลางที่ช่วยให้การสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ตรงกับที่ผู้สอนต้องการ การใช้สื่อการสอนนั้น ผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาถึงลักษณะเฉพาะและคุณสมบัติของสื่อแต่ละชนิด เพื่อเลือกใช้สื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์การเรียนและการสอน สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ยุทธนา พันธ์มี, 2555)

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อศึกษาความพึงพอใจในสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีจำแนกตามลักษณะประชากร
4. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีจำแนกตามลักษณะประชากร
5. เพื่อวิเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง เป็น 2 กลุ่ม คือ

เชิงปริมาณ กลุ่มประชากร คือ นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 507 คน (สำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2556) จากการคำนวณขนาดตัวอย่างด้วยหลักการคำนวณของ Yamane ซึ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ 222 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม (questionnaire) โดยสร้างขึ้นจากเอกสาร แนวความคิดทฤษฎี และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 นำแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและความพึงพอใจที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี จำนวน 222 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งการตรวจสอบสมมติฐานของการวิจัยสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานได้แก่ การทดสอบแบบ t-test และ ANOVA ในการเปรียบเทียบสภาพปัญหาและความพึงพอใจที่มีต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทยและ one – way ANOVA และหากพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติจะใช้การทดสอบรายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe

เชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ที่ผ่านการเรียนรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับภาษาถิ่นใต้อย่างน้อย 3 รายวิชา จำนวน 16 คน และ อาจารย์ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษาถิ่นใต้ จำนวน 3 คน รวมกลุ่มตัวอย่างในการสัมภาษณ์ทั้งหมด จำนวน 19 คน สถิติที่ใช้คือ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) พรรณนารายละเอียด นำเสนอข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา ความพึงพอใจและแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า การศึกษาปัญหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้โดยรวมทุกด้านมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.43,SD=0.35) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านคุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก($\bar{X}$=3.52,SD=0.47) รองลงมาคือ ด้านอื่นๆ มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.40,SD=0.46) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการออกแบบสื่อการเรียนการสอน($\bar{X}$=3.35,SD=0.51)

การศึกษาความพึงพอใจ พบว่า ความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง($\bar{X}$=3.31,SD=0.35) และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า สื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน บทความ วารสาร รายงานเป็นต้น อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=3.67,SD=0.53) รองลงมา คือ กิจกรรมหรือกระบวนการเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การจัดนิทรรศการ การทำโครงงาน หมอภาษา เกม เพลง เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.24, SD=0.52) วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น แผนภูมิ ตาราง บอร์ดความรู้ บัตรคำศัพท์ เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.15,SD=0.53) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สื่อเทคโนโลยี เช่น วีดีทัศน์ อินเทอร์เน็ต แอพพลิเคชั่น E-book เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}$=3.13,SD=0.51)

ผลการเปรียบเทียบปัญหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นปีการศึกษา ต่างกัน มีระดับปัญหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ และระดับชั้นปีการศึกษาต่างกันมีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ไม่แตกต่างกัน

แนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี สรุปได้ดังนี้

1. การเก็บรวบรวม/วิเคราะห์ข้อมูลด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอก ที่เป็นปัจจัยในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ เช่น การวิเคราะห์หลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาถิ่นใต้ การวิเคราะห์ผู้สอนและผู้เรียน ทรัพยากร งบประมาณ เป็นต้น และการจัดโครงการสัมมนาภาษาถิ่นโดยเฉพาะเรื่องสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ เพื่อหาแนวทางร่วมกัน โดยเชิญ นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ ปราชญ์ชาวบ้าน ด้านภาษาถิ่นใต้และชุมชน ร่วมกันหาแนวทาง กำหนดเป้าหมาย และความต้องการ

2. การกำหนดวัตถุประสงค์ นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมากำหนดวัตถุประสงค์ เพื่อให้สามารถเลือกใช้วิธีการสอนและสื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสม วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดขึ้นสำหรับการเรียนการสอนแต่ละครั้ง ควรให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ทางการศึกษาทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านพุทธิพิสัย ด้านจิตพิสัย และด้านทักษะพิสัย โดยจะเน้นวัตถุประสงค์ด้านใดมากน้อยเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับเนื้อหา ที่สอนแต่ละครั้ง และเพื่อกำหนดแผนและวางแผนกลยุทธ์สำหรับพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้

3. การเลือก ปรับปรุง การออกแบบสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ตามกรอบแนวคิดที่วางไว้ในแผนกลยุทธ์สำหรับพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ เช่น ปรับปรุงเนื้อหาของสื่อเดิมที่มีอยู่แล้วให้เป็นปัจจุบันหรือทันสมัยขึ้น สร้างสื่อใหม่ขึ้นมาแทนสื่อเก่า เน้นการสร้างนวัตกรรมและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ในการเรียนการสอน

4. การผลิต / และนำไปใช้ ผลิตหรือปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ตามโครงร่างของการออกแบบสื่อ โดยผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันผลิตสื่อทั้งรูปเอกสาร งานวิจัย ซีดี วีซีดี สื่อเทคโนโลยีต่างๆ เช่น เว็บไซต์ บทเรียนออนไลน์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) มีการจัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้สำหรับผู้สอนและการอบรมการใช้สื่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน

5. การติดตามประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ โดยจัดให้มีหน่วยงานพัฒนาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ขึ้นในหมวดวิชา ภาควิชา หรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง เป็นหน่วยงานที่ติดตามและประเมินสื่อการเรียนการสอน โดยกำหนดเป็นโครงการและมีงบประมาณสนับสนุน

อภิปรายผล

จากสมมติฐานที่ 1 ระดับความพึงพอใจในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อยู่ในระดับปานกลาง จากผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทยมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสนับสนุนกับสมมติฐานที่ตั้งไว้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ยุทธนากร บุญศิลป์ (2548) ได้ศึกษาสภาพปัญหา ทัศนคติและความพึงพอใจของ

พนักงานแผนกบริการเทคนิค ที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ผ่านเว็บไอเทค ของบริษัททริโก้ (ประเทศไทย) ผลการศึกษาพบว่า ด้านความพึงพอใจพบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในภาพรวมทุกด้าน อยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจในด้านเนื้อหาสาระ คือ ข้อมูลตรงกับความต้องการ ความพึงพอใจในด้านบุคลากร คือ มีการให้คำแนะนำและปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ ความพึงพอใจในด้านองค์ประกอบสนับสนุนอื่นๆ คือ ความเหมาะสมของเวลา ความสะอาด ความพึงพอใจในด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ คือ การเข้าถึงข้อมูล ความเร็วในการประมวลผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของกิตติ ลิ้มพัธยาเนตร์ (2549) ได้ศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจปานกลางเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์งานศิลปะในวิชาศิลปะ และสื่อกระดานดำ/กระดานขาวในวิชาการงานอาชีพและเทคโนโลยี อาจเนื่องมาจากสื่อการเรียนการสอนที่เป็นถิ่นใต้เดิมมีเนื้อหาสาระที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเรียนรู้และเป็นสื่อเดิมๆที่ใช้ในปัจจุบันสื่อบางประเภทใช้ภาษาสื่อความหมายได้ชัดเจนเหมาะสม สามารถเรียนรู้และเข้าใจได้ง่ายกว่า เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อกิจกรรมหรือกระบวนการเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นต้น ทำให้เกิดความเคยชินในการใช้สื่อแต่ละประเภท

สมมติฐานที่ 2 ลักษณะประชากรศาสตร์มีผลต่อปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทยที่มีลักษณะประชากรศาสตร์ ได้แก่ เพศ อายุ และระดับชั้นปีการศึกษา ต่างกันมีระดับความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งขัดแย้งกับสมติฐานที่ตั้งไว้

สรุป

ในการศึกษาปัญหาสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานีผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาด้านคุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการออกแบบสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และด้านอื่นๆ อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านคุณสมบัติของสื่อการเรียนการสอนประกอบด้วยปัจจัย ต่อไปนี้ สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ไม่ได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุง มีความล้าสมัยและขาดคุณภาพ รูปแบบของสื่อการเรียนการสอนไม่เร้าความสนใจ ดังนั้นผู้ที่จะผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้จะต้องคำนึงถึงปัจจัยดังกล่าวข้างต้นในการผลิตหรือปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้เพื่อให้ได้สื่อที่มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้ใช้งาน

ในการศึกษาความพึงพอใจสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ โดยรวมทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง มีความพึงพอใจต่อสื่อสิ่งพิมพ์ เช่น หนังสือเรียน บทความ วารสาร รายงานเป็นต้น อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ กิจกรรมหรือกระบวนการเพื่อสร้างเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ เช่น การจัดนิทรรศการ การทำโครงงาน หมอภาษา เกม เพลง เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง และอันดับสาม คือ วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นใช้เพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น แผนภูมิ ตาราง บอร์ดความรู้บัตรคำศัพท์ เป็นต้น อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งด้านสื่อสิ่งพิมพ์ ประกอบด้วยปัจจัย ต่อไปนี้ การอ้างอิงถึงแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือ เนื้อหามีความถูกต้องตามหลักวิชา และ เนื้อหาสาระของสื่อมีความน่าสนใจ ดังนั้นควรมีการผลิตสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีการอ้างอิงถึงแหล่งข้อมูลที่มีความน่าเชื่อถือ เนื้อหามีความถูกต้องตามหลักวิชา มีความน่าสนใจ และสามารถนำไปอ้างอิงในการทำรายงานได้

ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน พบว่า ควรมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เป็นสื่อด้านเทคโนโลยีให้มีปริมาณมากขึ้น รูปแบบของสื่อควรมีทั้งภาพและเสียง ตัวสื่อควรใช้ภาษาถิ่นใต้ทั้งหมดรวมไปถึงผู้สอนควรที่จะใช้ภาษาถิ่นใต้ในการสอน ควรมีอุปกรณ์ที่ช่วยส่งเสริมการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ด้านกระบวนการพัฒนา พบว่า ควรจัดอบรมการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้สำหรับผู้สอนและควรจัดให้มีการอบรมการใช้สื่อทั้งผู้สอนและผู้เรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาทัศนคติของผู้ใช้สื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการผลิตหรือปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับแนวคิดการนำเทคโนโลยีสารสนเทศในรูปแบบต่างๆที่สามารถผลิตสื่อการเรียนการสอนที่เป็นภาษาถิ่นใต้ เพื่อตอบสนองความต้องการให้กับผู้ใช้งานได้หลากหลายและมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

ประทีป บุหลัน. 2554. การอนุรักษ์ภาษาไทย: ภาษาถิ่นใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กระทรวงวัฒนธรรม.2556.ภาษาไทย – ภาษาถิ่น อัตลักษณ์สำคัญของชาติไทย.(ระบบออนไลน์) แหล่งข้อมูล: http://www.m-culture.go.th (6 มีนาคม 2557).

ASTVผู้จัดการออนไลน์.2550.นักวิจัยชี้ภาษาท้องถิ่นใต้อาจสูญพันธุ์.(ระบบออนไลน์ แหล่งข้อมูล:http://www.manager.co.th (6 มีนาคม 2557).

นิภา แย้มวจี. 2542. คำอธิบาย พรบ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. (ระบบออนไลน์) แหล่งข้อมูล: http://www.moe.go.th/hp-vichai (10 ตุลาคม 2556).

ยุทธนา พันธ์มี. 2555.สื่อมัลติมีเดียเพื่อการเรียนการสอน.คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร. (ระบบออนไลน์) แหล่งข้อมูล: http://202.29.15.37/innovation/index.php? (10 ตุลาคม 2556).

สำนักงานส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน, 2556, ข้อมูลนักศึกษาแยกตามสาขาวิชา.มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.น.1-2

ยุทธนากร บุญศิลป์.2548. การศึกษาสภาพปัญหา ทัศนคติและความพึงพอใจของพนักงานแผนกบริการเทคนิค ที่มีต่อสื่อการเรียนรู้ผ่านเว็บไอเทค ของบริษัททริโก้ (ประเทศไทย) จำกัด. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ.

กิตติ ลิ้มพัธยาเนตร์.2549. ความพึงพอใจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีต่อสื่อการเรียนการสอน. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพฯ.

วราภรณ์ สุขสุชะโน. 2555. การกำหนดขนาดตัวอย่าง. (ระบบออนไลน์) แหล่งข้อมูล: http://teacher.aru.ac.th/waraporn/images/stories/pdf/sample-size.pdf (12 ตุลาคม 2556).

สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2551, ระเบียบวิธีวิจัยสำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, ประสานการพิมพ์, กาฬสินธุ์, น.243.

การวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์จังหวัดลำพูน

An Analysis of Emotional Quotient (EQ) of the Students form Science Based Technology College Lamphun

วิสูตร อาสนวิจิตร[1,2*], พีรยา สมศักดิ์[1,2] และจุฑารัตน์ ศิริจันทร์ชื่น[1]

Visut Asanavijit,[1,2*] Peeraya Somsak,[1,2] and Jutarat Sirijunchein[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ที่ได้ผ่านค่ายนักวิทยาศาสตร์ชีวภาพการเกษตร ครั้งที่ 6 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อ และคะแนนของ 5 รายวิชา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์จำแนกโดยการทดสอบที (t-test) และ One Way ANOVAผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า 1) นักเรียนในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ มีองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี (ควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบ) ด้านเก่ง (มีแรงจูงใจ ตัดสินและแก้ปัญหา สัมพันธภาพ) และด้านสุข (ภูมิใจตนเอง พอใจชีวิต สุขสงบทางใจ) มีคะแนนส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์คะแนนปกติ และสูงกว่าเกณฑ์ปกติ 2) นักเรียนในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ เพศชายและเพศหญิง มีองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี มีความแตกต่างกันด้าน ความรับผิดชอบ กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05และองค์ประกอบทางด้านความเก่ง และความสุข ไม่มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) นักเรียนมีคะแนนผลเฉลี่ยบางรายวิชามีผลต่อความแตกต่างกับคะแนนความฉลาดทางอารมณ์กันอย่างมีนัยสำคัญ

คำสำคัญ: ความฉลาดทางอารมณ์วิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ชีวภาพการเกษตร

Abstract

The purpose ofthis research was to determine and study emotional quotient (EQ) of the students passYoung Scientist Camp. The sample in this first year class composed of 32 students at Science Based Technology College. The instrument was the emotional quotient questionnaire form the mental health department the Ministry of Public Health, the test consisted of 52 items and this research found that scores of learning 5 curriculums. The data was analyzed by means of arithmetic and T-test. The major are finding of this study were as follows 1) students of science based technology showed emotional quotient at average level. They had average scores in the categories: goodness, smartness, and happiness. 2) Emotional quotient of students in Science Based Technology College between male and female were found significantly different at .05 levels. 3) a scores of learning in some curriculums had significantly different with emotional quotient at average level.

Keywords: Emotional quotient, Science Based Technology College, Agricultural Biotechnology

[1] โครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน 99 หมู่5 ต.ทาสบเส้า อ.แม่ทา จ.ลำพูน 51140.

[2] วิทยาลัยเทคโนโลยีและสหวิทยาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา 98 หมู่ 8 ต.ป่าป้อง อ.ดอยสะเก็ด จ.เชียงใหม่ 50220

[1] Science Based Technology College, Lamphun College of Agriculture and Technology,99 Moo.5 T.Thasopsao A. Maetha Lamphun 51140, Thailand.

[2] College of Integrated Science and Technology, Rajamangala University of Technology Lanna 98 Moo 8 T. Papong A. Doisaket ChaingMai, 50220, Thailand.

* Corresponding author. E-mail: iamvisut@gmail.com

บทนำ

จากผลการศึกษาความต้องการกำลังคนกลุ่มอุตสาหกรรมโดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549) พบว่าบุคลากรระดับอาชีวศึกษาขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการคำนวณพื้นฐาน การประยุกต์ใช้ตัวเลข การคิดวิเคราะห์ในการแก้ไขปัญหา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ความรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการสื่อสารทางภาษาและความรู้ด้านบริหารจัดการ ทำให้ประสบปัญหาด้านการต่อยอดความรู้เมื่อต้องการศึกษาในระดับสูงดังนั้นโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ จึงได้นำร่องจัดการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.)รูปแบบพิเศษ ตามนโยบายของรัฐบาล ซึ่งอยู่ภายใต้ความร่วมมือแบบพหุภาคี ได้แก่กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยสำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สวทช.) และ มหาวิทยาลัยเครือข่ายมีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตนักเทคโนโลยีที่มีความ สามารถในการประดิษฐ์ คิดค้นและสร้างนวัตกรรม เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของประเทศผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาศักยภาพที่เน้นการสร้างองค์ความรู้ผ่านการฝึกปฏิบัติโครงงาน หรือ Project Based Learning สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์และทักษะวิชาชีพในการสร้างสิ่งประดิษฐ์และนวัตกรรมที่เป็นประโยชน์และใช้งานได้จริง โดยจะคัดเลือกนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับดีหรือเก่งด้านคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จากโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วประเทศมีทักษะหรือประสบการณ์ด้านการประดิษฐ์คิดค้นเคยมีผลงานในเวทีหรือในกิจกรรมต่างๆ เช่น ค่ายวิทยาศาสตร์การประกวดโครงงานสิ่งประดิษฐ์ เป็นต้นมีคะแนนเฉลี่ยสะสมในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 ใน 4 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2.75 คะแนนเฉลี่ยวิชาคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ 4 ภาคเรียน ไม่ต่ำกว่า 2.75 โดยนักเรียนทุกคนจะอยู่ประจำในหอพักของวิทยาลัยซึ่งในโครงการยังมุ่งเน้นพัฒนาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมควบคู่กับวิชาการ และฝึกฝนทักษะการดำรงชีวิตร่วมกันของผู้เรียนในรูปแบบวิทยาลัยที่มีหอประจำ

ดังนั้นในการผลิตผู้เรียนให้มีคุณภาพนั้นจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีความฉลาดทั้งทางอารมณ์และทางปัญญาควบคู่กันไป คือพัฒนาศักยภาพผู้เรียนที่มีทั้งความเก่ง ความดี และความสุข (สุมนา อาฮูวารีและศันสนีย์ สุภาภา, 2553) โดยนักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างเห็นพ้องกันว่าเชาว์ปัญญาเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอที่จะทำให้บุคคลประสบผลสำเร็จในชีวิต ความสำเร็จในด้านการเรียนหรือการทำงานต้องมีองค์ประกอบด้านการรู้จักสังคม การปรับตัว การมองโลกในแง่ดี รวมทั้งสามารถในการแก้ไขปัญหาและความขัดแย้งรวมอยู่ด้วย เรียกว่า ความฉลาดทางอารมณ์หรือเชาวน์อารมณ์ (สุธีร์ อินต๊ะประเสริฐ และคณะ, 2546)

จากผลรายงานที่ผ่านมา กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ได้ทำการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาแนวคิดและเกณฑ์การมองเรื่องความฉลาดทางอารมณ์ในเด็กไทยเพื่อสอดคล้องกับบริบทคนไทย โดยแบ่งเป็น 3 ด้านคือ ด้านดี หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์และความต้องการของตนเอง รู้จักเห็นใจผู้อื่นและมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ด้านเก่ง หมายถึง ความสามารถในการรู้จักตนเอง มีแรงจูงใจ สามารถตัดสินใจแก้ปัญหาและแสดงออกได้อย่างมีประสิทธิภาพตลอดจนมีสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น และด้านสุข หมายถึงความสามารถในการดำเนินชีวิตอย่างเป็นสุข มีความภูมิใจในตนเอง พอใจในชีวิต และมีความสุขทางใจ (กุลนิตา เต็มชวาลา และ สุรรณี พุทธิศรี, 2555) ดังนั้นในบทความวิจัยนี้จึงนำแบบสอบถามของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มาใช้ในการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์จังหวัดลำพูน เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ และวิเคราะห์ผลทางการเรียนของผู้เรียน ซึ่งผลจากการศึกษาสามารถนำมาใช้ในการกำหนดแนวทางสำหรับส่งเสริมและพัฒนาด้านอารมณ์ของผู้เรียนควบคู่กับการพัฒนาด้านการเรียนให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่ดีขึ้นในอนาคตต่อไปได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556
2. เพื่อหาความแตกต่างระหว่างคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาโดยแยกตามเพศ
3. เพื่อวิเคราะห์แนวโน้มระหว่างคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา และผลคะแนนเฉลี่ยของนักศึกษาใน 5 รายวิชา

ขอบเขตการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 32 คน

วิธีการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในโครงกาวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 32 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิตกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 52 ข้อ การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา เพื่อหาความถี่ ร้อยละ และช่วงเชื่อมั่น 95% ของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในในภาพรวม และแยกองค์ประกอบเป็นด้าน แล้วใช้สถิติเชิงวิเคราะห์ เพื่อศึกษาตัวแปรที่อาจมีผลต่อระดับความฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ T-test โดยได้กำหนดค่า P-value ไว้ว่า ถ้า $P<0.05$ ถือว่ามีนัยสำคัญทางสถิติ

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ผู้วิจัยได้แบ่งการดำเนินการวิจัยออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน ชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 32 คน โดยมีการคัดนักศึกษากลุ่มตัวอย่างจากการจัดค่ายนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคัดสรรนักศึกษาที่มีความสนใจ และมีการวัดแววความรู้ด้านต่างๆ อาทิ ด้านวิทยาศาสตร์ ด้านคุณธรรม ด้านเกษตร และด้านความคิดสร้างสรรค์นักเรียนแต่ละกลุ่มในค่ายได้ฝึกแก้ไขปัญหาจากโจทย์ที่สร้างขึ้น โดยการวัดแววนั้น สรุปประเมินนักศึกษาภายในค่าย เพื่อคัดเลือกนักศึกษาที่ผ่านเกณฑ์การวัดแววดังรูปที่ 1

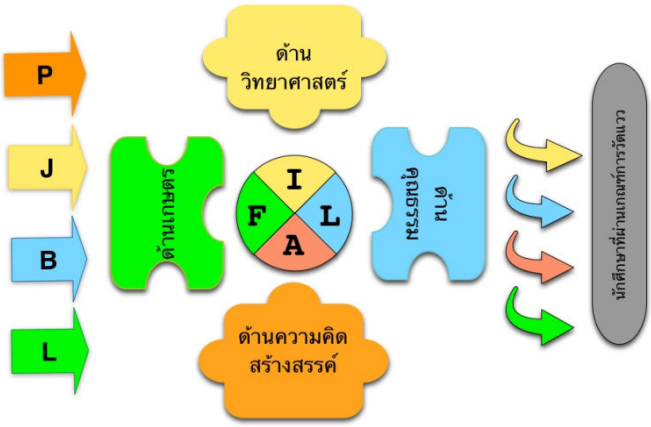

รูปที่ 1 แผนภาพกระบวนการจัดการค่ายนักวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (วิสูตรและคณะ, 2554)

ในการจัดค่ายวิทยาศาสตร์ครั้งที่ 6ทางผู้วิจัยในเห็นถึงความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา และต้องมีการพัฒนาควบคู่ไปกับความฉลาดทางปัญญา จึงได้มีการนำแบบสอบถามและเกณฑ์วัดจากกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข (กรมสุขภาพจิต,2543) เพื่อให้นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ประเมินตนเอง โดยให้นักศึกษาที่เข้าร่วมค่ายวิทยาศาสตร์ครั้งที่ 6 และได้รับการคัดเลือกเข้าเรียนในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีลำพูน เป็นจำนวน 32 คน จากรูปที่ 2 แสดงไดอะแกรมขั้นตอนการเก็บผลและวิเคราะห์ผล โดยการประเมินนั้นอยู่ในรูปแบบของระดับคะแนนที่กำหนดไว้โดยกรมสุขภาพจิต แบบสอบถามมีทั้งสิ้น 52 ข้อ โดยแบ่งแยกเป็น 9 ข้อย่อยใน 3 หัวข้อหลัก ด้านเก่ง ด้านดี และด้านสุข จากหัวข้อหลัก 3 ด้าน ย่อยอีก 3 หัวข้อย่อยในแต่ละด้านนั้น มีการนำมาประเมินออกมาในรูปแบบของคะแนน และมีการนำมาวิเคราะห์หาค่าความแตกต่างโดยแยกตามเพศของนักศึกษา โดยการใช้สถิติ T-test ในการเปรียบเทียบ

ขั้นตอนที่ 2หลังจากที่ได้ผลการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของผู้เรียนมาแล้วนั้น ผู้วิจัยนำผลเฉลี่ยของคะแนนสอบของผู้เรียน ทั้ง 5 รายวิชา ซึ่งได้แก่ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี วิชาคณิตศาสตร์ วิชาชีวิทยา และวิชาสังคม ซึ่งผลคะแนนเฉลี่ยที่ได้มานั้น ผู้วิจัยจะได้ทราบถึงแนวโน้มของปัจจัยของผู้เรียนต่ออารมณ์ด้านต่างๆ ของผู้เรียน เพื่อจะได้ส่งเสริมและพัฒนาในด้านนั้นให้ถูกต้อง ในแต่ละเนื้อหาของรายวิชาที่ใช้ในการเรียนการสอน ซึ่งผลสรุปที่นำมาวิเคราะห์นั้นสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับส่งเสริมการเรียนให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนได้ดีขึ้น

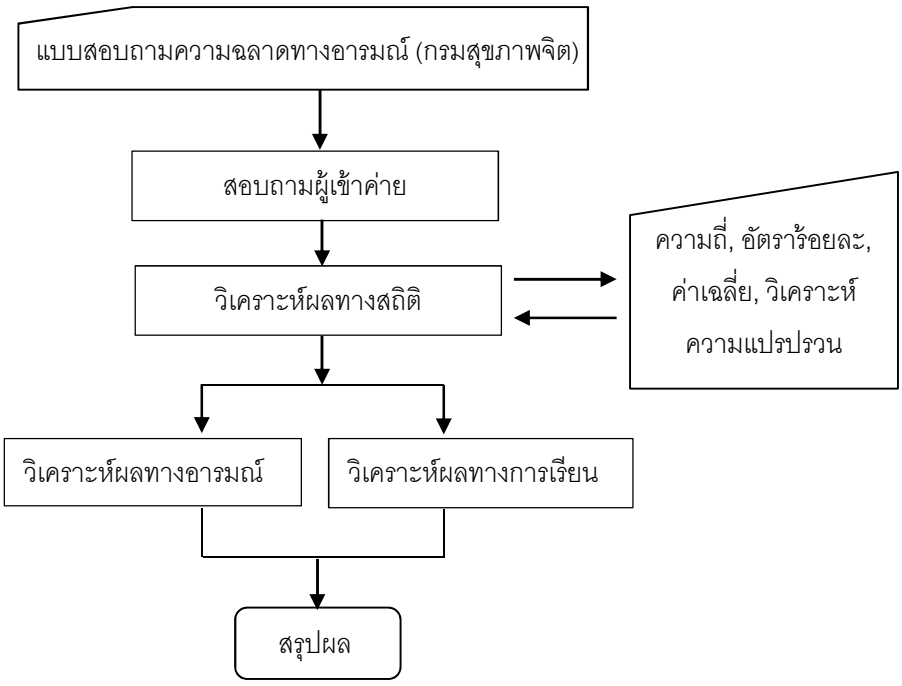

รูปที่ 2 ขั้นตอนการเก็บผลและวิเคราะห์ผล

ผลการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีชีวภาพการเกษตร กลุ่มตัวอย่างที่ใช้นั้นเป็นนักศึกษาผู้เข้าร่วมค่ายวัดแววจำนวนทั้งหมด 32 คนโดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข สำหรับอายุ 12-17 ปี ซึ่งการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นการตรวจให้คะแนนแบบประเมิน ของกลุ่มตัวอย่างตามเกณฑ์ที่กำหนด คำนวณค่าเฉลี่ย และมาตรฐานแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ตามตัวแปรตามที่ต้องการ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ของผู้เข้าร่วมวัดแววโครงการฯ มีองค์ประกอบความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี (ควบคุมตนเอง เห็นใจผู้อื่น รับผิดชอบ) ด้านเก่ง (มีแรงจูงใจ ตัดสินและแก้ปัญหา สัมพันธภาพ) และด้านสุข (ภูมิใจตนเอง พอใจชีวิต สุขสงบทางใจ) จากข้อมูลแบบสอบถามจำนวน 32 ฉบับ พบว่ามีนักศึกษาเพศหญิงจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 84.4 นักศึกษาเพศชายจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 15.6จากการวิเคราะห์คะแนนความฉลาดทางอารมณ์นั้นซึ่งทำการวิเคราะห์ 9 หัวข้อย่อย ซึ่งจะทำการวิเคราะห์โดยประเมินในรูปแบบของคะแนน ซึ่งมีค่ามาตรฐานหรือค่าคะแนนปกติ โดยสรุปผลและแสดงไว้ดังตารางที่ 1 ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา ซึ่งจะมีค่าเฉลี่ยส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์ปกติ โดยค่าเฉลี่ยรวมได้ด้านดี-ควบคุมตนเอง เฉลี่ยรวม 17.81 ด้าน-เห็นใจผู้อื่นเฉลี่ยรวม 18.72 และด้านดี-ความรับผิดชอบ 19.63 ซึ่งมีนักศึกษาบางคนมีค่าฉลาดทางอารมณ์ใน 3 ด้านย่อยสูงกว่าเกณฑ์ประมาณ 1-2 คน จากนักศึกษาทั้งหมด 32 คน โดยมีค่าสูงสุดที่ 23-24 คะแนน จากคะแนนช่วงปกติ ด้านควบคุมตนเอง 13-18 ด้านเห็นใจผู้อื่น 16-21 และด้านความรับผิดชอบ 17-23 ดังตารางที่ 1ซึ่งพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในช่วงคะแนนปกติทั้งสามด้าน อาจเนื่องจากการคัดเลือกนักศึกษาที่เข้าร่วมโครงการฯ จากการจัดค่ายนักวิทศาสตร์ดังที่กล่าวไว้ในวิธีการศึกษาแล้วนั้น โดยมีการวัดแววความรู้ ด้านคุณธรรม ด้านจริยธรรมและความคิดสร้างสรรค์ ส่งผลให้ค่าระดับคะแนนจัดอยู่ในเกณฑ์ปกติ ซึ่งมีเพียงไม่กี่คนประมาณ 2 คนจากนักศึกษาทั้งหมด 32 ที่มีค่าคะแนนอยู่ในเกณฑ์สูงดังนั้นจึงจัดได้ไว้ นักศึกษาที่ได้รับการคัดสรรจากการจัดค่ายมาแล้วนั้นจัดอยู่เกณฑ์ปกติ

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลผลคะแนนรวมความฉลาดทางอารมณ์

หัวข้อ	คะแนนช่วงปกติ	คะแนนต่ำสุด	คะแนนสูงสุด	คะแนนเฉลี่ยรวม	คะแนนรวมอยู่ในเกณฑ์
ด้านดี					
ควบคุมตนเอง	13-18	13	23	18	ปกติ
เห็นใจผู้อื่น	16-21	13	23	19	ปกติ
รับผิดชอบ	17-23	13	23	20	ปกติ
ด้านเก่ง					
มีแรงจูงใจ	15-21	13	26	19	ปกติ
ตัดสินใจและแก้ไขปัญหา	14-20	13	23	17	ปกติ
สัมพันธภาพ	15-20	11	22	17	ปกติ
ด้านสุข					
ภูมิใจในชีวิต	9-14	9	15	12	ปกติ
พอใจในชีวิต	16-22	12	24	19	ปกติ
สุขสงบทางใจ	15-21	13	24	18	ปกติ

วิเคราะห์การเปรียบเทียบระหว่างผลคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เก่ง สุข แยกตามเพศนักศึกษา

การวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โดยจำแนกตามเพศ พบว่าคะแนนค่าความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษามีความแตกต่างกัน ในด้านดี-ความรับผิดชอบ ค่า Sig เท่ากับ .003 ซึ่งมีค่าน้อยกว่าระดับนัยสำคัญที่ .05 ดังนั้นมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยเพศหญิงมีความดีด้านความรับผิดชอบมากกว่าเพศชายโดยที่เพศหญิงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 20ของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในด้านดี-ด้านความรับผิดชอบสูงกว่าเพศชาย จากผู้วิจัยได้เข้าสอนนักศึกษาในช่วงระหว่างเรียน พบได้ว่าการดูแลเอาใจใส่ในเรื่องของการทำงานในนักศึกษาเพศหญิง มีความตั้งใจในการเรียน และการส่งงานมากกว่านักศึกษาเพศชาย อีกทั้งกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาจำนวน 32 คน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิงมากกว่า 50% อาจเป็นได้ว่าค่าระดับคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในเพศชายมีกลุ่มตัวอย่างที่น้อย จึงอาจไม่สามารถเปรียบเทียบได้กับเพศหญิงในกลุ่มตัวอย่างเดียวกัน ดังตารางที่ 2 สำหรับด้านดี-รู้จักควบคุมตนเอง และด้านดี-รับผิดชอบ นั้นเพศไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ตารางที่ 2 สรุปตารางเปรียบเทียบระหว่างผลคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาแยกตามเพศ

ความฉลาดทางอารมณ์	**เพศชาย**	**เพศหญิง**	Equal variances Not Assumed		
	ค่าเฉลี่ย	**ค่าเฉลี่ย**	Mean Difference	t	Sig. (2 tailed)
ด้านดี					
ด้านควบคุมตนเอง	18.40	17.70	.6963	.596	.556
ด้านเห็นใจผู้อื่น	18.20	18.81	-.6148	-.614	.544
ด้านรับผิดชอบ	17.00	20.11	-3.711	-3.203	.003*
ด้านเก่ง					
ด้านมีแรงจูงใจ	19.20	18.89	.3111	.240	.812
ด้านตัดสินใจและแก้ปัญหา	15.80	16.70	-.9037	-.698	.491
ด้านสัมพันธภาพ	16.40	16.85	-.4518	-.347	.731
ด้านสุข					
ด้านภูมิใจตนเอง	11.20	12.18	-.9852	-1.655	.108
ด้านพอใจชีวิต	18.20	19.63	-1.429	-.881	.385
ด้านสุขสงบทางใจ	17.00	18.26	-1.259	-.883	.384

*Sig 2 tailed ≥ 0.05

วิเคราะห์แนวโน้มระหว่างผลคะแนน5รายวิชา และคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี เก่ง สุข

เมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษานั้นได้ผลคือ ค่าเฉลี่ยของคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 3 ด้าน ของนักศึกษาจำนวนทั้งหมด 32 คน และผลคะแนนของแต่ละรายวิชาจำนวน 5 รายวิชา ได้แก่ วิชาฟิสิกส์ วิชาเคมี วิชาคณิตศาสตร์ วิชาชีววิทยา และวิชาสังคมพบว่าเมื่อวิเคราะห์ความแตกต่างแต่ละรายวิชา มีความแตกต่างด้านความฉลาดทางอารมณ์ ด้านดี ด้านเก่งและด้านสุข พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากตารางที่ 3 จากการศึกษาความแตกต่างคะแนนรายวิชา และคะแนนค่าเฉลี่ยพบว่า คะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี มีความแตกต่าง ในรายวิชาฟิสิกส์ ที่ sig.05 ซึ่งมีเท่ากับค่าระดับนัยสำคัญที่ .05 และวิชาเคมี วิชาคณิตศาสตร์ วิชาชีววิทยา และวิชาสังคม ไม่มีผลความแตกต่างทางด้านคะแนนเฉลี่ยความแตกต่างทางด้านอารมณ์ 3 ด้านโดยไม่มีนัยสำคัญ

ตารางที่ 3 สรุปความแตกต่างระหว่างผลตามรายวิชา และคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์

รายวิชา	P-value	สรุปผล	
		มีความแตกต่าง	ไม่มีความแตกต่าง
วิชาฟิสิกส์			
ด้านดี	.050*	√	
ด้านเก่ง	.882		√
ด้านสุข	.882		√
วิชาเคมี			
ด้านดี	.411		√
ด้านเก่ง	.140		√
ด้านสุข	.258		√
วิชาคณิตศาสตร์			
ด้านดี	.304		√
ด้านเก่ง	.424		√
ด้านสุข	.791		√
วิชาชีววิทยา			
ด้านดี	.191		√
ด้านเก่ง	.588		√
ด้านสุข	.428		√
วิชาสังคม			
ด้านดี	.291		√
ด้านเก่ง	.889		√
ด้านสุข	.823		√

*Sig 2 tailed < 0.05

สรุปและแนวทางการทำงานวิจัยในอนาคต

บทความนี้ได้นำเสนอการวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษา โครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ จังหวัดลำพูน ซึ่งจากการศึกษาด้วยวิธีการใช้แบบสอบถามของกรมสุขภาพจิตและทำการประมวลผลโดยใช้โปรกแกรมทางสถิติและใช้เครื่องมือทางสถิติในการวิเคราะห์ ผลวิจัยด้านความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาที่เข้าร่วมค่ายวิทยาศาสตร์พบว่านักศึกษาที่ผ่านการเข้าค่ายวิทยาศาสตร์จำนวน 32 คน พบว่า คะแนนความฉลาดทางอารมณ์ 3 ด้าน โดยมีข้อย่อยอีกด้านละ 3 ข้อนั้น มีความฉลาดอารมณ์ด้านดี (ด้านความรับผิดชอบ) มีความแตกต่างกันโดยแยกตามเพศ ซึ่งเพศหญิงมีความรับผิดชอบมากกว่าเพศชาย และผลการวิเคราะห์ความเปรียบระหว่าง 5 รายวิชา และค่าคะแนนเฉลี่ยทางด้านอารมณ์ 3 ด้าน พบว่า วิชาฟิสิกส์มีค่าคะแนน มีความแตกต่างกันในคะแนนเฉลี่ยความฉลาดทางอารมณ์ด้านดี ส่วนวิชาเคมี วิชาชีววิทยา วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาสังคม ไม่มีความแตกต่าง สรุปผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่ากลไกในการสร้างกิจกรรมของนักศึกษาที่ร่วมเข้าค่าย และในครั้งนี้ได้มีการวัดผลของนักศึกษาในโครงการค่ายนักวิทยาศาสตร์ชีวภาพการเกษตรครั้งที่ 6 ทั้งทางด้านวิชาการและทางด้านของความฉลาดทางอารมณ์ สามารถทำให้ทราบถึงแนวโน้มในการพัฒนาศักยภาพของตนเองได้สูง

ข้อเสนอแนะ

จาการศึกษาผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการศึกษาถึงปัจจัยอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องนอกจากเพศหญิง และเพศชาย อาทิเช่น ภูมิลำเนา เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของนักศึกษาที่เข้าศึกษาในโครงการ และควรมีการติดตามคะแนนความฉลาดทางอารมณ์ในระยะเวลาที่แตกต่างกัน ที่ศึกษาอยู่ในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ อีกทั้งควรมีการเปรียบเทียบวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์ในแต่ละชั้นปี ที่ผ่านเข้าค่ายและเข้าศึกษาในโครงการทุกชั้นปี ซึ่งในโครงการวิทยาลัยเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ จังหวัดลำพูน มีอิทธิพลมากต่อชีวิตของนักศึกษา เพราะสถาบันการศึกษามีส่วนช่วยในการพัฒนานักศึกษาให้มีความฉลาดทางอารมณ์ มีความรับผิดชอบ มีความสามารถควบคุมตนเองและมีคุณธรรม การปรับตัวให้เข้ากับสังคม ซึ่งนักศึกษาอยู่ในช่วงวัยที่จะต้องมีการพัฒนาตนเองในด้านความฉลาดทางอารมณ์และทางด้านวิชาชีพควบคู่ไปพร้อมกัน ดังนั้นวิทยาลัยจึงควรมีการพัฒนาและจัดสิ่งแวดล้อมทางการศึกษา และสิ่งแวดล้อมภายนอกในด้านสถานที่เรียนเพื่อให้นักศึกษาได้มีประสบการณ์ และชีวิตความเป็นอยู่ในรั้ววิทยาลัยได้อย่างมีความสุข

เอกสารอ้างอิง

กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2543. อีคิว: คู่มือความฉลาดทางอารมณ์, 30-31. สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. กรุงเทพมหานคร.

กุลธิดา เต็มชวาลา.สุวรรณี พุทธิศรี. กรกฎาคม-กันยายน 2555.ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความฉลาดทางอารมณ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับมัธยมปลาย(คะแนน O-NET และคะแนนกสพท.) ของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 ของโรงเรียนแพทย์แห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร.

วิสูตร อาสนวิจิตร, พีรยา สมศักดิ์, จุทารัตน์ ศิริจันทร์ชื่น และ ไพรพันธ์ ธนเลิศโศภิต. 2554. การสร้างทีมแห่งการเรียนรู้ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยพี่เลี้ยงในโครงการขยายโรงเรียนเทคโนโลยีฐานวิทยาศาสตร์ไปสู่ภูมิภาค มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา. การประชุมสัมนาเครือข่ายการจัดการความรู้,มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล. การบูรณาการการจัดการความรู้สู่ประชาคมอาเซียน RMUTKM+2.กรุงเทพมหานคร.

สุธีร์ อินต๊ะประเสริฐ . เบญจลักษณ์ มณีทอน.ณรงค์ มณีทอน . 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างระดับความฉลาดทางอารมณ์และระดับความเครียดของนักศึกษาแพทย์ชั้นปีที่ 1 คณะแพทยศาสตร์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วารสารสมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย. เชียงใหม่.

สุมนา อาฮูวารี.ศันสนีย์ สุภาภา. 2553.การวิเคราะห์ความฉลาดทางอารมณ์นิสิตชั้นปีที่หนึ่ง คณะวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.วิศวกรรมสาร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. กรุงเทพมหานคร.

การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

The Development of the Web-based Instruction Course on Web Design Template Using Collaborative Learning Model for Mathayom 5 Students in Suratthani School

นิคม ทิศแก้ว[1*] สมศักดิ์ จัตตุพรพงษ์[1] และ ปกรณ์ สุปินานนท์[1]

Nikhom Tiskaew,[1*] Somsak Jattupornpong[1] and Pakorn Supinanon[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ(Collaborative) 2) หาคุณภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 3) หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 4) หาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเมื่อเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ และ 5) หาค่าความพึงพอใจของผู้เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานีซึ่งเป็นการวิจัยเชิงทดลอง โดยประชากรเป็นผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 492 คน จาก 12 ห้อง กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับฉลากมา 1 ห้อง ได้กลุ่มตัวอย่าง 40 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้ เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ 2) แบบประเมินคุณภาพสื่อด้านเนื้อหา 3) แบบประเมินคุณภาพสื่อด้านการนำเสนอ 4) แบบประเมินประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ 5) แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6) แบบประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียน

ผลการศึกษา พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาขึ้นกระทำผ่านระบบเครือข่ายแบบมีปฏิสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้งแบบส่วนบุคคลและแบบกลุ่มที่ผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ที่เชื่อมต่อกับเครือข่ายคอมพิวเตอร์ สามารถศึกษาเนื้อหา ทำกิจกรรม และสื่อสารกันทั้งระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และผู้สอนกับผู้เรียนตรงตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ เมื่อนำมาประเมินคุณภาพ พบว่า ด้านเนื้อหาและสื่อการนำเสนอมีคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก ($\overline{X}$ =4.66,S.D.=0.37) ส่วนประสิทธิภาพของบทเรียน พบว่า ผลคะแนนเฉลี่ยรวมของผู้เรียนโดยการประเมินผลระหว่างเรียน (E_1) และหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 80.39/80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ฯ ที่สร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ฯ สูงกว่าก่อนเรียนอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 และกลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ =4.41,S.D.=0.50)

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่าย การเรียนรู้แบบร่วมมือ การใช้เทมเพลท การออกแบบเว็บไซต์

[1] สาขาวิชาเทคโนโลยีการเรียนรู้และสื่อสารมวลชน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี กรุงเทพ 10140

* Corresponding author. E-mail: krujom@st.ac.th

Abstract

The purpose of this experimental research was to 1) develop computer lesson on network by using Collaborative Learning Model 2) find out quality of computer lesson on network Collaborative Learning Model 3)find out efficiency of computer lesson on network Collaborative Learning Model 4) find out learning achievement of computer lesson on network Collaborative Learning Model and 5) looking for satisfaction of learners who join collaborative computer network lesson on the use of template to design website for M.5 students in Suratthani School. Samples consisted of 492 students 12 classroom from M.5 in Suratthani School on 2nd semester of 2013 academic year. Random sampling by drawing used to sizing samples 1 classroom. Each group of sample consisted of 40 students. Tools used in this research as 1) computer lesson on network by using Collaborative Learning Model on the use of template to design website 2) Assessment form of the content's quality 3) Assessment form of the media's presentation 4) performance evaluation form of computer lesson on network by using Collaborative Learning Model 5) learning achievement's form and (6) satisfaction evaluation form of student on lesson.

Result showed that developed lesson by using networking interaction, learning activities both individual and group where learners performed learning activities with computer connected to a computer network could studied content, performed activities and communicated between learner and learner, learner and instructor were met objectives. Quality considering found that in content and media presenttation area showed excellent level ($\overline{X}$ =4.66, S.D.=0.37). Efficiency showed that the average score of learners during (E_1) and after (E_2) learning were 80.39 and 80.83, which meets the criteria set. Achievement and found that the computer has. As the result, student achievement after learning with the computer. Significantly higher than pretest statistical sample is .05 and satisfaction of learners showed good level ($\overline{X}$ =4.41, S.D.=0.50)

Keywords: Computer network lesson , Collaborative learning , The use of template , Web design

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ปรับปรุง(ฉบับที่ 2) 2545 การจัดการศึกษาในประเทศไทยจำเป็นต้องยึดแนวตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดอย่างไรก็ตามการดำเนินการจัดการศึกษาทั้งในปัจจุบันและในอนาคตคงปฏิเสธไม่ได้ถึงความจำเป็นต่อการนำเอาเทคโนโลยีมาใช้เพื่อดำเนินจัดการศึกษาซึ่งประเด็นทางเทคโนโลยีที่สำคัญได้บัญญัติไว้ในเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาหมวดที่ 9 ตามมาตรา 66 ระบุว่าผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสงหาความรู้ ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต (สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ, 2554 :online)

ในปัจจุบัน มีการนำเอาเทคโนโลยีด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาประยุกต์ใช้กับกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้มีคุณภาพมากขึ้นในด้านการศึกษา ซึ่งแนวคิด ทฤษฎีคอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อย่างร่วมมือ (Computer Support Collaborative Learning : CSCL) เป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม เป็นแนวคิดที่นำคอมพิวเตอร์มาช่วยในการจัดสร้างสภาพการเรียนของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนในรูปแบบนี้ได้นำเอาเทคโนโลยีเข้ามาสนับสนุนการเรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอนโดยปกติในห้องเรียน (Ellis, C.A., Gibbs, S.J. and Rein, G.L., 1991 : 38-58) เป็นการสนับสนุนการทำงานกลุ่ม สนับสนุนการทำงานแบบร่วมมือ ในกลุ่มของผู้ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน และยังช่วยพัฒนาให้เป็นนักคิด มีความกระตือรือร้นเพื่อที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมาย

นั้นๆ (Barbara, W., 1998) และตามที่ โกศล ดีศีลธรรม (โกศล ดีศีลธรรม, 2545 : 150-156) กล่าวว่า ระบบสารสนเทศเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อการสนับสนุนการไหลของข้อมูลความรู้ ระบบสารสนเทศที่ออกแบบมาอย่างดีจะช่วยในการสนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการแลกเปลี่ยนความรู้ คอมพิวเตอร์สนับสนุนการเรียนรู้อย่างร่วมมือเป็นเครื่องมือที่สนับสนุนการเรียนรู้แบบกลุ่มที่ช่วยในการเปลี่ยนแปลงความรู้โดยนัยไปเป็นความรู้ที่ปรากฏชัดแจ้งที่นำมาช่วยจัดสร้างสภาพการเรียนของผู้เรียน ให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน ทำงานร่วมกันเป็นทีม ทั้งในและนอกห้องเรียนโดยไม่มีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาและสถานที่

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี (โรงเรียนสุราษฎร์ธานี, 2555) เปิดทำการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 1–6 เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนทางโรงเรียนได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบของการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ของผู้เรียนโดยการเรียนแบบช่วยเหลือกันระหว่างผู้เรียนในห้องเรียนด้วยการเรียนแบบร่วมมือโดยกำหนดให้เป็นนโยบายของโรงเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยีได้ใช้รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมมือ มีการกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “การเรียนรู้ที่ยึดการทำงานและการแก้ปัญหาเป็นสำคัญบนพื้นฐานของการใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงาน และการแก้ปัญหา” ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Ellis และคณะ (Ellis, C.A., Gibbs, S.J. and Rein, G.L., 1991 : 38-58) มีหลักการ Computer Support Collaborative Learning : CSCL ซึ่งเป็นระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่สนับสนุนการทำงานเป็นกลุ่ม สนับสนุนการเรียนรู้อย่างร่วมมือ ต่อการจัดสภาพการเรียนของผู้เรียน ในกลุ่มของผู้ที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน โดยใช้หลักการและทฤษฎีเป็นหลักในการทำงาน และการแก้ปัญหาร่วมกัน

วิชาการจัดการเว็บไซต์เบื้องต้น เป็นวิชากลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ซึ่งเนื้อหา เรื่องความสำคัญและการเลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อการทำงาน เป็นสาระที่เน้นเทคโนโลยีเพื่อการทำงานอาชีพ มาตรฐานการเรียนรู้มุ่งหวังให้ผู้เรียน ใช้เทคโนโลยีในการทำงาน การผลิต การออกแบบ การแก้ปัญหา การสร้างงาน การสร้างอาชีพสุจริตอย่างมีความเข้าใจ มีการวางแผนเชิงกลยุทธ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ด้วยสาระดังกล่าวมีความเหมาะสมและเป็นไปได้ต่อการนำการเรียนการสอนแบบร่วมมือมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน

ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน ตระหนักถึงความสำคัญในการพัฒนาสื่อการเรียนการสอน ในรูปแบบ ของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานีจากสาระการเรียนรู้ที่ 3 เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มาตรฐาน ง3.1 (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2551) เป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนรู้ทันยุคทันสมัยและตรงตามแบบการเรียนของผู้เรียนผู้วิจัยจึงได้นำเอาบทเรียน เรื่องการใช้เทมเพลท (Templete) ในการออกแบบเว็บไซต์ บนระบบมูเดิล (Moodle) โดยเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ร่วมมือ (Collaborative) โดยหวังว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Templete) ในการออกแบบเว็บไซต์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี สามารถใช้เป็นสื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดนัย ดามาอู (ดนัย ดามาอู, 2551) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกรณีศึกษาด้านกฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือรวมทั้งศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อ

การเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองคือนักศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา 3 มหาวิทยาลัยซึ่งประกอบไปด้วยนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 จำนวน 43 คนนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 44 คนและนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 1 จำนวน 25 คนรวมประชากรทั้งหมดจำนวน 112 คนโดยแบ่งผู้เรียนเรียนเป็นกลุ่มละ 8 คนประกอบด้วยนักศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรีจำนวน 3 คนนักศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวรจำนวน 3 คนและนักศึกษามหาวิทยาลัยศิลปากรจำนวน 2 คนรวมเป็นกลุ่มละ 8 คน 14 กลุ่มผลการวิจัยพบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนแบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ค่าE_1/E_2เท่ากับ 80.22/84.22 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนกับหลังเรียนจากกิจกรรมการเรียนการสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตแบบร่วมมือพบว่าหลังเรียนต่างกับก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนแบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับมาก

บุณยนุช สุขทาพจน์ (บุณยนุช สุขทาพจน์, 2550) ได้ศึกษาวิจัยการสร้างบทเรียนออนไลน์เรื่องการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการความพึงพอใจของผู้เรียนและความรับผิดชอบของผู้เรียนเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยบทเรียนออนไลน์เรื่องการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแบบประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญแบบประเมินความตั้งใจในการปฏิบัติตามการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการแบบประเมินความพึงพอใจและแบบประเมินความรับผิดชอบของผู้เรียนโดยกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 ปีการศึกษา 2/2550 แผนกวิชาคอมพิวเตอร์วิทยาลัยพณิชยการธนบุรีจำนวน 60 คนผลการวิจัยพบว่าผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาของบทเรียนออนไลน์มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 อยู่ในระดับดี ผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสื่อของบทเรียนออนไลน์มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.30 อยู่ในระดับดีเ มื่อนำคะแนนการประเมินความตั้งใจในการปฏิบัติตามการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการพบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมก่อนเรียนมีค่าเท่ากับ 3.99 หลังเรียนมีค่าเท่ากับ 4.42 สรุปได้ว่าความตั้งใจในการปฏิบัติตามการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 อยู่ในระดับพึงพอใจมากที่สุดและความรับผิดชอบของผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 อยู่ในระดับดี

จากการศึกษางานวิจัยที่กล่าวมาแล้วนั้นสามารถสรุปได้ว่าการสร้างบทเรียนออนไลน์สามารถช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานีเพื่อให้การเรียนการสอนในเรื่องดังกล่าวมีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี
2. เพื่อหาคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี
3. เพื่อหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

4. เพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนเมื่อเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

5. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

วิธีการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง จากประชากร ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ต.ตลาด อ.เมืองสุราษฎร์ธานี จังหวัดสุราษฎร์ธานี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ประชากรทั้งหมด จำนวน 492 คน 12 ห้องเรียน เฉลี่ยห้องเรียนละ 41 คน คละความสามารถ ใช้วิธีการเลือกแบบการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลากจากประชากร ได้ผู้เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่5 มา 1 ห้อง ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้เรียนห้อง 4 จำนวนผู้เรียน 40 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้นคือ บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายอินเตอร์เน็ตด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) รายวิชาการจัดการเว็บไซต์เบื้องต้น ระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ 1) คุณภาพและประสิทธิภาพของการออกแบบและสร้างชุดการเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการแบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ 3) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการแบบร่วมมือ (Collaborative)เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการแบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ผู้วิจัยได้นำหลักการออกแบบและสร้างเว็บไซต์เพื่อการเรียนการสอน และขั้นตอนการสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิ่งผู้เรียนจะต้องใช้เวลาศึกษาด้วยตนเอง เพื่อทำการปรับเปลี่ยน (Convert) เนื้อหาสารสนเทศที่ผู้สอนเตรียมไว้ให้เกิดความรู้ โดยผ่านการคิดค้นวิเคราะห์อย่างมีเหตุผล โดยผ่านระบบการบริหารจัดการเรียน (Learning Management System: LMS)

2.แบบประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและสื่อการนำเสนอของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการแบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ มีกำหนดรายละเอียดของแบบประเมินคุณภาพ ออกแบบประเมินสำหรับการประเมินคุณภาพทั้ง2 ด้าน โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540) ใน 6 ด้านคือ ด้านเนื้อหาวิชา ด้านกราฟิกและเสียงบรรยาย ด้านการนำไปใช้ ด้านการนำเสนอ ด้านประเมินผล ด้านรูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้

3. แบบประเมินประสิทธิภาพ สื่อ บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการแบบร่วมมือ (Collaborative)เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบโดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540) ใน 4 ด้านคือ ด้านภาพเคลื่อนไหว ด้านเสียงบรรยายและเสียงประกอบ ด้านการใช้งาน รูปแบบการเรียนการสอนของการเรียนรู้

4. แบบประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการแบบร่วมมือ (Collaborative)เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ด้านการอ่านอย่างมีวิจารณญาณเพื่อใช้เป็นแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนสำหรับบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี เป็นแบบทดสอบ ปรนัย 4 ตัวเลือก30ข้อซึ่งมีขั้นตอนในการสร้างและการหาคุณภาพของแบบทดสอบ

5. แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการแบบร่วมมือ (Collaborative)เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ เป็น การสร้างแบบประเมินความพึงพอใจซึ่งเป็นแบบสอบถามวัดความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานีเพื่อให้ทราบถึงความรู้สึก ความคิดของผู้เรียนต่อบทเรียนออนไลน์ดังกล่าวโดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540) ใน 3 ด้านคือ ด้านลักษณะทั่วไปของบทเรียน ด้านส่วนของระบบการจัดการเรียนรู้ ด้านส่วนของเนื้อหา

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน t-test

ผลการศึกษา

1. มีบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี

2. ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและสื่อการนำเสนอของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซต์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับ ดีมาก ($\overline{X}$ = 4.66, S.D.= 0.37)

3. ผลการหาประสิทธิภาพ บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซท์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ได้ผลคะแนนเฉลี่ยรวมของผู้เรียนโดยการประเมินผลระหว่างเรียน (E_1) และหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 80.39/80.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

4. ผลการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซท์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี พบว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ฯ ที่สร้างขึ้นทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ฯ สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซท์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อบทเรียนคอมพิวเตอร์ฯ อยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 4.41,S.D.=0.50)

ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปผลการประเมิน

รายการที่ประเมิน	**ผลการประเมิน**		
	$\overline{X}$	S.D.	**ผลการประเมิน**
1. คุณภาพด้านเนื้อหาและสื่อการนำเสนอ	4.66	0.37	ดีมาก
2. คุณภาพของบทเรียน	4.68	0.32	ดีมาก
3. ความพึงพอใจต่อบทเรียน	4.41	0.50	มาก

อภิปรายผล

ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาและสื่อการนำเสนอโดยภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก อันเนื่องมาจากผู้วิจัยได้มีการพัฒนาบทเรียนผ่านสื่อไอซีทีอย่างเป็นระบบโดยนำขั้นตอนการออกแบบ 5 ขั้นตอนคือขั้นตอนการวิเคราะห์ ออกแบบ พัฒนา นำไปใช้และปรับปรุง รวมทั้งประเมินผล มาใช้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยนุช สุขทาพจน์ (บุญยนุช สุขทาพจน์, 2550) ที่พบว่าผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาของบทเรียน เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ความพึงพอใจของผู้เรียนและความรับผิดชอบของผู้เรียน ผลการวิจัย พบว่า ผลการประเมินคุณภาพด้านเนื้อหาของบทเรียนออนไลน์มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.44 อยู่ในระดับดี ผลการประเมินคุณภาพด้านการผลิตสื่อของบทเรียนออนไลน์มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.30 อยู่ในระดับดี เมื่อนำคะแนนการประเมินความตั้งใจในการปฏิบัติตามการส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ พบว่าค่าเฉลี่ยโดยรวมก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 3.99 หลังเรียน มีค่าเท่ากับ 4.42

ผลการประเมินประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท พบว่าผลคะแนนเฉลี่ยรวมของผู้เรียนโดยการประเมินผลระหว่างเรียน (E_1) และหลังเรียน (E_2) เท่ากับ 80.39/80.83 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือ 80/80 ที่ได้ตั้งไว้ในสมมติฐาน สอดคล้องกับไพโรจน์ ตีรณธนากุล ไพบูลย์ เกียรติโกมล และเสกสรรค์ แย้มพินิจ (ไพโรจน์ ตีรณธนากุล, ไพบูลย์ เกียรติโกมล และเสกสรรค์ แย้มพินิจ, 2546) ที่ได้กล่าวว่า การที่จะกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของบทเรียน กระทำโดยการประเมินพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิภาพของผลลัพธ์) ประสิทธิภาพของบทเรียนจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดหมายว่าผู้เรียนจะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเป็นที่พอใจ โดยกำหนดเป็นค่าเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละของคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมดนั้น คือ E_1/E_2 ซึ่งกระบวนการที่กล่าวมานี้เป็นกระบวนการที่ได้นำไปใช้ในการพัฒนางานวิจัยของผู้วิจัย จึงทำให้กระบวนการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปใช้ได้

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซท์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียน

สุราษฎร์ธานี ที่พัฒนาขึ้น พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 อันเป็นผลจากการที่ประสิทธิภาพ บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซท์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี ที่พัฒนาขึ้นทำให้สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้ตรงตามวัตถุประสงค์การศึกษา และส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของ กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์ (กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์, 2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มการเรียนรู้คณิตศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลายที่ได้พัฒนาขึ้น พบว่า หลังการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่พัฒนาขึ้น ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าก่อนการเรียนการสอนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง ที่มีต่อพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) เรื่องการใช้เทมเพลท (Template) ในการออกแบบเว็บไซท์ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.50 อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทเรียนผ่านสื่อไอซีที ที่พัฒนาขึ้นทำให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการเรียนการสอนได้อย่างครบถ้วน ทั้งกิจกรรมการทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน รวมถึงการนำเสนอเนื้อหาบทเรียน ที่สนองตอบต่อความสามารถของผู้เรียน การทำกิจกรรมโครงงานกลุ่มที่มีทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกในกลุ่มรวมถึงการมีเครื่องมือในการติดต่อปฏิสัมพันธ์กันได้ตลอดเวลา จึงทำให้ผล การสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อินทิรา พาลีนุด (อินทิรา พาลีนุด, 2554) การทดสอบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียนในการเรียนแบบ e-Leaning โดยผ่านระบบสร้างสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ ผลการวิจัยพบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนแบบ e-Leaning โดยผ่านระบบสร้างสื่อการเรียนการสอนออนไลน์ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมาก

สรุป

1. รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนแบบร่วมมือ (Collaborative) โดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายที่พัฒนาขึ้นสามารถนำไปใช้กับรายวิชาใดก็ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายวิชาที่เกี่ยวกับการร่วมกันคิด วิเคราะห์ การมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำไปแก้ปัญหา

2. การนำรูปแบบไปใช้งาน สามารถปรับตามสภาพแวดล้อมของรูปแบบให้เหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียนได้ โดยอาจจะปรับบทบาทผู้เรียน ผู้สอน หรืออาจจะปรับระดับความสามารถของกลุ่มผู้เรียนให้มีมากกว่า 3 ระดับ ซึ่งได้แก่ เก่ง ปานกลาง และอ่อน หรือปรับวิธีการสื่อสาร ปรับเทคนิคที่ใช้ภายในกลุ่ม ปรับขนาดของกลุ่ม ปรับวิธีการเรียนรู้ร่วมกันหรือปรับรูปแบบการจัดกิจกรรมบนบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายในการนำมาใช้งาน

3. การเตรียมความพร้อมทางด้านการร่วมมือกันเรียนรู้ และด้านคอมพิวเตอร์บนเครือข่าย ให้กับผู้สอนและผู้เรียนนั้นควรจัดทำเป็นโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการในด้านนี้โดยเฉพาะ โดยจัดให้กับผู้สอนและผู้เรียนทุกคน เพราะสามารถใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการเรียนบนบทเรียนสำเร็จรูปได้ในทุกระดับชั้น และทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์บนเครือข่ายด้วยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Collaborative) ในรายวิชาอื่นและควรศึกษาการจัดการเรียนการสอนในรูปแบบอื่นบนเครือข่ายสังคมออนไลน์ เช่น การสร้างความรู้ด้วยตนเอง การเรียนแบบปัญหาเป็นฐาน

2.ในการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน หรือระหว่างครูกับผู้เรียน นอกจากจะใช้กระดานเสวนาและห้องสนทนาในการสื่อสารของบทเรียนออนไลน์แล้ว สามารถนำเครือข่ายสังคมออนไลน์มาใช้ร่วมกันได้ เนื่องจากสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนได้มากกว่า

เอกสารอ้างอิง

กนกพร ฉันทนารุ่งภักดิ์. 2548. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนบนเว็บแบบผสมผสานด้วยการเรียนการสอนแบบร่วมมือในกลุ่มการเรียนคณิตศาสตร์ของผู้เรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

โกศล ดีศีลธรรม. 2545. ERP เทคโนโลยีการจัดการสำหรับธุรกรรมยุคใหม่. ไมโครคอมพิวเตอร์. กรุงเทพฯ.

ดนัย ดามาอู. 2551. ผลการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต กรณีศึกษาด้าน กฎหมายและจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับเทคโนโลยีสารสนเทศ. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ.

บุณยนุช สุขทาพจน์. 2550. การสร้างบทเรียนออนไลน์ เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ความพึงพอใจของผู้เรียนและความรับผิดชอบของผู้เรียน. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

ไพโรจน์ ตีรณธนากุล ไพบูลย์ เกียรติโกมล และเสกสรรค์ แย้มพินิจ. 2546. การออกแบบและผลิตบทเรียนคอมพิวเตอร์การสอน สำหรับ e-Learning. ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ. กรุงเทพฯ.

โรงเรียนสุราษฎร์ธานี. 2555. รายงานประจำปีของสถานศึกษา ปีการศึกษา2555 โรงเรียนสุราษฎร์ธานี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. เอกสารอัดสำเนา. สุราษฎร์ธานี.

สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา ขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2554. การเรียนรู้ผ่านระบบออนไลน์ [Online].เข้าถึง : http://social.obec.go.th/node/79. [10 ธันวาคม 2556].

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2551. ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ การงานอาชีพและเทคโนโลยี. เอกสารอัดสำเนา. กรุงเทพฯ.

อินทิรา พาลีนุด. 2554. การทดสอบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพึงพอใจของผู้เรียน ในการเรียนแบบ e-Learning โดยผ่านระบบสร้างสื่อการเรียนการสอนออนไลน์. ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. กรุงเทพฯ.

Barbara, W.. 1998. Computer Supported Collaborative Learning. An Overview. Lecture notes from IVP 482. University of Bergen. Spring.

Ellis, C.A., Gibbs, S.J. and Rein, G. L. 1991. Communications of the ACM. ACM. New York.

การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก

The Strategic Management of Tourism for Increasing Gross Provincial Product in Eastern Provincial Administrative Organizations

ธณกฤษ งามมีศรี[1*] และ เบญจ์ พรพลธรรม[2]
Thanakit Ngammeesri[1*] and Ben Pornpoltam [2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ และการประเมินยุทธศาสตร์ (2) เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์มวลรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ การผลิต รายได้ และรายจ่าย (3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว กับผลิตภัณฑ์มวลรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก (4) เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก โดยวิเคราะห์จากความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ขอบเขตการวิจัยศึกษา พื้นที่ที่ทำการศึกษา ได้แก่ พื้นที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ใน 9 จังหวัด ซึ่งแบ่งตามสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสระแก้ว

วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์จากคำถามเชิงลึกในการลงพื้นที่จริง เอกสารราชการ และการสังเกตการณ์ ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยสถิติ Canonical Correlation และ Path Analysis ตามตัวแบบสมมติฐานการวิจัย ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Canonical พบว่า การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออกในระดับปานกลาง โดยเฉพาะการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการประเมินยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก 2 ด้าน คือ การผลิต และรายจ่าย จากผลการศึกษาเบื้องต้นนำไปสู่การสร้างตัวแบบการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก โดยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และแนวทางในการกระตุ้นบทบาทการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวของภาคตะวันออก เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวสามารถบรรลุการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออกได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัด การผลิต รายได้ รายจ่าย การประเมินยุทธศาสตร์

[1] รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม 73170

[2] ประธานที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170

[2] Advisory Committee

* Corresponding author. E-mail: mai.kwanchanok@gmail.com

Abstract

The objectives of the study were: to study and analysis problems of the strategic management of tourism for Increasing gross provincial product in Eastern Provincial Administrative Organizations; to study the gross provincial product in Eastern Provincial Administrative Organizations; to study the relationship between the strategic management of tourism and the gross provincial product in Eastern Provincial Administrative Organizations; and to create the model of the strategic management of tourism for Increasing Gross Provincial Product in Eastern Provincial Administrative Organizations.

The scope of this study was concerned on 9 Provinces in Eastern of Thailand. The researcher employed 2 tools for collecting data, questionnaire and literature review. Questionnaire was completed by interviewees who are municipal mayors and clerks. Research methodologies were qualitative and quantitative methods. Qualitative method was carried out by in-depth interview in the fields, review official documents, and observe the administration on the strategic management of tourism for increasing gross provincial product in Eastern Provincial Administrative Organizations. Quantitative analysis was based on Canonical Correlation and Path Analysis for testing hypotheses

It was found from the study that the strategic management of tourism had a relationship with increasing gross provincial product in Eastern provincial administrative organizations at a moderate level. This strategic management of tourism was also related to environmental analysis and strategic evaluation. Also, the gross provincial product in the eastern provincial administrative organizations was related to manufacturing and expenditure.

From these research results, the model of the strategic management of tourism for increasing gross provincial product in the eastern of provincial administrative organizations has been developed. Path analysis was also employed to develop the model, which results in new knowledge and the solution for stimulating the strategic management of tourism.

Keywords: strategic management of tourism, gross provincial product, income, production, expenses, strategic evaluation

บทนำ

ปัจจุบันการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกนั้น ยังประสบปัญหาหลายประการ คือ ประการแรก แผนกลยุทธ์หรือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระหว่างกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกกับการพัฒนาในแต่ละจังหวัดนั้นยังขาดความสอดคล้องกัน ส่งผลให้ขาดเสถียรภาพในการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว ประการที่สอง คือ ในการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวนั้นยังขาดองค์กรกลางที่มีอำนาจในการบังคับให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกระทำตามแผนกลยุทธ์หรือแผนยุทธศาสตร์ ประการที่สาม กฎระเบียบของรัฐยังคงมีความล้าหลังและไม่ครอบคลุมกับการพัฒนาในภาคเอกชน ประการที่สี่ การวางแผนหรือการจัดการบางประการที่ไม่นำไปสู่การปฏิบัติหรือการลงทุน ประการที่ห้า การขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนในท้องถิ่น ประการสุดท้าย ชุมชนขาดความรู้ด้านการบริหารเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะด้านการจัดการภูมิทัศน์และการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวในระดับท้องถิ่น ซึ่งการลงทุนด้านการท่องเที่ยวนั้นเน้นไปที่การก่อสร้างมากกว่าการจัดการภูมิทัศน์ ปัญหาดังกล่าวนี้ส่งผลให้การพัฒนาด้านการท่องเที่ยวขาดความเชื่อมโยงกันระหว่างท้องถิ่น จังหวัด กลุ่มจังหวัดและประเทศ

ทั้งนี้การดำเนินการที่ผ่านมาของการจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ยังไม่มีความแน่นอน และขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้ประสิทธิผลของยุทธศาสตร์ไม่มีความแน่นอนไปด้วย จึงได้กำหนดข้อคำถามในการวิจัยครั้งนี้ เพื่อทำการค้นหาอุปสรรค ปัญหาต่างๆที่ได้ดำเนินการตามแนวทางเดิม ทั้งความสอดคล้องต้องกันว่ามีสภาพเป็นอย่างไรต่อสภาพการณ์ยุทธศาสตร์ในรายจังหวัดน่าจะมีปัญหามากกว่าการ

จัดการยุทธศาสตร์ในรายภาค หรือการจัดการยุทธศาสตร์ในเชิงกลุ่มจังหวัด ที่ไม่สอดรับกับการจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในรายจังหวัด ทำให้ไม่สามารถนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายของยุทธศาสตร์ได้ (วีระพจน์ กิมาคม, 2550, หน้า 5) ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น รวมทั้งการสร้างกลยุทธ์ใหม่ๆ ที่ทำให้กระบวนการเหล่านี้ สามารถทำงานได้อย่างราบรื่น สามารถใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือสนับสนุนกระบวนการจัดการเชิงกลยุทธ์ด้านการท่องเที่ยวเหล่านี้ ซึ่งผู้วิจัยให้ความสนใจศึกษาการจัดการเชิงกลยุทธ์การท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ให้สามารถพัฒนาการท่องเที่ยวของแต่ละจังหวัด ซึ่งจะส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่น และนักท่องเที่ยวได้รับบริการอย่างทั่วถึง มีประสิทธิผล และมีความพึงพอใจสูงสุด ได้อย่างเต็มที่ตามศักยภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน คือ การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ และการประเมินยุทธศาสตร์
2. เพื่อศึกษาผลิตภัณฑ์มวลรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ซึ่งประกอบด้วย 3 ด้าน ดังนี้ การผลิต รายได้ และรายจ่าย
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว กับผลิตภัณฑ์มวลรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก
4. เพื่อศึกษาแนวทางในการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก โดยวิเคราะห์จากความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีคำถามการศึกษาว่า*“ องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกมีการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวอย่างไรผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเป็นอย่างไรและการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกมีความสัมพันธ์กันอย่างไร”* จากการศึกษาพัฒนาการของแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเป็นองค์กรหลักในการพัฒนา สนับสนุน จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการสาธารณประโยชน์ในเขตจังหวัด ตลอดทั้งช่วยเหลือพัฒนางานของเทศบาลและ อบต. รวมทั้งการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อไม่ให้งานซ้ำซ้อน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดการยุทธศาสตร์ เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกสูงสุดในการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ขององค์กร รวมถึงการป้องกัน ตั้งรับ และปรับยุทธศาสตร์ให้เข้ากับสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้องค์กรอยู่รอด และสามารถพัฒนาเติบโตต่อไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน รูปแบบของยุทธศาสตร์ และแนวทางที่ดีที่สุดที่จะสามารถทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกตามเป้าหมาย เพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลที่สำคัญให้การจัดการยุทธศาสตร์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกอย่างมีระบบแบบแผน และสามารถใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด จาก

วัตถุประสงค์ของการศึกษา และจากการศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของการจัดการยุทธศาสตร์และพัฒนาการของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก ผู้ศึกษาจะขอนำเสนอถึงจุดมุ่งหมายของการจัดการยุทธศาสตร์เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกตามที่กำหนดว่า เป้าหมายของการจัดการยุทธศาสตร์คืออะไร และสาเหตุของ ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกอันเกิดจากการจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวเป็นอย่างไร สามารถสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ตามตัวแบบที่ 1

ตัวแบบที่ 1 การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก

Independent Variable	⟷	Dependent Variable
การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว		**ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก**
IV 1 **การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม**		DV 1 **การผลิต**
IV 2 **การกำหนดยุทธศาสตร์**		DV 2 **รายได้**
IV 3 **การนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ**		DV 3 **รายจ่าย**
IV 4 **การประเมินยุทธศาสตร์**		

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดการจัดการยุทธศาสตร์ และจากกรอบแนวความคิดของการศึกษา จึงมีข้อสันนิษฐานว่า *"การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว มีผลต่อการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในภาคตะวันออก"* ซึ่งสามารถนำมาตั้งเป็นกรอบความสัมพันธ์และสามารถนำไปสู่การกำหนดสมมติฐานการวิจัยได้ว่า *"การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม การกำหนดยุทธศาสตร์ การนำยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติ และการประเมินยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในภาคตะวันออก ตั้งแต่การผลิตรายได้ และรายจ่าย"*

วิธีการศึกษา

พื้นที่เป้าหมายของการศึกษาวิจัยเรื่องการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดขององค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกในครั้งนี้ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงพื้นที่ศึกษาหรือพื้นที่เป้าหมาย คือ องค์กรบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก 9 จังหวัด ซึ่งได้แก่ จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดตราด จังหวัดนครนายก จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดระยอง จังหวัดสมุทรปราการ และจังหวัดสระแก้วสำหรับประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานจ้างตามภารกิจ และพนักงานจ้างทั่วไป สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออก 9 จังหวัด จำนวนทั้งสิ้น 2,776 คนโดยการทอดแบบสอบถามที่สร้างจากตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการศึกษา เป็นคำถามปลายปิด มีมาตรวัดของตัวชี้วัดแบบ Interval scale มีคะแนนของมาตรวัดคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่า IVC (Item Variable Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IVC = 0.848 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด

ปราจีนบุรี จำนวน 30 คนได้ค่าอัลฟ่า V= 0.9808และศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างจากตัวดัชนีอันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของตัวแปรต่างๆ ในกรอบแนวคิดของเพื่อนำข้อมูลการสัมภาษณ์มาสนับสนุนข้อค้นพบของการวิจัยเชิงปริมาณรวมทั้งการสังเกตการณ์โดยผู้วิจัยเข้าไปร่วมกับพื้นที่ และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยรวบยอดสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ได้ดังนี้

1. **การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว** การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในภาคตะวันออก ซึ่งเป็นตัวแปรต้นของการศึกษาครั้งนี้ และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ 1 เพื่อศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวในภาคตะวันออก จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถสรุปผลการศึกษาการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ในด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมการกำหนดยุทธศาสตร์การนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติและการประเมินยุทธศาสตร์พบว่า มีการจัดการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน รายละเอียดตามกราฟที่ 1

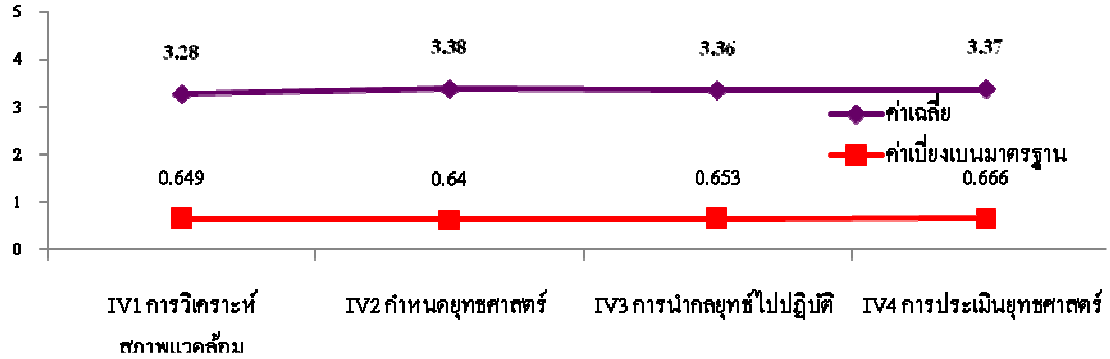

กราฟที่ 1 การจัดการยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในภาคตะวันออก

2. **ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในภาคตะวันออก** การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคตะวันออก ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการศึกษาครั้งนี้ และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ 2 เพื่อศึกษาการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในภาคตะวันออก จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถสรุปผลการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวม ในด้านการผลิต รายได้และรายจ่ายพบว่า การเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคตะวันออกอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน รายละเอียดตามกราฟที่ 2

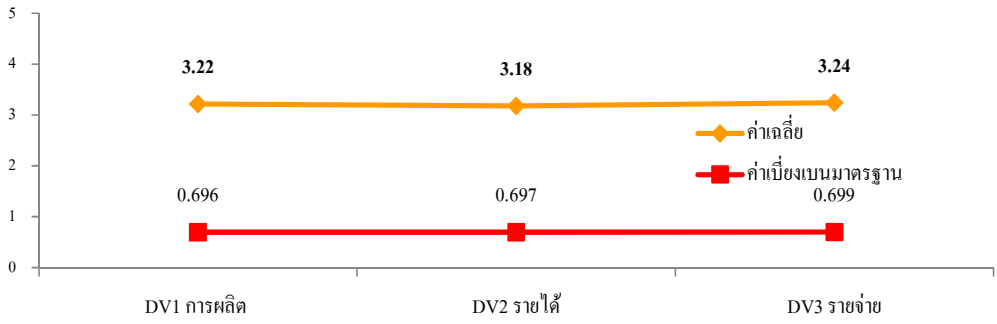

กราฟที่ 2 ผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก

3. **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน** การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคตะวันออก ผลการทดสอบการดำเนินการในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวและผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง โดยเฉพาะการประเมินยุทธศาสตร์ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมในด้านการผลิตและรายจ่าย

4. **ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก**

สรุปผลการพิสูจน์ตัวแปรเส้นทางความสัมพันธ์ของการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออกได้ว่า การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อการผลิต เกิดขึ้นได้จากกระบวนการวิเคราะห์จุดอ่อน และการวิเคราะห์โอกาส โดยผ่านการดำเนินงานของสถานประกอบการ และต้นทุนการผลิต มีผลรวมต่อการผลิต การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม ที่มีผลต่อรายจ่ายเกิดขึ้นได้จาก การบวนการวิเคราะห์จุดแข็ง และการวิเคราะห์โอกาส โดยผ่านรายจ่ายในการบริโภคของเอกชน และรายจ่ายในการลงทุนของเอกชน มีผลรวมต่อการผลิต ส่วนการประเมินยุทธศาสตร์ ที่มีผลต่อการผลิต เกิดขึ้นได้จากการประเมินด้านประสิทธิผล และการประเมินด้านประสิทธิภาพ โดยผ่านการดำเนินงานของสถานประกอบการ และต้นทุนการผลิต มีผลรวมต่อการผลิต นอกจากนี้การประเมินยุทธศาสตร์ ยังมีผลต่อรายจ่าย เกิดขึ้นได้จาก การประเมินด้านประสิทธิผล การประเมินด้านประสิทธิภาพ และการประเมินด้านพัฒนาองค์การ โดยผ่านรายจ่ายในการบริโภคของเอกชน และรายจ่ายในการลงทุนของเอกชน มีผลรวมต่อรายจ่ายนอกจากนี้การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการประเมินยุทธศาสตร์ ยังมีความสัมพันธ์กับ รายได้ โดยเฉพาะในด้านค่าตอบแทน และกำไร อีกด้วย

ตัวแบบที่ 3 การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวกับผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในภาคตะวันออก

จากศึกษาพบว่าการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว ในด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการประเมินยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์ต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก ในด้านการผลิต และรายจ่าย ในลักษณะองค์รวม (Holistic) เป็นการวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรที่มีองค์ประกอบที่แตกต่างกันแต่จุดหมายเดียวกันทำให้สามารถนำวิธีการวิเคราะห์เส้นทางเชิงวิพากษ์ (critical path analysis) ซึ่งเป็นวิธีการสร้างตัวแบบ bipartite graphs ซึ่งตัวแบบดังกล่าวเป็นตัวแบบสัมพันธ์เชิงสถิติที่เต็มไปด้วยค่าความสัมพันธ์ของตัวแบบทำให้เข้าใจยาก ผู้ศึกษาจึงพัฒนาตัวแบบที่ 4 ในลักษณะตัวแบบความสัมพันธ์ทางสังคมศาสตร์ทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น และนำไปสร้างองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากตัวแบบได้จริงสามารถอภิปรายผลรายละเอียดตามตัวแบบที่ 3

การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการประเมินยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก โดยเฉพาะในด้านการผลิต และ

รายจ่าย ซึ่งการจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวที่ดีในด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม และการประเมินยุทธศาสตร์ จะสามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดในภาคตะวันออก โดยเฉพาะในด้านการผลิต และ รายจ่ายและรายได้ ในด้านค่าตอบแทนและกำไร สร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและความมั่นคงทางสังคมในภาคตะวันออก ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนระบบเศรษฐกิจจะสามารถสร้างให้เกิดเสถียรภาพและมีภูมิคุ้มกันที่เอื้อต่อการปรับตัวเมื่อได้รับผลกระทบจากภาวะผันผวนของระบบเศรษฐกิจโลก ทั้งนี้จะต้องมีการจัดการยุทธศาสตร์ที่มีสมรรถนะและขีดความสามารถในการแข่งขันสูง และจะต้องให้ความสำคัญต่อการเชื่อมโยงเศรษฐกิจภายในประเทศและภายนอกประเทศอย่างมีประสิทธิภาพและรู้เท่าทัน มีการปรับยุทธศาสตร์และโครงสร้างการผลิตโดยใช้เทคโนโลยีและวิทยาการสมัยใหม่เพื่อเพิ่มผลผลิตแทนการเพิ่มการใช้ปัจจัยการผลิต ก่อให้เกิดการเชื่อมโยงกิจกรรมในทุกด้าน ทั้งด้านอุตสาหกรรมและบริการ รวมทั้งเชื่อมโยงธุรกิจขนาดใหญ่กับธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างสมดุล เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มของภาคการผลิตและบริการที่ตรงกับความต้องการของตลาดภายในและภายนอกประเทศตลอดจนสร้างความแปลกใหม่เพื่อนำตลาด นำไปสู่การเพิ่มการจ้างงาน การยกระดับรายได้ที่แท้จริงและคุณภาพชีวิตของประชากรในภาคตะวันออก รวมถึงการสร้างรายได้ให้กับประเทศ (Thompson and Strickland, 1999, pp. 3-4)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อให้การจัดการยุทธศาสตร์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดในภาคตะวันออกให้ประสบความสำเร็จมากขึ้นมีดังต่อไปนี้

1. ด้านพันธกิจ หรือขอบเขตการดำเนินงานของหน่วยงาน การกำหนดพันธกิจ ผู้กำหนดยุทธศาสตร์ ควรกำหนดให้ชัดเจนว่าพันธกิจแต่ละข้อมีความหมายครอบคลุมขอบเขตแค่ไหน และแต่ละข้อมีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อให้การจัดทำแผนยุทธศาสตร์ในขั้นตอนต่อไปเป็นไปอย่างสะดวกและถูกต้อง

2. วิสัยทัศน์ หมายถึง ผู้กำหนดนโยบาย ควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายนอก และภายใน อย่างกว้างขวางและรอบด้าน เพื่อที่จะได้สามารถกำหนดยุทธศาสตร์ได้ตรงแนวทาง จากนั้นจึงนำพันธกิจทั้งหมด มาพิจารณาในภาพรวม ว่าองค์การจะต้องดำเนินการในเรื่องใดบ้าง และเพื่อให้หน่วยงานสามารถบรรลุพันธกิจได้ครบถ้วนทุกข้อ องค์การต้องมีความเป็นเลิศในด้านใด หรือควรมุ่งเน้นไปในทิศทางใด

3. ด้านการบูรณาการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรมีการแบ่งขอบเขตภาระงานของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจน เพื่อป้องกันความซ้ำซ้อน การก้าวก่าย และการเกี่ยงงานระหว่างกัน นอกจากนี้ ยังจำเป็นต้องหาจุดเชื่อมโยงระหว่างงานของแต่ละหน่วยงานให้ได้ด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการประสานงานที่ดี และให้เกิดประสิทธิภาพในการนำยุทธศาสตร์ไปปฏิบัติ

4. ด้านการประเมินยุทธศาสตร์ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรพิจารณาทบทวนศักยภาพของตนเอง เพื่อให้ทราบว่าต้องมีการพัฒนาทักษะของบุคลากรในสังกัดในด้านใดบ้าง รวมถึงต้องมีการพัฒนาขีดความรู้ความสามารถในด้านเทคโนโลยีขององค์กรอย่างไรบ้าง จึงจะทำให้องค์การสามารถปฏิบัติงานจนก่อให้เกิดประสิทธิภาพตามที่กำหนดไว้ได้

เอกสารอ้างอิง

ณัฏฐพันธ์ เขจรนันทน์. (2552). *การจัดการเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

เรวัตร์ ชาตรีวิศิษฏ์ และคนอื่นๆ (2553). *การจัดการเชิงกลยุทธ์: Strategic Management*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: ถังทรัพย์ การพิมพ์.

วีระพจน์ กิมาคม. *การจัดการความรู้*. เข้าถึงได้จาก: http://www.itmc.tsu.ac.th/paper/it001.doc, 15 พฤศจิกายน 2555.

สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2552). *พฤติกรรมองค์กรสมัยใหม่: แนวคิดและทฤษฎี*.พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

David A. Aaker and Damien McLoughlin. (2007). *Strategic Market Management: Global Perspectives*. Grafos SA. Barcelona.

David J. Lonsdal. (2007). *Alexander the Great: Lessons in strategy*. Madison Ave, New York: Taylor and Francis Group.

Hattaway and Herman. (2004). *Reflections of a Civil War Historian: Essays on Leader ship, Society and the Art of War*. Missouri: University of Missouri Press.

Marios I. Katsioloudes. (2006). *Strategic Management: Global Cultural Perspectives for Profit and Non-Profit Organizations*. Oxford: Jordan Hill.

Pestle, William J., Karen Wilson, Stephen E. Nash, and Sarah Coleman. (2006). *Reconciling the Past: A Catalogue of ScalteredCollectons*.In Archaologie and Computer, KulturellesErbe and NeueTechnologien. Stadtarchaologie Wien, Vienna.

Pierre Champion. (2008). *The Trial of Jeanne d'Arc*. LA: New Orleans.

Robbins, ST. P., Coulter, M. (2007).*Management*, 9th ed., New Jersey: Pearson.

Robert A. Pitts, David T. Lei. (2000). *Strategic Management: Building and Sustaining Competitive Advantage*. South-Western College Pub.

Thomas L. Wheelen and J. David Hunger. (2008). *Strategic Management and Business Policy: Concepts and Cases*. New Jersey: Pearson Prentice Hall.

Walter Scott. (2010). *The Life of Napoleon Bonaparte, Emperor of the French*. Cambridge: Cambridge University Press.

การวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

Factors Analysis Affected the Student's Learning Achievement in Programming Language of Information System Rajamangala University of Technology Krungthep

สมศักดิ์ บุตรสาคร[1*]
Somsak Butsakron[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 260 คน โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจและการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง ผลการวิจัย พบว่าองค์ประกอบทางด้านแรงจูงใจของผู้เรียน มีค่าน้ำหนัก(Factor Loading)มากที่สุด เท่ากับ 0.40 รองลงมาคือด้านผู้เรียน, ด้านผู้สอน, ด้านเจตคติ, ด้านสื่อการเรียนและด้านฐานะทางเศรษฐกิจ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.39, 0.34, 0.32, 0.24 และ 0.05 (ตามลำดับ) โดยมีค่าไค-สแควร์(Chi-Square), ค่าความน่าจะเป็น (P-Value), ค่าองศาอิสระ (df),ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อน (RMSEA), ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (RMR), ค่าดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมพัทธ์(NFI), ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องเชิงสมบูรณ์ (GFI), ค่าดัชนีวัดระดับความสอดคล้องที่ปรับแก้ AGFI, ค่าปริมาณความแปรปวนร่วม (PGFI) และค่าดัชนีของขนาดกลุ่มตัวอย่าง (CN) เท่ากับ 232.52, 0.333, 224, 0.012, 0.049, 0.95, 0.93, 0.91, 0.69 และ 298.75 (ตามลำดับ) สรุปได้ว่าโมเดลองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

คำสำคัญ:การวิเคราะห์องค์ประกอบ, องค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์

Abstract

This research aims to study factor analysis of Affected the Student's Learning Achievement in Programming Language of Information System Rajamangala University of Technology Krungthep. The study involved a sample of 260 undergraduate students from Department of Information System. Questionnaire is a research tool to collect data. The research data are analyzed using Factor Loading and a second - order confirmatory factor analysis. The results indicate that the highest rated factors was Achievement Motive at 0.40, followed by Learners, Instructor, Attitude, Learning and Economic at 0.39, 0.34, 0.32, 0.24 and0.05 in order . And results from thesecond - order confirmatory factor analysis was indicated by chi-square, P-Value, df, RMSEA ,RMR ,NFI ,GFI, AGFI, PGFI and CN at 232.52, 0.333, 224, 0.012, 0.049, 0.95, 0.93, 0.91, 0.69 and 298.75. This results signify that Affected the Student's Learning Achievement in Programming Language of Information System Rajamangala University of Technology Krungthep was fitted with Empirical data.

Keywords: Factor Analysis, Factors Analysis Affected the Student's Learning Achievement in Programming Language

[1] สาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร 10250

* Corresponding author. E-mail: somsak.b@rmutk.ac.th.

บทนำ

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องในการที่ทำให้ผู้เรียนสัมฤทธิ์ผลทางการศึกษาสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ซึ่งผลจากงานวิจัยของบลูม (Bloom,1976) ได้ศึกษาเกี่ยวกับลักษณะของผู้เรียนและการเรียนสรุปได้ว่าตัวแปรที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมี 3 ตัวแปรคือ พฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย,ลักษณะด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย โดยในแต่ละด้านจะมีการจำแนกระดับความสามารถจากต่ำสุดไปถึงสูงสุด เช่น ด้านพุทธิพิสัย เป็นพฤติกรรมเกี่ยวกับสติปัญญาความรู้ ความคิด ความเฉลียวฉลาด ความสามารถในการคิดเรื่องราวต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นความสามารถทางสติปัญญา ส่วนจิตพิสัยเป็นพฤติกรรมด้านจิตใจ เช่น ค่านิยม ความรู้สึก ความซาบซึ้ง ทัศนคติ ความเชื่อ ความสนใจและคุณธรรม พฤติกรรมด้านนี้อาจไม่เกิดขึ้นทันที ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม และสอดแทรกสิ่งที่ดีงามอยู่ตลอดเวลา จะทำให้พฤติกรรมของผู้เรียนเปลี่ยนไปในแนวทางที่พึงประสงค์ได้ ในส่วนของทักษะพิสัยพฤติกรรมที่บ่งถึงความสามารถในการปฏิบัติงานได้อย่างชำนาญแสดงได้โดยตรงโดยมีเวลาและคุณภาพของงานเป็นตัวชี้ระดับของทักษะซึ่งสอดคล้องกับ Carroll (Carroll,1976) ได้เสนอแนวความคิดว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะเกิดจากพฤติกรรมของผู้เรียนและกระบวนการเรียนการสอนและยังสอดคล้องกับการศึกษาของมาโนชสุภาพัมธ์วรุล(มาโนช, 2550) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ พบว่าองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ มีด้วยกัน 6 ด้าน คือ ด้านผู้เรียน, ด้านแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์, ด้านผู้สอน, ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ, ด้านเจตคติ และด้านสื่อการเรียนการสอน

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพก่อตั้งตามพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชมงคล เมื่อปี พ.ศ.2548 โดยมีหลักสูตรระบบสารสนเทศ เป็นหลักสูตรที่เปิดทำการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีในสังกัดของคณะบริหารธุรกิจ จัดการเรียนการสอนมุ่งผลสัมฤทธิ์ให้ผู้เรียนมีความสามารถในทักษะในการแก้ปัญหา และการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน จากการผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้สอนในสาขาวิชาการโปรแกรมคอมพิวเตอร์ทำการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อศึกษาปัญหาเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ของนักศึกษา สาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 495 คน พบว่า ผู้เรียนคิดเป็น 50 เปอร์เซ็นต์ของผู้เรียนทั้งหมด ไม่ประสบผลสำเร็จในการศึกษาวิชาการโปรแกรม (สมศักดิ์, ศจีมาจ และมนต์ชัย, 2552)จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยมีแนวคิดที่จะศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การเรียนการสอนมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ทั้งนี้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ได้นั้นจะอยู่ในระดับสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายด้าน ได้แก่แรงจูงใจในการเรียน, ด้านผู้เรียน, ด้านผู้สอน, ด้านสื่อการสอน และด้านฐานะทางเศรษฐกิจ (พัชรีย์, 2542)

2. การวิเคราะห์องค์ประกอบ(Factor Analysis)

การวิเคราะห์องค์ประกอบเป็นเทคนิคการแบ่งกลุ่มตัวแปรหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มเดียวกัน ตัวแปรที่ไม่สัมพันธ์กันจะอยู่ต่างกลุ่มกันโดยที่ 1 กลุ่มจะเรียกว่า 1 ปัจจัย โดยที่ตัวแปรที่อยู่ปัจจัยหรือกลุ่มเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกหรือลบก็ได้ซึ่งมีประโยชน์ในการช่วยลดจำนวนตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันให้อยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน (กัลยา,2549)

2.1 วัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์องค์ประกอบได้ 2 แบบ คือ

2.1.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ(Exploratory Factor Analysis : EFA) เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ ผลที่ได้คือลดจำนวนตัวแปรสังเกตได้โดยสร้างเป็นตัวแปรใหม่ในรูปขององค์ประกอบร่วม

2.1.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน(Confirmatory Factor Analysis : CFA) เพื่อตรวจสอบทฤษฎี เพื่อสำรวจและการระบุองค์ประกอบ และเพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างตัวแปรใหม่ แต่การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสามารถวิเคราะห์โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นน้อยกว่าการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ เช่น ยอมให้มีการวัดตัวแปรสังเกตมีความคลาดเคลื่อน ความคลาดเคลื่อนอาจสัมพันธ์กันได้ (นงลักษณ์, 2538)

2.2 ขั้นตอนการวิเคราะห์องค์ประกอบ

2.2.1 การสร้างเมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรทุกตัว(Correlation Matrix) โดยทำการสร้างเมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างคู่ของตัวแปรทุกตัว เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่จะหาความสัมพันธ์ในรูปแบบเส้นตรงระหว่างตัวแปรทุกคู่ที่ต้องการจัดกลุ่มให้อยู่ในรูปแบบ Correlation Matrix โดยทำการสร้าง และตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่สนใจ ว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ (ผุสดี,อนิราช และศจีมาศ, 2552)

2.2.2 สกัดองค์ประกอบของตัวแปร (Factor Extraction) เพื่อทำการหาองค์ประกอบว่าจะสามารถใช้ตัวแปรได้ทุกตัวหรือไม่ ซึ่งวิธีที่นิยมใช้ได้แก่

ก) วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก(PricipalCommponentAnalysis:PCA) โดยมีหลักการว่าองค์ประกอบแต่ละตัวจะสามารถเขียนเป็น Linear Combination ของตัวแปรอะไรได้บ้าง ซึ่งจะเป็นการคำนวณหาค่าน้ำหนักของตัวแปรย่อย เพื่อสร้างเป็นตัวแปรองค์ประกอบใหม่

ข) วิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบร่วม(Common Factor Analysis:CFA) ซึ่งมีหลายวิธีการ เช่น วิธีการกำลังสองน้อยที่สุดไม่ปรับน้ำหนัก(UnweightedLeat Square) เป็นวิธีการสกัดปัจจัยโดยกำหนดจำนวนไว้ตายตัว และพยายามหาเมตริกซ์แบบแผนปัจจัย(Factor Pattern Matrix) ที่ทำให้ผลรวมของความแตกต่างกำลังสองระหว่างเมตริซ์ที่คำนวณได้ หรือเมตริกซ์ความสัมพันธ์ที่สร้างขึ้นใหม่ และเมตริกซ์ความสัมพันธ์เดิมระหว่างตัวแปรมีค่าน้อยสุด วิธีกำลังสองน้อยที่สุดทั่วไป(Generalized Least Square:GLS) เป็นวิธีการที่ใช้การถ่วงน้ำหนักความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ในเชิงปฏิภาคกลับ กับความเด่นเฉพาะ(Uniqueness) ของตัวแปรนั้น วิธีความเป็นไปได้สูงสุด(Maximum Likelihood:ML) เป็นวิธีการที่ใช้หาค่าโดยการประมาณที่สามารถจะใช้เมตริกซ์ความสัมพันธ์ที่

คำนวณได้กับเมตริกซ์ ที่ได้จากการสังเกตโดยสมมติว่าข้อมูลนั้นเป็นข้อมูลตัวอย่างที่มีการกระจายปกติหลานตัวแปร (Multivariate Normal Distribution) วิธีอัลฟ่า(Alpha Method) เป็นวิธีการที่มีการตั้งข้อสมมติฐานว่าตัวแปรแต่ละตัวมีส่วนประกอบ 2 ส่วน คือ ปัจจัยร่วม และปัจจัยเฉพาะ แต่ที่แตกต่างจากวิธีอื่นๆ คือแทนที่จะถือว่าจำนวนกรณีที่จะใช้ในการวิเคราะห์เป็นจำนวนตัวอย่าง แต่ถือว่าจำนวนตัวแปรนั้นเป็นตัวอย่างของคุณสมบัติของประชากร ซึ่งวัตถุประสงค์ของวิธีการแยกปัจจัยโดยอาศัยอัลฟ่า คือ หาปัจจัยที่เป็นตัวแทนของคุณสมบัติของประชากร หรือมีอัตราการใช้ได้ทั่วไปสูงสุด(Maximum Generalizability) และวิธีเงา(Image Method) เป็นวิธีการแยกปัจจัยอีกวิธีหนึ่ง ซึ่งสมมติ ว่าตัวแปรแต่ละตัวแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ซึ่งคำนวณได้จากการประมาณ โดยอาศัยเมตริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทฤษฎีเงา(Image Theory)

2.2.3 การหมุนแกนองค์ประกอบ(Factor Rotation) การหมุนแกนองค์ประกอบ เป็นขั้นตอนการแยกว่าตัวแปรย่อยที่ศึกษาควรจะจัดอยู่ในกลุ่ม หรือในองค์ประกอบใด ซึ่งการหมุนแกนจะมีอยู่ 2 วิธี คือ

ก) การหมุนแกนแบบตั้งฉาก(Orthogonal Rotation) เพื่อดูว่าตัวแปรย่อยใดอยู่ในองค์ประกอบด้งกล่าว เป็นการหมุนแกนแบบที่ปัจจัยแต่ละปัจจัยไม่มีความสัมพันธ์กัน

ข) การหมุนแกนแบบมุมแหลม(Oblige Rotation) เป็นการหมุนแกนแบบให้แกนของปัจจัย หมุนจากตำแหน่งเดิมในลักษณะมุมแหลม และไม่ตั้งฉากกันตลอดเวลาที่มีการหมุนแกน โดยการหมุนแกนแบบนี้จะระบุระดับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยโดยกำหนดจำนวนองศาของมุมแหลมตั้งแต่ 0 ถึง 90 องศา ถ้าต้องการให้ปัจจัยที่ได้มีความสัมพันธ์กันสูงให้กำหนดค่าจำนวนองศาให้ต่ำ และถ้าต้องการให้ปัจจัยที่ได้สัมพันธ์กันน้อยให้กำหนดค่าจำนวนองศาให้สูง

2.3 ค่าดัชนีที่ใช้ในการตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลองค์ประกอบ

การตรวจสอบความตรงของโมเดลในการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างประเมินความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนีเหล่านี้จะแสดงว่าโดยภาพรวมโมเดลสมการโครงสร้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ประกอบด้วย(สุภมาส, สมถวิล และรัชนีกูล, 2551)

2.3.1 ค่าไค-สแควร์(Chi-Square Statistics) เป็นดัชนีที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยภาพรวม ค่าไค-สแควร์ มีนัยสำคัญแสดงว่าโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ไม่สอดคล้องหรือกลมกลืนกัน

2.3.2 ค่ารากที่สองของค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (Root Mean Square error of Approximation : RMSEA) ใช้ทดสอบสมมติฐาน H_0แต่นำค่าองศาความเป็นอิสระมาปรับแก้ ค่า RMSEA ที่ดีควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 ค่าระหว่าง 0.05 – 0.08 หมายถึงโมเดลค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าระหว่าง 0.08 – 0.10 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เล็กน้อยและค่าที่มากกว่า 0.10 แสดงว่าโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์(Diamantopoulos A. and Siquaw A.D. ,2000)

2.3.3 ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสมบูรณ์ (Absolute Fit Index) ที่นิยมใช้มี 3 ดัชนี ได้แก่

2.3.3.1 GFI(Gooness of Fit) คือปริมาณความแปรปวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดล

2.3.3.2 AGFI(Adjusted Goodness of Fit) คือความแปรปวนร่วมที่ปรับแก้ด้วยองศาความเป็นอิสระ

2.3.3.3 PGFI(Parsimony Goodness of Fit) คือความแปรปวนร่วมที่ปรับแก้ความซับซ้อนของโมเดล

โดยทั่วไปค่า GFI และ AGFI มีค่าระหว่าง 0 ถึง 1 ค่า GFI และ AGFI ที่ยอมรับได้ควรมีค่ามากกว่า 0.90

2.3.3.4 ดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสัมพันธ์ (Relative Fit Index) ได้แก่ NFI(Normed Fit Index) NNFI(Non-Normed Fit Index) NPFI(Parsimony Normed Fit Index) CFI(Comparative Fit Index) เป็นดัชนีที่บอกว่าโมเดลที่นำมาตรวจสอบดีกว่าโมเดลที่ตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันเลย (Baseline Model) ค่าของดัชนีมีค่าตั้งแต่ 0 ถึง 1 ยกเว้น NNFI ที่อาจมีค่ามากกว่า 1.00 ได้ NFI และ CFI ที่ดีควรมีค่า 0.90 ขึ้นไป ค่า PNFI ควรมีค่าต่ำ ๆ

2.3.3.5 ค่า CN(Critical N) เป็นดัชนีที่แสดงขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่จะยอมรับดัชนีแสดงความสอดคล้อง/กลมกลืนของโมเดลค่า CN ควรมีค่ามากกว่า 200(Diamantopoulos A. and Siquaw A.D. ,2000)

2.3.3.6 ดัชนีวัดความสอดคล้องในรูปความคลาดเคลื่อน มี 3 ตัวคือ RMR Standardized Residual และ Standardized RMR ดังนี้

2.3.3.6.1 RMR(Root Mean Square Residual) เป็นค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.05 แปลได้ว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูล(Diamantopoulos A. and Siquaw A.D. ,2000)

2.3.3.6.2 ค่า Standardized RMR เป็นสรุปของค่า Standardized Residual ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้แก่นักศึกษาหลักสูตรปริญญาตรีสาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ ชั้นปีที่ 2 – 4 ขึ้นไป จำนวน 260 คน ที่ได้เกรดในรายวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ตั้งแต่ 3.00 หรือเกรด B ขึ้นไป จำนวนไม่น้อยกว่า 1 รายวิชาตลอดหลักสูตรการศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลในปีการศึกษา 2555 โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม โดยมีวิธีการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. การสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาความสอดคล้องของแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2ตอน คือข้อมูลทั่วไปและข้อมูลด้านปัจจัยประกอบด้วย ด้านแรงจูงใจ, ด้านเจตคติ, ด้านผู้เรียน, ด้านผู้สอน, ด้านสื่อการเรียน และด้านฐานะทางเศรษฐกิจ จำนวน 24 ตัวแปรโดยเป็นแบบเลือกตอบ โดยใช้แบบวัดตามแนวทางของLikert
2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยการนำแบบสอบถามที่ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกันแต่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 ชุด แล้วนำแบบสอบถามที่เก็บรวบได้ ทดสอบความเชื่อมั่น โดยวิธีการใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ซึ่งสามารถวิเคราะห์ค่าความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.90 ได้ผลสรุปว่าแบบสอบถามเชื่อถือได้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลจากแบบสอบถามที่รวบรวมได้นำมาวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อหาค่าสถิติต่างๆดังนี้

1.ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ค่าความถี่ร้อยละค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2.การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)เพื่อสำรวจและระบุองค์ประกอบร่วมที่สามารถอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

3.การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Confirmatory Factor Analysis : CFA)เพื่อตรวจสอบทฤษฎี เพื่อสำรวจและการระบุองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านเพศพบว่าเป็นเพศชาย จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 42.70 และเป็นเพศหญิง จำนวน 149 คน คิดเป็นร้อยละ 57.30

1.2 ผลการวิเคราะห์ด้านระดับชั้นปี พบว่าเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 2 จำนวน 46 คนคิดเป็นร้อยละ 17.70 นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 33.50 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 48.80

2. ผลการวิเคราะห์ตัวแปรองค์ประกอบด้านปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 6 ด้าน ได้แก่ด้านแรงจูงใจ ด้านเจตคติ ด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านสื่อการเรียน และด้านฐานะทางเศรษฐกิจ โดยมีตัวแปร จำนวน 24 ตัวแปร พบว่ามีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.703 – 4.488 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระหว่าง 1.698 – 3.676 แสดงว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจัดอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

3. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis : EFA)เพื่อตรวจสอบค่าตัวแปรต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กันหรือไม่ และวิเคราะห์องค์ประกอบร่วมที่ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ย่อยว่ามีความเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ โดยใช้ค่าสถิติ Bartlett's Test of Spherricity ทดสอบเมทริกซ์สหสัมพันธ์เป็นเอกลักษณ์หรือไม่ และค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ทดสอบตัวบ่งชี้ย่อยมีความสัมพันธ์เหมาะสมที่จะนำไปวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ ผลการวิเคราะห์พบว่าค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin)เท่ากับ 0.822 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าสู่ 1 สรุปได้ว่า ข้อมูลที่วิเคราะห์มีความเหมาะสมที่จะใช้เทคนิค Factor Analysis ในการวิเคราะห์ต่อไปได้แสดงดังตาราง 1และตารางที่ 2

ตารางที่ 1 แสดงค่า KMO (Kaiser-Meyer-Olkin)

KMO	ค่าประมาณ Chi-Square	ค่าองศาอิสระ	P-Value
0.822	1949.116	276	0.000

ตารางที่ 2 แสดงค่า KMO ในแต่ละด้าน

องค์ประกอบ	วิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ				
	KMO	χ^2	Df	Sig	Total Variance
1. ด้านแรงจูงใจ (Motivate)	0.758	215.253	276	0.000	6.579
2. ด้านเจตคติ (Attitude)	0.799	376.269	276	0.000	9.341
3. ด้านผู้เรียน (Learner)	0.805	500.365	276	0.000	11.721
4. ด้านผู้สอน(Instructor)	0.791	327.199	276	0.000	7.861
5. ด้านสื่อการเรียน(Media)	0.824	484.191	276	0.000	24.406
6. ด้านฐานะทางเศรษฐกิจ(Economy)	0.679	154.979	276	0.000	4.984

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์องค์ประกอบโดยการสกัดองค์ประกอบ ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Principal Component Analysis : CPA) และหมุนแกนปัจจัย (Factor Rotation) แบบมุมฉาก (Orthogonal Rotation) ด้วยวิธีวาริแมกซ์(Varimax) พบว่ามีค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ย่อยของตัวบ่งชี้หลักแต่ละด้านแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าดัชนี KMO มีค่าระหว่าง 0.679 - 0.824 ซึ่งมากกว่า 0.5 และมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ย่อยมีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

4. ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (Confirmatory Factor Analysis : CFA)เพื่อศึกษาโมเดลองค์ประกอบย่อยที่ได้อยู่ภายใต้องค์ประกอบใหญ่เดียวกันหรือไม่ และองค์ประกอบย่อยใดมีความสำคัญมากกว่ากัน (Factor Loading) ผลการวิเคราะห์ แสดงดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

องค์ประกอบ	สัญลักษณ์	น้ำหนักองค์ประกอบ	SE	t-value
1. ด้านแรงจูงใจ (Motivate)	motivate	0.40	0.05	7.97
2. ด้านเจตคติ (Attitude)	attitude	0.32	0.04	7.64
3. ด้านผู้เรียน (Learner)	learner	0.39	0.05	7.29
4. ด้านผู้สอน(Instructor)	instruct	0.34	0.05	7.12
5. ด้านสื่อการเรียน (Media)	media	0.24	0.05	5.28
6. ด้านฐานทางเศรษฐกิจ(Economy)	economy	0.05	0.06	0.94

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์โมเดลองค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง (ต่อ)

ค่าสถิติ :				
Chi-Square = 236.51	df = 224	P-Value = 0.33	GFI = 0.93	AGFI = 0.91
RMSEA = 0.030	RMR = 0.049	Critical N = 298.75	NFI = 0.95	RFI = 0.94
PNFI = 0.77		PGFI = 0.69		

n = 260

จากตารางที่ 5 โมเดลองค์ประกอบ พบว่าองค์ประกอบด้านแรงจูงใจมีค่าน้ำหนัก (Factor Loading)มากที่สุด โดยมีค่าเท่ากับ 0.40 รองลงมาคือด้านผู้เรียน,ด้านผู้สอน, เจตคติ, ด้านสื่อการเรียน และด้านฐานะทางเศรษฐกิจ โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.39, 0.34, 0.32, 0.24 และ0.05(ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาค่าสถิติ พบว่าค่าไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญ ค่ารากที่สองของค่าความคลาดเคลื่อนกำลังสองของการประมาณค่า (RMSEA) มีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดีมาก เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความสอดคล้องเชิงสมบูรณ์ (Absolute Fit Index) ที่ประกอบด้วยค่าปริมาณความแปรปวนและความแปรปวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดล (Goodness of Fit : GFI) และค่าปริมาณความแปรปวนและความแปรปวนร่วมที่อธิบายได้ด้วยโมเดลโดยปรับแก้ด้วยองศาอิสระ (Adjusted Goodness of Fit : AGFI) ที่มีค่ามากกว่า 0.90 แสดงว่าโมเดลองค์ประกอบสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเมื่อพิจารณาดัชนีค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Residual : RMR) พบว่ามีค่าเท่ากับ 0.049 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงสามารถสรุปได้ว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แสดงดังภาพที่ 1

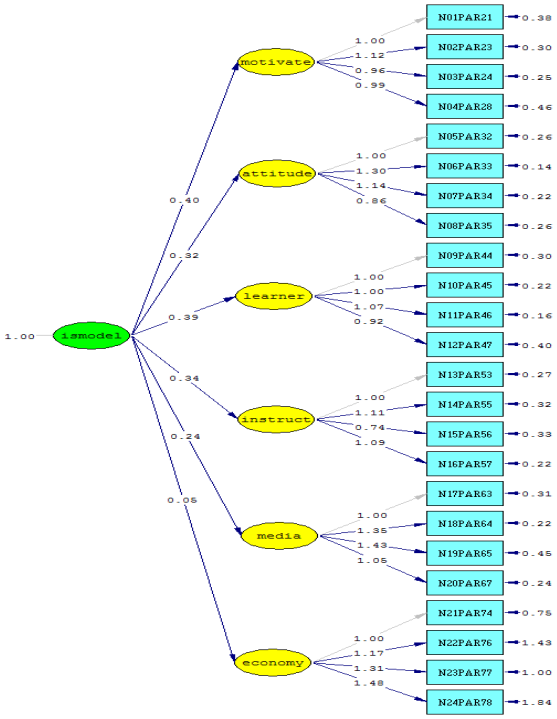

ภาพที่ 1 โมเดลองค์ประกอบ

สรุป

การวิจัยการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ส่วนคือ การวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ และการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง

องค์ประกอบที่วิเคราะห์ประกอบด้วยปัจจัยจำนวน 6 องค์ประกอบประกอบด้วย ปัจจัยด้านแรงจูงใจ, ด้านเจตคติ, ด้านผู้เรียน, ด้านผู้สอน, ด้านสื่อการเรียน และด้านฐานทางเศรษฐกิจ พบว่ามีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.995, 4.385, 3.403, 3.921, 3.520 และ 2.439 ตามลำดับ โดยตัวแปรทั้งหมดจำนวน 24 ตัวแปร มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.703 – 4.488

และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระหว่าง 1.698 – 3.676 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจัดอยู่ในระดับปานกลางถึงมาก

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ พบว่ามีองค์ประกอบ 6 องค์ประกอบมีค่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ย่อยของตัวบ่งชี้หลักแต่ละด้านแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และค่าดัชนี KMO มีค่าระหว่าง 0.679 - 0.824 ซึ่งมากกว่า 0.5 และมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวบ่งชี้ย่อยมีความเหมาะสมในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง พบว่าโมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างสมบูรณ์ โดยมีองค์ประกอบด้านแรงจูงใจมีค่าน้ำหนัก (Factor Loading)มากที่สุด โดยมีค่าเท่ากับ 0.40 รองลงมาคือด้านผู้เรียน, ด้านผู้สอน, เจตคติ, ด้านสื่อการเรียน และด้านฐานะทางเศรษฐกิจ โดยมีค่าน้ำหนักเท่ากับ 0.39, 0.34, 0.32, 0.24 และ 0.05 (ตามลำดับ)

อภิปรายผล

จากการศึกษาองค์ประกอบที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ของนักศึกษามากที่สุด คือปัจจัยด้านแรงจูงใจรองลงมาเป็นปัจจัยทางด้านผู้เรียน ด้านผู้สอน ด้านเจตคติ ด้านสื่อการเรียน และด้านฐานะทางเศรษฐกิจ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบ 0.40,0.39, 0.34, 0.32, 0.24 และ 0.05 ตามลำดับ ซึ่งการเรียนวิชาการเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ให้สัมฤทธิ์ผลนั้นนักศึกษาต้องมีแรงจูงใจในความต้องการที่จะทำสิ่งต่างๆให้สำเร็จลุล่วงพยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่างๆพยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง ทั้งนี้ผู้เรียนก็เป็นมีส่วนสำคัญเนื่องจากถ้าผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้ทั้งด้านร่างกายและจิตใจแล้วและผ่านกระบวนการเรียนการสอนที่มีคุณภาพจากผู้สอนแล้วผู้เรียนก็ย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้นซึ่งผลการศึกษาพบว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยของมาโนชสุภาพันธ์วรกุล (มาโนช, 2551) ที่ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี พบว่าแรงจูงใจในการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์นักศึกษาที่มีแรงจูงใจในการเรียนสูงมีความต้องการที่จะเรียนให้รอบรู้และต้องการเรียนให้เก่งกว่าคนอื่นมีความมานะในการเรียนปรารถนาจะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดีมีความทะเยอทะยานไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคต่างๆเพื่อแก้ปัญหาอันจะนำตนไปสู่ความสำเร็จจึงมีโอกาสที่จะประสบผลสำเร็จมากกว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจในการเรียนต่ำ

ข้อเสนอแนะงานวิจัย

จากผลการวิจัยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ผลจากการศึกษา พบว่า ปัจจัยด้านแรงจูงใจในการเรียนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการที่นักศึกษาจะสามารถพัฒนาตนเองให้มีความสามารถในการเรียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะจากการวิจัยโดยผู้สอนต้องจัดการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน เช่น ส่งเสริมการให้นักศึกษาได้ค้นคว้าข้อมูลด้วยตนเอง เพื่อสร้างแรงจูงใจในการที่ทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จด้วยตนเอง และพยายามให้ผู้เรียนคิดและต่อยอดความรู้ที่ได้รับจากการค้นคว้า

แม้ว่าปัจจัยด้านแรงจูงใจ จะมีความสำคัญมากที่สุดแต่ไม่ได้หมายความว่าปัจจัยด้านอื่น ๆ จะไม่มีความสำคัญ เนื่องจากองค์ประกอบทั้ง 6 ด้านมีความสัมพันธ์กัน ปัจจัยด้านผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำหน้าที่ให้ความรู้และแนะนำกระตุ้นผู้เรียนให้มีแรงจูงใจในการเรียนรู้ การพัฒนาความรู้ให้กับครูอาจารย์ผู้สอนจะเป็นการส่งเสริมให้ครูอาจารย์เป็นผู้เชี่ยวชาญเช่น สาขาวิชาการเขียนโปรแกรมภาษาคอมพิวเตอร์ซึ่งศาสตร์ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การสนับสนุนทุนการศึกษาทั้งระยะสั้นและระยะยาวให้มีความพร้อมในการที่จะถ่ายทอดเทคโนโลยีภาษาคอมพิวเตอร์สมัยใหม่

คำขอบคุณ

ผู้วิจัยขอขอบคุณมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ หน่วยงานต้นสังกัดที่สนับสนุนทุนอุดหนุนการวิจัยจากงบประมาณจนทำให้การวิจัยนี้ประสบผลสำเร็จ และขอขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่า ตรวจสอบและให้คำชี้แนะในการสร้างเครื่องมือที่ใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล

เอกสารอ้างอิง

Bloom, B.S.1976.Human Characteristic and School Learning., McGraw-Hill, New York.

Carroll, K.B.1976. The Negro Student at Integrate College., Education of Disadvantage, New York.

DiamantopoulosA. &Siquaw A.D. 2000. Introducing LISREL : A Guide for the Uninitiated.Sage Publications London.

กัลยา วานิชย์บัญชา. 2551. การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS.พิมพ์ครั้งที่ 5.กรุงเทพฯ:บริษัทธรรมสาร จำกัด.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542.โมเดลลิสเรล สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย.กรุงเทพฯ:โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ผุสดี บุญรอด อนิราช มิ่งขวัญ และศจีมาจ ณ วิเชียร. 2552. การวิเคราะห์ปัจจัยเชิงยืนยันที่มีผลต่อการย่อความข่าวภาษาไทย.วารสารเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.ปีที่ 5 (ม.ค.–มิ.ย.2552) : 1-7.

พัชรีย์ สิมพรักษ์. 2542. ความสัมพันธ์ระหว่างแบบการคิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอม่วงสามสิบจังหวัดอุบลราชธานี, วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

มาโนช สุภาพันธ์วรกุล. 2550.การวิเคราะห์องค์ประกอบหลักที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ ของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

สมศักดิ์ บุตรสาคร, ศจีมาจ ณ วิเชียร และมนต์ชัย เทียนทอง. 2551. การวิเคราะห์องค์ประกอบของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ. การประชุมสัมมนาวิชาการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ครั้งที่ 2. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา จังหวัดเชียงใหม่ 23-29 สิงหาคม 2552.

สุภมาส อังศุโชติ, สมถวิล วิจิตรวรรณา และรัชนีกูล ภิญโญนานุวัฒน์.2551. สถิติการวิเคราะห์ สำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์เทคนิคการใช้โปรแกรม LISREL.กรุงเทพฯ: มิสชั่น มีเดีย.

ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสารสนเทศกับการรับรองมาตรฐานของโรงพยาบาล

Relationship between Information Managementand Hospital Accreditation

วัฒนา นนทชิต[1*]

Wattana Nontachit[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ (1) เพื่อศึกษาการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองมาตรฐานบริการสุขภาพ (2) เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการตามมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาล (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจัดการสารสนเทศกับการดำเนินการตามมาตรฐานบริการสุขภาพ และ (4) เพื่อแสวงหาแนวทางการจัดการสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาล

ขอบเขตการวิจัยศึกษาพื้นที่โรงพยาบาลภาครัฐทุกสังกัด และภาคเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยการทอดแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงพยาบาล เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้เข้ารับบริการของโรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพจำนวน 60 โรงพยาบาล 1,175 ตัวอย่าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์สรุป และอภิปรายผล โดยวิธีการเชิงปริมาณด้วยสถิติ Canonical Correlation และ Path Analysis ตามตัวแบบสมมติฐาน การวิจัยเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ด้วยคำถามเชิงลึก เอกสารราชการ และการสังเกตการณ์มาสนับสนุนข้อค้นพบของการศึกษา ตามวัตถุประสงค์การวิจัยและผลการทดสอบสมมติฐาน

ผลการศึกษา พบว่า โรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพในกรุงเทพมหานคร มีการจัดการสารสนเทศในระดับมากทุกด้าน และมีการบริหารงานตามมาตรฐานบริการสุขภาพในระดับมากทุกด้านเช่นกัน โดยเฉพาะด้านการดูแลผู้ป่วยที่ต้องการให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นได้ง่ายเหมาะกับปัญหาสุขภาพความต้องการของผู้ป่วย ทันเวลา มีการประสานงานที่ดี ภายใต้ระบบและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Canonical พบว่าโรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพมีการนำการจัดการสารสนเทศมาสนับสนุนให้เกิดมาตรฐานด้านบริการสุขภาพของโรงพยาลได้จริง และมีความสัมพันธ์กันในระดับมาก โดยเฉพาะการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการระบบสารสนเทศ ที่สามารถดำเนินการเพื่อให้โรงพยาบาลเกิดมาตรฐานบริการสุขภาพโดยเฉพาะด้านมาตรฐานการบริหารองค์การ

จากผลการศึกษานำไปสู่การสร้างตัวแบบการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลเพื่อการรับรองมาตรฐาน โดยเฉพาะโรงพยาบาลควรมุ่งเน้นหลักการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการระบบสารสนเทศ โดยการประเมินผลและการสรุปผลการใช้ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการบริหารองค์การตามมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาล สามารถนำมาสนับสนุนการวัดผล การวิเคราะห์ การจัดการความรู้ และสามารถสร้างความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร ตลอดจนการจัดการกระบวนการดำเนินงานของโรงพยาบาล เพื่อการเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารงาน เพื่อการรับรองมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาลในอนาคต

คำสำคัญ: การจัดการสารสนเทศ มาตรฐานบริการสุขภาพ การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการระบบสารสนเทศ สารสนเทศโรงพยาบาล

[1] รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม 73170

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170

* Corresponding author. E-mail: kwanchanok@gmail.com

Abstract

The purposes of this study are: 1) to study information management of accredited hospitals; 2) to study the standard level of administration which is based on Hospital Accreditation in hospitals; 3) to study the relationship between information management and the level of standard administration of accredited hospitals; 4) to search for solutions to stimulate the role of information management in supporting the development of Hospital Accreditation.

The populations in this study are private and public hospitals in Bangkok; out of which 1,175 samples comprising of hospital executives, officials and patients based on health standard to be selected. Tool of this study. The results of the study are based on quantitative and qualitative data analyzed by Canonical Correlation and Path Analysis.

It was found from the study that Bangkok accredited hospitals account for a “high” level, both in aggregate and individual dimensions, especially in patient caring, accessibility, timely service and good coordination, followed by important hospital work systems and organization management in that order.

It was also revealed from Canonical Correlation that accredited hospitals scored high on information management vis à vis the level of standard administration especially the improvement and development of information systems, information management evaluation, and the conclusion of hospital information system utilization.

Form the primary/ elementary study, a hospital information system model has been set up so that the hospital information system should emphasize on its improvement and development in accordance with hospitals context. The gained knowledge of which is very beneficial for administrative efficiency as well as hospital accreditation in the years to come.

Keywords: information management, Hospital Accreditation, information management evaluation, hospital information system

บทนำ

ปัจจุบันความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การแข่งขันทางธุรกิจ และปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม และการเมือง เป็นตัวผลักดันที่สำคัญที่ทำให้องค์กรหรือโรงพยาบาลต้องมีการปรับตัวอย่างมากไม่ใช่เพียงเพื่อความอยู่รอดเท่านั้น แต่สิ่งที่ผู้บริหารทุกคนต้องการคือการเจริญเติบโตอย่างยั่งยืนและมีภูมิคุ้มกันขององค์กรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าวขององค์กรผู้บริหารจำเป็นจะต้องมีความรู้และความเข้าใจในการพัฒนาคุณภาพ การบริหารความเสี่ยงการวางแผนกลยุทธ์ แผนธุรกิจ และแผนการปฏิบัติงาน ตลอดจนการติดตามประเมินผลโรงพยาบาลหลายแห่งมีการนำเอากรอบแนวทางการพัฒนาคุณภาพมาใช้ ไม่ว่าจะเป็น TQA (Thailand Quality Award), TQM (Total Quality Management), HA (Hospital Accreditation), Six Sigma แต่เมื่อไปศึกษาถึงเบื้องหลังขององค์กรระดับโลกที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพและเป็นรูปแบบของความเป็นเลิศเหล่านี้จะพบว่าปัจจัยที่แตกต่างกันระหว่างองค์กรที่ประสบความสำเร็จกับองค์กรที่ไม่ประสบความสำเร็จก็คือ ระบบสารสนเทศ(Lacity, 1996, p. 422) โดยองค์กรที่ประสบความสำเร็จจะมีโครงสร้างพื้นฐานของระบบสารสนเทศที่มีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงได้อย่างรวดเร็ว (Agile and Responsive IT Infrastructure System) และมีการนำเอาสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพในทุกส่วนขององค์กรมีการสังเคราะห์คิดค้นความรู้ใหม่ๆ เพื่อนำไปสร้างโอกาสทางธุรกิจการค้นหาความต้องการใหม่ๆของลูกค้าการพัฒนาสินค้าและบริการให้ตอบสนองความต้องการของลูกค้าสร้างความประทับใจในสินค้าและบริการ ลดความผิดพลาดการติดตามประเมินความพึงพอใจของลูกค้า และเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการและเป็นแนวทางในการลดต้นทุนได้อย่างชาญฉลาดและมีประสิทธิภาพ

โรงพยาบาลซึ่งเป็นองค์การที่มีหน้าที่ในการให้บริการประชาชนด้านสาธารณสุขมีความจำเป็นจะต้องตัดสินใจดำเนินงานในทางที่เห็นว่าเกิดประโยชน์สูงสุดสามารถใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดเพื่อให้ได้ผลอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทางเลือกในการดำเนินการจำเป็นต้องมีข้อมูลและสารสนเทศ ในเรื่องที่ต้องตัดสินใจ ดังที่ ไซมอน (Simon, 1997, p. 39) ได้กล่าวว่า “การตัดสินใจที่ดีมีประสิทธิผลนั้น จะต้องมีข้อมูลสารสนเทศและรายละเอียดต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเด็นที่จะต้องตัดสินใจ เพื่อเป็นปัจจัยในการพิจารณา ตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสม” การบริหารจัดการนั้นจะให้เกิดผลดี จำเป็นจะต้องได้รับข้อมูลและสารสนเทศที่เกี่ยวข้องถูกต้องเหมาะสม รวดเร็วและทันสมัย ใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารทุกระดับ ข้อมูลดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการตัดสินใจของผู้บริหารบนพื้นฐานของเหตุผล ความเป็นไปได้ ดีกว่าการตัดสินใจจากวิจารณญาณของผู้บริหารตลอดจนผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ การจัดสารสนเทศที่สนองตอบต่อการใช้ของผู้บริหารผู้ปฏิบัติงาน จึงจำเป็นต้องมีการพัฒนาโดยผ่านกระบวนการต่างๆ อาทิ การจัดเตรียมข้อมูล การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่าง ๆ การรักษาข้อมูล การประมวลผล การวิเคราะห์ผลที่เหมาะสม จะต้องมีวิวัฒนาการที่ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา (Czajkowski, and others, 1998, pp. 62-82) กระบวนการที่ผ่านมาทั้งหมดจัดทำเพื่อประโยชน์ในการใช้ประกอบการตัดสินใจของผู้บริหารและการปฏิบัติงานนี้เรียกว่า ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหาร (Management Information System : MIS)

จะเห็นได้ว่า สารสนเทศมีบทบาทสำคัญต่อการวางแผน การบริหาร การให้บริการและการพัฒนาการดำเนินงานภายในองค์การด้านการสาธารณสุข โดยเฉพาะโรงพยาบาลที่จะนำไปสู่การสนับสนุนการดำเนินงานให้ได้รับการรับรองมาตรฐานบริการสุขภาพ (Hospital Accreditation) ของโรงพยาบาล ซึ่งการบริหารจัดการองค์การของโรงพยาบาล ย่อมต้องมีสารสนเทศเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้นผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหา อุปสรรค ของการจัดการสารสนเทศในระบบงานต่าง ๆ ของโรงพยาบาล และแนวทางการจัดระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานในกรุงเทพมหานครที่มีโรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐาน (ข้อมูล ณ สิงหาคม 2555) (สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล, 2555, หน้า 16-18) ทั้งสิ้น 60 โรงพยาบาล เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการจัดการระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐาน ให้มีระบบแบบแผน สามารถตอบสนองกับความต้องการสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหารตลอดจนผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ และส่งผลให้การดำเนินการด้านต่างๆ บรรลุผลตามนโยบายและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลตามมาตรฐานบริการสุขภาพ จนสู่การตั้งคำถามการศึกษาไว้ว่า “*โรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพมีการนำการจัดการสารสนเทศมาสนับสนุนให้เกิดมาตรฐานด้านบริการสุขภาพของโรงพยาบาลได้จริงหรือไม่ อย่างไร*

วัตถุประสงค์การวิจัย

จากความสำคัญของปัญหาสามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพ
2. เพื่อศึกษาระดับการดำเนินการตามมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐาน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลการดำเนินการตามมาตรฐานบริการสุขภาพ

4. เพื่อแสวงหาแนวทางการบริหารโรงพยาบาลด้านการจัดการสารสนเทศของเพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีคำถามการวิจัยว่า *"โรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพมีการนำการจัดการสารสนเทศมาสนับสนุนให้เกิดมาตรฐานด้านบริการสุขภาพของโรงพยาลได้จริงหรือไม่ อย่างไร"* จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่เป็นเหตุที่ทำให้โรงพยาบาลได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพคือ การจัดการสารสนเทศผู้วิจัยจึงกำหนดเป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตามคือ มาตรฐานบริการสุขภาพ

ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันปัญหาอุปสรรคของการจัดการสารสนเทศและแนวทางการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพในกรุงเทพมหานครทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญในการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลให้มีระบบแบบแผนสามารถตอบสนองกับความต้องการสำหรับการตัดสินใจของผู้บริหาร ตลอดจนผู้ปฏิบัติงานฝ่ายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้รับบริการและส่งผลให้การดำเนินการด้านต่างๆ ขององค์การบรรลุผลตามนโยบายและสนับสนุนการดำเนินงานของโรงพยาบาลตามมาตรฐานบริการสุขภาพ จากวัตถุประสงค์ของการวิจัย และจากการศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลและแนวความคิดมาตรฐานบริการสุขภาพ ผู้วิจัยจะขอนำเสนอถึงจุดมุ่งหมายของการพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาลเพื่อให้ทราบว่าการที่โรงพยาบาลต่างๆมุ่งจะพัฒนาเพื่อให้ได้รับการรับรองคุณภาพนั้นท้ายสุดแล้วเป้าหมายของการพัฒนาคืออะไร และสาเหตุของมาตรฐานบริการสุขภาพอันเกิดจากการจัดการสารสนเทศเป็นอย่างไร นำไปสู่การตั้งสมมติฐานการวิจัยรวมว่า *"การจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลมีความสัมพันธ์กับมาตรฐานบริการสุขภาพ"*

วิธีการศึกษา

การวิจัยใช้แบบสอบถามเป็นหลัก โดยการสร้างจากตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการวิจัย ซึ่งลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิด มีมาตรวัดของตัวชี้วัดแบบ Interval scale มีคะแนนของมาตรวัดคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยมาก ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่า IVC (Item Variable Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.96 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี จำนวน 30 ตัวอย่าง ค่าสัมประสิทธิ์ (อัลฟ่า) V=0.978 ประกอบกับการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ พื้นที่ศึกษาคือโรงพยาบาลภาครัฐทุกสังกัด และภาคเอกชนในกรุงเทพมหานครที่ได้รับรองคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพ จำนวน 60 โรงพยาบาล ทั้ง 50 เขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร สำหรับประชากรการวิจัยประกอบด้วย คณะผู้บริหารโรงพยาบาล พนักงานผู้ปฏิบัติงานในแต่ละกลุ่มงาน และผู้รับบริการในแต่ละแผนกของโรงพยาบาล รวมทั้งสิ้น 1,260 ตัวอย่าง

ผลการศึกษา

ผู้เขียนสรุปผลการวิจัยรวบยอดสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การวิจัย ได้ดังนี้

1. **การจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาล**การจัดการสารสนเทศทุกประเภททั้งจากแหล่งกำเนิดภายในและจากภายนอกโรงพยาบาลที่ได้รับการรับรองคุณภาพมาตรฐานรวมทั้งแหล่งทรัพยากรในลักษณะข้อมูล

ระเบียนข้อมูลและแฟ้มข้อมูลฐานข้อมูลและทรัพยากรสารสนเทศรูปแบบต่าง ๆของโรงพยาบาลผลการวิจัยปรากฏว่ากระบวนการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลมีระดับการจัดการอยู่ในระดับมากทุกด้านสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์รายละเอียดตามกราฟที่ 1

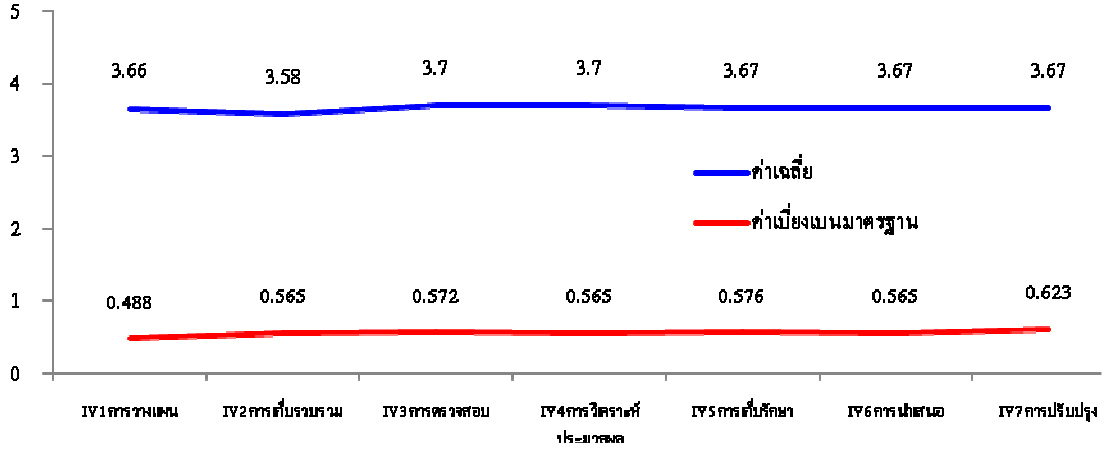

กราฟที่ 1 การจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาล

2. **การดำเนินการตามมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาล** โรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพในกรุงเทพมหานครมีระดับการบริหารงานตามมาตรฐานบริการสุขภาพอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเฉพาะด้านการดูแลผู้ป่วย ที่ต้องการให้ผู้รับบริการสามารถเข้าถึงบริการที่จำเป็นได้ง่ายเหมาะกับปัญหาสุขภาพ ความต้องการของผู้ป่วย ทันเวลา มีการประสานงานที่ดี ภายใต้ระบบและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมและมีประสิทธิผล รองลงมาระบบงานสำคัญของโรงพยาบาล และการจัดการองค์การตามลำดับรายละเอียดตามกราฟที่ 2

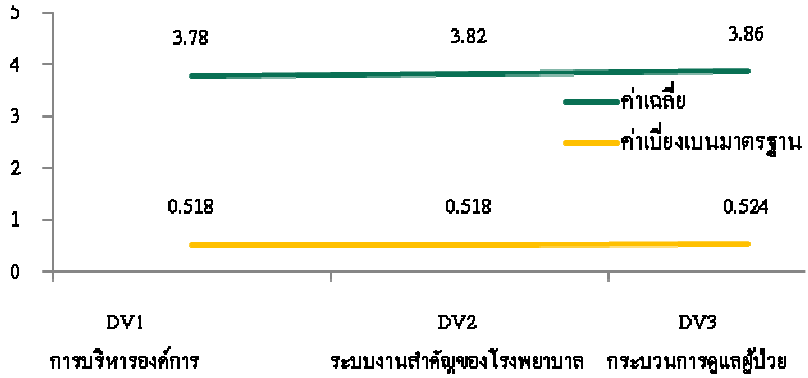

กราฟที่ 2 มาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาล

3. **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน**ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยขึ้นเพื่อต้องการพิสูจน์ข้อคำถามการวิจัยและต้องการหาคำตอบว่า *โรงพยาบาลที่ได้รับรองมาตรฐานบริการสุขภาพมีการนำการจัดการสารสนเทศมาสนับสนุนให้เกิดมาตรฐานด้านบริการสุขภาพของโรงพยาลได้จริงหรือไม่ อย่างไร* เพื่อการบริหารจัดการให้บรรลุเป้าหมายสูงสุดของโรงพยาบาล คือ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของการบริหารจัดการสารสนเทศใน

โรงพยาบาลเพื่อการบรรลุมาตรฐานด้านบริการสุขภาพของโรงพยาล ผลการวิจัยพบว่า *"**การปรับปรุงพัฒนาการจัดการระบบสารสนเทศ**เป็นตัวแปรสำคัญกับการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยยะสำคัญและสามารถก่อให้เกิดมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาล**ด้านการบริหารองค์การ**ได้ในระดับสูง

4. ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการสารสนเทศกับการรับรองมาตรฐานของโรงพยาบาล

การวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ปรากฏ ตัวแบบการจัดการสารสนเทศกับการบริหารองค์การเพื่อการรับรองมาตรฐานของโรงพยาบาล จากการสร้างตัวแบบ ทำให้เห็นภาพอย่างละเอียดในการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลที่มีความสำคัญโดยเฉพาะด้านการปรับปรุงพัฒนาการจัดการระบบสารสนเทศ ซึ่งประกอบด้วย ประเมินผลการใช้สารสนเทศและการสรุปผลการใช้ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาล ที่สามารถดำเนินการเพื่อให้โรงพยาบาลเกิดมาตรฐานบริการสุขภาพโดยเฉพาะด้านมาตรฐานการบริหารองค์การในภาพรวม ประกอบด้วย การนำองค์การ การบริหารเชิงกลยุทธ์ การให้ความสำคัญกับผู้ป่วย การวัด วิเคราะห์ และจัดการความรู้ การมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล และการจัดการกระบวนการ และความสำคัญขององค์ประกอบย่อยด้านต่าง ๆ ที่โรงพยาบาลควรเน้นบทบาทการจัดการสารสนเทศเพื่อให้เกิดมาตรฐานบริการสุขภาพในการรับรองมาตรฐานของโรงพยาบาลให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ผู้วิจัยจึงพัฒนาตัวแบบการศึกษาในลักษณะตัวแบบความสัมพันธ์ทางสังคมศาสตร์ทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น และนำไปสร้างองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากตัวแบบได้จริงสามารถอภิปรายผลรายละเอียดตามตัวแบบที่1

จากตัวแบบที่1 สามารถประยุกต์ระบบสารสนเทศทางด้านสุขภาพภายใต้แนวคิดเชิงระบบ (System's Approach) และแนวคิดเชิงบูรณาการแบบองค์รวมทำให้ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลมีขอบเขตของการดำเนินงานที่เฉพาะเจาะจงโดยมีเป้าหมายเพื่อสนับสนุนกระบวนการทางการแพทย์และเพื่อสนับสนุนการบริหารและการจัดการที่เกี่ยวข้องอันจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงสารสนเทศและความรู้ทางด้านสุขภาพระหว่างสถาบันและองค์กรที่เกี่ยวข้องระบบสารสนเทศจึงต้องประกอบด้วยการจัดการร่วมกันขององค์ประกอบต่างๆเพื่อทำหน้าที่ในการวางแผนการเก็บรวบรวม การตรวจสอบ การวิเคราะห์ประมวลผล การเก็บรักษา การนำเสนอไปใช้ และการปรับปรุงพัฒนาโดยพยายามที่จะทำให้แต่ละองค์ประกอบเกิดการทำงานร่วมกันได้แก่สารสนเทศ (Information) ผู้ปฏิบัติงาน (People) เทคโนโลยี (Hardware & Software) และกระบวนการทำงาน (Work Procedures) โดยที่องค์ประกอบดังกล่าวต้องมีปฏิสัมพันธ์และมีความสัมพันธ์กันมีกิจกรรมหรือกระบวนการที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายใดเป้าหมายหนึ่งซึ่งปฏิสัมพันธ์และกระบวนการจะแตกต่างไปตามสภาวะแวดล้อมต่างๆ

ขอบเขตการจัดการระบบสารสนเทศโรงพยาบาลจะเชื่อมโยงกับสารสนเทศจากระบบภายนอก(External System) เข้ากับระบบสารสนเทศที่มีอยู่ภายในโรงพยาบาลทั้งในส่วนที่เป็นระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ (Management Support System) ระบบสารสนเทศของโรงพยาบาลระบบสารสนเทศทางด้านสาธารณสุขมูลฐาน (Primary Health Care) โดยมีเป้าหมายสำคัญคือการดำเนินงานที่มุ่งเน้นประโยชน์ของผู้ป่วยหรือผู้รับบริการทางด้านสุขภาพ (Patient-Centered Approach) เป็นสำคัญภารกิจของระบบสารสนเทศโรงพยาบาลจึงต้องเน้นทั้งในส่วนการทำงานของแพทย์หรือพยาบาลในการดูแลรักษารวมทั้งภารกิจทางด้านการบริหารและการจัดการอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับการดูแลสุขภาพด้วย (Haux, 2006b, pp. 3-21) ภายใต้ขอบเขตดังกล่าวจะก่อให้เกิดการเชื่อมโยงสารสนเทศทางด้านสุขภาพที่มีอยู่ในแหล่งต่างๆเข้าด้วยกันเช่นสถานการณ์สุขภาพจากหน่วยงานทางด้านสถิติ

ทรัพยากรสารสนเทศทางด้านสุขภาพจากหน่วยงานที่ให้บริการทางสุขภาพสุขภาวะชุมชนจากหน่วยงานทางด้านสาธารณสุขมูลฐานและสารสนเทศเกี่ยวกับการดูแลรักษาผู้ป่วยจากระบบสารสนเทศในโรงพยาบาลทำให้สามารถสร้างสารสนเทศใหม่ที่มีเอกภาพอันจะสามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการและการดูแลรักษาได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ในขณะเดียวกันระบบสารสนเทศมีการพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป้าหมายสูงสุดของโรงพยาบาลคือการรับรองมาตรฐานบริการสุขภาพ

ตัวแบบที่ 1 การจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลเพื่อการพัฒนามาตรฐานบริการสุขภาพ

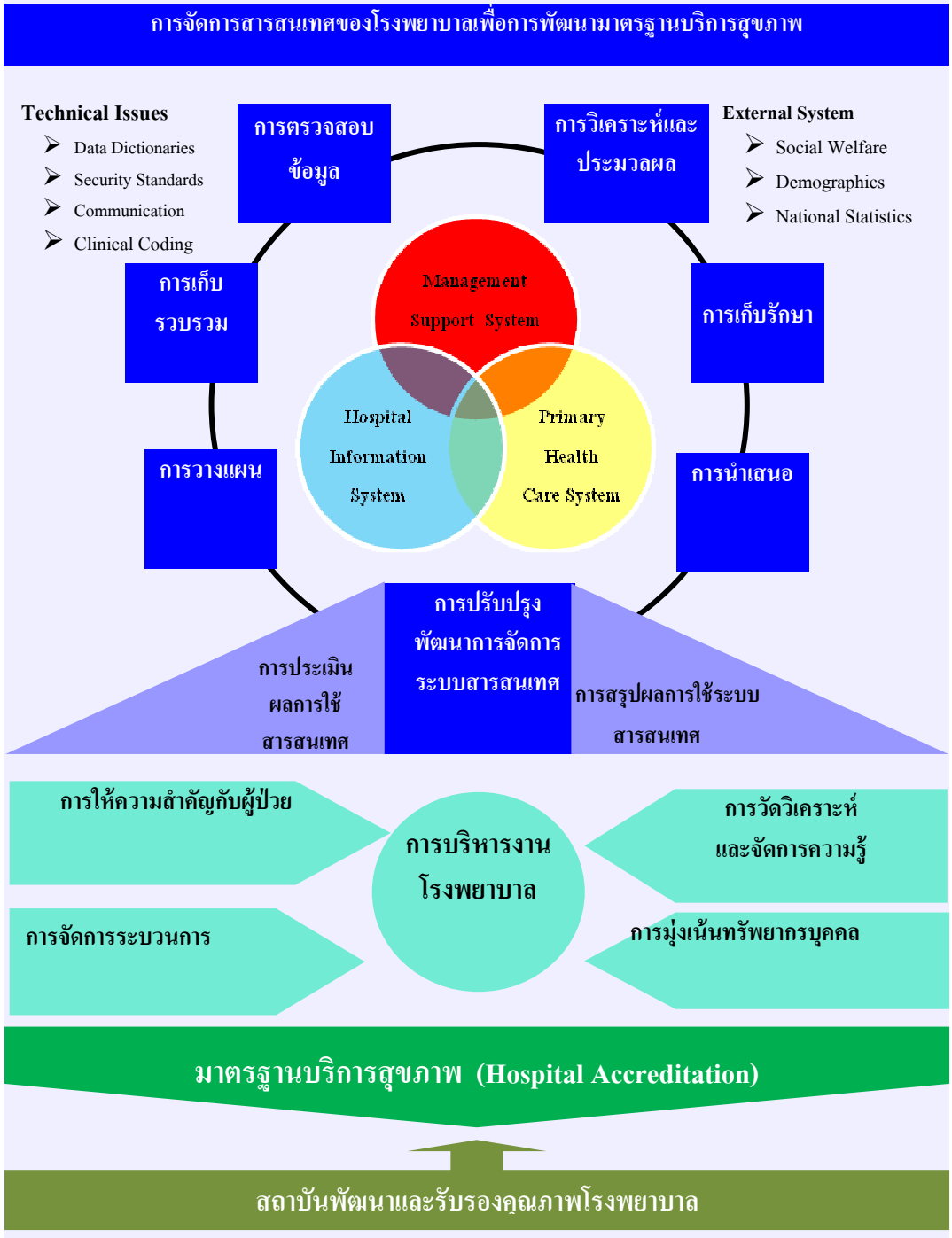

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. โรงพยาบาลควรศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ให้สามารถเข้าใช้งานร่วมกับฐานข้อมูลและเชื่อมโยงกับระบบสารสนเทศย่อยในหน่วยงาน และหน่วยงานสารสนเทศโรงพยาบาลควรมีการประเมินและติดตามผลการให้บริการและควรให้มีการบริการเชิงรุกมากขึ้น การพัฒนาโปรแกรมต่าง ๆ ควรมีความยืดหยุ่นสามารถปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับหน่วยงานโดยไม่มีผลกระทบต่อหน่วยงานอื่น ๆ

2. การพัฒนาคุณภาพของโรงพยาบาลควรเสริมสร้างเจตคติที่ดีในการปฏิบัติงาน และส่งเสริมเจตคติที่ดีของบุคลากรต่อการพัฒนาคุณภาพมาตรฐานบริการสุขภาพของโรงพยาบาลสนับสนุนโดยเปิดโอกาสให้บุคคลากรทางการแพทย์เข้ามามีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และกำหนดแนวทางในการดำเนินในการดำเนินมาตรฐานบริการสุขภาพ

3. ควรมุ่งเน้นหลักการปรับปรุงพัฒนาการจัดการระบบสารสนเทศให้สอดคล้องกับบริบทการบริหารงานของโรงพยาบาลอย่างต่อเนื่อง ขยายมุมมองของสารสนเทศที่กว้างขึ้น โดยอาจนำไปใช้ในภารกิจทางด้านสุขภาพระหว่างประเทศ ซึ่งอาจทำให้ขอบเขตของสารสนเทศขยายออกไป อาจต้องอาศัยความรู้ในมุมมองทางด้านสังคมที่หลากหลายร่วมกัน

4. จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ canonical เห็นได้ว่าโรงพยาบาลที่ได้รับรองHA เน้นการปรับปรุงพัฒนาระบบสารสนเทศเพียงองค์ประกอบเดียวในการบริหารงานพิจารณาได้ตามตัวแบบการศึกษาที่ 1 ดังนั้นการทำศึกษาครั้งต่อไป ควรนำการจัดการสารสนเทศของโรงพยาบาลไปศึกษาโรงพยาบาลอื่นที่ไม่ได้รับรองมาตรฐาน HA เพื่อเปรียบเทียบผลการศึกษา และสามารถมองเห็นภาพรวมของระบบสารสนเทศโรงพยาบาลทั้งหมดได้ชัดเจนขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กฤษดา เรืองอารีย์รัชต์. (2541). แนวทางการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับงานสาธารณสุขในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2556).ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์: เทคนิคแผนที่นำทางการวิจัย.กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สถาบันพระปกเกล้า. (2549). ทศธรรม : ตัวชี้วัดการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.

สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. (2543). มาตรฐาน HA และเกณฑ์พิจารณา: บูรณาการภาพรวมระดับโรงพยาบาล. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ดีไซร์ จำกัด.

สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. (2549). นวัตกรรมตามรอยและวัดผลคุณภาพ : เอกสารแนวคิดสำหรับการประชุม 7th HA National Forum นวัตกรรมตามรอย และวัดผลคุณภาพ 14-17 มีนาคม 2549 ณ ศูนย์การประชุมอิมแพ็ค เมืองทองธานี. นนทบุรี : สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล.

สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล. (2551). Patient Safety Goals : SIMPLE. นนทบุรี: สถาบันพัฒนาและรับรองคุณภาพโรงพยาบาล.

สัลยุทธ์สว่างวรรณ. (2548). ระบบสารสนเทศเพื่อการจัดการ.กรุงเทพมหานคร: ซีเอ็ดยูเคชั่น.

องอาจ วิพุธศิริ. (2539). ประเมินผลโครงการนำร่องการพัฒนาคุณภาพบริการในโรงพยาบาลของรัฐด้วย TQM. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาศาสตร์ป้องกันและสังคม คณะแพทย์ศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

DeLone, W. H., & McLean, E. R. (1992). Information Systems Success: The Quest for The Dependent Variable. Information Systems Research, 3(1), pp. 60-95.

Executive Board. (2006). Health Information System in Support of the Millennium Development Goals: ExectuviveBaord 118th Session, Provisional Agenda item 8.3. Retrieved June 20, 2006, from http://www.who.int/gb/ ebwha/pdf_files /EB118/B118_16-en.pdf

Giuse, D. A., & Kuhn, K. A. (2003). Health information systems challenges: the Heidelberg conference and the future. International Journal of Medical Informatics, 69(2-3), pp. 105-114.

Haux, R., Ammenwerth, E., Herzog, W., &Knaup, P. (2002). Health care in the information society. A prognosis for the year 2013.International Journal of Medical Informatics, 66(1-3), pp. 3-21.

K. Czajkowski, I. Foster, N. Karonis, C. Kesselman, S. Martin, W.Smith, and S. Tuecke. (1998). "A resource management architecture for metacomputing system," Lecture Notes in Computer Science, no. 1459, pp. 62-82.

Lacity, Mary C. (1996). Society for Information Management and The Management Information Systems. Research Center Minneapolis, MN, USA.

Macfarlane, S. B. (2005).Harmonizing Health Information Systems with Information Systems in other Social and Economic Sectors. Bulletin of the World Health Organization (WHO): the International Journal of Public Health.

McFarland, Dalton E. (1979).Management: Foundation and Practices. 5th ed. New York: McMillan.

Raghupathi, W. (2003). Information Technology in Healthcare: a Review of Key Applications. . In K. Beaver (Ed.), Healthcare Information System, 2, pp. 9-27.

Simon, Herbert. (1997). Administration Behavior. New York: Macmillan,.

Smith, R. Todd. (2008). Information acquisition, coordination, and fundamentals in a financial crisis. Journal of Banking & Finance, Elsevier, 32(6), pp. 907-914.

Tae-Nyon Kim, Hyung-Lae Kim, Ki-Ho Yi and Chang-Sung Jeong. (2007). "WebSIS: semantic information system based on web service and ontology for Grid computing environment," in Proc. of IEEE 7th International Conf. on Computer and Information Technology, pp. 247-252.

Yusof, M. M., Kuljis, J., Papazafeiropolou, A., &Stergioulas, L. K. (2008). An evaluation framework for health information systems: Human, organization and technology-fit factors (HOT-fit). International Journal of Medical Informatics, 77(6), pp. 386-398.

ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี

Tourism Strategic Conducing To Value Added increment of Hotel and Restaurant Service of Suphanburi Province

ศุภชัย เจนศักดิ์ศรีสกุล[1*]
Supphachai Chensaksisakun[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการเพิ่มมูลค่าบริการสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี ศึกษายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว ศึกษาตัวแบบและความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวกับการเพิ่มมูลค่าบริการสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการการท่องเที่ยวในยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชน และยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว กับการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ในด้านรายรับของสถานประกอบการ และค่าใช้จ่ายขั้นกลาง มีความสัมพันธ์กันในระดับปานกลางในทางบวก มีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.523

คำสำคัญ : ยุทธศาสตร์ การท่องเที่ยว การเพิ่มมูลค่า

Abstract

The purpose of the study are: learning valuation adding process in the area of hotel and restaurant service in Suphanburi province, learning the tourism strategic management process, exploring the relationship between tourism strategic management versus value added increment in the area of hotel and restaurant service and investigating the format of tourism strategic management in order to create a value added increment to the production of the province in the area of hotel and restaurant management. It was found the Tourism strategic management, strategic development as center of conservative travel, Natural resources and environment strategic rehabilitation, Societal poverty reduction through travelling strategy and Travel entrepreneurs development strategic would be related with value added of hotel and restaurant of Suphanburi province at the positive middle level (canonical correlation = 0.523).

Keyword: Strategic, Tourism, Value Added increment

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวเป็นพลังขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจที่สำคัญ เนื่องจากเป็นอุตสาหกรรมการให้บริการที่ประกอบด้วยธุรกิจมากมายหลายประเภท อันก่อให้เกิดการจ้างงานและสร้างรายได้ให้ภาคประชาชนเป็นจำนวนมาก ทำให้เกิดการหมุนเวียนของกระแสการเงินไปสู่ทุกระดับสังคมอย่างทั่วถึง ส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของจังหวัด ภูมิภาคและนำไปสู่ความเจริญของเศรษฐกิจระดับประเทศได้ในที่สุด ดังนั้นในช่วงเวลาที่เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจจะเห็นได้ว่าการส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยวจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐบาลในแต่ละสมัยนำมาใช้เพื่อดึงดูดเงินตรา

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170
* Corresponding author: mai.kwanchanok@gmail.com

ต่างประเทศให้เข้าสู่วงจรเศรษฐกิจของไทยผ่านทางนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางมาท่องเที่ยวยังประเทศไทยและในขณะเดียวกันก็กระตุ้นคนไทยให้เดินทางท่องเที่ยวภายในประเทศ เพื่อกระจายรายได้สู่ท้องถิ่นจนสามารถเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ซึ่งเป็นการประมวลรายได้ที่มาจากกิจกรรมการผลิตทั้งหมดที่ดำเนินการอยู่ในพื้นที่จังหวัด โดยใช้พื้นฐานแนวความคิดเช่นเดียวกับการจัดทำผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (Gross Domestic Product : GDP) ของประเทศใน 3 ด้าน คือด้านการผลิต ด้านรายได้และด้านรายจ่าย สอดคล้องกับองค์การการท่องเที่ยวโลก (World Tourism Organization: WTO) ที่พยากรณ์สถานการณ์การท่องเที่ยวของโลกว่าภายในปี ค.ศ. 2020 รายได้จากการท่องเที่ยวทั่วโลกจะสูงถึงกว่า 50 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ จะมีนักท่องเที่ยวกระจายตามสถานที่ต่าง ๆ ทั่วโลกถึง 1,600 ล้านคน โดยมีกลุ่มประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแหล่งใหม่ที่มีแนวโน้มการเติบโตสูงขึ้นถึงร้อยละ 10 ซึ่งแม้ว่าการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยจะได้วางกรอบนโยบายของคณะกรรมการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยไว้แล้วก็ตาม แต่ในปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกธุรกิจยังคงส่งผลกระทบมาสู่ภาคอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ทำให้ต้องมีการปรับตัวรับกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการที่มีคุณภาพ ตลอดจนแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ ในการทำธุรกิจ (New Opportunity) ส่งผลให้เกิดการลงทุนและการขยายตัวทางอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนและผลักดันให้เกิดแนวทางการประสานเครือข่ายผู้ประกอบการท่องเที่ยวในระดับจังหวัดแต่ละจังหวัดเพิ่มขึ้นดังเช่นกรณีของจังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางการท่องเที่ยวสูงมีความหลากหลายของทรัพยากรท่องเที่ยวที่เป็นธรรมชาติ ตลอดจนมีความเป็นเอกลักษณ์โดดเด่นทางวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ ซึ่งสามารถสร้างภาพลักษณ์และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักไปทั่วโลกและในแต่ละปีมีจำนวนนักท่องเที่ยวเข้ามาเที่ยวในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก นำมาซึ่งการเพิ่มขึ้นของผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (Gross Provincial Product : GPP) ใน 3 ด้าน คือด้านการผลิต ด้านรายได้และด้านรายจ่ายจำนวนมากมายมหาศาล ซึ่งเป็นผลดีให้เกิดรายได้หมุนเวียนมูลค่านับหมื่นล้านบาทต่อปี เป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาในธุรกิจอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้การท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรียังกระตุ้นให้เกิดการสร้างงาน สร้างอาชีพส่งเสริมให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จะเห็นได้ว่าการท่องเที่ยวมีบทบาทมากในการพัฒนาและก่อให้เกิดผลดีต่อเศรษฐกิจของประเทศได้ตามมา ดังนั้นถ้าต้องการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดของจังหวัดสุพรรณบุรี ต้องทำการพัฒนายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับความก้าวหน้าของเทคโนโลยีและวิทยาการต่าง ๆ ให้มีความสามารถในการแข่งขันในเวทีโลก ได้ภายใต้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มีอย่างชาญฉลาด กล่าวคือควรมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทางธุรกิจเพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค เพื่อนำไปกำหนดยุทธศาสตร์และประเมินผลยุทธศาสตร์ได้ต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาเพิ่มมูลค่าบริการสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี
2. เพื่อศึกษายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าบริการสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี
3. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว กับการเพิ่มมูลค่าบริการสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี
4. ศึกษาตัวแบบของยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าบริการเพิ่มผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี

กรอบแนวความคิด

ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดของการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ดัชนีและตัวชี้วัดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม จากนั้นจึงนำมาสรุปเป็นกระบวนทัศน์ของกรอบแนวความคิดในการศึกษาดังภาพ

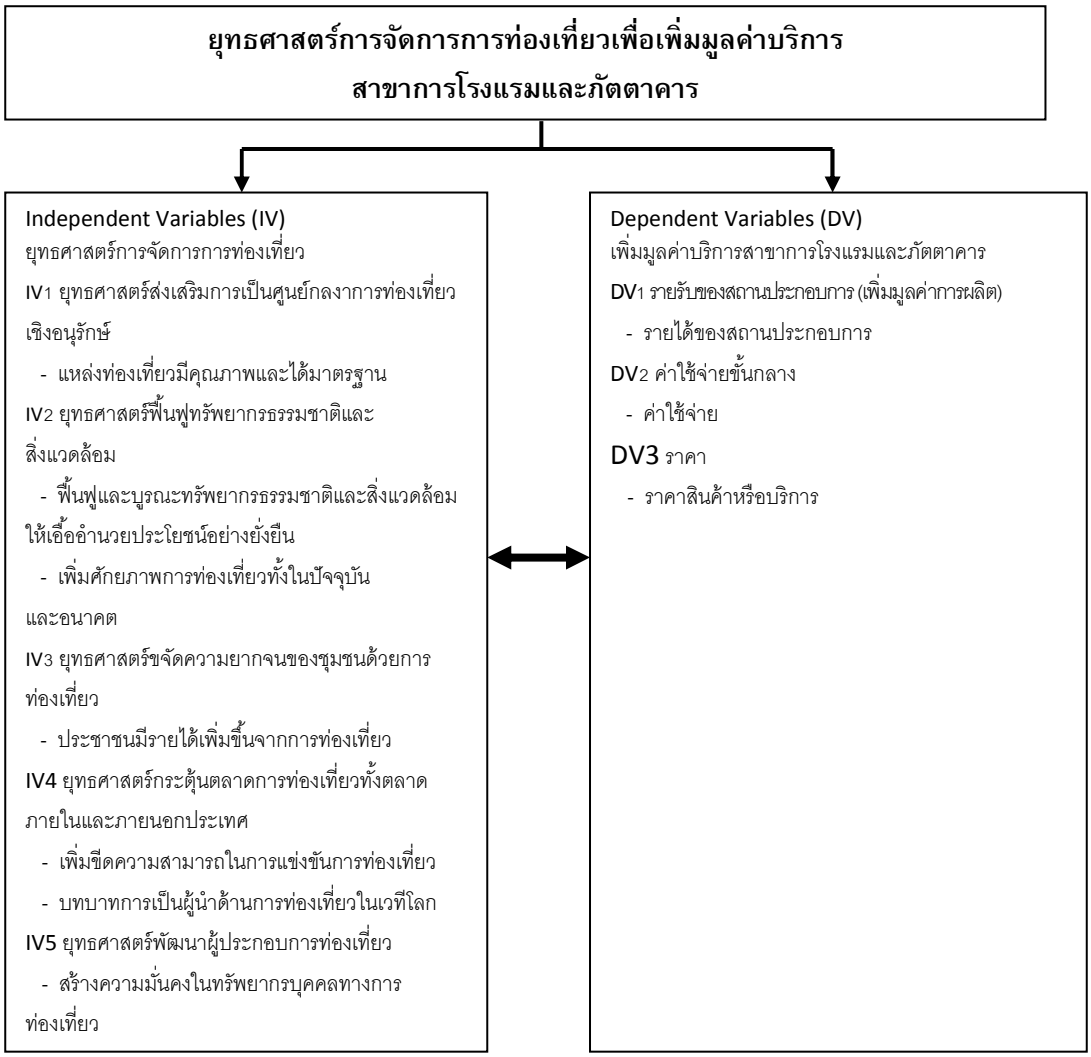

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้จะแบ่งขอบเขตการศึกษาเป็น 4 มิติ ได้แก่เนื้อหา พื้นที่ ประชากรและเวลา ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว เพื่อเพิ่มมูลค่าบริการสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของของจังหวัดสุพรรณบุรี และการเพิ่มมูลค่าบริการสาขาการโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรี ในองค์ประกอบด้านรายรับของสถานประกอบการ ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง และค่าบริการ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี

3. ขอบเขตด้านประชากร คือบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสุพรรณบุรี ได้แก่ผู้ประกอบการโรงแรมและภัตตาคาร และผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียการท่องเที่ยวของประเทศไทย

4. ขอบเขตด้านระยะเวลาตั้งแต่สิงหาคม 2554 ถึง ธันวาคม 2556 รวมระยะ เวลาทั้งสิ้น 2 ปี 4 เดือน

การสร้างเครื่องมือทางการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ โดยผ่านการตรวจสอบเครื่องมือจาก ผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน โดยพิจารณาความสอดคล้องตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) =1.0 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) = 0.9719

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการใน 2 ลักษณะ คือ 1. การเก็บรวบรวมข้อมูลทางทฤษฎี แนวความคิดจากผลงานวิจัย 2. การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ และเมื่อได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจนครบตามจำนวนที่ได้กำหนดไว้แล้ว จะรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดมาลงรหัสข้อมูล และป้อนรหัสข้อมูลทั้งหมดเข้าสู่โปรแกรมวิจัยทางสังคมศาสตร์ เพื่อเข้าสู่กระบวนการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา

ในการศึกษา พบว่า ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว ในยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ มีการดำเนินการในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.67) ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการดำเนินการอยู่ในระดับมากมีการดำเนินการ ($\overline{X}$ =3.71) ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวด้านขจัดความยากจนของชุมชนมีการดำเนินการในระดับมาก ($\overline{X}$ =3.74) ยุทธศาสตร์กระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวทั้งภายในและภายนอกประเทศ มีการดำเนินการในระดับปานกลาง $\overline{X}$ =3.70) ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวด้านพัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยวในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.74)

ในการศึกษาการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี รายรับของสถานประกอบการในด้านรายได้ของสถานประกอบการอยู่ในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.47) ค่าใช้จ่ายขั้นกลางในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =3.29) ราคาสินค้าหรือบริการในระดับปานกลาง $\overline{X}$ =3.40)

สมมติฐานรวม “ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวกับการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร” ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ค่าไอเกน ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ค่าความทับซ้อน

Variate number	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3
Canonical correlation	0.5235	0.1705	0.0961
Eigenvalues	0.2741	0.0291	0.0092
Wilk’s lambda	0.6983	0.9620	0.9908
F-value (chi square)	3.6085	0.6950	0.4446
Significance (p <)	0.000	0.6960	0.7220
ความแปรปรวนที่สกัดได้ (Variance extracted) (%)			
การเพิ่มมูลค่าการบริการ (DV)	63.9424	15.4244	20.6332
ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว (IV)	62.2083	25.6651	4.3225
ความทับซ้อน (Redundancy) (%)			
การเพิ่มมูลค่าการบริการ (DV)	17.5252	0.4483	0.1907
ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว (IV)	17.0499	0.7459	0.0399

จากตารางที่ 1 ค่าความสัมพันธ์คาโนนิคอลระหว่างชุดตัวแปรต้นกับชุดตัวแปรตาม มีค่าเท่ากับ 0.5235 และมีค่าสัมประสิทธิ์ในทางบวก หมายความว่า ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์และมีผลต่อ การเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ในระดับปานกลางและมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกัน และยังพบว่าตัวแปรย่อยของตัวแปรต้นที่มีอิทธิพลต่อความสัมพันธ์คือ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.8037 (ความสัมพันธ์สูงและมีทิศทางเดียวกัน) 0.3975 (ความสัมพันธ์ต่ำและมีทิศทางเดียวกัน) -0.5622 (ความสัมพันธ์ปานกลางและมีทิศทางตรงกันข้าม) และ 0.3005 (ความสัมพันธ์ต่ำและมีทิศทางเดียวกัน) ตามลำดับ ตัวแปรเริ่มต้นของยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว ในด้านยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว นั้นมีผลต่อการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ในด้านรายรับของสถานประกอบการ และ ด้านค่าใช้จ่ายขั้นกลาง

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานและแบบโครงสร้างสำหรับตัวแปรต้นยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว และตัวแปรตามการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร

ตัวแปร	**สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล**	
(DV) การเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร	แบบคะแนนมาตรฐาน	แบบเชิงโครงสร้าง
DV1 รายรับของสถานประกอบการ	-0.3059	-0.3395
DV2 ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง	1.1559	2.3001
DV3 ราคา	0.0016	0.0027
(IV) ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว		
IV1 ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์	0.8037	0.9772
IV2 ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	0.3975	0.4872
IV3 ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว	-0.5622	-0.6062
IV4 ยุทธศาสตร์กระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาด ภายในและภายนอกประเทศ	0.0433	0.0482
IV5 ยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว	0.3005	0.3516

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตารางที่ 2 ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานองค์ประกอบของตัวแปรตามการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารกับตัวแปรเริ่มต้น สามารถเรียงลำดับจากสูงไปต่ำ ได้ดังนี้ ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง (1.1559) รายรับของสถานประกอบการ (-0.2059) และราคา (0.0016) ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ คาโนนิคอลเชิงโครงสร้างมีลำดับเช่นเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐาน สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานของตัวแปรต้นยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว สามารถเรียงลำดับได้ดังนี้ ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ (0.8037) ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว (-0.5622) ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (0.3975) ยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว (0.3005) และยุทธศาสตร์กระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ (0.0433) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลเชิงโครงสร้างของตัวแปรต้นมีลำดับเช่นเดียวกับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐาน

พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลเชิงของตัวแปรต้นและตัวแปรตามทุกตัวแปร มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรคาโนนิคอลของตัวแปรตาม การเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากตัวแปรย่อย ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง รายรับของสถานประกอบการ สำหรับตัวแปรคาโนนิคอลของตัวแปรต้นยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากตัวแปรย่อย ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว และยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว ดังภาพที่ 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ด้านพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ/ประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม/การเกษตรหรือแหล่งท่องเที่ยวชุมชน ด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืน สมดุลกับสภาพแวดล้อม และ ด้านพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับสากลนั้นมีความสัมพันธ์ในระดับสูง และส่งผลต่อการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในด้านรายรับของสถานประกอบการและด้านค่าใช้จ่ายขั้นกลางในระดับสูงเช่นเดียวกัน

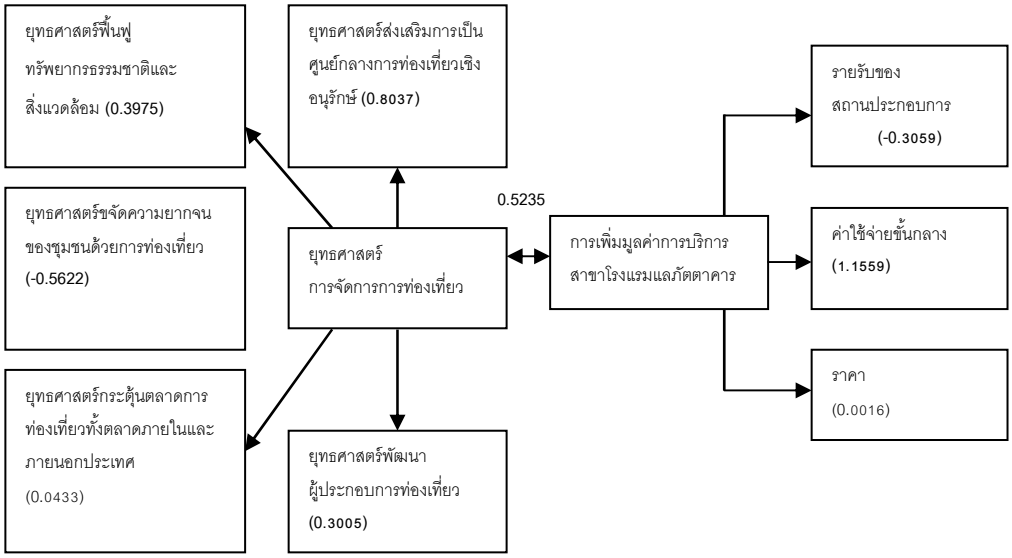

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว กับ การเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร

การวิเคราะห์เส้นทาง Path Analysis เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติที่มาจากการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแบบและสมการโครงสร้างที่พัฒนามาจากการศึกษาระดับความสัมพันธ์ ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อบอกความเกี่ยวข้องเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ซึ่งจะแสดงด้วยเส้นตรงเพื่อระบุทิศทางของความสัมพันธ์ และระดับความสัมพันธ์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เส้นทางจะเป็นการสร้างแผนภาพเส้นทางที่แสดงเส้นทางเพื่อดูอิทธิพลทางตรง (Direct effect) และทางอ้อม (Indirect effect) ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่กำหนดนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร ดังนั้นผู้วิเคราะห์จึงจำเป็นต้องกำหนดเส้นทางสมมติฐานไว้ เพื่อการทดสอบว่าเส้นทางที่เชื่อมกันระหว่างตัวแปรมีความเหมาะสมหรือไม่ การวิเคราะห์เส้นทางมีประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ที่ต้องการศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเฉพาะตัวแปรที่มีจำนวนตัวแปรไม่มาก

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว กับการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร โดยใช้เทคนิควิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบ Canonical ในข้างต้นนั้น เราจะนำมาใช้ใน

การวิเคราะห์หาเส้นทาง (Path Analysis) เพื่อระบุทิศทางของความสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ พบว่า ตัวแปรของยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวที่มีความสำคัญกับการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในด้านรายรับของสถานประกอบการ และค่าใช้จ่ายขั้นกลาง มี 4 ตัวแปร คือ 1) ยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ 2) ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 3) ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว และ 4) ยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว ซึ่งการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล สามารถสรุปเป็นตัวแบบรวมได้ดังภาพที่ 2

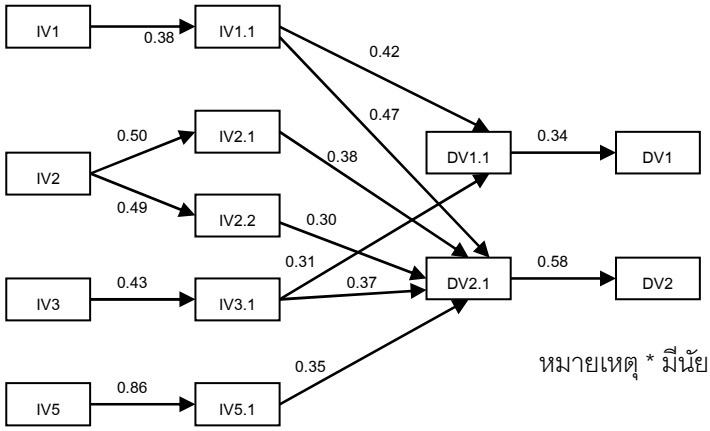

ภาพที่ 2 แสดงเส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวกับการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร

อภิปรายผล

สรุปได้ว่า ยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยว ด้านยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว ยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว มีการจัดการอยู่ในระดับต่ำ แต่สามารถมีความสัมพันธ์และสามารถสนับสนุนการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร ในระดับปานกลาง โดยเฉพาะ ด้าน ค่าใช้จ่ายขั้นกลาง ในระดับสูง โดยเฉพาะด้าน ค่าใช้จ่าย และ ด้านรายรับของสถานประกอบการ ในระดับต่ำ โดยเฉพาะ ด้านรายได้ของสถานประกอบการ ตามลำดับ

ผลการศึกษาสอดคล้องกับคำให้สัมภาษณ์ของคุณสุชาวดี ศรีสุวรรณกาฬ ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ สำนักทะเบียนธุรกิจนำเที่ยวและมัคคุเทศก์ กรมการท่องเที่ยว เมื่อวันที่ 18 กันยายน 2556 ที่ได้พูดถึงยุทธศาสตร์และกลยุทธ์การจัดการการท่องเที่ยว ว่าการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่สามารถนำเข้าเงินตราต่างประเทศโดยไม่ต้องพึ่งพาการนำเข้าเครื่องจักรและวัตถุดิบจากต่างประเทศ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการจ้างงาน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การค้า การลงทุน การพัฒนา การกระจายรายได้ การอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของประเทศ การท่องเที่ยวคิดเป็นประมาณร้อยละ 9.62 ของ GDP ของประเทศไทย การท่องเที่ยวนับเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นรากฐานทางเศรษฐกิจของสังคมในปัจจุบัน ซึ่งการจัดการการท่องเที่ยวในภาพของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่จะพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้มีขีดความสามารถในการแข่งขันและยั่งยืนได้นั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาทุกองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวควบคู่กันไป ซึ่งองค์ประกอบของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะประกอบด้วย

1. ทรัพยากรทางการท่องเที่ยว (Tourism Resources) หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ และสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น รวมถึงหลักฐานทางโบราณคดีหรือร่องรอยของสิ่งที่มีชีวิตในยุคต่าง ๆ ซึ่งมนุษย์สามารถนำ มาใช้ประโยชน์เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจและประกอบกิจกรรมนันทนาการอันนำมาซึ่งความพึงพอใจและความสุขในรูปแบบต่าง ๆ ทรัพยากรการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ (Natural tourism resources)

2. ธุรกิจในอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ได้แก่ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้า และบริการเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวโดยตรงเท่านั้น อุตสาหกรรมท่องเที่ยวจะประกอบด้วยธุรกิจที่พักแรม ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม ธุรกิจสินค้าและของที่ระลึก ธุรกิจคมนาคมขนส่งและธุรกิจบันเทิงและเพลิดเพลิน ทั้งนี้ตามมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 ธุรกิจท่องเที่ยวหมายรวมถึง ธุรกิจนำเที่ยว ธุรกิจโรงแรม ธุรกิจภัตตาคาร สถานบริการและสถานที่ตากอากาศสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจขายของที่ระลึกหรือสินค้าสำหรับนักท่องเที่ยว ธุรกิจการกีฬาสำหรับนักท่องเที่ยว และการดำเนินงานนิทรรศการ งานแสดง งานออกร้าน การโฆษณาเผยแพร่ หรือการดำเนินงานอื่นใดโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อชักนำหรือส่งเสริมให้มีการเดินทางท่องเที่ยว

3.องค์ประกอบสนับสนุน ประกอบด้วย ข้อมูลข่าวสารทางการท่องเที่ยว การรักษาความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยว การอำนวยความสะดวกในการเข้าเมืองตามท่าอากาศยาน ด่านตรวจคนเข้าเมืองและศุลกากร โครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ เช่น ระบบไฟฟ้า ประปา สื่อสาร สาธารณสุข ขนส่งสาธารณะ เป็นต้น สถาบันการศึกษาที่ผลิตบุคลากรด้านการท่องเที่ยว สถาบันการศึกษาที่เปิดหลักสูตรนานาชาติ สำหรับคนไทยและชาวต่างประเทศ องค์กรของรัฐ เช่น กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย องค์กรภาคเอกชนที่แสวงหากำไร และองค์กรภาคเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร

จากข้อค้นพบจากการศึกษาเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ สามารถบูรณาการเป็นตัวแบบยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดสุพรรณบุรีได้ดังภาพที่ 3

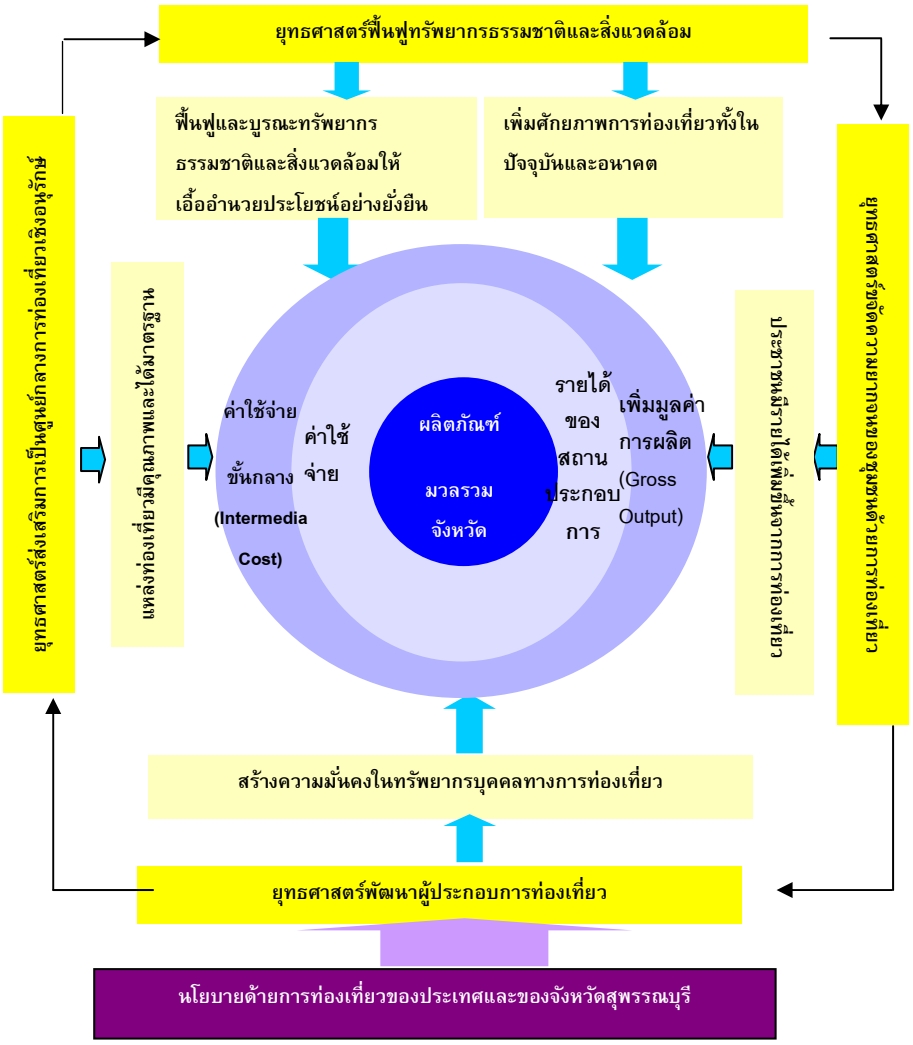

ภาพที่ 3 ตัวแบบยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ควรจัดทำนโยบายกระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันการท่องเที่ยว ด้วยการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน สร้างสรรค์กิจกรรมหรือรูปแบบการท่องเที่ยวเพื่อสร้างคุณค่าและเพิ่มมูลค่าทางการท่องเที่ยว เสริมสร้างโอกาสและแรงจูงใจเพื่อการพัฒนา การค้าหรือการลงทุนด้านการท่องเที่ยวสร้างสภาพแวดล้อมหรือพัฒนาระบบสนับสนุนการตลาดท่องเที่ยว สร้างความมั่นใจแก่นักท่องเที่ยวด้วยการบริหารวิกฤติ อำนวยความสะดวก หรือให้ความปลอดภัย และเพิ่มบทบาทการเป็นผู้นำด้านการท่องเที่ยวในเวทีโลก ด้วยการผลักดันความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยว และสร้างพันธมิตรและขยายความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค ซึ่งนโยบายยุทธศาสตร์กระตุ้นตลาดการท่องเที่ยวทั้งตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ น่าที่จะเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรีได้

ข้อเสนอแนะเชิงบริหาร

1. ควรผลักดันยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวมีคุณภาพและได้มาตรฐานระดับสากล ให้มีความยั่งยืน สมดุลกับสภาพแวดล้อม ประชาสัมพันธ์/การสร้างหรือเผยแพร่ภาพลักษณ์ด้านการท่องเที่ยวเพื่อยกระดับความเชื่อมั่นให้แก่นักท่องเที่ยว ซึ่งการผลักดันยุทธศาสตร์ส่งเสริมการเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ น่าที่จะเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี

2. ควรผลักดันยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฟื้นฟูและบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยประโยชน์อย่างยั่งยืน ด้วยการฟื้นฟูคุณภาพแม่น้ำท่าจีนและคลองสาขาให้อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน การบริหาร/จัดการทรัพยากรธรรมชาติภายใต้การมีส่วนร่วมของชุมชน และการสร้างหรือพัฒนาปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัด รวมถึงการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้วยการพัฒนายกระดับคุณภาพสิ่งอำนวยความสะดวกในสถานที่ท่องเที่ยวให้เทียบเท่ามาตรฐานสากลสร้างโครงข่ายการท่องเที่ยวระดับชุมชน สร้างโครงข่ายเส้นทางคมนาคมและระบบเชื่อมโยงการเดินทางท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านและในภูมิภาค และพัฒนาเครือข่ายการสื่อสาร โทรคมนาคมและระบบสารสนเทศเพื่อการท่องเที่ยว ซึ่งการผลักดันยุทธศาสตร์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม น่าที่จะเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี

3. ควรผลักดันยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว เพื่อช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีรายได้เพิ่มขึ้นจากการท่องเที่ยว ด้วยการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน และการพัฒนาขีดความสามารถของชุมชนให้สามารถพัฒนารูปแบบสินค้าและบริการท่องเที่ยว ซึ่งการผลักดันยุทธศาสตร์ขจัดความยากจนของชุมชนด้วยการท่องเที่ยว น่าที่จะเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี

4. ควรผลักดันยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว เพื่อสร้างความมั่นคงในทรัพยากรบุคคลทางการท่องเที่ยว ด้วยการเสริมสร้างคุณธรรมและจริยธรรม รวมทั้งการมีจิตใจในการให้บริการให้กับบุคลากรด้านการท่องเที่ยว การเร่งพัฒนาศักยภาพแรงงานวิชาชีพหรือบุคลากรด้านการท่องเที่ยว และการส่งเสริมให้เกิดการเคลื่อนย้ายแรงงานด้านการท่องเที่ยว ซึ่งการผลักดันยุทธศาสตร์พัฒนาผู้ประกอบการท่องเที่ยว น่าที่จะเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารในจังหวัดสุพรรณบุรี

ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

1. ควรมีการศึกษายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารของจังหวัดอื่น เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวกับการเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคาร

2. ควรมีการศึกษายุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวเพื่อเพิ่มมูลค่าการบริการสาขาอื่นในจังหวัดสุพรรณบุรี เพื่อเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวกับการเพิ่มมูลค่าการบริการ

3. ควรมีการนำตัวแบบยุทธศาสตร์การจัดการการท่องเที่ยวที่มีการจัดการในระดับสูง ไปเผยแพร่กับหน่วยงานที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการจัดทำยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวในภาคตะวันตก เพื่อให้เพิ่มมูลค่าการบริการสาขาโรงแรมและภัตตาคารของภาคตะวันตกให้สูงขึ้น และเกิดการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2555). ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา พ.ศ.2555-2559. เข้าถึงได้จาก: www.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=3942, 13 กรกฎาคม 2555.

ข้อมูลพื้นฐานภาคตะวันตกและจังหวัดกาญจนบุรี. (2554). ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดสุพรรณบุรี. กรุงเทพฯ. เข้าถึงได้จาก: http://www.scribd.com/doc/76654330/, 25 มีนาคม 2554.

ข้อมูลด้านการท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี. (2555). การท่องเที่ยวและสถานที่สำคัญของจังหวัดสุพรรณบุรี. เข้าถึงได้จาก: http://www.apecthai.org/apec/th/th_provinces3.php?re=CE&id=108, 26 มีนาคม 2555.

วิมลมาศ ปฐมวณิชกุล. (2548). การประชาสัมพันธ์ทางการตลาด. มหาสารคาม: คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, มหาสารคาม.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2545). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.

Newdtorm, J. W. and Davis K. (2002) Organization behavior: human behavior at work. New York: HarperCollins.

Sallis, Edward, & Jones, Gary. (2002). Knowledge Management in Education. London: London Kogan page.

Wilson, Bruce. Innovation Curriculum. In The Second International Forum on Education reform: Key Factors in Effective Implementation. pp. 1-9 Bangkok: Photocopied, 2002.

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการจัดการแรงงานข้ามชาติ ในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง

Good Governance about Foreign Worker Management in Fishing and Processing Cold Storage Industry on the Central Coastal Provinces

บุญชิน ตั้งบุญชัยเจริญ[1*]

Boonchin Tangboonchaicharoen[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ ในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการจัดการแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยจำนวน 618 คน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารบ้านเมืองที่ดีในการจัดการแรงงานข้ามชาติ มีระดับการดำเนินงานภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) โดยหลักนิติธรรมพบว่ามีระดับการดำเนินงานในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) หลักคุณธรรมพบว่ามีระดับการดำเนินงานในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.89) หลักความโปร่งใสพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.79) หลักความโปร่งใสพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.89) หลักความสำนึกรับผิดชอบพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78) และหลักความคุ้มค่าพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) การจัดการแรงงานข้ามชาติ มีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78) โดยการจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) การจัดการศึกษาพบว่ามีระดับกาดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.79) การจัดการสาธารณสุขพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.77) การจัดการจดทะเบียนการเกิดพบว่า มีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.72) และการจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.77)

การทดสอบสมมุติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูงในทางบวก (Canonical correlation = 0.9271) และการวิเคราะห์ตัวแบบเส้นทางความสัมพันธ์ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการจัดการแรงงานข้ามชาติ พบว่าหลักนิติธรรมมีอิทธิพลทางตรงต่อการจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานและการจัดการสาธารณสุข หลักความคุ้มค่ามีอิทธิพลทางตรงต่อจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน

คำสำคัญ : การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การจัดการแรงงานข้ามชาติ

Abstract

The study of the good governance about foreign worker management in the industry of fishing and seafood processing cold storage industry in central coastal provinces aims at studying the corporate governance of the foreign worker management in the industry of fishing and seafood processing cold storage industry in central coastal provinces. The results of 618 foreign worker samplings reveal those as follows: The analysis of the good governance is at high level ($\overline{X}$ =3.83). The rules of law is at high level ($\overline{X}$ =3.83); virtues are at high level ($\overline{X}$ =3.89), transparency is at high level ($\overline{X}$ =3.79); participation is at high level ($\overline{X}$ =3.89); responsibility at high level ($\overline{X}$ =3.78); and worthiness is at high level (=3.83). The analysis of the foreign worker management is at high level (=3.78). Welfare and labor protection management

[1] รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม 73170

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170

* Corresponding author: mai.kwanchanok@gmail.com

is at high level ($\overline{X}$ =3.83); education management is at high level ($\overline{X}$ =3.79), public health management is at high level ($\overline{X}$ =3.77); birth registration management is at high level ($\overline{X}$ =3.72); and the access to the process of equity management is at high level ($\overline{X}$ =3.77). The test on the hypothesis, "relationship between good governance and the foreign worker management". The result has high positive correlation (Canonical correlation = 0.9271) and the results of the path analysis reveal that the rules of law directly affect the welfare management and the labor protection, cost –Effectiveness or Economy directly affect the welfare management and the labor protection.

Keywords: Good governance, foreign worker management

บทนำ

การอพยพย้ายถิ่นของประชากรประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทยได้เกิดขึ้นตั้งแต่ก่อนปี พ.ศ. 2519 ด้วยสาเหตุของภัยทางการเมืองและปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในประเทศเหล่านั้น ทำให้เกิดการเข้ามาอาศัยอยู่และทำงานเป็นแรงงานราคาถูกในประเทศไทย ประกอบกับมีงานบางอย่างที่คนไทยไม่นิยมทำได้แก่ งานในภาคเกษตรกรรม ประมงทะเล งานก่อสร้าง เหมืองแร่ ถ่านหิน งานในโรงสีข้าว หรืองานรับใช้ในบ้าน จึงทำให้เกิดการขาดแคลนแรงงานในส่วนนี้ แรงงานข้ามชาติจึงเป็นทางเลือกหนึ่งในการแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน จึงมีการรับแรงงานข้ามชาติเข้ามาทำงานทดแทนคนไทย ซึ่งการจ้างแรงงานข้ามชาติจะช่วยลดค่าใช้จ่ายได้มากเพราะค่าแรงของแรงงานข้ามชาติจะต่ำกว่าคนไทยมาก ปกครองง่ายไม่ค่อยมีปัญหาการลากลับบ้านมีความอดทนสูง ทำงานหนักได้ทุกอย่าง (ลัดดารัตน์ เลิศลักขณาวัฒน์. 2554 : ออนไลน์.)

จากสภาพของการจ้างแรงงานข้ามชาติดังกล่าว ประเทศไทยจึงเริ่มมีการจัดระบบแรงงานข้ามชาติและเปิดให้ขึ้นทะเบียนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 จนถึงปัจจุบัน ซึ่งการดำเนินการของรัฐบาลในช่วงที่ผ่านมาจะใช้มติคณะรัฐมนตรีเป็นเครื่องมือดำเนินการเชิงนโยบาย เพื่อให้การบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดความมั่นคงต่อรัฐและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาประเทศ แม้ว่าจำนวนแรงงานข้ามชาติจะเพิ่มขึ้นตามอุปสงค์ของผู้ประกอบการและศักยภาพการพัฒนาเศรษฐกิจประเทศ แต่ผลจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจดังกล่าว ทำให้คนไทยมีโอกาสในการเลือกทำงานมากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการไทยจึงต้องเผชิญกับภาวการณ์ขาดแคลนแรงงานโดยเฉพาะในสาขาอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลที่มีความต้องการแรงงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับแรงงานข้ามชาติในสาขาอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลมีจำนวน 58,890 คน เมื่อแยกตามสัญชาติเป็นสัญชาติพม่า 47,676 คน หรือร้อยละ 95.0 ส่งผลให้กลุ่มจังหวัดบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลางต้องเร่งปรับโครงสร้างพื้นฐานของระบบสาธารณูปโภคและการจัดการแรงงานข้ามชาติในด้านการจดทะเบียนแรงงาน ด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน ด้านสาธารณสุขและด้านการศึกษา เพื่อรองรับกับจำนวนแรงงานข้ามชาติที่กำลังเพิ่มจำนวนขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในภาคการจ้างงานนอกระบบ ขณะที่กฎหมายแม่บทที่กำกับและควบคุมการบริหารจัดการแรงงานข้ามชาติของประเทศไทยอาจไม่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของความต้องการแรงงานและตลาดแรงงานหรืออาจยังคลุมเครือและไม่มีทิศทางที่ชัดเจน จึงทำให้มีจำนวนแรงงานข้ามชาติที่ต้องตกอยู่ในสถานะของแรงงานที่ผิดกฎหมายเหล่านี้อาจก่อให้เกิดปัญหาทั้งในระยะสั้นและระยะยาวต่อสังคมไทย ทั้งนี้ปัญหาแรงงานข้ามชาติไม่ได้เป็นปัญหาแต่ด้านเศรษฐกิจ ความมั่นคงและการเมืองเท่านั้น ปัญหาด้านสาธารณสุขก็เป็นปัญหาสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าปัญหาด้านอื่น

ดังนั้นประเด็นของการจัดการแรงงานข้ามชาติจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างเร่งด่วน ในขณะเดียวกันภาครัฐต้องพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแรงงานข้ามชาติด้วยการ

จัดการแรงงานข้ามชาติให้มีระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กล่าวคือก่อให้เกิดหลักการในการปฏิบัติงานที่สำคัญ คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบ และ หลักความคุ้มค่า (สุดจิต นิมิตกุล. 2543: 24 ; เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. 2545: 35) และจากความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงต้องการทำการศึกษาวิจัยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เกี่ยวกับการจัดการแรงงานข้ามชาติศึกษากรณีอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง เพื่อผลการวิจัยจะก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการจัดการ แก้ปัญหาแรงงานข้ามชาติ และก่อให้เกิดตัวแบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในการจัดการแรงงานข้ามชาติของประเทศไทย ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้และยังสามารถรองรับการรวมเข้าเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการจัดการแรงงานข้ามชาติในการจัดการแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง
3. เพื่อพัฒนาแนวการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการจัดการแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการทบทวนวรรณกรรม สามารถสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

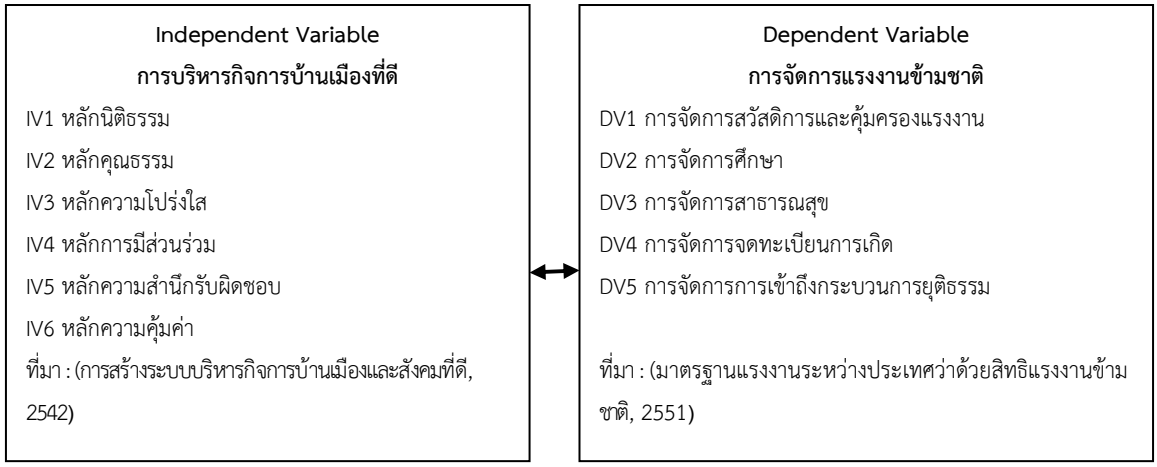

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานของการวิจัย

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมีความสัมพันธ์กับการจัดการแรงงานข้ามชาติ ในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง

แนวคิดและทฤษฎีในการวิจัย

การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542) ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า แต่ละหลักสามารถจำแนกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประเทศ ระดับภาครัฐ และระดับองค์การ ซึ่งแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน กล่าวคือองค์กรที่มีการบริหารจัดการที่ดีจะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐ และระดับประเทศต่อไป ในทางกลับกัน การกำหนดบทบาทของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจ และการบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กรด้วย จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบหลักของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีที่เสนอโดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เน้นการกำหนดเป็นกรอบแนวทางให้แก่หน่วยงานราชการเพื่อถือปฏิบัติ ใน 1) หลักนิติธรรม หมายถึง การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎกติกาและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก 2) หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ 3) หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ 5) หลักสำนึกรับผิดชอบ หมายถึง การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง และกระตือรือร้นในการแก้ปัญหาตลอดจนการเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่างและความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน และ 6) หลักความคุ้มค่า หมายถึงการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

การจัดการแรงงานข้ามชาติ เป็นการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติจำเป็นต้องมีฐานทางกฎหมายที่มั่นคงและสอดคล้องกับกฎหมายและมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยบทบาทของรัฐบาลให้สัตยาบันและปฏิบัติตามมาตรฐานกฎหมายระหว่างประเทศที่ส่งเสริมสิทธิความเท่าเทียมทางมนุษย์ แรงงาน และความเสมอภาคระหว่างหญิงชายทุกฉบับโดยสมบูรณ์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อนุสัญญา ILO ฉบับที่ 97 และ 143 อนุสัญญาหลักของ ILO แปดฉบับ และอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการคุ้มครองสิทธิแรงงานข้ามชาติและสมาชิกครอบครัว พ.ศ. 2533 (ค.ศ. 1990) รับรอง ปฏิบัติ และบังคับใช้เกี่ยวกับการจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน การจัดการศึกษา การจัดการสาธารณสุข การจัดการจดทะเบียนการเกิด และการจัดการการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (สำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ, 2550)

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มข้าราชการในสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว จำนวน 19 คน กลุ่มผู้ประกอบการ จำนวน 568 คน และกลุ่มแรงงานต่างด้าวในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเล บริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง จำนวน 284 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามปลายปิด จำนวน 116 ข้อ แบ่งออกเป็นส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ส่วนที่ 2 การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีจำนวน 36 ข้อ ส่วนที่ 3 การจัดการแรงงานข้ามชาติ จำนวน จำนวน 74 ข้อ และส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัย ทำการทดสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 1.0 และทดสอบความเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม ได้ความน่าเชื่อถือของแบบสอบถามทั้งชุดเท่ากับ 0.979

การเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถามคำถามปลายปิดและแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ข้อมูลประชากรศึกษาโดยใช้ความถี่และร้อยละ วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีและการจัดการแรงงานข้ามชาติใช้ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติใช้ค่าสหสัมพันธ์คาโนนิคอล และวิเคราะห์ตัวแบบโดยใช้ (Path Analysis) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สัมประสิทธิสหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical correlation) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถาม อยู่ในกลุ่มพนักงานในโรงงานมากที่สุดจำนวน 212 ราย คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานจำนวน 148 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.9 และเจ้าของกิจการหรือหุ้นส่วนจำนวน 145 ราย คิดเป็นร้อยละ 23.5 ลำดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารจำนวน 113 ราย คิดเป็นร้อยละ 18.3

ผู้ตอบแบบสอบถามเป็นสถานประกอบการอุตสาหกรรมประมงมากที่สุดจำนวน 149 ราย คิดเป็นร้อยละ 24.1 รองลงมาคืออุตสาหกรรมห้องเย็นจำนวน 137 ราย คิดเป็นร้อยละ 22.2 อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเล จำนวน 93 ราย คิดเป็นร้อยละ 15 อุตสาหกรรมแปรรูปอาหารทะเลและห้องเย็นจำนวน 89 ราย คิดเป็นร้อยละ 14.4 อุตสาหกรรมประมงและแปรรูปอาหารทะเลจำนวน 84 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.6 และลำดับสุดท้ายอุตสาหกรรมประมงแปรรูปอาหารทะเลและห้องเย็น จำนวน 66 ราย คิดเป็นร้อยละ 10.7

ผู้ตอบแบบแบบสอบถามมีจำนวนกลุ่มแรงงานข้ามชาติในสถานประกอบการมากที่สุดอยู่ในกลุ่มมากกว่า 50 คน ถึง 150 คน จำนวน 224 ราย คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมากลุ่มน้อยกว่าหรือเท่ากับ 50 คน จำนวน186 ราย คิดเป็นร้อยละ 30.1 และมากกว่า 150 คน ถึง 300 คน จำนวน 121 ราย คิดเป็นร้อยละ 19.6 ลำดับสุดท้ายมากกว่า 300 คนขึ้นไป จำนวน86 ราย คิดเป็นร้อยละ 13.9

ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในกลุ่มสถานประกอบการที่ดำเนินธุรกิจมามากกว่า 10 ปีขึ้นไป ถึง 20 ปี จำนวน 229 ราย คิดเป็นร้อยละ 37.1 รองลงมาคือกลุ่มน้อยกว่าหรือเท่ากับ 10 ปี จำนวน 219 ราย คิดเป็นร้อยละ 35.4 ลำดับถัดมา กลุ่มมากกว่า 20 ปี ถึง 30 ปี จำนวน 108 ราย คิดเป็นร้อยละ 17.5 และสุดท้ายกลุ่มมากกว่า 30 ปี ขึ้นไป จำนวน 61 ราย คิดเป็นร้อยละ 9.9

ผู้ตอบแบบสอบถามอยู่ในจังหวัดสมุทรสาครมากที่สุดจำนวน 600 ราย คิดเป็นร้อยละ 96.9 รองลงมาเป็นจังหวัดสมุทรสงครามจำนวน 18 ราย คิดเป็นร้อยละ 2.9

การบริหารบ้านเมืองที่ดีในภาพรวมพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) โดยหลักนิติธรรม พบว่ามีระดับการดำเนินงานในระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) หลักคุณธรรมพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ =

3.89) หลักความโปร่งใสพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.79) หลักความโปร่งใส มีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.89) หลักความสำนึกรับผิดชอบพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78) และหลักความคุ้มค่าพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83)

การจัดการแรงงานข้ามชาติในภาพรวมพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.78) โดยการจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.83) การจัดการศึกษา พบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.79) การจัดการสาธารณสุขพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.77) การจัดการจดทะเบียนการเกิดพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.72) และการจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมพบว่ามีระดับการดำเนินงานระดับมาก ($\overline{X}$ = 3.77)

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณของความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี กับการจัดการแรงงานข้ามชาติ มีผลการวิเคราะห์เป็นดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ค่าไอเกน ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ค่าความทับซ้อน

Variate number	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5
Canonical correlation	0.9271	0.1753	0.1047	0.0855	0.0231
Eigenvalues	0.8594	0.0307	0.0110	0.0073	0.0005
Wilk's lambda	0.1337	0.9511	0.9813	0.9922	0.9995
F-value (chi square)	52.9501	1.5355	0.9624	0.8009	0.1634
Significance (p <)	0	0.0600	0.4830	0.5690	0.8490
ความแปรปรวนที่สกัดได้ (Variance extracted) (%)					
การจัดการแรงงานข้ามชาติ (DV)	83.0296	2.3375	2.7109	8.7201	3.2020
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี(IV)	84.1501	4.5084	2.9459	2.3396	2.7856
ความทับซ้อน (Redundancy) (%)					
การจัดการแรงงานข้ามชาติ (DV)	71.3571	0.0718	0.0297	0.0637	0.0017
การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (IV)	72.3202	0.1386	0.0323	0.0171	0.0015

แสดงความสัมพันธ์ระหว่างความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติโดยมีชุดความสัมพันธ์ที่เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงอย่างมีนัยสำคัญเชิงสถิติอยู่ 1 ชุด คือชุดความสัมพันธ์ชุดที่ 1 ($p<0.01$) ดังนั้นการอธิบายความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติอธิบายได้จากชุดความสัมพันธ์ชุดที่ 1 เท่านั้น

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานและแบบโครงสร้าง

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล	
(DV) การจัดการแรงงานข้ามชาติ	แบบคะแนนมาตรฐาน	แบบเชิงโครงสร้าง
DV1 การจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน	0.5901	0.7652
DV2 การจัดการศึกษา	0.0981	0.1246
DV3 การจัดการสาธารณสุข	0.3074	0.3961
DV4 การจัดการจดทะเบียนการเกิด	-0.0478	-0.0563
DV5 การจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม	0.3940	0.3143
(IV) การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี		
IV1 หลักนิติธรรม	0.3361	0.3140
IV2 หลักคุณธรรม	0.0599	0.0697
IV3 หลักความโปร่งใส	0.3492	0.3106
IV4 หลักการมีส่วนร่วม	0.0490	0.0564
IV5 หลักความสำนึกรับผิดชอบ	0.3834	0.3083
IV6 หลักความคุ้มค่า	0.3004	0.3858

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูงในทางบวก (Canonical correlation=0.9271) และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี สามารถทำนายความแปรปรวนของผลลัพธ์การจัดการแรงงานข้ามชาติได้ร้อยละ 85.94 (Eigenvalues = 0.8594) เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับตัวแปรเริ่มต้น และการจัดการแรงงานข้ามชาติกับตัวแปรเริ่มต้นปรากฏว่า การจัดการแรงงานข้ามชาติสามารถทำนายความแปรปรวนของตัวแปรเริ่มต้นของการจัดการแรงงานข้ามชาติได้ร้อยละ 83.03 และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสามารถทำนายความแปรปรวนของตัวแปรเริ่มต้นของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีได้ร้อยละ 84.15

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากตาราง ปรากฏว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานองค์ประกอบของตัวแปรตามการจัดการแรงงานข้ามชาติกับตัวแปรเริ่มต้น สามารถเรียงลำดับจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ การจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (0.5901) การจัดการสาธารณสุข (0.3074) การจัดการศึกษา (0.0981) การจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (0.0940) และการจัดการจดทะเบียนการเกิด (-0.0478) ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลเชิงโครงสร้างของตัวแปรตามนั้น เรียงลำดับได้ดังนี้ การจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (0.7652) การจัดการสาธารณสุข (0.3961) การจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (0.3143) การจัดการศึกษา (0.1246) และการจัดการจดทะเบียนการเกิด (-0.0563)

สำหรับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานของตัวแปรต้นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสามารถเรียงลำดับจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ หลักความคุ้มค่า (0.3004) หลักความโปร่งใส (0.2492) หลักนิติธรรม (0.2361) หลักความสำนึกรับผิดชอบ (-0.1834) หลักคุณธรรม (0.0599) และหลักการมีส่วนร่วม (0.0490) ตามลำดับ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลเชิงโครงสร้างสามารถเรียงลำดับจากสูงไปต่ำได้ดังนี้ หลักความ

คุ้มค่า (0.3858) หลักนิติธรรม (0.3140) หลักความโปร่งใส (0.3106) หลักความสำนึกรับผิดชอบ (0.3083) หลักคุณธรรม (0.0697) และหลักการมีส่วนร่วม (0.0564)

พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลเชิงโครงสร้างของตัวแปรต้นและตัวแปรตามทุกตัวแปร มีค่าตั้งแต่ .30 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรคาโนนิคอลเชิงโครงสร้างของตัวแปรตาม การจัดการแรงงานข้ามชาติเป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากตัวแปรย่อย การจัดการสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน (0.7652) การจัดการสาธารณสุข (0.3961) การจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม (0.3143) สำหรับตัวแปรคาโนนิคอลของตัวแปรต้นการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากตัวแปรย่อยหลักนิติธรรม (0.3140) หลักความโปร่งใส (0.3106) หลักความคุ้มค่า (0.3858) และหลักความสำนึกรับผิดชอบ (0.3083)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปได้ว่าการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า และหลักความสำนึกรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์กับการจัดการแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลาง ในด้านการจัดการด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน การจัดการสาธารณสุข และการจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม ในระดับสูง

ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ข้าราชการผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการบริหารแรงงานข้ามชาติทั้ง 5 คน พบว่า ในการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการจัดการแรงงานข้ามชาติ ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายควรใช้หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ในการจัดการแรงงานข้ามชาติในการจัดการสวัสดิการ การจัดการศึกษา การจัดการสาธารณสุข การจัดการจดทะเบียนการเกิด และการจัดการการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม

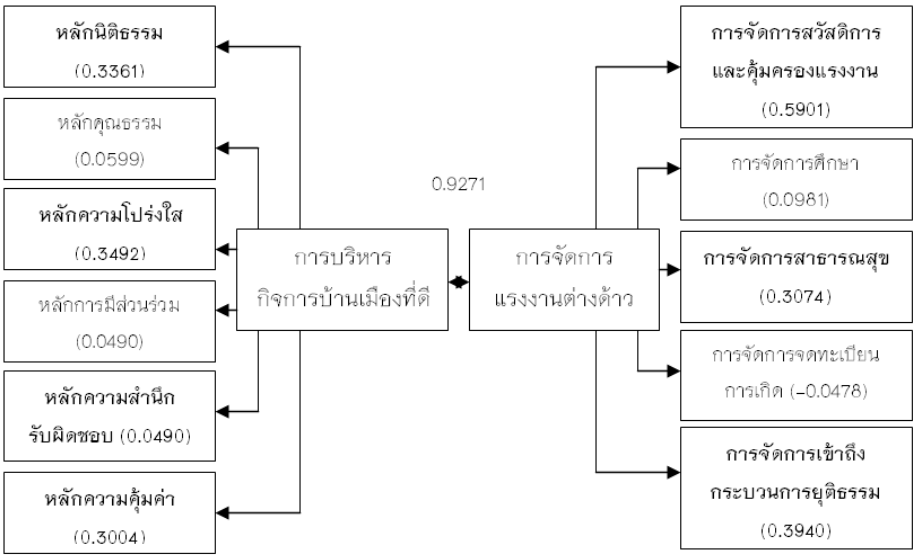

ภาพที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ

อภิปรายผล

ในการศึกษาเรื่องการความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในการจัดการแรงงานข้ามชาติ โดยทดสอบสมมุติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับการจัดการแรงงานข้ามชาติ พบว่ามีความสัมพันธ์กันสูงในทางบวก (Canonical correlation = 0.9271) และการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีสามารถทำนายความแปรปรวนของผลลัพธ์การจัดการแรงงานข้ามชาติได้ร้อยละ 85.94 (Eigen values = 0.8594) ผลการ

วิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีในด้าน หลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความคุ้มค่า หลักความสำนึกรับผิดชอบ มีความสัมพันธ์ในระดับสูงต่อการจัดการแรงงานข้ามชาติในอุตสาหกรรมประมงและห้องเย็นแปรรูปอาหารทะเลบริเวณจังหวัดชายทะเลภาคกลางในด้าน การจัดการด้านสวัสดิการและคุ้มครองแรงงาน การจัดการด้านสาธารณสุขและการจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม สอดคล้องกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. 2542) ประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่า จากการศึกษาในภาพรวมพบว่า การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ด้านหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่ามีอิทธิพลต่อการจัดการแรงงานข้ามชาติ ด้านการจัดการสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน ด้านการจัดการสาธารณสุข และการจัดการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมในระดับปานกลาง ซึ่งการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีตามหลักนิติธรรมนั้นคือ การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตาม กฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัดโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความยุติธรรมของสมาชิก หลักความโปร่งใสจะเป็นการสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสและสุดท้ายหลักความคุ้มค่านั้นคือการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัด เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยรณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์ สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน ถ้าหน่วยงานมีการจัดการที่ดีในหลักนิติธรรม หลักความโปร่งใสและหลักความคุ้มค่าแล้วนั้น ก็จะส่งผลให้การจัดการแรงงานข้ามชาติในด้านสวัสดิการคุ้มครองแรงงาน ไม่ว่าจะเป็นสิทธิประโยชน์ของแรงงานอันพึงได้รับจากนายจ้างและรัฐบาลไทย การคุ้มครองค่าจ้างขั้นต่ำ การคุ้มครองเรื่องการส่งกลับประเทศ การจัดการส่งเสริมคุณภาพชีวิตแรงงาน ความปลอดภัยในการทำงานและด้านการจัดการสาธารณสุข เรื่องของการควบคุมโรค การสาธารณูปโภค การรักษาพยาบาล ความปลอดภัยและสุขภาพของแรงงาน ปัญหาสุขภาพอนามัยจากสภาพแวดล้อมและที่พักและละเมิดสิทธิมนุษยชนแรงงานเด็กข้ามชาติ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทิพาวดี เมฆสวรรค์ (2543 : หน้า 63) ได้ให้ความเห็นว่า ธรรมาภิบาลหรือ Good Governance นี้เป็นเรื่องที่ทุกสังคม ทุกประเทศไม่ว่าเป็นประเทศกำลังพัฒนาหรือพัฒนาแล้วต้องการให้เกิดขึ้นและองค์การสหประชาชาติหรือ United Nation (UN). (2000): สิทธิชัย ธรรมเสน่ห์ (2549 : หน้า 5) ให้ความสำคัญกับธรรมาภิบาลเพราะเป็นหลักการพื้นฐานในการสร้างความเป็นอยู่ของคนในสังคมทุกประเทศ ให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืนเท่าเทียมกันและมีคุณภาพที่ดีขึ้น การดำเนินการต้องเกิดจากความร่วมมือระหว่างภาครัฐและภาคเอกชนเพื่อกระจายอำนาจให้เกิดความโปร่งใส

ข้อเสนอแนะ

1. หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ในการดำเนินงานอย่างมีคุณธรรม โดยปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณที่พึงประสงค์ต่อการจัดการแรงงานข้ามชาติ รวมถึงการมีส่วนร่วมของแรงงานข้ามชาติได้มีโอกาสแสดงทัศนะ และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของแรงงานข้ามชาติ รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายแรงงานข้ามชาติและการตัดสินใจของรัฐ

2. หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการจัดการการศึกษาให้กับแรงงานข้ามชาติ ควรจะมีการพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กข้ามชาติได้เข้าถึงการศึกษา ขนบธรรมเนียมประเทศไทย กรณีเด็กที่ไม่มีใบสูติบัตรควรจะมีศูนย์การเรียนรู้โดยอาสาสมัครเป็นครูสอนเพื่อได้รับการสอนพื้นฐาน ให้มีการประชาสัมพันธ์ถึงสิทธิประโยชน์ต่าง ๆตาม

สถานที่อยู่อาศัย สถานที่ทำงานเพื่อที่จะให้เหล่าแรงงานไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบจากเจ้าหน้าที่หรือผู้ประกอบการที่ฝ่าฝืนกฎหมายไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงานและสวัสดิการ

3. หน่วยงานภาครัฐควรให้ความสำคัญกับการจดทะเบียนการเกิด ปัญหาเกิดจากการสื่อสารควรจะต้องมีล่ามประจำโรงพยาบาลและออกพื้นที่ทำการส่งเสริมสุขภาพและควบคุมโรค ภาครัฐควรจะให้มีการจดทะเบียนการเกิดในกรณีที่เด็กเกิดในประเทศไทยโดยออกสูติบัตร ท.ร.3 สำหรับเด็กที่เป็นลูกแรงงาน3สัญชาติและใบ ท.ร 031 สำหรับลูกคนที่ไม่มีสถานะขึ้นทะเบียน

เอกสารอ้างอิง

กรุงเทพธุรกิจ. (2553). : แรงงานข้ามชาติ. สืบค้นเมื่อ 15 กรกฎาคม 2555. จาก, http://www.bangkokbiznews.com/home/detail/politics/opinion/reader-opinion/20130506/503498/แรงงาน ข้ามชาติ : มนุษย์ล่องหนในประเทศไทย.

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2545). ธรรมรัฐภาคการเมือง : บทบาทภาคีการเมือง. สารวุฒิสภา. หน้า 35.

คลังปัญญาไทย. (2555). สิทธิมนุษยชน. สืบค้นเมื่อ 12 เมษายน 2555. จาก: http://www.panyathai.or.th/wiki/index.php.

ลัดดารัตน์ เลิศลักขณาวัฒน์. (2554). แรงงานข้ามชาติในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อ 21 ตุลาคม 2554 จาก, http://www.prdnorth.in.th/analyse/viewanalyse.php?view=15092547113241.

สำนักนายกรัฐมนตรี. (2542). ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี. ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา, 120 (ตอนที่ 100 ก), 1-5.

สำนักบริหารแรงงานข้ามชาติ. (2554). ปัญหาจากแรงงานข้ามชาติเข้าเมืองผิดกฎหมาย. กรุงเทพฯ : กระทรวงแรงงานสวัสดิการสังคม.

สำนักแรงงานระหว่างประเทศ. (2550). มาตรฐานแรงงานระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิแรงงานข้ามชาติ. แนวทางสำหรับผู้กำหนดนโยบายและผู้ปฏิบัติในเอเชียและแปซิฟิก. พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2551.

อุดม มุ่งเกษตร. (2545). Governance กับการพัฒนาข้าราชการ. กรุงเทพมหานคร : ไอเดียสแควร์. วิชาการในวาระครบรอบ 50 ปี คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 17-19 สิงหาคม 2541. (อัดสำเนา).

Commonwealth Secretariat. (2000). Promoting Gook Governance: Principles, Practices and Perspectives. London: Commonwealth Secretariat.

ประสิทธิผลการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

Construction Works Administration Effectiveness of District Stadium of the Department of Physical Education

ประพัน ไพรอังกูร[1*] และ วรรณารัตน์ อัศวเดชาชาญยุทธ์[2]

Prapan Pri-ungkool[1*] and Wannarat Atsawadechachanyuth[2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา 2) ศึกษาการเพิ่มประสิทธิผลการก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลและการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา และ 4) แสวงหาแนวทางในการเพิ่มประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

ขอบเขตการวิจัยเป็นการศึกษาพื้นที่การก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาที่ดำเนินการก่อสร้างในปี 2555 จำนวน 21 แห่ง และปี 2556 จำนวน 30 แห่ง ทำการศึกษาโดยการทอดแบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา ซึ่งประกอบด้วยบุคลากรของหน่วยงานดังต่อไปนี้ 1. กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2. กรมพลศึกษา 3. สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด 4. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และ5.บริษัทรับเหมาก่อสร้าง จำนวน 2,159 ตัวอย่าง นำข้อมูลมาวิเคราะห์ สรุป และอภิปรายผล ด้วยวิธีการเชิงปริมาณด้วยค่าสถิติ Canonical Correlation และ Path Analysis ตามสมมุติฐานการวิจัย และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ด้วยคำถามเชิงลึกในการลงพื้นที่จริง และการสังเกตการณ์ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับประสิทธิผลและการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษามาสนับสนุนข้อค้นพบของการศึกษาตามวัตถุประสงค์การวิจัยและผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการศึกษาวิจัย พบว่า ประสิทธิผลในการปรับตัวขององค์การ การบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลา และคุณภาพของงานอยู่ในระดับมากทุกด้าน ในขณะเดียวกันการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาในการวางแผนระดับนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินงานอยู่ในระดับมากทุกด้านเช่นเดียวกันผลการทดสอบสมมติฐานด้วยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Canonical พบว่า การวางแผนระดับนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินการมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงานที่เป็นไปตามมาตรฐาน มีต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ

จากผลการศึกษาเบื้องต้นนำไปสู่การสร้างตัวแบบประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาโดยการวิเคราะห์เส้นทางทำให้พบแนวทางการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาที่มีประสิทธิผล โดยเฉพาะกรมพลศึกษาควรมุ่งเน้นที่การวางแผน ที่มีการวางแผนระดับนโยบาย การวางแผนกลยุทธ์ และแผนดำเนินงาน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงาน ที่เป็นไปตามมาตรฐาน มีต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม และมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ เมื่อกรมพลศึกษาดำเนินการตามตัวแบบดังกล่าวแล้ว มีโอกาสที่จะก่อให้เกิดประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาได้ในอนาคต

คำสำคัญ: ประสิทธิผล การบริหารองค์การ งานก่อสร้าง สนามกีฬา

[1] หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม 73170

[2] ประธานที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170

[2] Advisory Committee

* Corresponding author: mai.kwanchanok@gmail.com

Abstract

The purposes of this study were 1) to study the district stadium constructive administration of the Department of Physical Education 2) to study the constructive effectiveness increase of the district stadium of the Department of Physical Education 3) to study the relation of the effectiveness and the administration, and 4) to search the way of the constructive effectiveness increase of the district stadium of the Department of Physical Education.

The construction areas in this study were district stadiums of the Department of Physical Education which constructed 21 stadiums in 2012 and 30 stadiums in 2013. The 2,159 samples comprised of the concerning persons of the Ministry of Tourism and Sports, the Department of Physical Education, the Office of Provincial Tourism and Sports, the Organization of Local Administration, and the construction companies. The questionnaire, interview and observation are used the tools in collecting data. The results of the study were based on quantitative data analyzed by Canonical Correlation and Path Analysis and qualitative data.

It was found from the study that the effectiveness of the organization's adjustment achieved in time and the quality of the construction account for a "much" level. Simultaneously, the policy, strategic and operational plan of the constructive administration of the district stadium of the Department of Physical Education account for a "much" level. The result of Canonical Correlation was found that the policy, the strategic and the operational plan relate with the effectiveness of the standard quality and it caused the appropriate procedure cost and work understanding.

From the primary/ elementary study, an analysis the constructive administration effectiveness of the district stadium has been led the constructive administration of the district stadium of the Department of Physical Education efficiently, especially the Department of Physical Education should emphasize on its plan of policy, strategic and operational plan which is important for the effectiveness of the standard quality, appropriate procedure cost and work understanding. The gained knowledge of which is very beneficial for the constructive administration of the district stadium of the Department of Physical Education in the years to come.

Keyword: Effectiveness, Construction

บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555 - 2559) กำหนดแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืนโดย โครงสร้างประชากรมีแนวโน้มที่กลุ่มผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้น ประชากรวัยแรงงานและวัยเด็กจะลดลง รัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาด้านคุณภาพชีวิต จึงมีนโยบายในการใช้กีฬาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาสังคมและยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน สนามกีฬาเป็นองค์ประกอบสำคัญในระดับต้นๆ จึงกำหนดให้มีนโยบายที่จะก่อสร้างสนามกีฬาและอุปกรณ์กีฬาอย่างทั่วถึง กรมพลศึกษาได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นพบว่า ในระดับอำเภอทั้งหมด 878 อำเภอ ยังไม่มีสนามกีฬาจำนวน 690 อำเภอ และในระดับตำบลทั้งหมด 7,255 ตำบล ยังไม่มีสนามกีฬาจำนวน 1,114 ตำบล โดยสนามกีฬาอำเภอและตำบลที่มีอยู่แล้ว ยังมีจำนวนอีกมากที่ไม่ได้มาตรฐานและในบางอำเภอที่มีพื้นที่อำเภอขนาดใหญ่มีสนามกีฬาไม่เพียงพอต่อการจัดมหกรรมกีฬาต่างๆ ดังนั้นกรมพลศึกษาได้ดำเนินโครงการจัดการสร้างสนามกีฬาประจำอำเภอ เพื่อให้ในแต่ละอำเภอของจังหวัดได้มีสนามกีฬาประจำอำเภอและตำบล ซึ่งนอกเหนือจากสนามกีฬาประจำจังหวัดที่เป็นสถานที่สำหรับออกกำลังกายและทำกิจกรรมนันทนาการอื่นๆ และเป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตสะท้อนการมุ่งไปสู่การเป็นองค์การนำด้านการพลศึกษา สร้างความสุขให้กับประชาชนทุกระดับ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ของการบริหารราชการแผ่นดินของรัฐบาลและวิสัยทัศน์ของกรมพลศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

(แผนการก่อสร้างสนามกีฬาระดับอำเภอและตำบลระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2555 – 2559), กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2554, หน้า 2)

คุณภาพการบริหารจัดการที่มีประสิทธิผล ไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นโดยบังเอิญ จะเกิดขึ้นได้ต้องอาศัยความพยายามมุ่งมั่นเอาใจใส่ของผู้บริหารและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับภายในองค์การ ที่จะนำเอาความรู้ ทักษะและประสบการณ์ในการจัดการมาประยุกต์ใช้ เพื่อสร้างคุณภาพให้เกิดขึ้นในทุกๆขั้นตอนการจัดการ ดังนั้นเพื่อให้เกิดความสำเร็จหรือประสิทธิผลสูงสุด จึงต้องมีการจัดทำการวิจัยโดยการนำเอาการบริหารองค์การด้านการวางแผน ด้านการจัดองค์การ ด้านการประสานงาน และด้านการจัดบุคลากร ที่ผู้บริหารจะสามารถหาวิธีการจัดการที่เหมาะสมไปใช้ในการจัดการ ให้ได้มาซึ่งคุณภาพของการจัดการนั้น จะทำให้เพิ่มขีดความสามารถการบริหารจัดการงานก่อสร้างสนามกีฬาระดับอำเภอและตำบลของกรมพลศึกษาเพื่อให้เกิดคุณภาพทางด้านระยะเวลาที่มีประสิทธิผลในการบริหารการจัดการ เด็ก เยาวชนและประชาชน ได้เล่นและออกกำลังกายในสนามกีฬาที่ได้มาตรฐานและเล่นกีฬาเพิ่มมากขึ้น ทำให้มีสุขภาพพลานามัยที่แข็งแรงสมบูรณ์และมีสมรรถภาพทางกาย เป็นจุดเริ่มต้นในการสร้างนักกีฬาสู่ความเป็นเลิศและนักกีฬาทีมชาติต่อไป

จากการศึกษาพัฒนาการของแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า กรมพลศึกษาเป็นองค์การหลักในการส่งเสริมและพัฒนาการพลศึกษา สุขภาพ การกีฬา นันทนาการ วิทยาศาสตร์การกีฬา และการพัฒนาบุคลากรในสาขาที่เกี่ยวข้อง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการศึกษาเรื่องประสิทธิผลการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา เนื่องจากการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาที่มีประสิทธิผล จะทำให้สนามกีฬาที่ได้มีมาตรฐานตามระยะเวลาที่กำหนด เพราะสนามกีฬาถือเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาการกีฬา และจากการศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของประสิทธิผลและแนวความคิดเกี่ยวกับการบริหารองค์การ ผู้ศึกษาจะขอนำเสนอถึงจุดมุ่งหมายของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา ว่าเป้าหมายของประสิทธิผลการบริหารองค์การคืออะไร และสาเหตุของประสิทธิผล^{DV} อันเกิดจาก การบริหารองค์การ^{IV} เป็นอย่างไร สามารถสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาเป็นตัวแบบที่ 1 ได้ดังนี้

Independent variables	⟷	Dependent variables
การบริหารองค์การ		ประสิทธิผล
IV1 การวางแผน		DV1 การปรับตัวขององค์การ
IV2 การจัดองค์การ		DV2 การบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลา
IV3 การประสานงาน		DV3 คุณภาพของงาน
IV4 การจัดบุคลากร		

ตัวแบบที่ 1 ประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมได้นำพัฒนาการของแนวความคิดและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาอธิบายและวิเคราะห์ เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะของประสิทธิผลและการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา สามารถพิจารณาประสิทธิผล^{DV} ได้แก่ การปรับตัวขององค์การ^{DV1} การบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลา^{DV2} คุณภาพของงาน^{DV3} ส่วนการบริหารองค์การ^{IV} ได้แก่ การวางแผน^{IV1} การจัดองค์การ^{IV2} การประสานงาน^{IV3} การจัดบุคลากร^{IV4} ทำให้ผู้วิจัยกำหนดกรอบแนวคิดในการศึกษาถึงความสัมพันธ์ ระหว่างประสิทธิผลกับการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

วิธีการศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัยเป็นการบูรณาการการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน ทั้งเรื่องเทคนิค วิธีการ แนวทาง ความคิด มาใช้ในการวิจัย เพื่อให้ได้ผลการวิจัยที่รอบคอบ รัดกุม โดยใช้จุดแข็งของการวิจัยเชิงปริมาณมาแก้ไขจุดอ่อนของการวิจัยเชิงคุณภาพ และใช้จุดแข็งของการวิจัยเชิงคุณภาพมาแก้ไขจุดอ่อนของการวิจัยเชิงปริมาณ การวิจัยใช้แบบสอบถามซึ่งเป็นเชิงปริมาณเป็นหลัก โดยการสร้างข้อคำถามจากตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการวิจัย เป็นลักษณะของคำถามปลายปิด มีมาตรวัดของตัวชี้วัดแบบ Interval scale มีคะแนนของมาตรวัด คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แล้วตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยด้วยการทดสอบ 2 ค่า คือ 1) **การวัดค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา** (Content Validity) เนื่องจากความเที่ยงตรงตามเนื้อหา เป็นการวัดค่าความเที่ยงตรงจากความสอดคล้องกันระหว่างวัตถุประสงค์ ตัวแปร ดัชนี ตัวชี้วัดและคำถามในแบบสอบถาม ตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ว่ามีค่าความสอดคล้องที่ยอมรับได้หรือไม่ ถ้าค่าความสอดคล้องต่ำจะได้มีการแก้ไขให้คำถามมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด ดัชนีและตัวแปร ตามกรอบแนวคิดการศึกษาได้ เมื่อได้ค่าความสอดคล้อง (Congruence) เกิน 0.70 แสดงว่าแบบทดสอบมีค่าความเที่ยงตรงที่ใช้ได้ จากการทดสอบได้ค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาเท่ากับ 0.98 2) **การวัดค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือการวิจัย** (Reliability of Research Tool) โดยนำแบบทดสอบที่มีค่าความเที่ยงตรงไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจริง ซึ่งสามารถหาค่าความเชื่อมั่นในลักษณะวัดค่าคงที่ (Stability Measurement) ด้วยการนำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง แล้วคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ด้วยวิธีการของ Cronbach Method (Coefficient α) คือ หาค่าความเชื่อมั่นจากค่าสัมประสิทธิ์ (แอลฟา) มากกว่า 0.8 จากการทดสอบกับเจ้าหน้าที่ใน กรมการท่องเที่ยวได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.995 แล้วดำเนินการสร้างเครื่องมือวิจัยเชิงคุณภาพเป็นแบบสัมภาษณ์จากกรอบแนวความคิดการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลและการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา โดยใช้ตัวแปรต้นและตัวแปรตามเป็นประเด็นการสัมภาษณ์ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินการก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

ส่วนแนวทางการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นลักษณะของการค้นคว้าเพื่ออธิบายเชิงปรากฏการณ์ และทำความเข้าใจในสภาวะบริบทของเนื้อหาในงานวิจัยมีเกิดขึ้นเป็นประเด็นปัญหาการวิจัย มีการทบทวนวรรณกรรม ศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของตัวแปรที่ศึกษา เพื่อนำมาสู่การจัดทำกรอบแนวความคิดใหม่ของการวิจัยครั้งนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลของกรมพลศึกษาครั้งนี้ ดำเนินการวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 4 สมมติฐาน จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลของกรมพลศึกษา โดยการวิเคราะห์หาขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นกับชุดตัวแปรตามตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis) ลักษณะการวิเคราะห์ Canonical Correlation สามารถแสดงให้เห็นเป็นตัวแบบการวิเคราะห์ได้ในตัวแบบที่ 2

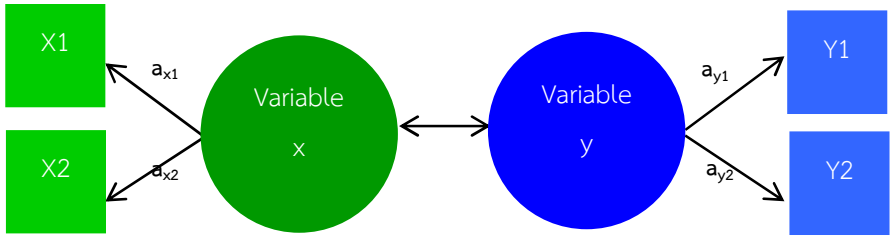

ตัวแบบที่ 2 ลักษณะการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นกับตัวแปรตาม Canonical Model

การสร้างองค์ความรู้และแนวความคิดใหม่ๆ สำหรับในการบริหารองค์การเกี่ยวกับงานก่อสร้างอื่นๆ โดยวิธีการวิเคราะห์ในลักษณะตัวแบบการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis Model) เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติที่มาจากการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแบบและสมการโครงสร้าง เพื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยแบบเส้นตรงพหุคูณที่มีนัยสำคัญทางสถิติ .05 นำมาสู่การสร้างตัวแบบการวิเคราะห์เส้นทางใหม่ สามารถแสดงให้เห็นแผนภาพเส้นทาง (Path diagram) ตามตัวแบบที่ 3

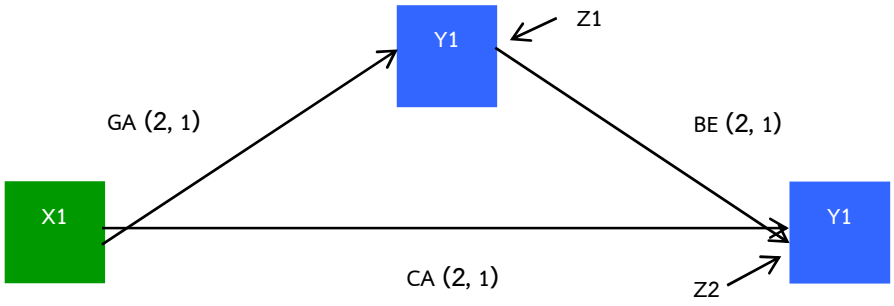

ตัวแบบที่ 3 ตัวแบบเส้นทางความสัมพันธ์ตามทฤษฎีสัมประสิทธิ์เส้นทาง (Path coefficient theory)

ที่มา: Muthen, B. (1987). *LISCOMP: Analysis of Linear Structural Equations with a Comprehensive Measurement Models.* Mooresville: Scientific Software, Inc...

ผลการศึกษา

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลกับการบริหารองค์การเป็นการวิเคราะห์จากการทดสอบสมมติฐานของความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลกับการบริหารองค์การ โดยการวิเคราะห์หาขนาดและทิศทางความสัมพันธ์ระหว่างชุดตัวแปรต้นกับชุดตัวแปรตามตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ โดยการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis) ลักษณะการวิเคราะห์ Canonical Correlation ตามกรอบแนวคิดในการศึกษาการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาซึ่งเป็นตัวแปรต้น และประสิทธิผลเป็นตัวแปรตาม เป็นปัญหาการวิจัยที่ต้องศึกษาเนื่องจากการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษามีบทบาทสำคัญต่อการวางแผนการจัดองค์การ การประสานงาน และการจัดบุคลากร โดยเฉพาะหน่วยงานภาครัฐที่ดำเนินการเกี่ยวกับการก่อสร้างเพื่อให้ได้มาตรฐานของการก่อสร้าง ซึ่งการบริหารจัดการองค์การของกรมพลศึกษา ถือเป็นหัวใจสำคัญที่จะช่วยให้การดำเนินงานดังกล่าวมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การศึกษาวิจัยนี้ทำการพิสูจน์สมมติฐานโดยการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปร โดยการวิเคราะห์ระหว่างชุดของตัวแปรต้นการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาทั้งหมดกับตัวแปรตามประสิทธิผลทั้งหมด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Canonical Correlation Coefficient) อยู่ระหว่าง -1.0 ถึง 1 แสดงผลการวิเคราะห์ตามสมติฐานดังนี้

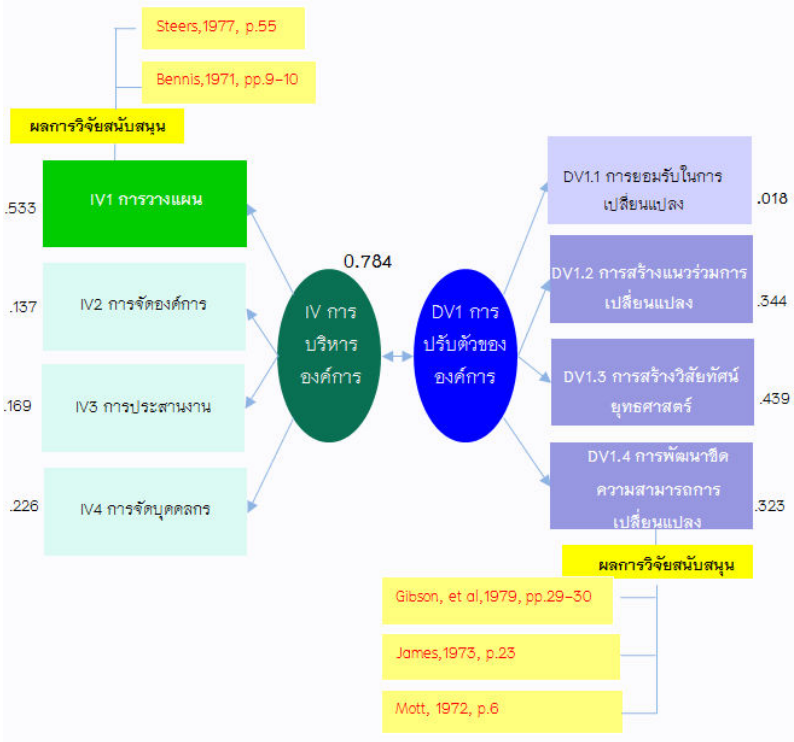

ตัวแบบที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา^{IV}กับการปรับตัวขององค์การ^{DV1}

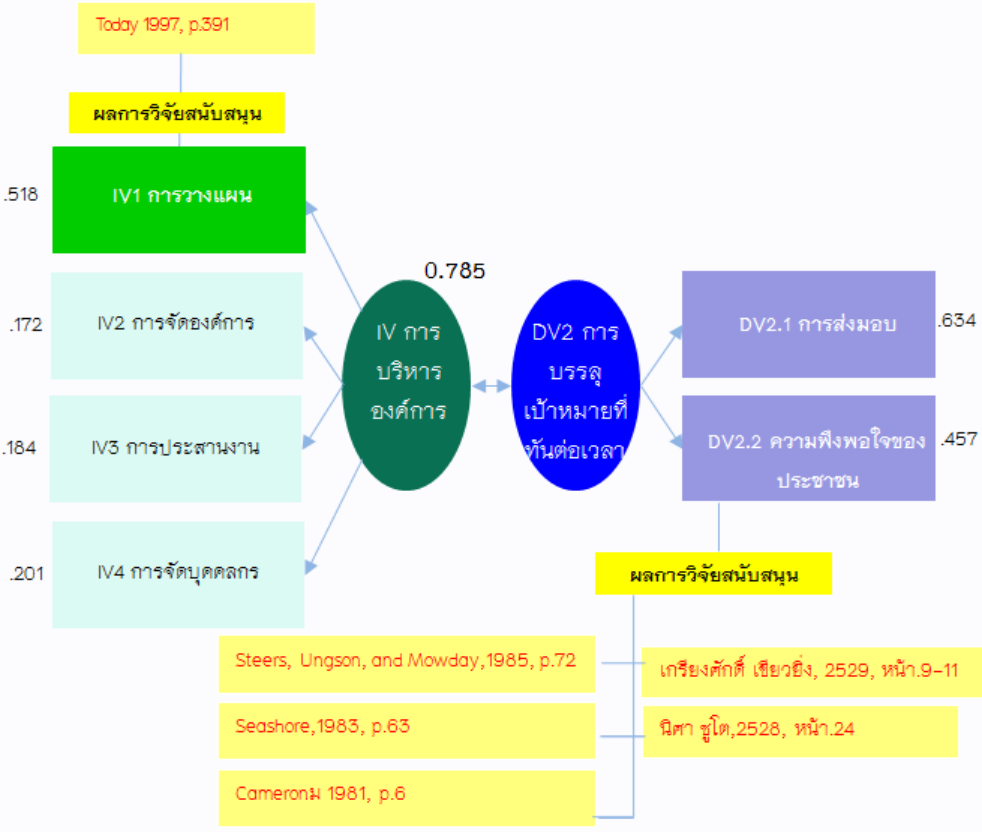

ตัวแบบที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา^{IV}กับการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลา^{DV3}

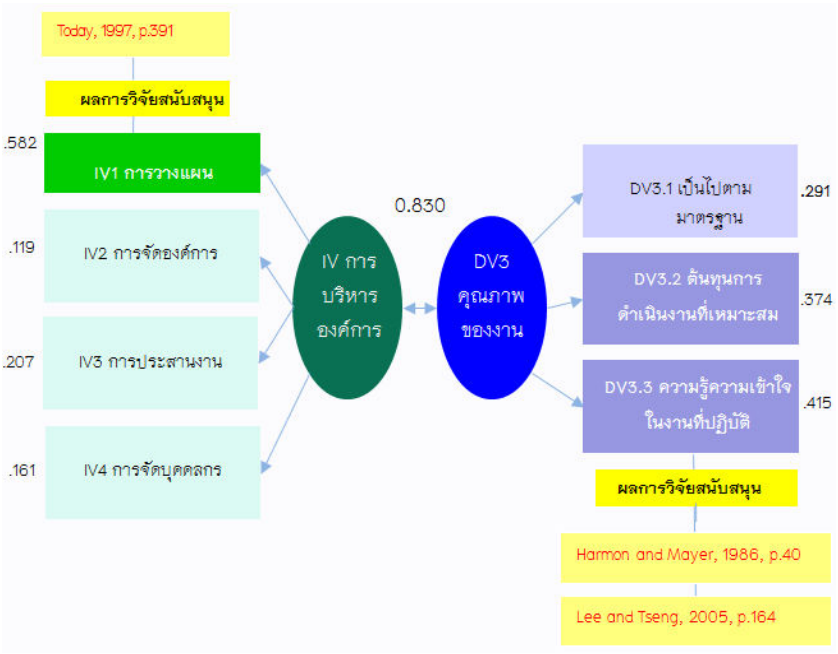

ตัวแบบที่ 6 ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา^{IV}กับคุณภาพของงาน^{DV3}

สรุป

1. การบริหารองค์การกับการปรับตัวขององค์การจากการศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญของการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านการปรับตัวขององค์การ พบว่าในการปรับตัวขององค์การทำให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถการเปลี่ยนแปลง การสร้างแนวร่วมการเปลี่ยนแปลง และการสร้างวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์ของกรมพลศึกษาได้มากที่สุด

2. การบริหารองค์การกับการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลาจากการศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญกับการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลา พบว่า ในการบรรลุเป้าหมายที่ทันต่อเวลาทำให้เกิดการส่งมอบ และความพึงพอใจของประชาชนของกรมพลศึกษาได้มากที่สุด

3. การบริหารองค์การกับคุณภาพของงานจากการศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญกับการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การด้านคุณภาพของงานพบว่า ในคุณภาพของงานทำให้เกิดต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสมและความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติของกรมพลศึกษาได้มากที่สุด

การหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลจากการศึกษาระดับความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลสามารถสรุปเป็นตัวแบบรวมผลการศึกษาดังนี้

การบริหารองค์การกับประสิทธิผล จากการศึกษาพบว่า การวางแผนเป็นตัวแปรสำคัญเป็นการบริหารองค์การ และเมื่อมีการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผลพบว่า ในประสิทธิผลทำให้เกิดคุณภาพของงานของกรมพลศึกษาได้มากที่สุดรายละเอียดดังตัวแบบที่ 7

การทดสอบสมมติฐานรวมของความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การกับประสิทธิผล จากการศึกษาพบว่า การวางแผนของการบริหารองค์การมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงานเท่านั้น และความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นนี้เป็นความสัมพันธ์ระดับปานกลาง แต่ไม่ได้แสดงทิศทาง เพื่อเป็นแนวทางสำหรับการบริหารองค์การที่สัมพันธ์กับประสิทธิผล จึงต้องนำความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การในด้านการวางแผนกับประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงานไปวิเคราะห์เส้นทางเพื่อหาแนวทางในการบริหารองค์การด้านงาน ก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิผลในด้านคุณภาพของงาน รายละเอียดดังตัวแบบที่ 8

ผลการพิสูจน์เส้นทางความสัมพันธ์ สรุปได้ว่า การบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาหลักการที่มุ่งเน้นการวางแผน^{IV1} ของกรมพลศึกษาที่มีผลต่อประสิทธิผลด้านคุณภาพของงาน^{DV3} เกิดขึ้นได้จากการประเมินผลการบริหารองค์การของกรมพลศึกษา โดยเฉพาะเพื่อเป็นไปตามมาตรฐาน ต้นทุนการดำเนินงานที่เหมาะสม ตลอดจนความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติ โดยการดำเนินงานดังกล่าวก่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด สามารถบรรลุประสิทธิผลของการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษาต่อไป

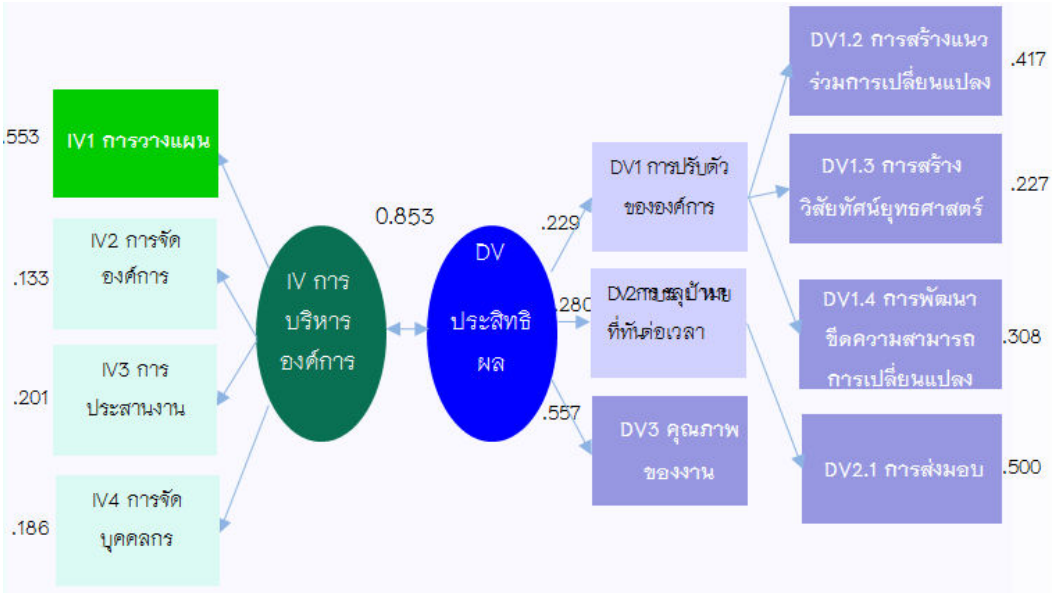

ตัวแบบที่ 7 ความสัมพันธ์การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารองค์การ[IV]กับประสิทธิผล[DV]

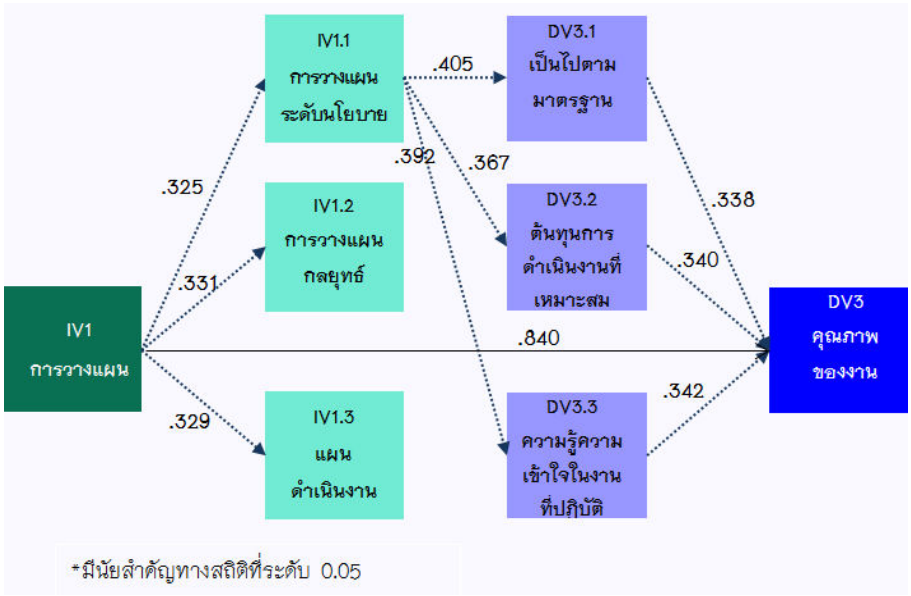

ตัวแบบที่ 8 แนวทางการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกับประสิทธิผล

จากตัวแบบดังกล่าวเป็นตัวแบบสัมพันธ์เชิงสถิติที่เต็มไปด้วยค่าความสัมพันธ์ของตัวแบบทำให้เข้าใจยาก ผู้ศึกษาจึงพัฒนาตัวแบบที่ 13 ในลักษณะตัวแบบความสัมพันธ์ทางสังคมศาสตร์ทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น และนำไปสร้างองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากตัวแบบได้จริงสามารถอภิปรายผลรายละเอียดตามตัวแบบที่ 9

ตัวแบบที่ 9 ประสิทธิผลการบริหารองค์การด้านงานก่อสร้างสนามกีฬาอำเภอของกรมพลศึกษา

ข้อเสนอแนะ

1. จัดให้ผู้บริหารในองค์การสร้างความต่อเนื่องและแผนการพัฒนาผู้นำอย่างมีกลยุทธ์การทำแผนเพื่อสร้างความต่อเนื่องในองค์การรวมถึงการพัฒนาความสามารถของบุคลากรที่โดดเด่นและแสดงศักยภาพว่าสามารถขึ้นไปสู่การเป็นผู้บริหารระดับสูงได้

2. ยอมรับที่จะเปลี่ยนแปลง ปัจจุบันกลุ่มเด็กรุ่นใหม่มีแนวคิดการทำงานที่แน่วแน่ เพียงแต่อาจไม่ใช่อย่างเดียวกับคนรุ่นบุกเบิกเท่านั้น ดังนั้น เพื่อจะสร้างบรรยากาศการทำงานที่น่าดึงดูดและจูงใจ กรมพลศึกษาจึงควรจะทบทวนงานด้านการบริหารและการพัฒนาบุคลากรที่มีอยู่ และสนับสนุนให้มีบรรยากาศในการทำงานที่มีความร่วมมือกันมากขึ้น มีการพัฒนาระดับให้เป็นมืออาชีพ เสริมสร้างให้มีความโปร่งใสในที่ทำงานรวมไปถึงการให้รางวัลในผลสำเร็จต่างๆ ด้วย

เอกสารอ้างอิง

กรมพลศึกษา กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2554). *แผนการก่อสร้างสนามกีฬาระดับอำเภอและตำบล ระยะเวลา 5 ปี (พ.ศ.2555 – 2559)*, กลุ่มโครงสร้างพื้นฐาน กองกลาง กรมพลศึกษา.

ทองหล่อ เดชไทย. (2527). *หลักการบริหารสาธารณสุข*.กรุงเทพมหานคร: ภาควิชาบริหารงานสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

พลศักดิ์ จิรไกรศิริ. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*: เทคนิคแผนที่นำทางการวิจัย. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง. คณะรัฐศาสตร์.

ภรณี กีรติบุตร. (2539). *การประเมินประสิทธิผลขององค์การ*. กรุงเทพมหานคร: โอเดียนสโตร์.

ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2545). *องค์การและการจัดการ*. ธรรมสาร. กรุงเทพฯ.

สมคิด บางโม. (2538). องค์การและการจัดการ. กรุงเทพฯ: วิทย์พัฒนา.

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2541). *วิธีวิทยาการประเมินทางการศึกษา*. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2540).*คู่มือเทคนิคและวิธีการบริหารจัดการสมัยใหม่ตามแนวทางการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี: การบริหารความรู้*. กรุงเทพฯ: ธรรกมลการพิมพ์.

อนันต์ เกตุวงศ์. (2523). *การบริหารการพัฒนา*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อุทัย หิรัญโต. (2531). *หลักการบริหารบุคคล* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โอ เอชพริ้นติ้งเฮ้าส์.

Arnold and Feldman Scott A. (1986). *Intergroups Conflict in Organization Behavior.* New York: McGraw-Hill.

Etzioni, Amitai. (1964). *Modern Organizations. Engle wood Cliffs.* New York:Pretice – Hall.

Fayol, Henri. (1949). General and Industrial Management. London: Sir Isaac Pitman & Sons.

Gibson and others Lloyd L. (1979). *Organizational: Behavior, Structure, Process; Behavior, Dallas.* Taxas: Business Publication, Inc.

Henry L. Gantt. (1919). *Organizing for Work*. New York, USA: Harcourt, Brace, and Howe.

Millet, John D. (1954). *Management in the Publics Service: The Quest for Effective Performance.* New York: McGraw-Hill Company, Inc.

Schermerhorn, John R. (1999). *Management 5th ed.* New York: John Wiley & Sons.

Taylor, Frederick Winslow. (1911). *The Principles of Scientific Management.* New York, NY, US and London, UK: Harper & Brothers.

Verma, B.M. (1986). *Agricultural Service Delivery System in India: Delivery of public Service in Asia Countries: Case in Development Administration.* Bangkok, Thailand.

ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

Factors Affecting the Academic Achievement of Application Program to Computer Graphic for Business Computer StudentsRajamangala University of Technology Isan

เพ็ญศิริ ลี้ตระกูล[1*]

PENSIRI LEETRAKUL[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนและเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานจำนวน 44 คน

ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกมีความแตกต่างกันคือ เกรดเฉลี่ยสะสม, สถิติการขาดเรียน และปัจจัยด้านผู้เรียน ส่วน เพศ, ความรู้เกี่ยวกับสี, ปัจจัยด้านผู้สอน และปัจจัยด้านสถานศึกษาไม่ได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกแตกต่างกัน

คำสำคัญ: ปัจจัยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก ปัจจัยด้านผู้เรียน ปัจจัยด้านผู้สอน ปัจจัยด้านสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to study the factors affecting learning achievement and the correlation between such factors that affect the academic achievement of learning Applications Program Computer Graphics for Business Computer Students Rajamangala University of Technology Isan . The populations were 44 students.

The results showed that the testing factors affecting learning achievement of the Application Program to Computer Graphic were grade point average, absent statistics and students' factors. Instructors' factor and factor of location did not affect students' learning achievement of the Application Program to Computer Graphic.

Keywords : Factor, Learning achievement, Application Program to Computer Graphic, students' factors, instructors' factor and factor of location

[1] สาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน นครราชสีมา 30000

[1] Department Information System, Faculty of Business Administrator, Rajamangala University of Technology ISAN, Nakhonratchasima 30000

* Corresponding author. E-mail: annpensiri@hotmail.com

บทนำ

ปัจจุบันคอมพิวเตอร์มีบทบาทความสำคัญต่อชีวิตของบุคคลในสังคมมาก ในด้านของการศึกษามีการพัฒนาการเรียนการสอนตามกลยุทธ์ในการพัฒนาประเทศตามกรอบนโยบายการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของชาติ พ.ศ. 2544-2553 ที่เรียกว่า e-Education โดยมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและคอมพิวเตอร์เข้ามาใช้สำหรับพัฒนาระบบการศึกษาในสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ อ้างถึงใน วิลาวัลย์ ชัยนันท์, 2546:2) ดังนั้นจึงควรส่งเสริมการศึกษาทางด้านคอมพิวเตอร์อย่างจริงจัง เพื่อให้ผู้ที่เรียนจบสามารถทำงานได้จริง

การที่นักศึกษาจะประสบความสำเร็จทางการเรียน มีปัจจัยที่สำคัญหลายด้าน ได้แก่ คุณลักษณะของนักศึกษา การจัดการเรียนการสอนของสถานศึกษา และภูมิหลังของนักศึกษา ซึ่งปัจจัยต่างๆ มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ได้ขึ้นอยู่กับปัจจัยทางด้านสติปัญญาเพียงอย่างเดียว (ปิยะ บัณฑิตสกุลชัย, 2550) นอกจากนี้การที่จะเรียนรู้คอมพิวเตอร์ให้ประสบความสำเร็จได้จะขึ้นอยู่กับปัจจัยด้านตัวนักเรียนได้แก่ วุฒิภาวะ อายุ เพศ ประสบการณ์เดิม ความถนัด การจูงใจ เป็นต้น ซึ่งปัจจัยดังกล่าวคาดว่าจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ทางด้านคอมพิวเตอร์ (อดิศักดิ์, ไพบูลย์ และ ปิยะมาศ, 2544)

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก โดยนำข้อมูลไปทดสอบสมมติฐาน และหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานเนื่องจากวิชานี้สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานของบัณฑิตในอนาคต นอกจากนี้ผู้วิจัยจะนำผลการวิจัยมาใช้ปรับปรุงการสอนและหาวิธีการแก้ไข เพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ความสามารถนำไปประยุกต์ใช้งานได้จริง

วิธีการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานซึ่งจากการศึกษาทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และข้อมูลในงานวิจัยได้ดังนี้

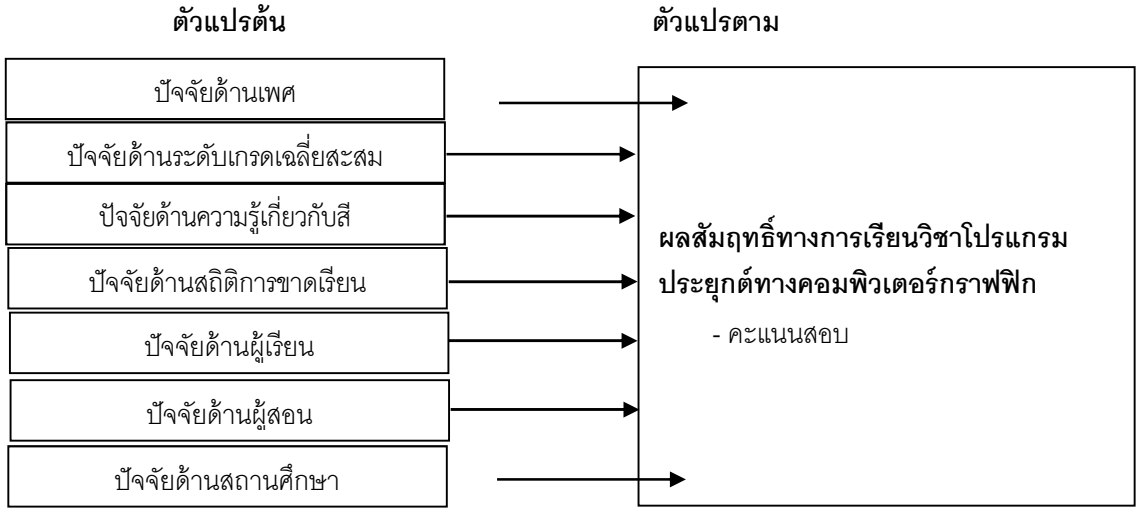

ภาพที่ 1 กรอบแนวความคิด

ประชากรที่ทำการศึกษา คือนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงชั้นปีที่ 2 โปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสานที่เรียนในภาคเรียนที่ 2 จำนวน 50 คน ส่วนการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้ทำการประมวลผลข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยเลือกใช้ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ส่วนการทดสอบสมมติฐาน ใช้ค่าสถิติ T-test, การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One-way ANOVA) และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรซึ่งการทดสอบสมมติฐาน มีดังนี้

1. สมมติฐานที่ 1 เพศมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
2. สมมติฐานที่ 2 ระดับเกรดเฉลี่ยสะสมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
3. สมมติฐานที่ 3 ความรู้เกี่ยวกับสีมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
4. สมมติฐานที่ 4 สถิติการขาดเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
5. สมมติฐานที่ 5 ปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
6. สมมติฐานที่ 6 ปัจจัยด้านผู้สอนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก
7. สมมติฐานที่ 7 ปัจจัยด้านสถานศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ส่วนการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย ของช่วงคะแนนได้ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด อ้างถึงในสุพัตรา วะยะลุน (2548:11-12,15-18,44))

ระดับคะแนน	**ความหมาย**
คะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า 3.00	คะแนนความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับน้อย
คะแนนเฉลี่ย 3.00-3.49	คะแนนความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 3.50-3.99	คะแนนความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับมาก
คะแนนเฉลี่ย 4.00 ขึ้นไป	คะแนนความคิดเห็นที่นักศึกษาประเมินปัจจัยดังกล่าวอยู่ในระดับมากที่สุด

สำหรับการวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Correlation Coefficient) หรือค่า r เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ตัวแปรที่สนใจ และการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ด้วยการวิเคราะห์การถดถอยอย่างง่าย (Simple Regression Analysis) โดยแปลระดับความสัมพันธ์ของค่า r ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) น้อยกว่า 0.3	หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.3-0.69	หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) 0.7 ขึ้นไป	หมายถึง ความสัมพันธ์อยู่ในระดับมาก

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน มีดังนี้

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 84.10 และเพศชายจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 15.90 มีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00-3.49 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 มีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 2.00-2.99 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 43.20 มีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 3.50-4.00 จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10 และไม่มีนักศึกษาได้ระดับเกรดเฉลี่ยสะสมต่ำกว่า 2.00 นักศึกษาไม่เคยขาดเรียน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 61.40 นักศึกษาที่ขาดเรียน 1-2 ครั้ง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 นักศึกษาที่ขาดเรียนมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 4.50 นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับสี จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 นักศึกษาไม่มีความรู้เกี่ยวกับสี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 29.50 และผลการเรียนของนักศึกษาในคะแนนสอบกลางภาค และปลายภาคในวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกได้ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 70.61 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.983

ส่วนปัจจัยด้านผู้เรียน เมื่อแยกเป็นหัวข้อย่อยพบว่า ความรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ความเข้าใจในวิชาเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 และความพร้อมของผู้เรียนในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ส่วนปัจจัยด้านผู้สอน เมื่อแยกเป็นหัวข้อย่อยพบว่า คุณภาพการสอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 แรงเสริมของผู้สอนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 และการพัฒนาความรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ส่วนปัจจัยที่ด้านสถานศึกษา เมื่อแยกเป็นหัวข้อย่อยพบว่า เครื่องมือและอุปกรณ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 และสภาพห้องเรียนในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

การทดสอบสมมติฐานปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก มีดังต่อไปนี้

ตารางที่1 ผลการทดสอบเพศมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

เพศ	n	**ค่าเฉลี่ย**	**ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน**	**ค่า t**	Sig
ชาย	7	75.00	10.100	0.917	0.344
หญิง	37	69.78	7.394		

จากตารางที่ 1 พบว่า ค่า t เท่ากับ 0.917 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.344 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ (0.05) ดังนั้นเพศที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ตารางที่ 2 ผลการทดสอบระดับเกรดเฉลี่ยสะสมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ระดับเกรดเฉลี่ยสะสม	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า Welch	Prob. (Sig)
ต่ำกว่า 2.00	0	0	0	12.32	0.003
2.00-2.99	19	65.32	5.869		
3.00-3.49	21	73.38	6.305		
3.50-4.00	4	81.25	7.719		

การทดสอบสมมติฐานระดับเกรดเฉลี่ยสะสมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกโดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One way ANOVA) เพื่อทดสอบความแปรปรวนของระดับเกรดเฉลี่ยสะสมทั้ง 4 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 2.00, 2.00-2.99, 3.00-3.49 และ 3.50-4.00 ด้วยค่าสถิติ Levene Statistics ผลการทดสอบได้ค่าเท่ากับ 14.748 โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.000 หมายความว่าความแปรปรวนของระดับเกรดเฉลี่ยสะสมทั้ง 4 กลุ่มแตกต่างกัน ดังนั้นจึงใช้ค่าสถิติเวลช์ (Welch Statistic) ทำการทดสอบผลการทดสอบเป็นดังตารางที่ 2 พบว่า ค่าสถิติเวลช์ (Welch Statistic) เท่ากับ 12.32 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญ (0.05) ดังนั้นระดับเกรดเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกแตกต่างกัน

ตารางที่ 3 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกกับระดับเกรดเฉลี่ยสะสม

ค่าเฉลี่ยของระดับเกรดเฉลี่ยสะสม	3.00-3.49 (73.38)	3.50-4.00 (81.25)	สรุป
1. 2.00-2.99 (65.32)	-8.065*	-15.934*	(1,2,3)
2. 3.00-3.49 (73.38)		-7.869	
3. 3.50-4.00 (81.25)			

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับเกรดเฉลี่ยสะสมทั้ง 4 กลุ่มแตกต่างกัน จึงทำการทดสอบต่อว่ามีระดับเกรดเฉลี่ยใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้ค่าสถิติ Games-Howell ดังตารางที่ 3 พบว่าค่าเฉลี่ยของระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 2.00-2.99, 3.00-3.49 และ 3.50-4.00 แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 4 ผลการทดสอบความรู้เกี่ยวกับสีมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ความรู้เกี่ยวกับสี	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า t	Sig
มี	31	73.19	6.161	0.659	0.422
ไม่มี	13	64.46	8.676		

จากตารางที่ 4 พบว่า ค่า t เท่ากับ 0.659 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.422 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญ (0.05) ดังนั้น ความรู้เกี่ยวกับสีไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ตารางที่ 5 สถิติการขาดเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

สถิติการขาดเรียน	n	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า Welch	Prob. (Sig)
ไม่เคย	27	72.63	8.490	4.424	0.024
1-2 ครั้ง	15	67.40	6.445		
มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป	2	67.50	0.707		

การทดสอบสมมติฐานสถิติการขาดเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียว (One way ANOVA)โดยการทดสอบความแปรปรวนของสถิติการขาดเรียนทั้ง 3 กลุ่มคือ ไม่เคย, 1-2 ครั้ง และมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป ด้วยค่าสถิติ Levene Statistics ผลการทดสอบได้ค่าเท่ากับ 2.37 โดยมีค่า Sig เท่ากับ 0.016 หมายความว่าความแปรปรวนของค่าสถิติการขาดเรียนทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกัน ดังนั้นใช้ค่าสถิติเวลช์ (Welch Statistic) ทำการทดสอบผลการทดสอบเป็นดังตารางที่ 5 พบว่า ค่าสถิติเวลช์ (Welch Statistic) เท่ากับ 4.424 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.024 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญ (0.05) ดังนั้น สถิติการขาดเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ตารางที่ 6 ผลการทดสอบเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์ กราฟฟิกกับสถิติการขาดเรียน

ค่าเฉลี่ยสถิติการขาดเรียน	1-2 ครั้ง (67.40)	มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป (67.50)	สรุป
1. ไม่เคย (72.63)	5.230	5.130*	(1,3)
2. 1-2 ครั้ง (67.40)		-0.100	
3. มากกว่า 2 ครั้งขึ้นไป (67.50)			

* ระดับนัยสำคัญที่ 0.05

จากตารางที่ 5 พบว่าสถิติการขาดเรียนทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกัน จึงทำการทดสอบต่อว่ามีสถิติการขาดเรียนใดบ้างที่แตกต่างกัน โดยใช้วิธีการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้ค่าสถิติ Games-Howell ดังตารางที่ 6 พบว่าค่าเฉลี่ยของสถิติไม่เคยขาดเรียน และมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไปแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

ตารางที่ 7 ผลการทดสอบปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์	**ค่า r**	P-value Sig (2-tail)	**ระดับความสัมพันธ์**
ปัจจัยด้านผู้เรียน	0.384	0.010	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้เรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกเท่ากับ 0.384 ซึ่งความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่ค่า Sig (2-tail) เท่ากับ 0.010 มีค่าน้อยกว่าค่านัยสำคัญของการทดสอบคือ 0.05 ดังนั้นปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ตารางที่ 8 ผลการทดสอบปัจจัยด้านผู้สอนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ความสัมพันธ์ของปัจจัยด้านผู้สอนกับผลสัมฤทธิ์	**ค่า r**	P-value Sig (2-tail)	**ระดับความสัมพันธ์**
ปัจจัยด้านผู้สอน	-0.134	0.384	ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 8 พบว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านผู้สอนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก เท่ากับ -0.134 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ค่า Sig (2-tail) เท่ากับ 0.384 มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญของการทดสอบคือ 0.05 ดังนั้นปัจจัยด้านผู้สอนไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ตารางที่ 9 ผลการทดสอบปัจจัยด้านสถานศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ความสัมพันธ์ระหว่าง	**ค่า r**	P-value Sig (2-tail)	**ระดับความสัมพันธ์**
ปัจจัยด้านสถานศึกษา	-0.011	0.945	ไม่มีความสัมพันธ์

จากตารางที่ 9 พบว่าค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถานที่กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก เท่ากับ -0.011 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ค่า Sig (2-tail) เท่ากับ 0.945 มีค่ามากกว่าค่านัยสำคัญของการทดสอบคือ 0.05 ดังนั้นปัจจัยด้านสถานที่ไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

อภิปรายผล

เพศที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พร พรมมหาราช และจุลลดา ขาวสะอาด (2543)วิจัยเรื่องการศึกษาผลสัมฤทธิ์และปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ (รหัส 34..-37...) พบว่าเพศไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา

ระดับเกรดเฉลี่ยสะสมที่แตกต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนนทกร สถิตานนท์ (2545:บทคัดย่อ)วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี พบว่าเกรดเฉลี่ยสะสมก่อนศึกษามีผลโดยตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี

ความรู้เกี่ยวกับสีที่แตกต่างกันไม่ได้ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกแตกต่างกัน เนื่องจากวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกเป็นการเน้นด้านการปฏิบัติ ดังนั้นถ้านักศึกษาฝึกฝนปฏิบัติบ่อยครั้งก็จะทำให้ผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น ถึงแม้ว่าจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับสี หรือทฤษฎีสี

สถิติการขาดเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกแตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลำยอง ปุ๊กมะเริง (2548) วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน พบว่าร้อยละของการเข้าเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คือนักศึกษาที่เข้าเรียนตั้งแต่ร้อยละ 80 ขึ้นไปมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่เข้าเรียนน้อยกว่าร้อยละ 50 ร้อยละ 51-60 ร้อยละ 61-70 และร้อยละ 71-80 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อดิศักดิ์ พงษ์พูลผลศักดิ์, ไพบูลย์ เกียรติโกมล และปิยะมาศ เจริญพันธุวงศ์ (2544) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนของรัฐ กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรีพบว่าสถิติการขาดเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์

ปัจจัยด้านผู้เรียนมีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก ได้แก่ ความพร้อมของผู้เรียน ความเข้าใจในวิชาที่เรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความรับผิดชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุพัตรา วะยะลุน (2548) วิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการรียนวิชาคอมพิวเตอร์ เนื่องจากนักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงย่อมมีความปรารถนาที่จะเรียนให้ดีกว่าผู้อื่น มีมานะในการเรียน และปรารถนาให้การเรียนประสบความสำเร็จ และสอดคล้องกับงานวิจัยของลำยอง ปุ๊กมะเริง (2548) พบว่าความรับผิดชอบมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้านักศึกษามีความรับผิดชอบต่อการเรียน จะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้น

ปัจจัยด้านผู้สอนไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกเนื่องจากผู้สอน สอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และเข้าใจความแตกต่างของนักศึกษาแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกฤษณพล เกิดทองคำ (2553) วิจัยเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระบบการจัดการฐานข้อมูลของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552พบว่าปัจจัยด้านผู้สอนไม่มีความสัมพันธ์ทางการเรียนวิชาระบบการจัดการฐานข้อมูล เนื่องจากว่า

ผู้สอนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาจัดทำหลักสูตร และได้นำหลักสูตรดังกล่าวไปใช้ในการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นให้นักศึกษาสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

ปัจจัยด้านสถานศึกษาไม่มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกเนื่องจากนักศึกษามีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้าน หรือมีเครื่องโน้ตบุ๊คใช้ส่วนตัว นอกจากนี้แล้วยังมีเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ใช้ที่ตึกวิทยบริการของมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาสามารถฝึกใช้โปรแกรมทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสุพัตรา วะยะลุน (2548:บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมมพิวเตอร์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตอีสานใต้

สรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์การเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน และเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

นักศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 84.10 ระดับเกรดเฉลี่ยสะสมส่วนใหญ่ คือ 3.00-3.49 จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 47.70 ส่วนใหญ่ไม่เคยขาดเรียน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 61.40 และส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับสีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 70.50 สำหรับผลการเรียนของนักศึกษากลุ่มตัวอย่างได้คะแนนเฉลี่ย 70.61 คะแนน และมีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 7.983

ในการทดสอบสมมติฐานของการวิจัยนี้มีจำนวน 7 ข้อ ผลการทดสอบมีรายละเอียดดังนี้

1. เพศมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก ผลการทดสอบด้วยค่าสถิติที (t-test) เท่ากับ 0.917 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.344 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 สรุปว่าเพศไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

2. ระดับเกรดเฉลี่ยสะสมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก ผลการทดสอบใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียวด้วยค่าสถิติเวลช์ (Welch Statistic) พบว่าค่าที่ได้เท่ากับ 12.32 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.003 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 สรุปว่าระดับเกรดเฉลี่ยสะสมมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกเมื่อทำการทดสอบต่อด้วยวิธีการเปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้ค่าสถิติ Games-Howell พบว่านักศึกษาที่มีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 3.00-3.49 และ 3.50-4.00 จะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกมากกว่านักศึกษาที่มีระดับเกรดเฉลี่ยสะสม 2.00-2.99 และต่ำกว่า 2.00

3. ความรู้เกี่ยวกับสีมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกผลการทดสอบด้วยค่าสถิติที (t-test) เท่ากับ 0.659 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.422 ซึ่งมากกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 สรุปว่าความรู้เกี่ยวกับสีไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

4. สถิติการขาดเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกผลการทดสอบใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบจำแนกทางเดียวด้วยค่าสถิติเวลช์ (Welch Statistic) พบว่าค่าที่ได้เท่ากับ 4.424 โดยค่า Sig เท่ากับ 0.024 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 สรุปว่าสถิติการขาดเรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกเมื่อทำการทดสอบต่อด้วยวิธีการ

เปรียบเทียบเชิงซ้อน (Multiple Comparison) โดยใช้ค่าสถิติ Games-Howell พบว่านักศึกษาที่ขาดเรียนมากกว่า 2 ครั้งขึ้นไปจะมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกมากกว่านักศึกษาที่ไม่เคยขาดเรียน

5. ปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกผลการทดสอบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ได้ค่าเท่ากับ 0.384 ซึ่งความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยค่า Sig เท่ากับ 0.010 ซึ่งน้อยกว่าค่าระดับนัยสำคัญที่กำหนด 0.05 สรุปว่าปัจจัยด้านผู้เรียนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

6. ปัจจัยด้านผู้สอนมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกผลการทดสอบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ได้ค่า -0.134 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ค่า Sig (2-tail) เท่ากับ 0.384 สรุปว่าปัจจัยด้านผู้สอนไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

7. ปัจจัยด้านสถานศึกษามีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก ผลการทดสอบพบว่าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ได้ค่า -0.011 ซึ่งไม่มีความสัมพันธ์กัน โดยที่ค่า Sig (2-tail) เท่ากับ 0.945 สรุปว่าปัจจัยด้านสถานศึกษาไม่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิก

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ความแตกต่างของเกรดเฉลี่ยสะสม และสถิติการขาดเรียน มีผลทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาแตกต่างกัน ดังนั้นอาจารย์ควรตรวจสอบเกรดเฉลี่ยสะสมของนักศึกษาแต่ละคน เพื่อจะได้ทราบความรู้เดิมของนักศึกษาแต่ละคน นอกจากนี้อาจารย์ผู้สอนควรเช็คเวลาเข้าเรียนของนักศึกษาทุกครั้ง

2. ปัจจัยด้านผู้เรียน มีความสัมพันธ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา ดังนั้นอาจารย์ควรกระตุ้นให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาตนเอง ฝึกความรับผิดชอบ ให้เกิดความพร้อมต่อการเรียน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. เพิ่มกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาจากวิทยาเขตทั้งสี่แห่งได้แก่ วิทยาเขตกาฬสินธุ์ วิทยาเขตขอนแก่น วิทยาเขตสุรินทร์ และวิทยาเขตสกลนคร

2. การนำเทคนิคการวิเคราะห์ทางสถิติแบบอื่น มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เช่น Path Analysis เป็นต้น

คำขอบคุณ

การวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมประยุกต์ทางคอมพิวเตอร์กราฟฟิกของนักศึกษาโปรแกรมวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีด้วยความอนุเคราะห์และการสนับสนุนจากสาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ สถาบันวิจัยและพัฒนา และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

เอกสารอ้างอิง

กฤษณพล เกิดทองคำ.2553. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาระบบการจัดการฐานข้อมูลของนักศึกษาสาขาวิชาระบบสารสนเทศ ศูนย์กลางมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552. ใน : รายงานการวิจัย. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.

นนทกร สถิตานนท์. 2545:บทคัดย่อ.ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิทยาการคอมพิวเตอร์ หลักสูตรต่อเนื่อง 2 ปี

ปิยะ บัณฑิตสกุลชัย.2550. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจ วิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพฯ. ทุนสนับสนุนจากวิทยาลัยนอร์ท กรุงเทพ.

พร พรมมหาราชและจุลลดา ขาวสะอาด. 2543. การศึกษาผลสัมฤทธิ์และปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณะวิทยาศาสตร์. รายงานการวิจัย. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ลำยอง ปุ๊กมะเริง. 2548. ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษา สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.

สุพัตรา วะยะลุน. 2548: บทคัดย่อ. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตอีสานใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.

สุพัตรา วะยะลุน. 2548.ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาการคอมพิวเตอร์ กลุ่มมหาวิทยาลัยราชภัฏเขตอีสานใต้. น.11-12,15-18,44. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาคอมพิวเตอร์และเทคโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.

อดิศักดิ์ พงษ์พูลผลศักดิ์ ไพบูลย์ เกียรติโกมล และปิยะมาศ เจริญพันธุวงศ์. 2544. ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคอมพิวเตอร์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนของรัฐ กรณีศึกษาจังหวัดลพบุรี. วารสารวิจัยและพัฒนา มจธ. ปีที่ 24 ฉบับที่ 3 กันยายน-ธันวาคม.

การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

The Construction of Computer-Assisted-Instruction of Basic Thai for Business Communication Rajamangala University of Technology PhraNakhon

กิจทวีสิน วิชัยดิษฐ[1*]

Kijtaweesin Wichaidit[1*]

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้ 1) เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจตามเกณฑ์ 80/802) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ก่อนเรียนและหลังเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจและ 3)เพื่อหาค่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยและใช้เครื่องมือมีดังนี้ ขั้นที่1 คัดเลือกบทเรียนตามหลักสูตรรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจโดยแบ่งเนื้อหาเป็น 8 หน่วยย่อย ขั้นที่ 2 สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อการสอนและด้านเนื้อหา ตรวจสอบแก้ไขและประเมินผล เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน โดยใช้ค่าเกณฑ์มาตรฐาน ร้อยละ 80/80(E1/ E2) และค่าเฉลี่ยนำบทเรียนไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ 3 ครั้ง ครั้งที่ 1จำนวน 6 คน ครั้งที่ 2 จำนวน 10 คน และครั้งที่ 3 จำนวน 30 คน ขั้นที่ 3 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามจุดประสงค์ กิจกรรมการเรียนการสอน การวัดและการประเมินผล ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและด้านการวัดและประเมินผล ตรวจสอบความเหมาะสม แก้ไขปรับปรุง และนำไปทดลอง(try-out)กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 30 คน เพื่อวิเคราะห์หาค่าดัชนีความยากง่าย ค่าดัชนีอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่น ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถามเพื่อการประเมินความพึงพอใจ เป็นแบบมาตรประมาณค่า(rating scale) กำหนดเกณฑ์ประเมินเป็น 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ ขั้นที่ 5ดำเนินการวิจัยโดยทดลองกับกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1 สาขาวิชาการเงินและสาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยการสุ่มอย่างง่าย(simple random sampling) ด้วยการจับสลากได้จำนวน 30 คน จากนักศึกษา 409 คน

ผลการวิจัย พบว่า 1) บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีค่าประสิทธิภาพของบทเรียน 84.58/87.44 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2) ผลเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ย 16.63/25.23 และค่า t ในตารางกับค่า t จากผลการทดลอง มีค่าเฉลี่ย 1.699/26.857 ซึ่งแสดงว่าหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05และ 3) ผลความพึงพอใจของนักศึกษาต่อบทเรียนรวมทุกรายการอยู่ที่ระดับมากที่ค่าเฉลี่ย = 4.37

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

Abstract

The purpose of the study was threefold: 1) to determine the effectiveness of the CAI at 80/80; 2) to compare the student learning achievement of the CAI based on the pretest and posttest scores; and 3) to determine the students' satisfaction towards the CAI. The study was divided into 5 stages: 1) the contents were selected based on the syllabus and divided into 8 units; 2) the CAI lessons were constructed and evaluated by the CAI expert to determine their content

[1] สาขาวิชาภาษาไทยประยุกต์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ถนนพิษณุโลก แขวงจิตรลดา เขตดุสิต กรุงเทพฯ 10300

[1] Faculty of Liberal Arts, Rajamangala University of Technology PhraNakhon, Bangkok, 10300. Thailand

* Corresponding author. E-mail: kijtaweesin@hotmail.com

validity using the 80/80 E1/E2 and meanscore ($\bar{x}$). The CAI lessons were piloted 3 times with the 1st-year students majoring in Accountancy, Faculty of Business Administration. The 3 pilot studies were conducted with 6, 10, and 30 students respectively. 3) The pretest and posttest were constructed based on the objectives, learning activities, and evaluation of each lesson and evaluated by the expert. The revised pretest and posttest were tried out with 30 1st-year students to determine difficulty index (p), discrimination index(r) and reliability(r). 4) A 10-item attitudinal 5-rating-scale questionnaire was used to find out the students' satisfaction towards the CAI. 5) The CAI lessons were used with 30 1st-year students majoring in Finance and Marketing, Faculty of Business Administration at Rajamangala University of Technology PhraNakhon selected by simple random sampling. The results indicated as follows: 1) The effectiveness of the lessons was found at 84.58/87.44, which was higher than 80/80. 2) The mean scores of pretest/posttest were16.63/25.23. The compared t scores after the experiment were1.699/26.857 which was significantly higher than the pretest score at 0.05. 3) The students were very satisfied with the CAI of Basic Thai for BusinessCommunication in all aspects ($\bar{x}$ =4.37).

Keywords: computer-assisted-instruction (CAI)

บทนำ

ในยุคของข้อมูลข่าวสารและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีได้ส่งผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการศึกษา ฉะนั้นการปรับเปลี่ยนให้ทันกับยุคสมัยจึงจำเป็นต้องเกิดขึ้นในด้านการศึกษาก็ได้มีการปรับเปลี่ยนและพัฒนาให้ทันสมัยไปด้วยเช่นกันพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพ.ศ.2542 ซึ่งเป็นหลักในการจัดการศึกษาของชาติ จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมใน พ.ศ.2545 เพื่อให้ทันสมัยขึ้น โดยเฉพาะหมวด6ว่าด้วยเรื่องแนวการจัดการศึกษามาตรา 22 และมาตรา 24 ได้มีการปรับเปลี่ยนการเรียนการสอนใหม่มาเน้นจัดการเรียนการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อจะได้พัฒนาความสามารถได้เต็มศักยภาพ มีการฝึกทักษะกระบวนการคิด ได้ประสบการณ์จริง คิดเป็นทำเป็นรักการอ่านค้นคว้าหาคำตอบเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องและมีการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,2545) ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการที่ได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนมาเป็นระยะ เพื่อมุ่งไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ มีการพัฒนาระบบบริหารจัดการความรู้ใหม่ โดยให้ผู้สอนได้มีการปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแต่เอียนและอนงค์ (2550) ได้กล่าวว่าผู้สอนก็ยังเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยเหตุนี้การจัดการเรียนการสอนทุกระดับรวมทั้งในมหาวิทยาลัย จึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนวิธีสอนไปจากแบบเดิม คือ เน้นการสอนแบบบรรยายมาเป็นการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ด้วยตนเอง เพื่อจะทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่โดยผู้สอนคอยช่วยเหลือเป็นที่ปรึกษาในกิจกรรมการเรียน Littlewood(1990) กล่าวว่าสำหรับปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนคือแรงจูงใจและทัศนคติต่อพฤติกรรมการสอนของครู เพราะแรงจูงใจเป็นตัวนำไปสู่การเรียนรู้และเป็นพลังสำคัญที่กำหนดได้ว่าผู้เรียนจะมีความมุมานะในการเรียนรู้หรือไม่สอดคล้องกับ มนตรี(2548) ที่ได้กล่าวไว้ว่าการเตรียมตัวผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะเรียนอย่างมีจุดมุ่งหมายมีประสิทธิภาพและทำให้กระตือรือร้นอยากเรียนรู้ตลอดชีวิตนั้นการกระตุ้นจูงใจนับเป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนรับผิดชอบต่อพฤติกรรมและรูปแบบการเรียนรู้อย่างเป็นนิสัยตลอดไป การสร้างความสมดุลระหว่างบทบาทผู้นำของผู้สอนกับการคิดริเริ่มของผู้เรียนในด้านกิจกรรมการเรียนเป็นสิ่งสำคัญซึ่งจะมีผลทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการคิดอย่างรอบคอบ รู้จักใช้ข้อมูลอย่างชาญฉลาด พร้อมที่จะเตรียมตัวขยายบทบาทการเรียนรู้ไปสู่เรื่องอื่นได้ ฉะนั้นผู้สอนต้องสร้างองค์ความรู้ใหม่ให้เกิดการกระตือรือร้นที่จะประยุกต์ความรู้นั้นไปสู่สิ่งอื่นๆได้อย่างมีระบบ การกำหนดกรอบแนวคิดของความรู้จึงเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นภายใต้บริบทต่างๆ อันจะทำให้เกิด

ความรู้ใหม่ไปช่วยเพิ่มเติมความรู้เดิมทำให้มีการพัฒนายิ่งขึ้น ดังนั้นภารกิจของผู้สอน คือ ต้องสร้างปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในแนวทางที่จะช่วยเติมเต็มในสิ่งที่เป็นข้อมูลใหม่ ฝึกทักษะใหม่ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เอียน และอนงค์ (2550) กล่าวว่าการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนเป็นช่องทางหนึ่งที่จะกระตุ้นให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติ สร้างเสริมประสบการณ์ได้ด้วยตนเอง ทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากสภาพจริง ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ และทบทวนเนื้อหาได้ ผู้เรียนเป็นส่วนสำคัญการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายสอดคล้องกับนำคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ที่สามารถเสนอเนื้อหาวิชา ทำให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียน เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีจุดมุ่งหมายและแสดงผลการเรียนรู้ในรูปของข้อมูลย้อนกลับทวนซ้ำให้แก่ผู้เรียนได้ บุษบง(2545) กล่าวว่าคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI (Computer-Assisted Instruction) เป็นรูปแบบเป็นวิธีการสอน และเป็นสื่อเทคโนโลยีอย่างหนึ่งที่นำมาใช้เป็นวิธีการเรียนการสอนโดยประยุกต์เอาคุณสมบัติของคอมพิวเตอร์กับหลักทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆมาใช้ตั้งแต่การจัดเตรียมเนื้อหาอย่างเป็นระบบการกระตุ้นความสนใจการให้แรงเสริมการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในบทเรียนและมีโอกาสแสดงพฤติกรรมตอบสนองบทเรียนตลอดจนการจัดเตรียมบทเรียนให้สามารถสนองต่อความแตกต่างเฉพาะบุคคลได้ ในบริบทของการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครถือว่ามีความสำคัญสูงสุดเพราะต้องนำไปใช้ประกอบอาชีพวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจเป็นวิชาหนึ่งที่มีนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจได้ลงทะเบียนเรียนในแต่ละภาคการศึกษาเป็นจำนวนมากมีประเด็นปัญหาในการจัดการเรียนการสอนหลายประการที่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจนักการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนนำมาทดลองใช้กับการเรียนการสอนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครเพื่อให้นักศึกษามีขีดความสามารถในการเรียนสูงขึ้นจึงเป็นการสนองตอบต่อพันธะกิจของมหาวิทยาลัยที่จะจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษาโดยมุ่งเน้นวิชาชีพบนพื้นฐานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่มีคุณภาพและมีความสามารถพร้อมเข้าสู่อาชีพและสอดคล้องกับแนวทางในการจัดการศึกษาในปัจจุบันที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยส่งเสริมให้เกิดเรียนรู้ได้ด้วยตนเองมีการฝึกทักษะกระบวนการคิดเพื่อพัฒนาความสามารถได้เต็มศักยภาพดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาและนำบทเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจมาสร้างเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจเพื่อวิจัยพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลสัมฤทธิ์โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ก่อนเรียนและหลังเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ
3. เพื่อหาค่าความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา2552รวมจำนวนทั้งสิ้น 409 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาจากสาขาวิชาการเงินและสาขาวิชาการตลาดระดับชั้นปีที่1 คณะ

บริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 30 คน ซึ่งใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก

วิธีการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1.โปรแกรมที่ใช้สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนคือโปรแกรมมาโครมีเดีย ออโต้แวร์ (Macromedia Authorware) โปรแกรมมาโครมีเดียแฟลช (Macromedia Flash) โปรแกรมอะโดบี้ ออดิชั่น (Adobe Audition) โปรแกรมอะโดบี้ อิลลัสเตรเตอร์ (Adobe Illustrator) และโปรแกรมอะโดบี้ โฟโต้ชอป (Adobe Photoshop)

2.เครื่องมือที่ใช้ในการในการหาประสิทธิภาพของบทเรียน คือ แบบประเมินบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ตรวจโดยผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านได้ตรวจประเมินเครื่องมือในการหาประสิทธิภาพของบทเรียน 5 ด้าน คือ ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่องด้านแบบฝึกหัดและแบบทดสอบด้านการควบคุมบทเรียนด้านตัวอักษรและการใช้สี และด้านกราฟิกและเสียง ก่อนทดลองใช้ภาคสนาม

3.แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องก่อนสร้างแบบทดสอบก่อนและหลังเรียนแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้(IOC : Index of item objective congruence)

4.แบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาโดยใช้เกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่า (Rating Scale) 5ระดับจำนวน 10 ข้อ

การดำเนินการวิจัย

1. ศึกษารูปแบบและวิธีการสร้างบทเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กำหนดเป้าหมาย กำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ และออกแบบเนื้อหา ศึกษาหลักสูตรรายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ระดมความคิดจากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาเพื่อคัดเลือกเนื้อหาและทักษะที่สอดคล้องกับหลักสูตร ได้เนื้อหาของบทเรียน8 หน่วย คือ

หน่วยที่ 1 ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย
หน่วยที่ 2 ใช้ภาษาที่คำนึงถึงความรู้สึก
หน่วยที่ 3 ใช้ภาษาอย่างมีศิลปะ
หน่วยที่ 4 ใช้ภาษาที่ตรงตามความเป็นจริง
หน่วยที่ 5 ใช้ภาษาเฉพาะกลุ่มอย่างระมัดระวัง
หน่วยที่ 6 ใช้ภาษากระชับประหยัดถ้อยคำ
หน่วยที่ 7 ใช้ภาษาเหมาะสมตามมาตรฐาน
หน่วยที่ 8 ใช้คำให้ชัดเจนในความหมาย

2. สร้างบทเรียนโดยร่างเนื้อหา เขียนผังงาน(Flowchart)และทำสตอรี่บอร์ด (Storyboard) ของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยแบ่งงานออกเป็น5ด้านจากนั้นจึงนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาภาษาไทย2ท่าน และด้านสื่อการสอน 1 ท่านตรวจสอบและประเมินความถูกต้องเหมาะสมนำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญจากนั้นให้ผู้เชี่ยวชาญประเมินผลก่อนนำไปทดลองใช้ ได้ผลดังนี้

ด้านที่1 ด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่องได้ค่าเฉลี่ย 4.73 ระดับความคิดเห็น เหมาะสมมากที่สุด
ด้านที่2 ด้านแบบฝึกหัดและแบบทดสอบได้ค่าเฉลี่ย 4.60 ระดับความคิดเห็นเหมาะสมมากที่สุด

ด้านที่3 ด้านการควบคุมบทเรียนได้ค่าเฉลี่ย 4.39 ระดับความคิดเห็นเหมาะสมมาก

ด้านที่4 ด้านตัวอักษรและการใช้สีได้ค่าเฉลี่ย 4.60 ระดับความคิดเห็นเหมาะสมมากที่สุด

ด้านที่5 ด้านกราฟิกและเสียงได้ค่าเฉลี่ย 4.60 ระดับความคิดเห็นเหมาะสมมากที่สุด

ผลสรุป ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้าน เท่ากับ 4.59ซึ่งมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ทดลองภาคสนามได้

3.นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปทดลองภาคสนาม กับนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่1 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 3 ครั้ง ครั้งที่1รายบุคคล 6 คน ครั้งที่2 กลุ่มเล็ก จำนวน10 คนและเก็บผล ครั้งที่3 กับกลุ่มใหญ่จำนวน 30 คน ผลปรากฏว่าคะแนนระหว่างเรียน (E1) ได้ 84.58 ผลการทดสอบหลังเรียนได้ (E2) 87.44 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดซึ่งแสดงว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนได้

4.สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน(pre- test)และหลังการเรียน(post-test) จำนวน 60 ข้อ ตามจุดประสงค์ของบทเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน และการวัดและประเมินผล โดยให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ ด้านเนื้อหา 2 ท่าน ด้านวัดผลการศึกษา 1 ท่าน ตรวจสอบความแม่นตรงและประเมินความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์การเรียนรู้และเนื้อหา (IOC : Index of item objective congruence) นำมาปรับปรุงแก้ไข โดยแก้ไขในส่วนของคำถามและคำตอบที่ยังไม่ชัดเจนไม่ตรงจุดประสงค์ และตัดบางข้อทิ้งไป เหลือไว้ 50 ข้อ เพื่อนำไปทดลองใช้ (try-out) กับนักศึกษา แล้วนำไปตรวจให้คะแนน โดยข้อตอบถูกได้ 1 คะแนน ข้อที่ตอบผิดหรือไม่ตอบให้ 0 คะแนนนำแบบทดสอบมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความยากง่าย (difficulty index) และค่าดัชนีอำนาจจำแนก (discrimination index) เป็นรายข้อ คัดเลือกแบบทดสอบที่มีค่าดัชนีความยากง่าย(p) อยู่ระหว่าง 0.20-0.80 และมีค่าดัชนีอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และนำไปวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (reliability)โดยใช้สูตร K-R 20 ของ Kuder-Richardson ผลสรุปทำให้ได้แบบทดสอบที่มีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.72 ซึ่งสูงกว่า 0.60 เป็นค่าที่มีความเชื่อมั่นที่นำไปใช้ทดสอบได้ต่อมาจึงคัดเลือกไว้ 30 ข้อมาสลับคำตอบ เพื่อเตรียมวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ก่อนเรียน (pre-test) และหลังการเรียน (post-test) เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

5.สร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาโดยผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจากหนังสือตำราเอกสารและงานวิจัยต่างๆก่อนทำการสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้วิจัยได้ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 1 ท่าน ด้านสื่อการสอน จำนวน 1ท่านและด้านการวัดผลการศึกษาจำนวน1ท่านช่วยตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของข้อคำถามแล้วจึงนำมาแก้ไขปรับปรุงได้แบบสอบถามจำนวน10 ข้อ โดยใช้เกณฑ์การประเมินเป็นแบบมาตรประมาณค่า(Rating Scale) 5 ระดับได้แก่ มากที่สุด (5 คะแนน) มาก (4คะแนน) ปานกลาง (3 คะแนน) น้อย (2 คะแนน) และน้อยที่สุด (1 คะแนน)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 1สาขาวิชาการเงินและสาขาวิชาการตลาด คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่เรียนวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ จำนวน 409 คนและใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายด้วยการจับสลากได้จำนวน 30 คน ระยะเวลาที่ใช้ในการทดลอง คือในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา10 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 คาบ รวมทั้งสิ้น 30 คาบ

การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีดังนี้

1.ตรวจสอบความพร้อมของอุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง

2.ชี้แจงวัตถุประสงค์ขอบเขตของการวิจัยและประโยชน์ที่จะเกิดจากผลการวิจัยตลอดจนขั้นตอนและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และสิ่งที่ควรปฏิบัติในการทดลองให้กับกลุ่มตัวอย่างทราบ

3.ให้กลุ่มนักศึกษากลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 30 ข้อไม่มีการเฉลยคำตอบ แต่เก็บคะแนนไว้ในแฟ้มเก็บคะแนนที่นักศึกษาเข้าไปดูไม่ได้เพื่อใช้เปรียบเทียบ

4.ให้กลุ่มตัวอย่างเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน 8 หน่วยเรียน พร้อมทั้งทำแบบฝึกหัดท้ายหน่วยเรียนหากทำผิดจะมีการเตือนว่าให้ทำใหม่ และแบบทดสอบท้ายหน่วยเรียน หน่วยละ 5 ข้อ รวม 40 ข้อ โดยไม่มีการเฉลยคำตอบมีเพียงให้ทราบคะแนนที่ทำได้

5.หลังจากเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนแล้ว 1 สัปดาห์ให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนจำนวน 30 ข้อโดยตรวจให้คะแนนตอบถูกให้ 1 คะแนน และตอบผิดให้ 0 คะแนน

6.นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาผลสัมฤทธิ์คะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน

7.หลังจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์เสร็จ ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามเพื่อประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เป็นค่าเฉลี่ยรายข้อและค่าเฉลี่ยรวมโดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ยดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 – 5.00 หมายถึง เหมาะสมมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50 หมายถึง เหมาะสมมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50 หมายถึง เหมาะสมปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50 หมายถึง เหมาะสมน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50 หมายถึง เหมาะสมน้อยที่สุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์และเสนอผลการทดลองการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ โดยแบ่งผลการวิเคราะห์ออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ตามเกณฑ์มาตรฐานร้อยละ 80/80

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ

ตอนที่ 3วิเคราะห์ผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ

ผลการศึกษา

ผลการทดลองการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ภาคเรียนที่ 1 จำนวน 30 คน ได้ผลการวิเคราะห์ดังนี้

ตอนที่1 การหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ กับกลุ่มตัวอย่าง 30 คน มีประสิทธิภาพเฉลี่ย E1/E2 เท่ากับ 84.58/87.44 สรุปได้ว่า CAI บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังกล่าวมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่ได้ตั้งไว้ ร้อยละ 80/80 สามารถนำไปใช้งานได้

ตอนที่ 2 เปรียบเทียบหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ

การทดสอบ	$\bar{x}$	S.D	$\bar{D}$	S.D	t	df	Sig(1-tailed)
ก่อนเรียน	16.63	1.79	8.60	1.75	26.857*	29	0.05
หลังเรียน	25.23	1.78					

ค่า t ที่ได้จากการคำนวณ = 26.857 มากกว่าค่า t ในตาราง (df = 29 , α = 0.05) คือ$t_{29(05)}$ = 1.699 ดังนั้นจึงปฏิเสธ H_0 ยอมรับ H_1 แสดงว่า ภายหลังจากที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ นักศึกษามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ซึ่งมากกว่าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตอนที่3 ผลความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ จำนวน 30 คน

รายการประเมิน	$\bar{x}$	S.D	ระดับความพึงพอใจ
1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถใช้ได้ง่าย	4.17	0.65	มาก
2. บทเรียนนี้ช่วยให้มีความเข้าใจเนื้อหาในบทเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ	4.33	0.57	มาก
3. บทเรียนนี้ทำให้นักศึกษามีความรู้ถึงวิธีการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารทางธุรกิจ	4.33	0.57	มาก
4. ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักศึกษา	4.17	0.65	มาก
5. ตัวอย่างในแต่ละหน่วยเรียนทำให้เข้าใจง่าย	4.50	0.51	มากที่สุด
6. การนำเสนอเนื้อหาในบทเรียนนี้มีความน่าสนใจ	4.66	0.41	มากที่สุด
7. ภาพประกอบของบทเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา	4.17	0.65	มาก
8. ตัวอักษรในบทเรียนมีขนาดเหมาะสม	4.50	0.51	มากที่สุด
9. ความยาวของบทเรียนมีความเหมาะสมกับเวลา	4.33	0.57	มาก
10. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทำให้นักศึกษาเรียนได้อย่างสนุก	4.50	0.51	มากที่สุด
ค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x}$)	4.37	0.57	มากที่สุด

รายการประเมินที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่พึงพอใจมากที่สุดคือ การนำเสนอเนื้อหาของบทเรียนมีความน่าสนใจ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)= 4.66 รายการประเมินที่นักศึกษากลุ่มตัวอย่างประเมิน มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด มีทั้งหมด 3 รายการ คือ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเรื่องนี้สามารถใช้ได้ง่าย ความยากง่ายเหมาะสมกับระดับความรู้ของนักศึกษา ภาพประกอบของบทเรียนมีความเหมาะสมกับเนื้อหา มีค่าเฉลี่ย 4.17 อยู่ในเกณฑ์ความพึงพอใจมาก ผลการวิเคราะห์ความพึงพอใจรวมทุกรายการ มีค่าเฉลี่ยรวม ($\bar{x}$) = 4.37 อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมาก

อภิปรายผล

ผลจากการวิจัยอภิปรายได้ดังนี้

1. ผลการทดลองหาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาคสนามกับนักศึกษากลุ่มใหญ่ 30 คน พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่สร้างขึ้นได้ค่า E1/E2 = 84.58/87.49 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์80/80 ที่กำหนดเนื่องจากผู้วิจัยได้นำเนินการ วิเคราะห์ ออกแบบ สร้างบทเรียน การนำไปทดลองใช้ ประเมินและปรับปรุงแก้ไข ได้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของ กาเย่ (Gagne et al .,1992) ที่ได้แบ่งการเรียนรู้ออกเป็น 8 ขั้น คือ การจูงใจ (Motivation Phase) เป็นการคาดหวังของผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้การรับรู้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ (Apprehending Phase) ผู้เรียนจะรับรู้สิ่งที่สอดคล้องกับความตั้งใจการปรุงแต่งสิ่งที่รับรู้ไว้เป็นความจำ (Acquisition Phase) เพื่อให้เกิดความจำระยะสั้นและระยะยาวความสามารถในการจำ (Retention Phase) ความสามารถในการระลึกถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปแล้ว (Recall Phase) การนำไปประยุกต์ใช้กับสิ่งที่เรียนรู้ไปแล้ว (Generalization Phase) การแสดงออกพฤติกรรมที่เรียนรู้ (Performance Phase) การแสดงผลการเรียนรู้กลับไปยังผู้เรียน (Feedback Phase) ให้ผู้เรียนได้รับทราบผลเร็วจะทำให้มีผลดีและประสิทธิภาพสูงซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปารณีย์ (2551) ในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทยเรื่องไตรภูมิพระร่วงสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่4ได้ค่าประสิทธิภาพ=88.67/94.50 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และมีผลสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงมณี (2551)ในการใช้แบบฝึกการคิดสร้างสรรค์ในการสอนเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพณิชยการเชียงใหม่ ผลการทดลองใช้แบบฝึกปรากฏว่ามีประสิทธิภาพก่อนและหลังเรียน = 82.25/84.55 สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้เช่นเดียวกัน

สรุปได้ว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจ ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและนำไปทดลองใช้มีประสิทธิภาพและช่วยให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้เพิ่มขึ้นหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ดังกล่าว

2. การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนปรากฏว่า ได้ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน16.63 หลังเรียน 25.23 แสดงว่าผลสัมฤทธิ์ของคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ได้ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัตนาวลี (2549) ที่ได้พัฒนาและศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้ชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ สอดคล้องกับงานวิจัยของพักตร์วิภา(2551) ที่พัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเอง สาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยค สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เมื่อนำไปทดลองใช้สามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนให้สูงขึ้นได้ จากค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 10.28 หลังเรียนเพิ่มขึ้นเป็น 19.53 เพราะเป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสามารถเรียนเป็นหน่วยๆ ตามความสนใจ ซึ่งเป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 24 กระทรวงศึกษาธิการ (2544) คือการจัดกิจกรรม ที่คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนในแต่ละชุดการเรียนที่ตนเองชอบได้ โดยเรียนตามความต้องการของตนเอง และเมื่อเรียนจบแต่ละชุดการเรียนนั้นผู้เรียนสามารถตรวจสอบผลการเรียนได้ทันที มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในชุดการเรียนด้วยตนเองอย่างเป็นขั้นตอน ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาให้สูงขึ้นได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจผลการประเมินจากนักศึกษากลุ่มทดลองจำนวน 30 คนมีความพึงพอใจรวมทุกรายการที่ค่าเฉลี่ยรวม = 4.37 อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากสอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างแรงจูงใจของMalone and Lepper (1987) ที่เน้นการกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดความท้าทายความอยากรู้อยากเห็นมีความรู้สึกที่ได้ควบคุมกิจกรรมด้วยตนเองและมีจินตนาการสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา(2550) ในการสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง ซึ่งได้สอบถามความคิดเห็นของผู้เรียนในการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังผลปรากฏว่าความคิดเห็นของผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจที่ค่าเฉลี่ยรวม = 3.66 ระดับพึงพอใจมากเช่นกัน คือบทเรียนต้องมีคำชี้แจงและขั้นตอนที่สามารถปฏิบัติตามได้ง่าย ควบคุมบทเรียนเองได้บทเรียนต้องเร้าความสนใจมีเนื้อหาภาพเสียงภาพเคลื่อนไหวรวมอยู่ด้วยกันผู้เรียนสามารถย้อนไปศึกษาเนื้อหาที่ผ่านมาแล้วซ้ำได้มีความเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียนเป็นการท้าทายให้ผู้เรียนได้ฝึกคิดเป็นบทเรียนสั้นๆคิดได้เร็วสนุกทำให้เรียนได้ไม่น่าเบื่อ

สรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยเบื้องต้นเพื่อการสื่อสารธุรกิจที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นและนำไปทดลองใช้มีแรงจูงใจท้าทายให้อยากรู้อยากเห็นมีความสนุกในกิจกรรมการเรียนด้วยตัวเอง มีจินตนาการทำให้เกิดความพึงพอใจหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนดังกล่าว

สรุปและข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพในการใช้งานE1/E2 = 84.58/87.49 สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน E1/E2 80/80 ที่กำหนดไว้เมื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรากฏว่าได้ค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน 16.63 หลังเรียน 25.23 แสดงว่าหลังการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนผู้เรียนได้คะแนนสูงกว่าก่อนเรียนและผลประเมินความพึงพอใจมีค่าเฉลี่ยรวม = 4.37 อยู่ในเกณฑ์พึงพอใจมากซึ่งสามารถนำบทเรียนนี้ไปช่วยในการสอนได้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนควรมีการนำทฤษฎีทางการศึกษาและจิตวิทยาที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ การเสริมแรงของมนุษย์และเทคโนโลยีมัลติมีเดีย มาเป็นหลักในการคิดออกแบบบทเรียนเพื่อให้มีการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจที่ทำให้ผู้เรียนเกิดสิ่งเร้ามีการตอบสนองจะสามารถดึงดูดและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนทำให้เกิดความต้องการเรียนรู้มากขึ้น และสนุกสนานกว่าเดิมลดความเบื่อหน่ายในการเรียนภาษาไทย

2. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนภาษาไทยควรพัฒนาบทเรียนให้เป็นรูปแบบเกมที่มีการแข่งขันเพื่อกระตุ้นเร่งเร้าความสนใจของผู้เรียนและสามารถบรรจุลงในโทรศัพท์มือถือสมาร์ทโฟนได้ ซึ่งจะช่วยให้การทดลองและการนำไปใช้มีความสะดวกและรวดเร็วขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยพัฒนาบทเรียนช่วยสอนทางภาษาไทยเป็นรูปแบบที่ก่อให้เกิดความน่าสนใจมากขึ้น และควรมีการเผยแพร่ในลักษณะ E-learning

2. ควรมีการวิจัยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน โดยการเพิ่มเนื้อหาในรูปแบบการบูรณการที่หลากหลายเพื่อให้เกิดประโยชน์กับผู้เรียนในการเรียนภาษาไทยเพื่อการสื่อสารธุรกิจ

3. ควรมีการวิจัยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เนื้อหาบทเรียนเกี่ยวกับการเขียนจดหมายธุรกิจ การเขียนบันทึกทางธุรกิจ และการเขียนโครงการทางธุรกิจ

4. ควรมีการวิจัยเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทยในเรื่องอื่นๆ กับผู้เรียนที่มีผลการเรียนระดับต่ำเพื่อศึกษาว่าการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถทำให้ผลการเรียนสูงขึ้นระดับใด

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติทุนอุดหนุนการวิจัย งบประมาณประจำปี 2551

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.2544.หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. โรงพิมพ์คุรุสภา,กรุงเทพฯ.

ดวงมณี กันทะยอม.2551.การใช้แบบฝึกการคิดสร้างสรรค์ในการสอนเขียนความเรียงเชิงสร้างสรรค์สำหรับนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพณิชยการเชียงใหม่.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

นิตยา เอกบาง.2550.การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อพัฒนาทักษะการฟังสำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนาลำปาง. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

บุษบง เสมามล. 2545. การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กที่มีความบกพร่องทางการได้ยินระดับก่อนวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,กรุงเทพฯ.

ปารณีย์ โชติมั่นเศรษฐ์.2551.การสร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาภาษาไทย เรื่องไตรภูมิพระร่วงสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่4.วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,เชียงใหม่.

พักตร์วิภา ไทรารอด. 2551. การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองสาระการเรียนรู้วิชาภาษาไทย เรื่องชนิดของประโยคสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนาคประสิทธิ์ อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,กรุงเทพฯ.

มนตรี แย้มกสิกร. 2548. การจัดทำคำอธิบายรายวิชา (Course Syllabus) โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ.ศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัยบูรพา17: 17-25.

รัตนาวลี คำชมภู. 2549.การพัฒนาชุดการเรียนด้วยตนเองวิชาภาษาไทยเรื่องชนิดของคำ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1โรงเรียนสุรศักดิ์มนตรี. กรุงเทพฯ.สารนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. พริกหวานกราฟฟิค. กรุงเทพฯ.

เอียน สมิธ และอนงค์ วิเศษสุวรรณ์. 2550. การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ศึกษาศาสตรมหาวิทยาลัยบูรพา17: 1-10.

Gagné, R. M., Brigges, L. J., and Wager, W. W. 1992. Principles of instructional design.(4th ed.). Harcourt, Brace Jovanovich College Publishers, Worth, Fort TX.

Littlewood, William T. 1990. Foreign and Second Language Learning. Cambridge University Press, New York.

Malone, T. W., &Lepper, M. R.1987. Making Learning Fun: A Taxonomy of IntrinsicMotivations for Learning. In: R. E. Snow & M. J. Farr (Eds.), Aptitude, Learning and InstructionIII: Conative and Affective Process Analyses (223-253). Erlbaum, Hilsdale, NJ.

การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

A Confirmatory Factor Analysis of Perceived Quality Education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

อำนาจ สุขแจ่ม[1] มนตรี สามงามดี[1] และ อเนก พุทธิเดช[2*]

Amnaj Sookjam,[1] Montri Samngamdee[1] and Anek Putthidech[2*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิและเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ปีการศึกษา 2556 จำนวน 450คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองเพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลองค์ประกอบการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.80

ผลการวิจัยปรากฏว่าการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบน้ำหนักองค์ประกอบอยู่ระหว่าง 0.75ถึง 0.98จัดอันดับความสำคัญตามน้ำหนักองค์ประกอบจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านการจัดการศึกษา ด้านค่าธรรมเนียมและสวัสดิการการศึกษาด้านบุคลากรด้านกายภาพด้านการบริการสังคมด้านการประชาสัมพันธ์และด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยและโมเดลองค์ประกอบมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ ดี โดยพิจารณาจากค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 439.62 ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ(p) เท่ากับ .20 ค่าองศาอิสระ(df) เท่ากับ 416 ค่าRMSEA เท่ากับ 0.01ค่าSRMR เท่ากับ 0.03 ค่าGFI เท่ากับ 0.95 ค่าAGFI เท่ากับ 0.92ค่าNFI เท่ากับ .99และค่าNNFI เท่ากับ 1.00

คำสำคัญ : การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน การรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษา

Abstract

The purpose of this research were to conduct a confirmatory factor analysis of perceived quality education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi and to validate a perceived quality education model using empirical data. The sample consisted of 450 undergraduate students of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, in the 2013 academic year. Students were randomly selected by multistage sampling. The research instrument was the Perceived quality education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi Questionnaire. Descriptive statistics were derived using statistics analysis program, with LISREL 8.80 employed to validate the model.

Results indicated that the Perceived quality education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi consisted of eight factors. Ranging from the highest loading to the lowest, the factors were : education, image Fees and

[1] อาจารย์สาขาพลศึกษาและนันทนาการ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

[2] อาจารย์สาขาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 13000

* Corresponding author. E-mail: ped_ku57@yahoo.com

Welfare, personnel Quality, physical, Social services, public relations and Location The model of Perceived quality education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi was found to accord with empirical data. Goodness of fit indicators included a chi-square value of 439.62 with 416 degrees of freedom: p =.20, RMSEA = 0.01, SRMR =0.03, GFI =0.95, AGF =0.92, NFI = .99 and NNFI =1.00

Keywords: Confirmatory Factor Analysis, Perceived Quality Education

บทนำ

ปัจจุบันการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน(ASEAN Economic Community: AEC) ในปี 2558 หลายภาคส่วนมีการปรับตัวเพื่อรับมือกับความเปลี่ยนแปลง ที่อาจจะเกิดขึ้นหลังเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนแล้วทั้งนี้รวมถึงในส่วนของภาคการศึกษาด้วยซึ่งอาจจะต้องมีการปรับตัวเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับนิสิตนักศึกษาให้เป็นคนที่มีความรู้ ความสามารถเพิ่มมากขึ้น ส่งผลทำให้รัฐบาลต้องเพิ่มการผลิตบัณฑิตในสาขาวิชาต่างๆ เพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย การศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาประเทศ ในฐานะที่เป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาประเทศ ความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาบุคคลให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546)ซึ่งคุณภาพการศึกษาเป็นผลผลิตที่เกิดจากการดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีปัจจัยในการบริหารและจัดการศึกษาที่เป็นปัจจัยส่งเสริมการจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพการศึกษาหลายด้าน (Lunenberg and Ornstein, 2004) ทั้งนี้คุณภาพการศึกษามีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่สนับสนุนการจัดการศึกษา (Hayddren and Thomson, 2000)

ซึ่งในช่วงที่ผ่านมาทางสถาบันอุดมศึกษาทั้งในประเทศและต่างประเทศได้มีการตื่นตัวเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างมาก เนื่องจากกระแสที่เปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างรวดเร็วทำให้มีการแข่งขันสูงในด้านการเปิดสอนสาขาวิชาต่างๆ ทั้งระหว่างมหาวิทยาลัยภายในประเทศด้วยกันเองและกับมหาวิทยาลัยในต่างประเทศ บางสาขาไม่มีนักศึกษามาสมัครเรียน จึงต้องปิดตัวเองหรือยุบไปรวมกับสาขาวิชาอื่นที่ใกล้เคียงกันที่มีนักศึกษามาสมัครเรียน ประเทศไทยได้ตระหนักเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษาในการจัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ผู้เรียนมีโอกาสที่จะเลือกเรียนในมหาวิทยาลัยต่างๆซึ่งสถานการณ์ปัจจุบันมีมหาวิทยาลัยเพิ่มขึ้นจำนวนมาก ทั้งมหาวิทยาลัยของรัฐและมหาวิทยาลัยของเอกชน รวมไปถึงวิทยาลัยต่างๆ ที่กำลังพัฒนาตนเองเพื่อก้าวเป็นมหาวิทยาลัยในอนาคต ทำให้การแข่งขันด้านการเปิดรับนักศึกษาของแต่ละสถาบันมีกลวิธีหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญให้มหาวิทยาลัยต่างๆปรับตัวด้านการบริหารจัดการให้มีคุณภาพและยกมาตรฐานการเรียนการสอนให้เป็นที่ยอมรับและเข้าสู่มาตรฐานสากลและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เป็น 1 ใน 9 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีฐานะเป็นสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สังกัดกระทรวงศึกษาธิการโดยมีการเรียนการสอนทั้งในระดับประกาศนียบัตรชั้นสูง ระดับปริญญาตรีและระดับปริญญาโท รวมทุกระดับการศึกษาทั้งสิ้น 46 หลักสูตร มีนิสิตศึกษาอยู่ในคณะและวิทยาลัยต่างๆรวมแล้วไม่ต่ำกว่า 12,000 คน และมีอาจารย์ประจำกว่า 525 คน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ได้รับการจัดอันดับในด้านการเรียนการสอน(Teaching Ranking Indicators) เป็นมหาวิทยาลัยอันดับ 24 ของประเทศไทย จากการจัดอันดับ

มหาวิทยาลัยจึงทำให้การศึกษาระดับอุดมศึกษามีการแข่งขันกันมากขึ้น เพื่อเป็นการดึงดูดใจให้โรงเรียนและนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่กำลังจะสำเร็จการศึกษาได้มีโอกาสและมีทางเลือกในการตัดสินใจเลือกสถานศึกษามากขึ้น

ดังนั้นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีกลยุทธ์ ในการหาวิธีการที่จะให้โรงเรียนและนักเรียนกลุ่มเป้าหมาย ตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ โดยการจัดกิจกรรมต่างๆ ขึ้น เช่น การบริการวิชาการ กิจกรรมการแนะแนวสัญจร ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีเพื่อเป็นการทำความเข้าใจและประชาสัมพันธ์สภาวะแวดล้อมภายในมหาวิทยาลัย คณะ หลักสูตรและสาขาวิชาต่างๆ ที่ทางมหาวิทยาลัยได้ทำการจัดการเรียนการสอนขึ้น เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจและรู้สึกสนใจในการที่จะตัดสินใจเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิมากขึ้น

จากสภาพปัญหาการรับนักศึกษาที่ไม่เป็นไปตามเป้าหมายในแต่ละปี ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษาการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิของนักศึกษาและผลงานวิจัยดังกล่าวอาจจะเป็นแนวทางในการประยุกต์ใช้ในการรับนักศึกษาเข้าศึกษาในโอกาสต่อไป และเป็นแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงแนวทางต่างๆ เพื่อจูงใจให้เกิดความสนใจและต้องการจะเข้ามาเรียนในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิตามเป้าหมายที่ได้วางไว้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
2. เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิกับข้อมูลเชิงประจักษ์

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อค้นหาและวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิประกอบไปด้วย

Baldridge (อ้างถึงในศราวรณ์ ศิรพันธุ์ 2544, 16) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบที่อธิบายโอกาสการศึกษาต่อของนักเรียน ดังนี้

1. การที่ครอบครัวมีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่ดี ก็จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนต่อที่มากขึ้น
2. นักเรียนที่มีสติปัญญาสูงก็จะส่งผลให้นักเรียนมีโอกาสในการเรียนต่อที่มากขึ้น
3. นักเรียนที่มีภูมิลำเนาอยู่ในชุมชน ทั้งนี้เนื่องจาก จากประสบการณ์ทางการศึกษาจะพบว่าในเมืองใหญ่ๆ มีสถาบันการศึกษาตั้งอยู่มากกว่ารวมทั้งสาธารณูปโภคที่ดีกว่าจึงทำให้มีโอกาสทางการศึกษาที่ไม่เท่ากัน
4. นักเรียนที่มีผู้ปกครองมีระดับการศึกษาสูง จะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจในการเรียนต่อในระดับที่สูง

Knowles(อ้างถึงใน สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ 2533,104) นักศึกษาที่มีชื่อเสียงชาวอเมริกัน ได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับความต้องการขั้นพื้นฐานของมนุษย์ แยกออกเป็น 6 ด้าน คือความต้องการทางด้านกายภาพ (Physical need) ความต้องการในการเจริญงอกงาม (Growth need) ความต้องการได้รับความมั่นคงปลอดภัย (The need for security) ความต้องการได้รับประสบการณ์ใหม่ ๆ (The needs for new experience) คามต้องการทางด้านความรัก (The needs for affection)และความต้องการได้รับการยอมรับ (The needs for Recognition)

เจือจันทร์ (อ้างถึงในศราวรณ์ ศิรพันธุ์ 2544, 29) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจในการศึกษาขึ้นอยู่กับปัจจัยต่างๆ คือ ปัจจัยด้านสถานภาพ ปัจจัยด้านสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างปัจจัยด้านทุนทรัพย์ใช้ในการศึกษามากหรือน้อยกว่าปัจจัยด้านคุณภาพของจุดการศึกษาที่แตกต่างและปัจจัยด้านภูมิลำเนาจองสถานศึกษาที่อยู่ในส่วนภาคกลางหรือส่วนภูมิภาค

จากแนวคิดข้างต้นและงานวิจัยของนักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ที่ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคิดตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ผู้วิจัยนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยครั้งนี้ว่า การรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ประกอบด้วย 8 ด้าน คือ ด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ด้านกายภาพ ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านค่าธรรมเนียมและสวัสดิการการศึกษา ด้านบุคลากร ด้านการจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์และด้านการบริการสังคม

<u>รูปแบบแนวคิดในการวิจัย</u>

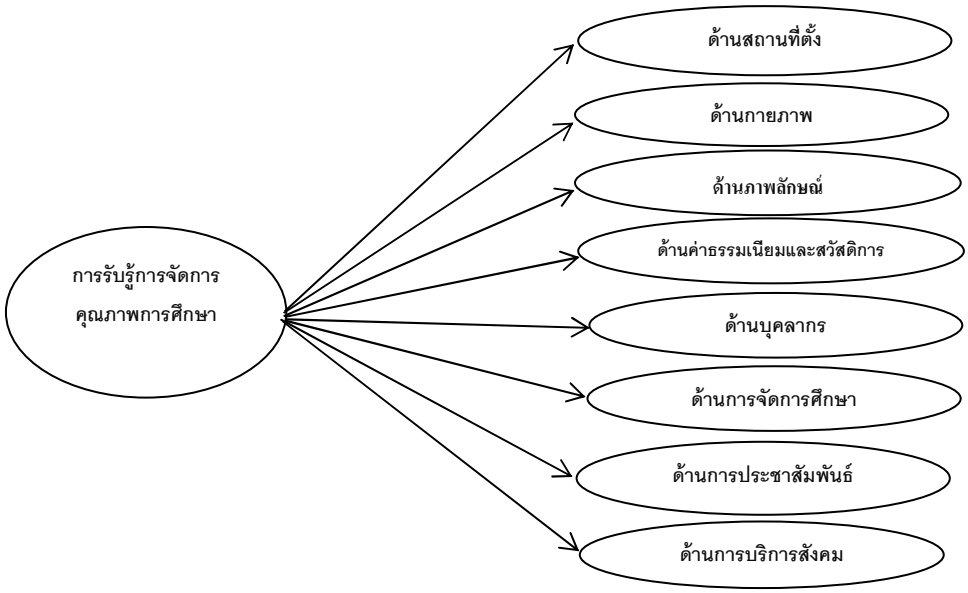

Figure 1 Factor of Perceived quality education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

สมมติฐานการวิจัย

1. การรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิประกอบด้วย 8 องค์ประกอบคือ ด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ด้านกายภาพ ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านค่าธรรมเนียมและสวัสดิการการศึกษา ด้านบุคลากร ด้านการจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์และด้านการบริการสังคม

2. โมเดลองค์ประกอบการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556

การกำหนดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยที่ใช้โมเดลลิสเรลตามการเสนอของBoomsma (อ้างถึงในนงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542: 311) กล่าวว่า ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสมกับการวิเคราะห์โมเดลลิสเรลควรเป็น 400 แต่เผื่ออัตราการตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ไว้ด้วย ผู้วิจัยจึงกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างนักเรียนเป็น 450 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน(multi-stage random sampling) ดังนี้

1. จำแนกนักศึกษาออกเป็น 6 คณะ 4 ศูนย์พื้นที่
2. สุ่มคณะมาจาก 4 ศูนย์พื้นที่โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย
3. สุ่มนักศึกษาแต่ละคณะที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตามสัดส่วนจำนวนนิสิตในแต่ละคณะ โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 450 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับวัดการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถาม 3 ข้อ ได้แก่ เพศ ศูนย์พื้นที่ คณะ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับวัดการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิโดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตามวิธีของลิเคอร์ท (Likert)ซึ่งประกอบด้วย 8 องค์ประกอบย่อย ได้แก่ ด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ด้านกายภาพ ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านค่าธรรมเนียมและสวัสดิการการศึกษา ด้านบุคลากร ด้านการจัดการศึกษา ด้านการประชาสัมพันธ์ และด้านการบริการสังคมจำนวน 36 ข้อ โดยมีค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายในโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช (Cronbrach's Alpha Coefficient)เท่ากับ .64, .75, .78, .78, .75, .85, .72, .77ตามลำดับ และได้ค่าความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับเท่ากับ.93

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 ทั้ง 4 ศูนย์พื้นที่และได้รับแบบสอบถามกลับคืนซึ่งเป็นฉบับที่สมบูรณ์ จำนวน 435 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 96.67

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทราบลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

2.วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด(Measurement Model: First-order CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัว โดยใช้โปรแกรม LISREL 8.80

3.วิเคราะห์ตรวจสอบองค์ประกอบของแบบวัดการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับโดยใช้โปรแกรม LISREL8.80

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสองการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มี 8 องค์ประกอบ 36 ตัวแปรสังเกตได้ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวแปรสังเกตได้มีค่าเป็นบวกอยู่ระหว่าง .75 ถึง .98 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01แสดงให้เห็นว่าตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 36 ตัวนั้นเป็นตัวแปรที่สำคัญของการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ จัดเรียงองค์ประกอบตามค่าน้ำหนักองค์ประกอบ ได้ดังนี้ คือ ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ด้านการจัดการศึกษา ด้านค่าธรรมเนียมและสวัสดิการการศึกษา ด้านบุคลากร ด้านกายภาพ ด้านการบริการสังคม ด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยและด้านการประชาสัมพันธ์ มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ .98, .93, .87, .85, .83, .79, .77 และ .75 ตามลำดับ ซึ่งแต่ละองค์ประกอบมีความแปรผันร่วมกับองค์ประกอบรวมการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิคิดเป็นร้อยละ 96, 86, 75,72, 69, 62, 60 และ 56 ตามลำดับ นั่นคือองค์ประกอบด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย มีน้ำหนักความสำคัญมากที่สุดในการอธิบายการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิขณะที่องค์ประกอบด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย มีน้ำหนักความสำคัญน้อยที่สุดดังตารางที่ 1

Table 1 Results of Confirmatory Factor Analysis of Perceived Quality Education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi.

ตัวแปร	b	SE	t	R^2
การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน				
ด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย (L)	0.77**	0.07	11.39	0.60
ด้านกายภาพ (PH)	0.83**	0.05	15.47	0.69
ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย(I)	0.98**	0.06	15.22	0.96
ด้านค่าธรรมเนียมและสวัสดิการการศึกษา(FW)	0.87**	0.05	16.47	0.75
ด้านบุคลากร(PE)	0.85**	0.05	17.16	0.72
การจัดการศึกษา(Q)	0.93**	0.05	17.60	0.86
ด้านการประชาสัมพันธ์(PU)	0.75**	0.05	16.18	0.56
ด้านการบริการสังคม(S)	0.79**	0.04	17.88	0.62
χ^2 = 439.62, df =416, p-value = .20, RMSEA = 0.01, SRMR = 0.03, GFI=0.95, AGFI =0.92, NFI = .99, NNFI = 1.00				

หมายเหตุ |t |> 1.96 หมายถึง p< .05; |t |> 2.58 หมายถึง p< .01

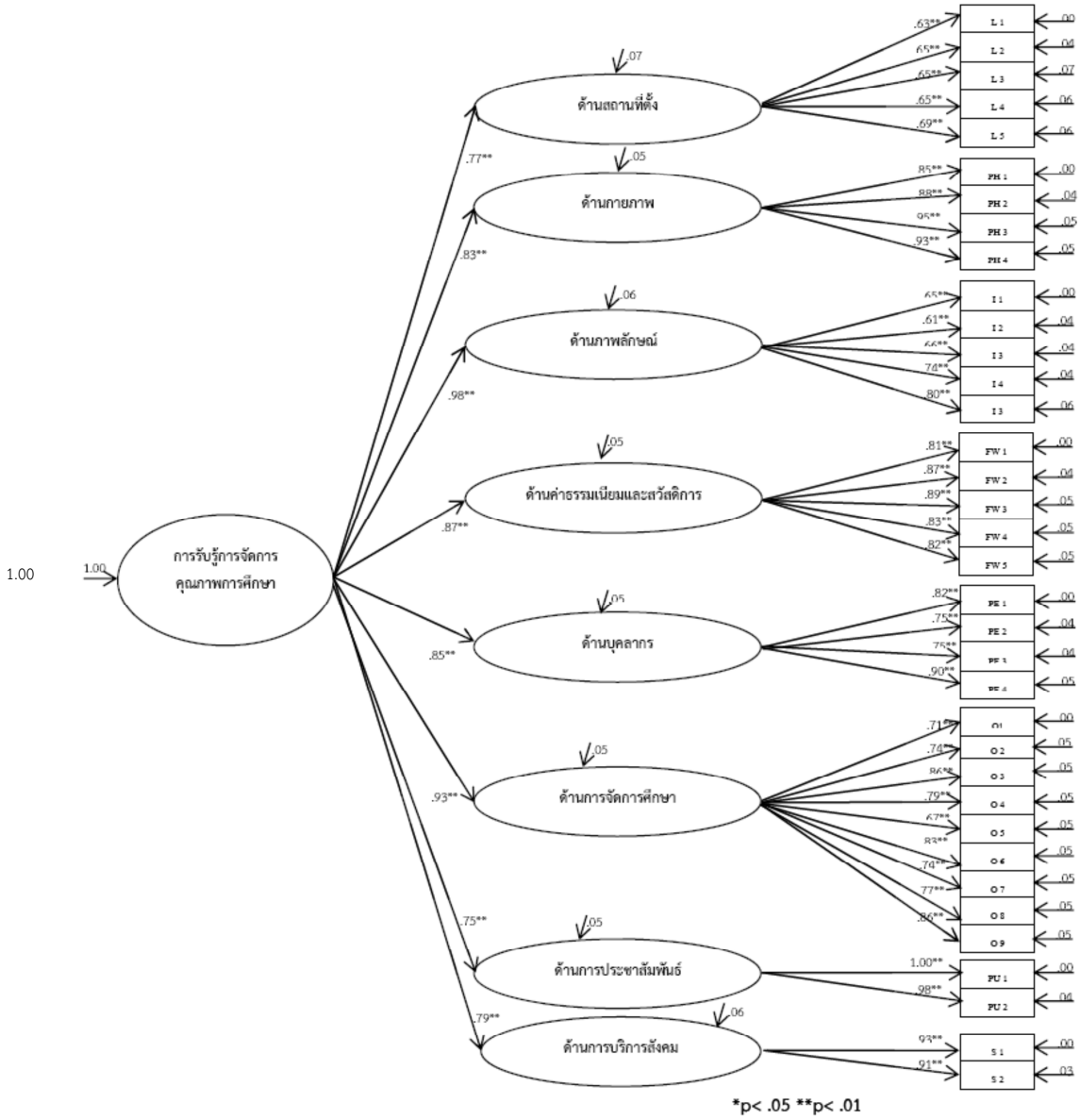

Figure 2 Model of Confirmatory Factor Analysis of Perceived Quality Education of Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi

ผลการตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดล ปรากฏค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ ค่าสถิติไค-สแควร์(χ^2) เท่ากับ 439.62 ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ(p) เท่ากับ .20 ค่าองศาอิสระ(df) เท่ากับ 416 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนโดยประมาณ(RMSEA) เท่ากับ 0.01 ค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของเศษเหลือในรูปคะแนนมาตรฐาน(SRMR) เท่ากับ 0.03 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืน(GFI) เท่ากับ 0.95 ค่าดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว(AGFI) เท่ากับ 0.92 ค่าNFI เท่ากับ .99 และค่าNNFI เท่ากับ 1.00 สรุปได้ว่า องค์ประกอบการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นนั้นสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์อยู่ในเกณฑ์ดี และประกอบไปด้วย 8 องค์ประกอบ 36 ตัวแปรสังเกตได้ ดังภาพที่ 2

อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันปรากฏว่า การรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ มี 8 องค์ประกอบ สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัย อภิปรายผลได้ ดังนี้

ด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่ใกล้ที่พักและมีความปลอดภัย อยู่ในบริเวณที่มีการคมนาคมสะดวกและอยู่ห่างไกลจากแหล่งอบายมุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของศาสตรา(2550) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีส่วนกำหนดการเลือกศึกษาต่อในคณะต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษา : เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย พบว่าปัจจัยด้านสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย เป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญที่มีส่วนกำหนดการเลือกศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษา และสอดคล้องกับ นลินี (2544) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้ใช้บริการในการเลือกสถาบันสอนภาษาต่างประเทศในเขตเทศบาลนครเชียงใหม่จังหวัดเชียงใหม่ พบว่าปัจจัยทางการตลาดด้านสถานที่มีความสำคัญต่อการติดสินใจใช้บริการและสอดคล้องกับสวนดุสิตโพล (มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต,2546) ซึ่งพบว่าด้านสถานที่ใกล้บ้าน/การเดินทางสะดวก มีผลต่อการเลือกสถานศึกษาของนักเรียน มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา

ด้านกายภาพ ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับห้องปฏิบัติการต่างๆ ที่สวยงามและทันสมัย มีบรรยากาศที่ดีเหมาะแก่การเรียนรู้มีอาคารเรียน ห้องประชุมและสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัยที่ใกล้ที่พักและมีความปลอดภัยเป็นลำดับต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จิตติมา(2553) การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรี ในมหาวิทยาลัยนเรศวรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก พบว่า ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมของมหาวิทยาลัย มีน้ำหนักในการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในระดับสำคัญมากที่สุด โดยที่อาคารสถานที่พร้อม เพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีอาคารที่กว้างขวาง สะอาด สวยงาม เป็นระเบียบเรียบร้อยเหมาะสมกับการศึกษา มีสิ่งอานวยความสะดวก เช่น ร้านค้า ไปรษณีย์ อินเทอร์เน็ต สถานที่ออกกลังกาย มีหอพักภายในสถาบันหรือบริเวณใกล้เคียง และความสะดวก รวดเร็วในการเดินทาง

ด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย ผลการศึกษาพบว่านักศึกษาให้ความสำคัญในการที่มหาวิทยาลัยมีอุปกรณ์ เครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนครบครันและทันสมัยและหลักสูตรมีความหลากหลาย ทันสมัยและตรงกับความต้องการของสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ธารินี(2550) ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจในการศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาชาวต่างชาติในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล พบว่า นักศึกษาชาวต่างชาติให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยก่อนที่จะศึกษาต่อ

ด้านค่าธรรมเนียมและสวัสดิการการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษามีความต้องการในด้านสวัสดิการที่ดี เช่น ด้านการรักษาพยาบาล หอพัก ฯลฯ และมีการผ่อนผันค่าธรรมเนียมการเรียนและการให้บริการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอนก(2550) ที่พบว่าปัจจัยหลักที่นักศึกษาเลือกศึกษาต่อมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ คือค่าธรรมเนียมการเรียนที่ถูก มีค่าเฉลี่ย 3.72

ด้านบุคลากร ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาให้ความสำคัญกับบุคลากรมีความรู้ความสามารถและมีจิตให้บริการ และผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมมารถ(2543) ได้ศึกษาแรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยเกริก พบว่า ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน มีแรงจูงใจในการศึกษาต่อ และสอดคล้องกับงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต(2546) ได้สำรวจความคิดเห็นของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในการเลือกเข้าศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา พบว่าปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการเลือก

สถานศึกษา คือปัจจัยด้านคุณสมบัติของอาจารย์ผู้สอนที่มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ที่เข้าใจง่าย/ผลงานด้านการสอนเป็นที่ยอมรับ

ด้านคุณภาพการจัดการศึกษา ผลการศึกษาพบว่าการตัดสินใจในการเลือกศึกษาต่อ โดยเฉพาะการมีอุปกรณ์เครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนครบครันและทันสมัย พร้อมกับการจัดการศึกษาและกิจกรรมต่างๆ เพื่อพัฒนาความรู้และทักษะอย่างหลากหลายให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฐพล (2554) พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ นนทบุรี แบ่งเป็น 7 ด้าน ซึ่งปัจจัยด้านคุณภาพมหาวิทยาลัยเป็นปัจจัยหนึ่งในการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 3.34 การที่สถาบันการศึกษาที่มีคุณภาพและชื่อเสียงจะเป็นการตอบสนองความต้องการของผู้เรียน

ด้านการประชาสัมพันธ์ ผลการศึกษาพบว่าการประชาสัมพันธ์ทั่วถึง หลากหลายช่องทางจะส่งผลต่อการตัดสินใจในการเลือกศึกษาซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของPhilip(2546)ในการตัดสินใจเลือกสถาบันการศึกษาของนักเรียนโดยนักศึกษาตัดสินใจด้วยตนเองมีระดับสำคัญมากที่สุด รองลงมาผู้ปกครองต้องการให้เข้าศึกษา ญาติพี่น้อง การประชาสัมพันธ์ของสื่อมวลชน เพื่อนกลุ่มเดียวกัน อาจารย์แนะแนวคนรู้จัก และรุ่นพี่แนะนำให้เข้าศึกษา

ด้านการบริการสังคม ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีความต้องการให้ทางมหาวิทยาลัยมีการกิจกรรมการบริการวิชาการแก่สังคมที่หลากหลายและช่วยเหลือสังคมอย่างต่อเนื่องซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์(2555) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการคิดตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555 พบว่า ปัจจัยด้านการบริการสังคม ซึ่งอยู่ในระดับพอใช้ มีค่าเฉลี่ย 3.32

การนำผลวิจัยไปใช้

1.ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยและปัจจัยด้านคุณภาพการจัดการศึกษานักศึกษาให้ความสำคัญมากที่สุด มหาวิทยาลัยจึงควรให้ความสำคัญปัจจัยด้านดังกล่าว เพื่อจูงใจให้ผู้เรียนตัดสินใจเลือกเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิมากขึ้น

2.มหาวิทยาลัยควรนำผลจากการวิจัยครั้งนี้ ใช้เป็นข้อมูลและแนวทางแก่หลักสูตร /สาขาวิชา คณะ และมหาวิทยาลัย ในการวางแผน การรับนักศึกษาและจัดการศึกษาระดับปริญญาตรีให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สังคม และประเทศชาติ ตามทิศทางและศักยภาพของมหาวิทยาลัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

การทำวิจัยครั้งต่อไป

1.ควรศึกษาในเชิงลึกระดับคณะ หลักสูตร/สาขาวิชา เกี่ยวกับการรับรู้คุณภาพการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องตรงตามความเป็นจริงในแต่ละกลุ่มเป้าหมายของคณะ หลักสูตร/สาขาวิชา มากที่สุด และเพื่อให้เกิดประโยชน์และคุ้มค่าทางการศึกษามากที่สุดทั้งตัวผู้เรียนและมหาวิทยาลัย

2.ควรมีการศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาที่มีต่อมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิเพื่อให้มหาวิทยาลัยแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษา

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์, กรุงเทพฯ.

จิตติมา พัดโบก. 2553. การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกเข้าศึกษาต่อระดับปริญญาตรีในมหาวิทยาลัยนเรศวรของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตจังหวัดพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

ณัฐพล ธนเชวงสกุล. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ. วิทยาลัยเทคโนโลยีสยามบริหารธุรกิจ,นนทบุรี.

นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542. โมเดลลิสเรล : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย(พิมพ์ครั้งที่ 3). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

นักศึกษามหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.2555. ปัจจัยที่มีผลต่อการคิดตัดสินใจศึกษาต่อมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ของนักศึกษาชั้นปีที่ 1 ปีการศึกษา 2555(รายงานผลการวิจัย).นราธิวาส:มหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์.

ธารินี พัชรเจริญพงศ์.2550. ปัจจัยที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับอุดมศึกษาหลักสูตรนานาชาติของนักศึกษาชาวต่างชาติ ในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล.วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจ มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญญะบุรี, ปทุมธานี.

สำนักวิจัย, สถาบันราชภัฏสวนดุสิต. 2546. การศึกษาประสิทธิภาพของบัณฑิตสถาบันราชภัฏสวนดุสิต. เนติกุลการพิมพ์ ,กรุงเทพฯ.

ศาสตรา ยะป๊อก. 2550. ปัจจัยที่มีส่วนกำหนดการเลือกต่อคณะต่างๆ ในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรณีศึกษา: เขตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ศราวรณ์ ศิรพันธุ์. 2544. ปัจจัยที่มีอิทธิพลในการเลือกศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ของบัณฑิตด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ สถาบันอุดมศึกษาของรัฐในสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.

สมมารถ แจ่มจารัส. 2543. แรงจูงใจในการศึกษาต่อระดับปริญญาโท : ศึกษาเฉพาะกรณีนักศึกษาปริญญาโทมหาวิทยาลัยเกริกหลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารองค์กร.มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพฯ.

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. 2533. จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่ กรุงเทพฯ.วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.

เอนก ณะชัยวงศ์. 2550. การศึกษาความคิดเห็นต่อการตัดสินใจศึกษาต่อของนักศึกษาภาคปกติ ในระดับปริญญาตรีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.), กรุงเทพฯ.

Haydren, M. and Thomson,J. 2000.International School InternationalEducation.Kogan Page Llimited, London.

Lunenberg, F. C. and Ornstien, A. C. 2004.Educational Administration.Belmont: Thomson Learning Inc.

Philip Kotler. 2546. การจัดการตลาด[Marketing Management](ธนวรรณ แสงสุวรรณและคณะ, แปลและเรียบเรียง). กรุงเทพฯ : เพียร์สัน เอ็ดดูเคชั่น อินโดไชน่า.

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ

A CAUSAL RELATIONSHIP MODEL BETWEEN ACHIEVEMENT MOTITIVE ANXIETY AND ACADEMIC ACHIEVEMENT FOR STATISTICAL ANALYSIS IN BUSINESS

อเนก พุทธิเดช[1*] ประเสริฐ ทองทิพย์[1] และ ภัทราวดี มากมี[1]

ANEK PUTTHIDECH,[1*] PRASERT THONGTHIP[1] AND PATTRAWADEE MAKMEE[1]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่เรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์วาสุกรี ปีการศึกษา 2556 จำนวน 248 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานโดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ และวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรมMplus 7.0

ผลการวิจัยปรากฏว่ารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจตามสมมติฐาน มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พิจารณาได้จากค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 109.98 ค่าองศาอิสระ(df) เท่ากับ 55 ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) เท่ากับ 0.00 ค่าCFI เท่ากับ 0.96 ค่าTLI เท่ากับ 0.95 ค่าRMSEA เท่ากับ 0.06 และค่าSRMR เท่ากับ 0.06 ตัวแปรทั้งหมดในโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ร้อยละ 27 ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจตัวแปรความวิตกกังวลมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจและตัวแปรความวิตกกังวลมีอิทธิพลทางอ้อมเชิงลบต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ โดยส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

คำสำคัญ : ความวิตกกังวล แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ

Abstract

The purpose of this research was to validate a causal relationship model between Achievement Motive, Anxiety and Academic Achievement for statistical analysis in Business. The sample consisted of 248 undergraduate students of Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Suvarnabhumi, in the 2013 academic year. Students were randomly selected by Stratified random sampling. The model consisted of three latent variables: Achievement, Motive, Anxiety and Learning Achievement, and two approaches to learning. Descriptive statistics were generated using statistics analysis program ; causal modeling involved in the use of Mplus 7.0

[1] วิทยาลัยวิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา มหาวิทยาลัยบูรพา จังหวัดชลบุรี 20131

* Corresponding author. E-mail: ped_ku57@yahoo.com

Results indicated that the model was consistent with empirical data. Goodness of fit indicators included a chi-square value of 109.98 with 55 degrees of freedom: p = 0.00; CFI = 0.96; TLI = 0.95; RMSEA = 0.06 and SRMR = 0.06. Variables in the model were found to account for 27 percent of the dependent variable's variance. Variables which were statistically significant, Achievement Motive had a positive direct effect on Academic Achievement. Anxiety had a negative direct effect on Academic Achievement and Anxiety were indirect through Achievement Motive, while having a negative effect on Achievement Motive.

Keywords: Anxiety, Achievement Motive, Academic Achievement

บทนำ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่แสดงถึงความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งนักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างให้ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ในแนวทางเดียวกันกับ McClelland (1953) ซึ่งได้นิยามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่าความปรารถนาของบุคคลหรือเป็นแรงขับภายในบุคคลที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ ซึ่ง เขียน (2553) ได้กล่าวถึงลักษณะของบุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และคนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะเป็นคนที่มีความทะเยอทะยาน มีความอดทน มีเป้าหมายและความหวังที่จะประสบความสำเร็จและพยายามที่จะปฏิบัติสิ่งต่างๆ ของตนเองให้ดีอยู่เสมอและการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและยังเกี่ยวข้องกับคุณลักษณะต่างๆ ที่เหมาะสมของการเป็นผู้เรียนรู้ด้วย ดังเช่น ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(สุพัตตรา, 2548; Shih and Gamon, 2001)

ความวิตกกังวลเป็นหนึ่งในอาการที่พบบ่อยที่สุดที่นำไปสู่ความเครียดทางด้านจิตใจในแต่ละบุคคล (Zeidner, 1998) และเป็นอาการที่แสดงออกทางกายหรือจิตใจซึ่งเมื่อความวิตกมากเกินไปจะทำให้เกิดเป็นความกลัว (Breuer, 1999) โดยความวิตกกังวลเป็นอารมณ์พื้นฐานของมนุษย์ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อมีภัยมาคุกคาม (Spielberger, 1995)

ซึ่งความวิตกกังวลในระดับสูงจะส่งผลทำให้นักเรียนเกิดภาวะจิตว้าวุ่น ขาดสมาธิ และลดการทำงานของความจำขณะคิด(working memory)และการให้เหตุผล (Aronen et al., 2004) กล่าวคือบุคคลนั้นจะไม่สามารถมีสมาธิเกิดการเรียนรู้และแก้ไขปัญหาได้เลยในเหตุการณ์นั้นซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนี้ทั้งภายนอกและภายในต่างก็มีผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยที่ความวิตกกังวลในขณะเรียนจะเป็นสิ่งที่ทำนายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (McCraty, 2007) ซึ่งมีงานวิจัยหลายเรื่องที่พบว่า ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กัน เช่น Luigi et al. (2007) ซึ่งได้วิจัยเรื่องบทบาทของความวิตกกังวลในโรงเรียนระดับชุมชน พบว่า ความวิตกกังวลที่ระดับสูงจะส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำซึ่งสอดคล้องกับ El-Anzi (2005) ได้ศึกษาเรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล ความภาคภูมิใจในเอง พบว่า ถ้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับสูงแล้วความวิตกกังวลจะมีระดับต่ำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ได้มีการจัดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีและอนุปริญญาซึ่งแบ่งออกเป็น 6 คณะ และได้มีการควบคุมคุณภาพการศึกษาโดยมีการประเมินผลการเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจากการประเมินผลการเรียนที่ผ่านมา พบว่า ผลการเรียนของนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ในรายวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ต่ำทั้ง 4 สาขา คือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด

สาขาวิชาระบบสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ธุรกิจ และสาขาวิชาการจัดการ จึงเป็นสาเหตุทำให้นักศึกษาถอนรายวิชาเรียนและสอบไม่ผ่านเกณฑ์จำนวนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งแสดงถึงการขาดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการเกิดความวิตกกังวลในการเรียนที่เพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังเช่น ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เป็นปัจจัยหนึ่งที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (สุพัตตรา, 2548; Shih and Gamon, 2001) และ Stevenson and Adam (1965) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความวิตกกังวลกับการเรียนรู้ พบว่า คะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์มีสหสัมพันธ์เป็นลบกับระดับความวิตกกังวล นั้นคือ ความวิตกกังวลเป็นผลต่อการเรียนรู้ถ้ามีความวิตกกังวลน้อยผลสัมฤทธิ์(การเรียนรู้) จะสูงและถ้ามีความวิตกกังวลมาก ผลสัมฤทธิ์(การเรียนรู้) จะต่ำ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนในการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์วาสุกรี เพราะวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจเป็นวิชาพื้นฐานที่มีความสำคัญในการเรียนวิชาอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาการวิจัยทางบริหารธุรกิจและยังเป็นวิชาที่ใช้ในการศึกษาระดับสูงต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ
2. เพื่อตรวจสอบรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาแหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ความวิตกกังวลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Luigi et al. (2007) ได้อธิบายความสัมพันธ์ของความวิตกกังวลกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีทิศทางตรงกันข้ามคือ เมื่อความวิตกกังวลสูงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

Sena et al. (2007) โดยความวิตกกังวลในวิชาที่กำลังศึกษาอยู่ซึ่งมีมากมายโดยเฉพาะวิชาที่ต้องคำนวณ จะทำให้ความวิตกกังวลเพิ่มมากขึ้น

Malpass (1994) ซึ่งได้วิจัยเรื่องรูปแบบ โครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมาย ความวิตกกังวล การกำกับตนเองในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์ทางลบกับความวิตกกังวล

Cattell (1961) ได้ สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความวิตกกังวลไว้ว่า โดยทั่วไปความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสัมพันธ์กันทางลบ

Stevenson and Adam (1965) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความวิตกกังวลกับการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กหญิงเกรด 4 และเกรด 6 จำนวน 318 คน พบว่า คะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์มีสหสัมพันธ์เป็นลบกับระดับความวิตกกังวล นั้นคือ ความวิตกกังวลเป็นผลต่อการเรียนรู้ถ้ามีความวิตกกังวลน้อยผลสัมฤทธิ์(การเรียนรู้) จะสูงและถ้ามีความวิตกกังวลมาก ผลสัมฤทธิ์(การเรียนรู้) จะต่ำ

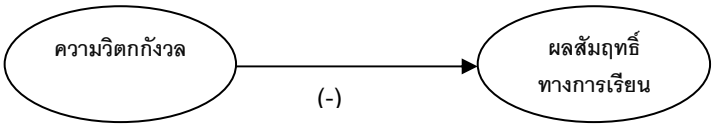

Figure 1 Anxiety and Academic Achievement

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความวิตกกังวล

Masoud et al. (2013) ได้ศึกษารูปแบบเชิงสาเหตุระหว่างผลสัมฤทธิ์การเรียนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในความวิตกกังวลทางการเรียนสถิติพบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ภายในกับความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์กันในทางลบ

Yvonne and Gurnam (2013) พบว่าความวิตกกังวลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นถ้ามีความวิตกกังวลต่ำและจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ลดลงถ้ามีความวิตกกังวลสูง

Atkinson (1964) กล่าวไว้ว่า บุคคลที่ต้องการความสำเร็จจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง มีความวิตกกังวลต่ำ ส่วนพวกที่กลัวความล้มเหลวจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ มีความวิตกกังวลสูง ดังนั้นความวิตกกังวลจึงมีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อีกด้วยและยังพบอีกว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์กันในทางลบ

Shell (1967) พบว่าความวิตกกังวลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ความสัมพันธ์กันในทางลบ กล่าวคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เพิ่มขึ้นถ้ามีความวิตกกังวลต่ำและจะมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ลดลงถ้ามีความวิตกกังวลสูง

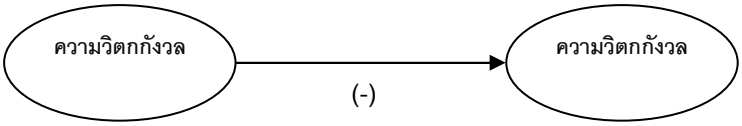

Figure 2 Anxiety and Achievement Motive

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Salah et al. (2013) ได้ศึกษารูปแบบโครงสร้างการทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยการรู้คุณค่าในตนเอง การศึกษาด้วยตนเองและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Verkuyten and Canatan (2001) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การตั้งเป้าหมายในการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนจากประเทศตุรกีและเนเธอร์แลนด์ พบว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Raffini (1970) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และความจำในกลุ่มนิสิตปริญญาตรี พบว่า ทั้งชายและหญิงที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจ ใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Song (1971) กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ นั้นจะส่งเสริมให้บุคคลมีผลงานดีเด่นในกิจกรรมด้านเกษตรและได้สรุปจากผลงานวิจัยในกลุ่มนักเรียนเกษตรกรรม 1,460 คน ในเกาหลีได้ว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์จะมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในทุกวิชาการที่เรียน

เกตุสุดา (2537) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัดทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อม ได้แก่ เจตคติต่อวิชา คณิตศาสตร์ นิสัยในการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนและสภาพแวดล้อมทางบ้าน

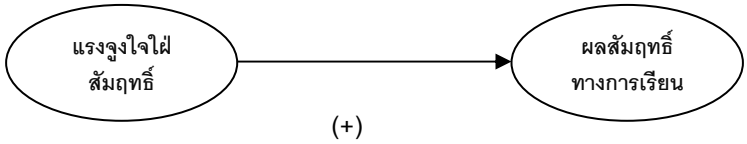

Figure 3 Achievement Motive and Academic Achievement

<u>จากแนวคิดในการวิจัยจะได้โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ</u>

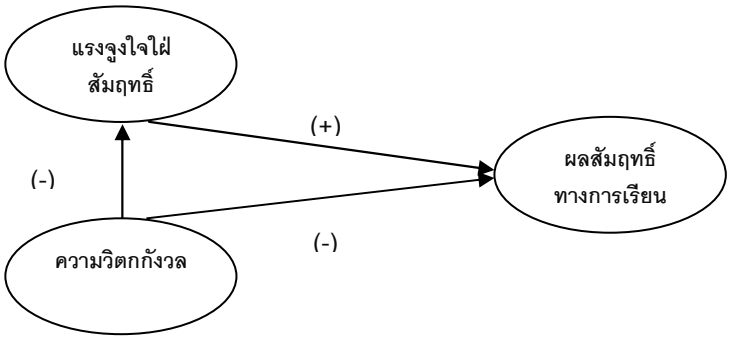

Figure 4 A causal relationship model between Achievement Motive, Anxiety and Academic Achievement

สมมติฐานการวิจัย

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ ที่พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ

3. ตัวแปรความวิตกกังวลมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ

4. ตัวแปรความวิตกกังวลมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ โดยส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งมีอิทธิพลทางเชิงลบกับตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และเชิงบวกกับตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ

วิธีการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาในคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์วาสุกรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2,721 คน การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักการกำหนดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำตามข้อตกลงเบื้องต้นในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุด้วยโปรแกรม LISREL ตามหลักของ Lindeman, Merenda, and Gold (1980) ที่ว่าอัตราส่วนระหว่างจำนวนหน่วยตัวอย่างกับจำนวนตัวแปรสังเกตได้ควรเป็น 20:1 การวิจัยนี้มีตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมด 12 ตัวแปร แต่เพื่อลดความคลาดเคลื่อนในการวิเคราะห์ข้อมูลและเพื่อให้การเก็บข้อมูลมีความครอบคลุมมากยิ่งขึ้น จึงใช้ตัวอย่างจำนวน 270 ตัวอย่างและใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) โดยแบ่งเป็น 4 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาการบัญชี สาขาวิชาการตลาด สาขาวิชาการจัดการและสาขาวิชาระบบสารสนเทศและคอมพิวเตอร์ธุรกิจ สุ่มนักศึกษาในแต่ละสาขาตามสัดส่วนขนาดของสาขา ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามสำหรับวัดความวิตกกังวลและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ ประกอบด้วย 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลประกอบด้วยคำถาม 5 ข้อ ได้แก่ เพศ สาขาวิชา หลักสูตร และชั้นปี

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสำหรับวัดความวิตกกังวลในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจที่พัฒนามาจากกนิษฐา (2546) จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .83 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความวิตกกังวลด้านการสอบ 10 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .78 ความวิตกกังวลด้านผู้สอน 10 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .82 ความวิตกกังวลด้านวิธีการเรียน 10 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 และความวิตกกังวลด้านเนื้อหา 10 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .80 โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามสำหรับวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ ที่พัฒนามาจากฤทัยรัตน์ และ เปรมฤดี (2554) จำนวน 40 ข้อ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ .87 ซึ่งประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ด้านการตั้งเป้าหมายเพื่อให้ประสบผลสำเร็จ 10 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .84 ด้านความตั้งใจมุ่งมั่นในการทำงานให้ประสบผลสำเร็จ 10 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .82 ด้านความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค 10 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .80 และด้านความทะเยอทะยานให้ผลงานเป็นที่ยอมรับและเกิดความก้าวหน้าในงาน 10 ข้อมีค่าความเที่ยงเท่ากับ .87 โดยมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักศึกษาในคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์วาสุกรี ตำบลท่าวาสุกรี อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและเป็นฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 248 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เพื่อทราบลักษณะกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความเบ้และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ โดยใช้โปรแกรมวิเคราะห์ทางสถิติ

2. วิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลการวัด (Measurement Model: First-order CFA) เพื่อตรวจสอบความตรงของโมเดลการวัดตัวแปรแฝงแต่ละตัว โดยใช้โปรแกรม MPLUS 7

3. ตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยใช้โปรแกรม MPLUS 7

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยปรากฏว่า โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ดี โดยมีค่าสถิติไค-สแควร์ เท่ากับ 109.982 ค่าความน่าจะเป็นทางสถิติ (p) เท่ากับ .00 ค่าdf เท่ากับ 55 ค่าRMSEA เท่ากับ 0.06 ค่าSRMR เท่ากับ 0.06 ค่าCFI เท่ากับ 0.96 ค่าTLI เท่ากับ 0.95 และค่าสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ของตัวแปรตาม ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีค่าเท่ากับ .27 และ .001 ตามลำดับ แสดงว่า ตัวแปรในโมเดลสามารถอธิบายความแปรผันของตัวแปรแฝงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ ได้ร้อยละ 26.60 และ 0.10 ตามลำดับ ดังตารางที่ 1

Table 1 Direct effect and Indirect effect of a causal relationship model between Achievement Motive, Anxiety and Academic Achievement for statistical analysis in Business

ตัวแปรผล / ตัวแปรสาเหตุ	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน			แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์		
	TE	DE	IE	TE	DE	IE
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	.28*	.28*	-	-	-	-
	(.07)	(.07)				
ความวิตกกังวล	-.52**	-.43**	-.10	-.03**	-.03**	-
	(.07)	(.07)	(.24)	(.08)	(.08)	
R^2	.27				.01	
χ^2= 57.17 Df = 51 P = 0.26 χ^2/df = 1.12 TLI = 0.99 CFI = 0.99 RMSEA = 0.02 SRMR = 0.03						

หมายเหตุ: TE แทน อิทธิพลรวม IE แทน อิทธิพลทางอ้อม DE แทน อิทธิพลทางตรง ตัวเลขในวงเล็บ คือ ความคลาดเคลื่อนมาตราฐาน *p< 0.05 **p< 0.01

ตัวแปรความวิตกกังวลมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ-0.43 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยส่งผ่านตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในเชิงลบมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ -0.10 ส่วนตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.28 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังภาพที่ 5 และ ตารางที่ 1

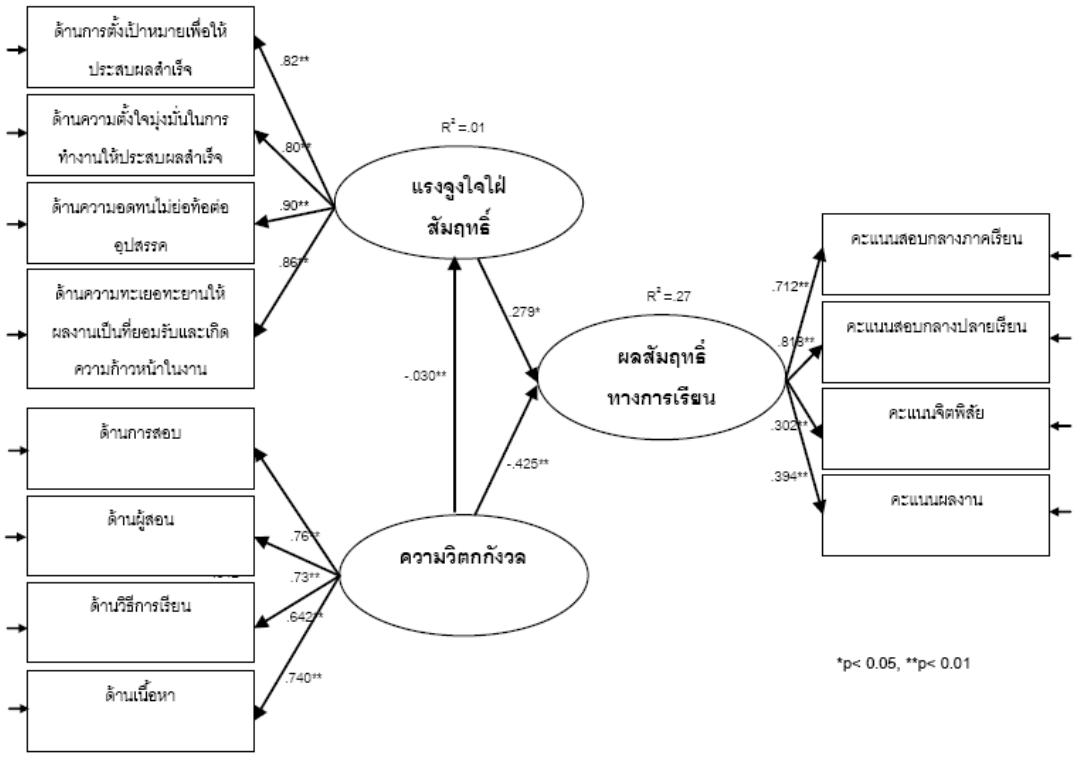

Figure 5 A causal relationship model between Achievement Motive, Anxiety and Academic Achievement for statistical analysis in Business.

อภิปรายผล

รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์สอดคล้องกับงานวิจัยของ เกตุสุดา (2537) พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัดทางการเรียน แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Malpass (1994) ซึ่งได้วิจัยเรื่องรูปแบบ โครงสร้างของการรับรู้ความสามารถของตนเอง การตั้งเป้าหมาย ความวิตกกังวล การกำกับตนเองในการเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวลและสอดคล้องกับแนวคิดของ Prima et al. (2010) ที่ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะวิศวกรรม พบว่าความวิตกกังวลและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษาที่มีความวิตกกังวลสูงจะทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ซึ่งความวิตกกังวลเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัยแต่ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรความวิตกกังวลในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจมีอิทธิพลทางตรงเชิงลบต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจแสดงว่า นักศึกษาที่มีวิตกกังวลในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจในระดับต่ำจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจสูง

(Stevenson and Adam, 1965) เนื่องจากความวิตกกังวลในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ เป็นความรู้สึกหงุดหงิด ประหม่า เคร่งเครียด สับสน ตื่นตระหนก หมดกำลังใจ สิ้นหวัง คิดกังวลเกี่ยวกับผลสำเร็จในการเรียน มีความสงสัยในตนเอง ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง โดยแสดงพฤติกรรมตื่นเต้น ขลาดกลัว หลีกเลี่ยงหรือหลบหนี เมื่อต้องเผชิญกับการเรียน การสอบ ผู้สอนและด้านเนื้อหาวิชา(Hoffmann, 2010) ดังนั้น นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจที่ดี แสดงว่า นักศึกษาความวิตกกังวลในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจค่อนข้างน้อย ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย Stevenson and Adam (1965) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของความวิตกกังวลกับการเรียนรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กหญิงเกรด 4 และเกรด 6 จำนวน 318 คน พบว่า คะแนนจากแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์มีสหสัมพันธ์เป็นลบกับระดับความวิตกกังวล นั้นคือ ความวิตกกังวลเป็นผลต่อการเรียนรู้ ถ้ามีความวิตกกังวลน้อยผลสัมฤทธิ์(การเรียนรู้) จะสูงและถ้ามีความวิตกกังวลมาก ผลสัมฤทธิ์(การเรียนรู้)จะต่ำ

ตัวแปรแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจมีอิทธิพลทางตรงเชิงบวกต่อตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ แสดงว่านักศึกษาที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจในระดับสูงจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจสูง (Raffini, 1970) เนื่องจากแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจ เป็นแรงผลักดันภายในตัวบุคคลที่แสดงถึงความต้องการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้และความปรารถนาของบุคคลหรือเป็นแรงขับภายในบุคคลที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายหรือมาตรฐานที่กำหนดไว้ (McClelland, 1953) ดังนั้น นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจสูงที่ดี แสดงว่า นักศึกษามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาการวิเคราะห์สถิติทางธุรกิจที่ดีเช่นกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับผลการวิจัย Raffini (1970) ได้ศึกษาผลของแรงจูงใฝ่สัมฤทธิ์ที่จะส่งผลต่อการเรียนรู้และความจำในกลุ่มนิสิตปริญญาตรี พบว่า ทั้งชายและหญิงที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุป

ข้อเสนอการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ควรมีการศึกษาปัญหาต่างๆ ซึ่งอาจเกิดจาก หลักสูตร เนื้อหาวิชา อุปกรณ์ในการเรียนการสอนที่ไม่เพียงพอกับความต้องการ ตลอดจนความรู้ความสามารถและความตั้งใจในการสอนของอาจารย์เพื่อลดความวิตกกังวลและเพิ่มแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ให้แก่นักศึกษา

2. ผู้เรียนควรศึกษาและทำความเข้าใจกับแบบการเรียนของตนเองว่าแบบการเรียนแบบใดเรียนได้ดี ถ้ามีแบบการเรียนที่เหมาะสมอยู่แล้วควรพัฒนาให้ดียิ่งขึ้นโดยอาจผสมผสานแบบการเรียนในแต่ละแบบเข้าด้วยกันแต่ถ้าพบว่าแบบการเรียนที่ใช้อยู่ไม่ได้ผล ควรปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้ดีขึ้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการนำปัจจัยอื่นๆ ที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเข้ามาศึกษาในโมเดลเพิ่มเติม เช่น สภาพครอบครัว ลักษณะส่วนบุคคล เป็นต้น ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนแต่ละคนแตกต่างกัน

2. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ความชัดเจนและความลึกซึ้งของข้อมูลสามารถไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบหรือวิธีการให้มีความสอดคล้องตามปัญหาและความต้องการของกลุ่มตัวอย่างมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

เกตุสุดา มนิระพงศ์. 2537. แบบจำลองความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.

กนิษฐา กฤตภคะ. 2546. ความสัมพันธ์ระหว่างความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตท้องที่การศึกษาที่ 5 กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.

เขียน วันทนียตระกูล. 2553. แรงจูงใจมีความสำคัญต่อการเรียนการสอนอย่างไร. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล http://www.lanna.mbu.ac.th/artilces/Intrinsic_Kh.asp (2 มิถุนายน 2556).

ฤทัยรัตน์ ชิดมงคล และ เปรมฤดี บริบาล. 2554. ปัจจัยที่มีผลต่อแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาลกระทรวงสาธารณสุข* : 65-64.

สุพัตตรา แก้ววิชิต. 2548. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.

Aronen, E.T., Vuontella. V., Steenari, M. R., Salmi, J. and Carlson, S. 2004. Working memory psychiatric symptoms and academic performance at school. *Neurobiology of Learning and Memory*, Elsivier.

Atkinson, J. W. 1964. An Introduction to Motivation. American Book Company, New York .

Breuer, D., 1999. Community Participation in Local Health and Sustainable Development: a working document on approaches and techniques European Sustainable Development and Health Series: World Health Organization, pp: 9-10.

Cattel, R. B. 1961. Hand Book for the Jr. Sr. High school Personality Questionnaire. *Institute for Personality and Ability Testing,* 1602-1604.

El-Anzi, F. O. 2005. Academic achievement and its relationship with anxiety, self-esteem, optimism, and pessimism in kuwaiti students. (online). Available: http://findarticles.com/p/articles/mi_qa3852/is_200501/ai_n9520814 (11 July 2013).

Hofmann. G.S. 2010. The Effect of Mindfulness-Based Therapy on Anxiety and Depression: A Meta-Analytic Review . *J Consult Clin Psychol*, 169–183. doi: 10.1037/a0018555

Linderman, R. H., Merenda, P. F., & Gold, R. Z. (1980). Introduction to bivariate and multivariate analysis.Glenview, IL: Scott, Foresman and company.

Luigi, M., Francesca, D., Maria, D. S., Eleonora, P., Valentina, G. D. and Benedetto, V. 2007. The Role of Anxiety Symptoms in School Performance in a Community Sample of Children and Adolescents. *BMC Public Health 7:* 347.

Malpass, R. S. and Goodman D. J. 2004. Psychology and the Law, Overview. PP. 171-184. *In:* C. D. Spielberg (eds.). Encyclopedia of Applied Psychology. Elsevier Academic Press, New York.

Masoud, G. L., Mokhtar, W. and Farhad, S. 2013. The role of Achievement Goals, Academic Motivation in Statistics Anxiety: Testing a causal model. *Social and Behavioral Sciences*. 934 -938.

McClelland, et al. 1953. The Achievement Motive. The Free Press, New York.

McCraty, R. 2007. When Anxiety Causes Your Brain to Jam, use Your Heart. Heart Math Research Center, Washington DC.

Prima, V., Muhammad, N. A. W., Ahmad, O., Tutut, H. and Suriya, K. S. 2010. The Relationship between Study Anxiety and Academic Performance among Engineering Students. *Social and Behavioral Science 8:* 490–497.

Raffini, P. J. 1970. The Relationship Between Resultant Achievement Motivation and College Student Examination Performance. *Dissertation Abstracts*, 31(1), 1085A -1086A.

Russel, L. I. 1969. Motivation for School Achievement Measurement and Validation .*The Journal of Education Research 22(6):* 263 – 266.

Salah, S., Esmaeil, S. D., Naser S. and Behnoush, S. 2013. Development of Structural Model for Prediction of Academic Achievement by Global Self-esteem, Academic Self-concept, Self-regulated Learning Strategies and Autonomous Academic. *Social and Behavioral Sciences*. 27 -34.

Sena., Whitaker., Lowe., Patricia., Lu., and Steven. 2007. Significant predictors of test anxiety among students with and without learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities 40(4):* 360-376.

Shih C. C. and Gamon J. 2001. Web-Based Learning : Relationships among student motivation, attitude, learning styles and achievement. *Journal of Agricultural Education*. 12-20.

Shell, L. G. 1967. Achievement Motivation. Motivation in Education. Academic Press, New York.

Song, K. H. 1971. Academic Achievement Motivation of Student of Agricultural Education and Its Relationship to Certain Variables. *Dissertation Abstracts 32(5):* 2571A.

Spielberger, C. D., and Vagg, P. R., 1995. Test anxiety: A Transactional Process Model. pp. 1-14. *In*: Spielberger et al. (Eds.). Test Anxiety: Theory, Assessment, and Treatment. Taylor, Francis.

Stevenson, W. H. and Adam, D. R. (1965). The Relationship of Anxiety to Children Performance on Leaning and Problem – Solving Tasks. *Child Development 36:* 1003.

Verkuyten, Thijs and Canatan. 2001. Achievement Motivation and Academic Performance Among Turkish Early and Young Adolescents in the Netherlands. *Genetic, Social, and General Psychology Monographs*, 378–408.

Yvonne, J. and Gurnam, K. S. 2013. Relationship between anxiety, attitude and motivation of tertiary students in learning English as a Second Language. *Social and Behavioral Sciences*. 116 – 122.

Zeidner, M. 1998. Test Anxiety - The state of the art. Plenum Press, New York.

ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

Employers' Satisfaction on Rajamangala University of Tecnology Phra Nakhon

สนทยา เขมวิรัตน์[1*] ดวงใจ เขมวิรัตน์[2] ศรีนาย คุเณนทราศัย[3] และ สมศรี เวิ่นทอง[4]

Sontaya Khamwirat,[1*] Duangjai Khamwirat,[2] Srinai Kunantrasai[3] and Somsri woenthong[4]

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา(1) เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พระนคร ใน 6 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย (2) เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต จำแนกตามเพศ อายุ ลักษณะหน่วยงาน ประเภทของธุรกิจ ขนาดของหน่วยงาน ระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงาน ลักษณะงานที่บัณฑิตรับผิดชอบ และคณะที่บัณฑิตสังกัด กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ใช้บัณฑิต 351คนสุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือเป็นแบบสอบถาม มาตราส่วน ประมาณค่า 5 ระดับมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.98 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ่ผลการวิจัยพบว่า (1) ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับพึงพอใจมาก ด้านที่มีความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และต่ำที่สุดคือด้านความรู้ (2) ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุ ลักษณะหน่วยงาน ประเภทของธุรกิจ ขนาดของหน่วยงาน ระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงาน ลักษณะงานที่บัณฑิตรับผิดชอบ และคณะที่บัณฑิตสังกัดต่างกัน มีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ 0.05

คำสำคัญ : ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

Abstract

The purpose of this study (1) study employers' satisfaction on Rajamangala University of Tecnology Phra Nakhon in 6 aspects: ethics and moral, knowledge, cognitive skills, interpersonal skills and responsibility, numerical analysis, communication and information technology skills, and skills. (2) Compare employers' satisfaction were classified by gender, age, type of establishment, type of business, size of enterprises, work experience of graduates, qualification of graduates and faculties of graduates. The samples were 351 employers. The study participates selected by stratified random sampling. The questionnaires of rating scales with the coefficient alpha 0.98 were used as the research instrument. Percentage, mean, standard deviation, t - test for independent sample, F – test and Scheffe's test analysis were statistical method to analyze data. As a result, (1) Employers' satisfaction was in high levels that interpersonal skills and responsibility

[1] สาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[2] สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[3] สาขาวิชาการจัดการ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครกรุงเทพฯ 10300

[4] สาขาวิชาการบัญชี คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครกรุงเทพฯ 10300

[1] Faculty of Business Administration, RMUTP

[2] Faculty of Science and Technology, RMUTP

[3] Faculty of Business Administration, RMUTP

[4] Faculty of Business Administration, RMUTP

* Corresponding author. E-mail: sontaya.k@rmutp.ac.th

was the highest, and knowledge was in the lowest rank. (2) There was significant difference for employers' satisfaction at the 0.05 level among employers in different age, type of establishment, type of business, size of enterprises, work experience of graduates, qualification of graduates and faculties of graduates.

Keywords: employers' satisfaction

บทนำ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทำหน้าที่ผลิตและยกระดับขีดความสามารถของบุคคล ที่เป็นกำลังแรงงานของประเทศ ให้มีความชำนาญด้านวิชาชีพและเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อสนองตอบความต้องการกำลังคนในแต่ละภาคส่วน ซึ่งการจัดการศึกษาเพื่อสนองความต้องการของตลาดแรงงานนั้น ควรพิจารณาทั้งการตอบสนองในเชิงปริมาณ คือผลิตแรงงานในสาขาและระดับต่าง ๆ ในปริมาณที่เพียงพอต่อความต้องการ และตอบสนองในเชิงคุณภาพ คือมีความสามารถเป็นที่ยอมรับของตลาดแรงงาน หากไม่สามารถสนองตอบความต้องการของตลาดแรงงานได้ ย่อมก่อให้เกิดปัญหาการผลิตแรงงานไม่ตรงกับความต้องการของตลาด หรือมีคุณภาพไม่ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน จนอาจส่งผลกระทบต่อการจ้างงาน และทำให้เกิดปัญหาการว่างงานตามมา จากรายงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ เกี่ยวกับภาวะการมีงานทำของประชากรไทย ในเดือนพฤษภาคม 2555 พบว่ามีผู้ว่างงานที่จบการศึกษาระดับอุดมศึกษามากที่สุด และจากรายงานการสรุปผลการปฏิรูปการศึกษา ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 เป็นต้นมา พบว่า ผู้สำเร็จอาชีวศึกษาและอุดมศึกษา มีความสามารถและสมรรถนะยังไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ และขาดทักษะความรู้พื้นฐานที่จำเป็น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2553) ปัญหาการว่างงานนับว่าเป็นปัญหาสำคัญ เพราะถ้าบัณฑิตทำงานต่ำกว่าระดับหรือได้รายได้น้อยกว่าที่ควรจะเป็น เท่ากับเป็นการสูญเสียเงินภาษีอากรที่ใช้ในการจัดการศึกษา อย่างไม่คุ้มค่า กระบวนการผลิตเพื่อให้ได้กำลังคนที่มีคุณภาพ ตรงตามความต้องการของตลาดแรงงานนั้น จำเป็นต้องพิจารณาจากความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ที่เป็นผู้ใช้แรงงานของบัณฑิตที่มหาวิทยาลัยผลิตออกไปในแต่ละปี เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพของบัณฑิต ให้สามารถตอบสนองความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นคณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตบัณฑิต ให้มีคุณภาพตรงตามความต้องการของตลาดแรงงาน และช่วยลดปัญหาการว่างงานของบัณฑิตได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ เพศของผู้ใช้บัณฑิต อายุของผู้ใช้บัณฑิต ตำแหน่งงานของผู้ใช้บัณฑิต ลักษณะหน่วยงาน ประเภทของธุรกิจ ขนาดของหน่วยงาน ระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงาน ลักษณะงานที่รับผิดชอบของบัณฑิต และคณะที่สังกัดของบัณฑิต

วิธีการศึกษา

ประชากรและตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ ผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ซึ่งเป็นบัณฑิตที่สำเร็จปีการศึกษา 2554 จำนวน 2,562 คน กลุ่มตัวอย่างคือผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 351 คน ประมาณขนาดตัวอย่างด้วย สูตร Yamane (ธานินทร์, 2547) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5 % สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้คณะที่บัณฑิตสังกัดเป็นชั้น (Strata) และผู้ใช้บัณฑิตเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยการเทียบสัดส่วน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ใช้บัณฑิต มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบสำรวจรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับ เพศของผู้ใช้บัณฑิต อายุของผู้ใช้บัณฑิต ลักษณะหน่วยงาน ประเภทของธุรกิจ ขนาดของหน่วยงาน ระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงาน ลักษณะงานที่บัณฑิตรับผิดชอบ และคณะที่บัณฑิตสังกัด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) สอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 45 ข้อ มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยจำแนกเป็น 6 ด้าน และสร้างแบบสอบถามโดยสร้างข้อคำถามในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรมจริยธรรมจำนวน 11 ข้อ ด้านความรู้จำนวน 8 ข้อ ด้านทักษะทางปัญญาจำนวน 7 ข้อ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบจำนวน 6 ข้อ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขจำนวน การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 10 ข้อ และด้านทักษะพิสัย จำนวน 3 ข้อ

2. นำแบบสอบถามตรวจหาคุณภาพเบื้องต้นโดยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถาม ด้วยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency; IOC) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหาจำนวนข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ จากผู้ทรงคุณวุฒิ เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3. กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามและเกณฑ์แปลความหมายข้อมูลโดยอาศัยเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน ของบุญชม (2535)

4. นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงและแก้ไขให้มีคุณภาพไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้ใช้บัณฑิตที่ไม่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 คน นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ตรวจให้คะแนน และหาคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนก (Discriminant) โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างค่าคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค พบว่า แบบสอบถาม มีค่าคุณภาพดังตารางที่ 1

Table 1 Quality of the instrument

Questionare	Discriminant	Reliability
Ethics and moral	0.68 - 0.94	0.97
Knowledge	0.34 – 0.70	0.80
Cognitive skills	0.35 – 0.81	0.85
Interpersonal skills and responsibility	0.42 – 0.73	0.86
Numerical analysis, communication and information technology skills	0.33 – 0.71	0.80
Skills	0.75 – 0.86	0.90
Total	0.33 – 0.94	0.98

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยประสานงานกับบัณฑิต และหน่วยงานที่รับบัณฑิตเข้าทำงาน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการเพิ่มจำนวนจากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ประมาณร้อยละ 40 เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้น้อยกว่าจำนวนตัวอย่างที่คำนวณได้ โดยแจกแบบสอบถามจำนวน 505 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามกลับคืนและมีความสมบูรณ์ 351 ฉบับ คิดเป็น 69.51 %

การวิเคราะห์ข้อมูล

1.วิเคราะห์คุณลักษณะของผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ เพศของผู้ใช้บัณฑิต อายุของผู้ใช้บัณฑิต ลักษณะหน่วยงาน ประเภทของธุรกิจ ขนาดของหน่วยงาน ระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงาน ลักษณะงานที่บัณฑิตรับผิดชอบ และคณะที่บัณฑิตสังกัด โดยใช้ค่าจำนวนและร้อยละ

2.วิเคราะห์ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยรวม และรายด้าน โดยใช้ค่าเฉลี่ย($\overline{x}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D.)

3.วิเคราะห์เปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมและรายด้าน จำแนกตาม คุณลักษณะของผู้ใช้บัณฑิต ได้แก่ ตัวแปรเพศของผู้ใช้บัณฑิต ลักษณะหน่วยงาน ระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงาน และลักษณะงานที่บัณฑิตรับผิดชอบ โดยใช้ค่าสถิติ การทดสอบค่าที (t - test for independent sample) ตัวแปรอายุของผู้ใช้บัณฑิต ประเภทของธุรกิจ ขนาดของหน่วยงาน และคณะที่บัณฑิตสังกัด ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน(Analysis of Variance)และเมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ่(Scheffe's test)

ผลการศึกษา

1. ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามตัวแปร เกี่ยวกับผู้ใช้บัณฑิต พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 220 คน คิดเป็น 62.70% อายุส่วนใหญ่ผู้ใช้บัณฑิตมีอายุ ต่ำกว่า 35 ปี จำนวน 254 คน คิดเป็น 72.40% ลักษณะหน่วยงานส่วนใหญ่อยู่ในภาคเอกชน จำนวน 272 คน คิดเป็น 77.50% ประเภทของธุรกิจ ส่วนใหญ่เป็นธุรกิจการค้า จำนวน 157 คน คิดเป็น 44.70% ขนาดของหน่วยงานส่วนใหญ่มีพนักงานมากกว่า 20 คน จำนวน 180 คน คิดเป็น 51.30% ระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงาน ส่วนใหญ่มีระยะเวลา 6 เดือนขึ้นไป จำนวน 206 คน คิดเป็น 58.70% ลักษณะงานที่บัณฑิตรับผิดชอบ ส่วนใหญ่ตรงตามคุณวุฒิจำนวน 279 คน คิดเป็น 79.50% และคณะที่บัณฑิตสังกัดส่วนใหญ่เป็นคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 140 คน คิดเป็น 39.90%

2. ผลการศึกษาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต พบว่าระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตอยู่ในระดับพึงพอใจมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 โดยด้านที่มีระดับความพึงพอใจสูงที่สุด คือ ด้านทักษะความ สัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีค่าเฉลี่ย 4.18 รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.11 ด้านทักษะพิสัย มีค่าเฉลี่ย 3.83 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าเฉลี่ย 3.76 ด้านทักษะทางปัญญา มีค่าเฉลี่ย 3.65 และ ด้านความรู้ มีค่าเฉลี่ย 3.61 ตามลำดับ

Table 3 Mean and standard deviation of employers' satisfaction

Employers' satisfaction	$\overline{x}$	S.D.	The level
Ethics and moral	3.95	0.92	High level
Knowledge	3.58	0.60	High level
Cognitive skills	3.77	0.61	High level
Interpersonal skills and responsibility	3.82	0.81	High level
Numerical analysis, communication and information technology skills	3.82	0.45	High level
Skills	3.73	0.49	High level
Total	3.80	0.61	High level

3. ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า

3.1 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีเพศต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในแต่ละด้าน พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย ไม่แตกต่างกัน

3.2 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ต่ำกว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะพิสัย แตกต่างกัน ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม

พบว่าผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ต่ำกว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี (2)ด้านความรู้ พบว่าผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านความรู้ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุมากกว่า 45 ปี (3) ด้านทักษะทางปัญญา พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะทางปัญญา สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุมากกว่า 45 ปี(4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ต่ำกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี (5) ด้านทักษะพิสัย พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะพิสัย สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี และผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุมากกว่า 45 ปี

3.3 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีลักษณะหน่วยงานต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจแตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาคเอกชน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาครัฐ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ และด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบสูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาคเอกชน

3.4 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีประเภทธุรกิจต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ แตกต่างกัน ดังนี้ (1) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิต ที่มีธุรกิจประเภทธุรกิจการค้า มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิต ที่มีธุรกิจประเภทธุรกิจการผลิต (2) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีธุรกิจประเภทธุรกิจการผลิต มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิต ที่มีธุรกิจประเภทธุรกิจบริการ

3.5 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีขนาดของหน่วยงานต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ในแต่ละด้าน พบว่า ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิต ที่มีหน่วยงานขนาดปานกลาง (จำนวนพนักงาน 10 - 20 คน) มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ต่ำกว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีหน่วยงานขนาดเล็ก (จำนวนพนักงาน ต่ำกว่า 10 คน) และผู้ใช้บัณฑิต ที่มีหน่วยงานขนาดใหญ่ (จำนวนพนักงาน มากกว่า 20 คน)

3.6 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีระยะเวลาที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานน้อยกว่า 6 เดือน และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ในแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป มีค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจต่อคุณลักษณะ

ของบัณฑิต ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานน้อยกว่า 6 เดือน

3.7 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีลักษณะงานที่บัณฑิตรับผิดชอบแตกต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตรับผิดชอบงานตรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ย ความพึงพอใจสูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตรับผิดชอบงานไม่ตรงคุณวุฒิ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ในแต่ละด้าน พบว่าทุกด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตรับผิดชอบงานตรงคุณวุฒิ มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านทักษะพิสัย สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตรับผิดชอบงานไม่ตรงคุณวุฒิ

3.8 ผู้ใช้บัณฑิตที่มีบัณฑิตสังกัดคณะต่างกัน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ แตกต่างกัน โดยผู้ใช้บัณฑิตคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะพิสัย แตกต่างกัน ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตคณะเทคโนโลยีสื่อสาร มวลชน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านคุณธรรม จริยธรรม สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (2) ด้านความรู้ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านความรู้ ต่ำกว่าผู้ใช้บัณฑิตคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน คณะบริหารธุรกิจ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ (3) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และคณะวิศวกรรมศาสตร์ (4)ด้านทักษะพิสัย พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านทักษะพิสัย สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ผู้ใช้บัณฑิตเพศชายและเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อบัณฑิต ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะถึงแม้ผู้ใช้บัณฑิตจะมีเพศต่างกัน แต่ส่วนใหญ่มีเป้าหมายเดียวกันคือ มุ่งหวังให้หน่วยงานประสบความสำเร็จ คือหน่วยงานนั้นมีความเจริญเติบโตในขอบข่ายของการดำเนินการ และความมีชื่อเสียงของหน่วยงาน (เกษมสันต์,2543) ดังนั้นผู้ใช้บัณฑิตไม่ว่าจะมีเพศใดก็ตามย่อมมีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบุคลากรที่จะคัดสรรเข้าทำงานไม่แตกต่างกัน เมื่อบัณฑิตสามารถตอบสนองความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตได้ตามเกณฑ์ ผู้ใช้บัณฑิตทั้งเพศชายและเพศหญิงย่อมเกิดความพึงพอใจต่อบัณฑิตไม่แตกต่างกัน

2. ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่ำกว่า 35 ปี มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตต่ำกว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุระหว่าง 35 - 45 ปี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บุคคลที่มีอายุแตกต่างกันย่อมมีการสั่งสมประสบการณ์และมีความต้องการที่แตกต่างกัน จึงทำ

ให้บุคคลที่มีอายุต่างกันมีการกำหนดเป้าหมายหรือความคาดหวังในชีวิตที่แตกต่างกัน ส่งผลให้ผู้ใช้บัณฑิตที่มีอายุต่างกันมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดารารัตน์ (2545) ที่พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการที่มีอายุแตกต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา แตกต่างกันในด้านวิชาการ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านบุคลิกภาพ

3. ผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาครัฐ มีความพึงพอใจต่อบัณฑิตสูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาคเอกชน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานภาครัฐเป็นหน่วยงานที่ไม่มุ่งหวังกำไรจึงทำให้เป้าหมายของหน่วยงาน และลักษณะการบริหารจัดการแตกต่างกับหน่วยงานภาคเอกชน ซึ่งเป็นกิจการที่มุ่งหวังกำไรจึงต้องมีการแข่งขันกันสูงเพื่อให้ได้ผลกำไรมาก ผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาคเอกชน จึงมีความคาดหวังต่อบัณฑิตในระดับที่สูงกว่าหน่วยงานภาครัฐ และเมื่อบัณฑิตไม่สามารถทำตามความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาคเอกชนได้ จึงทำให้ได้รับความพึงพอใจในระดับที่ต่ำกว่าบัณฑิตที่อยู่ในหน่วยงานภาครัฐ

4. ผู้ใช้บัณฑิตที่มีธุรกิจประเภทธุรกิจการค้า มีความพึงพอใจต่อบัณฑิต ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่มีธุรกิจประเภทธุรกิจการผลิต ส่วนผู้ใช้บัณฑิตที่มีธุรกิจการผลิต มีความพึงพอใจต่อบัณฑิต ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตประเภทธุรกิจบริการ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ประเภทของธุรกิจที่แตกต่างกัน ลักษณะของงาน ธรรมชาติของหน่วยงาน และวิธีการปฏิบัติงานในหน่วยงานย่อมแตกต่างกัน จึงทำให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังต่อบัณฑิตแตกต่างกัน เช่นหน่วยงานประเภทธุรกิจบริการ เป็นหน่วยงานที่ต้องมีการติดต่อสื่อสารกับผู้ใช้บริการ และต้องมีการให้บริการที่สะดวกรวดเร็ว เพื่อให้สามารถตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการได้อย่างทันท่วงที จึงส่งผลให้ผู้ใช้บัณฑิตที่มีธุรกิจประเภทธุรกิจบริการ ย่อมคาดหวังให้บุคคลากรมีความสามารถทางด้านการสื่อสารและสารสนเทศสูงกว่าธุรกิจประเภทต่างๆ เมื่อบัณฑิตไม่สามารถตอบสนองความคาดหวังได้ จึงส่งผลให้บัณฑิตได้รับความพึงพอใจในระดับที่ต่ำกว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดารารัตน์ (2545)ที่พบว่าผู้บริหารสถานประกอบการที่มีประเภทธุรกิจต่างกัน มีความต้องการคุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา แตกต่างกันในด้านวิชาการ ด้านวิชาชีพ ด้านบุคลิกภาพและด้านคุณธรรมและจริยธรรม

5. ผู้ใช้บัณฑิตที่มีหน่วยงานขนาดปานกลาง (จำนวนพนักงาน 10 - 20 คน) มีความพึงพอใจ ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ต่ำกว่า ผู้ใช้บัณฑิตที่มีหน่วยงานขนาดเล็ก (จำนวนพนักงาน ต่ำกว่า 10 คน) และผู้ใช้บัณฑิต ที่มีหน่วยงานขนาดใหญ่ (จำนวนพนักงาน มากกว่า 20 คน) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะหน่วยงานที่มีพนักงานจำนวนมากขึ้น ลักษณะโครงสร้างของหน่วยงานย่อมมีความซับซ้อนมากขึ้น ดังนั้น ถ้าผู้บริหารหน่วยงาน มีการกำหนดบทบาทของพนักงานให้มีความชัดเจน มีการกำหนดกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ให้พนักงานยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดจะช่วยให้พนักงานทุกคนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข และสามารถปฏิบัติงานได้เต็มศักยภาพ จึงทำให้ผู้ใช้บัณฑิตที่มีหน่วยงานขนาดใหญ่ (จำนวนพนักงาน มากกว่า 20 คน) มีความพึงพอใจต่อคุณลักษณะของบัณฑิต ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ สูงกว่า ผู้ใช้บัณฑิต ที่มีหน่วยงานขนาดปานกลาง (จำนวนพนักงาน 10 - 20 คน) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุดสวาท (2546) ที่พบว่าผู้ประกอบการประเภทบริษัทจำกัด มีความต้องการคุณลักษณะของแรงงาน ในด้านความรู้ความสามารถทางวิชาชีพและด้านความรู้ความสามารถทางด้านเทคโนโลยีสูงกว่าผู้ประกอบการประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด

6. ผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป มีความพึงพอใจสูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานน้อยกว่า 6 เดือน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในช่วงระยะเวลา 6 เดือนแรกเป็นช่วงระยะเวลาที่บัณฑิตต้องเรียนรู้

การปฏิบัติงาน และอยู่ในช่วงเวลาของการปรับตัวเข้ากับสถานที่และเพื่อนร่วมงาน จึงไม่สามารถแสดงศักยภาพในการปฏิบัติงานได้อย่างเต็มที่ ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต จึงส่งผลให้ผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป มีความพึงพอใจ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตอยู่ในหน่วยงานน้อยกว่า 6 เดือน

7. ผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตรับผิดชอบงานตรงคุณวุฒิ มีความพึงพอใจ สูงกว่าผู้ใช้บัณฑิตที่บัณฑิตรับผิดชอบงานไม่ตรงคุณวุฒิ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ บัณฑิตที่จบการศึกษาคณะใดๆ ย่อมมีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ในสาขาอาชีพที่เกี่ยวข้องกับคณะนั้นๆได้เป็นอย่างดี และเนื่องจากความรู้เป็นสิ่งที่สามารถนำไปใช้ได้อย่างไม่หมดสิ้น สามารถพัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยน แปลงได้ ดังนั้นเมื่อบัณฑิตได้รับผิดชอบงานตรงตามคุณวุฒิที่สำเร็จการศึกษาย่อมสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพตรงตามความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต จนทำให้ผู้ใช้บัณฑิตเกิดความพึงพอใจได้

8. ผู้ใช้บัณฑิตคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มีความพึงพอใจสูงกว่าผู้ใช้บัณฑิต คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะธรรมชาติของลักษณะงานในแต่ละสาขาอาชีพ มีวิธีการปฏิบัติงาน ความยากง่ายในการปฏิบัติงาน และระดับความรับผิดชอบในงานที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้ผู้ใช้บัณฑิตที่มีสาขาอาชีพที่แตกต่างกัน มีความคาดหวังต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่แตกต่างกัน โดยคณะที่ต้องปฏิบัติงานในสาขาอาชีพที่มีความรับผิดชอบสูง ผู้ใช้บัณฑิตในคณะนั้นๆ ย่อมมีความคาดหวังต่อบัณฑิตสูงกว่าคณะอื่นๆ เมื่อบัณฑิตไม่สามารถปฏิบัติได้ตามที่คาดหวังจึงทำให้ได้รับความพึงพอใจในระดับที่น้อยกว่าคณะอื่นๆ

สรุป

จากผลการวิจัยพบว่าผู้ใช้บัณฑิตมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจ ด้านความรู้ ในระดับต่ำกว่าทุกด้าน ดังนั้น มหาวิทยาลัย บุคลากร และหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครควรหาแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนครเพื่อให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ และตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตได้อย่างเหมาะสม เช่น

1. ควรมีการปรับปรุงประสิทธิภาพของเครื่องมือ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนให้มีความทันสมัย มีจำนวนเพียงพอและพร้อมต่อการใช้งาน เพื่อให้นักศึกษาได้เรียนรู้อย่างเป็นระบบ และได้ฝึกการลงมือปฏิบัติจริง สามารถนำความรู้ที่ได้จากการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ควรมีการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นการปฏิบัติงาน โดยอาจมีการมอบหมายชิ้นงานหรือโครงงาน เพื่อให้นักศึกษาได้มีการฝึกใช้ความคิดวิเคราะห์ ประมวลความรู้ที่ได้ในห้องเรียน มาประยุกต์ใช้ในการฝึกปฏิบัติงานจริง ฝึกการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้บัณฑิตมีความพร้อมออกสู่ตลาดแรงงาน และควรมีการนำเสนอแนวความคิด ข้อมูล ความรู้ใหม่ๆ และแหล่งในการแสวงหาความรู้ในแต่ละสาขาอาชีพ ให้กับนักศึกษา เพื่อส่งเสริมให้นักศึกษามีความกระตือรือร้น ในการแสวงหาความรู้จากแหล่งต่างๆ ช่วยทำให้นักศึกษาได้แนวทางในการพัฒนาความรู้ในสาขาอาชีพ และพัฒนาตนเองให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

คำขอบคุณ

รายงานการวิจัยฉบับนี้ ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัยจากงบประมาณเงินรายได้(วิจัยสถาบัน) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ2556 คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และงานวิจัยฉบับนี้

สำเร็จเป็นอย่างดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือ กลุ่มผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิตที่ช่วยให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

เกษมสันต์ วิลาวรรณ. 2543. แรงงานสัมพันธ์. พิมพ์ครั้งที่ 4. วิญญูชน,กรุงเทพฯ.

ดารารัตน์ มีสีผ่อง.2545.คุณลักษณะของผู้สำเร็จการศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง(ปวส.) ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ ตามความต้องการของผู้บริหารสถานประกอบการในเขตจังหวัดสมุทรสงคราม. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ,กรุงเทพฯ.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2547. คู่มือการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS. โรงพิมพ์นิด้าการพิมพ์,นนทบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. 2535 . การวิจัยเบื้องต้น. สุวีริยาสาส์น,กรุงเทพฯ.

สุดสวาท จันโทวงษ์. 2546. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของแรงงานทางการบริหารธุรกิจตามความต้องการของผู้ประกอบการ ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี .รายงานการศึกษาปัญหาพิเศษบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม,มหาสารคาม

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.2553.ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง(พ.ศ. 2552 -2561). บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด,กรุงเทพฯ.

การศึกษาลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

The Study of Good Citizenship Characteristics of Undergraduate of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon

ดวงใจ เขมวิรัตน์[1*] ดำรงฤดี มิตรภักดี[2] ชวนี สุภิรัตน์ [3] และ ปิยธิดา รุจะศิริ [4]

Duangjai Khamwirat,[1*] Domrongrudi Mitrabhakdi,[2] Chawanee Suphirat [3]and Piyatida Rujasiri [4]

บทคัดย่อ

ความมุ่งหมายของการศึกษา (1) เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ใน 4 ด้าน คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ด้านสังคม ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองการปกครอง (2) เพื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา จำแนกตามตัวแปร เพศ ระดับชั้นปี คณะที่ศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา 389 คน สุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา 0.92 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวน และทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า (1) นักศึกษามีความเป็นพลเมืองดีอยู่ในระดับค่อนข้างสูง ด้านที่สูงที่สุดคือด้านคุณธรรมและจริยธรรม ส่วนด้านที่ต่ำสุด คือด้านการเมืองการปกครอง (2) นักศึกษาที่มีเพศ ระดับชั้นปี คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

คำสำคัญ: ความเป็นพลเมืองดี

Abstract

The purpose of this study (1) Study the good citizenship characteristics of undergraduate of Rajamangala University of Technology Phra Nakhon in 4 aspects: ethics, social, economy and politics. (2) Compare the good citizenship characteristics were classified by gender, academic years, faculties and achievement. The samples were 389 undergraduates. The study participates selected by stratified random sampling. The 60 item questionnaires of rating scales with the coefficient alpha 0.92 were used as the research instrument. Percentage, mean, standard deviation, t - test for independent sample, F – test and Scheffe's test analysis were statistical method to analyze data. As a result, (1) Good citizenship characteristics of undergraduates were in relatively high levels that ethics was the highest; politics was in the lowest rank. (2)There was significant difference for good citizenship characteristics of undergraduates at the 0.05 level among undergraduates in different gender, different academic years, different faculties, and different achievement.

Keywords: good citizenship

[1] สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[2] สาขาวิชาการเงิน คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[3] สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[4] สาขาวิชาคณิตศาสตร์และสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ฯ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร กรุงเทพฯ 10300

[1] Faculty of Science and Technology, RMUTP

[2] Faculty of Business Administration, RMUTP

[3] Faculty of Science and Technology, RMUTP

[4] Faculty of Science and Technology, RMUTP

* Corresponding author. E-mail: duangjai.kh@rmutp.ac.th

บทนำ

การปกครองตามระบอบประชาธิปไตย คือ ระบอบการปกครองที่อำนาจสูงสุดในประเทศเป็นของประชาชน โดยประชาชนเป็นผู้ปกครองตนเอง ประเทศที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยประชาชนย่อมมีสิทธิและมีเสรีภาพในประเทศของตน และมีความเท่าเทียมกัน ดังนั้นประเทศที่มีการปกครองในระบอบ“ประชาธิปไตย ”จึงต้องมีกติกาหรือรัฐธรรมนูญเพื่อใช้ในการปกครองประเทศ และสิ่งที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าระบบ คือ คน หรือประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของประเทศ จะต้องมีความเป็น“พลเมือง”จึงจะประสบความสำเร็จ ทรัพยากรมนุษย์จึงจัดว่าเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญ ที่ช่วยสร้างทั้งความเจริญและความเสื่อมให้กับสังคม สังคมทุกแห่งย่อมต้องการพลเมืองที่มีคุณภาพ มีคุณธรรม เพื่อสามารถพัฒนาสังคมได้อย่างยั่งยืน การที่จะสร้างพลเมืองที่ดีให้กับสังคมเป็นหน้าที่ของสถาบันต่าง ๆ ในสังคมที่ต้องช่วยกันส่งเสริม ลักษณะของ“พลเมือง”ในระบอบประชาธิปไตยไม่ใช่สิ่งที่จะเกิดได้เอง แต่จะต้องมีการฝึกฝน ปัจจัยที่มีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนเกิดการเรียนรู้สามารถพัฒนาตนเองได้ คือการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือในการปรับปรุงทรัพยากรมนุษย์ และเป็นตัวการสำคัญที่ช่วยให้สังคมมีคุณภาพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เป็นสถาบันการศึกษาในระดับ อุดมศึกษาที่มุ่งมั่นจัดการศึกษา เพื่อพัฒนากำลังคนของชาติให้มีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เป็นแหล่งรวมขององค์ความรู้ทางวิชาการ เป็นแหล่งการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ เพื่อการพัฒนาประเทศ และสร้างความเข้มแข็งให้แก่สังคม ด้วยการผลิตบัณฑิตให้ถึงพร้อมด้วยวิชาการ วิชาชีพ ตามความต้องการของผู้เข้าศึกษา และความต้องการของสังคม โดยเน้นบัณฑิตที่มีคุณภาพ คุณธรรม จริยธรรม และจิตสำนึกเสียสละ เพื่อร่วมพัฒนาและรับใช้สังคม ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา ลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพนักศึกษา ให้มีลักษณะความเป็นพลเมืองดี อันจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการดำเนินงานของมหาวิทยาลัย ช่วยให้สามารถผลิตบัณฑิตที่มีลักษณะของความเป็นพลเมืองดี ไม่เป็นปัญหาของสังคม และช่วยลดปัญหาการเกิดความขัดแย้งในสังคม ช่วยให้ทุกคนในสังคมสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข

วัตถุประสงค์การวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1.เพื่อศึกษาลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2.เพื่อเปรียบเทียบลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกตามตัวแปรต่างๆ ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี คณะที่ศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ที่ศึกษาปีการศึกษา 2555 จำนวน 9,098 คน กลุ่มตัวอย่างประมาณขนาดด้วย สูตร Yamane[/] (ธานินทร์, 2547) ณ ระดับความเชื่อมั่น 95% ยอมให้เกิดความคลาดเคลื่อนได้ 5% ได้จำนวนตัวอย่าง อย่างน้อย 384 คน สุ่มตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) มีคณะวิชาที่สังกัดของนักศึกษาเป็นชั้น (Strata) ใช้นักศึกษาเป็นหน่วยในการสุ่ม โดยการเทียบสัดส่วน ปรากฏดังตารางที่ 1

Table 1 Number of samples used in this research

Faculties	Population	Samples	Questionnaires	Get back	
				Amount	Percentage
Industrial Education	400	17	25	20	80.00
Home Economics Technology	1,483	64	70	64	91.43
Mass Communication Technology	835	36	40	36	90.00
Business Administration	2,553	108	120	108	90.00
Science and Technology	372	20	25	20	80.00
Engineering	1,639	77	80	77	96.25
Liberal Arts	878	38	45	38	84.45
Industrial Textiles and Fashion Design	505	22	30	22	73.34
Architecture and Design	433	22	25	22	88.00
Total	9,098	407	450	407	90.45

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำแนกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของนักศึกษา เป็นแบบสอบถามปลายปิดแบบสำรวจรายการ (Check list) สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะของนักศึกษา ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี คณะที่สังกัด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ตอนที่ 2 แบบสอบถามความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร มีลักษณะเป็นเป็นแบบสอบถามปลายปิด แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Five – points rating scales) สอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา จำนวน 60 ข้อ และตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ เป็นแบบสอบถามปลายเปิด มีขั้นตอนการสร้างเครื่องมือดังนี้

1.ศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี เพื่อสร้างแบบสอบถามโดยสร้างข้อคำถามในแต่ละด้าน ดังนี้ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม จำนวน 15 ข้อ ด้านสังคม จำนวน 15 ข้อ ด้านเศรษฐกิจจำนวน 15 ข้อ และด้านการเมืองการปกครอง 15 ข้อ

2.นำแบบสอบถามความเป็นพลเมืองดี ตรวจหาคุณภาพเบื้องต้นโดยการหาค่าความเที่ยงตรง (Validity) ของข้อคำถาม ด้วยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency; IOC) เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมด้านเนื้อหา จำนวนข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ จากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน เลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป

3.กำหนดเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามและเกณฑ์แปลความหมายข้อมูล โดยอาศัยเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน ของบุญชม (2535) ดังนี้

ช่วงคะแนน		การแปลความหมาย
4.51 – 5.00	หมายถึง	ผู้ตอบมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับสูง
3.51 – 4.50	หมายถึง	ผู้ตอบมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับค่อนข้างสูง
2.51 – 3.50	หมายถึง	ผู้ตอบมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	ผู้ตอบมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับค่อนข้างต่ำ
1.00 – 1.50	หมายถึง	ผู้ตอบมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีในระดับต่ำ

4.นำแบบสอบถามที่ผ่านการปรับปรุงและแก้ไขให้มีคุณภาพไปทดลองใช้(Try Out) กับนักศึกษาที่ไม่ได้รับการสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์แล้ว ตรวจให้คะแนน และหาคุณภาพด้านค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างค่าคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมทั้งฉบับ และค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค พบว่า แบบสอบถาม มีค่าคุณภาพดังตารางที่ 2

Table 2 Quality of the instrument

Questionnaires	Discrimination	Reliability
Ethics	0.21 – 0.59	0.81
Social	0.35 – 0.70	0.86
Economy	0.20 – 0.61	0.78
Politics	0.18 – 0.68	0.86
Total	0.18 – 0.62	0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษา ทั้ง 9 คณะ ในช่วงปีการศึกษา 2555 โดยเพิ่มจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ 20% เพื่อป้องกันความคลาดเคลื่อนที่อาจเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลได้น้อยกว่าจำนวนตัวอย่าง ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้ นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาวิเคราะห์และประมวลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์คุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้นปี คณะที่สังกัด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้ค่าจำนวนและร้อยละ

2. วิเคราะห์ความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา โดยใช้ค่าเฉลี่ย ($\overline{x}$)และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา จำแนกตามคุณลักษณะของนักศึกษา ได้แก่ ตัวแปรเพศ โดยใช้การทดสอบค่าที (t - test for independent sample)ส่วนตัวแปรระดับชั้นปี คณะที่สังกัด และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวน (Analysis of Variance) และเมื่อพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ ด้วยวิธีเชฟเฟ่ (Scheffe's test)

ผลการศึกษา

1. นักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาเพศหญิงจำนวน 253 คน คิดเป็น 62.20% ชั้นปีที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 182 คน คิดเป็น 44.70% คณะที่นักศึกษาสังกัดส่วนใหญ่เป็นนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ จำนวน 108 คน คิดเป็น 26.50% ระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับปานกลาง (เกรดเฉลี่ยสะสม 2.50 - 3.49) จำนวน 283 คน คิดเป็น 69.50%

2. ผลการศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า นักศึกษามีความเป็นพลเมืองดี อยู่ในระดับค่อนข้างสูง คือ มีค่าเฉลี่ย 3.75 โดยด้านที่มีความเป็นพลเมืองดีในระดับสูงที่สุด คือ ด้านคุณธรรมและจริยธรรม มีค่าเฉลี่ย 4.20 รองลงมา คือ ด้านสังคม มีค่าเฉลี่ย 4.04 ส่วนด้านที่มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีต่ำสุดคือด้านการเมืองการปกครอง มีค่าเฉลี่ย 3.30 ดังตารางที่ 3

Table 3 Mean and standard deviation of Good citizenship characteristics

Good citizenship characteristics	$\overline{X}$	S.D.	The level
Ethics	4.20	0.43	Relatively high level
Social	4.04	0.50	Relatively high level
Economy	3.46	0.52	Moderate level
Politics	3.30	0.69	Moderate level
Total	3.75	0.40	Relatively high level

3. ผลการเปรียบเทียบความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษา ระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบว่า

3.1 นักศึกษาเพศชายและเพศหญิง มีระดับความเป็นพลเมืองดี โดยรวม ไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสังคม นักศึกษาหญิง มีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่านักศึกษาชาย ส่วนด้านการเมืองการปกครองนักศึกษาหญิง มีคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่านักศึกษาชาย

3.2 นักศึกษาระดับชั้นปีที่ต่างกันมีความเป็นพลเมืองดี แตกต่างกัน โดยนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยระดับความเป็นพลเมืองดี โดยรวม ต่ำกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 และนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม ต่ำกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ด้านสังคม นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านสังคม ต่ำกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ด้านการเมืองการปกครอง นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านการเมืองการปกครอง ต่ำกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 และชั้นปีที่ 4 ส่วนนักศึกษาระดับชั้นปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านการเมืองการปกครอง ต่ำกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 4

3.3 นักศึกษาที่สังกัดคณะต่างกันมีความเป็นพลเมืองดี แตกต่างกัน โดยนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยระดับความเป็นพลเมืองดี โดยรวม ต่ำกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ส่วนนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มีค่าเฉลี่ย ต่ำกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดี

ด้านคุณธรรมและจริยธรรม ต่ำกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ส่วนนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม ต่ำกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ด้านสังคม นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านสังคม ต่ำกว่า นักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ด้านเศรษฐกิจ นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านเศรษฐกิจต่ำกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มีคะแนนเฉลี่ย ต่ำกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ด้านการเมืองการปกครอง นักศึกษาคณะเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านการเมืองการปกครอง ต่ำกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์ ส่วนนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจมีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านการเมืองการปกครอง ต่ำกว่า นักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม นักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และนักศึกษาคณะวิศวกรรมศาสตร์

3.4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีความเป็นพลเมืองดีแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.50 มีค่าเฉลี่ยระดับความเป็นพลเมืองดี โดยรวม ต่ำกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.50 ขึ้นไป และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่า ด้านคุณธรรมและจริยธรรม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.50 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านคุณธรรมและจริยธรรม ต่ำกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.50 - 3.49 ด้านสังคม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.50 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านสังคมต่ำกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.50 - 3.49 ด้านเศรษฐกิจ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.50 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านเศรษฐกิจ ต่ำกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 2.50 - 3.49 และ 3.50 ขึ้นไป และด้านการเมืองการปกครองนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.50 และ 2.50 - 3.49 มีค่าเฉลี่ยความเป็นพลเมืองดีด้านการเมืองการปกครองต่ำกว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.50 ขึ้นไป

อภิปรายผล

การวิจัยลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปราย ดังนี้

1.นักศึกษาหญิง มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสังคม สูงกว่านักศึกษาชาย แต่มีระดับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ด้านการเมืองการปกครอง ต่ำกว่านักศึกษาชาย ทั้งนี้อาจเนื่องจากค่านิยมของสังคมไทย ที่กำหนดให้เพศหญิงต้องมีความสุภาพเรียบร้อย อ่อนโยนและมีความรับผิดชอบสูง เพราะต้องเติบโตไปเป็นแม่บ้านแม่เรือน ต้องรับผิดชอบกิจการต่างๆภายในบ้าน ส่วนกิจการงานนอกบ้านหรือการเมืองการปกครองเป็นหน้าที่ของเพศชาย จึงทำให้เพศหญิงและเพศชายได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่แตกต่างกัน โดยเพศหญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีความสุภาพเรียบร้อย อ่อนโยนและปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบ ส่วนเพศชายจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูให้มีลักษณะความเป็นผู้นำ บริหารกิจการต่างๆนอกบ้าน จึงอาจทำให้นักศึกษาหญิง มีระดับคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม และด้านสังคม สูงกว่านักศึกษาชาย แต่มีระดับคุณลักษณะด้านการเมืองการปกครอง ต่ำกว่านักศึกษาชาย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของประภัสสร (2553) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีพฤติกรรมความเป็นพลเมืองดีสูงกว่านักเรียนชาย

2.นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ต่ำกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ทั้งนี้อาจเนื่องจาก นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 ต้องมีการปรับตัวมากมายหลายด้าน เช่นปรับตัวเข้าสู่การศึกษาในระบบมหาวิทยาลัย ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย กลุ่มเพื่อนและรุ่นพี่ จึงส่งผลให้นักศึกษาระดับชั้นปีที่ 1 มีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาระดับชั้นปีที่ 2 ที่มีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมต่างๆดังกล่าวได้ดีแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทนา (2549) ที่พบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน คือนักเรียนที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีต่ำ

3.นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีต่ำกว่านักศึกษาคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ส่วนนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ต่ำกว่านักศึกษาคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ คณะบริหารธุรกิจและคณะศิลปศาสตร์เป็น 2 คณะที่มีพื้นที่อยู่ติดทำเนียบรัฐบาลซึ่งเป็นสถานที่มีการชุมนุมทางการเมืองเป็นระยะเวลนาน ทำให้นักศึกษาเกิดความไม่สะดวกในการเดินทาง เกิดความวิตกกังวลเรื่องความปลอดภัยในการเดินทาง และปัญหาการเรียนที่ไม่ต่อเนื่อง จึงอาจส่งผลให้นักศึกษาคณะบริหารธุรกิจและคณะศิลปศาสตร์มีความวิตกกังวลสูงกว่านักศึกษาคณะอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทนา (2549) ที่ พบว่า ความวิตกกังวลมีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนคือนักเรียนที่มีความวิตกกังวลสูงจะมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีต่ำ

4.นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ต่ำกว่า 2.50 มีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ต่ำกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3.50 ขึ้นไป ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ นักศึกษาที่มีผลการเรียนสูงย่อมแสดงถึงการมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน มีความรับผิดชอบ มีความรอบคอบ มีความคิดริเริ่ม มีสติปัญญาและมีความพร้อมในการเรียนรู้สูง จึงส่งผลให้นักศึกษาที่มีผลการเรียนสูง เป็นกลุ่มคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี ไม่ถูกชักจูงไปในทางที่ผิดได้ง่าย จึงมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีสูง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ จันทนา (2549) และผลการศึกษาของประภัสสร (2553) ที่พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองของนักเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีของนักเรียน คือนักเรียนที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ย่อมมีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีสูงด้วย

สรุป

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี ด้านเศรษฐกิจ และด้านการเมืองการปกครอง อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นมหาวิทยาลัย บุคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับนักศึกษา เช่น คณาจารย์ ผู้ปกครอง ผู้บริหารมหาวิทยาลัย ฯลฯ ควรหาแนวทางในการส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่นักศึกษา เช่น

1. ควรให้มีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมความรู้และเจตคติ เกี่ยวกับเศรษฐกิจ และการเมืองการปกครอง เพื่อให้นักศึกษามีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของเศรษฐกิจและการเมืองการปกครอง ที่ส่งผลต่อนักศึกษาเองและสังคมประเทศชาติ ซึ่งจะช่วยทำให้นักศึกษาเกิดคุณลักษณะที่ดีทางด้านเศรษฐกิจและการเมืองการปกครอง

2. ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อปลุกจิตสำนึก ค่านิยม เกี่ยวกับความเป็นพลเมืองดี เช่น จัดกิจกรรมให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมทางการเมือง มีโอกาสในการช่วยเหลือชุมชนและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม ให้ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริฯ และส่งเสริมให้มีการดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง อย่างเป็นรูปธรรม เพื่อช่วยสร้างเสริมลักษณะนิสัยและแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมให้กับนักศึกษา

นอกจากนี้อาจมีการศึกษาเพิ่มเติม เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมลักษณะความเป็นพลเมืองดีให้แก่นักศึกษา เช่น

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยต่างๆ ทั้งทางจิตสังคมและจิตลักษณะ ที่อาจส่งผลต่อคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดี เช่น การอบรมเลี้ยงดู สังคมกลุ่มเพื่อน ค่านิยม แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นต้น เพื่อหาแนวทางในการส่งเสริมให้นักศึกษามีคุณลักษณะความเป็นพลเมืองดีที่เหมาะสมต่อไป

2. ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เช่น ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก หรือการสนทนากลุ่มย่อย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีรายละเอียดมากขึ้นและช่วยลดปัญหาความเบื่อหน่ายของนักศึกษา ในการที่ต้องตอบแบบสอบถามที่มีข้อคำถามจำนวนมาก

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนการวิจัย จากเงินรายได้(วิจัยสถาบัน) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร ประจำปีงบประมาณ 2556 คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จเป็นอย่างดีเนื่องจากได้รับความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญในการตรวจคุณภาพเครื่องมือ และนักศึกษาที่ช่วยให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คณะผู้วิจัย ขอขอบพระคุณและขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

จันทนา บุญญานุวัตร์. 2549. องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองดี ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง. ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยทักษิณ, สงขลา.

ธานินทร์ ศิลป์จารุ. 2547. คู่มือการวิจัยและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS. โรงพิมพ์นิด้าการพิมพ์,นนทบุรี.

บุญชม ศรีสะอาด. 2535. การวิจัยเบื้องต้น. สุวีริยาสาส์น,กรุงเทพฯ.

ประภัสสร ไพบูลย์ฐิติพรชัย. 2553. การศึกษาความเป็นพลเมืองดีของนักเรียนโรงเรียนพณิชยการบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี.ปริญญาศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.

การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำทางการเกษตรอย่างยั่งยืนของชุมชน ในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

The Participation of Agricultural Water Management and Community Sustainability in Lumchiang Krai Basin

มุรธาธีร์ รักชาติเจริญ[1*]

Muratatee Rukchartcharoen[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเชียงไกร ศึกษาความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ กับความยั่งยืนของชุมชนชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร และแสวงหาตัวแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่สัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

ผลการวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation) พบว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำเชียงไกรนั้น มีความสัมพันธ์ในระดับสูง (r = 0.832) ผลการวิเคราะห์เส้นทางโดยใช้ Path Analysis พบว่า ตัวแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่สัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรนั้น การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ในการประสานงานและในการส่งเสริมสนับสนุน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในด้านการเข้าร่วมในการทำประชาวิจารณ์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามผลในด้านการรายงานผลการดำเนินงานนั้น มีอิทธิพลทางอ้อมต่อความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร ผ่านความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมในด้านการฟื้นฟูและด้านการป้องกัน ผ่านความยั่งยืนทางสังคมในด้านความเข้มแข็งของชุมชน และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, การบริหารจัดการน้ำ

Abstract

The study of the participation of agricultural water management and community sustainability in Lumchiang Krai basin is aimed at 1) to examine the participation of agricultural water management, 2) to explain community sustainability in Lumchiang Krai basin, 3) to examine the relationship between the participation of agricultural water management and community sustainability in Lumchiang Krai basin, 4) investigating the model of the participation of agricultural water management related community sustainability in Lumchiang Krai basin. The result of hypotheses testing on the relationships between the participation of agricultural water management and community sustainability in Lumchiang Krai basin was at high level (r = 0.832).

The results of the path analysis of relationship between the participation of agricultural water management, participation of execution in liaison and support, participation of resolving in public hearing, participation of follow up in reporting was indirectly affected by community sustainability in Lumchiang Krai basin by environmental sustainability in regeneration and prevention, social sustainability in community strength and economic sustainability in economic growth and stability of occupation.

Keywords: Water management, Participation

บทนำ

[1] รัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม 73170

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170

* Corresponding author: mai.kwanchanok@gmail.com

"น้ำ" เป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตประเทศไทยซึ่งเคยมีน้ำให้ใช้อย่างไม่จำกัดกลับต้องประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำเนื่องจากการเพิ่มขึ้นของประชากรและการขยายตัวของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ส่งผลให้ความต้องการน้ำเพิ่มขึ้นทุกปีขณะเดียวกันคนบางกลุ่มยังใช้น้ำในลักษณะขาดความตระหนัก ไม่ประหยัดและไม่ถนอมรักษาให้มีคุณภาพที่ดี ปัญหาน้ำไม่ใช่ปัญหาเฉพาะหน้าเพียงปีใดปีหนึ่งแต่เป็นปัญหาต่อเนื่องระยะยาวที่มิได้มีสาเหตุมาจากปัญหาทางกายภาพหรือการจัดหาน้ำไม่เพียงพอเท่านั้นแต่เกิดจากการแบ่งปันน้ำ (Allocation) ที่ไม่มีประสิทธิภาพเป็นสำคัญด้วยซึ่งหากปล่อยให้ปราศจากระบบการจัดการที่เหมาะสมกับสถานการณ์ที่รุนแรงขึ้นนอกจากนี้ยังเป็นสาเหตุให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจและความขัดแย้งในสังคมเพิ่มขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการปรับระบบการบริหารจัดการน้ำเพื่อประโยชน์ในการผลิตการบริโภคและการป้องกันอุทกภัยแบบบูรณาการเพิ่มหรือสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) ได้ให้ความสำคัญการจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการซึ่งกิจกรรมที่ต้องดำเนินการ คือการจัดหาแหล่งน้ำ การปรับปรุงคุณภาพน้ำ การควบคุมมลพิษและการจัดสรรน้ำเพื่อให้ประเทศไทยมีน้ำใช้อย่างเพียงพอและมีคุณภาพ โดยกำหนดแผนการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับลุ่มน้ำอย่างเป็นระบบ ดังนี้ (1)ให้มีกลไกในการกำกับ ดูแล และประสานการพัฒนาทรัพยากรน้ำทั้งในระดับชาติและระดับลุ่มน้ำเพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการประสานงานเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกันอย่างต่อเนื่อง (2) จัดระบบการจัดสรรและแบ่งปันทรัพยากรน้ำอย่างเหมาะสม โดยยึดหลักความจำเป็น ลำดับความสำคัญ และเป็นธรรม โดยมีองค์กรที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมรับผิดชอบในการบริหารจัดการ (3)ให้มีการจัดเก็บค่าน้ำดิบ ทั้งเพื่อการอุตสาหกรรม เกษตรกรรม อุปโภคบริโภค รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างและระดับราคาค่าน้ำ เพื่อการอุปโภคบริโภคและอุตสาหกรรมให้สะท้อนถึงต้นทุนการจัดหา การผลิต การแจกจ่าย และการบำบัดน้ำเสีย (4)ปรับปรุงระบบส่งและจ่ายน้ำเพื่อการชลประทานและการอุปโภคบริโภคในชุมชนเพื่อลดการรั่วไหลของน้ำ (5) รณรงค์และเผยแพร่ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะการแนะนำวิธีการใช้น้ำอย่างประหยัด ส่งเสริมให้มีการใช้อุปกรณ์ประหยัดน้ำในชุมชน

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นภาคที่สถานการณ์น้ำน่าเป็นห่วงมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากมีลุ่มน้ำหลักน้อย แต่มีพื้นที่เพื่อการเพาะปลูกจำนวนมาก ดังนั้นจึงต้องอาศัยน้ำฝนเป็นหลักสำหรับการเกษตร ประกอบกับการขยายตัวของชุมชนเมือง และการขยายตัวของภาค อุตสาหกรรม ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมของทรัพยากรน้ำ อันเนื่องมาจากน้ำเน่าเสีย และการตกค้างของสารพิษในแหล่งน้ำ ทำให้ปริมาณน้ำที่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ในภาคการเกษตร และการอุปโภคบริโภค ที่มีจำนวนจำกัดต้องลดลงไปอีก และมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในพื้นที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกร ซึ่งเป็นลุ่มน้ำสาขาของลุ่มน้ำมูล ลุ่มน้ำลำเชียงไกร เป็นลำน้ำขนาดกลางที่มีน้ำไหลไม่ตลอดทั้งปี ต้นน้ำเกิดจากเขาแผงม้า เขาผาแดง เขาฝาระมี เขาเพิก เขาคันตูม เขาโล่ง-เขาเตียน เขาโล้น-เขาเตียน ซึ่งเป็นสันแบ่งเขตอำเภอด่านขุนทดและอำเภอสีคิ้ว จังหวัดนครราชสีมา และอำเภอบำเหน็จณรงค์ จังหวัดชัยภูมิ ความยาวลำน้ำจากต้นน้ำถึงลำน้ำมูล 180 กิโลเมตร ขนาดความกว้างประมาณ 15 เมตร ลึกประมาณ 5 เมตร ภายในลุ่มน้ำลำเชียงไกรมีลำน้ำสาขาที่สำคัญ คือ ลำห้วยเชียงไกรตอนบน ตอนกลาง ตอนล่าง ลำกุดนางทอหูก ห้วยลำหลอด ห้วยคลองแค ลำชันโปรง-กุ้งกั้ง ลำลาดใหญ่-ลาดน้อย ห้วยหีนลาด-ห้วยชันโพรง ห้วยดอนปูน ห้วยน้ำค้าง พลู โดยเป็นลำน้ำที่เลี้ยงคนทั้งหมด 648 หมู่บ้าน จำนวนครัวเรือนทั้งหมด 66,961 ครัวเรือน และจำนวนประชากรทั้งหมด 261,924 คน ใน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอด่านขุนทด อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอเทพารักษ์ และอำเภอพระทองคำ

การจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรในลุ่มน้ำลำเชียงไกรที่ผ่านมาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน ส่วนใหญ่มักจะเป็นการพิจารณาความต้องการ จากการวิเคราะห์ของหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับหน่วยงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งบางครั้งไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนที่มีความต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ระบบในการพัฒนาส่วนใหญ่จะเป็นการสอบถามจากผู้นำท้องถิ่น ผู้มีอำนาจ หรือผู้มีอิทธิพลในท้องถิ่น แล้วนำความต้องการเหล่านั้นมาจัดลำดับ กำหนดความสำคัญของโครงการ เพื่อการของบประมาณประจำปี ซึ่งถือว่าเป็นงานปฏิบัติประจำในเชิงของ Supply Management ซึ่งเน้นไปที่การพัฒนาแหล่งน้ำ ตลอดจนการจัดส่งน้ำ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนผู้ใช้น้ำ โดยองค์กรของรัฐเป็นผู้ดำเนินการทั้งหมด ซึ่งในอดีตแนวคิดดังกล่าวถือว่าเป็นสิ่งที่ดี เนื่องจากปริมาณความต้องการใช้น้ำเพื่อการเกษตรยังมีไม่มากเหมือนในปัจจุบัน ดังนั้นในปัจจุบัน การจัดสรรทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตร จึงเปลี่ยนรูปไปเป็นแบบ Demand Management ที่อิงกับความต้องการของเกษตรกรผู้ใช้น้ำมากขึ้น (สถาบันวิจัยสภาวะแวดล้อม, 2549, หน้า 76) แต่จะทำอย่างไรจะได้การกักเก็บน้ำในระยะยาว ทำอย่างไรเราจะเกิดระบบสำรองน้ำได้ และทำอย่างไรจะเกิดระบบบริหารความเสี่ยงเรื่องน้ำได้ เพื่อให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทางการเกษตรเกิดความยั่งยืน การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนจึงเข้ามามีส่วนสำคัญในการบริหารจัดการน้ำมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการในการใช้ทรัพยากรน้ำ เพื่อการเกษตรของเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น จึงต้องให้ภาคประชนชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนในการจัดการทรัพยากรน้ำกันเองร่วมกับหน่วยงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเชียงไกร
2. เพื่อศึกษาความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร
3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร
4. เพื่อแสวงหาตัวแบบของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่สัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากความเป็นมาและความสำคัญของการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทางการเกษตร เพื่อให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน ดังกล่าวมาแล้วข้างต้น จำเป็นต้องปฏิบัติภายใต้กระบวนการปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อการเกษตรตามมา ซึ่งผู้วิจัยในฐานะที่เป็นผู้หนึ่งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทางการเกษตร ในลุ่มน้ำลำเชียงไกร มาตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน จึงสนใจที่จะทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทางการเกษตร ในลุ่มน้ำลำเชียงไกร เพื่อความยั่งยืนของชุมชน ทั้งนี้ผลที่ได้จากการวิจัยจะสร้างสังคมให้มีความสุข รักษาสมดุลระหว่างความต้องการของเกษตรกรผู้ใช้น้ำ กับการจัดสรรทรัพยากรน้ำของหน่วยงานราชการในท้องถิ่นได้อย่างพอเพียงและยั่งยืนต่อไป สามารถเขียนกรอบแนวคิดของการศึกษาได้ดังตัวแบบที่ 1

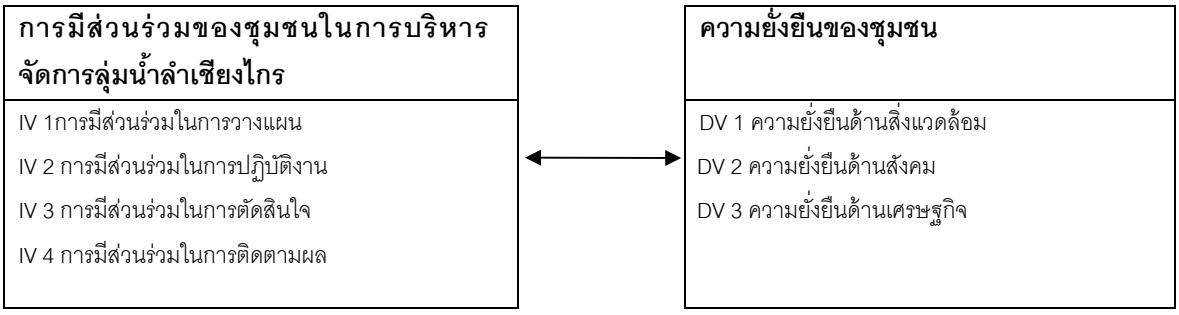

ตัวแบบที่ 1แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรในการศึกษา คือ ประชากรบริเวณพื้นที่ที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกรไหลผ่านครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมด 2,598 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อำเภอด่านขุนทด อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง กิ่งอำเภอเทพารักษ์ และกิ่งอำเภอพระทองคำ มีจำนวนทั้งสิ้น 66,961 คน

2. กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา มี 2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างเชิงปริมาณ คือ ประชากรบริเวณพื้นที่ที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกรจำนวนทั้งสิ้น 2,410 คน กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ คือ ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำทางการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกร จำนวน 6คน

ขอบเขตการศึกษาวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเพื่อความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรได้แก่การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการมีส่วนร่วมในการติดตามผลส่วนการศึกษาความยั่งยืนของชุมชนได้แก่ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจ

2. ขอบเขตด้านพื้นที่ พื้นที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกรไหลผ่านครอบคลุมพื้นที่ 5 อำเภอในจังหวัดนครราชสีมา ได้แก่ อำเภอด่านขุนทด อำเภอโนนไทย อำเภอโนนสูง อำเภอเทพารักษ์ และอำเภอพระทองคำ

3. ระยะเวลาที่ศึกษา สิงหาคม 2554 – กุมภาพันธ์ 2557

การสร้างเครื่องมือในการวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionaire) และแบบสัมภาษณ์ (In-depth interview) โดยผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดยผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้อง มีความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) =1.0 และหาความเชื่อมั่นโดยใช้แบบสอบถามกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง (Reliability) = 0.9861

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. เก็บข้อมูลโดยการใช้แบบสอบถามกับประชาชนในพื้นที่ 5 อำเภอบริเวณลุ่มน้ำลำเชียงไกร จำนวน 2,582 คน

2. สัมภาษณ์ประธานชุมชน คณะกรรมการชุมชน และประชาชนที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการทรัพยากรน้ำทางการเกษตรในพื้นที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกร

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับข้อมูลด้านประชากรโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) บรรยายด้วยค่าเฉลี่ย (mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) และค่าร้อยละ

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติวิเคราะห์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล (Canonical Correlation Analysis) เพื่อหาความสัมพันธ์ของชุดตัวแปรสมการการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำซึ่งเป็นตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามความยั่งยืนของชุมชน และแสดงให้เห็นโมเดลเส้นทาง (Pathdiagram) ของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนบริเวณพื้นที่ที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกร

3. การวิเคราะห์คำสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนบริเวณพื้นที่ที่ลุ่มน้ำลำเชียงไกรโดยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า การสัมภาษณ์ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำลำเชียงไกร จำนวน 6 คน โดยรวมพบว่าผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้ง 6 คน ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำลำเชียงไกรทั้ง 3 ด้านอย่างสอดคล้องกัน คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนในเรื่องที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์สถานการณ์ การวิเคราะห์ปัญหา และแนวทางการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานในเรื่องที่เกี่ยวกับแรงงาน เงินทุน การประสานงาน และการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวกับการเข้าร่วมประชุมและการเข้าร่วมทำประชาพิจารณ์ และการมีส่วนร่วมในการติดตามผลในเรื่องที่เกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงานและการรายงานผลการดำเนินงาน ส่วนความยั่งยืนของชุมชนนั้น ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญกับความยั่งยืนทั้ง 3 ด้านอย่างสอดคล้องกัน คือ ความยั่งยืนของชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมในเรื่องเกี่ยวกับการอนุรักษ์ การฟื้นฟู และการป้องกัน ความยั่งยืนของชุมชนด้านสังคมในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเข้มแข็งของชุมชน และความยั่งยืนทางเศรษฐกิจในเรื่องเกี่ยวกับความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจและความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ในการศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ พบว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง($\overline{X}$ =2.57) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =2.58) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง($\overline{X}$ =2.59) และการมีส่วนร่วมในการติดตามผลมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง($\overline{X}$ =2.54) ส่วนการศึกษาความยั่งยืนของชุมชนพบว่าความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมมีระดับความยั่งยืนในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =2.83) ความยั่งยืนด้านสังคมมีระดับความยั่งยืนในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =2.93) และความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจมีระดับความยั่งยื่นในระดับปานกลาง ($\overline{X}$ =2.79)

ในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1 และตารางที่ 2

ตารางที่1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล ค่าไอเกน ค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ ค่าความทับซ้อนและสถิติสำหรับทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

Variate number	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3
Canonical correlation	0.8323	0.0988	0.0191
Eigenvalues	0.6928	0.0098	0.0004
Wilk's lambda	0.3041	0.9899	0.9996
F-value (chi square)	322.5694	4.3756	0.4677
Significance (p <)	0	0	0.6270
ความแปรปรวนที่สกัดได้ (Variance extracted) (%)			
ความยั่งยืนของชุมชน (DV)	82.5037	7.1777	10.3186
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ(IV)	89.6852	3.4414	3.7235
ความทับซ้อน (Redundancy) (%)			
ความยั่งยืนของชุมชน (DV)	57.1556	0.0700	0.0037
การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ (IV)	62.1307	0.0336	0.0014

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรพบว่า มีความสัมพันธ์กันมากในทางบวก ซึ่งมีค่าความสัมพันธ์เท่ากับ 0.8323 และ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำสามารถทำนายความแปรปรวนของผลลัพธ์ ความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรได้ร้อยละ 69.28 (Eigenvalues = 0.6928)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของ การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับตัวแปรเริ่มต้น และความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรกับตัวแปรเริ่มต้น ปรากฏว่าด้านความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรสามารถทำนายความแปรปรวนของตัวแปรเริ่มต้นของ ความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรได้ร้อยละ 82.50 และการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำสามารถทำนายความแปรปรวนของตัวแปรเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำได้ร้อยละ 89.69

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลแบบคะแนนมาตรฐานและแบบโครงสร้างสำหรับตัวแปรต้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำและตัวแปรตามด้านความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

ตัวแปร	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอล	
(DV) ความยั่งยืนของชุมชน	แบบคะแนนมาตรฐาน	แบบเชิงโครงสร้าง
DV1 ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม	-0.6715	-0.7166
DV2 ความยั่งยืนด้านสังคม	-0.3103	-0.3124
DV3 ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ	-0.3768	-0.3910
(IV) การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ		
IV1 การมีส่วนร่วมในการวางแผน	-0.1170	-0.1222
IV2 การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน	-0.4200	-0.4399
IV3 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	-0.3541	-0.3520
IV4 การมีส่วนร่วมในการติดตามผล	-0.3551	-0.3401

พิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์คาโนนิคอลเชิงของตัวแปรต้นและตัวแปรตามทุกตัวแปร มีค่าตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะนี้แสดงให้เห็นว่าตัวแปรคาโนนิคอลของตัวแปรตามด้านความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรเป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากตัวแปรย่อยความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมด้านความยั่งยืนด้านสังคมและด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจสำหรับตัวแปรคาโนนิคอลของตัวแปรต้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำเป็นตัวแปรที่เกิดขึ้นจากตัวแปรย่อยด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลนั้น มีความสัมพันธ์ในระดับต่ำและส่งผลต่อความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกรในด้าน ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมด้านความยั่งยืนด้านสังคมและด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจในระดับปานกลางแสดงความสัมพันธ์ได้ดังตัวแบบที่ 2

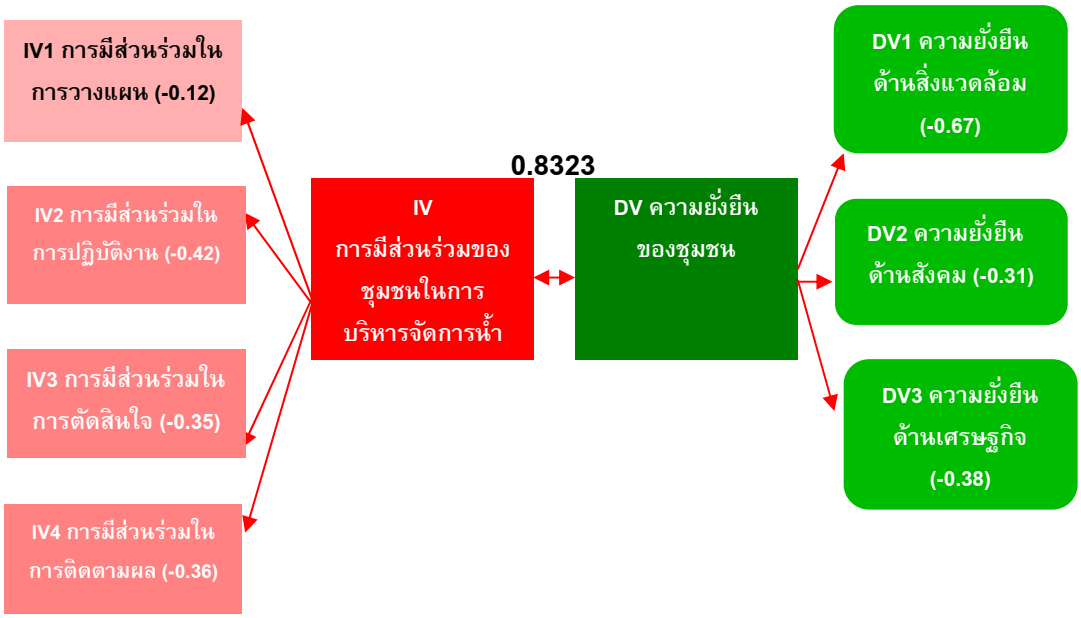

ตัวแบบที่ 2 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่ม น้ำลำเชียงไกร

การวิเคราะห์เส้นทาง Path Analysis เป็นการวิเคราะห์ทางสถิติที่มาจากการวิเคราะห์การถดถอย (Regression Analysis) โดยอาศัยตัวแบบและสมการโครงสร้างที่พัฒนามาจากการศึกษาระดับความสัมพันธ์ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อบอกความเกี่ยวข้องเชิงสาเหตุระหว่างตัวแปร ซึ่งจะแสดงด้วยเส้นตรงเพื่อระบุทิศทางของความสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์ ด้วยค่าสัมประสิทธิ์การวิเคราะห์เส้นทางจะเป็นการสร้างแผนภาพเส้นทางที่แสดงเส้นทางเพื่อดูอิทธิพลทางตรง (Direct effect) และทางอ้อม (Indirect effect) ระหว่างตัวแปรเพื่อศึกษาและอธิบายปรากฏการณ์ต่างๆที่กำหนดนั้นมีสาเหตุมาจากอะไร ดังนั้นผู้วิเคราะห์จึงจำเป็นต้องกำหนดเส้นทางสมมติฐานไว้ เพื่อการทดสอบว่าเส้นทางที่เชื่อมกันระหว่างตัวแปรมีความเหมาะสมหรือไม่ การวิเคราะห์เส้นทางมีประโยชน์สำหรับการวิเคราะห์ที่ต้องการศึกษาหาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุเฉพาะตัวแปรที่มีจำนวนตัวแปรไม่มาก

จากการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร โดยใช้เทคนิควิเคราะห์หาความสัมพันธ์แบบ Canonical ในข้างต้นนั้น เราจะนำมาใช้ในการวิเคราะห์หาเส้นทาง (Path Analysis) เพื่อระบุทิศทางของความสัมพันธ์และระดับความสัมพันธ์ด้วยค่าสัมประสิทธิ์ พบว่า ตัวแปรของการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำที่ดีที่มีความสำคัญกับความยั่งยืนของชุมชนชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร มี 3 ตัวแปร คือ 1) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน 2) การมีส่วนร่วมในการติดตามผล และ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผลการพิสูจน์เส้นทางความสัมพันธ์ สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน ในด้านการประสานงาน และด้านการส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ในด้านการเข้าร่วมในการทำประชาวิจารณ์ และ การมีส่วนร่วมในการติดตามผล ในด้านการรายงานผลการดำเนินงาน นั้นมีผลต่อการเพิ่มความยั่งยืนของชุมชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร ด้านความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม ในด้านการฟื้นฟู และด้านการป้องกัน ด้านความยั่งยืนด้านสังคม ในด้านความเข้มแข็งของชุมชน และ

ด้านความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ ในด้านด้านความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และ ด้านการเข้าร่วมในการทำประชาวิจารณ์ดังตัวแบบที่ 3

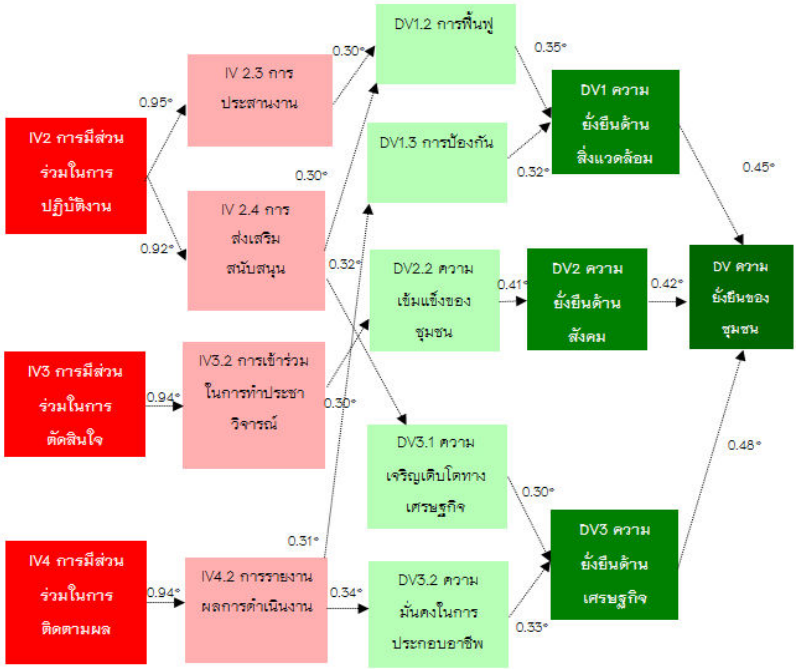

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตัวแบบที่ 3 ตัวแบบรวมความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำกับความยั่งยืนของชุมชนชนในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

อภิปรายผล

ผลการทดสอบสมมติฐานสอดคล้องกับแนวคิดของนักวิชาการหลายคน ซึ่งเห็นว่าการมีส่วนร่วมในการวางแผนว่าเป็นการกำหนดภาพในอนาคตและวิธีการในการดำเนินงานที่ชุมชนเข้ามามีบทบาทหรือเข้ามามีสวนร่วมอย่างชัดเจนในการบริหารจัดการซึ่งการวางแผนจะต้องมีลักษณะเป็นเอกภาพ มีความต่อเนื่อง มีลักษณะยืดหยุ่นและมีความสามารถวิเคราะห์สถานการณ์ความเป็นไปได้เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานต้องมีการประสานงานซึ่งเป็นการประสานความคิด ความร่วมมือหรือเจตนารมณ์ร่วมกันในการร่วมมือปฏิบัติงานให้สอดคล้องทั้งเวลาและกิจกรรมที่จะต้องกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์และมีประสิทธิภาพเพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่นไม่เกิดการทำงานซ้ำซ้อนขัดแย้งหรือเหลื่อมล้ำกันประกอบด้วยการประสานงานระหว่างผู้นำชุมชน การประสานงานระหว่างสมาชิกในชุมชน การประสานงานระหว่างภาครัฐ และการประสานงานระหว่างภาคประชาสังคม การประสานงานจึงเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารและการปฏิบัติงานของชุมชนที่นำไปสู่ความสำเร็จของชุมชน(ภัทรนันท์ คลื่นแก้ว,2544, หน้า 6, ธีรพงษ์ แก้วหาวงษ์ 2543, หน้า 11, John Sheldrake, 1996, pp.53-55)

นอกจากความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมแล้ว Knut H. Alfsen, and Thorvald Moe ยังเห็นว่าต้องมีความยั่งยืนด้านสังคมด้วย เป็น ความยั่งยืนที่เกิดจากความร่วมมือหรือการช่วยเหลือกันของชุมชนในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากร การที่ประชาชนหรือชุมชนให้ความสนใจการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมไปพร้อมๆกันโดยมีวิธีการบริหาร

การจัดการที่ดีในการรักษา พัฒนาฐานทรัพยากรแบบบูรณาการเพื่อป้องกันฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่อย่างกำจัดและสามารถนำเอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของคนในสังคมอีกด้วย (Knut H. Alfsen, and Thorvald Moe, 2005, p.7) สอดคล้องกับศศินา ภาราที่เห็นว่าคุณภาพชีวิตก็เป็นส่วนหนึ่งของความยั่งยืนทางสังคมของชุมชน เป็นสภาพความเป็นอยู่ของคนในชุมชนที่ดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันได้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและทรัพยากรที่มีอยู่ โดยคนในชุมชนสามารถพึ่งตนเองได้ มีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี มีสุขภาพอนามัยที่ดี ตลอดจนการแสวงหาสิ่งที่ตนปรารถนาให้ได้มาอย่างถูกต้องภายใต้ทรัพยากรที่มีอยู่ (ศศินา ภารา,2550, หน้า 330) สอดคล้องกับวิชัย เทียนน้อยที่เห็นว่าการที่ชุมชนเกิดการเรียนรู้ การจัดการและการแก้ปัญหาร่วมกันในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงหรือการพัฒนาแบบบูรณาการ ทำให้มีน้ำใช้อย่างเพียงพอกับความต้องการ และช่วยลดปัญหาความขัดแย้งในการใช้น้ำนำไปสู่การพึ่งตนเองได้ของชุมชน ก็เป็นความยั่งยืนของชุมชนเช่นกัน (วิชัย เทียนน้อย ,2548, หน้า 220-230)

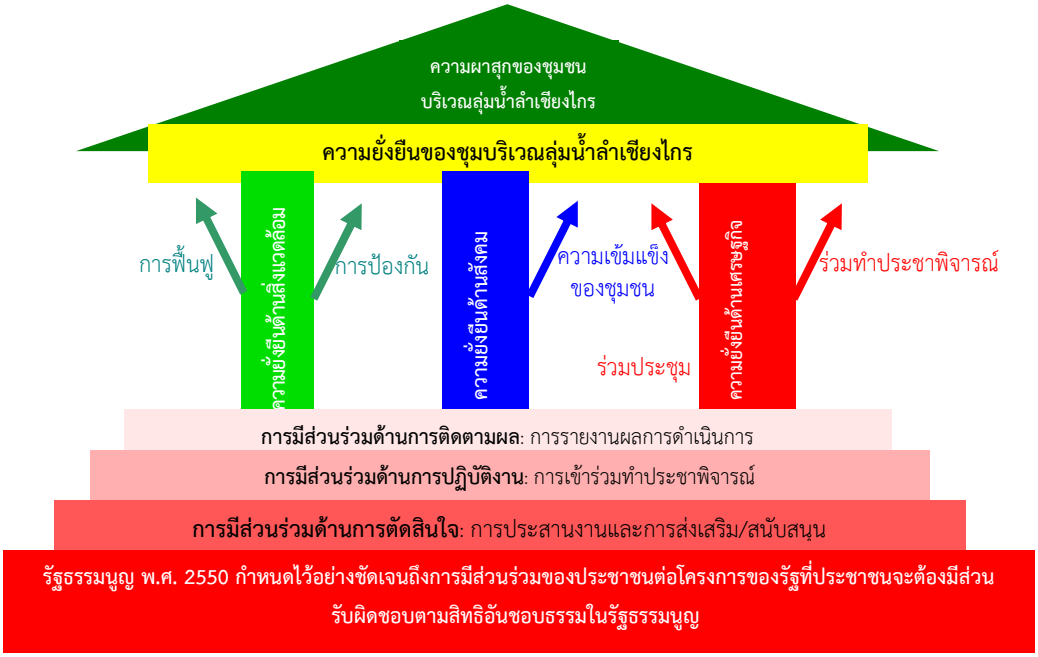

ตัวแบบที่ 4 ตัวแบบทางสังคมของส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเชียงไกร

จากข้อค้นพบในการวิจัยจากการเก็บแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่าง ร่วมกับแนวความคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและความยั่งยืนของชุมชน รวมถึงความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำลำเชียงไกร สามารถบูรณาการเป็นตัวแบบทางสังคมของส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำเชียงไกรได้ดังภาพที่ 4

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. หน่วยงานท้องถิ่นหรือหน่วยงานเอกชนที่เป็นคู่สัญญาของรัฐ ควรมีนโยบายเปิดโอกาสให้ชุมชนการมีส่วนร่วมในการวางแผนในด้านการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สถานการณ์ในการสำรวจปริมาณน้ำ ความต้องการในการใช้น้ำ มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาค้นหาสาเหตุของปัญหาในลุ่มน้ำ

2. หน่วยงานท้องถิ่นควรมีนโยบายสร้างความยั่งยืนของชุมชนลุ่มน้ำลำเชียงไกรในด้านสิ่งแวดล้อมให้เพิ่มมากขึ้นโดยปลูกจิตสำนึกในการอนุรักษ์ดูแลรักษาทรัพยากร

3. หน่วยงานท้องถิ่นควรมีนโยบายสร้างความยั่งยืนของชุมชนลุ่มน้ำลำเชียงไกรในด้านสังคมให้เพิ่มมากขึ้นโดยมุ่นเน้นให้ชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีโดยสามารถพึ่งตนเอง มีสภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตที่ดี

4. หน่วยงานท้องถิ่นควรมีนโยบายสร้างความยั่งยืนของชุมชนลุ่มน้ำลำเชียงไกรในด้านเศรษฐกิจให้สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะทางบริหาร

1. หน่วยท้องถิ่นหรือเอกชนที่เป็นคู่สัญญาของรัฐให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในมรการบริหารจัดการลุ่มน้ำลำเชียงไกรในการปฏิบัติงาน ในด้านการนำความรู้ความสามารถและความชำนาญของคนในชุมชนมาใช้ในการบริหารจัดการน้ำ และรณรงค์ประชาสัมพันธ์และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

2. หน่วยงานท้องถิ่นหรือเอกชนที่เป็นคู่สัญญาของรัฐให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เข้าร่วมประชุมเสนอแนะแนวทางการบริหารจัดการน้ำในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

3. หน่วยงานท้องถิ่นหรือหน่วยงานเอกชนที่เป็นคู่สัญญาของรัฐให้ชุมชนมีในการติดตามผลตรวจสอบการดำเนินงาน ทบทวนกระบวนการปฏิบัติงาน รับทราบรายงานผลการดำเนินงาน ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน ปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานในลุ่มน้ำลำเชียงไกร

เอกสารอ้างอิง

ธีระพงษ์ แก้วหาวงษ์.(2543). กระบวนการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็ง.ขอนแก่น: โรงพิมพ์คลังนานาวิทยา.

วิชัย เทียนน้อย.(2548). การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ.กรุงเทพมหานคร: อักษรวัฒนา.

ศศินา ภารา. (2550).ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพมหานคร: เอ็กซเปอร์เน็ท.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2545). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (2540-2544). กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.

Alfsen, and Moe. (2005). An International Framework for Constructing National Indicators for Policies to Enhance Sustainable Development.Background paper prepared for the UN Expert Group meeting on Indicators of Sustainable Development.

Sheldrake. (1996). Management Theory from Taylorism to Japanization. Boston MA: Internation Thompson Business.

การเปรียบเทียบทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน

Comparisons of Analytical Thinking Skills and Learning Achievement of Vocational Students Who Learned using Web Based Instruction Using Problem Based Learning Technique

อรนันท์ เชาว์พานิช[1*]

Oranan Chaopanich[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนที่พัฒนาขึ้น 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ระหว่างนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนกับการเรียนแบบปกติและ 5) หาความพึงพอใจของผู้เรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจวิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ 2 หมู่เรียน จำนวน 43 คน ที่ลงทะเบียนวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ในภาคเรียนที่ 1/2556 คัดเลือกด้วยการสุ่มแบบเจาะจงโดยให้หมู่ 1 เรียนแบบปกติ และอีกหมู่หนึ่งเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ แบบทดสอบระหว่างบทเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานได้แก่ Paired t-test และ F-test (One-way MANOVA)

ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพที่ 88.12/83.13 และบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.68262) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์โดยรวมของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) ผู้เรียนที่เรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนแบบปรกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการการเรียนรู้ด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.36, s.d.= 0.66) สรุปได้ว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพดีสามารถนำไปใช้ในการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนได้

คำสำคัญ: บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เทคนิคปัญหาเป็นฐาน ทักษะการคิดวิเคราะห์

[1] แผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์กาฬสินธุ์

* Corresponding author. E-mail: orananchaopanich@yahoo.com

Abstract

The purposes of this research were to 1) construct and validate the efficiency of Problem Based Learning Web Based Instruction (PBL-WBI) via Computer Applications of Statistics course for the Vocational Level; 2) studying the effectiveness index of the developed PBL-WBI; 3) compare learning achievement and analytical thinking skills before and after learning using the developed PBL-WBI; 4) compare learning achievement and analytical thinking skills between the students in the experimental group and the controlled group; Also, aimed to evaluate the satisfaction of the students who learned through PBL-WBI. The samples consisted of vocational Business Computer students, who registering for Computer Applications of Statistics course at Kalasin Technical College in the semester 1/2013, selected by the purposive random sampling technique from 2 classes of 43 students. The research instruments included PBL-WBI via Computer Applications of Statistics course, an achievement test, ananalytical thinking test, and a scale of the students' satisfaction with the developed the PBL-WBI. The statistics for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The paired t-test, and F-test (one-way MANOVA) were employed for testing hypotheses.

The results of this research illustrated that 1) the efficiency of a PBL-WBI was 88.12/83.13which was higher than 80/80 as set criterion and the effectiveness index of the developed PBL-WBI was 0.6826. 2) The students learned using the PBL-WBI showed gains in learning achievement and analytical thinking from before learning at the .05 level of significance. 3) The students learned using PBL-WBI showed higher learning achievement and analytical thinking skills than those students in controlled group at .05 level significance. Finally, the learner's satisfaction after learned through PBL-WBI found that it was in a good level($\bar{x}$ = 4.36, s.d.= 0.66). In conclusion, the developed PBL-WBI via Computer Applications of Statistics course can be applied to the target groups.

Keywords: Web Based Instruction, Problem Based Learning, Analytical Thinking Skills

บทนำ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีต่างๆได้เจริญไปข้างหน้าอย่างรวดเร็วโดยเฉพาะเทคโนโลยีด้านเครือข่ายมีการเชื่อมต่อคอมพิวเตอร์เข้าด้วยกันจนกลายเป็นเครือข่ายอินเทอร์เน็ตขนาดใหญ่ทำให้รูปแบบการติดต่อสื่อสารได้เปลี่ยนแปลงไปหลายด้านแม้กระทั้งด้านการศึกษาจึงเกิดมีนวัตกรรมใหม่ๆเกิดขึ้นมากมายยกตัวอย่างเช่นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) ซึ่งแต่เดิมใช้งานอยู่บนเครื่องคอมพิวเตอร์แบบลำพัง (Stand Alone) ก็ถูกพัฒนาขึ้นมาใช้บนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกลายเป็นบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและกำลังได้รับความสนใจอย่างมากในปัจจุบัน บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเรียกว่า WBI (Web Base Instruction) ใช้เพื่อการเรียนการสอนซึ่งถือว่าเป็นวิวัฒนาการทางการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่ใช้หลักการเหมือนกับบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน CAI (Computer Assisted Instruction) ซึ่งจะใช้ทบทวนบทเรียนใช้ในการจัดการศึกษาวัดผลและประเมินผลเพื่อช่วยลดปัญหาในการจัดการเรียนการสอนและช่วยให้ผู้เรียนมีความสนใจและเข้าใจบทเรียนดีขึ้น

จากการเรียนการสอนวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ รหัส2201-2413 หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) พุทธศักราช 2546 ประเภทวิชาบริหารธุรกิจ สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ ของวิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ เป็นวิชาที่จัดกระบวนการเรียนการสอนทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติ โดยให้ผู้เรียนคิดวิเคราะห์สามารถแก้ปัญหาได้ เนื้อหาวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการคำนวณค่าสถิติเชิงพรรณนาเบื้องต้น กระบวนการรวบรวมและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งเป็นการวางรากฐานที่สำคัญในการวิเคราะห์และดำเนินงานด้านธุรกิจ แต่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ในปีการศึกษา 2555 จะเห็นได้จากคะแนนสอบ นักศึกษาได้คะแนนเฉลี่ยเพียงร้อยละ

63.86 ซึ่งเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่น่าพอใจคือร้อยละ 75 พบว่าผลการเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจ เนื่องจากเนื้อหาบางตอนมีความซับซ้อนทำความเข้าใจได้ยากทำให้ผู้เรียนบางคนเข้าใจได้ไม่ชัดเจนนอกจากนั้นยังพบว่านักเรียนขาดทักษะการคิด การแก้ปัญหา การคิดวิเคราะห์ ซึ่งจากสภาพปัญหาดังกล่าว พบว่า การเรียนวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ผู้เรียนจำเป็นต้องใช้การคิดวิเคราะห์เป็นเครื่องมือในการศึกษาหาความรู้ความเข้าใจในเรื่องต่าง ๆ และจากสภาพปัญหาการจัดกระบวนการเรียนการสอน ที่ไม่เอื้อให้นักศึกษาคิดเป็น ทำเป็นและแก้ปัญหาเป็นด้วยตนเองได้ การปรับกระบวนการเรียนการสอนจึงเป็นสิ่งจำเป็น

ในการเรียนการสอนโดยเฉพาะวิชาที่มีความซับซ้อนและต้องใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์ เช่นวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิตินี้ ผู้เรียนจำเป็นต้องมีความสามารถในการแก้ปัญหา เมื่อสามารถแก้ปัญหาได้แล้วจะเกิดการจดจำและเข้าใจในกระบวนการทำงานเพื่อนำไปสู่การวิเคราะห์งานและลงมือปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปซึ่งทฤษฎีการเรียนรู้รูปแบบหนึ่งคือการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นจากแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้แบบสร้างสรรค์นิยม (Constructivism) โดยให้นักเรียนสร้างความรู้ใหม่จากการใช้ปัญหาที่เกิดขึ้นในโลกแห่งความเป็นจริงเป็นบริบท (context) ของการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์และคิดแก้ปัญหารวมทั้งได้ความรู้ตามศาสตร์ในสาขาที่ตนศึกษาด้วยการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานจึงเป็นผลมาจากกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความเข้าใจและการแก้ปัญหาเป็นหลักดังนั้นการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงมุ่งเน้นปัญหาและให้มีการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยใช้ความรู้ที่ผู้เรียนทำการสืบค้นเอง กระตุ้นให้ผู้เรียนไปสืบค้นข้อมูลความรู้มา เพื่อตอบคำถามอธิบายปัญหาหรือแก้ปัญหานั้นๆทำให้ผู้เรียนเกิดทักษะในการคิดวิเคราะห์คิดแก้ปัญหาและคิดอย่างสร้างสรรค์เกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง

ด้วยเหตุผลที่การเรียนรู้แบบใช้ปัญหาเป็นฐานสามารถส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหาทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญและสนใจที่จะพัฒนาการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (WBI) โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน (PBL) ในวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติขึ้น ซึ่งเป็นสื่อการเรียนการสอนรูปแบบหนึ่งที่มีประสิทธิภาพทำให้เข้าใจเนื้อหาที่ซับซ้อนได้ง่ายและเป็นระบบมากขึ้นสามารถทบทวนฝึกฝนและช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจในการเรียน สามารถตอบสนองการเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านเวลาหรือสถานที่ช่วยลดระยะเวลาและค่าใช่จ่ายในการเรียนการสอนและสามารถเป็นต้นแบบในการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในรายวิชาอื่นๆต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้นกับการเรียนแบบปกติ
4. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย คือ การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web-Based Instruction Development) การเรียนรู้ร่วมกัน (Collaborative Learning) การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking Skills) และการจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem Based Learning) แสดงดังภาพที่ 1

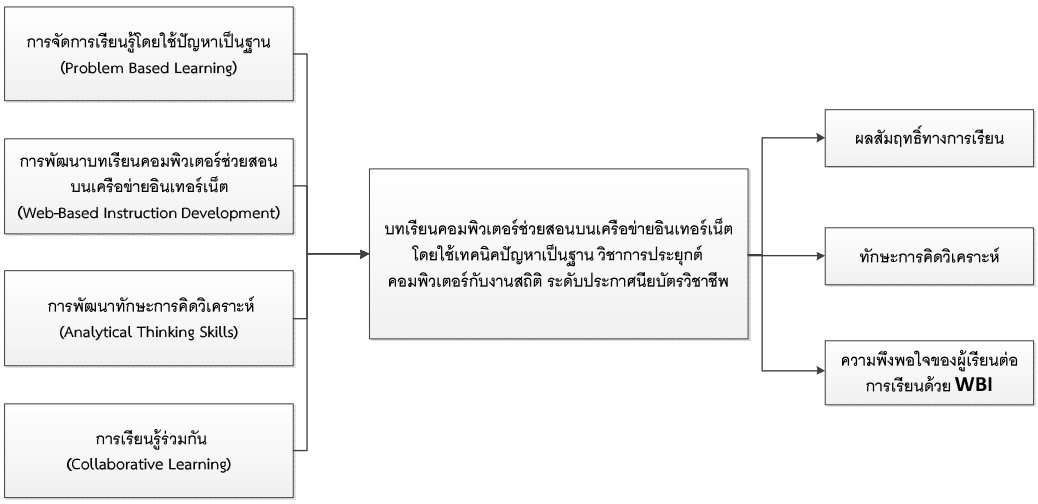

Figure 1 Conceptual framework of Web Based Instruction Using Problem Based Learning Technique

วิธีการศึกษา

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจวิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ ภาคเรียนที่1ปีการศึกษา 2556 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวช.) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน2หมู่เรียน 43 คน ที่ลงทะเบียนวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ในภาคเรียนที่ 1/2556 คัดเลือกด้วยการสุ่มแบบเจาะจง(purposive sampling) และแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 30 คน ได้แก่ ปวช. 2/1 เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานและกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 13 คนได้แก่ชั้น ปวช. 2/2 เรียนแบบปกติ

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 14 หน่วยการเรียนพัฒนาตามแนวคิดเชิงระบบ (System Approach) มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.43, s.d.= 0.59) จากการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน

3.2 แบบประเมินคุณภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน เป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 25 ข้อ มี 4 ด้านคือ ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ ด้านภาพ ภาษา ตัวอักษร และสี ด้านการจัดการบทเรียน และด้านการวัดและประเมินผล มีค่าความเชื่อมั่น 0.87

3.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ของวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพจำนวน 50ข้อ โดยแบบทดสอบผ่านการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ (IOC) มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.27 - 0.70 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25 -0.60 และค่าความเชื่อมั่น 0.83

3.4 แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อตามกรอบแนวคิดของ บลูม (Bloom, 1972) ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาการวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ด้านหลักการมีค่าความยากระหว่าง 0.22-0.78 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20-0.83 และค่าความเชื่อมั่น 0.84

3.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เป็นแบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านด้านสื่อและอุปกรณ์และด้านการวัดและประเมินผลมีค่าความเชื่อมั่น 0.87

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มโดย

4.1 ให้กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน (pre-test)

4.2 ให้กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น โดยแบ่งเป็นกลุ่มย่อย 6 กลุ่มย่อย โดยแต่ละกลุ่มย่อยจะมี 5 คน ประกอบด้วย เก่งและอ่อน อย่างละ 1 คน ปานกลาง 3 คน จัดให้เรียนเป็นกลุ่มโดยแบ่งหน้าที่กัน กลุ่มทดลองที่ 2 จัดให้เรียนแบบปกติ

4.3 ให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียน (post-test) เมื่อสิ้นสุดการเรียนซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับก่อนเรียน

4.4 ให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E1/E2

5.2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ โดยการใช้สูตรคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล (The Effectivenes Index : E.I.)

5.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่พัฒนาขึ้น และผู้เรียนที่เรียนแบบปกติโดยใช้ใช้สถิติทดสอบ paired t-test

5.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้นกับการเรียนแบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบ F-test (one - way MANOVA)

5.5 ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

ผลการศึกษา

1. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีประสิทธิภาพเท่ากับ 88.12/83.13 หมายความว่า ผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยแต่ละหน่วยการเรียนคิดเป็นร้อยละ 88.12และผลการทดสอบเฉลี่ยหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 83.13

2. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีค่าเท่ากับ .6826แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 68.26

3. ผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. การเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กับการเรียนแบบปกติมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนแบบปกติ

5. ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ โดยรวม 4ด้าน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.36, s.d.= 0.66)

อภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 88.12/83.13 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 แสดงให้เห็นว่า บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ที่เป็นเช่นนี้เพราะปัจจัยต่างๆได้แก่ทุกขั้นตอนของการพัฒนาบทเรียนได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญอย่างเป็นขั้นตอนและได้นำไปทดลองใช้และปรับปรุงจนทำให้บทเรียนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์พรมศรี (2551) พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์

ช่วยสอนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคนิคการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคจิกซอว์เรื่องอินเทอร์เน็ตเบื้องต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพ 81.04/80.17และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัชราภรณ์วังมนตรี (2552) พบว่าประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานในวิชาการเขียนโปรแกรมภาษาซีมีประสิทธิภาพที่ 84.36/82.65

2. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานวิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพมีค่าเท่ากับ .6826แสดงว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 68.26 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานมีการนำเสนอเนื้อหาที่ชัดเจนเข้าใจง่ายมีการนำเสนอที่น่าสนใจ ผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาได้ตลอดเวลาและสามารถติดต่อกับผู้สอนผ่านบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานได้เมื่อมีปัญหาหรือข้อสงสัยต่างๆได้เป็นอย่างดีซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์ พรมศรี (2551) พบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคนิคการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคจิกซอว์เรื่องอินเทอร์เน็ตเบื้องต้นที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนเท่ากับ .3529 แสดงว่าผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียน ร้อยละ 35.29

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตโดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานสามารถตอบสนองความต้องการในการเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลาตามความต้องการของผู้เรียนทำให้เกิดการเรียนรู้อย่างเหมาะสมและบทเรียนที่พัฒนาขึ้นสามารถแสดงผลข้อมูลได้ทั้งภาพนิ่งภาพเคลื่อนไหวและเสียงทั้งยังเชื่อมโยงกับเนื้อหาที่เกี่ยวข้องทำให้ผู้เรียนมีความสนุกสนานเพลิดเพลินซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์พรมศรี (2551) และ วัชราภรณ์วังมนตรี (2552) ที่พบว่า หลังจากผู้เรียนๆด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดาคำจวนจันทร์ (2552) ที่พบว่า หลังจากผู้เรียนๆด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้วทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้น

4. การวิเคราะห์เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ ของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพกับการเรียนด้วยวิธีการสอนแบบปกติผลการวิจัยพบว่าคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ ที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 41.57 และ 24.23 ส่วนคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ 38.79 และ 21.43 ซึ่งผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่พัฒนาขึ้นจะมีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนและคะแนนทักษะการคิดวิเคราะห์ สูงกว่าผู้เรียนที่เรียนด้วยวิธีปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวเนื่องจากบทเรียนที่สร้างขึ้นมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสร้างโจทย์ปัญหาเป็นฐาน ซึ่งทำให้ผู้เรียนมีการคิดวิเคราะห์แลกเปลี่ยนความรู้และช่วยเหลือกันในการทำงานอีกทั้งมีการปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสนใจในบทเรียนทำให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้นซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์พรมศรี (2551) และวัชราภรณ์วังมนตรี (2552) ที่มีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้เทคนิคโจทย์ปัญหาเป็นฐานในกิจกรรมการเรียนสอนซึ่งส่งผลให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ดีขึ้นและ

สอดคล้องกับงานวิจัยของชนิดาคำจวนจันทร์ (2552) ที่พบว่า หลังจากผู้เรียนๆด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นแล้วทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนเพิ่มขึ้นเมื่อเทียบกับการเรียนแบบปกติ

5. ความพึงพอใจผู้เรียน หลังจากเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพโดยรวม 4 ด้าน พบว่ามีความพึงพอใจโดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับมาก($\bar{x}$ = 4.36, S.D.= 0.66) การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานมีประสิทธิภาพในด้านการออกแบบรูปแบบเนื้อหาและการเชื่อมโยงไปยังส่วนต่างๆตามที่ต้องการและเหมาะสมซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเยาวลักษณ์ พรมศรี (2551) และวัชราภรณ์ วังมนตรี (2552) ที่ได้วัดประเมินความพึงพอใจต่อการเรียนการสอนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบใช้ปัญหาเป็นฐาน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 การออกแบบกิจกรรมในการเรียนรู้ควรออกแบบให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบทเรียนให้มากและสร้างความน่าสนใจในการเรียนให้มากยิ่งขึ้น

1.2 การเรียนบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐาน วิชาการประยุกต์คอมพิวเตอร์กับงานสถิติ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองควรจัดการเรียนการสอนให้กับผู้เรียนโดยคำนึงถึงพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน

1.3 เพื่อให้เกิดการสนองตอบต่อความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนด้วยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนการจำกัดเวลาอาจทำให้ความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละคนต่างกันควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาอย่างเต็มที่ตามความต้องการจนกว่าจะเข้าใจในบทเรียน

1.4 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบนี้กับกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่ใช้รูปแบบการเรียนแบบปกติเพื่อให้เห็นถึงความแตกต่างของผลที่เกิดขึ้น

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การออกแบบทดสอบก่อนเรียนควรพัฒนาให้สามารถตอบสนองผู้เรียนได้ว่าเมื่อผู้เรียนผ่านการทำแบบทดสอบแล้วยังมีปัญหาในเรื่องใดโดยควรลงไปถึงรายละเอียดย่อยๆว่าผู้เรียนยังไม่เข้าใจเนื้อหาย่อยเรื่องใด

2.2 ควรพัฒนาส่วนของการสะท้อนผลการเรียน โดยต้องระบุได้ว่าหลังจากเรียนรู้จากบทเรียนแล้วผู้เรียนมีความรู้ผ่านเกณฑ์ในเรื่องใดและต้องเรียนอะไรเพิ่มเติม

2.3 ควรมีการวิจัยผลการเรียนโดยใช้เทคนิคการเรียนรู้ต่างๆร่วมด้วย

2.4 ในการสร้างโจทย์ปัญหาเป็นฐานนั้นควรมีการบูรณาการความรู้หรือโจทย์ปัญหาที่ซับซ้อนเพื่อให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์และได้บูรณาการความรู้เดิมได้ด้วย

เอกสารอ้างอิง

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2545. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542. กรุงเทพมหานคร : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

ชนิดา คำจวนจันทร์. 2552. ผลการเรียนด้วยบทเรียนแบบเว็บเควสท์กับการเรียนแบบแคทส์เรื่องการประมวลผลข้อมูลที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

มัณฑรา ธรรมบุศย์. 2545. การพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้โดยใช้ PBL (Problem – Based Learning). *วารสารวิชาการ*. 10 (มีนาคม 2545) : 20-25.

เยาวลักษณ์ พรมศรี. 2551. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายคอมพิวเตอร์ด้วยการเรียนรู้ร่วมกันโดยใช้เทคนิคการใช้ปัญหาเป็นฐานร่วมกับเทคนิคจิกซอว์เรื่องอินเทอร์เน็ตเบื้องต้น. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

วัชราภรณ์ วังมนตรี. 2552. การพัฒนาบทเรียนออนไลน์โดยใช้เทคนิคปัญหาเป็นฐานวิชาการเขียนโปรแกรมภาษาซีหลักสูตรระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

วัลลี สัตยาศัย. 2547. การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลักรูปแบบการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง.กรุงเทพฯ: บุคเน็ทจำกัด.

สุรพล บุญลือ. 2550. การพัฒนารูปแบบการสอนโดยใช้ห้องเรียนเสมือนจริงแบบใช้ปัญหาเป็นฐานในระดับอุดมศึกษา .ดุษฎีนิพนธ์บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

อารยา วาตะ. 2551. การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตร่วมกับวิธีการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานเรื่องการใช้โปรแกรม 3D STUDIO MAX. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

Arends, R. 2001. Learning to teach (5th). New York : McGraw-Hill.

Bloom, B.S. et.al. 1972. Taxonomy of Education Objectives. Handbook I : Cognitive Domain. 17th ed. NewYork : David Makay Company. Inc,

Wilkerson L. and Feletti G. 1989. Problem-based learning: One approach to increasing Student participation. The Department Chairperson's Role in Enhancing College Teachint.New Directions for Teaching and Learning. San Francisco: Jossey-Bass, Inc.

ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

Management Model of Local Administrative for Community Sustainability

ณรงค์ ศรีชัยบุญสูง[1*] และ เบญจ์ พรพลธรรม[2]

Narong Srichaiboonsoong[1*] and Ben Pornpoltam [2]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความยั่งยืนของชุมชน และแสวงหาตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน ขอบเขตการวิจัยกำหนดพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตภาคเหนือตอนบน รวม 9 จังหวัดและประชากรกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นผู้นำที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการบริหารแผนพัฒนาท้องถิ่น จากการศึกษา พบว่าการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารในระดับสูงมากทั้งหมดทุกด้าน ($\bar{X}$= 3.68, S.D.=0.72) ประกอบด้วยการกำหนดนโยบายที่จะเลือกไปปฏิบัติการกำหนดจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนา ก่อนนำไปบริหารให้เกิดผลลัพธ์ และมีการตรวจสอบและประเมินผล ของการดำเนินงาน และความยั่งยืนของชุมชนพบว่ามีผลการดำเนินงานในระดับสูงมาก ($\bar{X}$= 3.56, S.D.=0.69) ทั้งหมดทุกด้านเช่นกัน คือ มีผลการดำเนินงานในระดับสูง ในด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านสังคมด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านเศรษฐกิจและด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม

คำสำคัญ: บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความยั่งยืนของชุมชน ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

Abstract

The scope of the research area was the municipalities and Tambon Administration Organizations in the upper-north 9 provinces. The sample populations were leaders who are involved in the management of local development planning. The study reveals that local governments are at high level at all sides ($\bar{x}$ = 3.68, SD = 0.72) including; policy chosen to practice, defining clear aim, creating Development Plan, management, and monitoring and evaluation. The sustainability of the community has performed at a very high level ($\bar{x}$ =3.56, SD = 0.69) at all sides include; sustainability development of the environmental community, sustainable development of the social community, sustainable development of the economic community and sustainable development of cultural community.

Keywords: Management, Model of Local Administration, Sustainability

[1] หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม 73170

[2] ประธานที่ปรึกษาดุษฎีนิพนธ์

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170

[2] Advisory Committee

* Corresponding author: mai.kwanchanok@gmail.com

บทนำ

ในปัจจุบันประเทศไทย ได้มีการพัฒนารูปแบบระบบบริหารราชการใหม่ ซึ่งให้ความสำคัญกับการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นโดยเริ่มจากได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ และในปัจจุบันการปกครองส่วนท้องถิ่น ก็ยังได้รับการบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 หมวด 5 ส่วนที่ 3 มาตรา 78 (3) และในหมวด 14 ตั้งแต่มาตรา 281 ถึงมาตรา 290 โดยสรุปได้ว่า รัฐจะต้องให้ความอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น และจะมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครอง การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่เป็นของตัวเอง โดยมีรัฐบาลกลางเป็นผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลเท่าที่จำเป็นภายในกรอบของกฎหมาย องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงต้องมีการดำเนินการตามหลักการปกครองตนเอง และหลักความต้องการของประชาชน และได้กำหนดให้มีบทบัญญัติเป็นกฎหมาย เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ และหน้าที่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกประเภท เพื่อช่วยรัฐบาลในการพัฒนาประเทศ และช่วยแบ่งเบาภารกิจจากหน่วยราชการต่างๆ ทั้งที่เป็นหน่วยราชการส่วนกลาง และภูมิภาค จากการถ่ายโอนภารกิจ อำนาจ และหน้าที่ตลอดจนงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติแทน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงมีส่วนร่วมในการบริหารของรัฐ ให้นโยบายการพัฒนาประเทศบรรลุผลสัมฤทธิ์

ความสำคัญของปัญหา

ภารกิจ ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับมอบหมายจากรัฐบาล เป็นภารกิจตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน ได้มีความรับผิดชอบร่วมกับหน่วยงานของรัฐทุกภาคส่วน ที่จะต้องเป็นผู้นำไปปฏิบัติ โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 260 ได้บัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมี อำนาจหน้าที่โดยทั่วไปในการดูแล และจัดทำบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่น และย่อมมีความเป็นอิสระในการ กำหนดนโยบาย การบริหาร การจัดบริการสาธารณะ การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ โดยต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับการพัฒนาของจังหวัด และประเทศเป็นส่วนรวมด้วย และรัฐยังได้บัญญัติกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่างๆ ขึ้นมาเพื่อสนับสนุน กำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีการปฏิบัติเป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติโดยต้องเป็นไปเพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของประชาชน ในท้องถิ่นหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม และจะกระทบถึงสาระสำคัญแห่งหลักการปกครอง ตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น หรือนอกเหนือจากที่กฎหมายบัญญัติไว้มิได้

ดังนั้น การบริหารราชการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำเป็นต้องมีตัวแบบในการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับบริบท ที่ทำให้เกิดผลทั้งโดยตรง และโดยอ้อมต่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีภารกิจที่ได้รับมอบหมายให้มีอำนาจ และหน้าที่ต้องนำไปบริหารการพัฒนาให้บรรลุผลสำเร็จ สนองตอบต่อภารกิจที่ได้รับมอบหมาย และสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่โดยมีความสอดคล้องกับข้อตกลงขององค์การสหประชาชาติตามสมัชชาโลกว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ที่มีสาระเรียกร้องให้ชาวโลกเปลี่ยนแปลงวิถีการดำเนินชีวิตที่ฟุ่มเฟือยและวิถีทางการพัฒนาเสียใหม่ให้ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อมและข้อจำกัดของธรรมชาติให้มากขึ้น การบริหารการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีความสำคัญอย่างมากที่

ต้องศึกษาหลักการบริหาร และค้นหาตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่รัฐได้กำหนดเป็นเป้าหมาย นโยบายในการพัฒนาประเทศ

การศึกษาครั้งนี้มีคำถามการศึกษาว่า *"องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีตัวแบบหลักการบริหารอย่างไรบ้าง และใช้ตัวแบบการบริหารใดที่เหมาะสม และส่งผลให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง"* เห็นได้ว่าตัวแปรที่เป็นเหตุที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนคือ การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ศึกษาจึงกำหนดเป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตามคือ ความยั่งยืนของชุมชน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจ ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสภาพปัจจุบัน ที่ต้องประยุกต์ให้เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ ให้เกิดความสอดคล้องกับการกำกับดูแลที่รัฐบาลดำเนินการ และเกิดประสิทธิผลให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนที่แท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาการวิจัย สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน
2. เพื่อศึกษาผลลัพธ์ความยั่งยืนของชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความยั่งยืนของชุมชน
4. เพื่อแสวงหาตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน

กรอบแนวความคิดการวิจัย

ตัวแบบที่ 1 การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

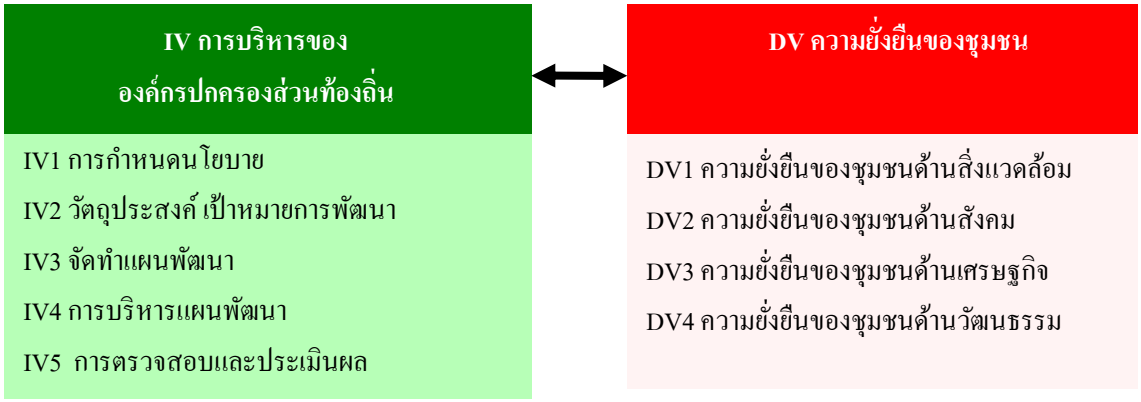

ผู้ศึกษาขอนำเสนอถึงจุดมุ่งหมายของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในสภาพปัจจุบัน ที่สามารถประยุกต์ให้เป็นการบริหารที่มีประสิทธิภาพ เกิดความสอดคล้องกับการกำกับดูแลที่รัฐบาลดำเนินการและเกิดประสิทธิผลให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนที่แท้จริงนั้น ท้ายสุดแล้วเป้าหมายของการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีตัวแบบการบริหารงานและการใช้ตัวแบบการบริหารแบบใดที่เหมาะสม และเกิดความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง นำไปสู่การตั้งสมมติฐานการศึกษาว่า ***"การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน"***

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์โดยการสร้างจากตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการศึกษา ซึ่งลักษณะของคำถามเป็นคำถามปลายปิด มีมาตรวัดของตัวชี้วัดแบบ Interval scale ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่า IVC (Item Variable Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน มีค่าความสอดคล้องเท่ากับ 0.96 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) จำนวน 30 ตัวอย่างในจังหวัดพิษณุโลก ค่าสัมประสิทธิ์ (อัลฟ่า) V=0.989 ประกอบกับการศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึก และการสังเกตการณ์ขณะรวบรวมข้อมูล

พื้นที่ศึกษา คือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน จำนวน 9 จังหวัด คือ เทศบาลตำบล จำนวน 280 แห่ง องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 77 แห่ง ประชากรการศึกษา เป็นประชากรที่อยู่ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัดภาคเหนือตอนบน รวม 9 จังหวัด ซึ่งเป็นผู้ที่ได้มีส่วนร่วมกันในการกระทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน ประกอบด้วย ประชากร 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้บริหารและปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลุ่มคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น และกลุ่มคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น 4,123 คน

สรุปผลการวิจัย

ผู้เขียนสรุปผลการศึกษารวบยอดสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ได้ดังนี้

1. **การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน ผลการศึกษาปรากฏว่า การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการบริหารอยู่ในระดับมาก ซึ่งมีตัวแบบการบริหารที่ประกอบด้วย การกำหนดนโยบายให้เป็นเป้าหมายหลักขององค์กร การกำหนดจุดมุ่งหมาย (goal-oriented) หรือวัตถุประสงค์ ให้ตรงกับนโยบายและภารกิจขององค์กร จากนั้นจึงจัดทำแผนพัฒนา แล้วนำแผนพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการบริหารแผนพัฒนา และมีการตรวจสอบและประเมินผลในการปฏิบัติตามแผน ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีการบริหารอยู่ในระดับมากทุกด้าน สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ รายละเอียดตามกราฟที่ 1

กราฟที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรต้นการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

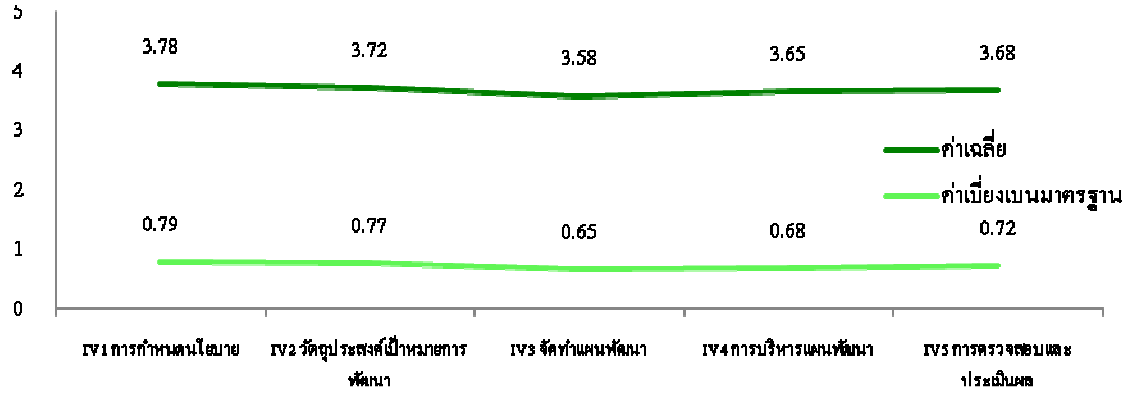

2. **ความยั่งยืนของชุมชน** ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาข้อที่ 2 เพื่อศึกษาผลลัพธ์ความยั่งยืนของชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผลการศึกษาปรากฏว่า การวิเคราะห์เป็นข้อมูลตัวแปรตาม ตามกรอบแนวคิดของการศึกษา ประกอบด้วย ความยั่งยืนของชุมชนด้านสังคม ความยั่งยืนของชุมชนด้านเศรษฐกิจ และความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม ในภาพรวมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่และอำนาจที่ ที่ได้รับมอบหมายจากรัฐให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนได้ในระดับมากทุกด้าน สำหรับความยั่งยืนของชุมชนด้านสิ่งแวดล้อมมีความยั่งยืนของชุมชนในระดับปานกลาง สอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ รายละเอียดตามกราฟที่ 2

กราฟที่ 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรตามความยั่งยืนของชุมชน

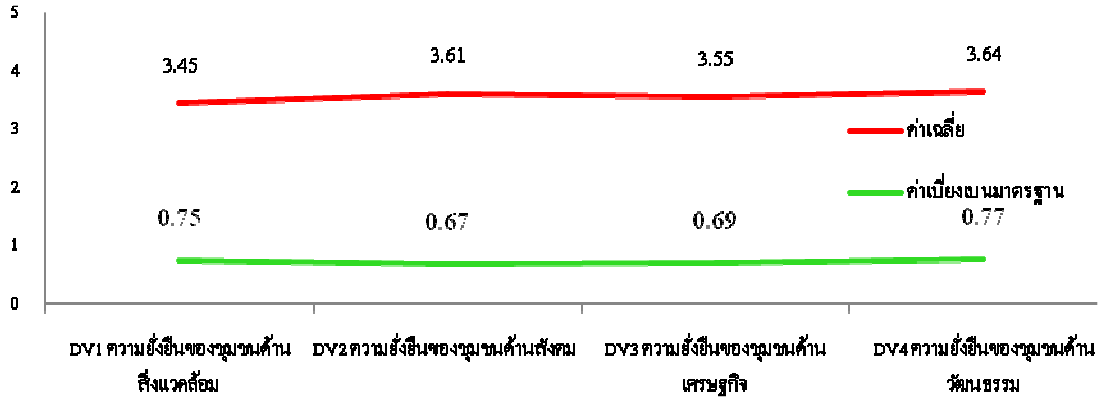

3. **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน** ผู้ศึกษาตั้งสมมติฐานการศึกษาขึ้นเพื่อต้องการพิสูจน์ข้อคำถามการศึกษาและต้องการหาคำตอบว่า *“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีตัวแบบการบริหารอย่างไรบ้างและจะใช้ตัวแบบการบริหารใด จึงจะเหมาะสม และมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง”* ผลการทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับความยั่งยืนของชุมชนอยู่ ในระดับสูง โดยเฉพาะการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนามีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนในด้านความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมในระดับสูง แสดงว่า การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการปฏิบัติในเรื่องการจัดทำแผนพัฒนา และการบริหารแผนพัฒนา จะมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนโดยเฉพาะความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม รายละเอียดแสดงในตัวแบบที่ 2

ตัวแบบที่ 2 ความสัมพันธ์ของการศึกษาการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและความยั่งยืนของชุมชน (ตามการวิเคราะห์ Canonical)

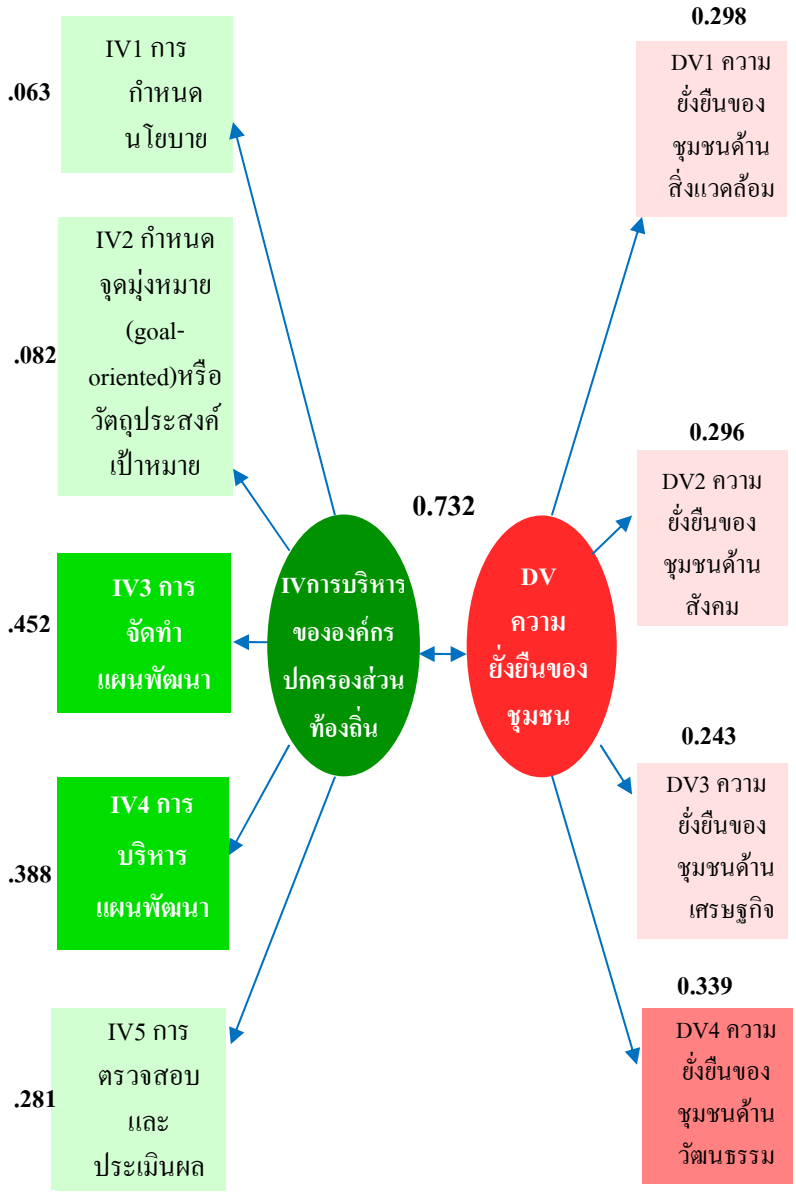

4. **การวิเคราะห์เส้นทางเพื่อสร้างตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน** ผลจากการวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรทั้งหมด ที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ 0.30 ขึ้นไป พบว่า การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีเส้นทางการบริหารโดยผ่านการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา ซึ่งมีอิทธิพลโดยตรงต่อความยั่งยืนของชุมชน และมีอิทธิพลทางอ้อมโดยผ่านการมีภูมิคุ้มกันและอนุรักษ์ธรรมชาติ กับการมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปยังความยั่งยืนของชุมชน และอีกเส้นทางโดยผ่านการมีภูมิคุ้มกันและอนุรักษ์ธรรมชาติ กับการมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แล้วไปผ่านความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมเพื่อเกิดความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง สำหรับตัวแปรการบริหารแผนพัฒนามีเส้นทางที่มีอิทธิพลทางอ้อมเพิ่มขึ้นอีก

3 เส้นทาง คือ เส้นผ่านตัวแปรย่อยทั้ง 3 ตัว ได้แก่ การจัดองค์กรโครงการ การควบคุมการปฏิบัติงาน และการประสานงานและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติของชุมชน ก่อนที่จะไปผ่านองค์ประกอบของตัวแปรตามทั้งสอง คือ การมีภูมิคุ้มกันและการอนุรักษ์ธรรมชาติ กับการวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อเกิดความยั่งยืนของชุมชนอย่างแท้จริง

การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน

การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม โดยการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา มีความสำคัญกับการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นอย่างยิ่ง และมีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม ซึ่งเป็นไปตามหลัก และระเบียบวิธีการบริหารงานราชการ ที่ว่าก่อนมีการบริหารราชการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องให้มีการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง (พรบ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2542, 2542, หน้า 48) และตรงกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548 (2548, หน้า 52-54) ที่กำหนดว่าจะต้องจัดทำแผนพัฒนาก่อนการดำเนินที่มีการใช้จ่ายเงินงบประมาณทุกชนิด ดังนั้นหากไม่มีการจัดทำแผนพัฒนาในเรื่องเกี่ยวกับด้านวัฒนธรรม ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมจะไม่เกิดผล เพราะเมื่อมีการกำหนดการพัฒนาทางด้านวัฒนธรรมมาจัดทำเป็นแผนพัฒนา และนำไปสู่กระบวนการบริหารแผนพัฒนาที่ดี ย่อมเกิดผลความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม เพราะว่าแผนพัฒนาคือ เป้าหมาย และแนวทางที่จะต้องนำไปปฏิบัติ และหากการพัฒนาด้านวัฒนธรรม ไม่มีอยู่ในแผนพัฒนาก็ไม่สามารถปฏิบัติได้(ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2548, 2548, หน้า 52-54)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ขยัน วิพรหมชัย. สัมภาษณ์, 11 สิงหาคม 2556; ประดิษฐ์ สะอาดล้วน. สัมภาษณ์, 16 สิงหาคม 2556; อุบล ยะไวทย์ณะวิชัย. สัมภาษณ์, 18 สิงหาคม 2556; วัฒนชัย โทอื้น. สัมภาษณ์, 24 สิงหาคม 2556; ปราการ ขันปัญญา, สัมภาษณ์, 27 สิงหาคม 2556) ซึ่งมีความเห็นที่สอดคล้องกันสรุปได้ว่า ผลสำเร็จที่เกิดขึ้นของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้ความสำคัญของการจัดทำแผนพัฒนา ว่าต้องมาจากการมีส่วนร่วมของประชาชนโดยเวทีประชาคม แล้วนำมาสรุปให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐ แผนยุทธศาสตร์ตั้งแต่ระดับชาติ จนถึงระดับอำเภอ การบริหารแผนพัฒนา เป็นอีกส่วนหนึ่งที่มีความสำคัญ ที่ต้องมีการกำกับดูแล ในการดำเนินกิจกรรมใด ๆ ต้องสนับสนุนกิจกรรมให้ บังเกิดผลที่ชัดเจน โดยทำในรูปแบบของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมในการปฏิบัติงานให้แก่พนักงาน และสามารถตรวจสอบระหว่างกันได้ เพื่อป้องกันความผิดพลาด ป้องกันการทุจริต โดยความยั่งยืนด้านวัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดให้ประชาชนมีแนวคิด และพฤติกรรมไปในรูปแบบใด การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมุ่งให้มีการบริหารโดยบรรจุการใช้ภูมิปัญญาชาวบ้าน และวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่นไว้ในแผน ซึ่งได้มีการปฏิบัติส่งเสริม และสนับสนุนให้คงอยู่ไปถึงลูกหลาน

ผลจากการพิสูจน์สมมติฐาน พบว่า การจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนามีความสัมพันธ์กับความยั่งยืนของชุมชน คือ สาสารถทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม มีความสอดคล้องตรงกับ แนวคิด ทฤษฎีของนักวิชาการ และสอดคล้องกับผลงานวิจัย ที่ผู้วิจัยหลายท่านได้ทำการศึกษาในประเด็นเนื้อหาเดียวกัน และได้นำเอาบท

สัมภาษณ์ของผู้นำในท้องถิ่นที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาในท้องถิ่นของตนเองมาอธิบาย ทำให้ผลจากการพิสูจน์สมมติฐานนี้ มีความน่าเชื่อถือ และมีความเป็นไปได้ตรงกับสภาพจริงสูงมาก

ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความสัมพันธ์และเกิดความยั่งยืนของชุมชนนั้น สิ่งที่สำคัญต่อการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่แต่ละองค์กรต้องมุ่งเน้นในการดำเนินงาน นั่นคือ กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา เหตุที่มีความสำคัญกว่ากระบวนการอื่นๆ นั่นเป็นเพราะการบริหารราชการในขั้นตอนอื่น ๆ โดยมีระเบียบ กฎหมายได้ระบุไว้อย่างชัดเจน ได้แก่ การกำหนดนโยบาย ในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2542 (2542, หน้า 48) ได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า นโยบายการพัฒนาต้องให้สอดคล้องตามนโยบายของรัฐ นโยบายการพัฒนาของกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นโยบายการพัฒนาจังหวัด นโยบายการพัฒนาอำเภอ และนโยบายการพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเพื่อประโยชน์ของชุมชน และตรงตามภารหน้าที่ ที่ได้มอบหมายจากรัฐให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปปฏิบัติ และเมื่อนำเอานโยบายไปปฏิบัติจะต้องกำหนดจุดมุ่งหมาย (goal-oriented) หรือ วัตถุประสงค์ เป้าหมายการพัฒนา ที่ต้องสนองความต้องการและเกิดประโยชน์ต่อชุมชน ซึ่งระบุให้มีการนำเอาแผนชุมชนมาใช้ในการดำเนินงาน และต้องมีผลลัพธ์ที่ตรงและทำให้นโยบายของท้องถิ่นบรรลุเป้าหมาย ดังที่ปรากฏใน พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2542 (พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2542, 2542, หน้า 48) และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, 2548, หน้า 52-54) คือ มีลักษณะที่สอดคล้องตรงกับนโยบาย และมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายสนับสนุนจุดมุ่งหมายองค์กรเพื่อนำไปจัดทำแผนพัฒนา

จากตัวแบบที่ 3 แสดงความสัมพันธ์ของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน โดยการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนพัฒนาและการบริหารแผนพัฒนา ที่เป็นเสมือนหัวใจของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ทำให้เกิดผลลัพธ์ตามที่คาดหวังไว้ ซึ่งความยั่งยืนของชุมชน เป็นเป้าหมายที่สำคัญอย่างหนึ่ง ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องถือปฏิบัติตามนโยบายของรัฐบาล ที่ได้ร่วมลงนามในข้อตกลงตามแผนปฏิบัติการ 21 (Agenda 21) ของที่ประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (UNCED) ที่ดำเนินงานทำให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนของโลก (Earth Summit, 1992, pp. 3-4) ประกอบด้วยด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และเพิ่มด้านวัฒนธรรม (The Agenda 21 for Culture, 2004, p. 11) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีการพัฒนาให้ชุมชนได้รับการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน และจากผลการศึกษา พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ต้องมีทิศทางการบริหารไปที่ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม จึงมีความสัมพันธ์ต่อความยั่งยืนของชุมชน การบริหารต้องให้ความสำคัญในการจัดทำแผนพัฒนา เพื่อให้สอดคล้องตรงกับนโยบาย ตามระเบียบที่กำหนด (ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, 2548, หน้า 52-54) โดยต้องศึกษานโยบายการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้เข้าใจอย่างชัดเจน และเลือกนำมาปฏิบัติอย่างเหมาะสม เป็นไปได้จริง แล้วพิจารณากำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมาย ได้แก่ เป้าหมายให้เกิดภูมิคุ้มกันและอนุรักษ์ธรรมชาติ และมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อสนับสนุน

สนองตอบต่อนโยบายการพัฒนาดังกล่าว ซึ่งหากบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ดังกล่าว สามารถทำให้คนอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ และทำให้มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม มีการดำเนินชีวิตในสังคม และการดำเนินงานทางด้านเศรษฐกิจที่ไม่เบียดเบียน หรือทำลายสิ่งแวดล้อม แต่เป้าหมายดังกล่าวต้องมีโครงการพัฒนา รองรับเพื่อกำหนดกิจกรรมที่ต้องปฏิบัตินำไปสู่ผลสัมฤทธิ์ที่สนองตอบต่อเป้าหมายและวัตถุประสงค์ โครงการพัฒนาจึงต้องมีการพิจารณาเนื้องานที่ต้องกระทำอย่างครอบคลุม และให้มีจำนวนโครงการครบถ้วน เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ต้องการรวมเป็นความผลสัมฤทธิ์ของเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างสมบูรณ์ และโครงการพัฒนาต้องมีการจัดการทรัพยากรบริหารและงบประมาณที่เหมาะสม พอเพียงที่โครงการสามารถดำเนินงานจนสำเร็จ

ตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อความยั่งยืนของชุมชน จึงเป็นตัวแบบที่แสดงการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ต้องมีการจัดทำแผนพัฒนา และการบริหารแผนพัฒนาเป็นหัวใจสำคัญ จึงทำให้เกิดความสัมพันธ์กับการมีภูมิคุ้มกัน และอนุรักษ์ธรรมชาติ และมีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีผลทำให้คนในสังคมท้องถิ่น รักษ์ หวงแหนในทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และรักษ์ในการอยู่ร่วมกับธรรมชาติได้ ทำให้สังคมมีคุณภาพ เศรษฐกิจที่พึ่งตัวเองและธรรมชาติ ทำให้เกิดความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรมและวัฒนธรรมที่สร้างวิถีชีวิตรักษ์ธรรมชาติของคนในสังคมเป็นแกนนำที่มีความสัมพันธ์โดยตรงต่อความยั่งยืนของชุมชน

ตัวแบบที่ 3 การบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อความยั่งยืนของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การจัดทำแผนพัฒนา จะต้องมีการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายให้ถูกต้อง เหมาะสมชัดเจนและมีความเป็นไปได้ เป็นอันดับแรก ซึ่งการกำหนดวัตถุประสงค์ เป้าหมายจะต้องมีความสอดคล้องตรงกับนโยบาย โดยเป็นการสนับสนุน สนองตอบต่อความสำเร็จของนโยบาย จึงต้องทำความเข้าใจนโยบายให้ถูกต้องชัดเจนก่อนที่จะทำการการจัดทำแผนพัฒนา และเมื่อได้วัตถุประสงค์ เป้าหมายมีทิศทางเดียวกับนโยบายแล้ว จะต้องนำเป้าหมายดังกล่าวมาแตกโครงสร้างออกเป็นเป้าหมายย่อย ๆ เพื่อนำไปพิจารณาหาแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุด และต้องมีการจัดการทรัพยากรบริหาร และงบประมาณที่เหมาะสม พอเพียงที่โครงการพัฒนาทุกโครงการสามารถดำเนินงานจนสำเร็จ ควร

ให้ความสำคัญต่อการจัดองค์กร เรื่องการจัดการบุคคลให้เหมาะสมงานโครงการที่จะปฏิบัติ ทั้งจำนวนคนกับปริมาณงาน รวมถึงการอำนวยการ สั่งการ และการควบคุมการปฏิบัติงาน เพื่อให้บริหารถูกต้องตามแผนเวลา และเป้าหมายงาน โดยมีการประสานงานและมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ให้มีการสนับสนุน ร่วมมือกันในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานตามกิจกรรมทุกกิจกรรมของโครงการพัฒนา

2. ข้อเสนอแนะการส่งเสริมความยั่งยืนของชุมชน

การส่งเสริมให้เกิดความยั่งยืนของชุมชน จะต้องทำความเข้าใจในรายละเอียด หลักการ และแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนให้ชัดเจนเสียก่อน และการจะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชน ต้องเริ่มที่ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม คือ ต้องสร้างภูมิคุ้มกันและอนุรักษ์ธรรมชาติ ให้เกิดแก่ประชาชนในชุมชน ให้เป็นความเชื่อ เป็นค่านิยม ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม เพื่อให้มีวิถีชีวิตแบบพึ่งพาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม โดยอยู่ร่วมกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีความสุข ทำให้สังคมอยู่อย่างสุขสบาย ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ไม่มีการแย่งชิง ให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบเศรษฐกิจก็ไม่ต้องแข่งขันอย่างรุนแรง เนื่องจากทรัพยากรที่ใช้ในการอุปโภค บริโภค และนำมาใช้ในการผลิตมีอย่างมากมาย พอเพียง ไม่หมดสิ้น เหมือนในปัจจุบัน ความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม จึงมีความสำคัญสูงสุดที่ต้องเริ่มต้นให้มีการพัฒนาเป็นอันดับแรก ที่จะนำไปสู่ความยั่งยืนของชุมชนได้

3. ข้อเสนอแนะตัวแบบการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผู้บริหารและ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องควรตระหนักให้ความสำคัญในการจัดทำและการบริหารแผนพัฒนา และนำตัวแบบไปปรับปรุงเพื่อใช้ปฏิบัติจริงในหน่วยงานของตนเอง โดยมีความยั่งยืนของชุมชนด้านวัฒนธรรม เป็นเป้าหมายและวัตถุประสงค์ เพื่อกำหนดโครงการพัฒนา ที่สามารถเกิดผลลัพธ์ตรงกับเป้าหมาย และการบริหารแผนพัฒนา ควรจะต้องมีการจัดองค์กรโครงการ ให้เหมาะสม จำนวนคนให้สมดุลกับปริมาณงาน รวมถึงการอำนวยการ สั่งการ และการควบคุมการปฏิบัติงาน ที่ชัดเจน เพื่อกำกับ ดูแลและติดตามให้พนักงาน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอย่างจริงจัง

เอกสารอ้างอิง

ไชยรัตน์ ปรานี. (2551). *ชุมชนต้นแบบที่นำแนวพระราชดำริเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน*. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพ.ศ. 2542.(2550, 8 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ก /ตอนที่ 114 หน้า 48-66.

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548. (2548, 29 กันยายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 122 ตอนพิเศษ 225 ง หน้า 46-57.

Commission of the European Communities. (2001a). *A Sustainable Europe for a BetterWorld: A European Union Strategy for Sustainable Development*, Brussels, COM(2001)p. 264.

Department for Environment, Food and Rural Affairs.(2009). *Sustainable Development Indicators in Your Pocket 2009*.Defra Publications: London.

Finn, Donovan. (2009).*Our Uncertain Future: Can Good Planning Create Sustainable Communities?*; Illinois: University of Illinois.

ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

Job Satisfaction of the Supporting Staff in Faculty of Pharmacy, Mahidol University

อรพรรณ โขมะสรานนท์[1*] วารุณีย์ บัวทอง[1] อิทธิพล อิทธิอำนวยพันธุ์[1] และ วรัญญา ฉายอุไร[1]

Orapan Komasaranonda,[1*] Warunee Buathong,[1] Ithipol Ithiamnuaypan[1]
and Warunya Chaiurai[1]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ใน 7 ด้าน คือ ด้านสภาพการทำงาน ด้านเงินเดือน ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความรับผิดชอบ 2) เพื่อสรุปสังเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานทั่วไปของคณะฯ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือ พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนคณะเภสัชศาสตร์ จำนวน 72 คน โดยใช้แบบสอบถามทั้งหมด 36 ข้อ สำหรับวัดระดับความพึงพอใจ และอีก 3 คำถามสำหรับแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมดเท่ากับ 0.943 การวิเคราะห์ ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา ผลการศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนทั้ง 7 ด้าน พบว่า ความพึงพอใจระดับมาก คือ ด้านสภาพการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความรับผิดชอบ สำหรับความพึงพอใจในระดับปานกลางคือ ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านเงินเดือน และด้านนโยบายการบริหารงาน ผลการสรุปสังเคราะห์ข้อเสนอแนะในแต่ละด้านพบว่า ด้านสภาพการทำงาน ผู้บริหารควรจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านกายภาพให้เหมาะสม ด้านเงินเดือน ควรให้มีเงินนอกเวลาทำงานและเงินรางวัลพิเศษจากเงินเดือน ด้านนโยบายการบริหารงาน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้พนักงานสายสนับสนุน ได้แสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายร่วมกันและรับฟัง ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรมีกฎเกณฑ์มาตรฐานเดียวกันในการเลื่อนตำแหน่งตามผลงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมงานที่ดีต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รวมถึงต้องมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ผู้บริหารควรจัดจำนวนพนักงานสายสนับสนุนให้เพียงพอกับปริมาณงานเพื่อลดความเครียดกับงานที่ทำไม่แล้วเสร็จ ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรเป็นที่ปรึกษาและชี้แจงงานในหน้าที่รับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติให้พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนเข้าใจให้ชัดเจน ส่งผลให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ และที่สำคัญที่สุดการบริหารควรยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานทั่วไป

คำสำคัญ: ความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน, พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน

Abstract

The purposes of this study are to find out the level of job satisfaction of the supporting staffs of the Faculty of Pharmacy, Mahidol University in seven aspects: working condition, salary, management policy, job security and progress, interaction among colleagues, duty and responsibility, and to collect opinions and suggestions that might improve overall management of the Faculty. The population used in this study is seventy-two supporting staffs in Faculty of Pharmacy. The questionnaire consists of thirty-six questions for measurement of job satisfaction and three more questions asking for

[1] คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล กรุงเทพฯ 10400

[1] Faculty of Pharmacy, Mahidol University Bangkok 10400

* Corresponding author. E-mail: orapan.kom@mahidol.ac.th

opinions and suggestions. The statistical confidence of this questionnaire is 0.943. Descriptive statistic is used for data analysis. The study reveals that the level of satisfaction is high in the following aspects: interaction among colleagues, duty, responsibility and working condition. The satisfaction is at medium level for job security and progress, salary, and management policy. The opinions and suggestions collected from this study are as follows: working condition aspect, the executives should allocate physical environment for working, appropriately; salary aspect, overtime payment and bonus or other firing benefits should be provided; management policy aspect, both executives and staff should work together to designate working policy; job security and progress aspect, the executives should have equity method in job promotions; interaction among colleagues aspect, colleagues should have good collaboration and companionship; duty aspect, staff should be assigned for proper duty and number of staff should be enough for workload; responsibility aspect, the executives should be good consultant and clarify responsibility for staff which finally bring successful to the job. The most importance, the management should be done in term of good governance.

Keywords: job satisfaction, supporting staff

บทนำ

ปัจจุบันการบริหารจัดการและการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์จัดว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างยิ่งในการบริหารงาน เพราะบุคคลเป็นผู้ใช้ทรัพยากรการบริหารไม่ว่าจะเป็นเงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการบริหารทรัพยากรมนุษย์จึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาหน่วยงาน ซึ่งเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องรับผิดชอบต่อการบริหารจัดการทรัพยากรมนุษย์ วิธีการหนึ่งเพื่อจะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์คือการสร้างความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน เพราะความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีผลต่อความสำเร็จของงานและหน่วยงานรวมถึงความสุขของผู้ปฏิบัติงาน แต่ถ้าหน่วยงานใดก็ตามหากบุคคลในหน่วยงานไม่มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานจะเป็นสาเหตุให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพน้อยลงมีผลให้คุณภาพของงานลดลง มีการขาดงาน มีการลางานบ่อย และมีปัญหาทางวินัย แต่ในทางตรงข้ามหากบุคคลในหน่วยงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานสูงย่อมมีผลทางบวกต่อการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันความพึงพอใจในการปฏิบัติงานยังแสดงถึงประสิทธิภาพของการปฏิบัติงาน และภาวะผู้นำของผู้บริหารหน่วยงาน นอกจากนี้ผู้บริหารจะต้องตระหนักอยู่เสมอว่าความรู้สึกพึงพอใจสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามสภาวะการณ์นั้นๆ สอดคล้องกับแนวคิดของ ปรียาพร (2543) ที่รายงานว่า ถ้าบุคคลในองค์การไม่มีความพึงพอใจในการทำงานจะทำให้คุณภาพของงานลดลง แต่ถ้ามีบุคคลที่มีความพึงพอใจสูงจะมีผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จ คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญดังกล่าว จึงกำหนดแผนยุทธศาสตร์ พ.ศ. 2556 – 2559 ไว้ทั้งหมด 6 ยุทธศาสตร์ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่องนี้ คือ ยุทธศาสตร์ที่ 1 เรื่อง การบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เพื่อสร้างทรัพยากร ความยั่งยืนและความสุขในการทำงาน โดยมีกลยุทธ์คือ

1. พัฒนาคุณภาพกระบวนการปฏิบัติงาน ได้แก่ การสร้างนวัตกรรมกระบวนการทำงานและจัดหาเทคโนโลยีเพื่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน
2. พัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรด้านต่างๆ เช่น ทักษะทางภาษาคอมพิวเตอร์การบริหารจัดการเป็นต้น
3. ยกระดับคุณภาพงานทรัพยากรบุคคล ได้แก่ การคัดสรรบุคลากร การกำหนดความก้าวหน้าในสายงานและ Succession plan รวมถึงการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบต่างๆ
4. พัฒนาคุณภาพการจัดการองค์ความรู้

5. ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด
6. ส่งเสริมการบริหารจัดการโดยใช้ข้อมูลจริง
7. สนับสนุนการดำเนินการตามเกณฑ์คุณภาพการศึกษาเพื่อการดำเนินการที่เป็นเลิศ

จากแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 ข้างต้นนับว่าเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารคณะเภสัชศาสตร์ที่จะต้องให้ความสำคัญและความสนใจ เพื่อให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรมขึ้นภายในหน่วยงาน แต่จากการสอบถามเพื่อขอทราบข้อมูลที่ต้องการจากพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนบางส่วนไม่พึงพอใจในการปฏิบัติงาน อาทิ การมอบหมายปริมาณงานบางครั้งไม่ตรงกับความรู้ความสามารถของพนักงาน อีกทั้งพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนมีความรู้สึกว่าตนเองไม่มีความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน เพราะหน่วยงานยังขาดการพัฒนาบุคลากรและการวิเคราะห์ความจำเป็นในการฝึกอบรมและสัมมนาไม่เต็มเม็ดเต็มหน่วย รวมถึงมีการกำหนดกรอบภาระหน้าที่ของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนแต่ละคนไว้ แต่เมื่อปฏิบัติจริงพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนไม่ได้ปฏิบัติงานตามกรอบที่กำหนดไว้ เพราะมีการมอบหมายงานอื่นๆ มาอีกด้วย และบางครั้งอ้างอิงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เคร่งครัดมากไปทำให้ไม่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ทั้งบรรยากาศสถานที่ปฏิบัติงานก็ไม่เอื้อต่อการปฏิบัติงาน ขณะเดียวกันพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนต้องปฏิสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานในหน่วยงาน ซึ่งบางครั้งไม่ได้รับความร่วมมือในการปฏิบัติงานจากเพื่อนร่วมงาน ทำให้ความสนิทสนมค่อนข้างน้อย และในสภาวะเศรษฐกิจปัจจุบันทำให้ค่าครองชีพสูงมากขึ้นซึ่งไม่สอดคล้องกับอัตราเงินเดือน จากสภาพปัญหาและแผนยุทธศาสตร์ที่ 1 คณะผู้ศึกษาจึงเห็นความจำเป็นในการศึกษาวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และผลการศึกษาจะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับผู้บริหาร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาและปรับปรุงการบริหารงานทั่วไปทั้งในปัจจุบันและอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล 7 ด้าน คือ ด้านสภาพการทำงาน ด้านเงินเดือน ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความรับผิดชอบ
2. เพื่อสรุปสังเคราะห์เป็นข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานทั่วไปในแต่ละด้านของคณะเภสัชศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

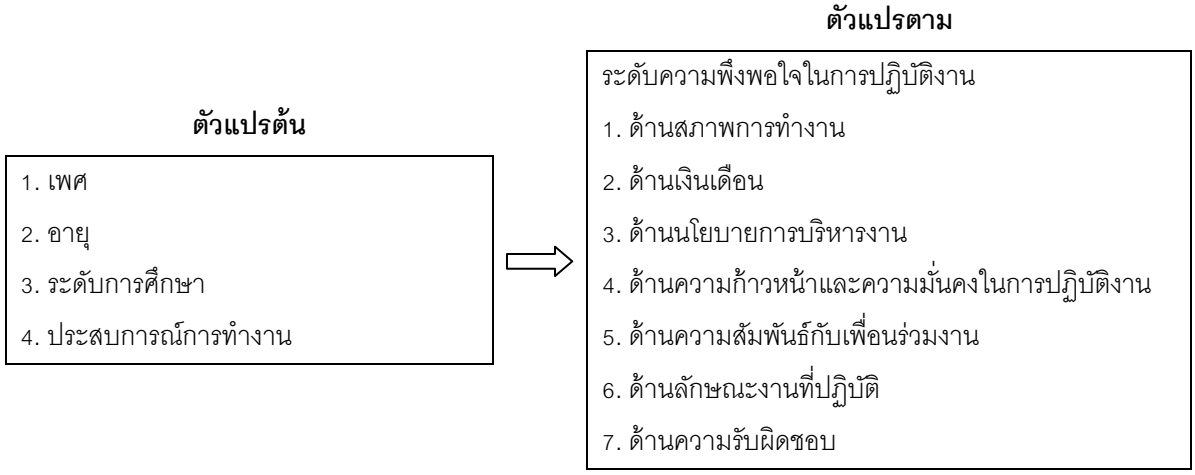

วิธีการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน ในด้านสภาพการทำงาน ด้านเงินเดือน ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติด้านความรับผิดชอบ และเพื่อสรุปสังเคราะห์ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานทั่วไปในแต่ละด้านของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ซึ่งวิธีการศึกษาจะนำเสนอรายละเอียดดังนี้ 1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย 2) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3) การเก็บรวบรวมข้อมูล และ 4) การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ในปี พ.ศ. 2556 จำนวน 82 คน และเนื่องจากประชากรมีจำนวนไม่มาก ดังนั้น การศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดให้เป็นกลุ่มประชากรทั้งหมด แต่จากการรวบรวมแบบสอบถามพบว่ามีแบบสอบถามที่ส่งกลับสมบูรณ์จำนวน 72 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 87.80 ดังแสดงใน Table 1

Table 1 Population number of offices and departments in Faculty of Pharmacy

Agency staff supporting staffs	questionnaire		
	Number	Receive	percent
1. Office of the Dean	23	21	91.30
2. Departments	22	16	72.73
3. Office of Strategy and Development	7	7	100.00
4. Office of Academic and Student Affairs	9	9	100.00
5. Office of Research and Academic Service	12	10	83.33
6. Medicinal Plant Information Center	9	9	100.00
Total	82	72	87.80

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสร้างโดยศึกษาจากตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน โดยสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวิจัย แบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 4 ข้อ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานได้แก่ ด้านสภาพการทำงาน ด้านเงินเดือน ด้านนโยบายการบริหารงาน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ และด้านความรับผิดชอบ จำนวน 36 ข้อ ซึ่งคำถามในส่วนนี้มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert Scale) แบบสอบถามได้ผ่านการทดสอบหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่าค่าความเชื่อมั่นของแบบ สอบถามมีค่าเท่ากับ 0.943

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานทั่วไปในแต่ละด้าน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้จัดทำตามลำดับขั้นตอนดังนี้

1. จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้บริหาร คณะเภสัชศาสตร์ เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน
2. เมื่อได้รับอนุมัติได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้แก่พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนทุกท่าน โดยมอบด้วยตนเอง ถ้าไม่อยู่จะวางไว้ที่โต๊ะทำงานแล้วโทรศัพท์แจ้งให้ทราบ และจะไปรับคืนแบบสอบถามด้วยตนเองภายใน 15 วันทำการ
3. ผลการรวบรวมแบบสอบถามพบว่า มีแบบสอบถามที่ส่งกลับสมบูรณ์จำนวน 72 ฉบับ คิดเป็นอัตราการตอบสนอง (Response Rate) ร้อยละ 87.80 ซึ่งเป็นอัตราการตอบสนองที่ยอมรับได้ เพราะมากกว่าร้อยละ 30 (Carana, 2001)

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ใช้ได้จากแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาบันทึกข้อมูล แล้วประมวลข้อมูลทางสถิติด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ซึ่งค่าสถิติต่างๆ จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์เพื่อแปลผลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความถี่ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

ผลการศึกษาวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม 2) ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน และ 3) ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานทั่วไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยข้อมูลทั่วไป พบว่า จากกลุ่มประชากรจำนวน 72 คนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง 79.17% มีอายุระหว่าง 31 – 40 ปี 31.94% จบการศึกษาระดับปริญญาตรี 62.50% มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 2 ปีขึ้นไป 30.56%

2. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ดังนี้

2.1 ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน โดยรวมและรายข้อ ผลการศึกษาพบว่า

2.1.1 ความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$= 3.51) โดยเฉพาะด้านที่มีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อด้านสภาพการทำงาน ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติและด้านความรับผิดชอบ และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง ต่อด้านเงินเดือน ด้านนโยบายการบริหารงาน และด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ดังแสดงใน Table 2

Table 2 Satisfaction level of overall working performance

Job Satisfaction	Mean $\bar{X}$	Standard Deviation S.D.	Level of Satisfaction
1. Working condition	3.50	0.83	High
2. Salary	3.01	0.99	Medium
3. Management policy	3.20	0.88	Medium
4. Job security and progress	3.28	0.89	Medium
5.Interaction among colleagues	3.95	0.72	High
6. Duty	3.78	0.76	High
7. Responsibility	3.88	0.74	High
Total	3.51	0.83	High

2.1.2 ความพึงพอใจเป็นรายข้อ ทั้ง 7 ด้าน พบว่า 1) ด้านสภาพการทำงานมีความพึงพอใจในระดับมาก 4 ข้อ และปานกลาง 3 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ หน่วยงานมีการจัดสถานที่ทำงานเป็นสัดส่วน ($\bar{X}$= 3.71) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีความพึงพอใจในบรรยากาศรอบๆห้องทำงาน ($\bar{X}$ =3.35) 2) ด้านเงินเดือน มีความพึงพอใจระดับปานกลางทุกข้อทั้ง 4 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เงินเดือนเหมาะสมกับภาระงาน ($\bar{X}$=3.46) ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ เงินเพิ่มพิเศษหรือโบนัสมีความเหมาะสม($\bar{X}$=2.51) 3) ด้านนโยบายการบริหารงานมีความพึงพอใจในระดับปานกลางทุกข้อทั้ง 4 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ผู้บริหารดำเนินงานตามนโยบายที่ได้กำหนด ($\bar{X}$=3.38) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานและกิจกรรมต่างๆ ($\bar{X}$=3.04) 4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในระดับมาก 2 ข้อ และปานกลาง 6 ข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รู้สึกมีความมั่งคงและจะปฏิบัติงานอยู่กับหน่วยงานตลอดไป ($\bar{X}$=3.58) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ความก้าวหน้าในตำแหน่งมีความชัดเจน ($\bar{X}$=3.03) 5) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความพึงพอใจมากทุกข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือได้รับความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนร่วมงาน ($\bar{X}$=4.07) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือเมื่อมีปัญหาหรืออุปสรรคเพื่อนร่วมงานจะให้คำแนะนำ ($\bar{X}$=3.89) 6) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความพึงพอใจในระดับมากทุกข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือมีความผูกพันกับงานที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}$=3.88) ค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ มีการแบ่งงานที่ปฏิบัติไว้ชัดเจน ($\bar{X}$=3.71) และ 7) ด้านความรับผิดชอบ มีความพึงพอใจในระดับ

มากทุกข้อ ค่าเฉลี่ยสูงสุดคือสามารถปฏิบัติงานได้สำเร็จทุกขั้นตอนที่ได้รับมอบหมาย ($\bar{X}$=3.99)ค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือมีอิสระในการเสนอข้อคิดเห็นเพื่อปรับปรุงงาน ($\bar{X}$=3.68)

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานทั่วไปในแต่ละด้านของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนได้ให้ข้อเสนอแนะเรียงตามลำดับความถี่สูงในแต่ละด้าน คือ 1) ด้านสภาพการทำงาน ควรจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านกายภาพ เช่น ห้องทำงานจะต้องมีโทรศัพท์เพื่อติดต่อกับหน่วยงานภายนอก และต้องปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้สำนักงานให้ทันสมัย เป็นต้น 2) ด้านเงินเดือน ได้แก่ ควรให้มีเงินนอกเวลาทำงานและรางวัลพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือน 3) ด้านนโยบายการบริหารงาน ได้แก่ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนในการกำหนดนโยบายร่วมกัน 4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ได้แก่ ผู้บริหารควรมีกฎเกณฑ์ในมาตรฐานเดียวกันในการเลื่อนตำแหน่งการทำงาน 5) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ได้แก่ เพื่อนร่วมงานที่ดีต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันและต้องมีมิตรภาพที่ดีต่อกัน 6) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ คือควรจัดจำนวนพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนเพียงพอกับปริมาณงานเพื่อลดความเครียดและตำแหน่งหนึ่งไม่ควรปฏิบัติหลายหน้าที่เพราะจะทำให้พนักงานรู้สึกท้อถอย และ 7) ด้านความรับผิดชอบ ได้แก่ ผู้บริหารควรเป็นที่ปรึกษาและชี้แจงงานในหน้าที่รับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติให้แก่พนักงานเข้าใจอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

ผลการวิจัยทำให้เกิดแนวความคิด ดังต่อไปนี้

1. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนโดยรวมทั้ง 7 ด้าน พบว่ามีความพึงพอใจระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อทั้ง 7 ด้าน ส่วนใหญ่พนักงานมีความพึงพอใจในระดับมากและปานกลางเกือบทั้งหมด และไม่มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดแม้แต่ข้อเดียวซึ่งข้อค้นพบดังกล่าวย่อมมีผลกระทบต่อการปฏิบัติงานของพนักงาน ดัง ทิพวรรณ (2550) ที่รายงานว่า ความพึงพอใจในการทำงานมีความสำคัญต่อการบริหารจัดการเพราะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลในองค์กรมีความรักและผูกพันเป็นปัจจัยกระตุ้นให้ตั้งใจทำงาน เสียสละ มีความสามัคคีรักพวกพ้องความสำเร็จขององค์กรย่อมเกิดขึ้นได้ไม่ยากนัก ดัง ณัทฐา(2550) ที่รายงานว่าความพึงพอใจในการปฏิบัติงานเป็นความรู้สึกในทางบวกของบุคคลที่มีต่องานที่ปฏิบัติ เป็นแรงผลักดันทำให้บุคคลทำงานด้วยความกระตือรือร้น มั่นใจมีกำลังใจในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2. ระดับความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนในแต่ละด้านพบว่า 1) ด้านสภาพการทำงาน มีความพึงพอใจระดับมาก เป็นเพราะหน่วยงานมีการจัดสถานที่ทำงานเป็นสัดส่วน มีการมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ มีการส่งเสริมให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในงานที่ปฏิบัติและมีการติดต่อสื่อสารภายในหน่วยงานอย่างสม่ำเสมอ ดัง เฮอร์เบิร์ก (Herzberg,1959) ที่รายงานว่า สภาพการทำงานที่น่าชื่นชมช่วยให้บรรยากาศในการทำงานเป็นที่พอใจเป็นผลให้ผู้ทำงานเกิดความผ่อนคลายมีกำลังใจกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น 2) ด้านเงินเดือนมีความพึงพอใจระดับปานกลาง เป็นเพราะเงินที่ได้รับเหมาะกับภาระงานและมีความเพียงพอกับค่าครองชีพในสภาวะปัจจุบัน ดัง วิเชียร (2548) ที่รายงานว่าเงินเดือนที่เหมาะสมกับการดำรงชีพตามสถานภาพทำให้บุคคลไม่ต้องดิ้นรนมากนัก 3) ด้านนโยบายการบริหารงาน มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เป็นเพราะนโยบายและแผนปฏิบัติต่างๆ มีความยืดหยุ่นตามสถานการณ์นั้นๆ ดัง เฮอร์เบิร์ก (Herzberg,1959) ที่

รายงานว่านโยบายและการบริหารงานขององค์กรเป็นปัจจัยค้ำจุนเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความไม่พึงพอใจในงาน 4) ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง เป็นเพราะงานที่ปฏิบัติมีความมั่นคงและจะปฏิบัติงานอยู่กับหน่วยงานตลอดไป ดัง วิเชียร (2548) ที่รายงานว่าพนักงานมีความสนใจในงานที่ตนเองถนัดและงานที่ทำให้ความก้าวหน้าพร้อมได้รางวัลตอบแทน 5) ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน มีความพึงพอใจระดับมาก เป็นเพราะความเป็นกันเองในการทำงานร่วมกันกับเพื่อนร่วมงานได้เป็นอย่างดี ดัง วิเชียร (2548)ที่รายงานว่า ความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างเพื่อนร่วมงานทำให้บุคคลมีความสุขในการทำงาน 6) ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติมีความพึงพอใจระดับมาก เป็นเพราะงานที่ได้รับมอบหมายได้เพิ่มพูนทักษะหรือความชำนาญได้มาก ดัง กิลเมอร์ (Gilmer, 1971) ที่รายงานว่า การได้ทำงานที่มีลักษณะตรงกับความรู้ความสามารถและทักษะที่ให้บุคคลมีความพึงพอใจ 7) ด้านความรับผิดชอบ มีความพึงพอใจระดับมาก เป็นเพราะงานที่ได้รับมอบหมายมีความชัดเจนและทำงานได้สำเร็จตามที่ได้รับมอบหมาย ดัง เฮอร์เบิร์ก (Herzberg, 1959) ที่รายงานว่า ความรับผิดชอบเป็นสิ่งจูงใจให้บุคคลมีความตั้งใจทำงานทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน

3. ข้อเสนอแนะแนวทางในการปรับปรุงการบริหารงานทั่วไปในแต่ละด้าน ของคณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่มีความถี่สูงซึ่งมีข้อสังเกต ดังนี้

3.1 ด้านสภาพการทำงาน ควรจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานด้านกายภาพรวมถึงจัดอำนวยความสะดวกต่างๆ

3.2 ด้านเงินเดือน ควรมีเงินนอกเวลาทำงานและเงินรางวัลพิเศษนอกเหนือจากเงินเดือน

3.3 ด้านนโยบายการบริหารงาน ผู้บริหารควรเปิดโอกาสให้พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนได้แสดงความคิดเห็นข้อเสนอแนะในการกำหนดนโยบายร่วมกันและรับฟัง

3.4 ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารควรมีกฎเกณฑ์ในมาตรฐานเดียวกันในการเลื่อนตำแหน่งตามผลงาน

3.5 ด้านความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน เพื่อนร่วมงานที่ดีต้องให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน

3.6 ด้านลักษณะงานที่ปฏิบัติ ควรจัดจำนวนพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนให้เพียงพอกับปริมาณงานเพื่อลดความเครียดกับงานที่ทำให้ไม่แล้วเสร็จ

3.7 ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหารควรเป็นที่ปรึกษาและชี้แจงงานในหน้าที่รับผิดชอบที่ต้องปฏิบัติให้พนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนได้เข้าใจอย่างชัดเจน

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน ผู้บริหารหน่วยงานควรนำไปพิจารณาโดยยึดหลักธรรมาภิบาลมาช่วยในการบริหารงานทั่วไป ได้แก่ การเน้นฉันทามติ การมีส่วนร่วม หลักนิติธรรมประสิทธิภาพและประสิทธิผล ภาระรับผิดชอบ ความโปร่งใส การตอบสนอง และความเสมอภาคหรือเที่ยงธรรม

สรุป

ผลการวิจัยเรื่องความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุน คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารที่จะนำไปใช้พิจารณาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานทั่วไปทั้งในปัจจุบันและอนาคตให้มีความเหมาะสม เพื่อสร้างเสริมความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันผลการวิจัยทำให้รู้ถึงปัญหาในการ

ปฏิบัติงานตลอดจนได้ข้อเสนอแนะต่างๆ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและแก้ปัญหาการปฏิบัติงาน ซึ่งจะเป็นผลดีต่อคณะเภสัชศาสตร์ การวิจัยครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถามทำให้มีข้อจำกัดสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับ ฉะนั้น เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลใกล้เคียงกับความเป็นจริง การวิจัยครั้งต่อไปจึงควรใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ควบคู่กับแบบสอบถามด้วย หรือศึกษาเปรียบเทียบความพึงพอใจของพนักงานมหาวิทยาลัยสายสนับสนุนกับมหาวิทยาลัยอื่นๆ เพื่อวางแผนพัฒนาการบริหารงานทั่วไปให้อยู่ในมาตรฐานเดียวกัน

คำขอบคุณ

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ม.ล.สุมาลย์ สาระยา หัวหน้าภาควิชาจุลชีววิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล และอาจารย์ ดร.ปิยทิพย์ ขันตยาภรณ์ อาจารย์ประจำภาควิชาจุลชีววิทยา คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อาจารย์สุวรรณ กงทะสร อาจารย์สังกัดมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร ที่ได้ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำที่มีประโยชน์ในการวิจัยเป็นอย่างดีทำให้การวิจัยครั้งนี้บรรลุผลสำเร็จ

เอกสารอ้างอิง

ณัทฐา กรีหิรัญ. 2550. การศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของพนักงาน มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ปริญญานิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ทิพวรรณ จันทรสถิตย์. 2544. ความพึงพอใจของคณาจารย์และบุคลากรในการจัดและบริหาร สถาบันราชภัฏธนบุรี. รายงานการวิจัย. สถาบันราชภัฏธนบุรี, กรุงเทพฯ.

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543. จิตวิทยาการบริหารงานบุคคล. พิมพ์ดีการพิมพ์, กรุงเทพฯ.

แผนยุทธศาสตร์คณะเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พ.ศ. 2556-2559. ม.ป.ป. มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพฯ.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2556. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554. ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์, กรุงเทพฯ.

วิเชียร วิทยอุดม. 2548. ทฤษฎีองค์การ. ธีรฟิล์มและไซเท็ก, กรุงเทพฯ.

Carana, R.Y.,Delahaye, B.L. & Sekaran, U. 2001. Applied Business Research : Qualitative and Quantitative Methods. John Wiley & Sons, Melton.

Cronbach, L.J. 1984. Essentials of Psychological Testing. Macmillan. New York.

Gilmer, V.H.B. 1971. Industrial and Organizational Psychology. McGraw-Hill. New York.

Hergberg, F. & O thers, 1959. The Motivation to work. John Wiley & Sons. New York.

การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง วิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

The development of e-learning for system analysis and design course

ตติยา องค์ศิริพร[1*]

Tatiya Ongsiriporn[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง วิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ที่เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง 3) เพื่อหาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาระบบสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ จำนวน 30 คน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2555 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบสอบถาม สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ร้อยละ วิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ก่อนเรียนและหลังเรียน โดยใช้ t-test Dependent Sample ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่พัฒนาขึ้นมีค่าเท่ากับ 74.52/72.91 ซึ่งผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังได้รับการเรียนโดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งสูงกว่าก่อนได้รับการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และผลการหาความพึงพอใจการใช้ระบบอีเลิร์นนิ่ง มีค่าเท่ากับ ซึ่งอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x}$ = 4.564, S.D. = 0.49)

คำสำคัญ : การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง การวิเคราะห์และออกแบบระบบ

Abstract

Purposed of this research are 1) developing the E-learning course in System analysis and design for Student of Information System, Business Administration Faculty, Rajamangala University of Technology Krungthep on the standard efficiency of 70/70 2) comparing the student learning achievement before and after learning by the E-learning course 3) evaluating student's satisfaction of the E-learning course. The study involved a sample of 30 undergraduate students that from Department of Information System who enrolled System analysis and design course in the second semester of the academic year 2012. The instruments of this research are the E-learning course in System analysis and design, a set of learning achievement test form and Questionnaires on the user satisfaction about the E-learning. The data was analyzed by mean ($\bar{X}$) standard deviation (S.D.) and percentage, t-test dependent.

The study found that the efficiency of the research was 74.52/72.91 that indicated on acceptable level. Learning achievement of students who learn with e – learning courseware in the topic of system analysis and design showed posttest was higher than pretest at the 0.05 level of significant. The satisfactions of students toward the E-learning courseware in total was the highest ($\bar{X}$= 4.564, S.D. = 0.49).

Keywords: The development of e-learning, e-learning, system analysis and design

[1] สาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร 10120

[1] Information System Department, Business Administration Faculty, Rajamangala University of Technology Krungthep Bangkok 10120

* Corresponding author. E-mail: tatiya55@hotmail.com

บทนำ

เทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทที่สำคัญต่อการศึกษาของไทย ทำให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างทั่วถึงในปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยี รวมทั้งการสื่อสารโทรคมนาคมที่ผ่านช่องทางต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต ดาวเทียม หรือโทรทัศน์ ทำให้การเรียนการสอนตามวิถีวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมที่มีผู้เรียนและผู้สอนร่วมทำกิจกรรมการเรียนการสอนภายในห้องเรียนได้ถูกเปลี่ยนไป ผู้เรียนกับผู้สอนไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในที่ที่เดียวกัน จะอยู่ที่ไหนก็ได้ แต่ก็คงยังติดต่อสัมพันธ์กันได้ หรือแม้แต่ผู้เรียนจะเรียนในเวลาใดก็ได้ จะทบทวนบทเรียนให้เกิดความรู้ความเข้าใจมากยิ่งขึ้นกี่ครั้งก็ยังได้ ทำให้สามารถจัดการศึกษาได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น ผู้คนมีโอกาสและทางเลือกในการศึกษามากยิ่งขึ้นไม่ว่าจะเป็นการศึกษาทางไกล (Distance Education) และการเรียนอิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) (ปรัชญนันท์และรัตนาภรณ์ , 2546) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 หมวดที่ 9 มาตรา 66 ที่กำหนดให้ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถ ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต และ มาตารา 67 กำหนดให้รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยี รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อให้คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) อีกทั้งการสอนบนเว็บ ถือเป็นการผสมผสานกันระหว่างเทคโนโลยีปัจจุบันกับกระบวนการออกแบบการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการเรียนรู้และแก้ปัญหาในเรื่องข้อจำกัดทางด้านสถานที่และเวลา โดยการสอนบนเว็บจะประยุกต์ใช้คุณสมบัติและทรัพยากรของเวิลด์ ไวด์ เว็บ ในการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งการเรียนการสอนที่จัดขึ้นผ่านเว็บนี้อาจเป็นบางส่วนหรือทั้งหมดของกระบวนการเรียนการสอนก็ได้ (ถนอมพร เลาจรัสแสง,2544) และอีเลิร์นนิ่งได้เข้ามามีบทบาทในการศึกษาในประเทศไทย ตัวอย่างเห็นได้จากอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร ส่วนมากมีเห็นด้วยกับคุณลักษณะและประโยชน์ของการเรียนการสอนแบบ e-Learning (กนกวรรณ จันทร์สว่าง, 2545) และจากการศึกษาตัวอย่างการนำบทเรียนอีเลิร์นนิ่งมาใช้ในการเรียนการสอน เช่นการนำบทเรียนอีเลิร์นนิ่งเพื่อการสอนกรรมวิธีการผลิตเหล็กนักศึกษาปีที่ 2 ปี ภาควิชาครุศาสตร์อุตสาหการ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่เรียนบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่สร้างขึ้นเป็นบทเรียนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปช่วยในการเรียนการสอนได้ (สันติรัฐ นันสะอาง, 2549) หรือจากการศึกษาเรื่องบทเรียนอีเลิร์นนิ่งรายวิชา วิชาชีพคหกรรมศาสตร์ หลักสูตรปริญญาตรี สาขาวิชาคหกรรมศาสตร์ศึกษา คณะเทคโนโลยีคณะเทคโนโลยีคหกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีขึ้นกว่าก่อนเรียน สามารถนำไปใช้เป็นบทเรียนในชั้นเรียนและใช้เป็นบทเรียนเสริมในการเรียนการสอนได้ (สันธนีย์ นิยาโส, 2554) และจากประสบการณ์ด้านการจัดการเรียนการสอนวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบของผู้วิจัย พบประเด็นปัญหาคือผู้เรียนยังไม่สามารถนำความรู้จากภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งมีสาเหตุมาจากรายละเอียดเนื้อหาค่อนข้างมาก ผู้เรียนขาดทักษะในการคิดวิเคราะห์และมีข้อจำกัดด้านเวลาในการฝึกฝนทบทวนทำความเข้าใจเนื้อหา

ด้วยเหตุผลดังกล่าวในข้างต้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีแนวความคิดในการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการเรียนการสอนได้โดยไม่จำกัดเวลาและสถานที่ ตลอดจนเป็นเครื่องมือที่สามารถช่วยให้ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายของการเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถเพิ่มความสะดวกรวดเร็ว ช่วยให้นักศึกษาผู้เรียนสามารถทบทวนเนื้อหาและเรียนรู้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบหลายทิศทาง โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้ 1) เพื่อพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง วิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70 2) เพื่อ

เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน วิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบที่เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง 3) เพื่อหาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัยไว้ดังนี้ 1) บทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบมีประสิทธิภาพ โดยความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากการทำทดสอบท้ายบทเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน เปรียบเทียบและหาประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ 70/70 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วยใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 3) ความพึงพอใจของผู้ใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมากขึ้นไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยการพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนวิธีการดำเนินการวิจัยออกเป็นดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 3 จำนวน 58 คน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาระบบสารสนเทศ คณะบริหารธุรกิจ ชั้นปีที่ 3 หลักสูตรเทียบโอน ที่ลงทะเบียนเรียนวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ในภาคเรียนที่ 3 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive sampling) มีจำนวนทั้งสิ้น 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้การวิจัยนี้ ประกอบด้วย

1) บทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยมีเนื้อหาเป็น 5 หน่วยการเรียนรู้ ในการสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนคือ เริ่มจากการออกแบบเนื้อหา ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์เนื้อหาจากคำอธิบายของวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ ตามหลักสูตรบริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาวิชาระบบสารสนเทศ ปีพุทธศักราช 2553 จากนั้นทำการออกแบบเนื้อหาประกอบการเรียนในบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง โดยโครงสร้างของเนื้อหาประกอบการเรียน ประกอบด้วย 5 หัวข้อหลัก ได้แก่ ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับวิเคราะห์และออกแบบระบบ, แนวคิดเกี่ยวกับเชิงวัตถุ,การวิเคราะห์ความต้องการ, การวิเคราะห์ระบบ และ การออกแบบระบบ แต่ละหัวข้อหลักมีหัวข้อย่อยในจำนวนที่แตกต่างกันออกไป และผู้วิจัยได้ทำการประเมินคุณภาพของเนื้อหาบทเรียน โดยสำรวจความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญในด้านความสอดคล้องของเนื้อหากับวัตถุประสงค์ จากนั้นสร้างบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยใช้โปรแกรมสำหรับการพัฒนาระบบทางเว็บไซต์ และโปรแกรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้นให้สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ประกอบด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียน (Pretest) และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) เป็นแบบทดสอบ ชนิด 4 ตัวเลือก โดยแบบทดสอบก่อนเรียนและแบบทดสอบหลังเรียน มีจำนวน 40 ข้อ และแบบทดสอบท้ายบทเรียน มีจำนวนทั้งหมด 90 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหาบทเรียนทั้งหมด และผู้วิจัยได้นำแบบทดสอบมาประเมินคุณภาพของแบบทดสอบโดยการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก (Discrimination), ค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (Difficulty), และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ (Reliability) โดยใช้กลุ่มทดลองที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

แบบประเมินความพึงพอใจ

ผู้วิจัยทำการสร้างแบบประเมินความพึงพอใจการใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง มีลักษณะเป็นแบบมาตรส่วน (Likert Scale) ซึ่งแต่ละคำถามมีคำตอบให้เลือกตามลำดับความสำคัญ 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) โดยทำการ ประเมิน 4 ด้าน ดังนี้ ด้านวิธีการเรียนการสอน, ด้านการนำเสนอเนื้อหา, ด้านออกแบบบทเรียน และด้านอุปกรณ์ ประกอบการเรียนการสอน

1.การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูล โดยเริ่มจาก การแนะนำระบบของบทเรียนออนไลน์ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างสามารถเข้าใจการใช้งานได้อย่างถูกต้อง ให้กลุ่มตัวอย่างทำการลงทะเบียน และสมัครเรียนบทเรียนแล้วจึงทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest) ในบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อรวบรวมคะแนนก่อนเรียนหลังจากทำแบบทดสอบก่อนเรียนแล้ว กลุ่มตัวอย่างดำเนินการเรียนผ่านบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สัปดาห์ละสองวัน โดยเรียนเนื้อหาและทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของหน่วยการเรียนที่ได้เรียนไปแล้ว เมื่อกลุ่มตัวอย่างเรียนครบทุกหน่วยการเรียน ผู้วิจัยจึงให้กลุ่มตัวอย่างทำ แบบทดสอบหลังเรียน (Posttest) จากนั้นผู้วิจัยจะนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียนกับคะแนนแบบทดสอบหลังเรียนที่ได้ มาเปรียบเทียบหาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งตามเกณฑ์ที่กำหนด 70/70 โดยใช้สูตร E_1/E_2 แล้วนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ผลทางสถิติ หลังจากกลุ่มตัวอย่างเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิ่งจบแล้ว ผู้วิจัยแจกแบบประเมินความพึงพอใจต่อบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง และเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาหาค่าความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง

2.การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งการประเมินผลเป็น การประเมินคุณภาพบทเรียน, การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบ, การประเมินหาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง, การประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการประเมินผลความพึงพอใจของผู้เรียน มีรายละเอียดดังนี้

1) การประเมินคุณภาพของบทเรียน ผู้วิจัยทำการประเมินคุณภาพของเนื้อหาด้วยสถิติการหา IOC ค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด ดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2543)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

โดย IOC คือ ดัชนีความสอดคล้อง
$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2) การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบ ผู้วิจัยทำการประเมินคุณภาพของแบบทดสอบด้วยสถิติดังนี้

2.1) หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด,2545)

$$r = \frac{R_U - R_L}{f}$$

โดย r คือ ค่าอำนาจจำแนก
R_U คือ จำนวนคนในกลุ่มสูงที่ตอบถูก
R_L คือ จำนวนคนในกลุ่มต่ำที่ตอบถูก
f คือ จำนวนในกลุ่มสูงหรือกลุ่มต่ำ

2.2) หาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ คำนวณจากสูตร (บุญชม ศรีสะอาด, 2545)

$$p = \frac{R}{N}$$

โดย p คือ ระดับความยากง่าย
R คือ จำนวนผู้ตอบถูกทั้งหมด
N คือ จำนวนคนในกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

2.3) หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากสูตร KR-20 ของคูเตอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-Richardson) (บุญมี พันธุ์ไทย, 2545)

$$r_{tt} = \frac{n}{n-1}\left(1 - \frac{\sum pq}{S_t^2}\right)$$

โดย r_{tt} คือ ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
n คือ จำนวนข้อของแบบทดสอบ
p คือ สัดส่วนของผู้ที่ทำได้ในข้อหนึ่งๆ = $\frac{\text{จำนวนคนที่ทำถูก}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}}$
q คือ สัดส่วนของผู้ทำผิดในข้อหนึ่งๆ หรือ 1-p
S_t^2 คือ ความแปรปรวนของคะแนนแบบทดสอบทั้งฉบับ

3) การประเมินหาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง ผู้วิจัยได้นำคะแนนของแบบฝึกหัดท้ายหน่วยการเรียนแต่ละหน่วย และคะแนนของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังจากเรียนครบทุกหน่วยเรียน เพื่อนำมาหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 70/70 จากการประเมินผลคะแนนแบบฝึกหัดในระหว่างเรียนกับคะแนนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนครบทุกหน่วยการเรียนแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อใช้สรุปผลการประเมินสิทธิภาพบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สูตร E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2543) ดังนี้

$$E_1 = \frac{\sum x/N}{A} \times 100$$

$$E_2 = \frac{\sum y/N}{B} \times 100$$

โดย E_1 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในหน่วยย่อยที่คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบฝึกหัดแต่ละบทเรียน

E_2 คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่คิดเป็นร้อยละจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังจากเรียนครบทุกบทเรียน

$\sum x$ คือ คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน

$\sum y$ คือ คะแนนรวมของผู้เรียนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์

N คือ จำนวนผู้เรียน

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนแต่ละบทเรียน

B คือ คะแนนเต็มของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนครบทุกบทเรียน

4) การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน (Pretest) กับคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน (Posttest) ด้วยสูตร t-test for dependent samples (บุญชม ศรีสะอาด, 2545) ดังนี้

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N\sum D^2 - (\sum D)^2}{(N-1)}}}$$

โดย t คือ ค่าความแตกต่างของคะแนนก่อนเรียนและคะแนนหลังเรียน

D คือ ค่าผลต่างคะแนนสอบก่อนและสอบหลัง

N คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่างหรือจำนวนคู่คะแนน โดยกำหนด df = n-1

5) ประเมินความพึงพอใจของผู้ใช้งานบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เป็นการประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้งานบทเรียนอีเลิร์นนิ่งที่พัฒนาขึ้น โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล แล้วทำการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ มีผลดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญด้านความสอดคล้องของเนื้อหาบทเรียนกับวัตถุประสงค์ในการเรียน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) สูงกว่าเกณฑ์ 0.50 ทุกประเด็น ซึ่งอยู่ในระดับใช้งานได้

2. ผลการวิเคราะห์การประเมินคุณภาพของแบบทดสอบ โดยพิจารณาจากมีค่าอำนาจจำแจก (r) และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (p) พบว่า ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.27-0.47 และค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ อยู่ระหว่าง 0.40-0.70 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าข้อสอบอยู่ในเกณฑ์ระดับดีถึงดีมาก สามารถนำไปใช้ได้ และค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบมีค่าเท่ากับ 0.833 แสดงว่าแบบทดสอบมีค่าความเชื่อมั่นที่ดี

3. ผลการวิเคราะห์หาค่าประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรวมที่ได้จากการทำแบบทดสอบท้ายหน่วยเรียนกับคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน เมื่อนำผลคะแนนที่ได้มาเปรียบเทียบและหาประสิทธิภาพได้ตามเกณฑ์ 70/70 มีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

ผลการเรียน	จำนวน	คะแนนเต็ม	คะแนนเฉลี่ย	ค่าร้อยละ
แบบฝึกหัดท้ายหน่วยเรียน (E_1)	30	90	67.07	74.52
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (E_2)	30	40	29.17	72.91

จากตารางที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ จากคะแนนแบบฝึกหัดท้ายหน่วยเรียนและแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน (E_1/E_2) คะแนนเฉลี่ยของแบบฝึกหัดท้ายหน่วยเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีค่าร้อยละ 74.52 และคะแนนเฉลี่ยของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าร้อยละ 72.91 เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่ตั้งไว้คือ 70/70 แสดงว่าคะแนนแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนและคะแนนแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มตัวอย่าง มีค่าประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

4. ผลการหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง ก่อนเรียนและหลังเรียนวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง

ตารางที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง

คะแนน	N	คะแนนเต็ม	$\overline{X}$	SD	t
ก่อนเรียน	30	40	15.20	5.36	22.64*
หลังเรียน	30	40	29.17	4.13	

* $p < 0.05$

จากตารางที่ 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยก่อนเรียนและหลังเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิ่งหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

5. ผลการศึกษาความพึงพอใจต่อระบบอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

ตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ

รายการประเมิน	ความพึงพอใจ		
	$\overline{X}$	SD	แปลผล
1. ด้านวิธีการเรียนการสอน	4.66	0.46	มากที่สุด
2. ด้านการนำเสนอเนื้อหา	4.68	0.51	มากที่สุด
3. ด้านออกแบบบทเรียน	4.63	0.49	มากที่สุด
4. ด้านอุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอน	4.28	0.50	มาก
ภาพรวม	4.56	0.49	มากที่สุด

จากตารางที่ 3 ผลการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อระบบ พบว่าผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 เมื่อเปรียบเทียบในแต่ละด้าน พบว่าคะแนนเฉลี่ยมากที่สุดคือ ด้านการนำเสนอเนื้อหา เท่ากับ 4.68 รองลงมาคือด้านวิธีการเรียนการสอน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.66

อภิปรายผล

1) จากสมมติฐานข้อที่ 1 ผลการหาประสิทธิภาพของบทเรียนอีเลิร์นนิ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เนื่องจากผลการหาประสิทธิภาพการเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบ โดยเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยร้อยละจากการทำแบบทดสอบท้ายบท และคะแนนเฉลี่ยร้อยละของการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียน ที่มีค่าเฉลี่ย E_1/E_2 เท่ากับ 74.52/72.91 ซึ่งมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 โดยสอดคล้องกับ ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2543) ที่กล่าวว่า การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพกระทำได้โดยการประเมินผลพฤติกรรมของผู้เรียน 2 ประเภท คือ พฤติกรรมต่อเนื่อง (กระบวนการ) และพฤติกรรมขั้นสุดท้าย (ผลลัพธ์) โดยกำหนดค่าและประสิทธิภาพเป็น E_1 (ประสิทธิภาพของกระบวนการ) E_2 (ประสิทธิผลของผลลัพธ์) ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูปจะกำหนดเป็นเกณฑ์ที่ผู้สอนคาดว่าผู้เรียนมีพฤติกรรมเป็นที่พึงพอใจ โดยกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์ของผลการทดสอบหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั้นคือ E_1/E_2 ผู้สอนกำหนดเป็นเปอร์เซ็นต์ของผลเฉลี่ยของคะแนนการทำงานและการประกอบกิจกรรมของผู้เรียนทั้งหมดต่อเปอร์เซ็นต์การทดลองหลังเรียนของผู้เรียนทั้งหมด นั่นคือ E_1/E_2 ประสิทธิภาพของกระบวนการ/ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ซึ่งหากเป็นไปตามเกณฑ์ที่คาดหวังถือว่าบทเรียนมีประสิทธิภาพ

2) จากสมมติฐานข้อที่ 2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับนัยสำคัญ .05 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนด โดยผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30 คน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบทดสอบก่อนเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งก่อน จากนั้นให้กลุ่มตัวอย่างเรียนด้วยระบบที่พัฒนาขึ้น เมื่อเรียนครบหลักสูตร ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบหลังการเรียน จำนวน 40 ข้อ คิดเป็นคะแนนเต็ม 40 คะแนน ผลการทดลองพบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการเรียน เท่ากับ 15.20 และคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 29.17 ซึ่งแสดงให้เห็นว่ามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สอดคล้องกับ ธวัชชัย บุญสวัสดิ์กุลชัย (2543) ที่กล่าวไว้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหมายถึง ความรู้ ทักษะและสมรรถภาพทางสมองในด้านต่างๆ ที่นักเรียนได้รับจากการสั่งสอนของครูผู้สอน ซึ่งสามารถตรวจสอบได้โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ (Achievement Test)

3) จากสมมติฐานข้อที่ 3 ความพึงพอใจของผู้ใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบที่พัฒนาขึ้น อยู่ในระดับมากขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่า ผู้เรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.49 สอดคล้องกับสมมติฐานที่กำหนดไว้ และสอดคล้องกับที่ถนอมพร เลาหจรัสแสง (2545) กล่าวว่าบทเรียนอีเลิร์นนิ่งช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากกว่าในเวลาที่เร็วกว่า ช่วยทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับครูผู้สอน และกับเพื่อนๆ ได้ ให้เกิดรูปแบบการเรียนที่สามารถจัดการเรียนการสอนให้แก่ผู้เรียนในวงกว้างขึ้น

สรุป

ผลการวิจัย พบว่าบทเรียนอีเลิร์นนิ่งวิชาการวิเคราะห์และออกแบบระบบที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 70/70 และบทเรียนทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน (Posttest) สูงกว่าก่อนเรียน (Pretest) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 รวมถึงผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการใช้บทเรียนอีเลิร์นนิ่งอยู่ในระดับมาก และจากการศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1) รูปแบบการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอนในรายวิชาอื่น ๆ ที่ต้องการพัฒนาบทเรียนบนเว็บไซต์

2) รายงานสรุปผลการเรียนของผู้เรียน ควรมีการวิเคราะห์พัฒนาการเรียนของผู้เรียนว่าเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างไร

3) ปัจจัยด้านเครื่องมือในการเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เช่น เครื่องเซิฟเวอร์, ระบบเครือข่ายต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นปัจจัยภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมได้มีผลต่อการใช้งานระบบ ทำให้ประสิทธิภาพของระบบด้อยลงไปได้

4) เนื้อหาบทเรียนเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างมาก ในการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง โดยเฉพาะการนำเสนอในรูปแบบภาพเคลื่อนไหว เสียง ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มากขึ้น

5) ควรเน้นปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบ และมีความซื่อสัตย์ต่อการเรียนด้วยบทเรียนอีเลิร์นนิ่งมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1) ควรมีการวิจัยการพัฒนาการใช้งานบทเรียนอีเลิร์นนิ่งผ่านเครื่องมือสื่อสารอื่นๆ เช่น โทรศัพท์มือถือ, แท็บเล็ต เป็นต้น เพื่อเพิ่มช่องทางการเข้าถึงได้มากขึ้น

2) ควรมีการวิจัยการใช้สื่ออื่นๆ ประกอบกับการเรียนบทเรียนอีเลิร์นนิ่ง เช่น facebook, google drive เพื่อให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ที่หลากหลายได้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กนกวรรณ จันทร์สว่าง. 2545. ความคิดเห็น ความพร้อมและการยอมรับการเรียนการสอนผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ (e-Learning) ของอาจารย์สถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย ในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี, กรุงเทพฯ.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2543. การทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน : เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับประถมศึกษาหน่วยที่ 8-15 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ถนอมพร เลาจรัสแสง. 2544. การสอนบนเว็บ (Web-Based Instruction) นวัตกรรมเพื่อคุณภาพการเรียนการสอน. วารสารศึกษาศาสตร์สาร. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 28(1): 87-94.

ธวัชชัย บุญสวัสดิ์กุลชัย. 2543 การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้กิจกรรมฝึกทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การประถมศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

บุญชม ศรีสะอาด. 2545. การวิจัยเบื้องต้น. สุวีริยาสาสน์, กรุงเทพฯ.

บุญมี พันธุ์ไทย. 2545. ระเบียบวิธีวิจัยการศึกษาเบื้องต้น. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพฯ.

ปรัชญนันท์ นิลสุข และรัตนาภรณ์ กาศโอสถ. 2546. e-Library เพื่อก้าวเข้าสู่ e-University. รังสิตสารสนเทศปีที่ 9 ฉบับที่ 2 : 35-50.

วีระ ไทยพานิช. 2551. การเรียนการสอนบนเว็บ. วารสารวิจัยรามคำแหง. 11: 53-64.

สันติรัฐ นันสะอาง. 2551. บทเรียนอีเลิร์นนิ่งเพื่อการสอนกรรมวิธีการผลิตเหล็ก. น. 56-63. ใน: การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 46 29 มกราคม - 1 กุมภาพันธ์ 2551.มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กรุงเทพฯ.

สันธนีย์ นิยาโส. 2554. การพัฒนาบทเรียนอีเลิร์นนิ่งรายวิชา วิชาชีพครกรรมศาสตร์. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต. มหาวิทยาเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ, กรุงเทพฯ.

กระทรวงศึกษาธิการ. 2546. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545. โรงพิมพ์ ร.ส.พ., กรุงเทพฯ :

การศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาแคลคูลัส 1 เรื่อง การหาอนุพันธ์ของฟังก์ชันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Development of Computer Assisted Instruction in Calculus I on Derivations of Functions of Bachelor's Degree Students under Rajamangala University of Technology Srivijaya.

สุพดี ธรรมเพชร[1*] และ สิงหา จุงศิริ[1]

Supadee Thammapech[1*] and Singha Jungsiri [1]

บทคัดย่อ

การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาแคลคูลัส 1 ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี เรื่องการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชัน เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการสอนปกติ และวัดความพึงพอใจทางการเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งได้มาด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 70 คน กลุ่มควบคุม 35 คน ที่ได้รับการสอนตามปกติและกลุ่มทดลอง 35 คน ที่สอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน แล้วทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิเคราะห์ข้อมูลใช้การทดสอบด้วยที ผลการวิจัยพบว่าบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนมีประสิทธิภาพเท่ากับ 70.25/68 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสูงกว่าการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความพึงพอใจทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

คำสำคัญ : บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน อนุพันธ์ของฟังก์ชัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความพึงพอใจทางการเรียน

Abstract

This research aimed to 1) to study and find efficiency of Computer Assisted Instruction , 2) to compare the learning achievement of student taught by computer Assisted Instruction and, 3) to find out the student 's satisfaction through Computer Assisted Instruction.

The sample were 70 students under Rajamangala University of Technology Srivijaya Nakhon Si Thammarat Campus, Thung Song district, Nakhon Si Thammarat province. divided into two groups ; experimental (35 sts) and control (35 sts) groups.

The student 's satisfaction about Computer. Assisted Instruction was 3.84 which was indicated at level.

Keywords: computer assisted instruction, derivations of functions, learning achievements, student 's satisfaction.

[1] สาขาวิทยาศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย อ.ทุ่งสง จ.นครศรีธรรมราช 80110

[1] Department of Science, Faculty of Science and Technology, Rajamangala University of Technology Srivijaya, Thung

* Corresponding author. E-mail: a_padee@hotmail.com

บทนำ

การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ในปัจจุบันมุ่งเน้นการถ่ายทอดเนื้อหาวิชามากกว่าการเรียนรู้ ขาดสื่อการสอนที่ตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน จึงทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เพราะไม่ได้เน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาความคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ และแสวงหาความรู้ด้วยตนเองอย่างจริงจัง จากสาเหตุดังกล่าวทำให้ผู้เรียนขาดทักษะทางคณิตศาสตร์ และไม่สามารถค้นพบหรือสรุปกฎเกณฑ์เองได้และไม่เข้าใจเนื้อหาอย่างแท้จริง ส่งผลให้มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (ปานทอง กุลนารถศิริ,2553) สอดคล้องกับรายงานการสรุปผลการเรียนของนักศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ประจำภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2554 ของแผนกทะเบียนและวัดผล มีค่าสัมฤทธิ์รายวิชาแคลคูลัส 1 เฉลี่ย 1.69 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ต่ำ

คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่มีบทบาทสำคัญสำหรับการนำมาใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นวิชาซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิด กระบวนการ เหตุผล และฝึกฝนให้คิดอย่างมีระบบระเบียบ (ยุพิน พิพิธกุล, 2540) นอกจากนี้คณิตศาสตร์เป็นวิชาที่อยู่ในกลุ่มทักษะที่เป็นพื้นฐานในการเรียนรู้ การฝึกฝนจึงมีความสำคัญและจำเป็น โดยผู้เรียนจะเรียนได้ดีเมื่อเรียนตามความเหมาะสมกับความสามารถของตน และได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นครูจะต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อผู้เรียนได้รับการพัฒนาตามความสามารถของตน ซึ่งลักษณะกิจกรรมควรน่าสนใจ ท้าทายความสามารถของผู้เรียนให้ต้องคิด แก้ปัญหาด้วยตนเอง เห็นประโยชน์ของการปฏิบัติและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2540)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะส่งเสริมและพัฒนากระบวนการคิด โดยนำสื่อการสอนซึ่งสอดคล้องกับพัฒนาการและความพร้อมของผู้เรียนมาใช้ในการพัฒนาทักษะทางด้านคณิตศาสตร์ ในการเรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชัน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ในการฝึกฝนตามลำดับขั้นตอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง แล้ววัดประสิทธิภาพของบทเรียนจากคะแนนการทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบย่อย วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และวัดความพึงพอใจทางการเรียน เพื่อนำผลมาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาแคลคูลัส 1 เรื่องการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 70/70
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการสอนปกติ
3. เพื่อวัดความพึงพอใจทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ขอบเขตการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยคือ วิชาแคลคูลัส 1 เรื่องการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี หลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ศรีวิชัย พุทธศักราช 2551

ประชากร ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ลงทะเบียนวิชาแคลคูลัส 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554

กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่ลงทะเบียนเรียนรายวิชาแคลคูลัส 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554 ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง กลุ่มนักศึกษาสาขาที่มีวุฒิการศึกษาด้านวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ก่อนเข้าศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 2 กลุ่ม จำนวน 70 คน แบ่งเป็นกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนปกติ จำนวน 35 คนและกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนจำนวน 35 คน

วิธีการศึกษา

1. สร้างบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่องอนุพันธ์ของฟังก์ชัน

1.1 ศึกษาหลักสูตร และวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ค้นคว้ารายละเอียดและองค์ประกอบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ตลอดจนงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน และเกี่ยวกับการแก้ปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์

1.2 กำหนดรูปแบบของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง อนุพันธ์ของฟังก์ชัน โดยแบ่งเป็นชุด ดังนี้ อนุพันธ์ของฟังก์ชันพีชคณิต อนุพันธ์ของฟังก์ชันคอมโพสิท อนุพันธ์ของฟังก์ชันตรีโกณมิติ อนุพันธ์ของฟังก์ชันตรีโกณมิติผกผัน อนุพันธ์ของฟังก์ชันลอการิทึม และอนุพันธ์ของฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล

1.3 เขียนโครงร่างของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เรื่อง อนุพันธ์ของฟังก์ชัน

1.3.1 อธิบายขั้นตอนการใช้บทเรียน การแบ่งเนื้อหาแต่ละหัวข้อ 6 หัวข้อ แต่ละหัวข้อประกอบด้วยทบทวนพื้นฐานความรู้ที่เกี่ยวข้อง หรือทบทวนเนื้อหาเดิมที่นำมาใช้บทนิยาม สูตร ตัวอย่างที่ใช้คำอธิบายอย่างละเอียด

1.3.2 สร้างแบบฝึกหัดหัวข้อละ 10 ข้อ แบบทดสอบย่อยหัวข้อละ 10 ข้อ พร้อมเฉลย ตามลำดับขั้นตอนอย่างละเอียด มีการใช้คำชมเชย เพื่อเป็นการเสริมแรงแก่ผู้เรียน

1.4 นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง นำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ด้านสื่อและนวัตกรรมตรวจสอบและประเมินคุณภาพ แล้วนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

1.5 นำไปทดลองใช้กับนักศึกษา เพื่อปรับปรุงแก้ไขและหาประสิทธิภาพ โดยทดลองใช้รายบุคคลและรายกลุ่มกับนักศึกษานำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข ทดลองภาคสนาม โดยนำบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ไปทดลองใช้กับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้มาด้วยวิธีการสุ่มอย่างเฉพาะเจาะจง จำนวน 1 กลุ่ม ใช้เวลาสอน 9 คาบ แล้วนำผลที่ได้มาหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์มาตรฐาน 70/70

2. สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาแคลคูลัส 1

2.1 ศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบปรนัย ได้แก่ อนุพันธ์ของฟังก์ชันพีชคณิต 7 ข้อ อนุพันธ์ของฟังก์ชันคอมโพสิท 7 ข้อ อนุพันธ์ของฟังก์ชันตรีโกณมิติ 6 ข้อ อนุพันธ์ของฟังก์ชันตรีโกณมิติผกผัน 6 ข้อ อนุพันธ์ของฟังก์ชันลอการิทึม 7 ข้อ และอนุพันธ์ของฟังก์ชันเอกซ์โพเนนเชียล 7 ข้อ รวมจำนวน 40 ข้อ นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข ตามคำแนะนำ

2.2 นำแบบทดสอบปรนัยที่ปรับปรุงแล้วไปทดสอบกับนักศึกษา จำนวน 40 คน เวลา 2 คาบ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างนำผลสอบมาหาค่าความยากง่ายและค่าอำนาจจำแนกรายข้อ

2.3 คัดเลือกข้อสอบที่มีค่าความยากง่ายตามเกณฑ์ 0.20 - 0.80 จำนวน 20 ข้อ

จัดทำแบบทดสอบแบบปรนัยที่ใช้สำหรับกลุ่มตัวอย่างและหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบโดยใช้สูตร KR-20 ของคูเดอร์ ริชาร์ดสัน นำแบบทดสอบไปใช้ทดสอบกับนักศึกษากลุ่มตัวอย่าง จำนวน 70 คน เวลา 2 คาบ

3. สร้างแบบทดสอบวัดความพึงพอใจทางการเรียน วิชาแคลคูลัส 1

3.1 ศึกษาหลักสูตรและวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ จัดทำแบบทดสอบวัดความพึงพอใจทางการเรียนวิชาแคลคูลัส 1ให้มีความสอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม เนื้อหาและบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

3.2 นำไปทดลองใช้กับนักศึกษารายบุคคล แล้วนำมาปรับปรุงด้านภาษาทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน

ผลการศึกษา

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนวิชาแคลคูลัส 1 เรื่องการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชันของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ตามเกณฑ์มาตรฐาน 70/70

Table 1 Efficiency of computer assisted instruction of bachelor's students studying Calculus 1 on derivations of functions.

Efficiency of computer assisted instruction	Standard points
The efficiency of the procedure (E_1)	70.25
The efficiency of the result (E_2)	68

Table 1 Showed that the efficiency of the computer assisted instruction on derivative of functions were 70.25/68.

2. คะแนนจากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาแคลคูลัส 1 ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนปกติ

Table 2 Students' Achievement by The control group was taugh by the computer assisted instruction and the experimental group was taught by the normal teaching.

Group	N	scores	$\overline{x}$	S.D.	$\overline{x}$percentage
ER	35	20	10.60	1.37	53
CR	35	20	9.48	1.94	47.4

Table 2 Showed that Students' Achievement by The control group was taugh by the computer assisted instruction and the experimental group was taught by the normal teaching.

3. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างกลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนปกติ

Table 3 To compare the learning achievement of student taught by computer assisted instruction and the normal teaching.

Group	N	$\bar{x}$	S.D.	t
ER	35	10.60	1.37	
				0.165**
CR	35	9.48	1.94	

Table 3 Showed that the achievements of students studying derivations of functions by the control group was taught by the computer assisted instruction were significantly higher than the experimental group was taught by the normal teaching.

4. ผู้ตอบแบบสอบถามที่เรียนการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชันโดยบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน เป็นเพศชาย จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 เพศหญิง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 74.3 ผู้ตอบแบบสอบถามศึกษาสาขาวิชาเทคโนโลยีการยาง เคมีอุตสาหกรรม และเทคโนโลยีน้ำมันปาล์มและโอลิโอเคมี ระดับชั้นปีที่ 1 จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 และระดับชั้นปีที่ 2 จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3

5. ระดับความพึงพอใจทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีระดับความพึงพอใจทางการเรียนที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน ภาพรวมในระดับปานกลาง และ 3 อันดับแรกที่ผู้ตอบแบบสอบถาม มีระดับความพึงพอใจ ได้แก่ 1) ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนอย่างเหมาะสม 2) การอธิบายเข้าใจง่าย เหมาะสม 3) เนื้อหาอ่านเข้าใจง่าย เรียงลำดับอย่างเหมาะสม และมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ย 3.84

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 70.25/68 ต่ำกว่าเกณฑ์เนื่องจากนักศึกษามีพื้นฐานคณิตศาสตร์น้อย จากการวิเคราะห์ค่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนและการสอนปกติ พบว่ากลุ่มทดลองซึ่งเป็นกลุ่มที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน จำนวน 35 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.60 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.37 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 53 และกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนปกติ จำนวน 35 คน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 9.48 มีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 1.94 และมีค่าเฉลี่ยร้อยละเท่ากับ 47.4 และจากการวัดความพึงพอใจทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

สรุป

การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน วิชาแคลคูลัส 1 เรื่องการหาอนุพันธ์ของฟังก์ชัน พบว่ามีประสิทธิภาพ เท่ากับ 70.25/68 นักศึกษาที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักศึกษาที่ได้รับการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจากการวัดความพึงพอใจทางการเรียนของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.84

คำขอบคุณ

งานวิจัยนี้ได้รับการสนับสนุนจาก คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ทุนอุดหนุนการวิจัยงบประมาณเงินรายได้ประจำปี 2554

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. 2540. แนวปฏิบัติงานแนะแนว: ตามแผนพัฒนาการแนะแนวกระทรวงศึกษาธิการ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2540 - 2544). ครุสภา, กรุงเทพฯ.

จิตตวดี เตียตรงจิตรมั่น. 2549. ผลการใช้ชุดกิจกรรมที่เน้นกระบวนการสร้างความคิดรวบยอด กลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ เรื่องแบบรูปและความสัมพันธ์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

ไชยยศ เรืองสุวรรณ. 2542. การออกแบบและพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์และบทเรียนเครือข่าย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม

ปานทอง กุลนาถศิริ. 2553. เอกสารการสอนชุดวิชาการสอนกลุ่มทักษะ 2 (คณิตศาสตร์) เล่มที่ 2. สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

พิชัย วัฒนศิริ. 2554. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ที่สอนโดยใช้สื่อประสมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงใหม่.

ยืน ภู่วรวรรณ. 2546. ไอซีที เพื่อการศึกษา. บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด(มหาชน), กรุงเทพ.

ยุพิน พิพิธกุล. 2540. วิธีการสอนโดยใช้แบบฝึก. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ศิรินุช รัตนประสบ. 2550. การสร้างชุดการสอน เรื่องการแก้ปัญหาการบวก ลบ คูณ หาร ระคนตามขั้นตอนของโพลยา สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.

สุชาติ ผุดผ่อง. 2542. การวัดผลและประเมินผลการเรียนวิชาคณิตศาสตร์. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏรำไพพรรณี, จันทบุรี.

Ayres and Mendelson. 1990. Theory and Problems of Differential and Integral Calculus. 3rd ed. New Yock : McGraw-Hill.

Boyce William and Diprima Richard. 1988. Calculus. 2nd ed. New Yock : John Wiley and Sons.

Howard Anton. 2002. Calculus. 7th ed. New Yock : John Wiley and Sons.

โอกาสทางการตลาดของสินค้าพื้นเมือง

The Marketing opportunities of local product

ดุษฎี พรหมทัต[1*]

Dusadee Phromtat[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาโอกาสทางการตลาดของสินค้าพื้นเมืองเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ตลาดสินค้าพื้นเมืองและเป็นแนวทางในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกแบบเจาะจงผู้จำหน่ายสินค้าพื้นเมืองประเภทขนมในแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 32 ตัวอย่าง ผลการศึกษาพบว่า สินค้ามีจุดแข็งคือ เป็นขนมไทยที่มีเอกลักษณ์ ลักษณะและรสชาติเฉพาะตัวที่สืบทอดกรรมวิธีผลิตจากบรรพบุรุษ ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติในท้องถิ่น จุดอ่อน คือ ผลิตภัณฑ์ไม่มีความหลากหลาย ขาดการ พัฒนาด้านบรรจุภัณฑ์ ไม่แสดงส่วนประกอบของสินค้า และกำหนดวันผลิตและหมดอายุของสินค้าที่เป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โอกาส คือ แหล่งท่องเที่ยวแหล่งท่องเที่ยว จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งคนไทยและต่างชาติเป็นจำนวนมาก และนิยมซื้อเป็นของฝาก อุปสรรคได้แก่ การขาดแคลนวัตถุดิบ จุดวางจำหน่ายสินค้าไม่ดึงดูดความสนใจ ข้อเสนอแนะจะต้องพัฒนา ผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ ให้เหมาะสำหรับการเป็นของฝาก โดยบรรจุภัณฑ์ต้องมีความสวยงาม มีฉลากแสดงรายละเอียดของสินค้าที่เป็นมาตรฐานสากล สถานที่จำหน่ายที่ดึงดูดความสนใจและการประชาสัมพันธ์จากภาครัฐ

คำสำคัญ : โอกาสทางการตลาด สินค้าพื้นเมือง

Abstract

The study of the marketing opportunities of local product; Objectives ; market opportunities analysis and the way of product development: quantitative research, in-depth interview. Sweets 's distributor in tourist attraction. Purposive sampling 32 samples. Results; Strengths; local raw materials and products, identity and folk wisdom, specific product .Weakness; non product variety , un - development product, standard, manufacture and expire date, components and packaging with Thai and English language. Opportunities; a lot of Thai and foreign tourists, many tourist attraction, Threats; unsuitable point of purchase,. Suggestions ; development product and packaging, standard of guarantee and new methods for new products and place and intensive relation.

Keywords: Marketing opportunities Local product

บทนำ

การสร้างรายได้ เป็นการสร้างความมั่นคง ให้กับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวิถีชีวิต ประชากรในประเทศได้รับการส่งเสริมจากนโยบายของรัฐมาโดยตลอด โดยเฉพาะการสนับสนุนผลิตภัณฑ์ระดับท้องถิ่นให้เป็นที่รู้จัก ได้แก่ โครงการหนึ่งผลิตภัณฑ์หนึ่งตำบล ซึ่งเป็นที่ยอมรับว่าได้นำรายได้สู่ชุมชนในท้องถิ่น ก่อให้เกิดความมั่นคงในชีวิตครอบครัว และเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

[1] คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ พระนครศรีอยุธยา หันตรา 13000

[1] Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Suvanabhomi, Huntra District, Ayudtaya 13000 Thailand.

* Corresponding author. E-mail : dp_dodee@hotmail.com

ศักยภาพและโอกาสของคนท้องถิ่นในการพัฒนา การปรับปรุงและการขยายสินค้า ที่ใช้ปัจจัยการผลิตที่มาจากทรัพยากรและคนในท้องถิ่น โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่นอันเป็นมรดกที่สืบทอดมาจากบรรพบุรุษ มาสรรค์สร้างให้เกิดสินค้าพื้นเมืองซึ่งมีความหมายว่า หมายถึงเป็นสินค้าที่เป็นของท้องที่หรือท้องถิ่น นับได้ว่าสินค้าพื้นเมืองมีความสำคัญยิ่ง เนื่องจากเป็นการสร้างรากฐานแห่งการเพิ่มมูลค่าให้กับสินค้าพื้นเมือง อันเป็นผลนำไปสู่ความมั่นคง ความเข็มแข็ง การสร้างงานและการสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น อีกทั้งยังเป็นการรักษาและใช้ประโยชน์จากมรดกทางวัฒนธรรมที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นอีกประการหนึ่งด้วย หากมองถึงโอกาสของคนท้องถิ่นและสินค้าท้องถิ่น จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีความสำคัญในฐานะ เป็นเมืองหลวงในอดีต เป็นเมืองมรดกโลกทางวัฒนธรรม และในแต่ละปีจะมีนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศเป็นจำนวนมาก เดินทางมาท่องเที่ยว การเจริญเติบโตและขยายตัวในเดือนมกราคม 2556 ร้อยละ 30.89 เป็นนักท่องเที่ยวไทยที่เพิ่มขึ้นร้อยละ 30.85 เป็นชาวต่างชาติร้อยละ 12.15 เมื่อเทียบจากเดือนเดียวกันของปี 2555 และสถิติยอดจำหน่ายสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์จากการท่องเที่ยวขยายตัวร้อยละ 60.63 (สำนักงานคลังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2556) แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการท่องเที่ยวและรายได้ที่มีความเชื่อมโยงซึ่งกันและกัน นั่นคือการท่องเที่ยวสามารถสร้างรายได้ และจากการจังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสินค้าพื้นเมืองที่หลากหลาย เช่น เครื่องจักสาน เครื่องหวาย เครื่องไม้แกะสลัก เฟอร์นิเจอร์ลายไม้ ปลาตะเพียนสาน ผลไม้กวนและขนมชนิดต่างๆ ทำให้ปฏิเสธไม่ได้เลยว่าการท่องเที่ยวมีส่วนเชื่อมโยงทำให้เกิดรายได้แก่คนในพื้นที่ที่เป็นผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว และโดยเฉพาะขนมเป็นสินค้าพื้นเมืองที่น่าจะได้รับโอกาสให้การสนับสนุนและส่งเสริมที่เป็นอีกหนึ่งผลิตภัณฑ์พื้นเมือง ที่สามารถจำหน่ายเพื่อการบริโภคและเป็นของฝากสำหรับผู้มาเยือนจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ดังนั้นการศึกษาโอกาสทางการตลาดของสินค้าพื้นเมืองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จึงเป็นการศึกษาวิเคราะห์สินค้าพิ้นเมืองและเพื่อนำมาไปสู่การแนวทางการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด ก่อให้เกิดรายได้ของคนในท้องถิ่น ทำให้เกิดความมั่นคงในชีวิตครอบครัว เศรษฐกิจและสังคมของประทศและการคงอยู่และรักษาซึ่งภูมิปัญญาท้องถิ่น

วิธีการศึกษา

1. เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (quantitative research) จากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth interview) โดยเลือกกลุ่มเป้าหมายแบบเจาะจง(purposive sampling)จากกลุ่มเป้าหมาย 32 ตัวอย่าง ที่เป็นผู้บุคคลในท้องถิ่นที่ผลิตและจำหน่ายสินค้าประเภทขนมพื้นเมือง เป็นผู้มีศักยภาพที่มีรายได้ความมั่นคงในอาชีพและจำหน่ายสินค้าในแหล่งท่องเที่ยว ที่นักท่องเที่ยวนิยมท่องเที่ยวและเป็นพื้นที่เป้าหมายที่สำคัญของการท่องเที่ยว และประเภทขนมที่นิยมบริโภคและวางจำหน่ายจำนวน 10 ชนิด ได้แก่ ถั่วทอดกลอย ขนมกง ข้าวตังหน้าหมูหยอง บะบิ่นหรือบ้าบิ่นทองม้วน และขนมกล้วย ขนมตาล ขนมฟักทอง ขนมเผือก ขนมใส่ไส้ สำรวจในพื้นที่ท่องเที่ยว 6 แห่ง ได้แก่ วัดใหญ่ชัยมงคล วัดพนัญเชิง วัดธรรมิกราช วัดมงคลบพิตร วัดไชยวัฒนาราม และวัดท่าการ้อง

2. การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์จากแบบสอบถาม และจากการสังเกต โดยการใช้การวิเคราะห์โอกาสทางการตลาด (SWOT) โดยการนำจุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาส มาประมวลผล วิเคราะห์และสรุปผล เพื่อนำไปสู่การหาคำตอบถึงการขยายตลาดของสินค้าพื้นเมืองและแนวทางการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด

ผลการศึกษา

จากการศึกษา พบว่า กลุ่มเป้าหมายเป็นบุคคลในพื้นที่มีอาชีพผลิตและจำหน่ายสินค้าพื้นเมืองเป็นอาชีพหลัก มีบทบาทการเป็นหัวหน้าครอบครัว สินค้าที่เป็นทั้งผู้ผลิตและจำหน่ายเอง ได้แก่ บะบิ่นหรือบ้าบิ่น และขนมกล้วย ขนมตาล ขนมฟักทอง ขนมเผือก และขนมไส้ไส้ และสินค้าที่รับจากพ่อค้าขายส่งเพื่อมาจำหน่าย ได้แก่ ทองม้วน ถั่วทอดกลอย ขนมกง และข้าวตังหน้าหมูหยอง ลักษณะการจำหน่ายสินค้าจะจำหน่ายด้วยตนเองหรือบุคคลในครัวเรือน จำหน่ายทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ ราคาที่วางจำหน่ายไม่แตกต่างกันในชนิดเดียวกัน โอกาสที่สินค้าพื้นเมืองสามารถจำหน่ายได้อย่างกว้างขวางและนำไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ต้องการของตลาด โดยการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน อุปสรรคและโอกาส ดังนี้

จุดแข็ง ผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าเป็นบุคคลในพื้นที่ สามารถนำวัตถุดิบท้องถิ่นมาประกอบอาชีพและมีรายได้อย่างมั่นคง เป็นสินค้าพื้นเมืองที่มีเอกลักษณ์ความเป็นไทย ใช้วัตถุดิบธรรมชาติ มีประสบการณ์เรียนรู้กรรมวิธีผลิตจากบรรพบุรุษ เป็นที่นิยมและต้องการของผู้บริโภคทั้งชาวไทยและต่างประเทศ

จุดอ่อน ผู้ผลิตและจำหน่ายยังขาดและต้องปรับปรุงสิ่งต่อไปนี้ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การแสดงส่วนประกอบของสินค้า กำหนดวันผลิตและหมดอายุของสินค้าที่เป็นทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษและ การบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและความสะดุดตา น่าสนใจความรู้การจัดวางและจำหน่ายสินค้า

โอกาส ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้ามีต้องการให้สินค้ามีโอกาสเป็นตัวแทนประจำจังหวัด โดยส่งเสริมให้เป็นสินค้าประจำท้องถิ่น ในโอกาสสำคัญๆ ของจังหวัดเช่น วันมรดกโลก งานส่งเสริมวัฒนธรรม หรือเพื่อต้อนรับผู้มาเยือน จากการเป็นจังหวัดที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวและมีจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากทั้งคนไทยและต่างชาติอยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร

อุปสรรค การผลิตและการจำหน่ายสินค้าพบว่ากลุ่มเป้าหมายมีปัญหาและอุปสรรคดังนี้ การขาดแคลนวัตถุดิบเนื่องจากไม่สามารถผลิตตลอดปีและมีผลต่อต้นทุนการผลิต กลุ่มคนรุ่นใหม่ไม่นิยมบริโภค ข้อจำกัดของสถานที่วางจำหน่ายไม่สามารถเลือกจุดจำหน่ายที่เหมาะสมได้เนื่องมาจากการผู้จำหน่ายต้องเช่าพื้นที่ซึ่งไม่สามารถเลือกพื้นที่ได้

ข้อเสนอแนะ ผู้ผลิตและจำหน่ายสินค้าต้องการให้หน่วยงานภาครัฐโดยเฉพาะหน่วยงานท้องถิ่นที่ใกล้ชิดกับประชาชนจะต้องแสดงบทบาทอย่างจริงจังคือการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นภายใต้ความเป็นไปของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และเพื่อเป็นส่วนสำคัญในการวางแนวทางให้ผลิตภัณฑ์เป็นที่ต้องการของตลาด เช่น การจัดหาเงินทุน การเพิ่มพื้นที่เพื่อผลิตวัตถุดิบ การพัฒนาผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ การจัดจำหน่ายในสถานที่ที่เหมาะสมให้เป็นที่ดึงดูดใจ การประชาสัมพันธ์ และส่งเสริมเรื่องความรู้และการเปลี่ยนแนวคิดในเชิงธุรกิจที่อยู่บนความยั่งยืน

อภิปรายผล

สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ความเป็นเอกลักษณ์การใช้วัตถุดิบธรรมชาติและหาได้จากท้องถิ่น การสืบทอดวิธีการทำจากบรรพบุรุษ รับประทานได้ทั้งคนไทยและต่างชาติ ผู้ผลิตและผู้จำหน่ายสินค้า มีความเห็นตรงกันว่าเห็นสมควรทำให้เป็นสินค้าที่เป็นตัวแทนของจังหวัดและควรสนับสนุนในทุกภาคส่วน ซึ่งถือว่าเป็นจุดแข็ง ของโอกาสที่จะขยายตลาด ซึ่งสอดคล้องกับ การศึกษาการพัฒนาช่องทางการผลิตของผลิตภัณฑ์พื้นเมืองประเภทผ้าทอในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช (พนิดา รัตนสุภา, 2552) ที่เห็นว่าควรขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้เข้าถึงผู้บริโภคให้มากที่สุด

โดยเฉพาะให้ถึงบ้านและมีส่วนสนับสนุนจากทางราชการ เช่น จำหน่ายในศูนย์โอท้อป และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยเรื่องการฟื้นฟูขนมพื้นบ้านของมุสลิมบ้านท่ามาลัย ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล ทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ภูมิปัญญาการทำขนมพื้นบ้านที่เชื่อมโยงวิถีของคนมุสลิม สามารถจำหน่ายและวางขายในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง มีการส่งเสริมจากภาครัฐและเป็นที่รู้จักอย่างกว้างขวาง (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2553) เช่นเดียวกัน

ผู้ผลิตที่เป็นกลุ่มเป้าหมายได้ให้ข้อมูลถึงความต้องการให้มีการสนับสนุนจากทุกภาคส่วน โดยให้มีการผลิตวัตถุดิบในท้องถิ่น การสนับสนุนให้เป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด เช่น การให้ความรู้การพัฒนารูปแบบสินค้า การจัดหาสถานที่จำหน่าย สอดคล้องกับการวิจัยเรื่อง การฟื้นฟูภูมิปัญญาการทำขนมพื้นบ้านมุสลิม ตำบลปากน้ำ อำเภอละงู จังหวัดสตูล (สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2553) ที่เป็นการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีการพัฒนารสชาติจนกลมกล่อมสามารถจำหน่ายได้ในท้องถิ่นและจังหวัดใกล้เคียง และได้รับเลือกเป็นผลิตภัณฑ์ตำบลและสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องการศึกษาหัตถกรรมพื้นเมืองกรณีผลิตกระจูด (จุรีรัตน์ บัวแก้ว, 2540) ซึ่งต้องการให้รัฐสนับสนุนและประสานงานกับเอกชนเพื่อให้หาแหล่งจำหน่ายสินค้า

สรุป

สินค้าหรือผลิตภัณฑ์มีจุดแข็งโดยเฉพาะความเป็นเอกลักษณ์การใช้วัตถุดิบธรรมชาติและหาได้จากท้องถิ่น การสืบทอดวิธีการทำจากบรรพบุรุษ เห็นสมควรทำให้เป็นสินค้าสามารถที่เป็นตัวแทนของจังหวัดโดยเป็นจุดเด่นของการเลือกบริโภคและเป็นของฝาก และควรสนับสนุนในทุกภาคส่วน โอกาสที่จะขยายตลาด ควรขยายช่องทางการจำหน่ายสินค้าให้เข้าถึงผู้บริโภคทั้งคนไทยและต่างชาติให้มากที่สุด และการสนับสนุนจากหน่วยงานภาครัฐ เช่น จำหน่ายในศูนย์โอท้อป

จุดอ่อนของสินค้า ยังการขาดการพัฒนา ทั้งรูปแบบผลิตภัณฑ์และการสื่อภาษาที่เป็นสากล การ ไม่กำหนดวันผลิตและหมดอายุของสินค้า ไม่แสดงส่วนประกอบของสินค้า การบรรจุภัณฑ์ที่ยังไม่ได้มาตรฐาน สินค้ามีอายุสั้น ไม่มีการโฆษณา ณ จุดจำหน่าย ไม่เป็นที่รู้จัก เป็นส่วนหนึ่งของการทิ้งโอกาสทางการตลาด นำไปสู่แผนการส่งเสริมอาชีพในท้องถิ่นและเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่สากล

จากการเป็นจังหวัดที่มีนักท่องเที่ยว สถานที่ท่องเที่ยวและร้านอาหารไทยเป็นจำนวนมาก การสนับสนุนจากทุกภาคส่วนส่งเสริมให้มีการผลิตวัตถุดิบในท้องถิ่น การจัดสัมมนาของหน่วยงานราชการและเอกชน การสนับสนุนโดยถือเป็นยุทธศาสตร์ของจังหวัด เช่น การให้ความรู้การพัฒนารูปแบบสินค้า การแนะนำการใช้ภาษาอังกฤษกับบรรจุภัณฑ์ การแสดงส่วนประกอของสินค้าและป้ายสินค้า นอกจากนี้การหาสถานที่จำหน่ายหรือขยายไปยังที่พักผ่อนของนักท่องเที่ยว ถือเป็นโอกาสของการจำหน่ายสินค้าและขจัดจุดอ่อนและอุปสรรคของสินค้า

ภาพที่ 1 ลักษณะของสินค้าและบรรจุภัณฑ์ที่ขาดการพัฒนา

ภาพที่ 2 สภาพพื้นที่ที่จำหน่ายสินค้า ที่ต้องได้รับการปรับปรุง

คำขอบคุณ

การวิจัยฉบับนี้ ได้รับความกรุณาเป็นอย่างยิ่งจากทุนสนับสนุน งบกองทุนสนับสนุนงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา คณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยอธิการบดี คณบดี และผู้อำนวยการสถาบัน ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ด้านสถานที่ ตลอดจนเครื่องมือและอุปกรณ์ และขอขอบคุณผู้จำหน่ายสินค้าผู้ให้ข้อมูลทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

จุรีรัตน์ บัวแก้ว. 2540. หัตถกรรมพื้นบ้าน: ศึกษาเฉาะกรณีผลิตภัณฑ์กระจูด. คณะมนุษยศาสตร์และศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. สงขลา.

พนิดา รัตนสุภา. 2552. การพัฒนาช่องทางการผลิตของผลิตภัณฑ์พื้นเมืองประเภทผ้าทอในเขตจังหวัดนครศรีธรรมราช. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ(วช.). กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย. 2553. งานวิจัยเด่น สกว.สำนักงานภาค ปี 2557. ฝ่ายเกษตร.กรุงเทพมหานคร.

สำนักงานคลังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. 2556. รายงานภาวะเศรษฐกิจการคลังจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2556. ศูนย์ราชการจังหวัดพระนครสรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: พระนครศรีอยุธยา.

การพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

A Development of the Web Quest-Based Online Instruction to Enhance Analytical Thinking Skills in theOperating System Course for the Diploma Level

อรนันท์ เชาว์พานิช[1*]

Oranan Chaopanich[1*]

บทคัดย่อ

บทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการแสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานเพื่อสนับสนุนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในขั้นการคิดวิเคราะห์สังเคราะห์และการประเมินค่าโดยเน้นการตั้งประเด็นหรือปัญหาที่ศึกษาเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง 2) ศึกษาดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนที่พัฒนาขึ้น 3) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียน 4) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการคิดวิเคราะห์ระหว่างนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนที่พัฒนาขึ้นกับการเรียนแบบปกติและ 5) หาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงสาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ 2 หมู่เรียน จำนวน 53 คน ที่ลงทะเบียนวิชาระบบปฏิบัติการ ในภาคเรียนที่ 1/2556 คัดเลือกด้วยการสุ่มแบบเจาะจงโดยให้หมู่ 1 เรียนแบบปกติ และอีกหมู่หนึ่งเรียนโดยใช้บทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ 1) พัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์แบบทดสอบระหว่างบทเรียน และแบบประเมินความพึงพอใจสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือร้อยละค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมุติฐานได้แก่ Paired t-test และ F-test (One-way MANOVA)ผลการวิจัยพบว่า 1) ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพที่ 87.39/82.70 และบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ที่พัฒนาขึ้นมีค่าดัชนีประสิทธิผลเท่ากับ 0.6929 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 3) นักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและมีความสามารถในการคิดวิเคราะห์สูงกว่ากลุ่มที่เรียนด้วยการเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 4) ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนรู้ด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก สรุปได้ว่าบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนักศึกษามีความสามารถในการคิดวิเคราะห์และพึงพอใจต่อบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ในระดับมากดังนั้นบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์นี้สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

คำสำคัญ: เว็บเควสท์การคิดวิเคราะห์

[1] แผนกคอมพิวเตอร์ธุรกิจ วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์กาฬสินธุ์

* Corresponding author. E-mail: orananchaopanich@yahoo.com

Abstract

This WebQuest-Based Online Instruction emphasizes knowledge seekingby using the information technology to support the students in learning for thinking, analyzing, synthesizing and evaluating with an emphasis on setting a problem and findingthe solution to that problem. The purposes of this research were to 1) construct and validate the efficiency of WebQuest-Based Online Instruction in the operating System course for the Diploma Level; 2) studying the effectiveness index of the developed WebQuest-Based Online Instruction; 3) compare learning achievement and analytical thinking skills before and after learning using the developed WebQuest-Based Online Instruction; 4) compare learning achievement and analytical thinking skills between the students in the experimental group and the controlled group; Also, aimed to evaluate the satisfaction of the students who learned through WebQuest-Based Online Instruction. The samples consisted of vocational Business Computer students, who registering for Operating Systemcourse at Kalasin Technical College in the semester 1/2013, selected by the purposive random sampling technique from 2 classes of 53 students. The research instruments included WebQuest-Based Online Instruction in the operating System course, an achievement test, aanalytical thinking test, and a scale of the students' satisfaction with the developed the WebQuest-Based Online Instruction. The statistics for data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The paired t-test, and F-test (one-way MANOVA) were employed for testing hypotheses.The results of this research illustrated that 1) the efficiency of a WebQuest-Based Online Instruction was 87.39/82.70which was higher than 80/80 as set criterion. 2) The effectiveness index of the developed WebQuest-Based Online Instruction was 0.6929. 3) The students learned using the WebQuest-Based Online Instruction showed the gained score in learning acheivementand analytical thinking skills from pretest and posttest was increased at the .05 level of significance. 4) The students learned using WebQuest-Based Online Instruction showed higher learning achievement and analytical thinking skills than those students in controlled group at .05 level significance. Finally, the learner's satisfaction after learned through WebQuest-Based Online Instruction found that it was in a good level. In conclusion, the developed WebQuest-Based Online Instruction in the Operating System Course was appropriately efficient and effective. The students had analytical thinking ability, and showed their satisfaction with the WebQuest-Based Online Instruction at a high level. Therefore, this WebQuest-Based Online Instruction could be implemented in development of learning and teaching organigation.

Keywords: WebQuest, Analytical Thinking

บทนำ

รายวิชาระบบปฏิบัติการ เป็นรายวิชาที่นักศึกษาทุกคนในสาขาคอมพิวเตอร์จะต้องเรียนตามหลักสูตรของกรมอาชีวศึกษาเป็นรายวิชาที่มีเนื้อหายากและซับซ้อนทำให้นักศึกษาเข้าใจยากโดยรายวิชาดังกล่าวนี้มีลักษณะที่ต้องทำการเรียนทฤษฎีพร้อมกับปฏิบัติตามจึงทำให้ยากที่นักศึกษาจะทำความเข้าใจในเนื้อหาต่างๆได้ดีเนื่องจากครูผู้สอนใช้วิธีสาธิตและบอกขั้นตอนผ่านทางเครื่องฉายภาพแอลซีดีโปรเจ็คเตอร์แล้วให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติตามทีละขั้นตอนทำให้พบว่าการเรียนการสอนลักษณะนี้ประสบปัญหาหลายประการเช่นใช้เวลานานในการสอนแต่ละหัวข้อนักศึกษากลุ่มเรียนเก่งสามารถทำได้ก่อนนักศึกษากลุ่มที่เรียนอ่อนอีกทั้งสื่อการสอนที่ตรงตามจุดประสงค์การสอนยังมีน้อยไม่เพียงพอต่อความต้องการของนักศึกษาส่งผลให้ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชานี้ค่อนข้างต่ำจากการสำรวจผลการเรียนรายวิชาระบบปฏิบัติการ ของนักศึกษาระดับปวส. ปีการศึกษา 2555 พบว่านักศึกษาร้อยละ 70 ทำคะแนนในวิชานี้ได้ต่ำกว่าเกณฑ์(วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์, 2555) จึงจำเป็นต้องปรับปรุงเทคนิคการสอนให้มีคุณภาพซึ่งเทคนิคการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ใหม่ๆมีหลายวิธีเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนได้แต่ปัญหาหนึ่งของการพัฒนาการเรียนการสอนนั้นคือการจัดกระบวนการเรียนการสอนของครูที่เน้นในด้านเนื้อสาระและวิธีการสอนแบบบรรยายเป็นส่วนใหญ่

ไม่เน้นให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองอีกทั้งข้อจำกัดในเรื่องของเวลาเรียนที่ไม่ต่อเนื่องและความสามารถในการรับรู้ข้อมูลของผู้เรียนที่แตกต่างกันทำให้นักเรียนขาดกระบวนการคิดวิเคราะห์ ทักษะกระบวนการขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ขาดเจตคติที่ดีต่อวิชาและมีผลทำให้คะแนนในวิชานี้ได้ต่ำกว่าเกณฑ์

รูปแบบการเรียนรู้แบบใหม่ที่ได้รับความสนใจในการนำไปใช้ในการเรียนการสอนอย่างแพร่หลายโดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นพื้นฐานได้แก่การเรียนออนไลน์ (Online Learning) และการสอนผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ (Web-Based Instruction) (ถนอมพร, 2545) ซึ่งเป็นการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์เทคโนโลยีเครือข่ายและเทคโนโลยีการสื่อสารเป็นเครื่องมือในการสร้างสรรค์และส่งผ่านองค์ความรู้ในรูปแบบต่างๆไปยังผู้เรียนที่อยู่ในสถานที่แตกต่างกันให้ได้รับความรู้ทักษะและประสบการณ์ร่วมกันอย่างมีชีวิตชีวากระบวนการเรียนรู้เหล่านี้จะเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสมและนำไปใช้กับผู้เรียนทั้งในลักษณะของการศึกษาและการฝึกอบรมเสมือนกับการเรียนการสอนในการศึกษาปกติโดยมีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้สอน หรือผู้เรียนด้วยกันเอง นอกจากนี้ผู้เรียนยังสามารถศึกษาเนื้อหาและเรียนรู้ได้ตามกำลังความสามารถของตนเองสามารถศึกษาเนื้อหาได้บ่อยครั้งเท่าที่ตนต้องการรวมทั้งมีการทดสอบและประเมินผลการเรียนรู้ของตนได้อย่างต่อเนื่องอีกด้วย (Charles and David, 2014 ; Paris, 2014)

อย่างไรก็ตามระบบการเรียนออนไลน์จะไม่สมบูรณ์หากขาดระบบหรือรูปแบบในการจัดกระบวนการการเรียนการสอน Dodge และ March ได้สร้างรูปแบบในการจัดกระบวนการดังกล่าวซึ่งเรียกว่าWebQuestsหมายถึง Web-Based Inquiry-Oriented Activity อันเป็นกระบวนการที่สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในระดับวิเคราะห์สังเคราะห์และประเมินค่าโดยเน้นการตั้งประเด็นหรือปัญหาที่ศึกษาเพื่อนำไปสู่การค้นหาคำตอบและสรุปประมวลความรู้จนกระทั่งเกิดเป็นองค์ความรู้ต่อไป (Dodge, 2014) รูปแบบการเรียนบนเครือข่ายแบบเว็บเควสท์เป็นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการแสวงหาความรู้โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นฐานครูผู้สอนหรือผู้ออกแบบบทเรียนไม่ได้ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนแต่ฝ่ายเดียวแต่เป็นผู้จัดกลุ่มเรียบเรียงและลำดับความรู้ต่างๆให้อำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนได้เข้าถึงความรู้นั้นๆอย่างเป็นระบบเป็นขั้นเป็นตอนโดยมุ่งพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาเป็นสำคัญถือว่าเป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยที่ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

สรุปได้ว่าเพื่อให้สอดคล้องกับองค์ความรู้ด้านเทคโนโลยีและกระแสโลกที่เปลี่ยนไปอย่างรวดเร็วการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับการสร้างองค์ความรู้และการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบของบทเรียนออนไลน์ให้เป็นที่ยอมรับและมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นข้อมูลสารสนเทศในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการเรียนการสอนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น

3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้นกับการเรียนแบบปกติ

4. เพื่อหาดัชนีประสิทธิผลของผู้เรียน ที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น

5. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย คือการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Web-Based InstructionDevelopment) บทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ (WebQuest-Based Online Instruction) การพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ (Analytical Thinking Skills) และการเรียนแบบสืบเสาะ (InquiryLearning) แสดงดังภาพที่ 1

Figure 1 Conceptual framework of Web Quest-Based Online Instruction

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรคือ นักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส. 2) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจวิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 สำหรับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส. 1) สาขาคอมพิวเตอร์ธุรกิจจำนวน2หมู่เรียน 53 คน ที่ลงทะเบียนวิชาระบบปฏิบัติการ ในภาคเรียนที่ 1/2556 คัดเลือกด้วยการสุ่มแบบเจาะจง (purposive sampling) จำนวน 2 หมู่เรียน โดยกลุ่มทดลองที่ 1 จำนวน 23 คน ได้แก่ปวส. 1/1 เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น และกลุ่มทดลองที่ 2 จำนวน 30 คน ได้แก่ชั้น ปวส.1/2 เรียนแบบปกติ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 บทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 8 บทซึ่งแต่ละบทจะประกอบไปด้วย 6 องค์ประกอบ (Dodge, 2001) ได้แก่ส่วนนำ (Introduction) ภารกิจ (Task) แหล่งความรู้ (Information Source) กระบวนการ (Process) การชี้แนะ (Guidance) และสรุป (Conclusion)ทำการประเมินคุณภาพ โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน มีคุณภาพอยู่ในขั้นดีมาก ($\bar{X}$= 2.77, S.D.= 0.65)

2.2 แบบประเมินคุณภาพบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่ดัดแปลงจากกรอบแนวคิดการประเมินบทเรียนแบบเว็บเควสท์ของBernie Dodgeเป็นแบบประเมินรูบริค(Rubric Scale) 3 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มี 5 ด้านคือ ด้านภาพรวม (ความสวยงาม/เหมาะสม) ด้านบทนำ ด้านงาน ด้านกระบวนการ และด้านแหล่งค้นคว้า

2.3 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาระบบปฏิบัติการเป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้ครอบคลุมจุดประสงค์การเรียนรู้ ของบทเรียนวิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ประกอบด้วยเนื้อหาจำนวน 8 บท จำนวน 50ข้อ โดยแบบทดสอบผ่านการวิเคราะห์ความสอดคล้องกับจุดประสงค์ (IOC) มีค่าความยากง่ายตั้งแต่ 0.27- 0.71ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.25 -0.60 และค่าความเชื่อมั่น 0.81

2.4 แบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือกจำนวน 30 ข้อตามกรอบแนวคิดของบลูม (Bloom, 1972) ซึ่งประกอบด้วยการวิเคราะห์ด้านเนื้อหาการวิเคราะห์ด้านความสัมพันธ์และการวิเคราะห์ด้านหลักการ มีค่าความยากง่ายระหว่าง 0.24 - 0.76 ค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.23 ขึ้นไปและค่าความเชื่อมั่น 0.78

2.5 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงเป็นแบบประเมินชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) ตามวิธีของลิเคิร์ท โดยแบ่งเป็น 4 ด้านคือ ด้านเนื้อหา ด้านด้านกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านด้านสื่อและอุปกรณ์และด้านการวัดและประเมินผลมีค่าความเชื่อมั่น 0.86

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การดำเนินการทดลองครั้งนี้ ดำเนินการในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยทำการทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม โดย

4.1 ติดตั้งโปรแกรมบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่สร้างขึ้นกับเครื่องคอมพิวเตอร์แม่ข่าย (Server) และทำการชี้แจงวัตถุประสงค์ในการใช้งานของบทเรียนก่อนการใช้บทเรียน

4.2 ให้กลุ่มทดลองทั้ง 2 กลุ่มทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียน (pre-test)

4.3 ให้กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ที่พัฒนาขึ้น ส่วนกลุ่มทดลองที่ 2 จัดให้เรียนแบบปกติ

4.4 ให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแบบวัดทักษะการคิดวิเคราะห์หลังเรียน (post-test) เมื่อสิ้นสุดการเรียนซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับก่อนเรียน

4.5 ให้นักศึกษาทั้ง 2 กลุ่ม ทำแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ที่พัฒนาขึ้น

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E1/E2

5.2 วิเคราะห์ค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ โดยการใช้สูตรคำนวณหาค่าดัชนีประสิทธิผล(The Effectivenes Index : E.I.)

5.3 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น โดยใช้สถิติทดสอบ paired t-test

5.4 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ระหว่างผู้เรียนที่เรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้นกับการเรียนแบบปกติ โดยใช้สถิติทดสอบ F-test (one - way MANOVA) โดยทำการทดสอบข้อตกลงพื้นฐานทางสถิติโดย

1) ทดสอบการแจกแจงโค้งปกติ (Normality) ด้วยค่าสถิติ Z

2) ทดสอบความเป็นเอกพันธุ์ของความแปรปรวน (Homogeneity of Variance) ของข้อมูลด้วยค่าสถิติ Box's M

3) ทดสอบค่าความสัมพันธ์ (Correlation) ระหว่างตัวแปรตาม ด้วยค่าสถิติของ Pearson จากการทดสอบตามข้อตกลงเบื้องต้น พบว่า ข้อมูลเป็นไปตามข้อตกลงเบื้องต้น

5.5 ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น โดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

ผลการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.39/83.48 หมายความว่า ผู้เรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบย่อยแต่ละบทคิดเป็นร้อยละ 87.39 และผลการทดสอบเฉลี่ยหลังการฝึกอบรม คิดเป็นร้อยละ 83.48

2. ผลการวิเคราะห์หาค่าดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 0.7068

3. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียนของผู้เรียนที่เรียนแบบปกติและเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงพบว่า หลังเรียนเพิ่มขึ้นจากก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ดังตาราง 1

Table 1 Paired *t*-test on pre-test and post-test on Achievement and Analytical Thinking Skills

Type	Scores	Pre-test		Post-test		*t*	p
		$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.		
WebQuest-Based Online Instruction	Achievement Score	21.83	1.19	43.35	1.50	122.02	.000*
	Analytical Thinking Skills Score	12.30	1.11	24.30	1.06	44.98	.000*
Normal	Achievement Score	22.07	1.60	42.00	2.30	43.60	.000*
	Analytical Thinking Skills Score	12.47	1.07	20.53	1.63	25.98	.000*

* p < .01

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่เรียนแบบปกติและเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่ามีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการที่พัฒนาขึ้น มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์สูงกว่านักศึกษาที่เรียนแบบปกติดังตาราง 2–3

Table 2 Testing hypotheses of Achievement and Analytical Thinking Skills on difference learning type along with F-test (one - way MANOVA)

Method	Value	F	Hypothesis df	Error df	p
Pillai's Trace	.674	51.699	2.000	50.000	.000*
Wilks' Lambda	.326	51.699	2.000	50.000	.000*
Hotelling's Trace	2.068	51.699	2.000	50.000	.000*
Roy's Largest Root	2.068	51.699	2.000	50.000	.000*

* p < .01

จากตาราง 2 พบว่าผู้เรียนที่เรียนแบบปกติและเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้ทำการทดสอบUnivariate Tests ซึ่งปรากฏผลดังตาราง3

Table 3 F-test (Univariate Tests) in type of learning on the Achievement and Analytical Thinking Skills.

Dependent Variable	Type III Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Achievement Score	23.651	1	23.651	5.935	.018
	203.217	51	3.985		
Achievement Score	185.135	1	185.135	92.264	.000*
	102.336	51	2.007		

5. ความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ใน 4 ด้าน คือ ด้านเนื้อหา ด้านกิจกรรมการเรียนการสอนด้านสื่อและอุปกรณ์ และด้านการวัดและประเมินผล พบว่า พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากทุกด้าน แลความพึงพอใจโดยรวมก็อยู่ในระดับมากเช่นกัน

สรุปและอภิปรายผล

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ที่สร้างขึ้นมีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.39/83.48 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 80/80 แสดงให้เห็นว่า ผู้วิจัยได้ออกแบบและพัฒนาบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์อย่างเป็นขั้นตอน โดยการจัดองค์ประกอบของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้เกิดทักษะในกระบวนการคิดวิเคราะห์ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองโดยไม่จำกัดเวลาและซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุหลาบ สิมาชัย (2551) และพิไลวรรณ ชาวบุญต้น (2552)

2. ดัชนีประสิทธิผลของบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงมีค่าเท่ากับ 0.7068 แสดงว่า ผู้เรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนคิดเป็นร้อยละ 70.68 การที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องจากบทเรียนที่พัฒนาขึ้นมีการออบแบบการสอนไว้อย่างมี ประสิทธิภาพ มีลำดับการเรียนอย่างเป็นขั้นตอน ประกอบกับบทเรียนแบบเว็บเควสท์ที่พัฒนาขึ้น เป็นบทเรียนที่มีการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนในลักษณะการสืบเสาะเป็นหลัก (Inquiry-oriented) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสวงรู้ได้ด้วยตนเองซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกุหลาบ สิมาชัย (2551) และพวงพกา อาจวิชัย (2554)

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนหลังเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนแบบเว็บเควสท์ได้เรียนโดยใช้ทักษะการคิดวิเคราะห์เพื่อหาคำตอบได้ด้วยซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของชาคริต อนันตวัฒนวงศ์ (2549) กุหลาบ สิมาชัย (2551) และ พวงพกา อาจวิชัย (2554)

4. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์ของผู้เรียนที่เรียนแบบปกติและเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พบว่า มีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และทักษะการคิดวิเคราะห์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบทเรียนแบบเว็บเควสท์มีลำดับ การเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ได้แก่ ขั้นนำ (Introduction) ขั้นภาระงาน(Task)

ขั้นกระบวนการ (Process) ขั้นแหล่งเรียนรู้ (Resources) ขั้นประเมินผล(Evaluation) และขั้นสรุป(Conclusion) ส่งผลให้ผู้ เรียนสามารถเรียนรู้ ได้ง่ายและสะดวก ในขณะเดียวกันผู้เรียนยังสามารถเรียนรู้และทำความเข้าใจในบทเรียนแบบเว็บเควสท์ได้ด้วยตนเอง โดยไม่จำกัดเวลา สถานที่ในการเรียนรู้ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พวงพกา อาจวิชัย (2554)

5. ความพึงพอใจผู้เรียนหลังจากเรียนด้วยบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์วิชาระบบปฏิบัติการ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง โดยรวม 4ด้าน พบว่า ผู้เรียนส่วนใหญ่มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากการที่ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้เนื่องมาจากบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์มีการสร้างอย่างเป็นลำดับขั้นตอน ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ มีการแก้ไขปรับปรุงจนมีประสิทธิภาพ ทำให้นักเรียนรู้สึกอยากเข้าไปเรียน รู้สึกตื่นเต้นที่ได้เข้าไปศึกษาในระบบอินเทอร์เน็ต เพราะมีแหล่งข้อมูลที่ทำให้นักเรียนค้นคว้าด้วยตนเองได้ นักเรียนสามารถนำมาวิเคราะห์ประยุกต์ และสร้างความรู้ด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการศึกษาค้นคว้าทำให้ทราบว่า การเลือกเนื้อหา/สาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมสำหรับบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ ช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจกระตือรือร้นในการเรียนและการศึกษาค้นคว้าข้มูลต่าง ๆ

1.2 สถานศึกษาที่ ๆจะนำบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ไปใช้ ควรมีระบบเครือข่ายอินเตอร์เน็ตประเภทความเร็วสูง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสืบค้นข้อมูลได้เร็วจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ ไม่ต้องรอนานอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่าย

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การออกแบบบทเรียน ควรคำนึงถึงระดับของผ้เรียนและการเลือกเว็บไซต์ที่ทำการเชื่อมโยงให้เหมาะสม

2.2 การออกแบบทดสอบก่อนเรียนควรพัฒนาให้สามารถตอบสนองผู้เรียนได้ว่าเมื่อผู้เรียนผ่านการทำแบบทดสอบแล้วยังมีปัญหาในเรื่องใดโดยควรลงไปถึงรายละเอียดย่อยๆว่าผู้เรียนยังไม่เข้าใจเนื้อหาย่อยเรื่องใด

2.3 ผู้ออกแบบบทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ ต้องพยายามสืบค้นแหล่งข้อมูลให้หลากหลายและจัดระบบการเก็บชื่อ Web-site ต่าง ๆ เพื่อความสะดวกเวลาสืบค้นหาข้อมูล

2.4 ควรวิจัยเพื่อศึกษาผลการใช้บทเรียนออนไลน์แบบเว็บเควสท์ ในด้านอื่นๆ เช่น ผลการเรียนแบบร่วมมือ ความคิดสร้างสรรค์ หรือการคิดแก้ปัญหา เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

กุหลาบ สิมาชัย. 2551. การพัฒนาบทเรียนแบบเว็บควสท์ เรื่อง หลักการและทฤษฎีเกี่ยวกับเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สำหรับนิสิตที่มีลักษณะความเหมาะสมในการเรียนบนเครือข่ายต่างกันบทเรียนระบบเครือข่ายวิชาการวิจัยและทฤษฎีเทคโนโลยีการศึกษา ของหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

ชาคริต อนันตวัฒนวงศ์. 2549. ผลการใช้บทเรียนออนไลน์ แบบเว็บเควสต์ต่อผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนและปฏิสัมพันธ์ในการเรียน วิชาการถ่ายภาพทางการศึกษา สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

ถนอมพร เลาหจรัสแสง. 2545. คู่มืออาจารย์ด้านการใช้ E-Learning ในการเรียนการสอน. เชียงใหม่ : สถานบริการเทคโนโลยีสารสนเทศมหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

พวงพกา อาจวิชัย. 2554. ผลการเรียนด้วยบทเรียนแบบเว็บเควสท์ รายวิชา การสื่อสารมวลชนและพฤติกรรมการสื่อสาร ที่มีต่อการคิดวิเคราะห์ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนความคงทนในการเรียนรู้ และความพึงพอใจต่อการเรียนของนิสิตระดับปริญญาตรี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. มหาสารคาม.

พิไลวรรณ ซาวบุญตัน. 2552. การสร้างบทเรียนการแสวงรู้บนเว็บเชิงคิดวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิคการเรียนรู้แบบเพื่อนคู่คิด เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต.มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ, กรุงเทพฯ.

วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์. 2555. รายงานผลการเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงปีการศึกษา 2556. วิทยาลัยเทคนิคกาฬสินธุ์. กาฬสินธุ์.

Charles, B.A., and David, A. "Multimedia Intelligent System for Online Learning."Proceeding of the International Conference on Computer in Education (ICCE 2002). [online]Retrieved February 2, 20014, from IEEE database.

Dodge, B. "Focus : Five Rules for Writing a Great WebQuests." Learning and Leading with Technology. 28, 8 (May 2013) : 6-9, 58.

Dodge, B. "A Rubric for Evaluating WebQuests" [Online] 2014. Available from :http://webquest.sdsu.edu/webquestrubric.html.

Paris, M. "Authoring Interactive Sofware Simulations for E-Learning." Proceeding of the International Conference on Computer in Education (ICCE 2003). [online] RetrievedFebruary 2, 20014, from IEEE database.

ประสิทธิผลของการบริหารความเสี่ยงในการเคหะแห่งชาติ

Effectiveness of Risk Management in National Housing Authority

อนุเทพ ศรีชวาลา[1*]

Anuthep Srichawla[1*]

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน คือ การป้องกันความเสี่ยงการกำหนดวัตถุประสงค์การวิเคราะห์ความเสี่ยงการประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการบริหารความเสี่ยงการควบคุมความเสี่ยงการสื่อสารความเสี่ยงและการติดตามและเฝ้าระวังความเสี่ยง(2) เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การวางกลยุทธ์องค์การการดำเนินงานขององค์การความสามารถในการบริหารของผู้นำการจัดการทรัพยากรมนุษย์และการพิจารณาผลการดำเนินงานองค์การ (3) เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติโดยมีขอบเขตการวิจัยด้านพื้นที่ที่ทำการศึกษาในการเคหะแห่งชาติและมีประชากรศึกษาซึ่งเป็นพนักงานทุกระดับของการเคหะแห่งชาติ จำนวน 1,689 คน โดยวิเคราะห์ข้อมูลใช้แนวทางการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และแนวการวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการสังเคราะห์ข้อมูลสนับสนุน การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ Canonical Correlation ในการทดสอบสมมุติฐาน และใช้การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เป็นแนวทางการสร้างตัวแบบสุดท้าย

ผลการทดสอบสมมติฐานโดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ Canonical พบว่า การบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติเฉพาะด้านการกำหนดวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติเฉพาะด้านการดำเนินงานขององค์การ อย่างมีนัยยะสำคัญจากผลการศึกษาเบื้องต้นนำไปสู่การสร้างตัวแบบการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติโดยการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ทำให้เกิดองค์ความรู้ใหม่และแนวทางในการกระตุ้นบทบาทการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติสามารถบรรลุการดำเนินการให้เกิดประสิทธิผลต่อการบริหารการเคหะแห่งชาติได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

คำสำคัญ: ประสิทธิผล การบริหารความเสี่ยง

Abstract

This study had the following objectives (1) to study and management the risk of National Housing Authority which comprises 8 areas, there are Risk Prevention, objective determination, risk analysis, risk estimation, activities of administrating the risk, risk control, risk communication, risk monitoring (2) To study the efficiency of National Housing Authority which comprises 5 areas, i.e, laying the strategy of the organization, the operation of the organization, capability of the leader for management, human resource management, review the performance of the organization (3) To study the correlation between risk administration of the National Housing Authority and the effectiveness of the National Housing Authority, the scope of this research had the limit of the area for study that is the area of the National Housing Authority.

Qualitative Analysis earned from the interviews with deeply questions taken from real experience of the actual site, official documents, and observation, the matter of the fact associated with the risk administration of the National Housing

[1] หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรดุษฎีบัณฑิต วิทยาลัยนวัตกรรมการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ นครปฐม 73170

[1] Doctor of Public Administration, College of Innovation Management, Rajamangala University of Technology Rattanakosin, Nakhonpathom 73170

[*] Corresponding author: e-mail.kwanchanok@gmail.com

Authority and the effectiveness of the National Housing Authority and quantitative analysis with statistics of Canonical Correlation and Path Analysis based on the research hypothesis.

The result of testing the hypothesis by finding the value of canonical correlation coefficient, the result represented that the risk administration of the National Housing Authority was correlated with the effectiveness of the National Housing Authority was average level, especially for the determination the objective had significant correlation with the effectiveness of the National Housing Authority in the areas of operation of the organization. From the result of the preliminary study led to creating a model of risk administration of National Housing Authority and the effectiveness of the National Housing Authority by a Path Analysis, this occurred a new body of knowledge and the approach of encouraging a role of risk administration of the national housing which is a key part to make the risk administration of the national housing authority achieves the operation of the national housing authority to have sustainable effectiveness consistently.

Keyword: Effectiveness, Risk Management

บทนำ

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554) ประเทศไทยได้ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวปฏิบัติในการพัฒนาแบบบูรณาการเป็นองค์รวมที่มีคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา ขณะเดียวกัน ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านมนุษย์ สังคมเศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม เพื่อมุ่งให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน โดยในมิติของการอยู่ดีมีสุขของคนไทยนั้น จะเกี่ยวข้องกับเรื่องของระบบอสังหาริมทรัพย์ และภาพภาวะเศรษฐกิจโดยรวม ซึ่งธนาคารโลกได้ทำการประเมินว่า เศรษฐกิจทั่วโลกในปี ค.ศ. 2007 – 2011 ประเทศที่มีรายได้สูงทั่วโลกจะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณร้อยละ 3.2 ในขณะที่ประเทศที่กำลังพัฒนาจะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณร้อยละ 6 และประเทศในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกและเอเชียตะวันออก จะมีอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจประมาณ ร้อยละ 8.1 (Arnold H. J. & Feldman D. C. 1986, pp. 15-27) ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศหนึ่งที่อยู่ในภูมิภาคเอเชีย และเมื่อพิจารณาทางด้านธุรกิจอสังหาริมทรัพย์โดยภาพรวมในปี พ.ศ. 2554 ยังคงเติบโตอย่างต่อเนื่อง เพราะมีปัจจัยหนุนจากอัตราดอกเบี้ยที่มีแนวโน้มปรับลดลงในครึ่งปีหลังที่อัตราเงินเฟ้อไม่ปรับขึ้น ราคาน้ำมันมีแนวโน้มลดลงจากการยกเลิกการเก็บเงินเข้ากองทุนน้ำมัน ค่าเงินบาทแข็งค่าขึ้น ขณะที่การเมืองหลังการเลือกตั้งใหม่แล้วจะราบรื่นมากขึ้น ดังนั้น การประเมินของธนาคารโลก จึงมีแนวโน้มตรงกับความเป็นจริง

หากมองย้อนไปในอดีต เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2540 หลังประเทศไทยประสบภาวะปัญหาเศรษฐกิจชะลอตัว ซึ่งทำให้ธุรกิจต่างๆ ประสบภาวะขาดทุน และเลิกล้มกิจการไปเป็นจำนวนมาก รวมถึงธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่ได้รับผลกระทบอย่างชัดเจน โดยผู้ประกอบการรับภาระอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่สูงขึ้นจากความผันผวนของค่าเงินบาท ประชาชนมีความสามารถในการซื้อน้อยลง ผู้ประกอบการต้องประสบภาวะขาดทุนอย่างรุนแรง บางรายถึงขั้นล้มละลาย และใน ปี พ.ศ. 2544–2545 เศรษฐกิจไทยยังคงทรุดตัวลงตามการชะลอตัวของเศรษฐกิจโลก หลังเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมที่สหรัฐอเมริกา เมื่อ 11 กันยายน พ.ศ. 2544 ทำให้ความต้องการสินเชื่อของประชาชนไม่เพิ่มขึ้นเท่าที่ควร ปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลมีมาตรการกระตุ้นอสังหาริมทรัพย์อย่างต่อเนื่องทำให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มีการเติบโตอย่างชัดเจนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ลดลงมาอยู่ในระดับต่ำ ประชาชน มีการใช้จ่ายมากขึ้น มีความต้องการที่อยู่อาศัยมากขึ้น ปี พ.ศ. 2547 ประเทศไทยมีการก่อสร้างที่อยู่อาศัย มีการเติบโตประมาณร้อยละ 10 และความ

ต้องการที่อยู่อาศัยของประชาชนยังคงเพิ่มขึ้น แต่ก็ยังถือได้ว่าเป็นความเสี่ยงในการลงทุนของผู้ประกอบการ (Cameron, K. S. 1981, pp.40-49)

มาจนถึงปัจจุบัน เมื่อพิจารณาในเชิงลึก การเติบโตของอสังหาริมทรัพย์จะอิงกับการเติบโตของภาวะเศรษฐกิจในประเทศ ทำให้เชื่อว่า ภาพรวมของอสังหาริมทรัพย์ในปี พ.ศ. 2554 น่าจะมีอัตราการเติบโตมากกว่าปี พ.ศ. 2553 โดยมีอัตราการเติบโตตาม GDP ที่ประเมินว่าเศรษฐกิจจะขยายตัว ร้อยละ 4.5 ส่งผลให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงของตลาดอสังหาริมทรัพย์ ทำให้ผู้ประกอบการหลายรายจำเป็นต้องปรับตัว ปรับแผนรับมือกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนไป (East Coast Main Line Company Limited 2010. p. 2) และกำลังซื้อที่ปรับตามภาวะเศรษฐกิจ ส่งผลให้ผู้ประกอบการหลายรายใช้ความได้เปรียบในฐานะที่เป็นบริษัทขนาดใหญ่ ปรับแผนจากการเน้นสินค้าระดับบนในตลาดบ้านราคาแพงลงมาเปิดโครงการแข่งขันกับผู้ประกอบการที่จับตลาดในระดับกลาง ซึ่งนำเสนอผ่านการใช้กลยุทธ์ทางการตลาดที่แตกต่างกันออกไป นอกจากนั้นศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์ ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ได้สรุปและวิเคราะห์สถานการณ์อสังหาริมทรัพย์ ว่าในเดือนกันยายน 2554 จะมีการประกาศมาตรการกระตุ้นอสังหาริมทรัพย์ภาคที่อยู่อาศัยออกมา หลังจากที่ผู้ประกอบการธุรกิจพัฒนาที่อยู่อาศัยและผู้บริโภคที่จะซื้อบ้านต่างรอคอยความชัดเจนมานานภายหลังผ่านพ้นการเลือกตั้ง มาตรการนี้กำหนดเงื่อนไขไว้มาก ทั้งในส่วนของผู้ซื้อและตัวบ้าน เพื่อการรับสิทธิประโยชน์จากการหักลดหย่อนภาษี กล่าวคือ เงื่อนไขด้านผู้ซื้อต้องเป็นผู้ซื้อบ้านหลังแรก ไม่เคยมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยมาก่อน เงื่อนไขด้านตัวบ้าน ต้องเป็นบ้านใหม่เท่านั้น ไม่รวมบ้านมือสองหรือบ้านสั่งสร้าง ดังนั้น บ้านที่เข้าข่ายมีคุณลักษณะ คือเป็นบ้านจัดสรรหรือคอนโดมิเนียม ทั้งที่สร้างเสร็จแล้วหรือกำลังจะสร้างเสร็จ และพร้อมโอนได้ภายในสิ้นปีหน้า นอกจากนี้ ราคาบ้านต้องไม่เกินกว่า 5 ล้านบาท โดยเงื่อนไขด้านระยะเวลา ต้องมีการซื้อและโอนตั้งแต่ปัจจุบัน ไปจนสิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม 2555 หรือประมาณ 15 เดือน และเมื่อซื้อแล้วต้องมีชื่อเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในบ้านนั้นต่อไปไม่น้อยกว่า 5 ปี ซึ่งสิทธิประโยชน์ที่ผู้ซื้อบ้านหลังแรกจะได้ คือ ผู้ซื้อสามารถนำจำนวนเงินร้อยละ 10 ของราคาบ้านไปหักลดหย่อนก่อนการคำนวณภาษีเงินได้ประจำปี ติดต่อกันเป็นเวลา 5 ปี จำนวนเงินที่นำไปหักลดหย่อนให้ปีละเท่ากัน รวม 5 ปีไม่เกินร้อยละ 10 ดังกล่าว โดยหากซื้อบ้านในปี 2554 สามารถขอหักลดหย่อนสำหรับปีภาษี 2554-2558 หรือจะหักลดหย่อนในปีภาษี 2555-2559 ก็ได้ (Elmuti D., 2002pp. 6-24)

ผู้ที่จะซื้อบ้านราคา 5 ล้านบาทได้นั้น ควรมีรายได้ต่อเดือนประมาณ 100,000 บาท (ศูนย์ข้อมูลอสังหาริมทรัพย์แนะนำให้ผู้บริโภคซื้อบ้านที่มีมูลค่าไม่เกิน 50 เท่าของรายได้ต่อเดือน) และผู้ที่จะซื้อบ้านราคาใกล้เคียง 5 ล้านบาทไม่น่าจะเป็นผู้ซื้อบ้านหลังแรก แต่น่าจะเป็นผู้ที่เคยซื้อบ้านราคาถูกกว่านั้นมาก่อนแล้ว เพราะคนซื้อบ้านหลังแรกในชีวิตน่าจะซื้อบ้านในราคาระหว่าง 1-3 ล้านบาท และน่าจะเป็นกลุ่มคนที่มีรายได้เดือนละประมาณ 20,000-50,000 บาท หรือประมาณปีละ 240,000-600,000 บาท ซึ่งเมื่อหักลดหย่อนรายการต่างๆที่กรมสรรพากรอนุญาตแล้วน่าจะมีรายได้ไม่เกิน 500,000 บาทต่อปี ซึ่งมีฐานภาษีร้อยละ 10 ซึ่งแนวทางดังกล่าวภาครัฐหากจะพิจารณากันให้ดีจะเห็นว่า ภาวะของตลาดที่อยู่อาศัยปัจจุบันไม่ถึงอยู่ในสภาพตกต่ำ เพียงแต่มีการชะลอความเติบโตเมื่อเทียบกับปี 2553 ดังนั้นจึงไม่จำเป็นต้องกระตุ้นการซื้อ เพราะผลจากมาตรการดังกล่าวอาจไม่ได้ช่วยให้ตลาดที่อยู่อาศัยคึกคักขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ตรงกันข้ามอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุนของผู้ประกอบการควบคู่กันไปด้วย

จากความเป็นมาของปัญหาดังกล่าวข้างต้น จะพบว่า ทุกรัฐบาลที่เข้ามาบริหารประเทศจะมีนโยบายในการกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศผ่านทางธุรกิจอสังหาริมทรัพย์มาโดยตลอด ทั้งนี้เพื่อลดความเสี่ยงในเชิงเศรษฐกิจระดับมหภาคของประเทศ และเพื่อลดความเสี่ยงของผู้ประกอบการโครงการต่างๆ ในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ แต่

อย่างไรก็ตาม ยังมีปัจจัยที่กระตุ้นให้เกิดความเสี่ยงในการลงทุนในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ที่สำคัญอื่นๆอีก เช่น สภาพการแข่งขันทางธุรกิจ ศักยภาพผู้ซื้อศักยภาพของผู้ถือหุ้น ศักยภาพของผู้ขายปัจจัยการผลิต และศักยภาพของคู่แข่งขันในตลาด ที่ถือเป็นปัจจัยความเสี่ยงที่ต้องได้รับการบริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงทั้งสิ้น จึงเป็นที่มาของการใช้คุณภาพเพื่อการตัดสินใจซื้อที่อยู่อาศัย เนื่องจากสามารถสร้างความแตกต่างโดยการรักษาระดับคุณภาพบ้านจัดสรรของการให้บริการที่เหนือกว่าคู่แข่งขัน การเสนอคุณภาพบ้านจัดสรรที่ตรงตามความคาดหวังของลูกค้า ซึ่งลูกค้าจะทราบข้อมูลของคุณภาพบ้านจัดสรร จากประสบการณ์ในอดีต การพูดปากต่อปาก การโฆษณาของธุรกิจบ้านจัดสรรลูกค้าจะพึงพอใจถ้าได้รับในสิ่งที่ต้องการ (What) เมื่อมีความต้องการ (When) ในที่ที่ต้องการ (Where) และในลักษณะที่ต้องการ (How) ซึ่งจะเป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดความอยู่รอดและอนาคตของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ที่สามารถนำเสนอโครงการบ้านจัดสรรที่มีคุณภาพจะมีชื่อเสียง และได้รับการยอมรับจากลูกค้าและสังคม (Erik W. Larson and Clifford F. Gray. 2010, pp. 5-14)

จากสถานการณ์ดังกล่าวข้างต้น ส่งผลให้ธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ต้องให้ความสำคัญกับประเด็นของการบริหารความเสี่ยงเป็นอย่างมาก ซึ่งในการบริหารความเสี่ยงนั้น มีความสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการป้องกันและควบคุมความเสี่ยงในด้านต่างๆ ที่อาจเกิดขึ้นจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งมีผลกระทบต่อความสำเร็จขององค์กรโดยรวม โดยการบริหารความเสี่ยงที่ดีต้องให้คนในองค์กรที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ตรวจสอบ ประเมินความเสี่ยงและผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับองค์กรอยู่เสมอ อีกทั้งร่วมกันวางแผนป้องกันและควบคุมให้เหมาะสมกับภารกิจ เพื่อลดสภาพปัญหา หรือหลีกเลี่ยงความเสี่ยงที่อาจสร้างความเสียหายหรือความสูญเสียให้กับองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง 2554 หน้า 1) สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 28 มิถุนายน 2548 ที่เห็นชอบให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) นำเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือในการยกระดับมาตรฐานการบริหารจัดการภาครัฐให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) ระดับพื้นฐาน ในหมวด 2 การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ ข้อ SP7 กำหนดให้ส่วนราชการต้องมีการวิเคราะห์และจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO เพื่อเตรียมการรองรับการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นจากการดำเนิน แผนงาน/โครงการที่สำคัญ ซึ่งต้องครอบคลุมความเสี่ยงด้านธรรมาภิบาล กระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO (Committee of Sponsoring Organization of the Tread Way Commission) ถือเป็นกระบวนการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร(Enterprise Risk Management) เป็นการบริหารปัจจัย และควบคุมกิจกรรม รวมทั้งกระบวนการดำเนินงานต่างๆ เพื่อลดมูลเหตุของแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย ให้ระดับของความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมได้ และตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมาย ทั้งในด้านกลยุทธ์ การปฏิบัติตามกฎระเบียบ การเงิน และชื่อเสียงขององค์กรเป็นสำคัญ โดยได้รับการสนับสนุนและการมีส่วนร่วมในการบริหารความเสี่ยงจากหน่วยงานทุกระดับทั่วทั้งองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ ที่ว่า การบริหารความเสี่ยงเป็นการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีให้กับองค์กรเพื่อลดความเสี่ยง โดยนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ธุรกิจเกิดความสมดุล มั่นคงและยั่งยืน ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งแนวทาง หรือเป็นอีกหนึ่งกลุ่มปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารความเสี่ยงขององค์กร แต่ผลที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดความยั่งยืนในการพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรมที่มั่นคง

จากความเป็นมาและความสำคัญของการดำเนินกิจกรรมบริหารความเสี่ยงขององค์กร โดยอาศัยพื้นฐานทางกระบวนการบริหารความเสี่ยงตามมาตรฐาน COSO พบว่า มุ่งเน้นการให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอยู่ตลอดเวลา ไม่หยุดนิ่ง ไม่เที่ยงแท้ และไม่แน่นอน แม้แต่ในเรื่องของการบริหารความเสี่ยง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะทำการศึกษาการบริหารความเสี่ยงขององค์กรอสังหาริมทรัพย์ไทย และในการป้องกันความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจะหมายรวมถึงการป้องกันความเสี่ยงในระบบเศรษฐกิจรวมของประเทศด้วยเช่นกัน ซึ่งผลจากการวิจัยจะช่วยลดความเสี่ยงของธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพ และประสิทธิผลของการดำเนินธุรกิจได้ตามมา (นวพร เรืองสกุล. 2551, หน้า 45-60)

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย 8 ด้าน คือ การป้องกันความเสี่ยง การกำหนดวัตถุประสงค์ การวิเคราะห์ความเสี่ยง การประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง การสื่อสารความเสี่ยง และการติดตามและเฝ้าระวังความเสี่ยง

2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้ การวางกลยุทธ์องค์การ การดำเนินงานขององค์การ ความสามารถในการบริหารของผู้นำ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ และการพิจารณาผลการดำเนินงานองค์การ

3. เพื่อศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ มีคำถามการวิจัยว่า “การบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติมีผลต่อประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติหรือไม่ อย่างไร” จะเห็นได้ว่าตัวแปรที่เป็นสาเหตุทำให้การเคหะแห่งชาติสามารถดำเนินงานภายในองค์กรได้อย่างมีประสิทธิผล คือ การบริหารความเสี่ยง^{IV} ผู้วิจัยจึงได้กำหนดให้การบริหารความเสี่ยงเป็นตัวแปรต้น และกำหนดให้ ประสิทธิผล^{DV} เป็นตัวแปรตาม

จากการศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของการบริหารความเสี่ยง และประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งเป็นกรอบแนวความคิดหลักสำหรับการวิจัยครั้งนี้ เริ่มจากการศึกษาพัฒนาการแนวคิด การบริหารความเสี่ยง^{IV} ซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาจากตารางที่ 1-5 พัฒนาการของแนวความคิดการบริหารความเสี่ยง ตั้งแต่ 2575 B.C. – ค.ศ. 2012 พบว่า ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1987 เป็นต้นมา การบริหารความเสี่ยงเน้นกระบวนการหลายขั้นตอนเพื่อให้การบริหารความเสี่ยงเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด พัฒนาการการบริหารความเสี่ยงมีกระบวนการที่ซับซ้อนมากขึ้น โดยมีการวิเคราะห์ความเสี่ยงรอบด้าน การค้นหาปัจจัยเสี่ยง การป้องกันความเสี่ยงล่วงหน้า การตั้งรับความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง การจัดการกับความเสี่ยง การยอมรับความเสี่ยง การลดความเสี่ยง รวมถึงการแสวงหาโอกาสที่แฝงมาพร้อมกับความเสี่ยง ในระยะหลังการบริหารความเสี่ยงได้มีพัฒนาการมากขึ้น เพราะสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไป รวมทั้งปัจจัยภายนอกที่อาจส่งผลกระทบต่อองค์การ ในยุคที่ไม่อาจคาดการณ์ได้ ทำให้รูปแบบการบริหารความเสี่ยงใน ตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1996 เป็นต้นมา กระบวนการความเสี่ยง จึงมีความซับซ้อน และเฝ้าระวังความ

เสี่ยงจากสถานการณ์ที่คาดไม่ถึงมากขึ้น เพื่อให้องค์การสามารถดำรงอยู่ได้ เจริญเติบโต และสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด

ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้พิจารณาตัวแปรของการบริหารความเสี่ยงว่ามีกระบวนการในการจัดการหลายขั้นตอน เพื่อให้การบริหารความเสี่ยงขององค์กรเกิดประสิทธิผลมากที่สุด โดยเลือกศึกษาตัวแปรหลักในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งประกอบด้วย 8 ตัวแปร ดังนี้ การป้องกันความเสี่ยง$^{IV\,1}$ การกำหนดวัตถุประสงค์$^{IV\,2}$ การวิเคราะห์ความเสี่ยง$^{IV\,3}$ การประเมินความเสี่ยง$^{IV\,4}$ กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง$^{IV\,5}$ การควบคุมความเสี่ยง$^{IV\,6}$ การสื่อสารการบริหารความเสี่ยง $^{IV\,7}$และการติดตามและเฝ้าระวังความเสี่ยง$^{IV\,8}$ ทั้งนี้ตัวแปรหลักทั้ง 8 ตัว ล้วนมีบทบาทที่สำคัญในการบริหารความเสี่ยง ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดประสิทธิผลสูงสุดในการบริหารความเสี่ยงขององค์การ

สำหรับการศึกษาพัฒนาการของประสิทธิผล^{DV} ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดให้เป็นตัวแปรตาม จากการพิจารณาพัฒนาการของประสิทธิผล จากตารางที่ 2-5 พัฒนาการแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล ตั้งแต่ ปี ค.ศ.1938 – ค.ศ.2013 พบว่า ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1995 - ค.ศ. 2013 แนวคิดเกี่ยวกับประสิทธิผลได้มีพัฒนาการขึ้นอย่างมาก เนื่องจากในยุคโลกาภิวัตน์ ได้มีการเปลี่ยนแปลงกระบวนการบริหารเพื่อให้เกิดประสิทธิผลมากที่สุด โดยหันมาให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีและข้อมูลข่าวสาร เป็นยุคของวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิธีการจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะการคมนาคม และติดต่อสื่อสาร เป็นเครื่องมือสำคัญที่ทำให้สามารถดำเนินกิจการต่างๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีคุณภาพ เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมถึงมุ่งลดต้นทุนการผลิตเพิ่มปริมาณและคุณภาพสิ่งผลิต โดยใช้บุคลากรบริหารควบคุมดูแลไม่มาก ตัวแปรหลักของประสิทธิผลประกอบด้วย 5 ตัวแปร ดังนี้ การวางกลยุทธ์องค์การ$^{DV\ 1}$ การดำเนินงานขององค์การ$^{DV\ 2}$ ความสามารถในการบริหารของผู้นำ$^{DV\ 3}$ การจัดการทรัพยากรมนุษย์$^{DV\,4}$ และการพิจารณาผลการดำเนินงานขององค์การ$^{DV\,5}$

จากการศึกษาพัฒนาการของแนวความคิด ทฤษฎี และผลงานการวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วพบว่า การเคหะแห่งชาติเป็นองค์กรหลักในการพัฒนา สนับสนุน ส่งเสริมความมั่นคงในการอยู่อาศัยและการพัฒนาเมืองของประเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารความเสี่ยง เพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดในการดำเนินงานขององค์กร รวมถึงการป้องกัน และตั้งรับการสถานการณ์โลกที่เปลี่ยนแปลงไปอยู่ตลอดเวลา เพื่อให้องค์กรอยู่รอด และสามารถพัฒนาเติบโตต่อไปได้ อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน รูปแบบของความเสี่ยง และแนวทางที่ดีที่สุดที่จะสามารถทำให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิผลในการเคหะแห่งชาติ เพื่อเป็นพื้นฐานข้อมูลที่สำคัญให้การบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติอย่างมีระบบแบบแผน และสามารถใช้ในการดำเนินการเพื่อให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด จากวัตถุประสงค์ของการศึกษา และจากการศึกษาพัฒนาการแนวความคิดของการบริหารความเสี่ยงและแนวความคิดเกี่ยวกับประสิทธิผล ผู้ศึกษาจะขอนำเสนอถึงจุดมุ่งหมายของการบริหารของเสี่ยงเพื่อให้เกิดประสิทธิผลว่า เป้าหมายของการบริหารความเสี่ยงคืออะไร และสาเหตุของ ประสิทธิผล^{DV} อันเกิดจาก การบริหารความเสี่ยง^{IV} เป็นอย่างไร สามารถสร้างกรอบแนวคิดในการศึกษาได้ดังนี้

ตัวแบบที่ 1 การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ

การบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ	↔	ประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ
IV 1 การป้องกันความเสี่ยง		DV 1 การวางกลยุทธ์องค์การ
IV 2 การกำหนดวัตถุประสงค์		DV 2 การดำเนินงานขององค์การ
IV 3 การวิเคราะห์ความเสี่ยง		DV 3 ความสามารถในการบริหารของผู้นำ
IV 4 การประเมินความเสี่ยง		DV 4 การจัดการทรัพยากรมนุษย์
IV 5 กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง		DV 5 การพิจารณาผลการดำเนินงานองค์การ
IV 6 การควบคุมความเสี่ยง		
IV 7 การสื่อสารความเสี่ยง		
IV 8 การติดตามและเฝ้าระวังความเสี่ยง		

สมมติฐานการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนวรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จากการศึกษาค้นคว้า แนวคิดการจัดการยุทธศาสตร์ และจากกรอบแนวความคิดของการศึกษา จึงมีข้อสันนิษฐานว่า *"การบริหารความเสี่ยงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ"* ซึ่งสามารถนำมาตั้งเป็นกรอบความสัมพันธ์และสามารถนำไปสู่การกำหนดสมมติฐานการวิจัย ได้ว่า *"การบริหารความเสี่ยงในด้านการป้องกันความเสี่ยงการกำหนดวัตถุประสงค์การวิเคราะห์ความเสี่ยงการประเมินความเสี่ยง กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง การควบคุมความเสี่ยง การสื่อสารความเสี่ยง และการติดตามและเฝ้าระวังความเสี่ยง มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติตั้งแต่การวางกลยุทธ์องค์การการดำเนินงานขององค์การความสามารถในการบริหารของผู้นำการจัดการทรัพยากรมนุษย์และการพิจารณาผลการดำเนินงานองค์การ"*

วิธีการศึกษา

พื้นที่เป้าหมายของการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติในครั้งนี้ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจงพื้นที่ศึกษาหรือพื้นที่เป้าหมาย คือ การเคหะแห่งชาติ เขตบางกะปิ จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำหรับประชากรเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชากรภายในสำนักงานใหญ่การเคหะแห่งชาติ ประกอบด้วย คณะผู้บริหารการเคหะแห่งชาติ ได้แก่ ผู้ว่าการการเคหะแห่งชาติ คณะกรรมการตรวจสอบ ฝ่ายตรวจสอบภายใน คณะผู้ตรวจการ รองผู้ว่าการ นายช่างใหญ่ และผู้ปฏิบัติงานในแต่ละฝ่ายงาน อีกทั้งหมด 26 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายทรัพยากรบุคคล สำนักผู้ว่าการ ฝ่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ ศูนย์บริหารความเสี่ยง ฝ่ายการตลาดขาย ฝ่ายบริหารทรัพย์สิน ฝ่ายพัสดุและบริการโครงการก่อสร้าง ฝ่ายพัฒนาคุณภาพชีวิตและชุมชน ศูนย์ซ่อมบำรุง ฝ่ายบริหารงานชุมชน 1 ฝ่ายบริหารงานชุมชน 2 ฝ่ายบริหารงานชุมชน 3 ฝ่ายบริหารงานชุมชน 4 ศูนย์บริหารสินเชื่อและหนี้ ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 1 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 2 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 3 ฝ่ายบริหารการก่อสร้าง 4 ฝ่ายการฟื้นฟูและพัฒนาเมือง ศูนย์รายงานและประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ฝ่ายกฎหมายและที่ดิน ฝ่ายบริหารการเงินและการลงทุน ฝ่ายการบัญชี ศูนย์พัฒนาการออกแบบและวิศวกรรม ฝ่ายนโยบายและแผน และฝ่ายวิชาการพัฒนาที่อยู่อาศัย จำนวนทั้งสิ้น 1,689คนโดยการทอดแบบสอบถามที่สร้างจากตัวชี้วัดของกรอบแนวคิดการศึกษา เป็นคำถามปลายปิด มีมาตรวัดของตัวชี้วัดแบบ Interval scale มีคะแนนของมาตรวัดคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และ

น้อยมาก ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยการคำนวณหาค่า IVC (Item Variable Congruence Index) โดยผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน ได้ค่า IVC = 0.848 และหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยทดลองใช้แบบสอบถามกับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน ได้ค่าอัลฟ่า V= 0.9808และศึกษาโดยการสัมภาษณ์เชิงลึกที่สร้างจากตัวดัชนีอันเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของตัวแปรต่างๆ ในกรอบแนวคิดของเพื่อนำข้อมูลการสัมภาษณ์มาสนับสนุนข้อค้นพบของการวิจัยเชิงปริมาณรวมทั้งการสังเกตการณ์โดยผู้วิจัยเข้าไปร่วมกับพื้นที่ และกลุ่มประชากรที่ศึกษา

ผลการศึกษา

ผู้วิจัยสรุปผลการวิจัยรวบยอดสอดคล้องตามวัตถุประสงค์การศึกษา ได้ดังนี้

1. **การบริหารความเสี่ยง**การบริหารความเสี่ยง ซึ่งเป็นตัวแปรต้นของการศึกษาครั้งนี้ และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ 1 เพื่อศึกษาการบริหารความเสี่ยง จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถสรุปผลการศึกษาการบริหารความเสี่ยง ด้านการป้องกันความเสี่ยง $^{IV\,1}$ การกำหนดวัตถุปรงสงค์ $^{IV\,2}$ การวิเคราะห์ความเสี่ยง $^{IV\,3}$ การประเมินความเสี่ยง $^{IV\,4}$ กิจกรรมการบริหารความเสี่ยง $^{IV\,5}$ การควบคุมความเสี่ยง $^{IV\,6}$ การสื่อสารการบริหารความเสี่ยง $^{IV\,7}$และ การติดตามและเฝ้าระวังความเสี่ยง $^{IV\,8}$พบว่า มีการจัดการอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน รายละเอียดตามกราฟที่ 1

กราฟที่ 1 การบริหารความเสี่ยง

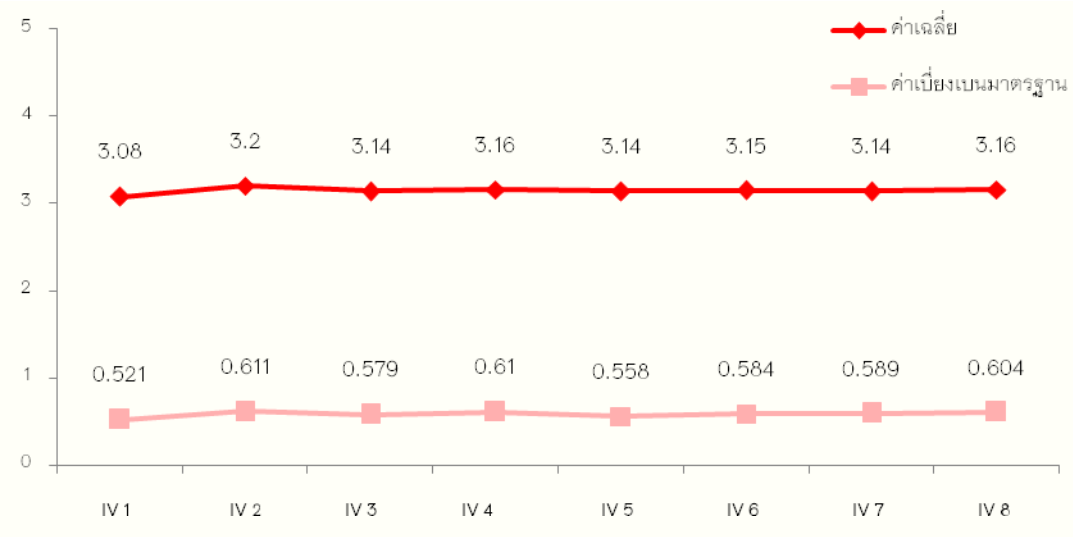

2. **ประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ**การศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลของประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ซึ่งเป็นตัวแปรตามของการศึกษาครั้งนี้ และสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาที่ 2 เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ สามารถสรุปผลประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติในด้านการวางกลยุทธ์องค์การ $^{DV\,1}$ การดำเนินงานขององค์การ $^{DV\,2}$ ความสามารถในการบริหารของผู้นำ $^{DV\,3}$ การจัดการทรัพยากรมนุษย์ $^{DV\,4}$ และการพิจารณาผลการดำเนินงานขององค์การ $^{DV\,5}$พบว่า ประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน รายละเอียดตามกราฟที่ 2

กราฟที่ 2 ประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ

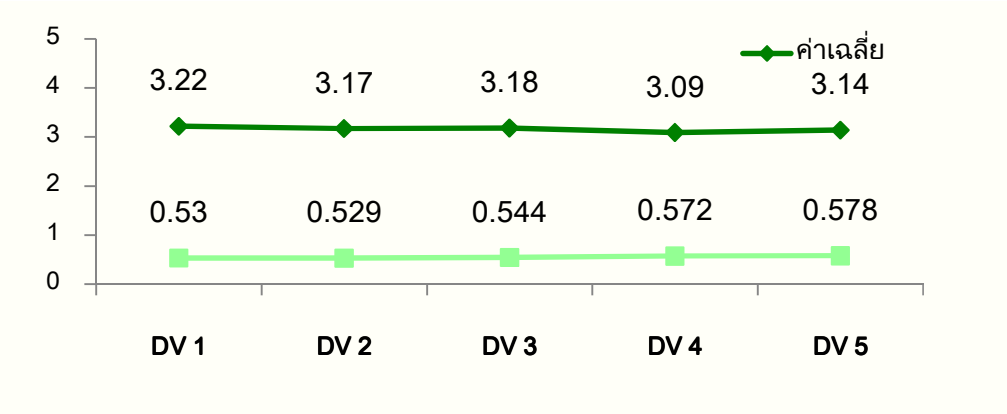

3. **ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการทดสอบสมมติฐาน** การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ผลการทดสอบการดำเนินการในแต่ละด้านมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญซึ่งสอดคล้องตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงและประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ พบว่ามีความสัมพันธ์ในระดับสูง โดยเฉพาะการบริหารความเสี่ยงในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ที่มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติในด้านการดำเนินงานขององค์การ

4. **ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ**

สรุปผลการพิสูจน์ตัวแปรเส้นทางความสัมพันธ์ของการบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ได้ว่า การกำหนดวัตถุประสงค์ที่มีผลต่อการดำเนินงานขององค์การเกิดขึ้นได้จากกระบวนการ กำหนดวัตถุประสงค์ด้านกลยุทธ์ กำหนดวัตถุประสงค์ด้านการปฏิบัติการกำหนดวัตถุประสงค์ด้านการรายงานและกำหนดวัตถุประสงค์ด้านกฎระเบียบโดยผ่านการความแตกต่างตามแนวนอนความเป็นทางการและการรวมอำนาจในองค์การ มีผลรวมต่อการดำเนินงานขององค์การ

จากศึกษาพบว่าการบริหารความเสี่ยง ในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์ มีความสัมพันธ์ต่อประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ในด้านการดำเนินงานขององค์การในลักษณะองค์รวม (Holistic) เป็นการวิเคราะห์เส้นทางของตัวแปรที่มีองค์ประกอบที่แตกต่างกันแต่จุดหมายเดียวกันทำให้สามารถนำวิธีการวิเคราะห์เส้นทางเชิงวิพากษ์ (critical path analysis) ซึ่งเป็นวิธีการสร้างตัวแบบ bipartite graphs ซึ่งตัวแบบดังกล่าวเป็นตัวแบบสัมพันธ์เชิงสถิติที่เต็มไปด้วยค่าความสัมพันธ์ของตัวแบบทำให้เข้าใจยาก ผู้ศึกษาจึงพัฒนาตัวแบบที่ 4 ในลักษณะตัวแบบความสัมพันธ์ทางสังคมศาสตร์ทำให้ผู้อ่านเข้าใจมากยิ่งขึ้น และนำไปสร้างองค์ความรู้และใช้ประโยชน์จากตัวแบบได้จริงสามารถอภิปรายผลรายละเอียดตามตัวแบบที่ 3

ตัวแบบที่ 3 การบริหารความเสี่ยงกับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ

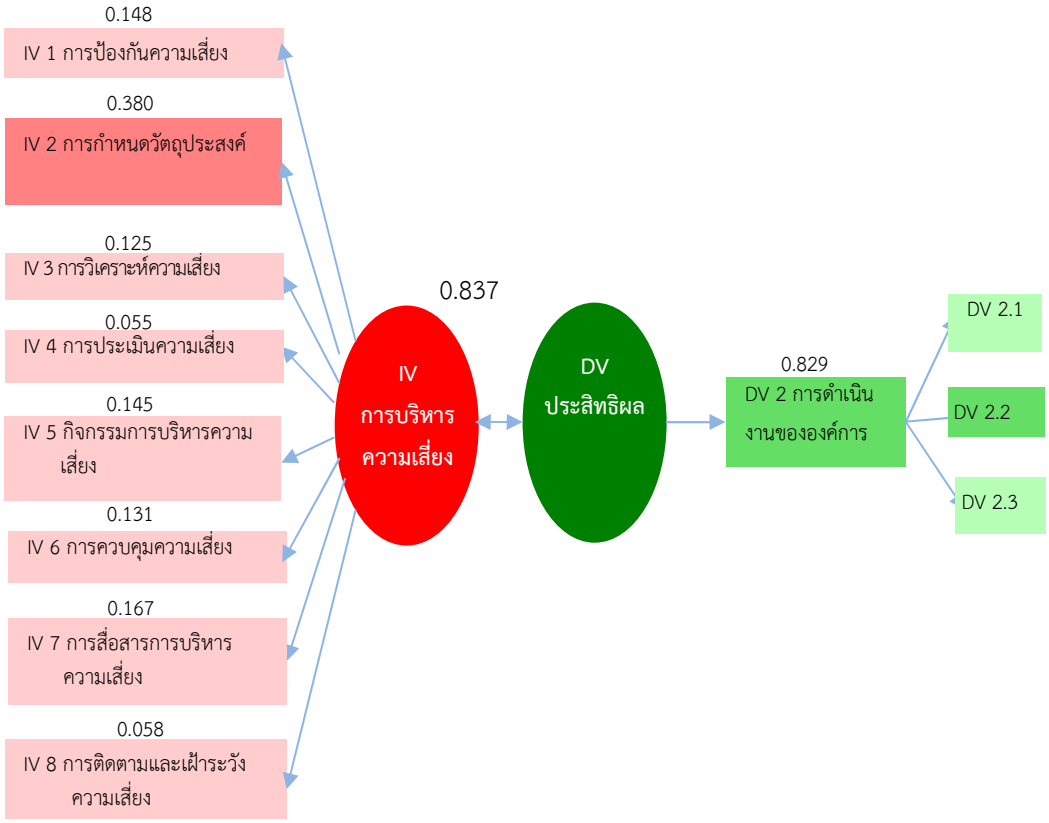

การบริหารความเสี่ยงโดยเฉพาะด้านการกำหนดวัตถุประสงค์มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ในด้านการดำเนินงานขององค์การซึ่งการบริหารความเสี่ยงที่ดีในด้านการกำหนดวัตถุประสงค์จะสามารถทำให้เกิดประสิทธิผลของการเคหะแห่งชาติ ในด้านการดำเนินงานขององค์การสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงทางสังคมในการเคหะแห่งชาติ ซึ่งเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนการบริหารความเสี่ยงจึงเป็นกระบวนการหนึ่งในการทำงาน โดยทำให้คณะกรรมการสามารถกำกับดูแลองค์กร และให้คำแนะนำแก่ผู้บริหาร เพื่อดำเนินการในทุกๆ เรื่องให้ผู้ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องได้อย่างมั่นใจว่าถูกต้อง จัดให้มีการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบมุ่งเน้นการลดความเสี่ยงที่ตรงประเด็น และสามารถจัดกระบวนการทำงานให้มีการปฏิบัติตามระเบียบหรือควบคุมภายในได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งอยู่ภายใต้หลักการของธรรมาภิบาลคือ ความโปร่งใส เป็นธรรม ถูกต้อง สามารถชี้แจงได้ การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ มีการสื่อสารข้อมูลอย่างถูกต้องเหมาะสมและรวดเร็วขึ้น โดยข้อมูลต้องได้รับการสื่อสารไปยังผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ ทั้งคณะกรรมการ ผู้บริหารระดับสูง และผู้ปฏิบัติงานโดยเร็วในสถานการณ์นั้นๆ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อให้การเคหะแห่งชาติ มีการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กรอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และสามารถบริหารจัดการปัจจัยเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นในอนาคต การเคหะแห่งชาติต้องทบทวนการบริหารความเสี่ยง เพื่อ

พัฒนาและปรับปรุงระบบการบริหารความเสี่ยงให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในและภายนอกองค์กร โดยมีข้อเสนอแนะในการดำเนินการบริหารความเสี่ยง ดังนี้

1. ต้องกำหนดนโยบายการบริหารความเสี่ยง วัตถุประสงค์การบริหารความเสี่ยงหลักเกณฑ์การคัดเลือกแผนงาน/โครงการ และกระบวนการ แนวทางและวิธีการ บริหารความเสี่ยงที่ชัดเจน เพื่อเป็นกรอบในการบริหารความเสี่ยงของการเคหะแห่งชาติ

2. พิจารณาปรับปรุงคู่มือการบริหารความเสี่ยงทั่วทั้งองค์กร เพื่อให้การบริหารความเสี่ยง มีระบบที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วทั้งองค์กร สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและสร้างความเข้าใจ รวมทั้งการสื่อสารข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารความเสี่ยงของของการเคหะแห่งชาติ

3. ควรนำปัจจัยเสี่ยงที่ยังไม่สามารถควบคุมให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ หรือในกิจกรรมรองรับความเสี่ยงที่ยังไม่สามารถดำเนินการได้มาบริหารจัดการต่อ โดยมีการทบทวนและปรับปรุงกิจกรรมควบคุมให้มีความคุ้มค่ากับงบประมาณที่ใช้และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติมากขึ้น

4. ควรพิจารณากำหนดแนวทาง และช่องทางการสื่อสารเพื่อบริหารความเสี่ยงให้มากขึ้น เพื่อให้ฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติการเข้าใจหลักการและกระบวนการบริหารความเสี่ยงอีกทั้งผู้ปฏิบัติงานได้รับทราบขั้นตอนและกระบวนการในการวางแผนบริหารความเสี่ยง เพื่อให้มีการปฏิบัติตามกระบวนการบริหารความเสี่ยงอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

5. ผลักดันให้มีการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการบริหารความเสี่ยงมากขึ้น โดยในระยะต่อไปควรมีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อช่วยในการบริหารความเสี่ยงและสร้างระบบเตือนภัย (Early Warning) ที่ชัดเจนและทันเหตุการณ์

เอกสารอ้างอิง

นวพร เรืองสกุล. (2551). *กรอบโครงสร้างการบริหารความเสี่ยงขององค์กรเชิงบูรณาการ : บทสรุปสำหรับผู้บริหารและกรอบโครงสร้าง*. กรุงเทพฯ : ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย.

Arnold, H. J., & Feldman, D. c. (1986).*Organizational behavior*. New York: McGraw-Hill.

Cameron, K. S. (1981). *The enigma of organizational effectiveness*. In D. Baugher(Ed.), Measuring effectiveness (pp. 1-13). San Francisco: Jossey-Bass.

Elmuti, D. (2002). The perceived impact of supply chain management on organizational effectiveness.*The Journal of Supply Chain Management*,38(3), 49-57.

Erik W. Larson and Clifford F. Gray. (2010). *Project Management* : The Managerial

แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน

Landscape design guidelines and physical resources management to enhance ecotourism and learn Huay Nam OonArboretum,Tambon Ai Na Lai, Wiang Sa District,Nan.

บรรจง อูปแก้ว[1*] วัชราภรณ์ ชัยวรรณ[2] และ ฐานันดร ตั้งสงบ[3]

Bunjong Oupkaew,[1*] Watcharaporn Chaiwan[2] and Tannandon Tangsangob[3]

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นให้เหมาะสม และสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่โดยการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านการท่องเที่ยว ทรัพยากรทางด้านกายภาพ ลักษณะเด่นของพืชพรรณและฐานทรัพยากรที่มีอยู่เดิม คุณภาพด้านทัศนียภาพของภูมิทัศน์และความเหมาะสมของทรัพยากรในการออกแบบกิจกรรมการท่องเที่ยว สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมและสามารถรองรับการใช้ประโยชน์ที่ยังคงรักษาซึ่งระบบนิเวศเดิม สภาพปัญหาและอุปสรรค ข้อจำกัดของพื้นที่ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ของพื้นที่กับพฤติกรรมของผู้ใช้โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากเจ้าหน้าที่ และผู้บริหารที่รับผิดชอบสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น นักท่องเที่ยว และประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ข้างเคียงสวนรุกขชาติ ด้วยวิธีการสำรวจและวิเคราะห์ การสัมภาษณ์และแบบสอบถาม พบว่าการกำหนดแนวทางที่เหมาะสมในการเพิ่มคุณค่าการใช้งานด้วยการบริหาร การจัดการทรัพยากรด้านกายภาพ และการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ โดยพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับองค์ประกอบด้านความสัมพันธ์กับชุมชนข้างเคียง และประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ การดูแลรักษาพื้นที่ การบริหารจัดการพื้นที่รวมถึงการส่งเสริมให้ประชาชนท้องถิ่น และสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นเองให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวสวนรุกขชาติ ซึ่งจะเป็นการเชื่อมโยงส่งเสริมความหลากหลายของกิจกรรมในพื้นที่ และก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ รูปแบบกิจกรรมและการเตรียมความพร้อมเพื่อการรองรับการท่องเที่ยว การเตรียมสาธารณูปโภคพื้นฐาน การวางผังบริเวณ เพื่อยังประโยชน์ในการใช้ทรัพยากรสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นที่เหมาะสมและยั่งยืนที่สุด

คำสำคัญ : แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น

Abstract

This study aims to determine the guidelines of landscape design and manage physical resources of Huay Nam Oon Arboretum properly according to the potentiality of the area. By studying information about tourism, physical resources, characteristics of plants and the existing resources, the scenic quality of the landscape and the appropriateness of the resources in designing tourism activities, proper environment which is able to maintain the original ecosystem, problems and obstacles, space limitations, correlation analysis of the area and behavior of people by collecting information from the staffs and executives who are responsible for Huay Nam Oon Arboretum, tourists and people living in the area. By exploring, analyzing, interviewing and using questionnaires, it was found that the appropriate

[1] คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่าน 55000

[2] สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร 10300

[3] อุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ 50160

* Corresponding author. E-mail: bunjong_19@hotmail.com

approach in enriching usability with the administration,physical resource management and landscape design, we should pay more attention on the nearby community, the history of the area, maintaining the area, the management of the area including encouraging local people and Huay Nam Oon Arboretum to earn income from tourists visiting the arboretum . This will promote a variety of activities in the area and contribute the participation of the private sectors and government organizations. With the landscape design, activities and preparation to support tourism, preparation of public utilities, site planning, these will be the benefit of using Huay Nam Oon Arboretum resources properly and sustainably.

Keywords: landscape design guidelines, ecotourism , Huay Nam Oon Arboretum

บทนำ

การท่องเที่ยวมีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของประเทศมีส่วนสำคัญในการสร้างงาน และกระจายรายได้ไปสู่ท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีงานทำและมีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นแต่เนื่องจากการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่จำเป็นต้องพึ่งพาทรัพยากรที่มีอยู่ทั้งทรัพยากรธรรมชาติศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรด้านประวัติศาสตร์ ทรัพยากรเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญที่สามารถดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยว แต่การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติโดยไม่เข้าใจการจัดการ และไม่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยว อาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่แหล่งท่องเที่ยวทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพลดลงซึ่งจะส่งผลสะท้อนกลับสู่พื้นที่ชุมชนหลายด้าน เพราะหากแหล่งท่องเที่ยวเสื่อมโทรมก็จะไม่มีนักท่องเที่ยวมาเยือน การบูรณะฟื้นฟูให้กลับคืนสภาพดีดังเดิมย่อมยากกว่าการป้องกันด้วยเหตุนี้จึงได้เกิดมี “การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ”(ecotourism) เพื่อรณรงค์ให้ทุกฝ่ายทั้งนักท่องเที่ยวและธุรกิจที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานภาครัฐได้ร่วมกันจัดการท่องเที่ยวอย่างมีจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและศิลปะ ความสามารถในการรองรับการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อจะนำไปสู่การจัดการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน (สุภาพรและคณะ,2553.) สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นได้ก่อตั้งขึ้นในปีพ.ศ. 2528 บนเนื้อที่ประมาณ 750ไร่ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่สาครฝั่งขวา ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านเนื่องจากเป็นพื้นที่มีแหล่งน้ำซับที่ไหลตลอดทั้งปี ทางสำนักงานป่าไม้จังหวัดน่านในขณะนั้นจึงได้จัดตั้งเป็นสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น (กรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ,2555) จากข้อมูลข้างต้นนำมาสู่การกำหนดวัตถุประสงค์การวิจัยอันประกอบไปด้วย 1) ศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ ระยะทางการเข้าถึง ที่ตั้ง การใช้สอย 2)ศึกษาแนวทางการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติและกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสม 3)ศึกษาศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ ออกแบบวางผังพืชพรรณ ปรับปรุงทัศนียภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และป้ายสื่อความหมายในพื้นที่สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาตินั้น ทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพมีความสำคัญอย่างยิ่งในการกำหนดรูปแบบกิจกรรมของแหล่งท่องเที่ยวนั้นๆ(สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2547)รวมทั้งมีส่วนในการก่อให้เกิดภัยคุกคามแก่ทรัพยากรหลากหลายทางธรรมชาติด้วย ซึ่งการศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพจะมีส่วนช่วยในการลดภัยคุกคามต่อทรัพยากรธรรมชาติ มีส่วนช่วยคุ้มครองพื้นที่ซึ่งมีความสำคัญโดยสามารถจำแนกหรือระบุทรัพยากรที่มีความเปราะบาง หรือความเสี่ยงจากการพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวในพื้นที่นั้นๆได้นั้นจำเป็นต้องมีการจัดการผลกระทบเพื่อหลีกเลี่ยงหรือลดปริมาณความเสียหายจากการท่องเที่ยวที่มีต่อการอนุรักษ์ และการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และในการจัดการผลกระทบนั้นสามารถรวมถึงมาตรการในการกำหนดเขตพื้นที่ของกิจกรรมการท่องเที่ยว (ดรรชนี และคณะ, 2547) ให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ มีการจำแนกระบุถึงความแตกต่าง

ของผลกระทบจากการท่องเที่ยวประเภทต่างๆและมาตรการในการควบคุมให้เหมาะสมกับทรัพยากรในพื้นที่ท่องเที่ยวเพื่อลดความเสียหายต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และระบบนิเวศภายในและโดยรอบแหล่งท่องเที่ยว (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2547)แนวคิดในการออกแบบอย่างยั่งยืน (Sustainable Design) เป็นแนวคิดที่ถือกำเนิดมาในช่วง 2 ทศวรรษที่ผ่านมาพร้อมๆ กับการเผยแพร่ขยายของแนวคิดด้านการอนุรักษ์ซึ่งสนับสนุนให้มีการใช้ทรัพยากรบนผืนโลกอย่างชาญฉลาด ให้เกิดการสูญเสียน้อยที่สุด และสามารถคงฐานทรัพยากรอยู่ได้อย่างยั่งยืนการออกแบบอย่างยั่งยืนมุ่งที่จะให้เทคโนโลยีต่างๆ ในอนาคตมีความเหมาะสมกับท้องถิ่นและผสมกลมกลืนกับรูปแบบและขนาดของชีวภูมิภาค (Bioregional Patterns and Scales) รักษาไว้ซึ่งความหลากหลายทางชีวภาพและความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม (รักษาคุณภาพ อากาศ น้ำ ดิน และอื่นๆ) และลดผลกระทบจากการพัฒนาตามแบบที่กำหนดต่อทรัพยากรธรรมชาติและทรัพยากรทางวัฒนธรรมทั้งในระดับท้องถิ่น ภูมิภาค และระดับโลก ทั้งนี้มิได้หมายความว่ามนุษย์จะสูญเสียคุณภาพชีวิตที่เคยมี และการพัฒนาทางเศรษฐกิจหยุดชะงัก(นภวรรณและคณะ, 2541)เกณฑ์พิจารณาการวางแผนพื้นที่นันทนาการ (Recreation Area Planning Criteria) 1.จัดพื้นที่ให้สอดคล้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน : (ระบบ/System) โดยการสงวนไหล่เขาและต้นน้ำลำธาร ในเขตที่มีการใช้ต่ำ (Low Density) อย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้มาซึ่งที่ว่างสำหรับจัดเป็นอุทยานระดับภาคและขยายวงนันทนาการออกไปได้ 2.จัดพื้นที่นันทนาการให้ตรงกับวัตถุประสงค์ : (บริการ/Service) พิจารณาผลได้เสียระหว่างที่ดินที่ใช้เพื่อนันทนาการและการเดินทางท่องเที่ยวซึ่งให้บริการเต็มที่ต่อประชาชน 3.จัดลำดับความสำคัญให้กับพื้นที่ที่ใช้ได้มากกว่าวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ : การใช้เอนกประสงค์ประโยชน์ (Multiple use)ให้ความพิเศษกับพื้นที่ที่สามารถใช้ได้มากกว่าวัตถุประสงค์ของเรา เช่น การรวมกับการใช้เขตการทาง (R.O.W) หรือการจัดการต้นน้ำ เป็นต้น 4.ปกปักษ์รักษาผืนดินที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์ : (ที่ตั้งโดดเด่น/Distinctive Locations) การอนุรักษ์สิ่งที่เป็นจุดเด่นของภูมิภาคเป็นการช่วยขยายมิติของการนันทนาการนอกจากนักวางแผนจะต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการและเกณฑ์กำหนดต่างๆแล้วควรคำนึงถึงลักษณะการพัฒนาพื้นที่ธรรมชาติให้สอดคล้องกับกลุ่มนักท่องเที่ยวและลักษณะกิจกรรมนันทนาการซึ่งมีระบบการจำแนกพื้นที่นันทนาการ ดังนี้การสำรวจออกแบบเส้นทางศึกษาธรรมชาติกรมป่าไม้ได้สร้างหลักปฏิบัติงานสำรวจออกแบบเส้นทางศึกษาธรรมชาติไว้เป็นข้อพิจารณาพื้นฐาน คืออุทยานแห่งชาติเป็นพื้นที่คุ้มครอง (พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ ,2504) โดยมีวัตถุประสงค์หลัก 3 ประการ คือ 1)เพื่ออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไว้ให้คงอยู่ตลอดไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธาร พื้นที่ที่มีสภาพป่าสวยงาม ตลอดจนปรากฏธรรมชาติที่เป็นเอกลักษณ์เด่นและอัศจรรย์ 2)เพื่อเป็นแหล่งค้นคว้าทางวิชาการในเรื่องของธรรมชาติวิทยา และระบบนิเวศ 3)เพื่อเป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจของประชาชนทั้งในปัจจุบันและอนาคตอย่างต่อเนื่องและถาวรต่อไป ควบคู่กับการส่งเสริมให้ประชาชนเข้าใจถึงความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งวัตถุประสงค์ที่ 3 เป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปอุทยานแห่งชาติ เพื่อเยี่ยมชมท่องเที่ยวพักผ่อนและเป็นการชักชวนให้ประชาชนเหล่านั้นได้มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติ และทรัพยากรธรรมชาติ โดยตระหนักถึงคุณค่าจนทำให้เกิดความหวงแหน และร่วมมือกันรักษาทรัพยากรธรรมชาติในที่สุด ทั้งนี้จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยแก้ไขปัญหาการบุกรุกทำลายป่าที่เกิดจากการขาดความรู้ในเรื่องของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หรือการรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของประชาชนในการกระทำที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อธรรมชาติ ซึ่งกิจกรรมที่จะให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ความเข้าใจในเรื่องธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสามารถทำได้ในอุทยานมีเหลายวิธี วิธีหนึ่งที่เป็นที่นิยมคือการจัดทำเส้นทางเพื่อศึกษาธรรมชาติ ซึ่งเป็นอุปกรณ์พื้นฐานที่สำคัญอย่างหนึ่งของการศึกษาธรรมชาติ ที่จะให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนโดยทั่วไปในเรื่องของสภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนให้

นักท่องเที่ยวได้มีโอกาสสัมผัสอย่างใกล้ชิด ได้ชมทิวทัศน์และสภาพแวดล้อมของธรรมชาติที่สวยงาม เช่น น้ำตก ทุ่งหญ้าธรรมชาติ สภาพป่า และทัศนียภาพที่สวยงาม นอกจากนี้ยังทำให้นักท่องเที่ยวมีสุขภาพพลานามัยสมบูรณ์อีกทางหนึ่ง สำหรับประเทศไทยการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติได้ถือกำเนิดมาควบคู่กับการจัดตั้งอุทยานแห่งชาติ แต่ส่วนใหญ่จะมีจุดมุ่งหมายอยู่ที่ปลายทาง เช่น เส้นทางที่จะไปชมน้ำตก ถ้ำภาพเขียนโบราณ จุดชมวิว สภาพป่าเฉพาะถิ่น ต้นไม้ขนาดใหญ่ และอื่นๆ ที่เป็นจุดเด่นที่ดึงดูดความสนใจของนักท่องเที่ยว โดยผู้ใช้เส้นทางยังขาดความสนใจกับสภาพแวดล้อมหรือธรรมชาติสองข้างทาง เนื่องจากไม่มีสิ่งดึงดูดใจหรือการดำเนินการพัฒนาเส้นทางศึกษาธรรมชาติในรูปแบบที่เป็นมาตรฐานทั้งด้านการสำรวจออกแบบ ก่อสร้างเส้นทางและระบบสื่อความหมายในเส้นทาง (ศิริชัย,2549)กรอบแนวความคิดในการทำการวิจัยเรื่องแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านในด้านทรัพยากรเชิงนิเวศและลักษณะทางกายภาพที่เป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ พื้นที่มีแหล่งน้ำซับอุ่นโอ่งยักษ์สร้างขึ้นไว้เป็นที่เก็บน้ำซับและเพื่อเป็นการเฉลิมฉลองเนื่องในวโรกาสพระชนม์มายุครบ 5 รอบวันที่ 5 ธันวาคม 2530สิ่งอำนวยความสะดวกทางการท่องเที่ยวการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวกิจกรรมการท่องเที่ยว และการสื่อความหมายทางธรรมชาติในด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและเรียนรู้ทางธรรมชาติ และเตรียมพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวและเรียนรู้ทางธรรมชาติและการเตรียมข้อมูลในการเป็นแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เลือกใช้สื่อวัสดุ ป้ายสื่อความหมาย สัญญาลักษณ์ และกิจกรรมที่มีความหลากหลาย ประเมินผลการออกแบบ เพื่อเป็นแนวทางการในปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นในด้านการมีส่วนร่วมของชุมชน ด้านกิจกรรมการดำเนินงาน ด้านพื้นที่ ด้านการบริหารและการจัดการสรุปข้อเสนอแนะผังอนุรักษ์ฟื้นฟูและการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนแนวทางการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพแลกายภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณในลักษณะของการวิจัยเชิงสำรวจ เป็นการศึกษาสภาพพื้นที่สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านซึ่งพื้นที่มีความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูงลักษณะพื้นที่สภาพพื้นที่ของสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น เป็นที่ลาดเอียงเชิงเขาสภาพป่าเป็นป่าเบญจพรรณที่มีไม้ไผ่ขึ้นสภาพป่าไม้มีความอุดมสมบูรณ์ ชนิดพันธุ์ไม้ที่ได้แก่มะค่าโมง ยมหิน สมอไทย แดง อ้อยช้าง ฯลฯลักษณะเด่นของพื้นที่มีบ่อน้ำซับที่มีน้ำไหลตลอดปี ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านได้สร้างโอ่งยักษ์ที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย ไว้รองรับน้ำที่ไหลออกจากแหล่งน้ำซับและใช้อุปโภคและบริโภคในหมู่บ้านห้วยน้ำอุ่น และบ้านฝั่งหมิ่น ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน ความสำคัญ 1.เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์ไม้ธรรมชาติ2.เป็นแหล่งศึกษาธรรมชาติ และพันธุ์ไม้3.เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ของประชาชนทั่วไป (กรมอุทยาน สัตว์ป่าและพันธ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม,2555) นอกจากนี้ยังมีกลุ่มนักท่องเที่ยวที่หลากหลาย ลักษณะทางกายภาพของพื้นที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลจากเอกสารเผยแพร่ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น แนวความคิดพื้นฐานของการจัดการและองค์ประกอบของอุทยานแห่งชาติ (สุดาลักษณ์และคณะ, 2550) แนวความคิดของการบริหารทรัพยากรกายภาพ (facility management) แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ แนวคิดในการออกแบบอย่างยั่งยืน แนวคิดการสำรวจออกแบบเส้นทางศึกษาธรรมชาติเป็นต้น เพื่อให้ทราบถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการพัฒนาสวนรุกขชาติห้วย

น้ำอุ่น การออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมการบริหารจัดการพื้นที่รวมถึงการสอบถามความคิดเห็น ความพึงพอใจ ความต้องการมีส่วนร่วมในการใช้งานพื้นที่พฤติกรรมการใช้งานพื้นที่จากนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 100 คน ประชาชนในพื้นที่ศึกษาจำนวน 60 คน ที่ได้มาจากการกำหนดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรการคำนวณของ ยามาเน (สุธนาและคณะ , 2550) ที่ช่วงความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ความคลาดเคลื่อนไม่เกินร้อยละ 5 และสัมภาษณ์เจ้าหน้าที่สวนรุกขชาติจำนวน 3 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผ่านการหาคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงตามเนื้อหา (content validity)และความเชื่อมั่นที่พิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของ Cronbach ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.9502 สำหรับตัวแทนผู้ให้ข้อมูล รวมทั้งใช้แบบสัมภาษณ์เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านการบริหารจัดการและปัญหาในการดำเนินการจากเจ้าหน้าที่สวนรุกขชาติ จำนวน 3 คน

ผลการศึกษา

ผลการวิจัยประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

1. องค์ประกอบด้านกายภาพและศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้
2. ความคิดเห็น ความพึงพอใจ และความต้องการมีส่วนร่วมในการใช้งานพื้นที่อย่างยั่งยืน
3. แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้

1. องค์ประกอบด้านกายภาพและศักยภาพของพื้นที่ในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้

สภาพแวดล้อมและศักยภาพของพื้นที่ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่การจัดวางผังบริเวณพื้นที่ การเข้าถึงพื้นที่และการใช้วัสดุ ซึ่งการจัดวางผังบริเวณพื้นที่ โดยพิจารณาจาก ระยะทาง การเข้าถึง และสิ่งปลูกสร้างเพื่ออำนวยความสะดวกต่อนักท่องเที่ยวที่มีศักยภาพในการรองรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้ พบว่าศักยภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่จากการศึกษาลักษณะเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว และเป็นพื้นที่ที่ทรัพยากรธรรมชาติถูกทำลายมากที่สุด แต่มีขีดความสามารถในการรองรับด้านกายภาพสูงที่สุดเช่นส่วนบริการสาธารณะและส่วนนันทนาการ ซึ่งสามารถเชื่อมกิจกรรมต่อกันได้ด้วยทางเดินเท้า เพื่อความต่อเนื่องของกิจกรรมการท่องเที่ยว สอดคล้องกับแนวทางการจัดวางผังบริเวณที่ควรมีการจัดวางองค์ประกอบสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) บริเวณด้านหน้าซึ่งเป็นส่วนบริการและส่วนนันทนาการ รูปแบบการจัดวางผังสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมควรมีการกำหนดทางเข้า-ออก หลักของพื้นที่สวนรุกขชาติ ควรปรับเส้นทางให้ผ่านจุดบริการและให้ความรู้นักท่องเที่ยวเพิ่มสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นและจัดกลุ่มอาคารตามการใช้สอย และปรับปรุงภูมิทัศน์เชิงอนุรักษ์ซึ่งสามารถแบ่งพื้นที่ใช้สอยได้2 ส่วน ตามการใช้งานของผู้ใช้งานพื้นที่ทั้งนักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ต้องการให้พื้นที่ส่วนที่ 1 เป็นศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อาคารสำนักงาน ร้านขายของที่ระลึก และพื้นที่จอดรถ สอดคล้องกับการจัดวางสิ่งปลูกสร้าง ส่วนการบริการนักท่องเที่ยวควรอยู่ส่วนหน้า เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ที่ทำการอุทยาน ร้านค้า ร้านอาหาร พื้นที่จอดรถ เป็นต้น (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2540) พื้นที่ส่วนที่ 2 ควรเป็นพื้นที่ของป่าไม้ทางธรรมชาติที่สวยงาม สำหรับแหล่งเรียนรู้ทางธรรมชาติ เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ลักษณะเป็นพื้นที่ที่มีลักษณะเงียบสงบ และการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกไม่มากไม่ควรมีการเปลี่ยนแปลงแต่ควรรักษาความเป็นธรรมชาติ วัฒนธรรมตามศักยภาพของพื้นที่ไว้มากที่สุด (องค์การการท่องเที่ยวโลก โครงการสิ่งแวดล้อมสหประชาชาติ และสหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์, มปป.)

1.1 การเข้าถึง จากสำรวจพื้นที่ พบว่า สวนรุกขชาติมีการเดินทางและการเข้าถึงที่สะดวก อยู่ติดกับถนนหมายเลข 101 ซึ่งเป็นเส้นทางหลักเข้าสู่จังหวัดน่าน และเป็นจุดหมายตาของผู้ใช้เส้นทาง เนื่องจากมีพื้นที่ติดต่อกับด่านตรวจห้วยน้ำอุ่น และร้านค้าชุมชน จุดพัก มีพื้นที่จอดรถ แต่ขาดการจัดการที่เหมาะสม ไม่เป็นระเบียบเรียบร้อยในพื้นที่ ส่งผลต่อปัญหาในการจัดแบ่งพื้นที่ไม่เกิดประโยชน์ที่เหมาะสม ดังนั้นควร กำหนดพื้นที่จอดและห้ามจอดเพื่อให้เกิดความปลอดภัยและสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยการขอความร่วมกับองค์การบริหารส่วนจังหวัดน่านและองค์การบริหารส่วนตำบลอ่ายนาไลยซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เพื่อบูรณาการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน(สุธนา บุญศรีและคณะ ,2550)

1.2 สถาปัตยกรรมและการเลือกใช้วัสดุพืชพรรณ พบว่า การในวัสดุพืชพรรณและงานด้านสถาปัตยกรรม

ขาดความกลมกลืนของอาคารกับธรรมชาติโดยรอบ สิ่งปลูกสร้างใหม่ที่มีความขัดแย้ง เด่นเกินกว่าพื้นที่ธรรมชาติโดยรอบ ควรมีการผสมผสานกับวัสดุสังเคราะห์ตามท้องตลาดมาประยุกต์ใช้เพื่อเป็นการยืดอายุในการใช้งานให้มีความคงทนแข็งแรง และไม่สิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการบำรุง ดูแลรักษา สถาปัตยกรรมส่วนใหญ่เป็นสถาปัตยกรรมที่สร้างขึ้นเพื่อรองรับกิจกรรมการท่องเที่ยว มีรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ร้านอาหาร ร้านค้า และร้านขายของที่ระลึก ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในบริเวณที่ร้านค้าชุมชนทั้งนี้วัสดุประกอบอาคารส่วนใหญ่เป็นวัสดุสังเคราะห์ก่อสร้างแบบก่ออิฐ ฉาบปูน มุงหลังคากระเบื้องและตกแต่งด้วยวัสดุเลียนแบบไม้ โดยมีลักษณะตรงกันข้ามสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นของคนพื้นที่ ส่วนใหญ่เป็นวัสดุไม้และวัสดุธรรมชาติซึ่งใช้สีและพื้นผิวภายนอกให้มีความกลมกลืน เช่น สีน้ำตาล สีเทา สีเขียว พิมพ์ลายเปลือกไม้ และการใช้ปีกไม้ เป็นต้น ซึ่งสอดรับกับข้อเสนอของ (การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย 2540) ที่ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกลมกลืนกับธรรมชาติทัศนียภาพและมุมมองเรื่องราวของพืชพรรณ (Plant and Vegetation Enrichment)พืชพรรณมีเรื่องราวน่าศึกษาและสร้างคุณค่าทางความงามมากมายนับตั้งแต่ราก ลำต้น ใบ ดอก ผล เมล็ด เรือนยอดไม้ ตลอดจนลักษณะทางกายภาพอื่นๆ และรวมถึงอิทธิพลของพืชพรรณต่อการสร้างสภาพภูมิทัศน์ในแง่มุมต่างๆ อันเนื่องจากพืชพรรณหรือต้นไม้เป็นสิ่งมีชีวิต มีการเจริญเติบโตเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ส่งผลให้ทัศนียภาพและมุมมองที่เราสามารถสัมผัสได้แต่ละครั้งแตกต่างกันออกไป บางครั้งเราพบศิลปะการเจริญเติบโต เมื่อพิจารณาในแต่ละมุมมองอย่างมีองค์ประกอบเราจะสามารถมองเห็นความงามที่เสริมสร้างทัศนียภาพทางธรรมชาติได้อย่างน่าสนใจ ซึ่งสอดรับกับข้อเสนอของ (อัจฉรี เหมสันต์และคณะ,2548)

1.3 ลักษณะกายภาพของสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น พบว่าการใช้พื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติที่ยังไม่ชัดเจนก่อให้เกิดปัญหาตามมาเช่นกันถ้าไม่มีการจัดการที่ดี ควรมีกฎระเบียบที่ชัดเจนพื้นที่ขาดจุดเด่นและการดึงเอาศักยภาพของพื้นที่เพื่อนำมาใช้ในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเท่าที่ควร สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในการรองรับนักท่องเที่ยวยังขาดงบประมาณในการพัฒนา ในการจัดวางตำแหน่งอาคารที่ไม่เหมาะสมทำให้นักท่องเที่ยวไม่ได้ใช้งานอีกทั้งขนาด ตำแหน่งพื้นที่จอดรถ และห้องน้ำ-สุขาสาธารณะไม่ได้อยู่ในพื้นที่ที่สามารถตอบสนองต่อพฤติกรรมการใช้งานของนักท่องเที่ยวได้

ภาพประกอบ 1 รายละเอียดการพื้นที่บริเวณบ่อน้ำแร่สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น

2.ความคิดเห็น ความพึงพอใจ และความต้องการมีส่วนร่วมในการใช้งานพื้นที่อย่างยั่งยืนการวิจัยที่มุ่งเน้นการศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของสภาพพื้นที่ปัจจุบันของผู้ใช้งานพื้นที่ (เจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่) และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนกับพื้นที่รองรับและบริการนักท่องเที่ยวเพื่อการกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่รองรับและบริการนักท่องเที่ยว จากผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยว และประชาชนในพื้นที่พึงพอใจกับมีความพึงพอใจกับการอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ ซึ่งต่างจากเจ้าหน้าที่มีความพึงพอใจกับพื้นที่จอดรถ ส่วนด้านภายภาพ นักท่องเที่ยวและประชาชนในพื้นที่พึงพอใจการบริการด้านการเข้าถึงพื้นที่มากที่สุด ขณะที่เจ้าหน้าที่พึงพอใจกับการเลือกใช้วัสดุท้องถิ่นมาใช้ในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติ การพัฒนาทางกายภาพและการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น พร้อมกับสร้างความพึงพอใจให้กับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งสิ่งที่สามารถสร้างความประทับใจให้กับนักท่องเที่ยวได้ ประกอบด้วย ธรรมชาติและวัฒนธรรมท้องถิ่น สถาปัตยกรรม ซึ่งสอดคล้องกับ (สุธนา บุญศรีและคณะ ,2550) การบริหารจัดการ โดยความสัมพันธ์ขององค์ประกอบพื้นที่ทั้งศักยภาพของพื้นที่ รูปแบบทางสถาปัตยกรรม และรูปแบบการบริหารจัดการที่ดีส่งผลต่อความถี่ในการท่องเที่ยวสูงขึ้น สำหรับความต้องการมีส่วนร่วมในพื้นสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น จากการสอบถามความต้องการจากผู้ใช้งานพื้นที่ทั้งสามกลุ่ม พบว่า ผู้ใช้งานพื้นที่ต้องการมีส่วนร่วมในการใช้งานพื้นที่อนุรักษ์ในสัดส่วนของด้านกายภาพมากที่สุด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องความกลมกลืนธรรมชาติในพื้นที่ รองลงมาคือความต้องการมีส่วนร่วมมากในส่วนของศูนย์บริการนักท่องเที่ยว และการรักษาความสะอาดในพื้นที่ ความกลมกลืนกับธรรมชาติในพื้นที่ นักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ ต้องการให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์ และพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกตามสมควรให้เหมาะสมและสามารถรองรับจำนวนนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น เน้นวัสดุธรรมชาติจากท้องถิ่นมาเป็นส่วนประกอบในการก่อสร้าง เพื่อความกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม อีกทั้งเป็นการส่งเสริมรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่ สำหรับสี ควรเน้นสีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ เช่น สีเทา สีเขียว สีน้ำตาล เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ(บัณฑิต จุลาสัย,2547) ในการประชุมกลุ่มย่อยแนวทางการสร้างแหล่งเรียนรู้และพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นคณะผู้วิจัยได้ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ได้แก่ ชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ นักวิชาการ และนักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับ (บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา,2539) ที่ได้กล่าวไว้ว่าความสำเร็จ ของการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และนักท่องเที่ยว เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ทุกฝ่ายทั้งปัจจุบันและอนาคต ซึ่งจะก่อให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนและหน่วยงานภาครัฐ ภายใต้การออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์ รูปแบบกิจกรรมและการเตรียม

ความพร้อมเพื่อการรองรับการท่องเที่ยว การเตรียมสาธารณูปโภคพื้นฐาน การวางผังบริเวณ ในการใช้ทรัพยากรสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นที่เหมาะสมและยั่งยืน

3. แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้ องค์ประกอบที่จำเป็นในการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ คือ องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ (ศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตร ศาสตร์, 2538 ; สุรเชษฐ์ เชษฐมาส, 2538 ; Fennel, 1999) หลังจากการสำรวจพื้นที่ศึกษา และจัดจำแนกทางอนุกรมวิธานแล้ว คณะผู้วิจัยจึงได้นำข้อมูลมาสร้างเป็นฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และจัดประชุมกลุ่มย่อยร่วมกับเจ้าหน้าที่และผู้นำชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการวางแผนการจัดการ และประกอบกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว นอกจากนี้ยังได้รับฟังข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและชุมชนเพื่อกำหนดกิจกรรมการท่องเที่ยวและพัฒนากิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมเพื่อการศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น พบว่า เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องและชุมชนผู้เข้าร่วมโครงการมีความพึงพอใจผลการดำเนินโครงการอยู่ในระดับดีมาก ความรู้ที่ได้รับในครั้งนี้ทำให้ตระหนัก สำนึกรัก และหวงแหนต่อทรัพยากรในพื้นที่มากขึ้น ผลการวิจัยกำหนดแนวทางในการพัฒนาได้ยึดหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นสำคัญ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านพื้นที่ 2) ด้านการจัดการ 3) ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และ 4) ด้านการมีส่วนร่วม ซึ่งสอดคล้องกับ (Ceballos-Lascurain,1998) ซึ่งกล่าวไว้ว่า การท่องเที่ยวเชิงนิเวศเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการอนุรักษ์ทรัพยากรและการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดของ (Young,1992) ที่ว่า ในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนจะต้องคำนึงถึงความสมดุลระหว่างสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและสังคม ทั้งนี้เพื่อให้การบริหารจัดการการท่องเที่ยวในพื้นที่มีความเหมาะสมตามขีดความสามารถและศักยภาพของพื้นที่

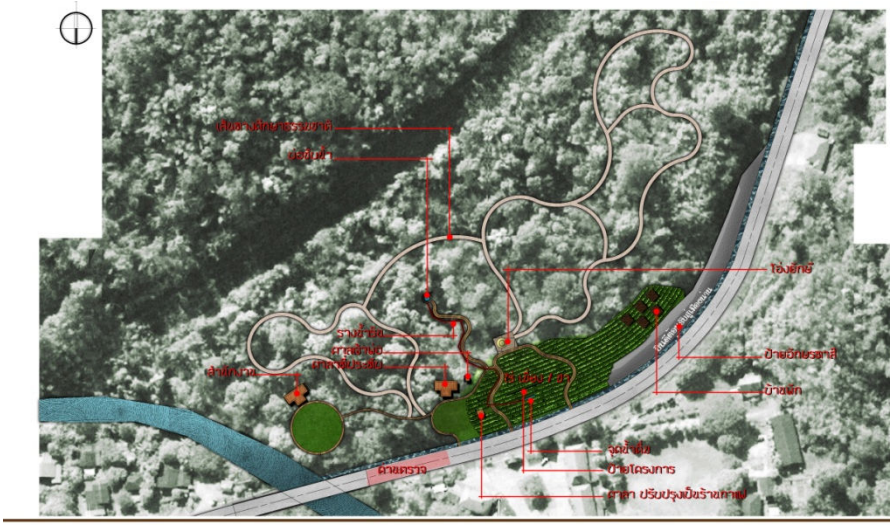

ภาพประกอบ 2 ผังบริเวณแนวทางการพัฒนาสวนรุกขชาติห้วยอุ่น

3.1 แนวทางการพัฒนาด้านพื้นที่ เนื่องจากในพื้นที่ศึกษาเป็นพื้นที่ที่มีระบบนิเวศที่หลากหลายและอุดมสมบูรณ์ จึงไม่ควรทำการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่จะไปรบกวนระบบนิเวศมากนัก แต่ควรให้ความสำคัญในการจัดเตรียมพื้นที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเรียนรู้โดยควรมีการจัดเตรียมพื้นที่ในแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่งให้มีความพร้อมในการรองรับการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ (Norton ,1987)ซึ่งกล่าวว่าหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าของพื้นที่จะต้องรักษาคุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เนื่องจากจะทำ

ให้นักท่องเที่ยวเกิดประสบการณ์ในการเรียนรู้ในธรรมชาติ ซึ่งจะก่อให้เกิดความตระหนักในด้านสิ่งแวดล้อม ความพึงพอใจ และความเคารพต่อธรรมชาติ

3.2 แนวทางพัฒนาด้านการจัดการ ควรมีการกำหนดขีดความสามารถในการรองรับของแหล่งเรียนรู้แต่ละแห่ง โดยให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศเป็นสำคัญ อีกทั้งควรมีการจำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว กำหนดเขตการท่องเที่ยวและช่วงเวลาในการท่องเที่ยวที่ชัดเจน มีระบบบริหารจัดการขยะและน้ำเสีย ซึ่งสอดคล้องกับ de Hass (2002) ว่า “การวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวให้ยั่งยืนต้องให้ความสำคัญกับขีดความสามารถในการรองรับของพื้นที่ และต้องพยายามรักษาสมดุลระหว่างองค์ประกอบทั้ง 3 ได้แก่ สิ่งแวดล้อม สังคมและวัฒนธรรม และเศรษฐกิจ” อีกทั้งยังสอดคล้องกับมาตรการและวิธีการในการป้องกันและลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (สถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย, 2542 : 3-66 - 3-67) ที่ได้กำหนดไว้ดังนี้ 1) การควบคุมกิจกรรมของนักท่องเที่ยว 2) การจำกัดพื้นที่/ควบคุมการพัฒนา 3) จำกัดจำนวนนักท่องเที่ยว 4) ควบคุมพฤติกรรมนักท่องเที่ยว 5) จำกัดเวลานักท่องเที่ยว 6) การกำหนดขีดความสามารถในการรองรับได้ของพื้นที่ และ 7) การวางแผน ออกกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับ อีกทั้งในด้านของการพัฒนาบุคลากรนั้นควรมีการให้ความรู้และฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ภาครัฐและชุมชนในด้านการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการบริการ รวมทั้งควรมีการให้ความรู้ในด้านสิ่งแวดล้อมศึกษา เพื่อสร้างความตระหนักและจิตสำนึกที่ดีแก่ประชาชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับ ความเห็นของ (Peter Son ,1997) ที่กล่าวไว้ว่า ถ้าชุมชนมีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมมาก จะสามารถช่วยลดแรงกดดันที่มีต่อสิ่งแวดล้อมได้

3.3 แนวทางพัฒนาด้านกิจกรรมและกระบวนการ ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบสื่อความหมายให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ และจัดทำในรูปแบบสื่อประเภทต่างๆ ควรมีเจ้าหน้าที่ของสวนรุกขชาติที่ให้ความรู้ในเรื่องของสาระการเรียนรู้ต่างๆ เป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการบริการด้านการท่องเที่ยวแก่นักท่องเที่ยว ควรมีการกำหนดระยะเวลาและเส้นทางในการประกอบกิจกรรมการศึกษาเรียนรู้ที่หลากหลาย และควรมีการประเมินผลการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวรวมทั้งการให้การศึกษาเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงรูปแบบและประสิทธิภาพของการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ (วัชณุพันธ์ วณิชชาภิวงศ์,2543) ที่ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในอุทยานแห่งชาติภูกระดึง ผลการศึกษาพบว่า ควรมีการพัฒนารูปแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวที่เหมาะสมกับศักยภาพและลักษณะของพื้นที่ รวมทั้งต้องให้ความสำคัญกับความต้องการของนักท่องเที่ยวภายใต้ศักยภาพในการรองรับของพื้นที่

3.4 แนวทางพัฒนาด้านการมีส่วนร่วม ควรมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งในด้านการศึกษาและการท่องเที่ยว ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด และระดับประเทศ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการจัดการพื้นที่ท่องเที่ยว ควรมีการสนับสนุนทั้งงบประมาณและการให้ความรู้แก่ชุมชนในการประกอบธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวควรเปิดโอกาสและรับฟังความคิดเห็นของชุมชนท้องถิ่นในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยว ชุมชนและเจ้าหน้าที่ควรมีการประชุมแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในทีมงานภายในองค์กรและระหว่างองค์กรอย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการให้บริการการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น อีกทั้งยังสนับสนุนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกแบบและผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อเป็นของที่ระลึกจำหน่ายแก่นักท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวเพื่อประโยชน์ของชุมชนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวของ (ศรีพร สมบุญธรรม ,2537) คือ ต้องชักจูงและสนับสนุนให้คนในท้องถิ่นเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ด้านการท่องเที่ยว เพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างคนท้องถิ่นและนักท่องเที่ยว

ผลการศึกษาศักยภาพการพัฒนาพื้นที่ ออกแบบวางผังพืชพรรณ ปรับปรุงทัศนียภาพ สิ่งอำนวยความสะดวกและป้ายสื่อความหมายในพื้นที่สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น การออกแบบวางผังพืชพรรณ ปรับปรุงทัศนียภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และป้ายสื่อความหมายในพื้นที่สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น พื้นที่ใช้กระบวนการไกล่เกลี่ยสภาวะที่ทำให้การใช้ประโยชน์พื้นที่ระบบการสัญจรโครงสร้างทางกายภาพต่างๆและระบบสาธารณูปโภคภายในพื้นที่สวนรุกขชาติกระบวนการที่รวมเอาหลายๆขั้นตอนตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการก่อสร้าง ตั้งแต่การสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลการประเมินพื้นที่การวิเคราะห์ทางเลือกในการพัฒนาการพัฒนาแบบรายละเอียดไปจนถึงการก่อสร้างและให้บริการสอดคล้องกับ (สุภาพร สุกสีเหลือง,2553)ปรัชญาของการออกแบบอย่างยั่งยืนสิ่งที่จะต้องให้ความสำคัญในการออกแบบพื้นที่ได้แก่ผลกระทบของการพัฒนาต่อสภาพแวดล้อมโดยรอบแหล่งท่องเที่ยวความเป็นอิสระและความสัมพันธ์เชื่อมโยงของภูมิทัศน์แต่ละส่วนที่มีอยู่ตามธรรมชาติการผสมผสานการพัฒนาทางกายภาพเข้ากับภูมิทัศน์เดิมการส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพการใช้ประโยชน์พื้นที่ที่ถูกรบกวนซ้ำและการฟื้นฟูถิ่นที่อยู่อาศัยหรือพื้นที่ที่ถูกทำลาย

ภาพประกอบ 3 รายละเอียดการพัฒนาพื้นที่ส่วนบริการและต้อนรับ

แนวทางออกแบบวางผังพืชพรรณ ปรับปรุงทัศนียภาพ สิ่งอำนวยความสะดวก และป้ายสื่อความหมายในพื้นที่สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น โดยเน้นการใช้วัสดุจากธรรมชาติ ความสามารถนำวัสดุในท้องถิ่นมาก่อสร้างให้เกิดความสอดคล้องกับธรรมชาติ รวมถึงการใช้สีภายนอกอาคารที่กลมกลืนกับธรรมชาติไม่แข่งกับธรรมชาติหรือสร้างความโดดเด่นในพื้นที่ธรรมชาติ นอกจากนี้อาคารเก่าที่ชำรุดมากไม่เหมาะกับการใช้งานในปัจจุบัน ควรได้รับการปรับปรุงให้สามารถใช้งานได้ ด้วยการปรับเปลี่ยนการใช้สอยของอาคารให้สอดคล้องกับพื้นที่ เช่น ป้อมตำรวจทีอยู่บริเวณพื้นที่ของส่วนต้อนรับนักท่องเที่ยว การซ่อมแซมอาคารเก่า ควรประยุกต์ใช้วัสดุสังเคราะห์เข้ามาช่วยในการก่อสร้างเพื่อพัฒนาอาคารมีอายุการใช้งานที่มากขึ้น การออกแบบเชิงอนุรักษ์หรือเชิงนิเวศ ที่คำนึงถึงสภาพแวดล้อมที่เป็นธรรมชาติเป็นหลัก การใช้สีที่กลมกลืนกับธรรมชาติ ใช้วัสดุก่อสร้างที่เป็นวัสดุพื้นถิ่น ที่อาจผสมผสานวัสดุสังเคราะห์ได้ เพื่อลดค่าใช้จ่ายในการซ่อมแซม อีกทั้งรูปแบบสถาปัตยกรรม ไม่ให้มีความแปลกใหม่หรือโดดเด่นจนเป็นจุดสนใจมากนัก เพราะเป็นการดึงดูดความสนใจ และก่อให้เกิดความขัดแย้งกับความเป็นธรรมชาติของพื้นที่ปัจจัยหนึ่งที่เป็นอุปสรรคต่อการออกแบบภูมิสถาปัตยกรรมและการจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อนุรักษ์มาจากงบประมาณ จากผลการวิเคราะห์แผนแม่บท สิงพิมพ์ต่างๆและการสอบถามเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องพบว่า สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นไม่มีงบประมาณสำหรับรองรับและบริการนักท่องเที่ยวที่ชัดเจน เนื่องจากสวนรุกขชาติไม่ได้มีจุดประสงค์หลักในการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ไม่มีความชัดเจนเรื่องงบประมาณ ส่งผลให้การบริการนักท่องเที่ยวทำได้ไม่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งจำนวนเจ้าหน้าที่ที่มีหน้าทีหลักในการดูแลรักษาพื้นที่ป่า การบำรุงรักษา หรือการตัดหญ้าดูแลพื้นที่ เป็นต้น ซึ่งสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นสามารถปรับปรุงภูมิทัศน์เพื่อให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อยของพื้นที่ได้ตามเห็นสมควรเพื่อความเหมาะสมกับพื้นที่ แต่ต้องได้รับอนุมัติจากกรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืชก่อน

สรุป

แนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านแนวทางการออกแบบปรับปรุงภูมิทัศน์และการจัดการทรัพยากรด้านกายภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้ ควรออกแบบการวางผังที่เน้นการจัดวางอาคาร 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนบริการ ส่วนนันทนาการและศึกษา โดยจัดวางอาคารส่วนบริการ เช่น ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สำนักงานเจ้าหน้าที่ รวมทั้งพื้นที่จอดรถให้อยู่ในพื้นที่ส่วนหน้าเพื่อความสะดวกในการเข้าถึงของนักท่องเที่ยว และต้องออกแบบให้พื้นที่มีการเชื่อมต่อไปยังส่วนนันทนาการและศึกษาเรียนรู้ ทั้งนี้การเชื่อมต่อควรเน้นทางขนาดเล็กที่สามารถเดินเท้าได้ แต่เป็นทางที่ออกแบบเพื่อรองรับการท่องเที่ยวได้ในทุกฤดูกาล และมีป้ายบอกทางเป็นระยะ เพื่อความปลอดภัยในการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ที่สำคัญการออกแบบดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อแนวคิดการจัดวางผังบริเวณของ(การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ,2540) นอกจากนี้สีของสถาปัตยกรรมต่างๆ ในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติควรเป็นสีที่ไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งกับธรรมชาติ เช่น สีเขียว สีน้ำตาล หรือสีครีม และมีลักษณะสถาปัตยกรรมพื้นถิ่นเป็นหลักทั้งนี้แนวทางการออกแบบและการจัดการสถาปัตยกรรมที่จะนำมาสู่การเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวเชิงนโยบาย ต้องสามารถพัฒนากายภาพให้เหมาะสมกับพื้นที่โดยไม่ก่อให้เกิดความเสื่อมโทรมและทำลายธรรมชาติ และในเชิงปฏิบัติ การพัฒนากายภาพดังกล่าวต้องสามารถตอบสนองการใช้สอยของนักท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ที่แสดงให้เห็นถึงคุณค่าของอุทยานแห่งชาติเพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ มีความเข้าใจถึงคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติในอุทยานแห่งชาติได้ ซึ่งแนวทางการออกแบบและการจัดการสถาปัตยกรรมเพื่อเพิ่มศักยภาพในการท่องเที่ยวของอุทยานแห่งชาติแต่ละแห่งขึ้นอยู่กับสถานการณ์และกำลังงบประมาณ

แนวทางการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติ ต้องเป็นไปในลักษณะความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของผู้ใช้งานพื้นที่ทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นนักท่องเที่ยว ประชาชนในพื้นที่ และเจ้าหน้าที่ โดยบทบาทสำคัญที่สุดในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติ ควรเป็นประชาชนและเจ้าหน้าที่ มากกว่านักท่องเที่ยว เนื่องจากเป็นกลุ่มที่เกี่ยวพันกับพื้นที่มากที่สุด โดยกลุ่มประชาชนและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรทำหน้าที่ประสานงาน ดูแลเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับในการใช้งานพื้นที่ร่วมกันการศึกษาและวิเคราะห์ลักษณะทางกายภาพ (ขนาด ระยะทางการเข้าถึง) รูปแบบสถาปัตยกรรม (ที่ตั้ง การใช้สอย วัสดุ) การจัดการพื้นที่รองรับและบริการนักท่องเที่ยวที่มีผลต่อการเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาของพื้นที่ปัจจุบันต่อผู้ใช้พื้นที่ (เจ้าหน้าที่ นักท่องเที่ยว ประชาชน) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่รองรับและบริการนักท่องเที่ยว การวิเคราะห์

ความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน กับพื้นที่รองรับและบริการนักท่องเที่ยว อันนำมาสู่การกำหนดแนวทางการออกแบบสถาปัตยกรรมและการจัดการพื้นที่รองรับและบริการนักท่องเที่ยวในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติ และสามารถสร้างเอกลักษณ์ของพื้นที่ที่มุ่งเน้นการท่องเที่ยวเชิงนิเวศได้ เช่น การใช้วัสดุท้องถิ่นในการก่อสร้าง ความเป็นพื้นถิ่นของพื้นที่ การกำหนดสีของวัสดุหรือองค์ประกอบทางสถาปัตยกรรมต่างๆ ไม่ให้เกิดความขัดแย้งกับธรรมชาติ การออกแบบเส้นทางการเข้าถึงที่สามารถเชื่อมต่อพื้นที่ได้อย่างลงตัวและไม่ทำลายธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาความหลากหลายของทรัพยากรในพื้นที่ใกล้เคียงกับพื้นที่ที่ทำการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้สามารถจัดรูปแบบการท่องเที่ยวได้หลากหลายขึ้น

2. ควรมีการศึกษาและประเมินทรัพยากรทางการท่องเที่ยวในพื้นที่ศึกษาและในบริเวณใกล้เคียง พร้อมทั้งจัดทำเป็นคู่มือทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

3. ควรมีการบริการวิชาการแก่ชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในเรื่องการบริการ และการบริการจัดการการท่องเที่ยว

4.งานวิจัยชิ้นนี้สามารถนำไปต่อยอดเพื่อดำเนินการจัดทำแผนแม่บท และการออกแบบทางด้านสถาปัตยกรรม สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่านต่อไป

คำขอบคุณ

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการวิจัยเรื่องการศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศและศึกษาเรียนรู้สวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่น ตำบลอ่ายนาไลย อำเภอเวียงสา จังหวัดน่าน (The Study on Biological Diversity to Develop the Educational Ecotourism atHuaynumAoon Arboretum Ai NalaiSub District,Wiang Sa District, Nan Province)ได้รับการสนับสนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา น่านประจำปี 2556 ขอขอบคุณหน่วยงานต่างๆที่ให้ความอนุเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ที่ให้ความร่วมมือสละเวลาอันมีค่าให้กับผู้วิจัยและทีมงานเข้าสำรวจและสัมภาษณ์ ตลอดทุกช่วงเวลาในการดำเนินงาน โดยเฉพาะผู้ใหญ่บ้านห้วยน้ำอุ่น สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านห้วยน้ำอุ่น หัวหน้าสวนรุกขชาติห้วยน้ำอุ่นและเจ้าหน้าที่ทุกท่าน

เอกสารอ้างอิง

กรมอุทยานแห่งชาติสัตว์ป่าและพันธุ์พืช กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2555. พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. มปป. การพัฒนาการท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. รายงานสรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพการพัฒนาการท่องเที่ยวไทยในทิศทางที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ. (อัดสำเนา)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. รายสรุปนโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ เอกสารประกอบการวางแผนการ. กองวางแผนโครงการ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2540. สรุปคู่มือการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวทางด้านกายภาพ. กองวางแผนโครงการการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. 2544. แผนปฏิบัติการท่องเที่ยวเชิงนิเวศแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 1. กองอนุรักษ์การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. กรุงเทพฯ.

ดรรชนี เอมพันธุ์ และ สุรเชษฐ์ เชษ์มาศ. 2539. อุทยานแห่งชาติการอนุรักษ์. กรุงเทพฯ.

บัณฑิต จุลาสัย. 2547. การบริหารทรัพยากรธรรมชาติ. โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.

บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา . ข้อควรพิจารณาในการวางแผนพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ . กรุงเทพฯ : จุลสารการท่องเที่ยว , หน้า 9 –11 ก.ค. – ก.ย. 2540 .

พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ.2504. สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา.

ศรีพร สมบุญธรรม . การประเมินผลกระทบทางสังคมและวัฒนธรรมจากการท่องเที่ยว (Social Impact Assessment - SIA) . กรุงเทพฯ : จุลสารการท่องเที่ยว , หน้า 20 – 26 ต.ค. – ธ.ค. 2537

สุภาพร สุกสีเหลือง, นลินา ประไพรักษ์สิทธิ์, รักชนก โคโต, ชวิศร์ อรรถสาสน์ และอภิรดี ช้วนตั้น. 2553. การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวและศึกษาเรียนรู้ชายฝั่งทะเลตำบลม่วงกลวง อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง.

สุดาลักษณ์ พงศ์วศินและพรพรรณ วีระปรียากูร. 2550.แนวทางการออกแบบและการจัดการกายภาพอุทยานแห่งชาติเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.

สุธนา บุญศรี และพรพรรณ วีระปรียากูร. 2550.การออกแบบทางสถาปัตยกรรมและการจัดการเพื่อเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในพื้นที่อนุรักษ์ทางธรรมชาติจังหวัดตาก.วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ปทุมธานี.

Ceballos-Lascurain.1998. Ecoturismo, Naturaleza y DesarrolloSostenible.London : Bath Press , 2000

Norton Wearing and John Neil .1987. Ecotourism Impact , Potentials and Possibilities . Oxford : Read Educational and Professional Publishing Ltd , 1999 .

Young. 1992 . Ecotourism and Sustainable Development Who owns Paradise . Washington DC : Island Press , 1992 .

พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

Internet utilization Behavior and Self-Access Study of Rajamangala University of Technology Srivijaya 's Students

เลิศทิวัส ยอดล้ำ [1*]

Lertthiwat Yodlum[1*]

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 367 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามเชิงสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ Independent two sample t-test ผลการศึกษาพบว่า

นักศึกษาร้อยละ 88.01 มีอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้านหรือที่พัก สถานที่ที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ คือที่บ้านหรือที่พัก คิดเป็นร้อยละ 76.84 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=3.59 SD=.43) โดยใช้เพื่อความบันเทิงอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x}$ =4.19 SD=.85) รองลงมา คือเพื่อการศึกษาค้นคว้า ($\bar{x}$=3.98 SD=.51) และการสื่อสาร ($\bar{x}$=3.74 SD=1.03) ตามลำดับ บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้มากที่สุดคือ การสืบค้น ($\bar{x}$=4.44 SD=.70) รองลงมาคือสังคมออนไลน์ ($\bar{x}$=4.21 SD=1.01) พฤติกรรมการใช้ระหว่างเพศมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างคณะที่ศึกษา พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$=4.04 SD=.70) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ และไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างเพศและคณะ ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในระดับค่อนข้างต่ำ (r=0.354)

คำสำคัญ: พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต การเรียนรู้ด้วยตนเอง

Abstract

This research aimed to study Internet utilization behavior and self-access learning behavior of Rajamangala University of Technology Srivijaya 's undergraduate Students.

The target samples were 367 undergraduate students who registered in the second semester of academic year 2012. The research instruments was a questionnaire; asking for Internet utilization Behavior and self-access learning . Data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, and Independent two sample t-test. The research findings were as follows;

88.01 % of students can access internet at home or residences and 76.84 % mostly access internet at home or residences. Overall, students' Internet utilization behavior was found to be at a high level ($\bar{x}$=3.59 SD=.43). For the purposes of using internet, the highest level was entertainment ($\bar{x}$=4.19 SD=.85) followed by education ($\bar{x}$=3.98 SD=.51) and communication ($\bar{x}$=3.74 SD=1.03) respectively. The services they used most were searching ($\bar{x}$=4.44 SD=.70) followed by social network ($\bar{x}$=4.21 SD=1.01). There were significant level of .05 between the different genders but no significant

[1] สาขาวิชาศึกษาทั่วไป คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา 90000

* Corresponding author. E-mail: latthi@hotmail.com

between the different faculties. Overall, undergraduate students' self-access study behavior was found to be at a high level ($\bar{x}$=4.04 SD=.70) and there were no significant between the students of different genders and different faculties. The Internet utilization behavior were correlated with self-learning behaviors at the statistically significant level of 0.05 (r = 0.354).

Keywords : Internet utilization behavior, self-access learning

บทนำ

คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือเอนกประสงค์ที่นำมาประยุกต์ใช้งานได้หลายอย่าง และที่สำคัญมากที่สุดเรื่องหนึ่งก็คือ เป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ได้เร็ว เป็นเครื่องมือที่ให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะกระตุ้นให้เกิดการคิดเพื่อแก้ปัญหา ผู้เรียนเลือกที่จะเรียนรู้ได้ตามความถนัด ความชอบ เพราะคนที่เรียนรู้ได้ดีในเรื่องที่ตนเองสนใจชอบที่จะเรียนรู้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเป็นเครื่องมือส่งเสริมตนเอง จึงสอดคล้องกับแนวการปฏิรูปการศึกษาที่เน้นให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางและการเรียนรู้ตลอดชีวิต ทุกคนจะต้องเรียนรู้ความเป็นไปในปัจจุบันรู้จักแยกแยกแยะ และเลือกที่จะเรียนรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้จากผลการศึกษาการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยในปี พ.ศ. 2554 พบว่า มีอัตราการเติบโตของประชากรอินเทอร์เน็ตเฉลี่ยสูงถึง 26.77% เมื่อเทียบกับปี 2553 โดยคนกลุ่มที่ใช้อินเทอร์เน็ตมากที่สุดคือ นักเรียน-นักศึกษา และช่วงกลุ่มอายุระหว่าง 12–17 ปี (ไอที 24 ชม, 2554) และด้วยบทบาทของคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตทำให้ผู้เรียนส่วนใหญ่จะมีพฤติกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างไปจากสมัยก่อน ประกอบกับการปฏิรูปการศึกษาที่มีการได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการเรียนจากครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ทำให้ก่อให้เกิดพฤติกรรมการเรียนรู้แบบใหม่ สถานศึกษาและผู้สอนจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมผู้เรียนให้สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงเหล่านี้

การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งที่เกิดขึ้นตามมาจากการใช้อินเทอร์เน็ต จะเป็นวิธีการเรียนที่เป็นประโยชน์อย่างมากกับผู้เรียนในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ซึ่ง Knowles (1975, pp.14 -17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเองว่า บุคคลที่เรียนรู้ด้วยการริเริ่มของตนจะเรียนได้มากกว่า ดีกว่าบุคคลที่เป็นเพียงผู้รับหรือรอให้ผู้สอนถ่ายทอดวิชาความรู้ให้ บุคคลที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะเรียนอย่างตั้งใจ มีจุดมุ่งหมายและมีแรงจูงใจสูง สามารถใช้ประโยชน์จากการเรียนรู้ได้ดีกว่า และยาวนานกว่าบุคคลที่รอรับการสอนแต่อย่างเดียว

การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาจะทำให้ได้ความรู้ซึ่งจะเป็นแนวทางการจัดการศึกษาและการใช้เทคโนโลยีที่ได้มีประสิทธิภาพ คุ้มค่ากับการลงทุนมากขึ้น อีกทั้งยังจะเป็นการจัดความพร้อมของสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเอื้อประโยชน์ต่อการเรียนรู้มากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาสภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
3. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ด้วยตนเอง ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

วิธีการศึกษา

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรีของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนปกติ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 ใช้วิธีการการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามกลุ่มนักศึกษาที่แบ่งออกเป็นคณะและชั้นปี แล้วใช้วิธีสุ่มอย่างง่ายสุ่มจากทุกกลุ่มตามสัดส่วนของจำนวนนักศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง 367 คน

ตัวแปรในการศึกษา

ตัวแปรอิสระที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ เพศ และคณะที่ศึกษา

ตัวแปรตามที่ศึกษาในครั้งนี้ คือ พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตหมายถึง กิจกรรมหรือปฏิกิริยาต่างๆ ของบุคคลที่กระทำในการใช้งานเครื่องคอมพิวเตอร์หรือเครื่องมืออื่นใดที่มีลักษณะเดียวกัน ที่สามารถเชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายเพื่อเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้ โดยไม่รวมถึงการใช้โทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟนเพื่อการสนทนา (chat)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

เป็นแบบสอบถามเชิงสำรวจถึงพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต และการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างหาคุณภาพของเครื่องมือโดยหาความเที่ยงตรง (validity) ด้วยการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน และหาค่าค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยนำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ถูกสุ่มเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน แล้วนำข้อมูลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่นด้วยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา โดยใช้สูตรครอนบัค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.91 ซึ่งถือว่ามีความเชื่อมั่นอยู่ในเกณฑ์ดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ร้อยละและความถี่ของสภาพทั่วไปและการใช้อินเทอร์เน็ตของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างจากค่าความคิดเห็นซึ่งจะมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า แบ่งเป็น 5 ระดับ ซึ่งจะมีความหมายของแต่ละระดับที่กำหนดไว้แล้วตามข้อที่เลือก หรือหากกำหนดเป็นตัวเลขก็แปลผลโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	**ความหมาย**
4.50 – 5.00	ปฏิบัติมากที่สุด
3.50 – 4.49	ปฏิบัติมาก
2.50 – 3.49	ปฏิบัติปานกลาง
1.50 – 2.49	ปฏิบัติน้อย
1.00 – 1.49	ปฏิบัติน้อยที่สุด

3. การทดสอบ t-test (Independent two sample t-test) เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเพศ และวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคณะที่ศึกษา และหากมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ก็จะทดสอบเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่

4. การวิเคราะห์โดยใช้ Pearson product moment correlation coefficient เพื่อหาค่าประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

ค่า 0.80 – 1.00 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับสูงมาก
ค่า 0.60 – 0.80 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างสูง
ค่า 0.40 – 0.60 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง
ค่า 0.20 – 0.40 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับค่อนข้างต่ำ
ค่า 0.00 – 0.20 หมายถึง มีความสัมพันธ์ระดับต่ำ

ผลการศึกษา

สภาพทั่วไปและการใช้อินเทอร์เน็ต

จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 367 คน เมื่อวิเคราะห์สภาพทั่วไป และการใช้อินเทอร์เน็ตได้ผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 1 จะเห็นว่าประเภทที่พักที่นักศึกษาพักอาศัยมากสุด คือ ห้องเช่า/บ้านเช่า คิดเป็นร้อยละ 33.79 ส่วนรองลงมา คือ หอพัก คิดเป็นร้อยละ 30.25 และพักกับพ่อแม่ผู้ปกครองคิดเป็นร้อยละ 25.89 เครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนตัวที่นักศึกษาส่วนใหญ่มีใช้ คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ Note Book/Net book คิดเป็นร้อยละ 69.21 รองลงมา คือ เครื่องคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ คิดเป็นร้อยละ17.98 นักศึกษาส่วนใหญ่มีอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้านหรือที่พัก คิดเป็นร้อยละ 89.10 ไม่มีอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้านหรือที่ห้องพัก คิดเป็นร้อยละ 10.90 สำหรับประเภทอินเทอร์เน็ตที่ใช้เป็น hight speed อินเทอร์เน็ต คิดเป็นร้อยละ 51.50 รองลงมาคือ ใช้เครือข่ายอินเทอร์เน็ตของที่พักคิดเป็นร้อยละ 31.88 และใช้อินเทอร์เน็ตบนโทรศัพท์มือถือ คิดเป็นร้อยละ 5.72 สถานที่ที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่ของนักศึกษา คือ ที่บ้านหรือที่พัก คิดเป็นร้อยละ 76.84 และมีนักศึกษาที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ที่มหาวิทยาลัยเพียงร้อยละ 6.81

ตารางที่ 1 สภาพทั่วไปและลักษณะการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา

สภาพทั่วไปและการใช้อินเทอร์เน็ต	จำแนกลักษณะ	จำนวน	ร้อยละ
ประเภทที่พัก	อยู่กับพ่อแม่หรือผู้ปกครอง	95	25.89
	หอพัก	111	30.25
	อพาร์ทเม้นท์	29	7.90
	ห้องเช่า/บ้านเช่า	124	33.79
	อื่น ๆ	8	2.18
คอมพิวเตอร์ส่วนตัว	คอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะ	66	17.98
	Note Book / Net book	254	69.21
	Tablet / Smart Phone	25	6.82
	ไม่มี	22	5.99
อินเทอร์เน็ตที่พัก	มี	327	89.10
	ไม่มี	40	10.90

สถานที่ใช้อินเทอร์เน็ต	บ้าน / ที่พัก	282	76.84
	มหาวิทยาลัย	25	6.81
	ร้านบริการอินเทอร์เน็ต	14	3.81
	ไม่แน่นอน	46	12.50

พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต

พฤติกรรมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.59 SD =.43) โดยมีพฤติกรรมการใช้ในด้านต่าง ๆ อยู่ในระดับการใช้ที่แตกต่างกันไปตั้งแต่ระดับมากที่สุดจนถึงระดับน้อย ด้านความถี่ในการใช้งานนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้งานทุกวัน ($\bar{x}$ = 4.67 SD =.80) โดยมีระยะเวลาการใช้แต่ละครั้ง 1 -2 ชั่วโมง ($\bar{x}$ = 3.50 SD =.77) จำนวนชั่วโมงการใช้ต่อสัปดาห์ 5 – 7 ชั่วโมง ($\bar{x}$ = 3.83 SD = 1.42) ด้านวัตถุประสงค์ในการใช้ เป็นการใช้เพื่อความบันเทิงอยู่ในระดับสูงที่สุด ($\bar{x}$ = 4.19 SD = .85) รองลงมา คือใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้า ($\bar{x}$ = 3.98 SD = .51) และการสื่อสาร ($\bar{x}$= 3.74 SD = 1.03) ตามลำดับ บริการบนอินเทอร์เน็ตที่ใช้มากที่สุดคือ การสืบค้น ($\bar{x}$ = 4.44 SD =.70) รองลงมาคือสังคมออนไลน์ ($\bar{x}$ = 4.21 SD = 1.01) เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้ระหว่างเพศพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบระหว่างคณะที่ศึกษาพบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาจำแนกเป็นรายข้อ

ลำดับ	พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต	$\bar{X}$	S.D.	ระดับการปฏิบัติ
1	**พฤติกรรมทั่วไปในการใช้**	**4.00**	**.81**	**มาก**
	1.1 ความถี่ในการใช้	4.67	.80	มากที่สุด
	1.2 ระยะเวลาการใช้แต่ละครั้ง	3.50	.77	มาก
	1.3 จำนวนชั่วโมงการใช้ต่อสัปดาห์	3.83	1.42	มาก
2	**วัตถุประสงค์ในการใช้**	**3.97**	**.58**	**มาก**
	2.1 เพื่อการศึกษาค้นคว้า	3.98	.51	มาก
	2.2 เพื่อความบันเทิง	4.19	.85	มาก
	2.3 เพื่อการสื่อสาร	3.74	1.03	มาก
3	**การใช้บริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต**	**3.43**	**.54**	**ปานกลาง**
	3.1 อ่านข่าว	3.47	.85	ปานกลาง
	3.2 การใช้ Blog	2.81	.94	ปานกลาง
	3.3 อีเมล์	2.97	1.07	ปานกลาง
	3.4 ฟังเพลง	4.11	.95	มาก
	3.5 เล่นเกม	3.33	1.19	ปานกลาง
	3.6 ซื้อของผ่านเว็บ	2.28	1.26	น้อย
	3.7 สนทนา (แชต เช่น MSN IRC Line)	3.58	1.21	มาก

	3.8 เว็บบอร์ด / การแสดงความคิดเห็น	2.89	1.18	ปานกลาง
	3.9 บริการสืบค้น (เช่น Google)	4.44	.70	มาก
	3.10 ดูทีวีหรือคลิป (เช่น Youtube)	4.10	.93	มาก
	3.11 แชร์ไฟล์ / แลกเปลี่ยนไฟล์	3.05	1.26	ปานกลาง
	3.12 สังคมออนไลน์ (เช่น Facebook)	4.21	1.01	มาก
	3.13 ระบบ LMS ของมหาวิทยาลัย	3.35	.98	ปานกลาง
4	**กิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา**	**3.54**	**.58**	**มาก**
	4.1 รับ – ส่งการบ้านกับอาจารย์ผู้สอน	3.43	.97	ปานกลาง
	4.2 ค้นคว้าข้อมูลเพื่อการศึกษา	4.24	.69	มาก
	4.3 หาความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์	4.02	.70	มาก
	4.4 สื่อสารกับอาจารย์หรือเพื่อนที่เรียน	3.50	1.00	มาก
	4.5 สร้างเว็บไซด์หรือนวัตกรรมอื่น ๆบนเน็ต	2.50	1.14	ปานกลาง
	รวม	3.59	.43	มาก

พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 4.04 SD =.70) โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การที่เชื่อว่าในการเรียนไม่มีใครช่วยเราได้ดีกว่าตัวเราเอง ($\bar{x}$ = 4.44 SD =.69) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ วางแผนการเรียนก่อนเริ่มเรียนด้วยตนเองเสมอ ($\bar{x}$ = 3.62 SD =.85) เมื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองระหว่างเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามี 2 ข้อที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 คือ พฤติกรรมวางแผนก่อนเริ่มเรียนด้วยตนเองเสมอ และพฤติกรรมการสามารถแก้ปัญหาได้จากเรียนรู้ด้วยตนเอง ส่วนเมื่อเปรียบเทียบระหว่างคณะที่ศึกษาพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเช่นเดียวกัน รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ระดับลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองจำแนกเป็นรายข้อ

ข้อ	องค์ประกอบการเรียนรู้ด้วยตนเอง	$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
1	การชอบที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ด้วยตนเองอยู่เสมอ	4.21	.64	มาก
2	เห็นว่ายิ่งเรียนมากก็ยิ่งพบสิ่งที่น่าสนใจ	4.11	.67	มาก
3	ต้องการเรียนรู้มากขึ้นเพื่อพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น	4.22	.62	มาก
4	เชื่อว่าในการเรียนไม่มีใครช่วยเราได้ดีกว่าตัวเราเอง	4.44	.69	มาก
5	ถ้าสนใจอะไรจะต้องหาทางเรียนรู้ในสิ่งนั้นให้ได้	4.25	.69	มาก
6	รู้สึกสนุกในการค้นหาคำตอบสำหรับข้อคำถามที่สนใจ	4.16	.63	มาก
7	รู้สึกสนุกในการคิดค้นแก้ปัญหา	3.95	.70	มาก
8	เป็นผู้ที่ใฝ่หาความรู้อยู่ตลอดเวลา	3.67	.70	มาก
9	เมื่อต้องการข้อมูลเรื่องใด จะรู้ดีว่าไปหาได้จากแหล่งใด	3.84	.77	มาก

10	เมื่อมีสิ่งใดที่ยังไม่เข้าใจจะพยายามเข้าใจสิ่งนั้นให้ได้	4.00	.71	มาก
11	เมื่อสนใจเรื่องใด จะต้องหาทางเรียนรู้ในสิ่งนั้นให้ได้	4.08	.72	มาก
12	คิดเสมอว่าจะค้นหาความรู้ใหม่ด้วยตัวเอง	3.93	.70	มาก
13	วางแผนการเรียนก่อนเริ่มเรียนด้วยตนเองเสมอ	3.62	.85	มาก
14	สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้จากการเรียนรู้ด้วยตนเอง	3.94	.68	มาก
15	เชื่อมั่นว่าการเรียนรู้ด้วยตนเองช่วยแก้ปัญหาได้ต่าง ๆ ได้	4.20	.70	มาก
	รวม	4.04	.70	มาก

ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ค่าความสัมพันธ์โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ (r = 0.354) และเมื่อพิจารณาจากพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในด้านต่าง ๆ พบว่า มี 3 ด้านที่มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 คือ ด้านการใช้เพื่อการศึกษา (r = 0.320) การใช้เพื่อความบันเทิง (r = 0.220) ด้านการใช้บริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต (r = 0.329) ส่วนด้านปริมาณการใช้ไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (r = 0.310) รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ลำดับ	**พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต**	**ความสัมพันธ์ (r) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง**
1	ปริมาณการใช้	0.310
2	วัตถุประสงค์ในการใช้	0.220*
3	การใช้บริการต่าง ๆ บนอินเทอร์เน็ต	0.329*
4	กิจกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษา	0.320*
	ภาพรวม	0.354*

*p<0.05

สรุป

1. สภาพการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาระดับมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พบว่า สถานที่ที่นักศึกษาใช้ส่วนใหญ่ คือ ที่บ้านหรือที่พัก คิดเป็นร้อยละ 76.84 ในขณะที่มีเพียง ร้อยละ 6.81 เท่านั้นที่ตอบว่าสถานที่ใช้อินเทอร์เน็ตเป็นส่วนใหญ่ คือ ที่มหาวิทยาลัย ซึ่งนับว่าน้อยมากถ้าเปรียบเทียบกับการลงทุนวางโครงสร้างพื้นฐานทางเครือข่ายเพื่อบริการอินเทอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัย ทั้งนี้อาจจะเนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่ใช้เวลาอยู่ในมหาวิทยาลัยเฉพาะช่วงเวลาที่ต้องทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าชั้นเรียน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ซึ่งจะแตกต่าง ๆ กับ มหาวิทยาลัยที่มีหอพักอยู่ภายใน ที่นักศึกษาจะมีโอกาสใช้อินเทอร์เน็ตภายในมหาวิทยาลัยมากกว่า สำหรับการมีเครื่องคอมพิวเตอร์ใช้งาน พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มี Note Book/Net book และนักศึกษาบางส่วนมีคอมพิวเตอร์

ตั้งโต๊ะ รวมกันเท่ากับร้อยละ 87.19 ซึ่งมากพอที่อาจารย์ผู้สอนสามารถที่จะมอบหมายงานให้นักศึกษาใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในการทำงานได้ รวมทั้งการใช้อินเทอร์เน็ต เป็นส่วนหนึ่งในกิจกรรมการเรียนการสอน

2.พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2.1 พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก คือ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า แม้จะมีความถี่และระยะเวลาต่อสัปดาห์อยู่ในระดับมากที่สุด และระดับมาก แต่วัตถุประสงค์การใช้เป็นการใช้เพื่อความบันเทิงอยู่ในระดับสูงที่สุด ในขณะที่การใช้เพื่อการศึกษาค้นคว้า มีค่าน้อยกว่า ทั้งนี้อาจเนื่องจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่ต้องใช้อินเทอร์เน็ตมีน้อย ซึ่งเห็นได้ชัดจากกิจกรรมและบริการที่นักศึกษาใช้ทางด้านการศึกษาที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต่ำ

2.2 พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.04 แต่มีข้อสังเกตว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนการเรียนก่อนเริ่มเรียนด้วยตนเอง ซึ่งมีค่าเฉลี่ย3.62 อาจเกิดจากการที่นักศึกษายังไม่มีความเข้าใจที่แท้จริงถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองควรมีกระบวนการอย่างไรบ้าง

3.เปรียบเทียบพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

3.1พฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต เมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ และระหว่างคณะที่ศึกษา พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเนื่องจากระดับการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษายังอยู่ในระดับพื้นฐาน คือ ใช้งานทั่ว ๆ ไป เพื่อการสื่อสารและบันเทิงเป็นส่วนใหญ่ ยังไม่มีการใช้เพื่องานเฉพาะ ซึ่งเห็นได้ชัดจากกิจกรรมที่นักศึกษาได้ทำน้อยที่สุด คือ กิจกรรมการสร้างเว็บไซต์หรือสร้างนวัตกรรมบนอินเทอร์เน็ต ที่มีค่าเฉลี่ยเพียง 1.55

3.2พฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศ และระหว่างคณะที่ศึกษาก็พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับที่จีระวัฒน์ ยุวอมรพิทักษ์ (2544) ที่ได้วิจัยเรื่อง ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ ที่พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญเมื่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิง

4.ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 แต่มีข้อน่าสังเกตุว่าความสัมพันธ์อยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ($r = 0.354$) ทั้งนี้อาจเนื่องจากการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา ยังใช้เพื่อการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ ดังผลการศึกษาที่กล่าวแล้วในข้อ 2.1 แต่อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยก็สอดคล้องกับที่ นิสิต ทัศพร (2542) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขต กรุงเทพมหานคร เมื่อปีการศึกษา 2542 ที่พบว่าพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เพราะการใช้อินเทอร์เน็ตเป็นลักษณะหนึ่งของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้ที่มีพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตอยู่ในระดับสูงก็คือผู้ที่มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองด้วย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการศึกษาไปใช้

1.ควรส่งเสริมให้นักศึกษามีโอกาสใช้อินเทอร์เน็ตมากขึ้น เพราะจากผลการศึกษายังมีนักศึกษาจำนวนมากที่ไม่มีอินเทอร์เน็ตที่บ้านหรือที่พัก และไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ตในมหาวิทยาลัย

2.กำหนดนโยบายและส่งเสริมให้อาจารย์ผู้สอนใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนการสอนมากขึ้น ทั้งการใช้ระบบการสอนของมหาวิทยาลัย (LMS) และการใช้ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น การใช้เพื่อการรับ - ส่งงานจากนักศึกษา

3.อาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักศึกษา ได้มีโอกาสเรียนในลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น โดยมุ่งเน้นในเรื่องของการพัฒนาตนเองให้มีศักยภาพที่จะนำตนเองได้ เน้นในเรื่องความคิดสร้างสรรค์ สร้างความเชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ สร้างทักษะที่จำเป็นในการเรียนและการแก้ปัญหา

4.ควรส่งเสริมอาจารย์ผู้สอนให้เพิ่มเนื้อหาวิชาเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย (LMS) ให้มากขึ้น และควรเป็นเนื้อหาในลักษณะที่ เปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสได้เรียนในลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง

5.ควรประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข่าวสารที่เกี่ยวกับการส่งเสริมหรือสนับสนุนให้นักศึกษาได้มีลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเอง เน้นในเรื่องของการให้ข่าวสาร ควรรู้แนะนำวิธีการเรียนที่ดีและถูกต้อง ตลอดจนแหล่งวิทยาการ แหล่งข้อมูลที่จะไปศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาต่อไป

1.การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ต จากเครื่องคอมพิวเตอร์แบบพกพาหรือแท็ปเล็ต (Tablet) และการใช้อินเทอร์เน็ตจากเครื่องโทรศัพท์แบบสมาร์ทโฟน เนื่องจากในปัจจุบันมีการใช้อินเทอร์เน็ตในลักษณะนี้มากขึ้น

2.การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตของนักศึกษา เพื่อจะได้นำมาพัฒนาและส่งเสริมให้มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษามากขึ้น

3.การศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองการขอนักศึกษา เพื่อจะได้นำมาพัฒนาและส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น

4.การศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตและพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองกับตัวแปรอื่น ๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความคิดแบบต่าง ๆ ความสามารถในด้านต่าง ๆ เป็นต้น

คำขอบคุณ

การศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตกับการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัยในครั้งนี้ได้รับทุนสนับสนุนจากงบประมาณรายได้ประจำปี 2555 มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จึงขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

จีระวัฒน์ ยุวอมรพิทักษ์. 2544. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาชั้นปริญญาตรี มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ. วิทยานิพนธ์สาขาวิชาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. มหาวิทยาลัยรามคำแหง

พัชรี ไชยฤกษ์. 2547. การศึกษาพฤติกรรมการใช้อินเตอร์เน็ตของนักศึกษาระดับปริญญาโท มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.

วรนุช ปัญจะวัตร. 2548. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนตัว ปัจจัยสภาพแวดล้อมกับพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตม มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ. 2553. แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ฉบับที่ 2 พ.ศ.2552-2555. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศ.

สมคิด อิสระวัฒน์. 2541. ลักษณะการเรียนรู้ด้วยตนเองของคนไทย. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, คณะสังคมศาสตร์และมนุษย์ศาสตร์

หัสชัย สิทธิรักษ์. 2554. การเรียนรู้ด้วยตนเอง. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http://gotoknow.org/blog/learningcenter/168844.

ไอที24ชม. 2554. สถิติที่น่าสนใจ และผลสำรวจพฤติกรรมการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2011. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http://www.it24hrs.com/2012/thailand-internet-user-2011/

Brockett, R.G.,& Hiemstra,R. 1991. Self-direct in adult learning: Perspective on theory research and practice. London : Routledge.

Knowles, M. S. (1975). Self-directed learning. New York: Association Press.

การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ

Development of Kindness of Liberal Arts' Students through the Combination of Positive Dialogue and Public-minded Activity

วรรษวดี แก้วประพันธ์[1*] วิไลลักษณ์ เกตุแก้ว[2] และพัชรินทร์ ฆังฆะ[3]

Wassawadee Keawprapan,[1*] Wilailak Khetkhawand[2] and Patcharin Kangkha[3]

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ในการวิจัยเชิงคุณภาพครั้งนี้คือ เปรียบเทียบระดับและคะแนนความมีน้ำใจก่อนและหลังการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ ตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาในชั้นปีที่ 1 ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษย์สัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ รหัส (01-021-002) ปีการศึกษา 2555 จำนวน 10 คน จากคณะศิลปศาสตร์ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย1) แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ 2) แบบฝึกเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation) และการวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอน(Stepwise Mutiple Regression Analysis) ผลการวิจัย พบว่า แบบฝึกกิจกรรมจิตสาธารณะมีประสิทธิภาพเท่ากับ 80.08/80.55 มีดัชนีประสิทธิผล เท่ากับ 0.45 โดยนักศึกษามีระดับ ($\bar{x}$ = 3.82, *SD.* = 0.49) และคะแนน ($\bar{x}$ = 8.63, *SD.* = 0.89) ความมีน้ำใจของนักศึกษาหลังการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ สูงกว่าก่อนทดลอง [ระดับ ($\bar{x}$ = 3.76, *SD.* = 0.65; คะแนน ($\bar{x}$ = 7.97, *SD.* = 1.45)] ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อความมีน้ำใจของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่เป็นตัวพยากรณ์ได้ดี คือ ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ได้ร้อยละ 51.8 และสามารถร่วมเป็นตัวพยากรณ์ร่วมกับด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ได้ร้อยละ 48.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: การพัฒนา ความมีน้ำใจ สุนทรียสนทนา กิจกรรมจิตสาธารณะ

Abstract

The purpose of this study was to compare level and scores of kindness of students before and after training by using positive dialogue and public-minded activity. The sample in this study included 10 first year students from English for International Communication who registered the subject of Human and Personality Development (01-021-002). They were selected by the purposive sampling technique. Questionnaires, training kits, and a learning lesson plan were used as research tools. Quantitative data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation; whereas, qualitative data were analyzed by content analysis, Coefficient of Correlation and Stepwise Multiple Regression Analysis. The results

[1] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย 90000

[1] Faculty of Liberal Arts',Rajamangala University of Technology Srivijaya (RMUTSV) 90000, Thailand

[2] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

[2] Faculty of Liberal Arts',Rajamangala University of Technology Srivijaya (RMUTSV) 90000, Thailand

[3] คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

[3] Faculty of Liberal Arts',Rajamangala University of Technology Srivijaya (RMUTSV) 90000, Thailand

* Corresponding author. E-mail: w_sdee@hotmail.com

revealed that the developed mind training package had an efficiency of 80.08/80.55 and an effectiveness index of 0.45. The students had level ($\bar{x}$ =3.82, *SD* = 0.49) and scores ($\bar{x}$ =8.63, *SD* = 0.89) of kindness of students after training by using positive dialogue and public-minded activity were higher than before [level ($\bar{x}$ =3.76, *SD* = 0.65) and scores ($\bar{x}$ =7.97, *SD* = 1.45)]. The social environment factor effecting to Delopment of kindness were family support variable at 51.8 percent, when coordinated with teacher and friend support variable, it could predict to affecting to Delopment of kindness at 48.0 percent. Both of these variable could predict at .01 level.

Keywords : Development, Kindness, dialogue, Public-minded activity

บทนำ

จากสภาพความเจริญรุ่งเรืองทางด้านวัตถุในปัจจุบัน ภายใต้การเปลี่ยนแปลงที่ประเทศไทยเผชิญทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม พบว่า ความก้าวหน้าของสรรพวิชาการและเทคโนโลยีต่างๆได้ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ทำให้เกิดการปรับตัว แข่งขันมีค่านิยมทางวัตถุสูงขึ้น ปัญหาสิ่งสาธารณสมบัติถูกทำลายกันมากขึ้น ส่วนหนึ่งเกิดจากความเคยชินในการใช้ทรัพยากรในอดีตของคนไทยที่มีทรัพยากรมากอันตรายจากธรรมชาติมีน้อย ทำให้คนไทยประมาทใช้ของฟุ่มเฟือย เมื่อทรัพยากรเปลี่ยนไปแต่นิสัยเดิมยังคงอยู่ จึงเกิดการแก่งแย่งทรัพยากร ทำให้คนเห็นแก่ตัว มีการเอาตัวรอดในสังคม ขาดจิตสาธารณะ เกิดการคดโกง ขาดความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวม (ประเวศ วะสี ,2541)

การปลูกฝังจิตสำนึกต่อส่วนรวมเป็นแนวทางหนึ่งในการพัฒนาจิตใจให้เจริญตามทันเทคโนโลยี จิตสาธารณะคือการแสดงออกถึงความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (ยุทธนา วรุณปิติกุล. 2542 : 181-182) มหาวิทยาลัยมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการผลิตบัณฑิตให้ชัดเจน ทั้งในด้านความรู้ และคุณธรรม เพื่อดำเนินชีวิตให้เหมาะสมกับสภาพทางสังคมที่เปลี่ยนไป เนื่องจากความเจริญในยุคโลกาภิวัฒน์ ซึ่งเป็นโลกของความเจริญทางด้านวัตถุ และเทคโนโลยีส่งผลต่อความเปลี่ยนแปลงต่อประเทศชาติเป็นอย่างมาก ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

สถานศึกษามีส่วนในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์โดยทางตรง จากผลกระทบของโลกข้อมูลข่าวสารไร้พรมแดนส่งผลให้บุคคลมีความเป็นปัจเจกสูง ไม่ค่อยเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม มีพฤติกรรมที่ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มองสรรพสิ่งรอบตัวเป็นเรื่องของสาธารณะ ตนเองแค่เป็นเพียงส่วนหนึ่งในการร่วมใช้ประโยชน์ ไม่ช่วยกันดูแลทรัพย์สมบัติส่วนรวม มีการใช้ทรัพยากรอย่างฟุ่มเฟือย เช่น การใช้น้ำ ใช้ไฟฟ้า ทิ้งขยะไม่เป็นที่เป็นทาง รวมถึงขาดจิตสำนึกในการจอดรถไม่เป็นระเบียบ ไม่รู้จักแบ่งปัน มีน้ำใจให้ความช่วยเหลือผู้อื่น เป็นต้น

ดังนั้น จึงควรปลูกฝังให้บุคคลมีความตระหนัก มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม เพราะจิตสาธารณะเป็นการพัฒนาจากจิตสำนึกที่อยู่ภายใน และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้นควรมีการเริ่มต้นจากจิตสำนึกที่อยู่ภายในแล้วจึงพัฒนามามองสังคมโดยรวม ย่อมส่งผลให้สังคมน่าอยู่ ผู้วิจัยเห็นว่าการศึกษาการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ โดยใช้แบบฝึกจิตสาธารณะ อันประกอบด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมเสริมให้นักศึกษา ซึ่งคาดว่าจะช่วยส่งเสริมให้นักศึกษามีการพัฒนาความมีน้ำใจ และจิตสาธารณะมากขึ้นในอนาคต

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่องการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ

1. ศึกษาระดับและคะแนนของความมีน้ำใจก่อนและหลังการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

2. เปรียบเทียบระดับและคะแนนก่อนและหลังการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

สมมุติฐานของการวิจัย

นักศึกษาที่ได้รับการฝึกจากแบบฝึกความมีน้ำใจโดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะจะมีระดับความมีน้ำใจสูงกว่าก่อนทดลอง

กรอบแนวคิด

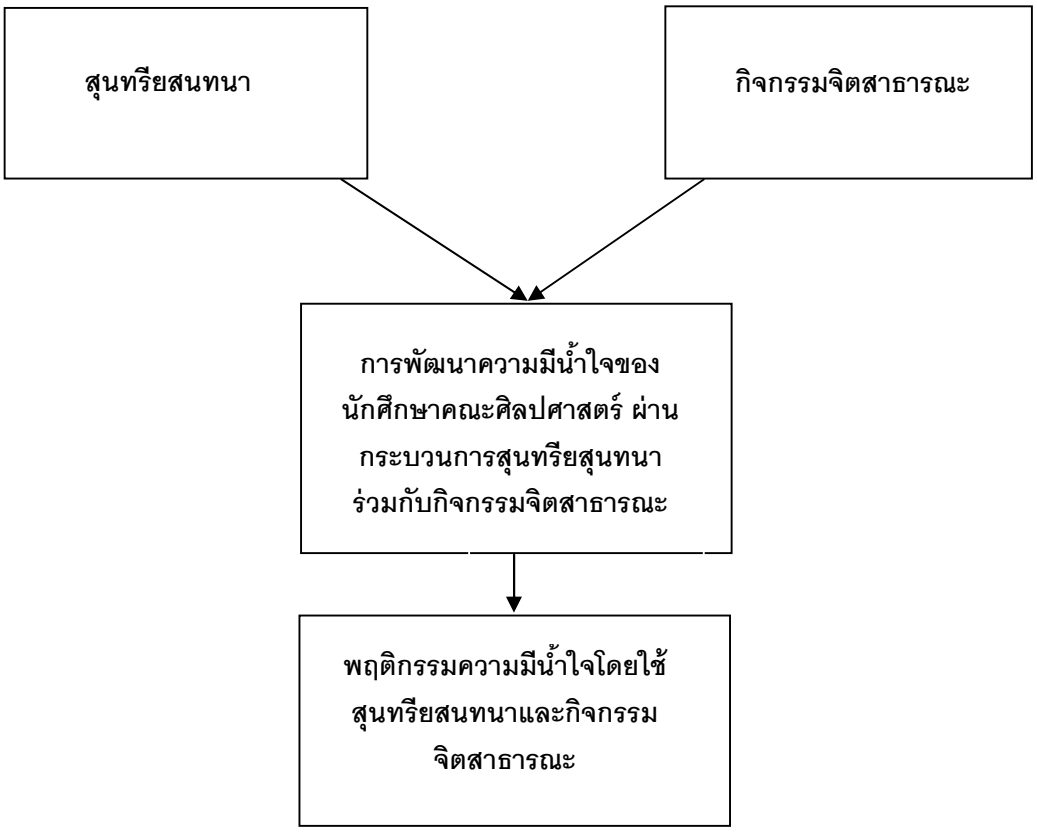

วิธีการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 1 ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษยสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตสงขลา จำนวน 50 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นปีที่1 สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล ที่ลงทะเบียนเรียนวิชามนุษสัมพันธ์และการพัฒนาบุคลิกภาพ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 10 คน จากคณะศิลปศาสตร์ ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบเฉพาะเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย1) แบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจ 2) แบบฝึกเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ และ 3) แผนการจัดการเรียนรู้

1.แบบสอบถามวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาโดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามของ (อ้อมใจ วงษ์มณฑา ,2552) แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น คณะ และสาขาวิชา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมจิตสาธารณะ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า(Rating Scale) ตามมาตรวัดแบบลิเคิร์ท (Likert Scale อ้างถึงใน ชิดชนก เชิงเชาว์, 2539: 163-164) โดยกำหนดเกณฑ์การใช้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เห็นด้วยปานกลาง เห็นด้วยน้อย เห็นด้วยน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมทางสังคม ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยกำหนดเกณฑ์การใช้คะแนนแบ่งเป็น 5 ระดับ เช่นเดียวกับตอนที่ 2 โดยสอบถามเกี่ยวกับการสนับสนุนจากครอบครัว การสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน

2.แบบฝึกเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 3 ชุด คือ ด้านการพัฒนาความมีน้ำใจ เรื่อง “ความรู้ด้านจิตสาธารณะ” ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาสังคม ด้านการลงมือปฏิบัติระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาสังคม

3.แผนการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือสุนทรียสนทนาเรื่องจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนในการแก้ปัญหาสังคม และการสำรวจพื้นที่ทำการศึกษาในท้องถิ่น

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

การศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ คณะผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และแบบสอบถามเกี่ยวกับการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษา ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง แบบสอบถามวัดระดับความมีน้ำใจของนักศึกษาโดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ จำนวน 40 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงจากแบบสอบถามของ (อ้อมใจ วงษ์มณฑา ,2552) และนำแบบสอบถามที่สร้างไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหาโดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นหลักของจิตสาธารณะ ตามวิธีการของโรวิเนลลีและ แฮมเบลิตัน (Rovinelli and Humbleton,1978:34-37,อ้างถึงในอ้อมใจ วงษ์มณฑา(2552:49) ข้อใดที่ได้ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปตามวัตถุประสงค์ และครบถ้วนสมบูรณ์จะเลือกไว้ใช้

2. สร้างแบบฝึกเพื่อพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ จำนวน 3 ชุด ประยุกต์มาจากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ ทำการทดลองสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที เป็นเวลา 4 สัปดาห์ รวมระยะเวลาในการฝึกทั้งหมด 4 ครั้ง ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนาและปรับปรุงจาก(ดวงมณี วรรณวิสุทธิ์ ,2555) ดังนี้

2.1 ด้านการพัฒนาความมีน้ำใจ เรื่อง “ความรู้ด้านจิตสาธารณะ”

2.2 ด้านการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ไขปัญหาสังคม

2.3 ด้านการลงมือปฏิบัติระดมความคิดในการแก้ไขปัญหาสังคม

3. นำแบบฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่านที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1 จำนวน 20 คน เพื่อทดสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยพัฒนาแบบฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/ 80 หาดัชนีประสิทธิผลของแบบฝึกการพัฒนาความมีน้ำใจ เปรียบเทียบระดับคะแนนก่อนและหลังการใช้แบบฝึก แบบฝึกความมีน้ำใจของนักศึกษา มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.50 ถึง 1.00 ทั้งนี้ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ เกี่ยวกับความสอดคล้องของจุดประสงค์กับกิจกรรมของแบบฝึก การใช้ภาษา ปรับข้อคำถาม และเนื้อหาในกิจกรรมบางชุดให้เหมาะสมกับผู้เรียน

4. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)ของแบบสอบถามความมีน้ำใจทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Coefficenta Alpha) มีค่าเท่ากับ 0.85 และค่าความเชื่อมั่นแบ่งออกเป็น องค์ประกอบดังนี้ ได้แก่ ด้านการพัฒนาความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมจิตสาธารณะ โดยมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.89 ด้านปัจจัยแวดล้อมทางด้านสังคม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.90 หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation) และการวิเคราะห์พหุคูณแบขั้นตอน(Stepwise Mutiple Regression Analysis) ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ได้ร้อยละ 51.8 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 และด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ได้ร้อยละ 48.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล คณะผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ 1) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2) วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา(Content Validity) 3)หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Coefficient of Correlation) และการวิเคราะห์พหุคูณแบขั้นตอน(Stepwise Mutiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา

ตารางที่ 1 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนและหลังทดลองของแบบฝึกที่ 1

แบบฝึกที่ 1 เรื่องจิตสาธารณะ	($\bar{x}$)	($S.D.$)	Mean of after-before
ก่อนทดลอง	8.10	0.74	0.30
หลังทดลอง	8.40	1.08	

จากตารางที่ 1 ผลการใช้แบบฝึก 1 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวม พบว่า คะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 0.03

ตารางที่ 2 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนและหลังทดลองของแบบฝึกที่ 2

แบบฝึกที่ 2 เรื่องการรับรู้ความสามารถของตนเองในการแก้ปัญหาของสังคม	($\bar{x}$)	($S.D.$)	Mean of after-before
ก่อนทดลอง	8.20	0.42	0.50
หลังทดลอง	8.70	0.95	

จากตารางที่ 2 ผลการใช้แบบฝึก 2 มีคะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 0.50

ตารางที่ 3 แสดงผลการใช้แบบฝึกก่อนและหลังทดลองของแบบฝึกที่ 3

แบบฝึกที่ 3 เรื่องการลงพื้นที่ที่ทำการศึกษาในท้องถิ่น	($\bar{x}$)	($S.D.$)	Mean of after-before
ก่อนทดลอง	7.60	2.41	1.20
หลังทดลอง	8.80	0.63	

จากตารางที่ 3 ผลการใช้แบบฝึก 3 มีคะแนนหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 1.20

ตารางที่ 4 แสดงผลการใช้แบบสอบถามก่อนและหลังทดลองความมีน้ำใจโดยใช้กิจกรรมจิตสาธารณะ

แบบสอบถาม	($\bar{x}$)	($S.D.$)	Mean of after-before
ก่อนทดลอง	3.80	0.38	0.01
หลังทดลอง	3.89	0.35	

จากตารางที่ 4 ผลการใช้แบบสอบถามของนักศึกษา มีค่าเฉลี่ยหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 0.01

ตารางที่ 5 แสดงการเปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังทดลองโดยภาพรวม โดยใช้วิธีการทดสอบค่าความแตกต่างรายบุคคลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างไม่เป็นอิสระ (Dependent t-test) ของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย

	N	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		Mean of after-before	P-value
		($\bar{x}$)	($S.D.$)	($\bar{x}$)	($S.D.$)		
แบบฝึกที่ 1	10	8.10	0.74	8.40	1.08	0.30	-
แบบฝึกที่ 2	10	8.20	0.42	8.70	0.95	0.50	-
แบบฝึกที่ 3	10	7.60	2.41	8.80	0.63	1.20	-
แบบสอบถาม	50	144.14	23.07	159.10	24.21	14.96**	0.00

**หมายถึงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การพัฒนาความมีน้ำใจของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1.จากผลการทดลองแบบฝึกทั้ง 3 ชุด คือแบบฝึกที่ 1 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวม พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 0.30 คือหลังทดลอง ($\bar{x}$ = 8.40) และก่อนทดลอง ($\bar{x}$ = 8.10) การทดลองแบบฝึกที่ 2 พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 0.50 คือหลังทดลอง ($\bar{x}$ = 8.70) และก่อนทดลอง ($\bar{x}$ = 8.20) และการทดลองแบบฝึก ที่ 3 พบว่า คะแนนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 1.20 คือหลังทดลอง($\bar{x}$ = 8.80) และก่อนทดลอง ($\bar{x}$ = 7.60) สามารถอภิปรายได้ว่าแบบฝึกทั้ง 3 ชุดที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นสอดคล้องกับลักษณะของชุดฝึกที่ดีของ วรสุดา บุญยไวโรจน์ (2536) ที่ว่าแบบฝึกที่ดีควรตอบสนองความแตกต่าง

ระหว่างบุคคล เช่น ความแตกต่างของผู้เรียน ด้านความต้องการ ความสนใจ ความพร้อม สติปัญญา และประสบการณ์ ตลอดจนถึงควรมีการจัดกลุ่มผู้เรียน คละกลุ่มผู้เรียนทั้งเก่ง ปานกลาง และอ่อนตามสภาพจริง รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ ขันธชัย มหาโพธิ์ (2535) ที่ว่าแบบฝึกที่ดีควรมีเนื้อหาที่ตรงวัตถุประสงค์ กิจกรรมเหมาะสมกับระดับวัยหรือความสามารถของผู้เรียน ใช้เวลาที่เหมาะสมกับวัย ใช้เวลาที่เหมาะสมสำหรับฝึกเขียน และท้าทายความสามารถของผู้เรียนและสามารถนำไปฝึกด้วยตนเอง และสอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎี "การเรียนรู้ทางสังคม" (Social Learning Theory) ของ Albert Bandura (1962 - 1986) นักจิตวิทยาชาวอเมริกัน เป็นผู้พัฒนาทฤษฎีนี้ขึ้น เน้นหลักการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) เกิดจากการที่บุคคลสังเกตการกระทำของผู้อื่นแล้วพยายามเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ซึ่งเป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในสภาพแวดล้อมทางสังคมเราโดยพบได้ในชีวิตประจำวัน เมื่อผู้เรียนสนใจพฤติกรรมของตัวแบบ จะบันทึกสิ่งที่สังเกตได้ไว้ในระบบความจำของตนเอง โดยแสดงพฤติกรรมตามตัวแบบ ถ้าผลที่ตัวแบบเคยได้รับเป็นไปในทางบวกก็จะจูงใจให้ผู้เรียนอยากแสดงพฤติกรรมตามแบบ ถ้าเป็นไปในทางลบผู้เรียนก็มักจะงดเว้นการแสดงพฤติกรรมนั้นๆ

2.เปรียบเทียบระดับก่อนและหลังการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยภาพรวม พบว่า มีระดับการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 0.06 คือมีระดับหลังใช้ มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.82, *SD.* = 0.49) ก่อนใช้มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.76, *SD.* = 0.65) ซึ่งสอดคล้องกับผลคะแนนของแบบสอบถามวัดระดับความพึงพอใจหลังทดลองใช้สุนทรียสนทนามีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ “ข้าพเจ้าช่วยรักษาความสะอาดของสังคม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ช่วยปิดน้ำ ปิดไฟ” พบว่า หลังการใช้แบบสอบถาม มีระดับความพึงพอใจเห็นด้วยมาก มีค่า ($\bar{x}$ = 4.00) ซึ่งสูงกว่าก่อนใช้แบบสอบถาม มีระดับความพึงพอใจเห็นด้วยมาก มีค่า($\bar{x}$ = 3.92) และสอดคล้องกับผลจากการสะท้อนคิดของผู้เรียน เช่น จากประเด็นคำถามที่ว่า “ปัญหาของสังคมปัจจุบันเกี่ยวข้องกับเราอย่างไร เราเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาอย่างไร” ได้ข้อสรุปว่า 1)ถ้าทุกคนไม่เอาใจใส่ต่อสิ่งแวดล้อมสิ่งที่น่าจะเกิดคือปัญหาภัยพิบัติต่างๆที่เกิดตามมา 2)ถ้าเราใช้ห้องน้ำสาธารณะสกปรกจะทำให้เกิดเชื้อโรคและเชื้อแบคทีเรีย 3)ถ้าเราทิ้งขยะไม่ลงถังจะทำให้เกิดมลพิษ 4)ถ้าเราไม่ปิดไฟ หรือเปิดทิ้งไว้จะทำให้สิ้นเปลืองและเกิดปัญหาโรคร้ายตามมา

3.เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย พบว่า มีคะแนนการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน มีค่าเท่ากับ 0.66 คือคะแนนหลังเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 8.63, *SD.* = 0.89) และคะแนนการก่อนเรียนมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 7.97, *SD.* = 1.45) ซึ่งสอดคล้องกับชุดฝึกจิตสาธารณะของลักขณา สริวัฒน์ (2550) การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 โดยชุดฝึกจิตสาธารณะได้สร้างและพัฒนาขึ้นตามลักษณะของชุดฝึก มีวิธีการและขั้นตอนที่เหมาะสมคือ ศึกษาเนื้อหา วิธีการ และพัฒนาชุดฝึกให้มีกระบวนการที่สามารถฝึกจิตสาธารณะให้เกิดกับนักเรียนได้จริง มีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น เพลง เกม เป็นสื่อเพื่อสร้างความรู้สึกเป็นกันเอง มีความสนุกสนาน ใช้หลักจิตวิทยาที่เหมาะสมกับวัยและความสามารถ และสอดคล้องกับการสะท้อนคิดของผู้เรียนจากกิจกรรม “การสำรวจพื้นที่ทำการศึกษาในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย” โดยผู้เรียนสนใจเรื่อง “การพัฒนาลานกิจกรรมใต้อาคาร 58” สภาพปัญหาที่พบ มีขยะ ฝุ่น ถุงพลาสติก ขวดน้ำ แก้วน้ำทิ้งเกลื่อนกลาด แนวทางพัฒนา มีการประชุมมอบหมายหน้าที่ในกลุ่ม จัดหาอุปกรณ์ เครื่องมือที่ใช้ เช่น ไม้กวาด ถุงดำ ที่โกย ฯลฯ ลงมือปฏิบัติตามแผน สรุปงาน รายงานผลการดำเนินงาน ปรากฏว่ามีการพัฒนาที่ดีขึ้น สะอาดเรียบร้อย และน่าอยู่ เป็นต้น รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของ วิศิษฐ์ วังวิญญู (2547) เรื่องสุนทรียสนทนา คือ การ

สร้างพื้นที่ทางสังคมใหม่ที่เอื้อต่อในการคิดร่วมกันอย่างเสมอภาค ในสภาวะปกติ คนจะคิดคนเดียว และเอาความคิดของตนเองออกไปปะทะประสานกับคนอื่นในรูปของการถกเถียง โต้แย้ง ทำให้เกิดการแบ่งแยกเป็นฝ่ายแพ้ ฝ่ายชนะ แต่สุนทรียสนทนาเป็นการฟังซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการตัดสินข้อสรุปใดๆ ความคิดที่ดีเกิดจากการฟังที่มีคุณภาพ การตั้งใจฟัง หรือการเทใจมารวมกัน มีสมาธิอยู่กับตัวเองและสิ่งที่ได้ยิน

อีกทั้งยังสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ว่าการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป้าหมายสำคัญที่สุดของการจัดการศึกษา คือการจัดการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาตนเองสูงสุด ตามกำลังหรือศักยภาพของแต่ละคน โดยยึดหลักความเชื่อพื้นฐานว่า ทุกคนมีความแตกต่างกัน ทุกคนสามารถเรียนรู้ได้ และการเรียนรู้เกิดได้ทุกที่ ทุกเวลา ทั้งด้านความต้องการ ความสนใจ ความถนัดและยังมีทักษะพื้นฐานอันเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเรียนรู้ อันได้แก่ ความสามารถในการฟัง พูด อ่าน เขียน ความสามารถทางสมอง ระดับสติปัญญา และการแสดงผลของการเรียนรู้ออกมาในลักษณะที่ต่างกัน แก่นแท้ของการเรียนคือ ครูต้องเปลี่ยนจากการยึดวิชาเป็นตัวตั้ง มาเป็นยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

สรุปผล

จากผลการวิจัย สามารถสรุปได้ ดังนี้

1.แบบสอบถาม

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ระดับชั้น คณะ และสาขาวิชา ประกอบด้วยผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 100 แบ่งเป็น เพศหญิง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 80 เพศชาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 20 เป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 1 สาขาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสากล คณะศิลปศาสตร์

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความมีน้ำใจโดยใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x}$ = 3.90) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า “ข้าพเจ้าช่วยรักษาความสะอาดของสังคม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ช่วยปิดน้ำ ปิดไฟ” พบว่า มีระดับความพึงพอใจเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$ = 4.00) รองลงมาคือ ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมได้ พบว่า มีระดับการความพึงพอใจเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$ = 3.96) และข้าพเจ้าเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “คนเราต้องยอมสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อให้สังคมอยู่ได้” ($\bar{x}$ = 3.94)

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อที่เป็นประเด็นคำถามเชิงนิเสธ พบว่า “ข้าพเจ้าไม่สนใจเกี่ยวกับปัญหาสังคม” มีระดับการความพึงพอใจเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.08 รองลงมาคือ “ข้าพเจ้าไม่ชอบเข้าร่วมกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ที่ทางสถานศึกษาจัดขึ้นเพราะทำให้เสียเวลา ” มีระดับความพึงพอใจเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.40 และ “ข้าพเจ้าเห็นว่าการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆของสถานศึกษา ข้าพเจ้ารู้สึกลำบากใจที่ต้องมีส่วนร่วมกับคนหมู่มากที่ไม่คุ้นเคย ” มีระดับความพึงพอใจเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$) เท่ากับ 2.60

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยแวดล้อมทางสังคม พบว่าปัจจัยสภาพแวดล้อมทางสังคมที่ส่งผลต่อความมีน้ำใจของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ที่เป็นตัวพยากรณ์ได้ดี คือ ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว ได้ร้อยละ 51.8 และสามารถร่วมเป็นตัวพยากรณ์ร่วมกับด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน ได้ร้อยละ 48.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางสังคม ด้านการสนับสนุนจากครอบครัว พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูจากสถาบันครอบครัวเป็นพื้นฐานในการปลูกฝังคุณลักษณะที่พึงประสงค์ และมีความสำคัญในการปลูกฝังวินัยต่างๆที่จำเป็นในการช่วยเหลือตนเอง รวมถึงการเลี้ยงดูด้วยความรักและส่งเสริมสนับสนุนในการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้อง ย่อมส่งผลให้มีภูมิคุ้มกันที่ดี และมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์

ปัจจัยสภาพแวดล้อมด้านการสนับสนุนจากอาจารย์และเพื่อน พบว่า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสัมพันธภาพระหว่างอาจารย์เกี่ยวกับการให้ความเป็นกันเองในการแสดงพฤติกรรมอย่างเท่าเทียมกันในชั้นเรียน มีความเป็นกัลยณมิตร รวมถึงการได้รับการแบ่งปันจากอาจารย์ และนักศึกษาได้รับการยอมรับและเห็นคุณค่าในตนเอง ทำให้นักศึกษารู้สึกมั่นคงในสถานภาพภายในกลุ่ม จึงสอดคล้องกับความคาดหวังของกลุ่ม ด้วยเหตุนี้ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนจึงมีแนวโน้มในการแสดงพฤติกรรมจิตสาธารณะสูงด้วย

2.แบบฝึกสุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์

2.1 เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลังการใช้แบบฝึกสุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาโดยภาพรวม พบว่า คะแนนแบบฝึกหลังทดลอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 8.63) และคะแนนแบบฝึกก่อนทดลอง มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 7.97) สรุปได้ว่า มีคะแนนหลังทดลองนสูงกว่าก่อนทดลอง มีค่าเท่ากับ 0.66 ประเมินผลจาก: การใช้สุนทรียสนทนาจากแบบฝึก จากการสะท้อนคิดที่มีต่อสภาพปัญหาของผู้ที่ขาดจิตสาธารณะ และกรณีศึกษาตัวอย่างของบุคคลในสังคม ซึ่งแบ่งเป็นแบบฝึกทั้ง 3 ชุด ดังนี้

2.1.1 แบบฝึกที่ 1 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 8.10) หลังทดลองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 8.40) ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) หลังทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนทดลอง เท่ากับ 0.30 ประเมินโดยใช้เครื่องมือ: แบบฝึกเรื่อง “**สุนทรียสนทนาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ**”คือให้ผู้เรียนใช้สุนทรียสนาเกี่ยวกับจิตสาธารณะ ซึ่งผู้เรียนสะท้อนคิดว่า:สภาพปัญหา เช่นการทิ้งขยะในแม่น้ำลำคลอง การไม่ปิดน้ำ ไฟฟ้าเมื่อใช้แล้ว การใช้ส้วมสาธารณะ การขีดเขียนบนโต๊ะ ฝาผนังต่างๆ ดังกล่าวก่อให้เกิดผลต่อตนเอง ครอบครัว และสังคม ดังนั้นผู้เรียนเป็นส่วนหนึ่งในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว และให้ผู้เรียน**สรุปโดยใช้ “แผนที่ความคิดเกี่ยวกับจิตสาธารณะ”** เช่น ความหมาย ความสำคัญ และการมีจิตสาธารณะในการรับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม

2.2.2 แบบฝึกที่ 2 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 8.20) หลังทดลองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 8.70) ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)หลังทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนทดลอง เท่ากับ 0.50 และประเมินโดยใช้เครื่องมือ: ใบความรู้เรื่องการทำประโยชน์เพื่อสังคม ;กรณีศึกษาคุณครูจูหลิง ปงกันมูล ผู้เรียนสะท้อนคิดว่า: บุคคลที่ทำประโยชน์ต่อสังคม เช่น ดารา นักร้อง ผู้นำชุมชน คุณครูจูหลิงล้วนเป็นบุคคลที่ทำประโยชน์ให้สังคม เป็นบุคคลที่มีคุณค่า เป็นแบบอย่างที่ดีกับคนในสังคม ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน

2.2.3 แบบฝึกที่ 3 มีคะแนนก่อนทดลองโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ =7.60) หลังทดลองมีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 8.80) ซึ่งจากภาพรวม พบว่า ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)หลังทดลองมีค่าสูงกว่าก่อนทดลอง เท่ากับ 1.20 ประเมินผลจาก: สื่อวีดีทัศน์ การคิดโครงงาน การลงพื้นที่ทำการศึกษาในสถานศึกษา หรือในชุมชน ผู้เรียนสะท้อนคิดว่า:ควรมีการคิดที่จะพัฒนาสภาพภูมิทัศน์ในมหาวิทยาลัยก่อน ที่เป็นปัญหาใกล้ตัว เช่น การทิ้งขยะให้ลงถัง การจอดรถให้เป็นระเบียบ โดยติดป้ายรณรงค์ตามจุดจอดรถของอาคารต่างๆ ตลอดจนการทำความสะอาดห้องน้ำ ณ อาคาร 02 คณะศิลปศาสตร์

3. เปรียบเทียบระดับก่อนและหลังการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะของนักศึกษาคณะศิลปศาสตร์ พบว่า มีระดับการใช้สุนทรียสนทนาร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะหลังทดลองสูงกว่าก่อนทดลองมีค่า เท่ากับ 0.06 คือมีระดับความมีน้ำใจหลังใช้สุนทรียสนทนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.82) และมีระดับก่อนใช้สุนทรียสนทนา มีค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$ = 3.76) ประเมินจากแบบสอบถาม: รายข้อเรื่อง “ข้าพเจ้าช่วยรักษาความสะอาดของสังคม เช่น ไม่ทิ้งขยะ ช่วยปิดน้ำ ปิดไฟ” พบว่า มีระดับการความพึงพอใจเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$ = 4.00) รองลงมาคือ “ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองมีความสามารถที่จะช่วยเหลือสังคมได้” พบว่า มีระดับการความพึงพอใจเห็นด้วยมาก ($\bar{x}$ = 3.96) และข้าพเจ้าเห็นด้วยกับคำกล่าวที่ว่า “คนเราต้องยอมสละผลประโยชน์ส่วนตัวเพื่อให้สังคมอยู่ได้” ($\bar{x}$ = 3.94)

4.แผนการจัดการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือสุนทรียสนทนาเรื่องจิตสาธารณะ การรับรู้ความสามารถของตนในการแก้ปัญหาสังคม และการสำรวจพื้นที่ทำการศึกษาในท้องถิ่น ซึ่งใช้ควบคู่ไปกับแบบฝึก

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

1. ก่อนพัฒนาจิตสาธารณะ ควรสร้างความตระหนักในคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ ได้แก่ ขยัน ประหยัด ซื่อสัตย์ มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคี มีน้ำใจ ซึ่งเป็นรากฐานของการพัฒนาเยาวชน

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจเรื่องจิตสาธารณะ ควรเน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่เป็นเรื่องใกล้ตัว อาทิ เช่น จิตสาธารณะของฉัน จิตสาธารณะสำคัญไฉน รู้จักความมีน้ำใจ รู้จักบุคคลที่ทำความดี โดยการนำทฤษฎี"การเรียนรู้ทางสังคม" (Social Learning Theory) ของ Albert Bandura เน้นหลักการเรียนรู้โดยการสังเกต (Observational Learning) เกิดจากการที่บุคคลสังเกตการณ์กระทำของผู้อื่นแล้วพยายามเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลตามต้นแบบที่ดี และแนวคิดการพัฒนาจิตพิสัยของบลูม (Bloom) เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการรับรู้ และเข้าใจ รวมถึงมีต้นแบบที่ดีของผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต อันเป็นการพัฒนาบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

3. ควรจัดบรรยากาศให้ผู้วิจัย หรือผู้ฝึกรู้สึกผ่อนคลาย เป็นกันเอง ไม่เคร่งเครียด และมีการให้รางวัล เช่น ขนม สมุด ปากกา หรือสิ่งที่วัยรุ่นชื่นชอบ เพื่อเป็นแรงจูงใจ

ข้อเสนอแนะในการทาวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการบูรณาการรูปแบบการใช้สุนทรียสนทนา (Dialogue) ร่วมกับกิจกรรมจิตสาธารณะ (public-minded activity) สอดแทรกเข้าไปในการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ โดยฝึกให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ต่อไป

2. การพัฒนาจิตสาธารณะ สามารถปฏิบัติได้หลากหลายรูปแบบโดยผ่านกิจกรรมต่างๆ ควรมีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆในสังคม แหล่งภูมิปัญญาท้องถิ่น และกิจกรรมลงสู่ชุมชนให้ขยายกว้างขึ้น เพื่อเป็นการเรียนรู้อย่างมีความหมาย

คำขอบคุณ

งานวิจัยเรื่องนี้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี พ.ศ. 2556

เอกสารอ้างอิง

ชิดชนก เชิงเชาว์. (2539). วิธีวิจัยทางการศึกษา. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

ดวงมณี วรรณวิสุทธิ์. (2552). การพัฒนาจิตสาธารณะสำหรับนักศึกษาช่วงชั้นที่ 4. วิทยานิพนธ์ การวิจัยการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

นงลักษณ์ เขียนงาม และคณะ. (2552). การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาการคิดและจิตสาธารณะของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. โครงการวิจัยคณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. บทความคุณธรรมพื้นฐาน 8 ประการ. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http://taamkru.com/th. (8 พฤษภาคม 2556)

ประเวศ วะสี. (2541). ยุทธ์ศาสตร์ทางปัญญาของชาติ. กรุงเทพฯ : มูลนิธิภูมิปัญญา.

ยุทธนา วรุณปิติกุล. (2542). สำนึกพลเมือง : ความเรียงว่าด้วยประชาชนบนเส้นทางประชาคม. กรุงเทพฯ : มูลนิธิการเรียนรู้และพัฒนาประชาคม.

วิศิษฐ์ วังวิญญู . ศิลปะแห่งการสนทนา. สถาบันขวัญเมือง เชียงราย. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http:// www.norabizz.com (31 มกราคม 2555)

ศิริจันทร์ สุขใจ. บทความสุขภาพจิต โรงพยาบาลศรีมหาโพธิ์. (ระบบออนไลน์). แหล่งข้อมูล: http://www.jvkk.go.th/jvkkfirst/story/health/36.htm (8 พฤษภาคม 2556)

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2549). จิตวิทยาพัฒนาการทุกช่วงวัย. กรุเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อริยา คูหา และสุวิมล นรางอาจ. (2553).จิตสาธารณะและรูปแบบการดำเนินชีวิตของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี. วิทยานิพน ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

อ้อมใจ วงษ์มณฑา. (2552). รายงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อจิตสาธารณะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ปัตตานี, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ (Peer Review)

สาขาศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์

ดร.ทักษิณา เครือหงส์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ดร.ธารนีนวัสนธี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ดร.บุญสมหญิง พลเมืองดี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ดร.เบญจพร สว่างศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.มนตรี สังข์ทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ดร.พลารัก โชยโย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ดร.วัชรี เพ็ชรวงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ดร.วาสุกรี แสงป้อม	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ดร.แสงทอง บุญยิ่ง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.โกศล จิตวิรัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.ดารณี คำแหง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.เทพนารินทร์ ประพันธ์พัฒน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.พิมพ์พรรณ อำพันธ์ทอง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.ศิริมา แก้วเกิด	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.สาลินันท์ บุญมี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดวงจันทร์ สินโพธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.นันทวดี วงษ์เสถียร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.นันทพรรดิ์นิตยพงศ์ชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.บัญญัติ สัมมารัตน์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.บุญส่ง วงษ์ฤทธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ลัดดา แพรภัทรพิศุทธิ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.วุฒิพงษ์ เขื่อนดิน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.สายหยุด อุไรสกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.เสนีย์ พวงยาณี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.อนันท์คัมภิรานนท์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.อำนาจ จำรัสจรุงผล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
รศ.ดุษฎี พรหมทัต	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
รศ.นภัทร วัจนเทพินทร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
รศ.พรชัย พันธุ์ธาดาพร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.ณงค์ชัย วิวัฒนาช่าง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.มงคล ณ ลำพูน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ภัทราวดี ศิริวรรณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ (Peer Review)

สาขาศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์(ต่อ)

ผศ.ราตรี เอี่ยมประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.วารุณี กรุดพันธ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ชสนา หยกสหชาติ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ
ผศ.ดร.กิตติพงษ์ โสภณธรรมภาณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ดร.สมศักดิ์ บุตรสาคร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ดร.พรรณี บุญประกอบ	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ดร.รุ่งทิพย์ รัตนภานุศร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ดร.สันติ ไทยยืนวงษ์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ดร.เสถียรภัคณ์ มุขดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
ผศ.ดร.กาญจนา มีศิลปวิกภัย	มหาวิทยาลัยศรีปทุม
ผศ.ดร.กิตติศักดิ์ อริยะเครือ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผศ.ดร.จำนง แก้วเพ็ชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
ผศ.ดร.ตรึงตา แหลมสมุทร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผศ.ดร.ประเสริฐ วิโรจน์ชีวัน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผศ.ดร.สำเริง รักซ้อน	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร
ผศ.ดร.หงษ์ศิริ ภิยโยดิลกชัย	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
ผศ.ดร.อารี ลาภวงศ์ราษฎร์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ
รศ.ดร.เกียรติศักดิ์ พันธ์ลำเจียก	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รศ.ดร.ณรงค์ สมพงษ์	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
รศ.ดร.สมเกียรติ รุ่งทองใบสุรีย์	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รศ.ดร.เทิดชาย ช่วยบำรุง	สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์(NIDA)
รศ.วสันต์ กันอ่ำ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
รศ.สุรชัย ประเสริฐสรวย	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
ดร.วสันปุ่นผล	จุฬาภรณราชวิทยาลัย ลพบุรี
ดร.อังคณา อ่อนธานี	มหาวิทยาลัยนเรศวร
ดร.ชิดชัย สนั่นเสียง	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา
ผศ.ดร.ภูเบศร์ สมุทรจักร	มหาวิทยาลัยมหิดล
รศ.ประกาศิต ตันติอลงการ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
ผศ.ดร.ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ผศ.ดร.จิรศิลป์ จยาวรรณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
รศ.ดร.จุรีพร กาญจนการุณ	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
ดร.จินณพัษ ปทุมพร	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิผู้ประเมินบทความ (Peer Review)

สาขาศึกษาศาสตร์และสังคมศาสตร์(ต่อ)

ดร.พิมอร แก้วแดง	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี
ผศ.ดร.ฌานกล้า ลีระกุล	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

6th RMUTNC & 5th RMUTIC
Rajamangala University of Technology
Ayutthaya Thailand 2014

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ

๖๐ หมู่ที่ ๓ ถ.สายเอเชีย ต.หันตรา อ.พระนครศรีอยุธยา จ.พระนครศรีอยุธยา

โทรศัพท์ ๐ ๓๕๗ ๙๑๐๓ โทรสาร ๐ ๓๕๗๐ ๙๑๐๕

http://www.rmutcon.rmutsb.ac.th

E-mail: rmutcon2014@gmail.com